

TURKISH SOURCES XXVI

**FİRDEVSİ-İ TAVİL
AND HIS DA'VET-NÂME**

Interpretation, Transcription, Index,
Facsimile and Microfiche

by Fatma BÜYÜKKARCI

Published at
The Department of Near Eastern Languages
and Civilizations
Harvard University
1995

Edited by
Şinasi Tekin • Gönül Alpay Tekin

FİRDEVSİ-İ ȐAVİL AND HIS DA‘VET-NĀME

by Fatma BÜYÜKKARCI

SOURCES OF ORIENTAL LANGUAGES AND LITERATURES

29

Edited by Şinasi Tekin & Gönül Alpay Tekin

TURKISH SOURCES XXVI

**FİRDEVSİ-İ TAVİL
AND HIS DA'VET-NÂME**

Interpretation, Transcription, Index,
Facsimile and Microfiche

by Fatma BÜYÜKKARCI

Published at
The Department of Near Eastern Languages and Civilizations
Harvard University
1995

DOĞU DİLLERİ VE EDEBİYATLARININ KAYNAKLARI

29

Yayınlayanlar
Şinasi Tekin • Gönül Alpay Tekin

TÜRKÇE KAYNAKLAR XXVI

**FİRDEVSİ-İ TAVİL
AND HIS DA'VET-NÂME**

İnceleme, Metin, Dizin,
Tıpkıbasım ve Mikrofiş

Fatma BÜYÜKKARCI

Yayınlandığı yer
Harvard Üniversitesi
Yakındoğu Dilleri ve Medeniyetleri Bölümü
1995

Copyright © 1995 by the Editors
All rights reserved

Bütün telif hakları yayınlayanlara âittir.

Managing Editor
Carolyn I. CROSS

Library of Congress Catalog Card Number 70-131003

This Volume has been typeset
by Fatma BÜYÜKKARCI

Sevgili ağabeyim Ali Rıza BÜYÜKKARCI'ya sevgilerimle.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ (IX)

KISALTMALAR (XI)

1. FİRDEVSİ-İ TA VİL'İN HAYATI VE ESERLERİ [1-8]

1.1. HAYATI (1)

1.2. ESERLERİ (2)

1.3. ŞAİRLİĞİ VE YAZARLIĞI HAKKINDA SÖYLENENLER (7)

2. DA'VET-NÂME [9-16]

2.1. NÜSHA TAVSİFİ (10)

2.2. ESERİN DİL VE ÜSLÛP ÖZELLİKLERİ (13)

2.3. ESERİN ÖZETİ (14)

3. DA'VET-NÂME'DE ELE ALINAN KONULAR [17-76]

3.1. ASTROLOJİ (17)

3.1.1. Dîvân Edebiyatında Astroloji (19)

3.1.2. Da'vet-nâme'de Astroloji (27)

3.2. MELEKLER, CİNLER (43)

3.2.1. Dîvân Edebiyatında Melekler, Cinler (48)

3.2.2. Da'vet-nâme'de Melekler, Cinler (51)

3.3. BÜYÜ, DAVET (60)

3.3.1. Dîvân Edebiyatında Büyü, Davet (62)

3.3.2. Da'vet-nâme'de Büyü, Davet (64)

4. HALK RESİMLERİ [77-93]

4.1. DA'VET-NÂME'DEKİ RESİMLERİN LİSTESİ (78)

5. İNCELEME BÖLÜMÜNÜN DİZİNİ [95-102]

6. SONUÇ [103-104]

BİBLİYOGRAFYA [105-108]

7. TRANSKRİPSİYONLU METİN [109-187]

7.1. METNİN TRANSKRİPSİYONUNDA İZLENEN YOL (109)

7.2. METİNDE KULLANILAN TRANSKRİPSİYON ALFABESİ (110)

7.3. TRANSKRİPSİYONLU METİN (111)

7.4. DİZİNLER (179)

7.4.1. Metinde Geçen Özel İsimlerin Dizini (179)

7.4.2. Metinde Geçen Astronomi Terimlerinin Dizini (181-187)

8. TIPKIBASIM [189]

ÖN SÖZ

Bu çalışmada, XV. yüzyıl şair ve yazarlarından Firdevsî-i Tavîl'in İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, Türkçe Yazmalar, 208 numarada kayıtlı *Da'vet-nâme* adlı eseri incelenmiştir.

Dîvân edebiyatı şairleri, '*ilm-i nücûm* ve '*ulûm-ı garîbe* gibi ilimlere ait kelime ve terimleri şiirlerinde yeri geldikçe sık sık kullandıklarından dolayı dîvân edebiyatının önemli kaynakları arasında sayılabilecek olan bu ilimlere ait bilgileri içeren eserlerin çok büyük önemi vardır. *Da'vet-nâme* de '*ilm-i nücûm* ve '*ulûm-ı garîbe*ye ait bilgiler içeren bir eserdir.

Bu çalışmada, eserin metnini ortaya koymanın yanısıra eserdeki bilgilerin de sistematik bir şekilde verilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca eserde ele alınan konularla ilgili genel bir bilgi verilmiş ve bu konuların dîvân edebiyatına nasıl yansıdığı örneklerle gösterilmiştir. Örnek olarak aldığımız beyitlerin okunuşlarındaki tutarsızlıkların nedeni, bu beyitleri kaynaklardan olduğu gibi almamızdır. Kaynaklar dipnotlarda gösterilmiştir.

Çalışmanın birinci bölümünde yazarın hayatı ve eserleri ile ilgili bilgi, ikinci bölümde eserin nüsha tavsîfi, dil ve üslûp özellikleri ve özeti verilmiştir. Üçüncü bölümde, *Da'vet-nâme*'de ele alınan konular astroloji, melekler ve cinler ve büyü ve davet ana başlıklarına ayrılarak incelenmiş, bu konular hakkında genel bilgiler verilmiş, dîvân edebiyatında ve *Da'vet-nâme*'de nasıl geçtikleri anlatılmıştır. Dördüncü bölümde halk resmi hakkında kısaca bilgi verildikten sonra eserde bulunan resimler metindeki sırasına göre tanıtılmıştır. Beşinci bölümde inceleme bölümünün dizini, altıncı bölümde sonuç ve bibliyografya, yedinci bölümde transkripsiyonlu metin ve *Da'vet-nâme*'de geçen özel isimlerin ve astronomi terimlerinin dizini verilmiştir. Son olarak nüshanın tıpkıbasımı ve resimlerin mikrofişleri eklenmiştir. Metnin transkripsiyonu yapılırken, müstensihin sık sık tekrarladığı hatalar gösterilmemiş, bunlara genel olarak nüsha tanıtımı kısmında değinilmiştir.

Bu çalışmamın her aşamasında bilgi ve desteğini esirgemeyen, her konuda bana yardımcı olan hocam Prof. Dr. Günay KUT'a, eserin incelenmesinde değerli bilgilerinden yararlandığım hocam Yard. Doç. Dr. Zehra TOSKA'ya, Arapça kısımların okunması ve tercümesinde yardımcı olan sayın Yard. Doç. Dr. Zülfikar TÜCCAR'a, hocalarım Dr. Esra KARABACAK ve Dr. Tahsin Ömer TAHAOĞLU'na, kütüphane çalışmalarım sırasında bana yardımcı olan İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, Nadir Eserler Bölümü Şube Müdürü Hatice ÇEŞMECİ'ye teşekkür ederim.

Bu çalışmayı değerlendirerek eserin basımını sağlayan ve bana büyük bir cesaret veren sayın Doç. Dr. Gönül A. TEKİN ve Prof. Dr. Şinasi TEKİN'e teşekkür etmeyi borç bilirim.

KISALTMALAR

ab	:	yazma varak numaraları yanında ön ve arka yüzler
a.g.e.	:	adı geçen eser
a.g.m.	:	adı geçen makale
a.g.t.	:	adı geçen tez
a.g.y.	:	adı geçen yazma
bkz.	:	bakınız
bs.	:	basım
c.	:	cilt
haz.	:	hazırlayan
H.z.	:	Hazret-i
MEB	:	Milli Eğitim Bakanlığı
mm.	:	milimetre
No	:	numara
st.	:	satır
t.y.	:	basım tarihi yok
RAL	:	Rendiconti dell' Accademia dei Lincei
QGS	:	Qvelleristudier zur Geschiste des Schachspiel
vr.	:	varak
yk.	:	yaprak
yy.	:	yüzyıl
y.y.	:	basım yeri yok
ZDMG	:	Zeitschrift der Deutschen Morgenlandischen Gesellschaft

1. FİRDEVSÎ-İ TAVİL'İN HAYATI VE ESERLERİ

1.1. HAYATI

Firdevsî-i Rûmî, Firdevsî-i Tavîl, Uzun Firdevsî veya Türk Firdevsî olarak tanınan yazarın asıl adı Şerefü'd-dîn Mûsâ'dır. *Osmanlı Müellifleri* yazarı Bursalı Mehmet Tahir Efendi, İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesindeki bir *Gülîstan* nüshasını kaynak göstererek istinsah kaydında "İlyâs b. Hızr el-mutahallîs bi'l-Firdevsî" adı bulunduğunu kaydeder¹. Fuad Köprülü, E. Blochet'in Paris Milli Kütüphanesinde bulunan bir *Süleymân-nâme* nüshasındaki müellif ifadesine göre Firdevsî'nin adını Şerefü'd-dîn Mûsâ olarak göstermesine dayanarak, bu *Gülîstan* nüshasının başka bir Firdevsî tarafından yazılmış olabileceğini söyler². *Süleymân-nâme* adlı eserin 75. cüzünün önsözüne göre, 'İlyâs b. Hızr aynı çağda yaşayan Moralı Firdevsî olabilir³. Ayrıca, yazarın *Teşhîsü'l-insân*⁴ adlı eserinde varak 7b'de adı Orhan bin Kenek olarak geçer⁵.

Süleymân-nâme adlı eserin 75. cüzünün önsözünde Firdevsî'nin hayatı ve eserleri hakkında önemli bilgiler bulunmaktadır. Köklü bir aileye sahip olan Firdevsî'nin soyu III. Alaaddîn Keykubat dönemine kadar uzanır. Dedesinin atası Gazi Genek Bey, Sultan Alaaddîn-i Selçukî'nin hizmetinde iken Bilecik fethi sırasında Osman Gazi'ye intisap etmiş, kendisine Sultan Öyüğü (Eskişehir) dirlik olarak verilmiş ve burada bir cami ve hamam inşa ettirmiştir. Orhan devrinde ölen Gazi Genek Bey'in oğlu, Gelibolu sancak beyi olan İlyas Bey'dir. İlyas Bey'in oğlu Hızr Bey, Murad devrinde dedesinin zeameti olan Sultan Öyüğünü tasarruf etmiştir. Oğlu Bazarlu Bey Ankara Savaşında Yıldırım Beyazıt'ın yanında yer almış ve onun oğlu Hacı Genek Bey İstanbul fethinde bulunmuş, gösterdiği yararlıklar karşılığında Edincik kendisine zeamet olarak verilmiştir. Firdevsî'nin annesi Edincik dolaylarındaki Kasr-ı Süleyman harabelerini gezerken, Belkıs Pınarı civarında 857[1453]'de Firdevsî'yi doğurmuştur⁶. Vekayinamelerde Firdevsî'nin ataları hakkında herhangi bir kayda rastlanmamakla beraber bugün Eskişehir'de aynı adla anılan bir mahalle mescidinin hâlen var olduğu *Kutb-nâme*'de⁷ belirtilmektedir. Sözü edilen mescidin hiçbir mimarî özelliğinin bulunmaması Firdevsî'nin soyu hakkında verdiği bilgileri doğrulamaktadır⁸.

1 Bursalı Mehmet Tahir Efendi, *Osmanlı Müellifleri, 1299-1915* (İstanbul: Meral Yayınları, 1972), 2:106.

2 M. Fuad Köprülü, "Firdevsî," *İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: MEB, 1977) 4: 649.

3 Firdevsî-i Rûmî, *Kutb-nâme*, haz. İsmail Olgun ve İsmet Parmaksızoğlu, (Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1980), XII.

4 İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Semineri Kitaplığı'ndadır.

5 Asuman Ahmed Abdo Shaban, "Firdevsî Süleyman-nâme (44. Cilt) Metin ve Fiiller Üzerine Bir İnceleme," (Basılmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi, 1990), " X.

6 M. Fuad Köprülü, a.g.m., 4: 650; İbrahim Olgun ve İsmet Parmaksızoğlu, a.g.e., XII.

7 Süleymaniye Kütüphanesi, Halet Efendi, 643 numarada kayıtlıdır.

8 Firdevsî-i Rûmî, a.g.e., XII.

Firdevsî, *Kutb-nâme* adlı eserinde hiçbir öğrenim görmediğini, marifet yolunda olduğunu ve daha ziyade kendi kendini yetiştirdiğini söyler:

Ne aruz u nahv okudum ne hod sarf
 Cehlile itdüm heba ömri telef
 Lik keşf oldu meani vird ilah
 Marifetde olmuşam Hanum agah
 (*Kutb-nâme*, 1b, 2a)⁹

Köprülü'ye göre Firdevsî aruz bilimini Bursalı Melîhî'den öğrenmiştir. Genç yaşta şiir, tarih, kısas, ilm-i nücûm, temsilat, felsefe, hendese, tıb gibi konularla ilgilenen Firdevsî, yine Fuad Köprülü'ye göre Simavlı Nakşî Şeyhi Abdullah-ı İlahî müridlerindendir¹⁰. Beliğ'in *Güldestân-ı 'İrfân*¹¹ adlı eserinde Firdevsî'nin Abdullah-ı İlahî'ye bir menkabe yazdığı kaydına rastlanır. Yazılarında yer yer Hz. Ali ve Hasan ve Hüseyin medhiyelerine, Ebu Müslim-i Horasanî müridlerinden İshak Nebî, İslâm kahramanlarından ve Abdâlân-ı Rum'un önderlerinden Seyyid Battal Gazi ve Hacı Bektaş-ı Velî hakkında övgü dolu sözlerle rastlanır¹².

Firdevsî, Edincik, Bursa, Manisa, Balıkesir ve İstanbul'da yaşamıştır. Balıkesir'de bulunduğu sırada *Da'vet-nâme* adlı eseri Türkçeye çevirmiş, ayrıca *Firaset-nâme* adlı bir eser yazmıştır. En tanınmış ve en önemli eseri *Süleymân-nâme*'ye de burada başlamıştır¹³.

Firdevsî'nin, II. Bayezid'e sunduğu 330-380 ciltlik *Süleymân-nâme* adlı eseri padişah tarafından çok hacimli bulunup içinden 80 cüzü seçilerek diğerlerinin yaktırıldığı, bunun üzerine padişaha duyduğu kırınlıkla mahlasını taşıdığı Firdevsî gibi padişahı hicvederek 1512'den önce İran'a veya Horasan'a kaçtığı ve orada öldüğü söylenmesine rağmen 1517'de İstanbul'da olduğu yine kendi eserlerinden anlaşılmaktadır¹⁴. Bugün eserin var olan 81. cüzünü tamamladığını İstanbul'da yazdığı *Hayât u Memât* risalesinde belirtir. 81. cüze Yavuz Sultan Selim'e dua ve övgü ile başlaması, Firdevsî'nin II. Bayezid'in ölümünden sonra İstanbul'da olduğunu gösterir. Fakat ölüm tarihi ve yeri kesin olarak bilinmemektedir¹⁵.

1.2. ESERLERİ

1. *Süleymân-nâme-i Kebîr*¹⁶:

Firdevsî bu eseri Fatih Sultan Mehmed adına Balıkesir'de yazmaya başlamıştır. Fatih'in ölümünden sonra II. Bayezid'in isteği üzerine yazmaya devam ederek eseri ona ithaf etmiştir. Fatih Sultan Mehmed ve II. Bayezid onu teşvik etmişlerdir, hatta müsveddelerini temize

9 Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XII.

10 M. Fuad Köprülü, *a.g.m.*, 4: 650; Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XII.

11 İsmail Beliğ, *Güldestân-ı İrfân* (Bursa: [y.y.], 1302), 142.

12 Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XII-XIII.

13 Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XIII; M. Fuad Köprülü, *a.g.m.*, 4: 650.

14 M. Fuad Köprülü, *a.g.m.*, 4: 651; Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XIV-XV.

15 Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XIV-XV; M. Fuad Köprülü, *a.g.m.*, 4: 651.

16 Eserin yazma nüshaları için bkz. Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XVI-XVII. Ayrıca bkz. dipnot 5 ve Atâ Çatıkkaş, "Firdevsî-Rûmî'nin Süleyman-nâme-i Kebîr'i (72. Cilt) Gramer-Sentak-Lügat-Metin," (Basılmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi, 1979)

çekmek için tuttuğu yazıcıların ücretleri dahi bu padişahlar tarafından ödenmiştir. Kaynaklarda *Süleymân-nâme* ve Firdevsî'nin eserini padişaha sunuşu konusunda bir takım söylentiler vardır. Bu olaylara neden olarak *Süleymân-nâme*'nin hacmi gösterilmektedir.

Firdevsî, 330-380 ciltlik eserini II. Bayezid'e sunmuş, padişah eseri çok hacimli bulduğu için içinden 80 cüzünü seçerek diğerlerini yaktırmıştır. Firdevsî, padişaha duyduğu kırılgınlıkla mahlasını taşıdığı Firdevsî'yi taklit edip padişahı hicvederek 1512'den önce İran'a veya Horasan'a kaçmıştır. *Kutb-nâme* adlı eserinde bu olayın doğruluğunu şu beyitlerle kanıtlamaktadır:

Söz tavil olur idelüm muhtasar
Kim mutavvel söz dilemez namver
Gel dilersen sem-i şaha ire söz
Söz mutavvel olmasın di az u öz
(*Kutb-nâme*, 79b)¹⁷

Atâ Çatıkkaş, Firdevsî'nin Fatih zamanında 1.-5. ciltleri, II. Bayezîd zamanında 6.-80. ciltleri ve Yavuz Sultan Selim zamanında 81. cildi tamamladığını, ayrıca 82 cilt olarak tesbit edilen eserin ilk 5 cildinin ortada olmadığını belirtmektedir¹⁸.

Kaynaklardan Latifî ile Âli eserin 360 cilt olduğunda birleşirler. Fuad Köprülü, bir *Latifî Tezkiresi* nüshasında eserin 1836 meclise ayrıldığının, her mecliste bir kıssa nakledildiğinin ve 720 tevhîd ve kasideyi içerdiğinin kayıtlı olduğunu söyler. Hasan Çelebi, Beyânî ve Şemseddin Sami ise eseri 380 cüz olarak tanıtır. Şemseddin Sami esere *Beyânî Tezkiresi*'ni kaynak alarak *Şah-nâme* adını vermiştir. Katip Çelebi *Keşfü'z-zünûn*'da *Şeh-nâme* maddesinde bu eseri zikrederek eserin 330 cilt olduğunu belirtir. Bursalı Mehmed Tahir Efendi ile bundan naklen Babinger ve V. Minorsky *Süleymân-nâme*'nin 360 cilt ve 499 meclis olduğunu açıklarlar. Tahir Efendi ise eserin 366 cüz ve 399 meclisten ibaret olduğunu belirtmektedir. Paris'deki nüsha eserin ilk 75 cüzünün ihtisarından meydana gelmiştir. Müellif bunun muhtelif yerlerinde asıl eserin 371, 373 ve 375. meclislerini zikretmektedir¹⁹.

Süleymân-nâme'nin mukaddimesinde verilen bilgiye göre II. Murad, Ahmedî, Şeyhî, Şeyhoğlu ve Ahmed Dâî gibi büyük şairlere bir *Süleyman-nâme* yazmalarını teklif etmiş, hiçbirinin böyle bir konuyu yazmaya güçleri yetmemiştir. Yalnız o mecliste bulunan Sirozlu Sadî 3500 beyitlik bir *Süleymân-nâme* yazabilmiştir. Bu Firdevsî'nin deyiimiyle kendi eseri yanında denizden bir katre misali kalmaktadır²⁰.

Bu eser Firdevsî'ye "Uzun" sanını kazandırmıştır. *Kışsa-nâme-i Süleymân 'Aleyhi's-selâm* adlı mensur eserinden ayırt edilmek için bu adla anılır. Çocukluğunu geçirdiği Belkıs

17 Firdevsî-i Rûmî, a.g.e., XIII-XIV.

18 Dr. M. Atâ Çatıkkaş, "Türk Firdevsî'si ve Süleymannâme-i Kebir" *Türk Dünyası Araştırmaları* (Ağustos 1983): 169-178.

19 Firdevsî-i Rûmî, a.g.e., XIV; M. Fuad Köprülü, a.g.m., 4: 649,650; Bursalı Mehmet Tahir Efendi, a.g.e., 2: 105.

20 M. Fuad Köprülü, a.g.m., 4: 650.

harebeleri ve Edincik çevresinin etkisi ile zihni Süleyman Aleyhisselam hikâyeleri ile dolu olan Firdevsî, eserini bu etkilerin sonucu meydana getirmiştir²¹.

Ansiklopedik bir eser niteliğinde olan *Süleymân-nâme*, bütün dinî hikâyeleri ve rivâyetleri bir araya toplar. Ayrıca felsefe, hendese, ilm-i nücûm ve tıbbâ ait bilgileri de içerir. Manzum ve mensur karışık yazılmış olan eserde Firdevsî sık sık kendisini över²².

2. *Kutb-nâme*:

Kışsa-i Cezire-i Midillî adıyla da bilinen ve destan biçiminde yazılan *Kutb-nâme*'nin konusu Midilli baskınıdır. 1499'da başlayıp 1503'e dek süren Osmanlı-Venedik savaşında Venediklilerin İnebahtı, Modon, Koron ve Dıraç kalelerini kaybetmeleri üzerine 1501 Ekiminde Midilli'ye yapılan deniz harekatı anlatılmıştır. Firdevsî, görgü tanıklarının eserine kaynaklık ettiğini söylemektedir. Bu nedenle eser Midilli tarihi ve II. Bayezid devri için önemli bir kaynaktır²³.

3. *Münâzara-i Seyf u Kalem*:

Bu eserin 980'de Balıkesir'de telif edildiğini Tahir Efendi söylüyorsa da, eser 890 [1485]'da telif edilmiştir. Bir nüshası Ali Emiri, Manzum Eserler 576 numarada bulunmaktadır. Bu eserin mukaddimesinden yazarın, *Hadikat'ul-hakâyık*, *Firâset-nâme*, *Tecnisât*, *Süleymân u Belkış-nâme*, *Musallah-nâme*, *Tâli-i mevlûd-i kebîr*, *Hadîş-i ahşen* adlı eserleri telif ettiğini öğreniyoruz²⁴.

4. *Kışsa-nâme-i Süleymân 'Aleyhi's-selâm*:

Süleymân-nâme-i Kebîr'den önce Firdevsî Bursa'da iken telif edilen eser mensurdur. Hz. Süleyman kıssasını ele alan eser Firdevsî'nin bu konudaki ilk eseridir. Başında ve sonunda birer kaside vardır. Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Hazine 1231 numarada kayıtlı nüsha 21 satırlı ve 357 yapraktır²⁵.

5. *Silâhşör-nâme*:

Topkapı Sarayı Müzesi H.625 numarada kayıtlıdır. Baron O. M. V. Schlehta Wssehrd tarafından Almancaya çevrilip yayınlanan eserin (ZDMG, XVIII (1864), s. 509-522) Türkçe metnini 21 sayfa olarak Viyana'da M. Wickerhauser yayınlamıştır. Ayrıca R. Bonelli 1892'de Roma'da (RAL'de V. I. 435-454) ikinci kez 20 sayfa olarak bastırmıştır²⁶.

6. *Şatranç-nâme-i Kebîr*:

1503'te Balıkesir'de telif edilen eser satranç oyununun tarihçesi ve tekniğini anlatır. Manzum ve mensur karışık bir eserdir. İçinde 77 çeşit satranç oyunu şekilleri vardır. Eser

21 Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XV-XVI; M.Fuad Köprülü, *a.g.m.*, 4: 650.

22 M. Fuad Köprülü, *a.g.m.*, 4: 649; Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XVI.

23 Bu eser bir inceleme ile basılmıştır. bkz. dipnot 3.

24 Ayrıca bkz. M. Fuad Köprülü, *a.g.m.*, 4: 650; Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XVII; Bursalı Mehmet Tahir Efendi, *a.g.e.*, 2: 106.

25 Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XVII.

26 M. Fuad Köprülü, *a.g.m.*, 4: 651; Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XVII; Bursalı Mehmet Tahir Efendi, *a.g.e.*, 2: 105; Asuman Ahmed Abdo Shaban, *a.g.l.*, XVI.

sekiz bâbdan oluşmaktadır. Nuruosmaniye (4073), Berlin (1631) ve Münih (250) kütüphanelerinde 3 yazması vardır. Bu eser hakkında A. v. D. Linde *QGS*'de tanıtıcı bir makale yayınlamıştır. Eser, 1892'de basılmıştır. Firdevsî, burada kırk kadar başka eseri de olduğunu belirtmiştir²⁷.

7. *Tercüme-i Câmeşûy-nâme*:

Nasireddin-i Tûsî'nin (672 [1274]) aynı adlı ve 9 bâbdan oluşan Farsça eserini, Firdevsî bir bölüm ekleyerek Türkçeye çevirmiştir. 914 [1508]'te tamamlanan eser, bazı kumaşlardaki lekelerin temizlenmesi yöntemlerinden bahseder²⁸.

8. *Hayât u Memât (Hayât-nâme)*:

Firdevsî'nin son yıllarında İstanbul'da Farsçadan Türkçeye tercüme ettiği bu risalenin bir nüshası Süleymaniye Kütüphanesi, Hacı Mahmud Efendi, No. 2333 arasındadır. 914 Rebiü'l-evvelde başlayan eser, aynı yıl Receb ayında sona ermiştir. 15 satırlı ve 95 varak olup zaman zaman beyitlerle süslenmiş mensur bir eserdir. Ahlak ve tasavvuf konularından bahseder. Firdevsî 5a'da, *Süleymân-nâme-i Kebîr*'in 82. cildini tamamladığını, 6a'da ise bu makalenin 30 bâb üzerine telif olduğunu belirtmektedir²⁹.

9. *Tuhfetü'l-hâdi (Hakâyık-nâme - Hakikat-nâme)*:

Şeyh Abdullah-ı İlahî Menkıbesini içeren bu esere *Kuḥb-nâme*'de Milli Kütüphane 2251/1 numarada rastlanıldığı bildirilmektedir. Süleymaniye Kütüphanesi, Şehit Ali Paşa Bölümü 1399/2 ve 1343/4, Nafiz Paşa 1509/1 ve Hacı Mahmud Efendi 2587/2 numaralarda da kayıtlıdır. Firdevsî bu eseri Hazine-darbaşı Ali Ağa'nın oğlu Mehmed Bey'e armağan olarak yazmıştır. Yazılış nedeni şu dizelerde belirtilmiştir:

Hatta Firdevs olur çün eşigün
Yüz sürüp bende hizmet dilerüm
Hizmetümdür tapuna hayır dua
Hizmetümde sanma minnet dilerüm
Minnetüm bu hakka gevherdür sözüm
Likin sözc sanma kıymet dilerüm
Kıymetüdür şek deyül nazm-ı dürer
Ağadan ammakı kıymet dilerüm
Himmet edüp alvere inam-ı Şah
Yahşı harcluk eyü hilat dilerüm³⁰

27 M. Fuad Köprülü, a.g.m., 4: 651; Firdevsî-i Rûmî, a.g.e., XVIII; Bursalı Mehmet Tahir Efendi, a.g.e., 2: 105; Asuman Ahmed Abdo Shaban, a.g.t., XVII; M. Atâ Çatıkkaş, "Firdevsî-i Rûmî'nin Satranç-nâme-i Firdevsî'si" *Türk Dünyası Araştırmaları*, sayı 37 (Ağustos 1985) :186-198.

28 M. Fuad Köprülü, a.g.m., 4: 651; Firdevsî-i Rûmî, a.g.e., XVIII; Bursalı Mehmet Tahir Efendi, a.g.e., 2: 106.

29 M. Fuad Köprülü, a.g.m., 4: 650; Firdevsî-i Rûmî, a.g.e., XVIII; Bursalı Mehmet Tahir Efendi, a.g.e., 2: 106; Firdevsî-i Tâvil, *Hayât u Memât*, (Süleymaniye kütüphanesi - Hacı Mahmud Efendi No: 2333), vr.5a;6a.

30 Firdevsî-i Rûmî, a.g.e., XVIII.

Süleymaniye Kütüphanesi, Hacı Mahmud Efendi No: 2587/2'de kayıtlı nüsha 17 satırlı ve 37 varaktır. Mensur olan eserin 7b varağında 11 beyitlik bir manzume vardır³¹.

10. *Hacı Bektâş Velî Vilâyet-nâmesi:*

Abdûlbaki Gölpınarlı eserin, Hacı Bektâş Velî'nin hayatı hakkında tarihi ve menkabevi bilgiler içeren manzum bir eser olduğunu belirtmektedir³².

Nihânî'nin, 1296 [1878-1879]'da yazdığı manzum *Vilâyet-nâme*'de "*Der beyân-ı sebeb-i nazm-ı kitâb*" bölümünde şu beyitler vardır³³:

Ki ya'nî Hacı Bektâş-ı Velî'nin
Kerâmâtından ol sırr-ı Alî'nin
Velî nesr idi ol kim söylemişdi
Heman Firdevsî bir nazmeylemişdi
Hurûfun vakt ile âlûde idi
Dahı evrâkı gey fersûde idi
Silinmiş ba'zı yirde lâfz u harfi
Çü mazrûfı yiter olmaya zarfı

11. *Teşhîşü'l-insân:*

İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Semineri Kitaplığı'nda bulunan eserin Farsçadan Türkçeye tercüme tarihi 886 [1481]'dir; eser Ahmet Paşa'ya ithaf edilmiştir³⁴.

12. *Firâset-nâme:*

Bu eserin adı *Süleymân-nâme* ve *Münâzara-i Seyf u Kalem* adlı eserlerde geçmektedir. Bu iki eserdeki kayıtlara göre II. Bayezid'in cülusundan önce Balıkesir'de yazılmıştır. Hiçbir nüshası elde mevcut değildir³⁵.

13. *Pend-nâme-i Eflâtûn:*

Sağlık ve temizlik konularında küçük bir risale olan eser Farsça'dan Türkçe'ye çeviridir. Köprülü, bu eseri Tahir Beyin gördüğünü bildirir³⁶.

14. *Hadîkatu'l-hakâyık:*

Bu eserin adı *Münâzara-i Seyf u Kalem*'de geçmektedir³⁷.

31 Firdevsî-i Tavil, *Hakikat-nâme*, (Süleymaniye Kütüphanesi - Hacı Mahmud Efendi No: 2587/2), vr.7b.

32 Abdûlbaki Gölpınarlı, *Manakıb-ı Hacı Bektâş-ı Velî-Vilâyet-nâme*, (İstanbul: İnkılâb Kitabevi, 1958), XXII-XXIII.

33 Abdûlbaki Gölpınarlı, *a.g.e.*, XXII.

34 Asuman Ahmed Abdo Shaban, *a.g.t.*, XVIII.

35 M. Fuad Köprülü, *a.g.m.*, 4: 650; Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XVII; Bursalı Mehmet Tahir Efendi, *a.g.e.*, 2: 106; Firdevsî-i Tavil, *Münâzara-i Seyf ü Kalem*. (Millet Kütüphanesi - Ali Emiri manzum 576) vr.5b.

36 M. Fuad Köprülü, *a.g.m.*, 4: 650-651; Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XVII; Bursalı Mehmet Tahir Efendi, *a.g.e.*, 2: 106.

37 Firdevsî-i Tavil, *a.g.y.*, vr.5b.

15. Tecnisât:

Bu eserin adı *Münâzara-i Seyf u Kalem*'de geçmektedir³⁸.

16. Tâli-i mevlûd-i kebîr:

Bu eserin adı *Münâzara-i Seyf u Kalem*'de geçmektedir³⁹.

17. Süleyman-nâme vü Belkîs-nâme:

Firdevsi, bu eserden *Şatranç-nâme-i Kebîr*'de söz eder ve yedi bin beyitten oluştuğunu söyler. Ayrıca *Münâzara-i Seyf u Kalem*'de de geçmektedir⁴⁰.

Fuad Köprülü ve Bursalı Mehmed Tahir Efendi⁴¹ Firdevsî'nin *Hadîs-i ahsen* adlı bir eserin varlığından söz ederler. *Münâzara-i Seyf u Kalem*'de diğer eserlerinin de adı geçtiği "*Ender sebeb-i te'lif-i Seyf-nâme-i Firdevsî*" kısmında şöyle geçmektedir: "... Ammâ ba'dehu bu risâle-i Seyf-nâme'nüñ mü'ellifi Firdevsî-i bende kim nâ-tüvân u efgende kim Süleymân-nâme'nüñ muşannifidür, eydür kim hicret-i nebevînüñ şalla'llâhu 'aleyhi ve sellem tokuz yüz sekizinci yılında Vilâyet-i Karasî'de şehr-i Balıkesir'de künc-i halvetde makâm-ı 'uzletde oturmuşdum, üç yüz altmış altı mücelled Süleymân-nâme'nüñ iki yüz seksen yedinci cildin kaleme getürüp bitürmüşüdüm, Şâhuñ devâm-ı devletine du'â eyyâm-ı rif'atine şenâ kılup bir niçe mücelled kitâbı dahı envâ'ından te'lif itdümise *Hadîkâtü'l-hakâik ve Firâset-nâme ve Şatranç-nâme-i Kebîr ve Tecnisât ve Süleymân u Belkîs-nâme ve Müsellaḥ-nâme ve Tâli-i Mevlîd-i Kebîr ve Kutb-nâme mişâli dahı ba'zı Pârsî'den terceme kılup ve ba'zı dahı säyir kitâblardan istihrâc kılup hadîs-i ahsen emlâhü'l-keḷâm birle menşür manzûm taşnîf kılup söyledümse min ba'd bu Münâzara-i Seyf ü Kalem hadîs-i muhtârıla ebyât u eş'ârıla te'lif taşnîf eyledüm, kaleme rakama getürüp bitürdüm. Tuḥfetü'l-Hādî'yi dergâh-ı a'lâya getürdüm tâ kim Sulṭân bin Sulṭân ...*"⁴² Firdevsî'nin burada "*hadîs-i ahsen*" derken eserlerini güzel bir deyişle mensur ve manzum olarak kaleme aldığını söylemek istediği, dolayısıyla bunun bir eser adı olamayacağı kanaatindeyiz.

1.3. ŞAİRLİĞİ VE YAZARLIĞI HAKKINDA SÖYLENENLER

Latîfî Tezkiresi'nde, Firdevsî'nin tarih alanında meşhur olduğu, *Süleyman-nâme*'de ilm-i hikmet, hendese ve nücûm ile ilgili konulardan bahsettiği bildirilmektedir⁴³. İbrahim Olgun, Firdevsî'nin çağının bir ansiklopedisti olduğunu, bütün eserlerinin, onun kendi gününde geçerli saydığı bilgilerden haberli olduğunu gösterdiğini belirtmektedir. Bu bilgiler arasında doğu mitolojisi, eski Türk mitolojisi, peygamber kıssaları, tarih, din, tasavvuf, tarikat ulularının hikâyeleri, geometri, astroloji, satranç, binicilik, savaş taktikleri sayılabilir.

38 Firdevsî-i Tâvil, a.g.y., vr.5b.

39 Firdevsî-i Tâvil, a.g.y., vr.5b.

40 Firdevsî-i Tâvil, a.g.y., vr.5b; Asuman Ahmed Abdo Shaban, a.g.t., XIX;

41 Bursalı Mehmed Tahir Efendi, "a.g.e.", 2: 106; Fuat Köprülü, "a.g.m.", 4: 650.

42 Firdevsî- Tâvil, a.g.y., vr. 5a-6a.

43 Latîfî, *Tezkire-i Latîfî* (İstanbul: İkdâm Matbaası, 1314), 261.

Firdevsî, edebiyatı, bu bilgileri sergilemek için bir araç olarak kullanmıştır. Eserleri öğretici niteliktedir.

Kendi kendini yetiştiren yazarın sağlam ve yöntemli bir bilgiye sahip olmaması, şiirlerinde sık sık dilbilgisi, ölçü ve kâfiye yanlışlıkları yapmasına neden olmuştur. Olgun, hemen hemen bütün beyitlerde ölçü zorlamalarıyla sözcüklerin birbiri içine sokulduğunu, bazı hecelerin kaybolduğunu, aruz ölçüsüne uymak için sözcüklerin uzatılıp kısaltıldığını ve bunların yer yer anlam eksikliklerine neden olduğunu belirtmektedir.

Yazar, bildiği herşeyi her fırsatta tekrarlamaktadır. Fakat, kendisinden önce yaşayan Ahmedî, Ahmed-i Daî ve Şeyhî gibi şairleri saygı ve takdirle anar. Kendisinin, onlar kadar olmamakla birlikte değerli bir şair olduğunu söyleyerek övünür. Kendisini her fırsatta İran'lı Firdevsî'ye benzetir⁴⁴. Firdevsî kendisini değerli bir şair olarak görmesine rağmen kaynaklar bunun tersini söylemektedir. Beyânî, şiiri hakkında "*Îrâd olunacak kadar şi'ri yokdur*" der⁴⁵. Hasan Çelebi ise "*Eş'âr-ı bi-şafâsı hemânâ kelâm-ı mevzûn ve mukaffâ makûlesidür*" der⁴⁶. Gelibolulu Âlî, "*Nolaydı her şâ'ir liyâkâtine göre mahlas ihtiyâr edeydi*" demektedir⁴⁷. Fuad Köprülü, onun çok velut bir yazar olduğunu, fakat şairlik kabiliyetinden mahrum olduğunu, şair sıfatı ile gerek çağdaşları ve gerek tezkireciler tarafından hiç değer verilmediğini belirtmiştir⁴⁸.

Olgun, Firdevsî'nin dilinin Türk dili yönünden çok önemli olduğunu, *Kutb-nâme*'deki Türkçe sözcüklerin yalnız Anadolu'ya özgü olmayıp Türkçe'nin kullanıldığı çeşitli alanlarda da yaşadığını, kullandığı eklerin çok işlek olduğunu ve sözcüklere yepyeni anlamlar kazandırıldığını belirtmektedir⁴⁹.

44 İbrahim Olgun, "Uzun Firdevsî ve Türkçeciliği," *Ömer Asım Aksoy Armağanı* (Ankara: Ankara Üniversitesi, 1978) : 190-192; Firdevsî-i Rûmî, a.g.e., XXVI-XXXIII.

45 Beyânî, *Beyânî Tezkiresi*, (İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi -TY 2568), vr. 64b-65a.

46 Kınalı-zâde Hasan Çelebi, *Tezkiretü's-Şuarâ*, haz. İbrahim Kutluk 2. bs. (Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1989) 2: 745.

47 Gelibolulu Âlî, *Künhü'l-aḥbâr*, (Süleymaniye Kütüphanesi - Fatih No: 4225), vr. 194b.

48 Fuad Köprülü, a.g.m., 4: 651.

49 İbrahim Olgun, a.g.m., 193-194.

2. DA'VET-NÂME

İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, Türkçe Yazmalar, 208 numarada kayıtlı olan eser tek nüshadır. Yirmi üç satırlı ve doksan varak olan eserin bazı sayfalarında satır sayısı, sayfalarda resim veya tılsım bulunduğu için azalmaktadır. Firdevsî, eserin sekiz bâbdan oluştuğunu söylemesine rağmen -"(1b/14-15) *Ve işbu kitâb sekiz bâb üzerine müstemildür.*"- eserde altı bâb bulunmaktadır.

Bursalı Mehmet Tahir Efendi eserin, 893 [1487]'te Balıkesir'de meydana getirildiğinin mukaddimede yazılı olduğunu, garip ilimlere vâkıf kimseler arasında önemli sayılan "Davetiye"lerin cin çağırmaya ait çeşitlerinden bahsettiğini ve sekiz bâb üzerine tertiplendiğini söylemektedir⁵⁰. Köprülü, '*ulûm-ı ġarîbe* eshâbı arasında önemli bir yeri olan davetiyelerin çeşidinden bahseden eserin sekiz bâbdan oluştuğunu, Tahir Bey'in 893'te Balıkesir'de telif edildiğini söylemesine rağmen eserin II. Bayezid'in cülûsundan önce 886 [1481]'da Balıkesir'de Farsça'dan tercüme edildiğini belirtmektedir⁵¹.

Firdevsî, eserin 1b varlığında eserin yazılış tarihini, yerini ve sebebini şöyle anlatmaktadır: "**Bu fakîr Firdevsî** târih-i hicretüñ sekiz yüz toksan üçünci sâlinde şehr-i Balıkesir'de bir makâm-ı halvetde sâkin olup 'ömrümi tahşil-i ma'ârif-i külliyye ve hayriyye bahşinde geçürüp '*ulûm-ı riyâziyyâta* meşğûl iken bu hakîr Sultân Bâyezid Hân meclis-i şeriflerinde zikr olunup ol meclisde bulunan ehîbbâlarımızdan biri bu fakîri medh eylemiş, anlar dahı sa'âdetle bir âşârın görsek dimişler. Binâ'en 'alâ zâlik bu zibâ nüshayı te'lif eyleyüp huzûr-ı 'âlîlerine ihdâ eyledüm, tâ kim bu cihetden ma'rifetüm âşikâr olup erbâb-ı ma'ârif kâdrleri katlarında 'âlî ola."

Firdevsî'nin de belirttiği gibi eser Balıkesir'de, Hicrî 893 [1487] yılında telif ve tercüme edilerek Bayezid'a ithaf edilmiştir. Eserin istinsah tarihi ise 1114 [1702-3]'tür. Firdevsî, eserini Arapça ve Farsça çeşitli kitaplardan tercüme ettiğini şöyle belirtmektedir: "*Ve bu Kitâb-ı Da'vet-nâme'yi Şemsü'l-ma'ârifü's-şagîr'den ve Muşhafü'l-kevâkib'denve Dakâyıku'l-hakâyık'dan ve bunlardan mâ'adâ mücerreb ve muşahhah da'vet-nâme kitâblarından kim kâ'inât içinde nâdirü'l-vukû'dur, anlaruñ 'Arabîsinden ve dahı Fârisîsinden Türkî lisâna tercüme eyledüm...*"

Da'vet-nâme'de, yukarıda adlarını vererek tercüme ettiğini belirttiği, fakat yazarlarının adını vermediği eserlerden ikisi tespit edilmiştir. *Şemsü'l-ma'ârifü's-şagîr* şeklinde zikredilen kaynak, Muhyi'd-dîn Ebü'l-'Abbâs Ahmed b. 'Alî al-Kureşî al-Bünî'nin (ö. 622 [1225]) *Şems*

50 Bursalı Mehmet Tahir Efendi, *a.g.e.*, 106.

51 Fuad Köprülü, *a.g.m.*, 4: 650.

al-ma'ârif ve'l-leṭâ'if al-'avârif adlı eseridir⁵². *Dakâyıku'l-hakâyık* ise Bedreddin M. b. M. b. Sibt el-Mâridî'nin (d.826 [1422] - ö.891 [1486]) *Dakâ'ik (Rakâ'ik) al-hakâ'ik (ad-dakâ'ik) fî ma'rifet hisâb ad-derec ve'd-dakâ'ik* adlı eseridir⁵³.

2.1. NÜSHA TAVSİFİ

Bulunduğu Yer	: İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi-Türkçe Yazmalar 208
Eser Adı	: <i>Da'vet-nâme-i Firdevsî-i Tavîl</i>
Yazarı	: Firdevsî-i Tavîl
Telif tarihi	: 893 [1487]
İstinsah tarihi	: 1114 [1702-3]
Müstensihi	: Yok
Ölçü	: 245x153 mm., 186x90mm.
Varak sayısı	: 90
Satır sayısı	: 23
Resim Sayısı	: 141
Yazı	: Ta'lik, yer yer Nesih. Bazı kelimeler kırmızı mürekkeple.
Kâğıt	: Krem, kalın ve orta kalın, aharlı, filigranlı, mistarlı, abadî kâğıt. Bazı sayfalarda lekeler var. Bazı sayfalar tamir görmüş.
Cilt	: Mukavva üzerine mor renkli meşin cilt. Kapaklarda kenarlar baskı çerçeveli ve köşebentli. Cilt kenarları ve sırtı yer yer yıpranmış. Şirazeli, bazı sayfalar ciltten ayrılmış.
Başı	: <i>Bismil'lahi'r-raḥmāni'r-raḥīm, el-ḥamdü li'llāhi Rabbi'l-'ālemīn ve's-ṣalātu ve's-selām 'alā seyyidinā Muḥammedin ve ālihi ve şaḥbihi ecma'in.</i>
Sonu	: <i>Temmeti'l-kitābu bi-'avni'llāhi'l-meliki'l-vehhābi kad vaḳa'a'l-farāga min şuhūri Ramazāni'l-mübārek, li-seneti erba'a 'aşere ve mi'e ve elf min hicretin men lehu'l-'izzu ve's-şeref.</i>

İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi envanter defterinde, nüshanın eski kayıt numarası 1482 olarak verilmiş, nüshanın yazıldığı yer boş bırakılmış, istinsah tarihi 1114 olarak verilmiş, yazının talik olduğu, 135 adet resim bulunduğu ve fiatının 40 kuruş olduğu belirtilmiştir. Ayrıca cilt rengi siyah meşin olarak belirtilmiştir. Eser, daha sonraki bir tarihte tamir görmüş ve Avrupa usûlü ciltlenmiştir.

Ön cilt kapağının içinde *Edebiyât Kütübhānesi* damgası vardır. İç kapakta, yarısı yırtılmış bir etikette 149 numarası ve altında *Dārü'l-fünûn* mühürü bulunmaktadır. Mühürün altında şu

52 Carl Brockelmann, *Geschichte Der Arabischen Litteratur* (Leiden: E.J.Brill, 1937) Supp. I: 798; Kâtip Çelebi, *Keşf el-Zunun*, haz. Şerefettin Yaltkaya ve Kilisli Rifat Bilge ([Ankara:] Maarif Matbaası, 1941) 2: 1062.

53 Carl Brockelmann, *a.g.e.*, GAL:II: 216-218; Kâtip Çelebi, *a.g.e.*, 1: 758.

bilgi vardır: "*Dārü'l-fünûn müdürîyyet-i 'umûmiyesinin (252) numaralı ve 7 Eylül 334 târîhli tezkîresi melfûfidur.*" 252 sayısının üstü sonradan çizilmiştir.

Sayfa 1a'da, "*Edebiyât Kütübhânesi, 208, Da'vet-nâme-i Firdevsî-i Tavîl*" kaydı, *Dārü'l-fünûn* mühürü, mührün üstünde üstü çizilmiş 252 ve altında yine üstü çizilmiş 1334 numaraları vardır. Ayrıca kitapla ilgili şu bilgi bulunmaktadır: "*Üçyüz seksen 'aded meclisden 'ihâret olan Şâh-nâme mü'ellifi Firdevsî'nin mühim te'îfidür. Yüz otuz beş 'aded levha-i taşviri hâvidür.*" Sayfanın sol üst köşesinde üstü çizili 208 rakamı vardır. Bundan sonraki varak boştur.

1a'dan itibaren sayfaların sol üst köşesinde 208'den başlayan sayfa numaraları vardır. 208 rakamının üstü çizilmiş, diğer sayfalardaki rakamların üstü çizilmemiştir. Rakamlar 90a'da 297'ye kadar devam etmektedir. Bu eser başka bir ciltten ayrılıp tek cilt haline getirilmiş olmalıdır. Sayfa numaraları, sol üst köşelerde siyah, üst ortalarında ise kırmızı mürekkepledir.

Yazılar tek çizgiden oluşan bir çerçeve içindedir. Kimi sayfaların eninde muhtemelen ciltlenmeden veya tamirden kaynaklanan değişiklikler vardır. Ayrıca resimlerin ve bazı tılsımların çevreleri kırmızı çerçeve içine alınmıştır.

Envanter defterinde eserde 135 adet resim olduğu belirtilmesine rağmen resim sayısı 141'dir. "İstanbul Üniversitesi Kütüphanesindeki Türk Minyatürleri"⁵⁴ adlı lisans tezinde ise eserde 34 minyatür ve bir kaç tane geometrik şekil olduğu söylenmektedir. Ayrıca eserin 297 varak olduğu belirtilmiştir. Bu bilgi üst köşedeki sayfa numaraları göz önüne alınarak yanlışlıkla verilmiş olmalıdır.

Resimler genellikle çerçeve içindedir, fakat bazıları çerçevenin dışına taşmıştır. Bazı resimler doğrudan sayfanın üstüne çizilmiş, bazıları ise sonradan yapıştırılmıştır. Bundan resimler için önceden yer ayrıldığı, sonradan buraya ya resim çizildiği, ya da başka bir yere çizilip yapıştırıldığı sonucu çıkmaktadır. Bu da bize resimlerin başka bir nüshadan kopya edilmiş olabileceğini gösterir. 1a'da resim yeri bırakılmasına rağmen resim bulunmamaktadır. Sayfada resmin yapıştırılıp sonradan çıktığına dair izler vardır. 28a, 74a ve 79b'de da resim yeri ayrılmış, fakat resim çizilmemiştir. Sadece bir kereye mahsus olmak üzere, 20a'da resmin kâğıdın arkasında, yani b yüzünde olduğu belirtilmiştir.

Ayrıca yıldızlarla ilgili bir cetvel ve on daire şekli bulunmaktadır. Bu şekiller *Kamer* feleğinin dairesi, *Uṭārid* feleğinin dairesi vb. ile ilgilidir. *Kamer*'in yirmi sekiz menzili anlatılırken her menzilin yıldızlardan oluşan şekli de çizilmiştir. Fakat yirmi altıncı ve yirmi yedinci menziller beraber çizildiği için yirmi yedi şekil vardır. (bkz. vr. 30b-34b)

Bazı kelimeler ve özellikle âyetler kırmızı mürekkeple yazılmış, bazı kelimelerin üstü ise kırmızı mürekkeple çizilmiştir. Eğer bir sonraki kelime kırmızı mürekkepleyse reddade de kırmızı mürekkepledir. Reddadedeler genellikle tutmaktadır. Fakat bazı sayfalarda tamir görüp üzeri kapandığı, yırtıldığı, ya da unutulduğu için reddade bulunmamaktadır: 4b, 5b, 6b, 16b, 19b... 83b ve 88b'de ise üzerlerine resim yapıştırıldığı için reddadedeler görülmemektedir.

⁵⁴ Ayde Tunalı, "İstanbul Üniversitesi Kütüphanesindeki Türk Minyatürleri," (Basılmamış Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, 1961), 35.

2b'deki reddade 3a ile tutmamaktadır, çünkü 2b'deki son kelime 3a'da tekrarlanmıştır. 49b'deki reddade 50a'da yoktur. 82b'deki reddade de tutmamaktadır.

Eser ciltlenirken bir varak yanlış yere konmuştur. 82b'den sonra 87a gelmelidir. 82b'deki reddade 83a ile tutmamakta, 87a ile tutmaktadır. 82a ve 82b'den sonra 87a ve 87b gelmelidir. 86b'deki reddade ise 88a ile tutmaktadır. 88b'de ise reddadenin üzerine resim geldiği için reddade okunamamaktır. Buna göre şu sayfalar birbirini izlemelidir: 82ab, 87ab, 83ab, 84ab, 85ab, 86ab, 88ab, 89ab, 90a. Nüshanın üst köşelerindeki sayfa numaraları ise 289'a dek normal sırasını takip etmiş, bundan sonra şu sırayı izlemiştir: 289, 291, 292, 293, 294, 290, 295, 296, 297.

58b, 59ab ve 60a sayfaları daha sonra doldurulmak üzere boş bırakılmıştır. Bu durum metinde şöyle açıklanmaktadır: "(60b-61a) *Nüşhamızda bu mahalde iki burucuñ aḥkāmı yazılmayıp kalmışdur. Muḥarrir-i kitāb fakır daḥı beş şahīfe beyāz kāğıd komışdur. inş'a'llāhu iā'ālā tamamıyla nüshası bulundukda tahrīr olına.*" Bu cümlelerden bu nüshanın asıl nüshadan kopya edilmediği, yarım olan bir ara nüshadan kopya edildiği anlaşılmaktadır.

15a, 43a, 45b, 80a, 84a'da derkenar vardır. 43a, 45b ve 46a'daki derkenarlar kırmızı mürekkepledir. Bazı şekillerin adları derkenarlardadır: 16a, 17ab, 18ab, 19ab, 20ab, 21ab, 22ab, 23ab, 24ab, 25ab, 26ab, 27ab, 28ab, 29ab. 51a ve 84a'da tılsımlar derkenarda verilmiştir.

90a'ya yapıştırılmış sayfa ışığa tutulunca altta başka yazıların var olduğu görülmektedir. 90b sayfası da beyaz bir sayfa ile kapatılmıştır, altta yazılar görülmektedir.

Müstensihin, nüshayı istinsah ederken esere aslında olmayan bazı eklemeler yaptığı anlaşılmaktadır. Eserin 28b-13 ve 29a-4 sayfaları arasında 1067[1656] tarihli bir olay anlatılmaktadır. Oysa Firdevsî'nin eseri yazdığı tarih 1487'dir. İtalya'nın Mesne adası'na *Kanṭûrus* adlı takımyıldızın düşmesini anlatan bu olay ve tarihi hakkında yaptığımız araştırmalarda herhangi bir ipucuna rastlamadık. Bu nedenle tek nüsha olan bu eserde verilen bilginin doğruluğunu kabul edip bu kısmın esere sonradan eklendiğini, dolayısıyla elimizdeki nüshanın dayandığı nüshanın müellif nüshası olmadığını da kesinleştirebiliriz.

1b-14'te eserin sekiz bâbdan oluştuğu söylenmesine rağmen eserde altı bâb vardır. Altıncı bâbın başlangıcı 62b-5'te müstensih tarafından yanlışlıkla dokuzuncu bâb *-bâb-ı tāsî-* olarak yazılmıştır. 42b-17'de Arapça bir beyit ve 42b-21-23'te Türkçe rubaî vardır.

Bazı müstensih hataları sık sık tekrarlanmıştır. Bu hatalar transkripsiyonlu metinde düzeltilmiş, ayrıca belirtilmemiştir.

ḥ ve ħ harfleri sık sık yanlış yazılmıştır: 2b-15 ve 11b-22: *muḥtelif/muhtelif*, 2b-20: *vuḥuş/vuḥuş*, 2b-21: *daḥi/daḥi*, 15a-7: *muḥālif/muḥālif*, 15b-14: *ḥafiyye/ḥafiyye*.

z ve ẓ harfleri de karıştırılmıştır: 2a-11: *menzil/menzil*.

ş ve ŷ harflerinde karışıklık yapılmıştır: 3a-7: *şahış/şahız*.

' ve ğ harflerinde hata yapılmıştır: 9a-12: *'ālib/ġālib*.

t ve ṭ harflerinde hata yapılmıştır: 10a-14: *muttaşıl/muttaşıl*.

İmlâ hataları da yapılmıştır: 2b-7 ve 8: *yalîñ* kelimesi iki türlü yazılmış, 7'deki *ñ* ile, 8'deki *n* ile; 5b-1: *elinüñ* kelimesinde nun harfinden sonra vav kullanılmış.

Bazen kelimelerin harfleri eksik yazılmıştır, bunlar metinde köşeli parantez içinde gösterilmiştir: 3b-7: *ür[ed]iler*, 7b-12: *va[r]dur*, 9b-7: *olınca[ya]*, 12b-23: *şar[ar]tmaq*, 34b-18: *va[r]dur*. Bunlar konuşma dilinin yazı diline aksedişi şeklinde yorumlanabilir.

Bazen kelimeler yanlış yazılmıştır, bunlar cümledeki anlama göre düzeltilmiştir: 3a-14: *bir/bu*.

Bazen kelimeler iki kez yazılmıştır: 2b-23 ve 3a-1: *mekân*.

Bazen kelimeler unutulmuştur, bunlar da anlama göre tamamlanmıştır: 6a-4: *eyüdür*.

Bağlama guruplarında, "ve" bazen hiç gösterilmemiş, bazen harfle (و) gösterilmiş, bazen de hareke ile (ötre) gösterilmiştir. Gösterilmeyenler: *şayd [u] şikâr* (6b-11); *cenk [ü] cidâl* (5a-5). Harfle (vav) ile gösterilen: *neşv ü nümâ* (42a-14). Hareke (ötre) ile gösterilen: *'örf ü 'âm* (43a-1)

2.2. ESERİN DİL VE ÜSLÛP ÖZELLİKLERİ

Da'vet-nâme'nin dili oldukça basit ve sadedir. Sanat amacı güdülmeden yazılmıştır. Eserin amacı öğretmektir, yani didaktik bir eserdir. Eserde çok sayıda Arapça ve Farsça tamlama bulunmasının nedeni, eserin çeviri olması ve birçok terim içermesine bağlanabilir. *Firdevsî*, *Da'vet-nâme*'yi Arapça ve Farsça eserlerden Türkçe'ye çevirdiğini eserin girişinde belirtmektedir.

Cümleler, birçok yerde birbirine "ve" bağlacı ile bağlanmış ve oldukça uzun cümleler oluşmuştur. Devrik cümleler de sık sık kullanılmıştır: "(3a) *Bir âdem bir mekânda hasta olsa ol mekânüñ müvekkellerini şâhib-da'vet olan kimesne da'vet idüp ve 'Ahd-nâme-i Süleymân'ı okuyup kasem vire ol hastanüñ şifâsı için*". "(22b) *Anuñ kevâkibindendür Şüreyyâ ve Deberân ki menâzil-i Kâmerdendür*". "(42a) *ve bir melek yapışdırur şüret-i 'azm kesb ideni 'azme ve şüret-i (9) lahm kesb ideni lahme*".

Sık sık "ki" ve "kim" bağlaçları kullanılmıştır: "(9a) *ve havâşş-ı Kâmerdendür ki etibbâ dimişlerdür ki her hasta ki ayuñ nısf-ı evvelinde mariz ola*". "(43a) *pes ol ne tarîk duta kim bu zikr onları 'amele getüre...*"

Tamlamalarda hem Arapça, hem de Farsça söyleyiş özellikleri kullanılmıştır: *felek-i burûc* (34b-16, 34b-17) / *felekü'l-burûc* (15b-1, 35a-14); *Batn-ı Hût* (30b-19) / *Batnü'l-hût* (22a-5, 28b-10); *hâric-i merkez* (8b-6) / *hâricü'l-merkez* (8a-12).

Bazen aynı anlamlı Arapça, Farsça ve Türkçe kelimeler beraber kullanılmıştır: *Kâmer* (8b-3), *meh* (36a-11), *ay* (8b-2).

Konu başlıkları genellikle Farsça verilmiştir: "(3a) *Şahratü'n-nâr meşhûr est*", "(4a) *Der havâşş-ı in cân ki Şahratü'n-nârdur*". "(4b) *Der beyân-ı burc-ı Cevzâ*", "(43a) *Der beyân-ı şerâyit-i da'vet-kerden-i ervâh*"

Firdevsî, astroloji veya meleklerle ilgili satırları yazarken söylediklerini sık sık âyet, ibare ve hikâyelerle teyit etmiştir.

2.3. ESERİN ÖZETİ

Giriş (1b-2a)

Bu bölümde eserin nerede, ne zaman, ne sebeple yazıldığı, hangi eserlerden çevrildiği, kaç bâbdan oluştuğu ve bâblar hakkında kısa bilgi verilmiştir.

Eserin, Hicrî 893'te Balıkesir'de çevrildiği belirtilir. Firdevsi ömrünü تنها bir yerde ilim öğrenmekle geçirirken ve matematik ilmiyle uğraşırken, adı Sultan Bayezid'in meclisinde anılmış, mecliste bulunan dostlarından birisi kendisini övmüştür. Bunun üzerine, Firdevsî'nin bir eserini görmek istemişlerdir. Firdevsî, ustalığının ortaya çıkıp ilim adamları arasında iyi bir yere sahip olmak için bu süslü nüshayı padişaha sunduğunu belirtir.

Da'vet-nâme'yi *Şemsü'l-ma'ârifî's-şagîr*, *Muşhafü'l-kevâkib*, *Dakâyıku'l-ḥakâyık* ve bunlardan başka nadir olan, denenmiş ve sahih Arapça ve Farsça davetname kitaplarından Türkçeye çevirdiğini söyler. Sekiz bâbdan oluştuğunu belirtir ve sırayla bâblar hakkında kısaca bilgi verir. Burada yedinci ve sekizinci bâblar hakkında bilgi verilmesine rağmen eser altıncı bâbda sona ermiştir. Yedinci bâbda *Muḥarrebûn* meleklerinin davetlerinin, şartlarının, buhurlarının ve menzillerinin anlatılacağı, sekizinci bâbda *Ḳamerin* yirmi sekiz menzili bir ayda devr ettiği, her menzile geldiği günlerin ve bu menzillerin kutlu ve kutsuzluğunun anlatılacağı, davet ederken ayın saati, menzili, kutlu ve kutsuzluğu ve bundan başka altı yıldızın durumu bilinmezse davetin doğru olmayacağı belirtilmiştir.

Birinci Bâb (2a-4a): Bu bâb melekler ve cinler hakkında bilgi vermektedir.

Önce Allah'ın rûhlar âlemini hangi sebeple yarattığı, bunların kaç kısım olduğu, her birisinin neye müvekkel olduğu ve vatanlarının nerede olduğu anlatılır. Davet ve tılsım ilminin üstadları olan kişilerin isimleri sayılır. Bu âlemin, cinlerin ve insanın yaratılışı bu üstadların ağzından âyetlerle de desteklenerek anlatılır.

Allah, melek ve cinleri çeşit çeşit yaratmıştır. Dinleri ayrıdır. Mülkleri ve bu mülklerin vezirleri, kadıları, müderrisleri, muhtesibleri, hatipleri, casusları ve tercümanları vardır. Makamları hava, yeraltı, yüksek dağlar, harab değirmenler, hamamlar, denizler, bulutlar, mezarlar, su yolları, ocaklar, fırınlar, eski yıkık yerler ve Kaf Dağı gibi acaip ve garip yerlerdir. Vahşi hayvanlara, kuşlara, aslanlara, ejderhalara, yırtıcı canavarlara, deniz hayvanlarına, binalara, Kabe, Kudüs ve Medine gibi kutsal yerlere müvekkellerdir. Örneğin bir kişi bir mekânda hasta olursa davet eden kişi o mekânın müvekkelini davet etmek zorundadır.

Bu bâbda son olarak bütün cinlerin anası olan *Şahratü'n-nâr* adlı cin hakkında bilgi verilir. Bütün cinlerin bunun neslinden olduğu ve Allah'ın hepsinin üzerine birer melek müvekkel ettiği belirtilir. Başında, elinde, ayağında ve karnında toplam dörtbin yüzü olan bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir.

İkinci Bâb (4a-43a): Bu bâb on iki burçtan oluşan felekler, ayrıca melekler ve zaman kavramı hakkında bilgi vermektedir.

Önce sırası ile on iki burç, şekilleri ve *Kamer* her burca gelince neleri yapmanın iyi olduğu anlatılır ve burcun resmi verilir. Bu burçlar şunlardır: *Hamel, Şevr, Cevzā, Sereṭān, 'Esed, Sünbüle, Mîzān, 'Akreb, Kavv, Cedy, Delv ve Hüt.*

Bundan sonra felek tanımlanır ve felekler sırası ile verilir. İlk yedi felek şunlardır: *Felek-i Kamer, felek-i 'Utārid, felek-i Zühre, felek-i Şems, felek-i Mirriḥ, felek-i Müşterî ve felek-i Zuḥal.*

Feleklerin her birinin bir mekânı olduğu, buradan ayrılmadıkları, hareketlerinin çok hızlı olduğu, bazısının *felek-i a'zam* gibi doğudan batıya, bazısının *felek-i şevābit* ve *eflak-ı seyyārāt* gibi batıdan doğuya, bazısının *dolābī*, bazısının *raḥavī* ve bazısının yılankavī hareket ettiği belirtilir. Bazı feleğin merkezi *dokuz eflāk* gibi âlemin merkezidir. Bazı feleğin merkezi *hāricü'l-merkez felekler* gibi âlemin merkezi değildir. *Eflāk-ı tedāvir* gibi bazı felekler bir mekânı kapsamaz. Sabit yıldızların bulunduğu *felek-i şevābit* ve bütün felekleri çevreleyen ve hiç yıldızı olmayan *felekü'l-eflāk (felek-i atlas)* anlatılır.

Daha sonra yukarıda adları geçen yedi felekteki yıldızlar iki bölümde incelenir. Birinci bölümde her bir yıldızın merkezinin ne olduğu, felekler arasındaki yeri, hareketi, büyüklüğü anlatıldıktan sonra feleğin dairesi şema halinde verilir. İkinci bölümde yıldızların nitelikleri ve resmi verilir.

Feleklerin hareketi anlatıldıktan sonra sekizinci felek olan *felek-i şevābit*, yeri, hareketi ve büyüklüğü anlatılır. Sabit yıldızların görünenlerinin sayıları verilir ve tamamının sayısının bilinemeyecek kadar çok olduğu belirtilir. Bu yıldızlardan bazı şekiller hayal edildiği belirtildikten sonra kuzey tarafındaki yirmi bir, *minṭakatü'l-burūc* üzerindeki on iki ve güney tarafındaki on beş takımyıldız anlatılır. Takımyıldızların neye benzetildiği, kaç yıldızdan oluştuğu, bu yıldızların yerleri ve özellikleri belirtilir ve resmi verilir.

Birkaç satırda kuzey kutbunun faydaları anlatıldıktan sonra *Kamerin* neden yirmi sekiz menzile ayrılması gerektiği belirtilir ve sırası ile yirmi sekiz menzilin adları, şekli, yeri, doğuş ve batış zamanları, özellikleri ve her menzildeki yıldızların resmi verilir. *Kamerin* yirmi sekiz menzilin isimleri şunlardır: *Şerateyn/Şereṭān, Buṭayn, Şüreyyā, Deberān, Heḳ'a, Hen'a, Zīrā', Nesre, Tarfe, Cebhe, Zübre, Şarfe, 'Avvā, Simāk, Gafr, Zubānā, İklil, Kalb, Şevle, Ne'āyim, Belde, Sa'd-ı Zābiḥ, Sa'd-ı Bula', Sadü's-Su'ūd, Sa'dü'l-Aḥbiye, Ferğ-i Evvel, Ferğ-i Sānī, Rişā.*

Bundan sonra *felek-i burūc* anlatılır. Felekler, hareketleri, *dā'ire-i felekü'l-burūc, dā'ire-i mu'addilü'n-nehār*, mevsimler, burçlar, dereceler hakkında bilgi verilir. Bütün felekleri çevreleyen *felekü'l-eflākda* hiç yıldızı olmadığı, diğer adlarının *felek-i a'zam, 'arş-ı 'azim* ve *felek-i atlas* olduğu söylenir, hareketi hakkında bilgi verilir ve şema halinde gösterilir.

Şükr adlı bir yıldızın varlığından bahsedilir. Bu yıldızın özellikleri anlatılır ve şeması verilir.

Son kısım meleklerle ayrılmıştır. Melekler tanımlanır, ne sebeple yaratıldıkları belirtilir ve varlıklarının âyetlerde de bildirildiği açıklanır ve örneklendirilir. Meleklerin kaç sınıf olduğu, şekilleri ve görevleri açıklanır:

Salâtda, rükû'da, sücûdda ve ku'ûudda olan melekler.

Hamele-i arş. İnsan, öküz, arslan ve akhaba şeklindeki dört melek ve her birisinin görevleri açıklanır.

Rûh, İsrâfîl, Cebrail, Mikail ve 'Azrail melekleri. Görevleri ve şekilleri açıklanır. Bazılarıyla ilgili hikâyeler anlatılır.

Mukarrebun (Kerrûbiyûn) melekleri. Görevleri, yedi felekte ne şekilde oldukları açıklanır.

Kirâmen Kâtibîn melekleri. Özellikleri ve görevleri açıklanır ve bunlarla beraber yanlarından hiç ayrılmayan bir meleğin daha olduğu, bunun şekli ve görevi açıklanır.

Mu'akkibât melekleri, *Münker, Nekir, Seyyâhûn* melekleri ve çeşitli müvekkel melekler. Şekilleri ve görevleri açıklanır.

Son olarak zaman hakkında bilgi verilerek senenin nasıl bölündüğü ve gece ve gündüz anlatılır.

Üçüncü Bâb (43a-46a): Bu bâb melek ve cinlerin daveti ve davetin şartları hakkındadır.

'İmam Ca'fer-i Şâdık'tan nakledilerek rûhların hangi şartlarda davet edildiği ve davet edecek kişinin özellikleri hakkında bilgi verildikten sonra Belinâs Hakîm'in davet şartları hakkında verdiği bilgi aktarılır. Buna göre davet ilminin sekiz şartı vardır. Bu şartlar "*Da'vet-nâme*"de Büyü, Davet" bölümünde verilecektir.

Dördüncü Bâb (46a-62b): Bu bâb güneşin dolaştığı her burca müvekkel olan meleklerin daveti hakkındadır. Güneş hangi burca geldiyse o burca müvekkel olan melek ve cinlerin adları, şekilleri, davet şartlarının ne olduğu (hatemi, buhuru, tesbîhi, levhi ve tılsımı) anlatılır ve resimleri verilir.

Burçlardan *Hamel, Sevr, Cevzâ, Sereţân, Esed, Sünbüle, Mizân, 'Akreb, Kavs* ve *Hût* verilmiş, *Cedy* ve *Delv* burçlarının yeri boş bırakılmış ve nüshanın tamamı bulununca ekleneceği belirtilmiştir.

Beşinci Bâb (62b): Bu bâb güneşin ve ayın, senenin günlerindeki hareketleri hakkındadır. Güneş ve ayın hangi günde, hangi burçta ve hangi menzilde olduğu şematik olarak açıklanır.

Altıncı Bâb (62b-90a): Bu bâb ay, yirmi sekiz menzilden her birine geldiğinde o menzile müvekkel olan meleklerin daveti hakkındadır. Ay her menzile gelince bir melek ve cinleri gelip müvekkel olur. Müvekkel olan melek ve cinlerinin adları, şekilleri, davet şartlarının ne olduğu (hatemi, buhuru, tesbîhi, levhi ve tılsımı) ve melek ve cinlerin resimleri verilir.

Ondokuzuncu menzilden itibaren menzillerin tasnifi karışmıştır.

3. DA'VET-NÂME'DE ELE ALINAN KONULAR

3.1. ASTROLOJİ

Dîvân edebiyatında ve *Da'vet-nâme*'de astroloji anlatılmadan önce astrolojinin mahiyeti hakkında burada genel bir bilgi verilmiştir⁵⁵.

İslâm müelliflerine göre astroloji biliminin adı, '*ilm (şinā'at) aḥkāmü'n-* (ya da *kaḏāya'n-*) *nücüm* -yıldızların hükümleri ilmi- veya kısaca '*ilm (şinā'at) ü'l-aḥkām*'dır. Bazı Arap müellifleri XIII. yüzyıldan itibaren '*ilmü'n-necāma* adını da kullanmışlardır. Bunlarla beraber '*ilmü't-tencīm* tabiri, astroloji veya astronomi için kullanılmıştır. Astrologlara *aḥkāmī*, *müneccim* veya *neccām* denir; *müneccim* astronomlar için de kullanılır.

Astroloji, yeryüzünde meydana gelen bütün olayların gök cisimlerinin özellikleri ve hareketleri ile ilgili olduğu prensibi üzerine kurulmuştur. İnsanlar yıldızların etkisi altındadır. Yıldızların etkisi, herbirinin kendi özellikleri ya da dünya veya diğer yıldızlara göre olan durumlarına bağlıdır. Bu etkileri bilmek ve bunlardan hüküm çıkarmak astroloğun görevidir.

İslâm astrolojisinin kullanımında başlıca üç sistem vardır: 1. *Meşāi'l* (meseleler) sistemi: Müracaat eden biri tarafından günlük hayata ait olaylara, örneğin kaybolmuş bir kişi hakkında bilgi almaya, bir hırsız ortaya çıkarmaya veya kaybolmuş bir şeyi bulmaya ait sorulara cevap vermek. 2. *İhtiyārāt* sistemi: Bazı işleri yapmak için en uygun zamanı seçmek. Bu zaman ayın on iki evden hangisinde bulunduğunu görmekle belli olur. Hint usullerini tercih eden müneccimler ise on iki ev yerine, yirmi sekiz ay menzilini kullanmışlardır. 3. Doğum günü sistemi ya da sene tahvilleri (*taḥāvilü's-sinīn*) sistemi: Bir kişinin doğumundan, bir saltanat devrinin, mezhebin ya da dinin başlangıcından, bir şehrin kuruluşundan beri geçen veya geçtiği tahmin edilen senenin kısımlarına dayandırılır. Bunda, doğum anında gökteki durumun doğan kişinin kaderini tesbit ettiği ve bunun değişmeyeceği inancı vardır. Doğum anını kesin olarak tayin etmek güç olduğundan bu sistemdeki güçlükler diğer ikisinden daha fazladır.

55 Bu konuda daha geniş bilgi için bkz. A. Adnan Adıvar, *Osmanlı Türklerinde İlim* 2.bs. (İstanbul:Remzi Kitabevi, 1970), 40-109; Carlo Alfonso Nallino, "Astroloji, Astronomi" *İslam Ansiklopedisi*, 5. bs. (İstanbul: MEB, 1978) 1: 682-693; Carlo Alfonso Nallino, "Sun, Moon, and Stars," *The Encyclopedia of Religion and Ethics*, (Edinburgh: T.&T. Clark, 1921) 12: 88-101; Muammer Dizer, *Takiyüddin* (Ankara: Kültür Bakanlığı, 1990), 16-34.

Astroloji, halifelerin ve sultanların saraylarında olduğu gibi halk arasında da son yüzyıllardaki hüküm sürmüştür. Astronomi kitaplarında heyete ait matematiksel konuların yanısıra, heyetle ilişkili olan astroloji konularından da bahsedilmiştir. Astrolojinin hüküm çıkarmaya ait kısmı, sayıları oldukça fazla olan kitap ve risalelerde yer almıştır.

'İlm-i tencim yıldızların hareket ve durumlarından ahkâm çıkarmak ilmidir. Hükümdar saraylarında müneccimbaşılik çok önemli bir mevki sayılırdı. Bu ilimle meşgul olanlar, hükümdarların talihlerine bakarlar, önemli olayları haber verirler, savaş ve barış zamanlarını tayin ederler, kısaca *eşref-i saat* ararlardı. Sonraları yalnız önemli olaylar için değil, önemsiz ve basit olaylar için bile *eşref-i saat* tayin etmeye başladılar. Gemi yaptırmak, seyahate çıkmak, vergi toplamak, nikah kıydırmak, ev yaptırmak, hamama gitmek ve hatta müşhil almak gibi konularda zaman tayin olunur ve yeni doğanların zayırlıkları tanzim edilirdi.

Astronomi ilmine Müslümanlar tarafından 'ilmü'l-hey'et (kâinatın manzarası ilmi) ve 'ilmü'l-eftāk (felekler ilmi) ismi verilmiştir. Müslümanlar Aristo'nun tasnifine uyarak astronomiyi dört riyazî ilimden biri olarak saymışlardır. Onlara göre astronominin amacı Yunanlılarda olduğu gibi, yıldızların zahirî hareketlerinin incelenmesi ve geometrik işaretlerin tayininden ibaretti.

İslâmın başlangıcında Arapların bazı amelî astronomi bilgileri vardı. Bedevîlerin, sık sık yaptıkları gece yolculuklarında ay ve parlak yıldızların doğuş ve batış yerlerinden başka kılavuzları yoktu. Senenin mevsimlerini, *menâzilü'l-kamer* denilen yirmi sekiz yıldız grubuna bakarak tayin ederlerdi. Yerleşik kabileler arasında, tarım mevsimlerini tayin etmek ve hava tahminleri için *menâzilü'l-kamer* yıldızlarından bazılarının durumlarına bakılırdı. Astronominin ilmî gelişmesi, Hindistan'dan gelen iki kitabın etkisi ile ancak VIII. yüzyılda başlamıştır. Bu kitaplardan biri, 771'de Bağdat'ta Arapçaya nakledilen *Brahmasphutasiddhanta*'dır. Diğeri, 500 yılında telif edilmiş olan bir kitaptır. Bunlara daha sonra, Sâsânîlerin son devrinde *Zicü's-şehriyâr*'ın Arapça tercümeleri eklenmiştir. Yunan etkisi en önemli olanıdır. *Almagest*'in tercümeleri yapılmış, bunu Batlamyos'un, Theon'un, Aristarkhos'un ve diğerlerinin eserlerinin tercümeleri izlemiştir.

İslâm dininde namaz vakitleri ve dinî günler, güneş ve ayın gökyüzündeki konumuna göre ayarlanır, sivil takvimin düzenlenmesi ve çeşitli bölgelerde kible doğrultusunun tayini, astronomi gözlem ve hesaplarına dayanırdı. Bu ihtiyaç rasathanelerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. IX. yüzyılın başlarında kurulmaya başlanan rasathaneler uzun yıllar önemini korumuştur. Kuzey İran'da, Sultan Celaleddin Melikşah tarafından Nişabur'da yaptırılan rasathanede onun haleflerinden Sultan Sancar namına, astronom el-İlâzîni, *ez-Zicü's-Sancari*'yi yazmıştır. Daha sonra İlhanlılardan Hulâgû'nun batı İran'da yaptırdığı rasathanede Naşîrü'd-dîn Tûsî ve arkadaşlarınca on iki yıl süren bir çalışmadan sonra, Farsça meşhur *Zic-i İlhanî*'yi neşretmiştir. Tûsî'nin öğrencisi Kutbu'd-dîn Maḥmûd eş-Şîrâzî, Kahire'de İbnü's-Şatir, Semerkand'da Timur'un torunu Ulug Bey ile birlikte Cemşid el-Kâşî, Kâzî-zâde er-Rûmî ve 'Alî Kuşcu önemli rasatlar yapmışlardır. İslâm dünyasında astronominin bilimsel incelenmesi Ulug Bey ile son bulmuştur.

İslâm'da rasathanelerin ömrünün çok az olmasının başlıca nedeni, rasathaneleri hükümdar ve vezirlerin kurması, bunların desteği kalktığı zaman rasathanelerin kapanmasıdır. Diğer önemli neden ise, dinî ihtiyaçlar için gerekli olan zîcler tamamlandığı zaman, rasathaneye ihtiyaç olmamasıdır. Çünkü İslâm'da rasathanenin asıl amacı zîc düzenlemektir, dolayısıyla bilimsel amaç söz konusu değildir. Bu nedenler, çalışmaları XI. yüzyılda duraklama dönemine sokmuştur. Buna karşılık bu yüzyıl batı dünyası için bir dönüm noktasıdır. Osmanlı İmparatorluğunda ise, XVI. yüzyılın ilk yarısına kadar müsbet bilimler alanında önemli bir gelişme göze çarpmamaktadır.

Kanunî Sultan Süleyman zamanında devlet hizmetine giren Seydi Ali Reis yalnız denizcilik konularını değil, deniz astronomisini ve coğrafyasını da iyi biliyordu. Arapça ve Farsça eserlerden derlenmiş olan *Mir'atü'l-memâlik* adlı eseri seyahatname niteliğindedir. Gözlem ve deneyimlerini içeren *Muhtâ* adlı eseri deniz astronomisi ve coğrafyası ile, *Mir'atü'l-kâ'inât* adlı eseri ise astronomi ile ilgilidir. Ali Kuşçu'nun *Hulâsatü'l-Hey'e* adlı eserini bazı ilavelerle Türkçeye çevirmiştir. Muştafa bin 'Aliyü'l-Muvakkît, *Tuhfetü'z-zamân ve harîdetü'l-e'vân* adlı risalesinde, gökkürelerinin ve yıldızların niteliklerinden, deniz ve dağlardan bahseder. III. Murat zamanında Maḥmud bin 'Ali Sipāhizāde, *Evzāḥ'l-mesālik ma'rifeti'l-memālik* adlı eserinde yeryüzü, deniz, ırmak ve göllerden bahseder. Mehmed bin 'Ömer Beyāzıd bin 'Āşık, *Menāzirü'l-'avālim* adlı eserinde, coğrafya ve astronomiden bahseder. Mustafa Zeki, Gıyaseddin Cemşid'in *Süllemü's-semā* adlı eserini Türkçeye çevirmiştir. Abdullah bin Pervîz, Ali Kuşçu'nun *Risāle fi'l-Hey'e* adlı eserini *Mirkātü's-semā* adı ile çevirmiştir. Tākiyü'd-din XVI. yüzyılda İstanbul'da bir rasathane kurmuş ve astronomi ile ilgili eserler vermiştir. Erzurumlu İsmail Hakkı'nın 1756'da yazdığı ve oldukça ün kazanmış *Ma'rifet-nāme* adlı eserinin bir bölümü bu konuya ayrılmıştır⁵⁶.

3.1.1. Dîvân Edebiyatında Astroloji

Dîvân edebiyatında, kozmoğrafya, 'ilm-i nücüm, 'ilm-i sihr ve 'ilm-i kîmyā gibi çeşitli ilimlere ait kelime ve tabirleri kullanırken şairler, eserlerine ilmî bir hava vermek veya bu ilimlere ne derece vakıf olduklarını göstermek amacıyla değildirler. Şair, bu bilgileri kullanırken kelime ve tabirlerle daima belirli teşbihler ve mazmunlar yapar; bu klişe teşbihler, mazmunlar ve diğer hayal sistemleriyle kendi his ve düşüncelerini anlatmaya çalışır. Bunu yaparken gösterdikleri maharet ve incelik onlar için çok büyük önem taşır⁵⁷.

'İlm-i aḥkām-ı nücūma esas olan, yedi gezegen ile on iki burçtur. Bu ilimle meşgul olanlara göre, her insan, hayvan, bitki ve maden yıldızların etkisi altındadır. Gezegenlerin her birinin hisler, ahlak, tabiat ve sağlık üzerine etkileri vardır. Her birinin delalet ettiği renk ve özellik başkadır. İnsanlar, etkisi altında bulundukları yıldızın özelliklerine göre iyi veya kötü, cömert veya cimri, talihli veya talihsiz olabilirler. XV. yüzyılda Bâli tarafından II. Murad adına yazılmış olan *Murad-nāme*'de bu ilmin önemi şöyle anlatılmaktadır⁵⁸:

⁵⁶ Erzurumlu İsmail Hakkı, *Mârifetnâme*, haz. M. Faruk Meyan, (İstanbul: Bedir Yayınevi, 1993), 28-301.

⁵⁷ Ahmed-i Dâî, *Çengname*, Critical Edition and Textual Analysis by Gönül A. Tekin, (Harvard Üniversitesi: Yakınoğlu Dilleri ve Medeniyetleri Bölümü, 1992), 148-149.

⁵⁸ Ağâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 197-199; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 150.

İlm-i Nücûm

Müneccim olursan dürüş her zaman
 Ki ilm-i riyazet bulasın heman
 Mukavvimliğe kaadir olmak gerek
 Hem öz vaktine hâzır olmak gerek
 Dürüş zice tahsil ide gör tamam
 Ki muhtac olalar sana hâs-u-âm
 Huda nûrdan çün yarattı melek
 Dahi düzdü bir yerle dokuz felek
 Yeri soffa eflâki sayvan kodu
 Bu meydanda oyuncu hayvan kodu
 Ki döne felekler süre işleri
 Ala yazları götüre kışları
 Ne denlû diler ise seyran ide
 Kimi pürferah kimi hayran ide
 Dahi her felekte ki yıldız kodu
 Birisinde efâli bin yüz kodu
 Burucu dekaayık yarattı bile
 Ki ahkâmını hikmet ehli bile
 Şu kim okumuş ola ilm-i nücûm
 Havâdis ahâdisini andan um
 Bular noliserdür bilür ekserin
 Nice ekserin belki bilür varın
 Pes anla ki âlemde âkil kişi
 Anı hasıl etmeye koya işi
 Hususâ ki dünyada sultan ola
 Bir iklime hükmedici han ola
 Gerekdür ki ilm-i nücûm okuya
 Kalan işlerin hep anınçün koya⁵⁹

Felek: Gök, gökyüzü, sema, talih, baht, kader olarak da geçer. Çoğulu eflâktır. Batlamyos'un sistemine göre dünya kâinatın merkezidir. Dünyayı içiçe geçmiş bir şekilde, soğan zarı gibi dokuz felek çevreler. Yedisi, yedi gezegenin feleğidir. Birinci felekte *Kamer* ve sırasıyla 'Uṭārid, Zühre, Şems, Mirriḥ, Müşteri ve Zuḥal gezegenleri bulunur. Bunların insanlar üzerinde iyi ve kötü etkileri vardır. Sekizinci felek sabit yıldızlar ve burçlar feleği olan *felek-i şevābittir*. Dokuzuncusu ise, cisimden arınmış olup bütün felekleri saran en büyük, en yüksek felektir. *Felek-i atlas*, *felek-i a'zam*, *felekü'l-eflāk* adlarıyla anılır. Hükema felsefesine göre sekizinci feleğe *Kürsî*, dokuzuncuya da 'Arş denir. *Felek-i atlas* devrini yirmi dört saatte tamamlar. Doğudan batıya doğru dönüp bütün felekleri de döndürür. Diğer

59 Agâh Sırrı Levend, a.g.e., 198-199.

feleklerin hareketi ise iki türlüdür; biri *felek-i atlas* ile doğudan batıya, diğeri de batıdan doğuya doğrudur. *Felek-i atlas*ın dönmesiyle kendi istikameti dışında dönmeye zorlanan sekiz felek, insanların talihleri, refah ve mutlulukları üzerinde değişken ve aksi durumlar ortaya çıkarır. Felekler üzerine şikâyet etmenin nedeni budur: "Kahpe felek, dönek felek" gibi şikâyetlerin nedeni dokuzuncu feleğin ters dönmesidir. "Kanbur felek" tabiri feleğin sırtının yuvarlak oluşundandır⁶⁰.

Felek bazı birleşik sıfatlarda olumlu anlamlarda da kullanılmıştır; felek-câh, felek-rif'at, felek-pâye, felek-meşreb, felek-reftâr gibi. Eflâk, çerh, gerdûn, sipihr, semâ, âsumân ve gök gibi eşanlamli kelimelerle geçen felek, dîvân şairleri tarafından yükseklik, yücelik, genişlik, sonsuzluk, parlaklık gibi özellikleriyle anılır. Feleğin aldığı renkler nedeniyle pîrûze, çini, minâ-reng, sürh-âb gibi deyimler kullanılır. Dönüşüyle sergerdân olarak nitelenir. Câmi-i eflâk, sakf, tâk, kubbe, günbed, kemer, tennûr, kemân, hokka, devât, dürc, tas, leğen, fânus, çenber, değirmen, dolap, çark, sadef, sanduka, beşik, kayık, merdiven, kapı, bostan, sebze-zâr, gülşen-i hazrâ, gül-zâr, sâgar, kadeh, şişe, sâye-bân, çâder, perde, saz, çeng, âhû, ormanlık (bîşe), çâh, âyîne, bezm, encümen, cennet; pîr, zâl, pîre-zen, zen, rakkâse, sâkî, âşık, şikeste-dil, üstâd, sitem-kâr, musâhib, cübbe-i ezrak, kürk-i sincâb, kabâ, gaddar, kakhâr, sarrâf, hırsız, hayyât, mâder, rahim, subha-gerdân, mihmân-hane, dev, ehrimen, hindû, sîmurg, hevâ-dâr, bî-karar, la'l, defter, dâmen, karı; kasr, saray, eyvân, kûy, asitân, eşik, taht, minber, meydân, top, at, âhûr, Şâmî, zırh, siper, kal'a, bürç, kafes, fülk, bahr, habâb, gûş, suturlâb, su'bân kelimeleriyle birer ilgi nedeniyle kullanılan felek, ihtiyarlığı, dönekliği, kimseye yar olmaması, kahpeliği gibi özellikleriyle şikâyetlere neden olur⁶¹.

Yıldızlar: Kevkeb, necm, ahter, sitare, tâbende, tâbân, bî-hisâb gibi sıfatlarla kullanılan yıldızlar, büyüklük, küçüklük mukayesesi sözkonusu olduğu zaman, küçüklük ifade eder; mukayese edildiği varlık ise gök veya güneştir. Bu ifade için aldığı sıfat kem-terîndir. Bulundukları yerin sekizinci felek olması ve burçlarda kümelenmiş olmaları nedeniyle çok yerde burç kelimesiyle beraber kullanılır. Çeşm, eşk, katre-i şebnem, akça, jale, dane, arpa, darı, funduk, nukl, çakıl (hasâ), mîh, şükûfe, sibâb, haşem, mum, kandil, meş'al, çocuk, sevgili, leşker, gedâ, âşık, mihman, nokta, göz, yumurta gibi kelimelerle teşbih yapılır. Genellikle yuvarlaklık, parlaklık, renk, küçük küçük parçalar halinde ve serpilmiş olarak bulunmaları nedeniyle benzetmeler yapılır⁶².

Seyyareler: *Kamere* olan uzaklıklarına göre şöyle sıralanırlar: *Zuhal*, *Müşterî*, *Mirrih*, *Şems*, *Zühre*, *'Utârid*, *Kamer*. *Şems*in üstünde olan *Zuhal*, *Müşterî* ve *Mirrihe* *eflâk-i selase-i ulviyye*, *Şems*in altında olan *Zühre* ile *'Utâride süfliyyin*, beşine birden *hamse-i mütehayyire* denir. *Kamer* ve *Şems* bunlara eklenince *seb'a-i seyyare* tamamlanmış olur. Bu yedi seyyareye *kevakib-i seb'a-i seyyare*, *heft ayine* veya *heft banu* derler. Bu yıldızlar, sahip oldukları özelliklere göre belli sıfatlarla vasıflandırılırlar. Örneğin *Zuhal*, *nahs-i ekber-ü Hindupeyker*;

60 İskender Pala, *a.g.e.*, 164-165; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 149; Harun Tolasa, *Ahmet Paşa'nın Şiir Dünyası* (Ankara: Atatürk Üniversitesi, 1973), 425-426; M. Nejat Sefercioğlu, *Nev'î Dîvânı'nın Tahlili* (Ankara: Kültür Bakanlığı, 1990), 317-318.

61 İskender Pala, *a.g.e.*, 165-166; Harun Tolasa, *a.g.e.*, 427-431; M. Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.*, 318-330.

62 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 431-433; M. Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.*, 330-333.

Müşterî, sa'd-i ekber-ü saadetgüster; *Mirrih*, Mirrih-i ahmer, nahs-i asgar-ı celladmanzar; *Zühre*, sa'd-i asgar, banu-yı azra, zühre-i zehra; *'Utârid*, debir-i sema, Utarid-i hûb-sîmâ; *Şems*, Şems-i münir, neyyir-i a'zam; *Kamer*, Kamer-i hûb-manzar, Kamer-i peripeyker, neyyir-i asgar. Sahip oldukları özelliklere göre bunlardan başka sıfatlar da alırlar⁶³.

Kamer: *Neyyir-i asgar* olan *Kamerin* tabiatı soğuk ve nemlidir. *Sa'd-ı mutavassıt* da denir. Bu seyyareye mensup olanlar sebatsız, ihmalcı, kararsız, hayalpver, zayıf ve dayanıksız, bencil ve endişeli olurlar. Birinci feleğe, pazartesi günü ile cuma gecesine hakimdir. *Kamerin* yeri birinci kat göğe Farsçada sipihr denir. Beyaz renk ona aittir. Dostu *Şemstir*, düşmanı yoktur. Keten, kamış ve kuru ot gibi şeyleri çürütme özelliği vardır. Bu etkisi ayın ilk yarısında fazla, ikinci yarısında az olur⁶⁴.

Ragıp Paşa: Ol mehin ser tâ bepâ nûr-ı mücessemdir teni
Târ-ı kettân-ı nighehten olmuyor pîrâheni⁶⁵

Neşati: Çün bastı kadem sipihre ol şâh
Gösterdi kusûrun arz edip mâh⁶⁶

Eski edebiyatta kıyamet ve ahır zaman manasına kullanılan *devr-i Kamer* tabiri vardır. İnanca göre, yedi seyyareden her birine ait ve biner sene olan yedi devir vardır. Bunların ilki, *devr-i Adem* de denen *Zuhal* devridir. Adem ve *Zuhal* kelimeleri ebced hesabına göre aynı rakamı (45) verirler. *Zuhal*, *Mirrih*, *Müşterî*, *Şems*, *Zühre* ve *'Utârid* devirleri geçmiştir. İçinde bulunduğumuz devir ise *devr-i Kamerya* da *devr-i Muhammedî* dir.

Baki: Gerdûn-i dûna âkil isen itme i'timad
Dönsün piyâle devr-i Kamerden budur murad⁶⁷

Şeyh Galip: Vâbeste ise ayş-ü tarab hükm-i nücuma
Mehtab ideriz yâr ile devr-i Kamer'dir⁶⁸

Devr-i Kamer tabiri, genellikle fitne kelimesiyle beraber kullanılır, fitne ahır zaman demektir. *Peyk-i felek*, *kaasîd-ı felek* tabirleri de *Kamerden* kinayedir⁶⁹.

Kamer, güneşten aldığı nûrla geceyi aydınlatan, yol gösteren, doğaya güzellik ve çekicilik veren bir ışık kaynağıdır. El değmemişlik, yanına yaklaşılamama, uzaktan seyr edilme, her gece görünmeme ve bir yerde karar kılmama, karanlığı aydınlatma, yüksekte bulunma, yüzündeki siyah lekeler gibi özellikleriyle sevgili ile birlikte kullanılır. Yıldızlarla padişah-asker ilişkisiyle kullanılır. Yıldızlar, ayın kaybolması üzerine dökülen gözyaşlarına benzetilir. Güneş ile ay âşık-mâşuk ilişkisi içindedir. Gece ile ay, daima sevgilinin saçı ve yüzü (veya

63 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 200.

64 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 201; İskender Pala, *a.g.e.*, 56; Ahmet Talat Onay, *Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar*, haz. Cemal Kurnaz, (Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 1992), 48.

65 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 201.

66 Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 48.

67 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 202.

68 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 202.

69 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 201-202.

· yanağı) çerçevesinde ele alınır. Yeni ay (hilâl), sevgilinin kaşına benzetilir. Ayrıca, hilâlin görünmesiyle orucun (Ramazanın) bitip bayramın başlaması ve bayramla başlayan iştret ve eğlence ile ele alınır. Oruçlu nasıl bayramı beklerse, aşık da sevgilinin yüzünü göstermesini öyle bekler. Hilâl, şekli nedeniyle felek noksanı, nakıs ve eksik olarak nitelendirilir. Eksikliğini tamamlamak için güneş ışığına ihtiyacı vardır. Ayrıca dal, nun ve lam harflerine benzetilir. Dolunay, güzellik ve cemal, yuvarlaklık ve parlaklık ile anılır. Ayrıca bedr ayın en ışıklı devresi olduğu için, gece yol bulmayı kolaylaştırıcı özelliği ile kullanılır⁷⁰.

'*Utârid*: Merkür gezegenidir. Eski Yunanlılara göre bir adı da Hermes'tir. Zeus'un oğludur. Babasının kararlarını o ilân eder. Lirin mucididir. Tabiatı soğuk ve kurudur. Diğer yıldızların tabiatlarıyla uyuşma özelliğinden dolayı mümteziç ve münafık olarak vasıflandırılır. Buna mensup olanlar zeki, faal, düzgün konuşan, uysal ve sanata yatkın olurlar. Neşeli, hassas, aynı zamanda hilekâr ve vefasızdırlar. İkinci feleğe ve pazar gecesiyle çarşamba gününe hakimdir. Karışık renkler buna aittir. Dostu *Kamer*, düşmanları *Şems* ile *Zühredir*. Edebiyatta debîr-i felek (feleğin katibi), debîr-i sema, münşi-i çerh, tîr gibi tabirler '*Utâride* kinayedir⁷¹.

Baki: Dest urmuş idi kîlk-i şihâba debîr-i çerh
Tuğrânüvis-i hükm-i Hudavend-i ins-ü cân⁷²

Sünbülzade: Necm-i bahtında bulur lâmia-i is'âdı
Ne zaman kîlk-i Utârid çıkarırsa takvim⁷³

Zühre: Venüs gezegenidir. Nâhid, Çobanyıldızı ve Kervankıran da denir. Tabiatı soğuk ve nemlidir. Bu yıldıza bakmak kalbe sevinç verir. Buna mensup olanlar güzel, zarif, sevdaya meyilli, sanatkar, zevke ve gösterişe düşkün olurlar. *Sa'd-i asgar* dır. Üçüncü feleğe ve salı gecesiyle cuma gününe hakimdir. Yeşil renk, ayrıca inci ve gümüş buna aittir. Efsaneye göre *Zühre* İranlı, çok şuh ve güzel bir kadıymış. Harut ve Marut adlı meleklerden göğce yükselmenin yolunu öğrenip oraya çıkmış. Sazende olarak vasıflandırılır. Dîvân şiirinde şarkı, aşk, güzellik ve çalgı ile birlikte anılır. *Şemsi* seyyareler arasında sultan-ı cihân kabul eden eski müneccimler, diğer seyyarelere o sultanın mahiyetinde birer hizmet vermişlerdir. *Kamer* veziri, *Zühre* çalgıcısı, *Müşterî* kadısı, '*Utârid* katibi, *Zuhal* hazinedarı ve *Mirrih* seraskeridir. Yunan mitolojisine göre aşk ve müzik tanrıçası Afrodite veya Venüstür. Gök ile gündüzün kızıdır. *Zuhal* babasını öldürdüğü zaman birkaç damla kan, denizde bir köpüğe düşmüş, Afrodite bu kan ile köpükten doğmuştur⁷⁴.

70 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 443-449; M. Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.*, 347-353.

71 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 202-203; İskender Pala, *a.g.e.*, 504; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 423; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 152; Harun Tolasa, *a.g.e.*, 443.

72 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 203.

73 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 203.

74 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 204; İskender Pala, *a.g.e.*, 538; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 446-447; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 151, 152.

Baki: Bezm-i felekte urmuş idi Zühre sâza çenk
Ayş-ü safada hurrem-ü handan-ü şâdman⁷⁵

Çengnâme'de çeng kendini Zühreye teşbih etmiştir:

Felekde şimdi kim var Zühre yıldız
Benem sâzı anuñ her gice gündüz⁷⁶

Zühre, bezm-i ayş düzenler; hem sazende, hem hanendedir. Şah bezmlerinde dolaşır. Sazını çalarken gök ve felekler, bazen de güneş oynayıp semâ yaparlar. Aynı zamanda bestekârdır⁷⁷.

Şems: Afitâb, hurşîd, mihr, gün de denir. *Neyyir-i a'zam* ya da *sultan-ı a'zam* denilen Şemsin tabiatı sıcak ve kurudur. Buna mensup olanlar kuvvetli, zeki, sanatkâr, işlerinde başarılı, güneş gibi halkı cezbeden, gösteriş, zevk ve safaya düşkündürler. Dördüncü feleğe ve pazar günü ile perşembe gecesine hakimdir. Sarı renk ona aittir. Kimyagerler altına şems derlerdi. Şemsin hareketi, kuzey burçları olan *Hamel*, *Şevr*, *Cevzâ*, *Seretân*, *Esed* ve *Sünbüle* burçlarında ağır, güney burçları olan *Mizân*, *Akreb*, *Kavs*, *Cedy*, *Delv* ve *Hüt* burçlarında hızlıdır⁷⁸.

Işık ve aydınlık vermesi, parıltısı, ısı taşıması ve dağıtması, bitkilerin gelişmesinde rol oynaması ve la'l gibi değerli taşların oluşmasına neden oluşu, diğer seyyarelerin sultanı olması, doğuşu ve batışı bakımlarından ele alınır⁷⁹.

Nev'i: Tolmadan peymânesi mâhun mey-i hurşîdden
Girmeden raksa felekler nagme-i nâhîdden⁸⁰

Ahmet Paşa: Öykünelden yüzüne hergiz bakılmaz yüzine
Bî-hayâdur ki oldu bu vech ile müstahkar güneş⁸¹

Mirrih: Merih, Mars gezegenidir. *Nahs-i asgar* denilen *Mirrih*in tabiatı aşırı derecede sıcak ve kurudur. Buna mensup olanlar kuvvetli, hiddetli, sert, cüretkar, dengeli, kavgacı ve mücadelecilerdir. Cellatlar, fesatlar ve yol kesiciler buna mensuptur. Beşinci feleğe ve cumartesi gecesiyile salı gününe hakimdir. Kırmızı renk buna ait olduğu için *Mirrih-i ahmer* derler. Savaşa alamettir. Bir elinde kılıç veya hançer, diğerinde kesik insan başı ile tasvîr edilir. Feleğin seraskeridir. Yunan mitolojisinde savaş tanrısı olarak bilinir. Eski kimyada demir ve bakıra işarettir. Edebiyatta Behram, Behram-ı felek, tîr-i per-tâbî ve tigzen-i âsman gibi tabirler *Mirrih*iten kinayedir⁸².

75 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 204.

76 Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 152.

77 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 443.

78 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 205; İskender Pala, *a.g.e.*, 194-195; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 182.

79 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 437-442; M. Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.*, 339-346.

80 M. Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.*, 340.

81 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 437.

82 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 205-206; İskender Pala, *a.g.e.*, 352; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 293; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 153.

- Nefî: Mâh-ı nev sanma felekte göricek peykânını
Titredi Behrâm elinden düştü zerrîn hançeri⁸³
- Bakî: Felek-i işrete bir ahter-i ferhunde iken
Yine Mirrih'sıfat durma döker kanı kadeh⁸⁴
- Şeyh Galip: Mirrih'in eli donup şitâdan
Düştü yere hanceri semadan⁸⁵

Müşterî: Jüpiter gezegenidir. *Sa'd-ı ekber* olan *Müşterî*nin tabiatı sıcak ve nemlidir. Buna mensup olanlar cesur, bağışlayıcı, zarif, talihli, düzgün konuşan, mütevazî ve yumuşak huylu olurlar. Altıncı feleğe ve pazartesi gecesiyle perşembe gününe hakimdir. Mavi renk buna aittir. *Mirrih* ve *Kamer* dostları, *Zühre* ile '*Uṭārid* düşmanlarıdır. Çıplak gözle görülen tek gezegen olması ve parlaklığı nedeniyle kullanılır. Hâtib-i felek, kâdi-i felek gibi tabirler *Müşterî*den kinayedir. Bircîs, Hürmüz, Erendiz, Sakıt da denir⁸⁶.

- Bakî: Tedbir-i mu'zamat-ı umûr-i cihan için
Yakmıştı şem'-i fikreti Bircîs-i nüktedan⁸⁷

Kelime anlamından hareket edilerek alışveriş işlerinde müşteri olarak gösterilir⁸⁸.

Zuhal: Satürn gezegenidir. Mitolojiye göre gök ile yerin oğludur. Zaman tanrısı olup ekip biçmeyi korur. Keyvan denilen *Zuhal*in tabiatı aşırı derecede soğuk ve kurudur. Gam ve keder verir. Buna mensup olanlar ahmak, cahil, bilgisiz, korkak, kıskanç ve yalancı olurlar. Hurafelere inanırlar ve hayalcidirler. Madeni kurşundur; eski kimyacılar da kurşunun adı zuhaldır. Yedinci feleğe ve çarşamba gecesiyle cumartesi gününe hakimdir. Siyah renk buna aittir. Dostları *Zühre* ile '*Uṭārid*, düşmanları *Şems* ile *Kamer*dir. *Zuhal* de *Mirrih* gibi kötülüğün alâmetidir. *Nahs-ı ekber*dir. Feleğin hazinedarındır.

- Vehbî: Nahs-i ekberle tulû itti süreyyâ-yı sühan⁸⁹
- Riyazî: Kevkeb-i nahs-i ekber-i tâlî
Bâg-ı ikbale dîdebânımdır⁹⁰

*Zuhal*in feleği, diğer feleklerin hepsinden büyük ve yüksek, yıllık devri de onların devirlerinden daha uzundur. Yedinci iklim hakîm olan bu yedinci seyyare, bu iklimdeki memleketlerden Hindistan'a da hakimdir. Siyah renk *Zuhale* aittir, Hintlilerin siyah olmaları bundan dolayıdır⁹¹.

83 Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 293.

84 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 206.

85 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 206.

86 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 207; İskender Pala, *a.g.e.*, 374; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 307-308; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 152; M. Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.*, 337.

87 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 207.

88 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 436-437.

89 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 208.

90 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 208.

91 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 208-209; İskender Pala, *a.g.e.*, 538; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 446.

Bütün seyyarelerin en üstünde olması nedeniyle yüceltme ve yükseltme amacıyla kullanılır. Hindû olarak tasavvur edilir. En üstte olması ona gözcülük, bekçilik, pâsbân görevlerini verir. Eskiden bu işi yapanlar, başta Hindû olmak üzere köleler idi⁹².

Burçlar: Şemsin dönencesi *burç* denen on iki kısma ayrılmıştır. Her kısımda mevcut sabiteler, durum ve şekilleriyle ilgili isimler almışlardır. Bunlar, *Hamel* (koç), *Şevr* (boğa), *Cevzâ* (ikizler), *Sereţân* (yengeç), *Esed* (aslan), *Sünbüle* (başak), *Mîzân* (terazi), *'Akrab* (akrep), *Kavs* (yay), *Cedy* (oğlak), *Delv* (kova) ve *Hût* (balık)tur. Burçlar nevrûzdan başlar, *Hamel* Marta rastgelir, diğerleri bunu takip eder⁹³.

Felekü'l-burûc veya *felek-i şevâbit* adlı sekizinci felek, sabit yıldızlarla doludur. Eskiler sabit yıldızların sayısını tahmin etmiştir. Fakat her birine ayrı isim vermek imkânsız olduğundan altmış kısma ayırmışlar, yıldızların yakınlık ve görünüşlerine göre isim vermişlerdir. Bunlardan on ikisi *Mıntakatü'l-burûc* üzerindedir. Diğerleri ise bu bölgenin kuzey ve güneyinde bulunurlar. Sonradan felekler dönmeye başlayınca her biri ayrılarak kendi feleğine gider. Burc, burc-ı şeref, burc-ı saadet, burc-ı devlet, burc-ı melahat gibi tabirlerle kullanılır. Mah-ı burc-ı sipihr, meh-i burc-ı şeref, burc-ı devlet ahteri, burc-ı devlet güneşi, burc-ı melahatte ay gibi tabirlerle yüceltilmek istenen güzellik, baht, mertebe ve bazı şahıslar için kullanılır⁹⁴.

Şevr, sözlük manası öküzdür. Eflâkin yükünü o taşımaktadır. *Cevzâ*, yücelik, yükseklik, ululuk gibi manaların ifadesi için kullanılır. *Kamer*, *Akrab* burcunda iken sefere çıkılmayacağı inancı yoluyla, sevgilinin kapısından ayrılmamak için bahane icad edilir. *Kavs*, kelime manası (yay) ile kaş için kullanılır. *Delv*den, kelime manası (kova) ile felek dolabının su dökmesi hayali çıkarılır. *Hût*, *Hût-ı felek* şeklinde geçer⁹⁵.

Bunlardan başka *'ilm-i tencîme* ait birçok tabir vardır. Her seyyarenin hareket ettiği noktaya dönüşü, o seyyarenin *zaman-ı şerîfi* olur. *Şeref-i Şems*, *şeref-i Kamer*, *şeref-i 'Uţârid* gibi tabirler bunu ifade eder. Üfürükçüler düzenleyecekleri nüsha veya vefkleri *güyâ zaman-ı şeref* de yazarlar.⁹⁶

Baki: Rûyinde la'li üzre hat-ı müşkbâr-ı yâr
Şîrinlik yazar şeref-i âftâbda⁹⁷

Kırân-ı kevâkib, iki yıldızın aynı burcun aynı derecesinde bulunmasıdır.

Seyyit Vehbi: Bindi bir zevraka Dâmâd'ı ile Hazret-i Şah
Burc-ı âbîde kıran eyledi san mihr ile mâh⁹⁸

Kırân-ı sa'deyn, *Müşteri sa'd-ı ekber*, *Zühre de sa'd-i asgar* olduğundan bu yıldızların kıranına denir.

92 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 436; M. Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.*, 336-337.

93 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 209; İskender Pala, *a.g.e.*, 90.

94 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 434-435.

95 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 435-436.

96 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 214-215.

97 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 215.

98 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 215.

Nedim: Bu meclis-i pürmeymenetin virdiği feyzi
Bahşeyliyemez âdeme sa'deyn kırânı⁹⁹

Çengname'de, güzellerin bir araya gelince bu topluluğun uğurlu oluşunu şair iki uğurlu yıldızın bir araya gelişine telmihle anlatmıştır:

Ƙara gözlü güzel yüzlü periler
Özi Zühre cemâli Müşteriler¹⁰⁰

Nahseyn-i felek, *Zuhal* ile *Mirrih* yıldızıdır. *İhtirak*, *Ƙamer*den başka diğer yıldızların *Şems*le aynı derecede bulunmasıdır. *Sitare suhtegân*, yıldızların ihtirakine telmihtir. *Haziz* ve *evc*, seyyarelerin dönencelerinin *Şemse* en yakın noktasına *nokta-i haziz*, en uzak noktasına *nokta-i evc* denir¹⁰¹.

Ayrıca, Bâkî, Fuzûlî, Hayâlî Beğ, Nev'î ve Yahyâ Beğ dîvânlarındaki kozmik unsurları inceleyen doktora tezi bu konuda ayrıntılı bilgi edinmek için önemli bir çalışmadır¹⁰².

3.1.2. *Da'vet-nâme*'de Astroloji

Metinde astroloji ile ilgili şu bilgiler bulunmaktadır:

Felekler: Bilginlerin dediklerine göre felek, bir *cism-i hasî* kerîdir. Felekler katman halindedir ve kendi yörüngelerinde dönerler. Hafiflik, ağırlık, yumuşaklık, sertlik, yaşlık, kuruluk ve ayrıca yırtılma ve bitişme gibi özelliklere sahip değillerdir.

Felekler birbirlerini çevrelerler ve hepsi âlemi oluşturur. Yeryüzüne en yakın felek, *felek-i Ƙamer*dir, sonra sırasıyla *'Uṭārid*, *Zühre*, *Şems*, *Mirrih*, *Müşterî* ve *Zuhal* gelir. Her feleğin bir mekânı vardır; burada hareket eder ve buradan ayrılmaz. Hareketleri hiçbir nesneyle karşılaştırılamayacak kadar hızlıdır. Feleklerden bazısı *felek-i a'zam* gibi doğudan batıya, bazısı *felek-i şevâbit* ve *eflāk-i seyyârat* gibi batıdan doğuya, bazısı *dolâbî*, bazısı *rahâvî*, bazısı *hamâ'ilî* hareket eder.

Felekler merkezlerine göre ikiye ayrılır; merkezi âlemin merkezi olanlar ve olmayanlar. Örneğin yukarıda ismi geçenlerin merkezi âlemdir. *Hâricü'l-merkez* feleklerin merkezi âlem değildir. *Eflāk-i tedâvîrin* mekânı yoktur. *Felek-i şevâbitte* çok sayıda sabit yıldız bulunur. Bütün felekleri çevreleyen felek *felekü'l-eflāk*tır, burada hiç yıldız olmadığı için *felek-i atlas* da denir. (bkz. vr. 7b-8a)

Felekler sırasıyla şunlardır:

1. FELEK-İ ƘAMER

*Ƙamer*in iki yüzeyi vardır. *Muḥaddeb* denilen üst yüzeyi *felek-i 'Uṭārid*in iç yanına, *muḳa''ar* denilen alt yüzeyi *kürre-i nārın* üst yüzeyine temas eder. *Felek-i Ƙamer*in merkezi âlemin merkezidir. *Felek-i Ƙamer* dört kısma ayrılır: Birinci kısma *cevzehr* denir ve *felek-i*

99 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 215.

100 Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 152.

101 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 215-216.

102 Sabahat Deniz, "16. Yüzyıl Bazı Dîvân Şâirlerinin Türkçe Dîvânlarında Kozmik Unsurlar (Bâkî, Fuzûlî, Hayâlî Beğ, Nev'î, Yahyâ Beğ)," (Basılmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi, 1992).

'*Utāride* temas eder. İkinci kısım *felek-i cevzehre* temas eder. Üçüncü kısım *hāric-i merkez*dir. Bunun altındaki kısım ise *felek-i tedvīr*dir, *Kamerin* bulunduğu bu kısma *felek-i esfel* denir. *Kamer* bunun hareketiyle beraber hareket eder. *Kamer* karanlıktır, fakat güneşten ışık alır. Bütün yıldızların en küçüğüdür, aşağı felekde olup bize yakın olduğu için büyük görünür. Devrini yirmi sekiz günde tamamlar ve batıdan doğuya doğru hareket eder. *Felek-i tedvīri* on dört günde bir devreder. Birinci devirde parlak yüzü, ikinci devirde de karanlık yüzü dünyaya dönüktür.

Kamere bütün yıldızlardan hızlı olduğu için *peyk-i felek* denir. Cirmi yerin *otuz tokuz cüz'inden bir cüz've bir rub' cüz'*dür, dairesi dört yüz elli iki mil, dairesinin kutru yüz kırk dört mildir.

Kamerin tabiat olayları ve bütün canlılar üzerine etkisi vardır. Bu etki, onun rutubetli olmasına bağlıdır. Bu etkiler metinde şu şekilde sıralanmıştır: *Kamer*, med ve cezir olaylarının meydana gelmesine neden olur. Ay parlak olduğu zaman, hayvanların bedenleri daha kuvvetli ve nemli olur. İnsanların damarları dolu olmaz. Ayın ilk yarısında hasta olanın iyileşme olasılığı, ikinci yarısında hasta olandan daha fazladır; çünkü ilk yarıda ışığı fazla olduğu için kuvvet verir. Ayın ışığı fazla olunca hayvanların bedenlerinde kıllar çabuk büyür, sütleri artar. Yumurta akına da olumlu etki eder. Ay parlak olunca rutubeti nedeniyle eşya çabuk bozulur. Ay ışığında çok oturan insanı rutubet nedeniyle uyku basar. Et, bir gece ay ışığında kalsa bozulur. Ayın ilk yarısında balıklar artar ve semiz olur; yılan, böcek gibi haşerat yerden dışarı çıkıp sokarlar ve zehirleri daha etkilidir.

Ayın ilk yarısında dikilen ağaçlar kolay tutar ve meyveleri çok olur. Ay ışığı fazla olduğu zaman ağaçlar daha çok çiçek açıp meyve verir. Ay ışığı azalırken veya ay gökte kaybolurken meyve az olur. Otların ve yemişlerin büyümesi ay bedr oluncaya kadar artar, *maḥāka* varınca büyüme azalır. Şeftali, susam, kavun, karpuz, hıyar ve kabak ay ışığında büyür. Yemışlere vuran ay ışığı renk verir ve ilk yarıda verdiği renk sondakinden daha güzeldir. Ayın ilk yarısında oluşan madenler son yarısında oluşarlardan daha fazladır.

Aşağı sınıftan olan insanlar, yalancılar, gammazlar ve kıskançlar aya mensuptur. (bkz. vr. 8a-9b)

***Kamerin* Yirmi Sekiz Menzili ve Bunlarda Bulunan Yıldızlar**

Araplar çölde yaşadıkları için Güneş yılına ihtiyaç duydular. Böylece her mevsimde neyle ilgilenecek, yaylakda ve kışlakda nasıl hareket etmek gerektiğini bileceklerdi. Sonra *Kamerin* durumlarını izlediler. Felekleri otuz gecede kat ettiğini ve sonunda iki gece görünmediğini gördüler. Bu iki geceyi hesaplarından çıkarıp yirmi sekiz geceye böldüler. Yani feleğin devrini yirmi sekize ayırıp her birine bir *menzil* deyip *Kamer* her gece bu menzillerden birinde olur dediler. Her menzile bir alâmet vaz edip bu alâmetleri, *Kamerin* yoluna yakın olmak üzere sabit yıldızlardan ayırdılar.

Bu yirmi sekiz menzilin her gece on dördü yerden yukarı, on dördü yerden aşağıda olur. Doğudan doğup batıda batarlar. Bunlara doğduklarında *tāli'*, battıklarında *gārib* ya da *raḳīb* denir. Araplar on dört menzile *Şāmī*, on dört menzile *Yemānī* derler. Fecr zamanında,

birinin batıda batıp diğerinin doğuda doğmasına *nev*" derler. Bir menzilin *nev*"inde oluşan her nesne için, yağmur, kar, rüzgar, sıcak ve soğuk etkinliğini gösterir. *Nev*'ler bittiğinde yıl tamamlanmış olur. *Şâmî* menzillerin ilki *Şeraṭeyn*, sonuncusu *Simāk-ı A'zel*, *Yemānî* menzillerin ilki *Ğafr*, sonuncusu *Rişā* dır.

Bilginler feleğin devrini on iki kisma böldüler ve her bir kisma bir burç dediler. Araplar da feleğin devrini yirmi sekize bölüp her birine bir menzil dediler. Burçlar için sabit yıldızlardan şekiller hayal ettiler. Araplar da yirmi sekiz menzil için şekiller hayal ettiler. *Minṭakatü'l-burūca* yakın olan sabit yıldızlara *menzil-i Kamer* dediler. (bkz. vr. 30ab)

Metinde her menzil, bu menzilde bulunan yıldızlar ve menzilin özellikleri anlatılmış, ayrıca her menzilin yıldızlardan oluşan şekli de verilmiştir. *Kamerin* menzilleri ve bunlarda bulunan yıldızlar şunlardır:

1. **Şeraṭeyn:** Bu menzillerin ilkidir. Alâmet anlamındadır, çünkü bu menzil, '*alâmet-i aḥvâl-i sinîn*' ve '*imâret-i tebdîl-i zemindir*. *Şeraṭeyn*, *Hamelin* kılıcındaki iki parlak yıldızdır. İkisinin arasındaki uzaklık bir yayın iki başı arasındaki uzaklık kadardır. Göge çıktıklarında, biri kuzey, biri güney tarafında olur. Güneş bunlara eriştiğinde zaman mutedil olup gece ve gündüz eşit olur. Bunların birisinin yanında görünmeyen bir yıldız vardır. Araplar, buna *Eşrâṭ* der.

Bu menzil Nisan ayının on altısında doğar, Teşrîn-i evvelin on sekizinde batar. Bunun doğması uğurludur, zaman ve hava iyileşir, rüzgar yumuşak eser, sular artar. Bunun rakibi *Ğafr*dır. (bkz. vr. 30b)

2. **Buṭayn:** Üç yıldızdan oluşur. *Baṭn*ın küçültülmüş halidir ve *Baṭn*, *Baṭn-ı Hameldir*. *Baṭn-ı Hūta* oranla küçük olduğu için küçültülmüştür. Nisan ayının son gecesi doğar ve Teşrîn-i evvelin son gecesi batar. Battığında denizler dalgalı olur. Kartallar ve kırlangıçlar sahile, karıncalar yer altına girerler. Doğuşu ise kötüdür; yağmur yağarsa o yıl kıtlık olur. Araplar, buna *Şerü'l-envā'* derler. Doğduğunda otlar kurur, arpa hasadı zamanı gelir. Bunun rakibi *Zubānā* dır. (bkz. vr. 30b-31a)

3. **Şüreyyā:** Buna *el-ḥamēl* *el-Hamel* derler. Ortalarında küçük yıldızlar bulunan altı yıldızdan oluşur. Buna yıldızlarının çokluğu nedeniyle *Şüreyyā* demişlerdir. Doğduğunda yağmur, zenginlik ve bolluk olur. *Şüreyyā* mal çokluğu, zenginlik demektir. Eyyarın on üçünde doğar, Teşrîn-i ahirin on üçünde batar. Doğudan doğduğunda kış gelir. Her gece yükselir, iyice yükseldiğinde kışın en şiddetli zamanıdır; sular donar. Doğuşu mübarektir; meyveler olgunlaşır. Araplara göre de doğuşu uğurludur; yağmuru oldukça yararlıdır ve dünyanın kuruduğu, suya ihtiyaç duyduğu zaman doğar. Bir kişi bunun doğuşundan sonra gemiye binse Allah'ın koruyuculuğundan uzaklaşır. Bunun *nev'i* nedeniyle hava ısınır, meyveler olgunlaşır. Sonlarında Nil nehri yükselir, hayvanların sütleri artar. Rakibi *İklîl*dir. *Şüreyyā* menzillerin en açık ve belli olanıdır. Menzilleri öğrenmek isteyen kişi önce *Şüreyyā*dan başlar. Daha sonra *Deberānı*, *Şeraṭeyni*, *Şeraṭeyn* ve *Şüreyyā* ortasındaki *Buṭaynı* öğrendikten sonra diğer menzilleri öğrenmek zor değildir. Bu menziller bilince on iki burç da bilinir. Her burç, bu menzillerden iki menzil ve selâse menzile eşittir. (bkz. vr. 31ab)

4. **Deberān**: Bu kızıl bir yıldızdır. *Şüreyyā*dan sonra doğar. Buna *Tābiü's-Şüreyyā* da denir. Bunun yanında gizli yıldızlar da vardır, deve eyeri üzerindedirler. Bunların yeri *Şevrin* arkasıdır. Bunun doğuşu uğurlu değildir. Yağmur yağarsa o yıl kıtlık çok olur. Bunun *nev*'inde sıcaklık artar. Doğduğu zaman küçük göller kurur, sıcak rüzgarlar eser. Doğuşu Eyyarın on altısında, batışı Teşrin-i evvelin yirmi altısındadır. Bu menzildeki yıldızlara *Deberān* köpekleri derler. Kızıl yıldız *Fahl*, etrafındaki küçük yıldızlara *Kılāş* denir. Rakibi *Kalbd*dir. (bkz. vr. 31b)

5. **Heḫ'a**: At göğsündeki daireye denir. *Cevzān*ın başıdır. Üç yıldızdan oluşur. Doğuşu Haziranın dokuzunda ve batışı Kânûn-ı evvelin dokuzundadır. Doğuşu uğurludur. *Nev*"inde kavun ve diğer meyveler olgunlaşır, sıcaklık artar, sıcak rüzgarlar eser. Bunun rakibi *Şevled*ir. (bkz. vr. 31b-32a)

6. **Hen'a**: Boyun altındaki nişana denir. *Cevzān*ın sol omuzudur. Bazılarına göre ise *Cevzān*ın ayacağıdır. İki beyaz ve parlak yıldızdan oluşur. Biri *Zer*, biri *Melisād*ır. Bunları çevreleyen üç yıldız daha vardır. Bunlarla beraber *ḥatt-ı Kūfî* ile yazılmış elif gibi beş yıldız olurlar. Bazılarına göre ise sol el ile yazılmış "lam" harfi gibidir. Doğuşu Haziranın yirmi ikisinde, batışı Kanun-ı evvelin yirmi ikisindedir. *Nev*"inde sıcaklar sona erer, hurma ve incir yetişir. Bunun rakibi *Ne'āyim* dir. (bkz. vr. 32a)

7. **Zirā'**: *Zirā'-ı Esed* iki yıldızda denir, biri Şam tarafında olan *Maḳbūz*, biri Yemen tarafında olan *Mebsūt*dur. *Kamerin* menzillerinden olan *Zirā'-ı Maḳbūz*dur. Doğuşu Temmuzun dördünde, batışı Kânûn-ı sanînin dördündedir. *Nev*"i uğurludur. Bu zamanda yağmurun yağmadığı fazla görülmez. Rakibi *Belded*ir. (bkz. vr. 32a)

8. **Neşre**: Burun direği altında, iki bıyık ortasındaki çukura denir. Birbirinden uzaklığı iki karış görünen iki yıldızdır. İkisinin ortası bulut gibi beyaz görünür. Buna, arslan burnu derler. Doğuşu Temmuzun on yedisinde, batışı Kânûn-ı ahirin on yedisindedir. Bunun doğuşu kötüdür, sebze ve meyvelere kötü gelir. Rakibi *Sa'd-ı Zābiḥ*dir. (bkz. vr. 32a-32b)

9. **Tarfe**: Buna göz anlamında *Tarf* da denir. İki yıldızdan oluşur. *Ferḳadān* gibi bir parça eğridir. Buna arslan gözleri denir. Doğuşu Ab ayının birinci günü, batışı Kânûn-ı sanînin birinci günüdür. *Nev*"i iyidir. Yağmur yağarsa çok faydalı olur. Hurma üzümü kesilir, sıcaklık azalır, gece ve gündüz eşit olup geceler uzamaya başlar. Sonbahar mevsiminin başlangıcıdır. Rakibi *Sa'd-ı Bulā'*dır. (bkz. vr. 32b)

10. **Cebhe**: Buna *Cebhe-i Esed* de denir. Dört eğri şekilli yıldızdan oluşur. Her iki yıldızın ortası bir kamçı uzunluğunda görünür. Doğuşu Ab ayının on dördünde ve batışı Şubatın on dördündedir. *Nev*"i iyidir; yağmur yağarsa bitkiler büyür, ağaçlar yapraklanmaya başlar. Rakibi *Sa'dü's-Su'ūd*dur. (bkz. vr. 32b)

11. **Zübre**: Demir parçası demektir. Yanında bir küçük yıldız olan parlak bir yıldızdır. Bunlara *Kāhil-i Esed* denir. Doğuşu Eylülün ikisinde, batışı Azerin ikisindedir. *Nev*"i iyidir; yağmur çok yağar, geceler soğuk olur. Rakibi *Aḥbiye*dir. (bkz. vr. 32b)

12. **Şarfe**: *Zübre* ile beraber olan parlak bir yıldızdır. Buna *Kalbü'l-esed* de denir. *Zirā'*, *Cebhe*, *Zübre* ve *Şarfe*, *Esed* şeklinin parçalarındandır. Doğuşu ile soğuklar, batışı ile

sıcaklar azalır. Doğuşu Eylülün on beşinde, batışı Azerin on beşindedir. *Nev*"inde Nil yükselir, soğuk kış günleri gelir. Rakibi *Fer'-i muḳaddem*dir. (bkz. vr. 32b)

13. **'Avvā**: Ürücü anlamındadır. *Hen'a* gibi, sol el ile yazılmış "lam" şeklindeki beş yıldızdan oluşur. Bu, arslan ardından havlayan köpeklerle benzetilmiştir. *Verekü'l-esed* de denir. Doğuşu Eylülün yirmi sekizinde, batışı Azerin yirmi sekizindedir. *Nev*"i iyidir. Rakibi *Fer'-i mu'aḥḥard*ır. (bkz. vr. 32b-33a)

14. **Simāk**: Buna silahsız anlamında *Simāk-ı A'zel* de denir. Bunun yanında başka yıldız yoktur. Fakat *Simāk-ı Rāmiḥ* yanında onun *Rumḥu* olduğu söylenen bir yıldız vardır. Bu nedenle, *Simāk-ı A'zel*, *Simāk-ı Rāmiḥe* oranla silahsızdır. *Simāk-ı A'zel*, ekvator yakınındadır. *Şarfe* gibi parlak bir yıldızdır. Doğuşu Teşrîn-i evvelin beşinde, batışı Nisanın dördündedir. *Nev*"i iyidir; genellikle yağmur yağar. Rakibi *Batnü'l-Hüttur*. (bkz. vr. 33a)

15. **Ġafr**: Örtmek anlamındadır. *Kavsa* benzeyen üç gizli yıldızdan oluşur. Bulunduğu yer *Mizāndadır*. Doğduğunda yeryüzünün canlılığı örtüldüğü için *Ġafr* denir. Gizli olduğu için nazardan korunur. Doğuşu Teşrîn-i evvelin on sekizinde, batışı Nisanın on altısındadır. Rakibi *Şereṭāndır*. (bkz. vr. 33a)

16. **Zubānā**: İki parlak yıldızdır. Bunlara akrep boynuzu denir. Doğuşu Teşrîn-i evvelin sonunda, batışı Nisanın sonundadır. *Nev*"inde rüzgarlar eser. Bu nedenle Bâbil'de halk evlerine girer. Kış şiddetli olur. Rakibi *Buṭayndır*. (bkz. vr. 33a)

17. **İklîl**: Taç anlamındadır. Dört yıldızdan oluşur; üçü *Re's-i 'Aḳreb* üzerindedir. Bu nedenle *İklîl* denmiştir. *Re's-i 'Aḳreb* üzerinde olan sayılmayıp, üç yıldızdan oluştuğu da söylenir. Doğuşu Teşrîn-i ahirin on dokuzunda, batışı Eyyarın on dokuzundadır. *Nev*"inde sular artar. Rakibi *Şüreyyādır*. (bkz. vr. 33ab)

18. **Ḳalb**: Buna *Ḳalb-i 'Aḳreb* denir. Parlak kırmızı bir yıldızdır. Yanında, biri bundan daha aşağıda bulunan iki küçük yıldız daha vardır. Bunun ve *Nesr-i Vāḳi'*'nin doğuşu Teşrîn-i ahirin yirmi altısında, batışı Eyyarın yirmi altısındadır. *Nev*"i iyi değildir; hava soğur ve ağaçlar kurur. Rakibi *Deberāndır*. (bkz. vr. 33b)

19. **Şevle**: Akrep kuyruğu anlamındadır. Birbirine yakın iki parlak yıldızdan oluşur. Yüksekte olduğu için akrep kuyruğu denmiştir. Doğuşu Teşrîn-i evvelin yirmi beşinde, batışı Haziranın yirmi beşindedir. *Nev*"inde ağaçların yaprakları dökülür ve yağmur çok yağar. Rakibi *Heka'dır*. (bkz. vr. 33b)

20. **Ne'āyim**: *Ne'āme* nin çoğuludur. *Ne'āme*, deve kuşuna denir. Ayrıca, kuyunun çarhının yapıldığı ağaca denir. *Şevle* yanındaki sekiz yıldızdan oluşur, dördü samanyolundadır. Bunlara *Ne'āyim-i Vāride* denir. Güya samanyolundan su içirler. Dördü samanyolunun dışındadır. Bunlara *Ne'āyim-i Şādire* denir. Bunlarsa samanyolunun dışında oldukları için güya su içip dışarı gitmişlerdir. Doğuşu Kânûn-ı evvelin yirmi ikisindedir. *Nev*"i kışın başlangıcında, gece ve gündüzün eşit olduğu zamandadır. Rakibi *Hen'adır*. (bkz. vr. 33b)

21. **Belde**: Bu, *Ne'āyim* ile *Sa'd-ı Zābiḥ* ortasında bir meydandır. Hiç yıldızı yoktur. Sadece çok zor görünen gizli bir yıldız vardır. Bazılarına göre ise bu, *Ḳavs* gibi altı yıldızdan

oluşur. Doğuşu Kânûn-ı ahirin dördünde, batışı Temmuzun dördündedir. *Nev*"inde sular donar. Rakibi *Zâbiḥ*dir. (bkz. vr. 33b)

22. *Sa'd-ı Zâbiḥ*: İki küçük yıldızdan oluşur. Biri kuzey, diğeri güney tarafındadır. Bunun yanında gizli bir yıldız vardır, buna Araplar tumtumu derler, *Sa'd-ı Zâbiḥi* öldürmek ister gibidir. Doğuşu Kânûn-ı ahirin on yedisinde, batışı Temmuzun on yedisindedir. *Nev*'inde ağaçlar yeşermeye başlar, badem ve ceviz ağacı da yeşerir. Rakibi *Neşre*dir. (bkz. vr. 33b-34a)

23. *Sa'd-ı Bula'*: Beraber hareket eden iki yıldızdır. Birisi diğerkinden büyüktür. Güya, diğerkini mahvetmektedir. Sanki onu yutmak için ağzını açmıştır. Doğuşu Kânûn-ı sanînin sonndan bir gece öncesi, batışı Ab ayının baştan bir gece sonrasıdır. *Nev*"inde yağmur çok yağar, kurbağalar ölmeğe başlar, serçeler çiftleşir, güney rüzgarları eser. Rakibi *Tarfed*ir. (bkz. vr. 34a)

24. *Sa'dü's-su'üd*: Biri parlak, ikisi gizli üç yıldızdır. Bunun zamanında hayvan ve insanlar çok yer ve içerler. Araplar, bunu mübarek sayarlar. Doğuşu Şubatın on ikisinde, batışı Ab ayının on dördündedir. *Nev*'i iyidir; otlar büyür, kuşlar öter, ağaçlar yapraklanır, kırlangıçlar geri gelir. Rakibi *Cebhed*ir. (bkz. vr. 34a)

25. *Sa'dü'l-aḥbiye*: *Hıbân*ın çoğuludur. Çadır anlamındadır. Üçü *Hıbâ* şeklinde olan dört yıldızdan oluşur. Biri ortadadır. Güya diğerk üçü de onun çadırıdır. Bunun zamanında kış nedeniyle haşerat yer altına gizlenir. Bu nedenle bu şekilde adlandırılmıştır. Doğuşu Şubatın yirmi beşinde, batışı (adı yazılmamış) ayının dördündedir. *Nev*"i iyi değildir. Yağmur çok olur, bağlar kesilir. Rakibi *Zübred*ir. (bkz. vr. 34a)

26. *Ferğ-i Evvel*: Buna *Ferğ-i Delv-i Muḫaddem* de denir. *Ferğ-i Evvelin* doğuşu Azerin dokuzunda, batışı Eylülün dokuzundadır. *Nev*'i iyidir. Bunun zamanında üçüncü cemre düşer. Rakibi *Şarfed*ir. (bkz. vr. 34a)

27. *Ferğ-i Şânî*: Buna *Ferğ-i Delv-i Mu'aḥḥar* da denir. Kovadan su dökülen yere *Ferğ* denir. *Ferğ-i Evvel* ve *Ferğ-i Şânî* ikişer yıldızdan oluşur. Bunların zamanında yağmur çok olduğu için bu şekilde adlandırılmışlardır. *Ferğ-i Şânînin* doğuşu Azerin yirmi ikisinde, batışı Eylülün yirmi ikisindedir. *Nev*'i iyidir. Rakibi 'Avvâdır. (bkz. vr. 34ab)

28. *Riṣâ*: Kova urganı anlamındadır. *Hût* burcunun karnında parlak bir yıldızdır. Bu nedenle buna *Batnü'l-Hût* da denir. *Hût* diye adlandırılan küçük yıldızlar kovaya, *Riṣâ* ise kova urganına benzetilmiştir. Doğuşu Nisanın dördünde, batışı Teşrîn-i evvelin beşindedir. *Nev*'inde sular taşar, otlar büyür ve çiçekler açar. Rakibi *Simâktır*. (bkz. vr. 34b)

2. FELEK-İ 'UṬÂRİD

Felek-i 'Uṭâridin merkezi âlemin merkezidir. Üst yüzeyi *felek-i Zührenin* alt yüzeyine, alt yüzeyi *felek-i Kâmerin* üst yüzeyine temas eder. Devri batıdan doğuyadır ve bir yılda tamamlanır. 'Uṭârid in *ḥâricü'l-merkez* bir feleği daha vardır, *felek-i tedvîr* denir. Bundan *ḥâricü'l-merkez* bir felek ayrılır, buna *ḥâricü'l-merkez-i şânî* denir ve 'Uṭârid *felek-i tedvîr-i merkez*dir.

Felek-i 'Uṭāridin biri *felek-i küllide* ve biri *felek-i tedvīrde* olmak üzere iki ucu vardır. *Felek-i 'Uṭāridin* şihanı üçyüz bin sekiz yüz seksen bin dört yüz seksen mildir. Cirmi, arzın cirminin yigirmi iki cüz'ünden bir cüz"dür, ve cirminin dairesi, iki yüz seksen altı fersahtır. Kuṭru, iki yüz yetmiş üç mildir. Her bir burçda yirmi yedi gün kalır. Sürekli güneş etrafında dolaşır.

Müneccimler *'Uṭāride münafık* derler, çünkü uğurlu yıldız ile uğurlu, uğursuz yıldız ile uğursuz olur. Bir elinde tuttuğu kalemle yazı yazıp aya sunar. Ehl-i dīvân olanlar, katipler, vergi toplayanlar, tüccarlar, öğretmenler ve hakimler *'Uṭāride mensuptur*. (bkz. vr. 10ab)

3. FELEK-İ ZÜHRE

Felek-i Zührenin merkezi âlemin merkezidir. İki yüzeyi vardır; üst yüzeyi *felek-i Şems* in alt yüzeyine, alt yüzeyi *felek-i 'Uṭāridin* üst yüzeyine temas eder. Batıdan doğuya doğru hareket eder, ve devrini bir yılda tamamlar. *Felek-i Zühre felek-i Kamere* ve *felek-i Şemse* benzer. *Felek-i Zührenin* cirmi, üç yüz bin yedi yüz doksan beş mildir. *Zührenin* cirmi dünyanın cirminin otuz dört cüz'inden bir cüz"dür. Kuṭru, dört yüz kırk dokuz mil ve südüs mildir. Her burçta otuz yedi gün kalır.

Uğurlu bir yıldızdır. Müneccimler buna *sa'd-ı aşgar* derler, çünkü *Müşteriden* daha az uğurludur. Bu yıldız *sāzende-i felek* de denir. *Zühreye* bakmak ferahlık ve sevinç verir. Aşk derdi olan bir kişi *Zühreye* baksa derdi hafifler. Aşk, dostluk ve cinselliğin sembolüdür. Bir erkek üzgün olduğunda bir kadınla nikahlansa aralarındaki aşk artar. Kızağaları, hatunlar, yiyip içmeye ve eğlenceye düşkün olanlar *Zühreye mensuptur*. (bkz. vr. 10b-11a)

4. FELEK-İ ŞEMS

Felek-i Şemsin merkezi âlemin merkezidir ve iki ayrı yüzeyle çevrilidir. Üst yüzey *felek-i Mirriḥin* altına, alt yüzey *felek-i Zührenin* üstüne temas eder. Batıdan doğuya doğru hareket eder. Üç yüz altmış altı ve *rub*"günde devrini tamamlar. Bundan bir mekânı kaplayan bir felek ayrılır; merkezi âlemin merkezinin dışındadır. *Şemsin felek-i tedviri* yoktur; eğer olsaydı yazın sıcak, kışın soğuk şiddetli olup her biri altı ay sürünce hayvanlar ve bitkiler yaşamazlardı. *Felek-i Şemsin* kalınlığı üç yüz elli beş bin yetmiş dört mildir. *Şemsin* cirmi yüz altmış altı cirm-i arz kadardır. Cirminin kuṭru kırk bir bin dokuz yüz doksan sekiz mildir. *Şems* yıldızların en parlağıdır.

Şemsin mekânı dördüncü felektir. Müneccimlere göre *Şems* yıldızların padişahı, *Kamer* veziri, *'Uṭārid* kâtibi, *Mirriḥ* sahib-ceyşi, *Müşterî* kadısı, *Zuḥal* hazinedarı, *Zühre* cariyesidir. Felekler iklim, burçlar şehir, dereceler ve dakikalar köyler gibidir.

Güneş tutulması, güneşin görünmesine engel olur. Güneş ışınları önce aya gelerek güneşin görülmesine engel olur. Ancak güneş tutulması bazı yerlerde görülmez. *Şems*, ışığı ile bütün yıldızları görünmez yapar ve aya ışık verir.

Denize, karaya ve hayvanlara etki eder. Denizde güneş ısısı nedeniyle buharlaşma olur, bulut oluşur ve yağmura neden olur. Irmaklar ve kuyular meydana gelir ve bitkilere yararlı olur. Bitkiler güneş ışınları yardımıyla biter, ekinler sararır ve meyveler olgunlaşır. Hayvanlar güneş doğduğunda kuvvetlenirler. Ayrıca madenler ortaya çıkar. Altın, gümüş, yakut, zeberced, cıva, kibrit ve zırnıh gibi madenler güneşin etkisiyle oluşur.

Üzerlerinde güneş olan kavimlerin yüzleri ince, renkleri siyah, bedenleri zayıf ve yırtıcı huylu olurlar, bunlar Sudan halkıdır. Üzerlerinde güneş olmayan kavimlerin yüzleri yassı, renkleri beyaz, bedenleri kalın ve ham oldukları için hayvan yaradılışlı olurlar, bunlar Rus ve Slav halklarıdır.

Brahmanlar *Şemsin* her bir burçta üç bin yıl kaldığını düşünmüşlerdir. Eğer böyle olsaydı bütün felekleri otuz bin yılda dolaşırdı. Güney burçlarına vardığında mamur yerler harap ve harap yerler mamur, güney kuzey ve kuzey güney, denizler kara ve karalar deniz olurdu. (bkz. vr. 11b-13a)

5. FELEK-İ MİRRIH

*Felek-i Mirrih*in merkezi, âlemin merkezidir ve iki yüzeyi vardır. Üst yüzeyi *felek-i Müşteriye*, alt yüzeyi *felek-i Şemse* temas eder. Batıdan doğuya doğru hareket eder. Bir yıl, iki ay ve yirmi iki günde devrini tamamlar. Büyüklüğü *felek-i Kamere* ve *felek-i Zühreye* benzer. Kalınlığı, yirmi milyon üç yüz bin dokuz yüz doksan sekiz mildir. Cirmi, dünyanın cirminin bir buçuk katıdır. *Kuṭru*, dokuz yüz bin sekiz yüz otuz beş mildir.

Mirrih uğursuz bir yıldızdır. Müneccimler buna *naḥs-ı asḡar* derler, çünkü uğursuzluğu *Zuḥalden* azdır. Nitelikleri zorlama ve yenmedir. *Cellād-ı felek* diye adlandırılır. Yol kesenler ve fesad işleyenler buna mensuptur. (bkz. vr. 13ab)

6. FELEK-İ MÜŞTERİ

Felek-i Müşterinin merkezi, âlemin merkezidir ve iki yüzeyi vardır. Üst yüzeyi *felek-i Zuḥale*, alt yüzeyi *felek-i Mirrihe* temas eder. Batıdan doğuya doğru hareket eder. Devrini on beş yıl, iki ay ve on beş günde tamamlar. Bir görüşe göre de on bir yıl, on ay ve on beş günde tamamlar. *Felek-i Müşteri*, *felek-i Mirrih* ve *felek-i Zühreye* benzer. Cirminin kalınlığı, yirmi milyon üç yüz otuz iki bin dört yüz otuz iki mildir. Cirmi, *seksen dört daḡı sülüş ve rub'-ı arz* kadardır, ve *kuṭrı dört daḡı rub' ve südüṣ kuṭr cirm-i arz* kadardır.

Müneccimler buna *sa'd-ı ekber* derler. Uğurlu bir yıldızdır. Alimler ve vezirler buna mensuptur. (bkz. vr. 14a)

7. FELEK-İ ZUHAL

Felek-i Zuhalin iki yüzeyi vardır. Üst yüzeyi *felek-i şevâbite*, alt yüzeyi *felek-i Müşteriye* temas eder. Batıdan doğuya doğru hareket eder. Devrini yirmi dokuz yıl, beş ay ve üç günde tamamlar. Her burçta iki yıl kalır. Cirminin kalınlığı, yirmi bir milyon altı yüz otuz altı bin altı yüz mildir. Cirmi, dünyanın seksen bir katı, *kuṭru*, dünyanın *kırk daḡı sülüsân* katı kadardır.

Zuhal, uğursuz bir yıldızdır. Müneccimler buna *naḥs-ı ekber* derler. Haraplık, öldürme, kötülük, korku ve hüznün nedeni budur. Türkler ve Avanlar buna mensubdur. *Zuhale* bakmanın kalbe gam verdiği söylenir. (bkz. vr. 14b)

8. FELEK-İ ŞEVĀBİT VE KEVĀKİB-İ ŞĀBİTE

Felek-i şevābit, sekizinci felektir. Merkezi, âlemin merkezidir. İki yüzeyi vardır. Üst yüzeyi *felek-i a'zama*, alt yüzeyi *felek-i Zuhale* temas eder. Batıdan doğuya doğru hareket eder ve her yüz yılda bir dakika yol alır. Devrini otuz altı bin yılda tamamlar. Bu feleğin kutbu, burçların dairesinin kutbudur. Bütün sabit yıldızlar bu felektedir. Bu nedenle sabit yıldızların seyirleri yoktur. *Felek-i şevābitin* kalınlığı dört milyon yediyüz kırk dört mildir. Büyük sabit yıldızların cirmi *toḫsan dōrt kerre ve ḥums cirm-i arz*, küçük sabit yıldızların cirmi *on sekiz kerre cirm-i arz* kadardır. Bu feleğin *miḥver-i felekü'l-burūc* olan *kuṭru*, yüz elli bir milyon beş yüz otuz yedi bin yüz seksen dört mildir.

Sabit yıldızların büyüklükleri eşit değildir. Bu ilimle uğraşanlar, *felek-i şevābiti* altı *mertebe*ye ayırmışlar, bunlara *aḳdūr* ve *a'zam* adlarını vermişlerdir. 'Azm-ı evvelde on beş, 'azm-ı *şānide* kırk beş, 'azm-ı *şāliṣde* iki yüz sekiz, 'azm-ı *rābi*'de dört yüz yetmiş dört, 'azm-ı *ḥāmisde* iki yüz on yedi ve 'azm-ı *sādisde* kırk dokuz olmak üzere toplam bin sekiz yıldız vardır. Bunlardan başka on dört yıldız daha vardır; dokuzuna *ḥafīyye*, beşine *seḥābiyye* denir. Bunlarla beraber bin yirmi iki olurlar. Bunlar gözlenebilmiş olanlardır, gözlenemeyen sayısız yıldız vardır. Bu yıldızlardan bazı şekiller hayal edilmiştir. Bunlar hakkında metinde, Batlamyos'un *Kitāb-ı Miceṣṭī* adlı kitabında bilgi olduğu belirtilmiştir. Bunların bazıları kuzey yarıda, bazıları gezegen yıldızların yolu olan *miṇṭakatü'l-burūc* üzerinde ve bazıları güney yarıdadır. Bazıları insan, bazıları hayvan ve bazıları terazi gibi cansız nesneler şeklindedir. Bazıları *Kıṭ'atü'l-feres* gibi yarım kalmış nesnelere benzetilmiş, bazıları *Kanṭurus* gibi iki yarısı farklı canlılardan oluşmuş, bazıları *Mümsikü'l-inān* gibi başka şekille birleşecek şekilde yarım kalmıştır. Bu şekiller, yıldızları adlandırmak ve anlatmak için tasvîr edilmişlerdir. Bu şekillerin yakınında olan diğer yıldızlara *ḥāricü's-şüret* denir. (bkz. vr. 15a-16a)

Bilginlere göre yıl dört parçaya, her parça yedi *nev'e*, her *nev'* on üç güne ayrılır. *Cebhe* bir gün fazladır. Böylece yıl üç yüz altmış beş gün olur. Bu zaman boyunca güneş *felek-i burūcu* kateder.

Felek-i burūc sekizinci felektir. Müstakil bir burç değildir, hayal edilmiştir. Daha önce de söylendiği gibi her yıldızın bulunduğu, iki kutbu olan bir felek vardır. Bu felek bir kere devr ettiğinde bu felekteki yıldız da bir daire oluşturur. Yıldızlar, doğudan batıya doğru hareket ederler. Yıldızların feleklerine ait hareketi ise batıdan doğuya doğrudur. Örneğin, *Şemsin*, biri kendine özgü, diğeri zorunlu olmak üzere iki çeşit hareketi vardır. Bir yıl boyunca yol aldığı hareket kendine özgüdür. *Felek-i a'zamın* döndürmesi sonucu oluşan gece ve gündüzün bir kere devr hareketi ise zorunludur. *Şems*, batıdan doğuya bir kez devr edince, âlemi kat eden, *Şems* merkezli bir daire oluşur. Bu daireye *felek-i burūc* denir.

Bu daireden başka, merkezi âlemin merkezi olan bir daire daha olduğu kabul edilir. Bunun iki kutbu kuzey ve güneydir. Bu daireye *mu'addilü'n-nehâr* denir. *Felekü'l-burûcun* dairesinin *mu'addilü'n-nehârın* dairesini karşılıklı iki nokta ile kestiği farz edilir. Bu noktalardan birine *nokta-i i'tidâl-i rebî'i*, diğerine *nokta-i i'tidâl-i harîfi* denir.

Bundan başka, *nokta-i mu'addilü'n-nehâr* ve *nokta-i felekü'l-burûc* üzerinden, biri kuzey ve diğer güneyde olmak üzere iki karşılıklı nokta ile geçen bir daire daha vardır. Kuzeydeki noktaya, *nokta-i inkılâb-i şayfi*, güneydekine *nokta-i inkılâb-i şitevî* denir. Bu iki daire, *felekü'l-burûcu* dört eşit kısma ayırır. İlk çeyrek *nokta-i i'tidâl-i rebî'i* ve *nokta-i inkılâb-i şayfi* ortasındadır. Buna *zamân-ı rebî'* denir. Güneş, bu kısmın karşısına geldiğinde *zamân-ı rebî'* olur. *İnkılâb-ı şayfi* ve *nokta-i i'tidâl-i harîfi* ortasında olan ikinci çeyreğe *zamân-ı şayf* denir. Güneş, bu kısmın karşısına geldiğinde *zamân-ı şayf* olur. *Nokta-i i'tidâl-i harîfi* ve *nokta-i inkılâb-i şitevî* ortasında olan üçüncü çeyreğe *zamân-ı harîf* denir. Güneş bu kısmın karşısına gelince *zamân-ı harîf* olur. *Nokta-i inkılâb-ı şitevî* ve *nokta-i i'tidâl-i rebî'i* ortasında olan dördüncü çeyreğe *zamân-ı şitâ* denir. Güneş, bu kısmın karşısına gelince *zamân-ı şitâ* olur.

Bundan başka, *felekü'l-burûcun* kutbundan çıkan iki büyük daire daha olduğu farz edilir. Dördüncü çeyreği ve bunun karşısındaki *şayfiyi* üçer eşit parçaya böler. Hepsi altı olur.

İki karşılıklı nokta üzerinden âlemi kesen altı daire olduğu farz edilir. Bunların her birisi feleklerin on iki kısmı olur. Her kısım bir burçtur. Her burç otuza ayrılır ve her kısma bir *derece* denir. Böylece bir daire üç yüz altmış derece olur. *Felek-i şevâbit* buna göre on ikiye ayrılır ve her kısımda belirli şekillerde olan yıldızlar vardır. Her kısma bu şekile göre ad verilir. *Hamel* burcu, *Sevr* burcu gibi. (bkz. vr. 34b-35b)

Kuzeyde yirmi bir, *muntakâtü'l-burûc* üzerinde on iki ve güneyde on beş olmak üzere kırk sekiz şekil tasvîr edilmiştir.

A. Kuzey Takımyıldızları:

Kuzey kutbuna bakmak, remede (göz ağrısına) iyi gelir. Gözleri hasta olan kişi, pazar gecesi kuzey kutbuna bakmalı, gümüş bir mili gül suyuna batırıp gözlerine sürmeli, bu işlemlere bir hafta devam etmelidir. (bkz. vr. 29b)

Dahilinde üç yüz otuz bir ve haricinde yirmi dokuz olmak üzere toplam üç yüz altmış yıldızı olan kuzey takımyıldızları şunlardır:

1. **Dübb-i Aşgar:** Dahilinde yedi ve haricinde bir yıldız vardır. Araplar, bu yedi yıldız *Benât-ı na's-ı şuğrâ* derler. Kare şeklindeki dört yıldız *Na's*, bunlardan parlak olan ikisine *Ferkadân*, kuyruğu üzerindeki üç yıldız *Benât*, kuyruğu ucundaki parlak yıldız *Cudeyy* denir. Kible, bu yıldız sayesinde bilinir. (bkz. vr. 16a)

2. **Dübb-i ekber:** *Dübb-i ekber*, başını aşağı sarkıtıp kuyruğunu uzatmış, dört ayak üzerinde duran bir büyük ayı şeklindedir. Dahilinde yirmi yedi, haricinde sekiz yıldız vardır. Araplar, kare üzerindeki dört parlak yıldız ve kuyruğu üzerindeki üç yıldız *Benât-ı na's-ı kübrâ* der. Dördü *Na's* ve üçü *Benât*tır. Kuyruğu ucundaki yıldız *Kâ'id*, ortasındaki yıldız *'Ināk*, *Na's* yakınında ve kuyruğu dibindeki yıldız *Cevn*, *'Ināk* üzerindeki küçük

yıldızla *Şehā* denir. Bu yıldızla gözün keskinliği denenir. Bu yıldızla bakan o gece zehirli hayvanlardan korkmaz. Üç ayaktaki ikişerden altı yıldız *Ḳafzāt-ı zibā*, her ikisine bir *Ḳafze* denir. *Esedin* kuyruğu üzerindeki parlak yıldız *Şarfe* denir. Boynu, göğsü ve iki dizi üzerinde yarım daire şeklindeki yedi yıldız *Serīr-i na'ş* ve ya *Havz* denir. Kaşları, gözleri, kulağı ve burnu üzerindeki yıldızlara *Zibā* denir. Arslandan kaçıp havuzun suyunu içtiği söylenir. *Şarfe* üzerindeki toplanmış yıldızlara *Hilye*, ikisi *Hilye* ile *Ḳā'id* ortasında olan sekiz yıldız *Kebidü'l-esed*, üçüncü *Ḳafze* altında ve sol el üzerindeki altı yıldız *Zibā*, kalanlara *Evlād-ı Zibā* denir. (bkz. vr. 16b)

3. *Tinnin*: *Tinnin*, büklüm büklüm bir ejderha şeklindedir. Otuz bir yıldızı vardır. Araplar, dili üzerindeki yıldız *Rāfiż*, başı üstündeki dört yıldız *'Avāyid*, bunların ortasındaki küçük yıldız deve yavrusu anlamına gelen *Rub'*, *Tinninin* sonundaki küçük yıldız *Zanebeyn*, iki parlak yıldız yakınındaki iki yıldız *Azfārü'z-zaneb* kuyruğu dibindeki yıldız ... derler. (bkz. vr. 17a)

4. *Ḳayḳāvus*: Başında takkesi olan bir erkek şeklindedir. *Mültehib* de denir. Ayakları *Cudeyy* yıldızı ile üçlü şekil oluşturur. Dahilinde on bir, haricinde iki yıldız vardır. Araplar, göğsündeki yıldız *Ḳurḥa*, sağ omuzundaki yıldız *Fırḳa*, sol ayağı üzerindeki yıldız *Rā'ī*, ayakları ortasındaki küçük yıldız *Kelbü'r-rā'ī*, ayakları ile *Cudeyy* ortasındaki küçük yıldızlara *Ġanām* derler. (bkz. vr. 17ab)

5. *'Avvā*: Metinde, uluyucu anlamına geldiği belirtilmiştir. *Naḳḳār* ve *Şannāc* da denir. Dahilinde yirmi iki, haricinde bir yıldız vardır. *Mekke* ve *Benāt-ı na'ş-ı kührā* ortasındadır. Başında, omuzlarında ve asasındaki yıldızlara *Zibā'*, sol eli üstünde, bileğinde ve elinin etrafındaki küçük yıldızlara *evlād-ı Zibā'*, hariçteki uyluğu ortasındaki kırmızı ve parlak yıldız *Simāk-ı Rāmiḥ*, *Hārisü's-semā* ve ya *Hārisü'ş-Şimāl* denir; çünkü çok parlak bir yıldızdır, sadece güneş ışığı olduğu zaman görünmez olur. *Aḳsām-ı şevābitte ḳadr-i evveldendir*. Sol baldırındaki yıldız *Rāmiḥ* denir. (bkz. vr. 17b-18a)

6. *Fekke*: Ağız kenarı demektir. Sekiz yıldız vardır. *İklīl-i Şimālī* de denir. Halk, şeklin ortasında boşluk olduğu için buna *dervişler çanağı* der; kenarı delik fakirler çanağı gibidir. Sekiz yıldızdan en parlak olanına *Fekke* denir. (bkz. vr. 18a)

7. *Cāşī*: Buna *Rāḳış* da denir. Dahilinde yirmi sekiz, haricinde bir yıldız vardır. Ellerini açıp dizleri üzerine çökmüş bir erkek şeklindedir. Sağ ayağı *'Avvā*, sol ayağı *Tinnin* başı üzerindeki *'Avvā* denilen dört yıldız tarafına dönüktür. (bkz. vr. 18ab)

8. *Şelyāk*: Buna *Sulḥafāt/Sulaḥfāt* da denir. Şeklin arkası kaplumbağa gibi yumru olduğu için kaplumbağa anlamında *Sulḥafāt/Sulaḥfāt* denmiştir. Acemler ise *Seng-püşt* der. On yıldızı vardır. Parlak yıldızına *Nesr-i Vāḳi'* denir. Bunun yanında iki küçük yıldız daha vardır, güya bunlar kanatlarıdır. İki kanadını dürüp bir yere konmuş kerkes kuşuna benzer. Bu üç yıldız halk saç ayak anlamına *Eşāfī*, İranlılar ise *Yek-pā* der. Çünkü bunların üçü, üzerine çömlek konmak için yere konmuş üç taştır. Parlak yıldızdan başka yıldızın adı yoktur. (bkz. vr. 18b)

9. **Deccāce:** Boynu uzun, kanatları açık bir ördeğe benzer. Dahilinde on yedi, haricinde iki yıldızı vardır. Kanatları üstündeki yıldızlara *Fevâris* denir. (bkz. vr. 19a)

10. **Zâtü'l-kürsî:** Sandalyeye oturmuş bir kadın şeklindedir. Arkasına yaslanmıştır. *Kaykāvusun* başı üstündeki yıldızdan yukarıdadır. On üç yıldızı vardır. Araplar, dayanağın ortasındaki parlak yıldız *Keffü'l-ḥazîb* der, *keff-i mebsûta* benzetilmiştir. *Senâm-ı Nâke*, yani deve hörgüçü diye de bilinir. *Keffü'l-ḥazîb* gece yarısına varınca duaların kabul olduğu söylenir. Şairler, bunu parlak olduğu için güzellerin alınına teşbih etmişlerdir. (bkz. vr. 19ab)

11. **Ḥāmil-i Re'sü'l-ḡül:** Buna *Berşâvuş* da denir. Sağ ayağını kaldırmış, sol ayağı üzerinde duran bir erkek şeklinde çizilmiştir. Sol elinde bir *ḡül* başı vardır. *Ḡül* yaban adamı demektir. Dahilinde yirmi altı, haricinde üç yıldız vardır. Kesik baştaki parlak yıldız *Re'sü'l-ḡül* denir. Bu yıldız *ḡadr-i şânîdendir*. (bkz. vr. 19b)

12. **Mümsikü'l-'inān:** Oyan (yular) tutucu anlamındadır. Bir elinde kamçı, diğerinde yular tutarak ayakta duran bir erkek şeklinde çizilmiştir. On dört yıldızı vardır. Sol omuzundaki parlak yıldız *'Ayyuk* denir, *ḡadr-i evvel* dendir. Sol dirseğindeki yıldız *'Ayn*, sol bileğindeki iki yıldız *Cidyân*, topuklarındaki iki yıldız *Tevâbi'-i 'Ayyuk* denir. Metinde, sağ omuzundaki yıldızın adı yazılmamış, boşluk bırakılmıştır. (bkz. vr. 20a)

13. **Ḥavvâ:** Elleri yılan tutan bir erkek şeklindedir. Dahilinde yirmi dört, haricinde beş yıldız vardır. Metinde, hiçbir yıldızın ismi yazılmamıştır. (bkz. vr. 20a)

14. **Ḥayye:** *Ḥavvânın* elinde tuttuğu yilandır. On sekiz yıldızı vardır. En çok bilineni *ḡadr-i şâlişden* olan *'Unukü'l-Ḥayyâ* adlı yıldızdır. *Ḥayyânın* başı üzerindeki yıldız sırasına *Nesak-ı Şāmî*, boynu altındaki yıldız sırasına *Nesak-ı Yemânî*, bu iki sıranın ortasındaki meydana *Ravza*, buradaki yıldızlara *Aḡnam* denir. *Ḥavvânın* başı üzerindeki yıldız *Râ'i*, *Câşî* başı üzerindeki yıldız *Kelbü'r-râ'i*, *Tinnînin* sağ omuzundaki yıldız da *Kelbü'r-râ'i* denir. (bkz. vr. 20b)

15. **Sehm:** Beş yıldızı vardır. *Minḡâr-ı derāce* ile *Nesr-i Tāyir* ortasında, *Mecerre-i 'Azîm* dedir. Temreni doğuya dönük, iki *zîrâ'* uzunluğunda bir ok şeklindedir. (bkz. vr. 20b)

16. **'Uḡāb:** *Nesr-i Tāyir* de denir. Uçan kerkese benzer. Dahilinde dokuz, haricinde altı yıldızı vardır. Kanadı üstündeki parlak yıldız da *Nesr-i Tāyir* denir. İki tarafındaki yıldızlar güya kuşun kanatlarıdır. (bkz. vr. 21a)

17. **Delfîn:** On yıldızı vardır. *Nesr-i Tāyire* tabidir. Kuyruğundaki yıldız *Zaneb-i Delfîn*, ortasındaki dört yıldız *'Uḡūd*, üzerindeki yıldız *Delfîn* denir. Halkın yunus balığı dediği hayvandır. (bkz. vr. 21a)

18. **Ḳit'atü'l-feres:** *Muḡdimü'l-feres* de denir, çünkü yarım at gibidir. Dört yıldızı vardır. (bkz. vr. 21ab)

19. **Feres-i A'zam:** Ön yarısı olan bir at şeklindedir. Yirmi iki yıldızı vardır. Başındaki yıldızlara *Selsele*, arkasındaki yıldızlara *Cenāḡü'l-feres*, sol omuzundaki yıldız *Metnü'l-feres*, sağ omuzundaki yıldız *Menkibü'l-feres*, bundan sonraki yıldız *Müştereke-i Delv*, öndeki ikisine *'Arḡuve*, başı üstündeki iki yıldız *Sa'dü'l-beḡāyim*, şekil üzerindeki iki yıldız *Sa'dü'l-bāri'*, dizi üzerindeki iki yıldız *Sa'dü'l-maṡr* denir. (bkz. vr. 21b)

20. **Mer'et-i Müselsele:** Ayakları zincirlenmiş, ellerini açmış bir kadın şeklindedir. Ayakları ortasında toplanmış yıldızlar güya zincirdir. Yirmi üç yıldızı vardır. Önlüğü yanındaki parlak yıldız *Batnü'l-hüt* denir. (bkz. vr. 22a)

21. **Müşelles:** Kuzeydeki yıldızların sonuncusudur. Dört yıldızı vardır. Üçlü bir şekildir ve başındaki yıldız *kadr-i şâliş* dendir. (bkz. vr. 22a)

B. *Mıntakatü'l-burûc* Üzerindeki Takımyıldızlar-Burçlar

Bundan sonra *Mıntakatü'l-burûc* üzerinde olan yıldızlar anlatılmıştır. Bunlar on iki burç üzerindeki on iki yıldız şeklidir. Bu on iki şeklin dahilinde iki yüz seksen dokuz, haricinde ise elli yedi yıldız vardır. Hepsi üç yüz kırk altı tanedir. Bu burçların şekilleri, *felek-i mâyil* üzerindeki burçların ortasından geçen ve seyyar yıldızların yolu olan daireye yakındır.

Burçlar ve burçlarda bulunan yıldızlar sırasıyla şunlardır:

1. **Burc-ı Hamel:** Erkek kuzu şeklindedir. Dahilinde on üç, haricinde beş yıldız vardır. Boynuzu üzerindeki iki parlak yıldız *Şeraṭeyn*, hariçte, boynuzdan yukarıda olan parlak yıldız *Nāṭḥ*, oyluğu üzerindeki üçlü yıldızlara *Buṭayn* denir. *Şeraṭeyn* ve *Buṭayn menâzil-i Kamed* dendir. *Hamel* yıldızlarının bunlardan başka bilinen isimleri yoktur.

Kamerin Hamel burcuna gelmesi iyi olarak yorumlanmıştır. *Kamer Hamel* burcunda iken işe başlamak, beylerin yüzünü görmek, ava gitmek, yeni biçmek ve sefere gitmek iyidir. (bkz. vr. 22b, 4a)

2. **Burc-ı Sevr:** Yarım sığır şeklindedir. Dahilinde otuz iki, haricinde on bir yıldız vardır. *Menâzil-i Kamed* den olan *Şüreyyâ* ve *Deberân* bunun yıldızlarındandır. *Deberân*, güney tarafta gözü üstünde olan parlak kırmızı yıldızdır, '*Aynü's-sevr*, '*Tâli'ü'n-necm*, '*Tâbi'-i Şüreyyâ* ve ya '*Ayyūk* da denir. Bunun etrafında, *Şüreyyâ* yagrinında olan yıldızlara *Kılâş* denir. Üzüm salkımı şeklinde oldukları için yıldız yerine konup *en-Necm* denir. Kulağı üzerinde birbirine yakın olan iki yıldız *Kelbeyn* denir. Bunların, *Deberân*'ın köpekleri olduğu söylenir.

Kamer, Sevr burcuna gelince işe başlamak, bina yapmak, nikahlanmak, yeni giymek, mülk ve davar almak, ekin ekmek ve davet etmek iyi olarak yorumlanmıştır. (bkz. vr. 22b, 4a)

3. **Burc-ı Cevzâ:** Birbirine sarılmış iki erkek çocuk şeklindedir. Buna *Tev'emân* da denir. Dahilinde on sekiz, haricinde yedi yıldız vardır. Başları üzerindeki iki parlak yıldız *Zirâ'-i Mabsûṭ* denir.

Kamer, Cevzâ burcuna gelince kitap ve şiir okumak, haber göndermek, mektup yazmak, hesap kitap yapmak, vekil tayin etmek ve vezirlerin yüzünü görmek iyi olarak yorumlanmıştır. (bkz. vr. 23a, 4b)

4. **Burc-ı Sereṭân:** Yengeç şeklindedir. Dahilinde dokuz, haricinde dört yıldız vardır. Parlak yıldızın arkasındaki iki yıldız *Hımareyn*, güney taraftaki ayakta olan yıldız *Tarfe* denir. Parlak yıldızın adı yazılmamıştır.

Kamer, Sereṭân burcuna gelince yıkanmak, yeni biçip giymek, mektup ve elçi göndermek, avlanmak, su kuşları avlamak ve şerbet içmek iyi olarak yorumlanmıştır. (bkz. vr. 23b, 4b)

5. Burc-ı Esed: Aslan şeklindedir. Dahilinde yirmi yedi, haricinde beş yıldızı vardır. Batlamyos, *Şagîre* adını verdiği üç yıldız daha olduğunu belirtmiştir. Arslanın yüzündeki yıldız *Tarf*, boynunda ve kalbindeki dört yıldız *Cebhe*, çukurdaki yıldız *Zühre*, *Zanebin* arkasındaki yıldız *Zanebü'l-esed* ve ya *Şarfe* denir.

Kamer, *Esed* burcuna gelince davet etmek, işe başlamak, padişah yüzü görmek, ululara derdini söylemek, yemin etmek, düşman üzerine gitmek, savaşmak, harb aletleri hazırlamak ve tılsımlar yazmak iyi olarak yorumlanmıştır. (bkz. vr. 23b, 5a)

6. Burc-ı Sünbüle: İki kanatlı ve başak tutan bir kız şeklindedir. Buna *'Aẓrā* da denir. Dahilinde yirmi altı, haricinde altı yıldız vardır. Sol omuzundaki parlak yıldız *'Avvā* denir. *Menāzil-i Kamerden* on üçüncü menzildir. Bazılarına göre *'Avvā* karnı üzerindeki yıldızdır. Bunlar aslanın ardından yürüyen köpeklerdir. Buna *'Avve'l-berd* de denir, çünkü kış gelince doğar. Elindeki başağa yakın olan parlak yıldız *Simāk-ı A'zel* denir. *A'zel* silahsız anlamına gelmektedir. Bunun karşısındaki yıldız *Simāk-ı Rāmiḥ* denir. Müneccimler bu iki *Simāke*, *Sākū'l-Esed* derler. Sol ayağı üzerindeki yıldız *Ġafre* denir.

Kamer, *Sünbüle* burcuna gelince bilimle uğraşmak, hat, hendese ve yıldız bilimlerini öğrenmek, sema etmek, elhân-ı âvâza başlamak, büyüklerin yüzünü görmek, derdini söylemek, mektup yazmak, düşman toprağına saldırmak, resim yapmak, davet etmek ve yeni elbise giymek iyi olarak yorumlanmıştır. (bkz. vr. 23b-24a, 5b)

7. Burc-ı Mîzân: Terazî şeklindedir. Dahilinde sekiz, haricinde dokuz yıldızı vardır. Bilinen yıldızı yoktur.

Kamer, *Mîzân* burcuna gelince sefere gitmek, yeni giymek, mektup yazmak, elçi göndermek, kadınlarla yemek içmek, çocuğı okula vermek, düğün yapmak, içmek iyi olarak yorumlanmıştır, fakat savaşmak ve satın almak iyi değildir. (bkz. vr. 24a, 5b)

8. Burc-ı 'Akreb: Akrep şeklindedir. Dahilinde yirmi bir, haricinde üç yıldız vardır. Alnı üzerindeki üç yıldız *İklîl*, bedeni üzerindeki kırmızı parlak yıldız *Kalbü'l-'akreb*, kuyruğı tarafındaki iki yıldız *Şevle* denir.

Kamer, *'Akreb* burcuna gelince çocuğı okula vermek, bilimle uğraşmak, hat yazmak, hendese ve yıldız bilimi öğrenmek, cinsel ilişkide bulunmak, elhân-ı âvâz dinlemek, büyüklerin yüzünü görmek ve imaret yapmak iyi olarak yorumlanmıştır, fakat hamama gitmek iyi değildir. (bkz. vr. 24b, 6a)

9. Burc-ı Kavs: Yarısı at, yarısı insan olan ve ok ve yay tutun bir canlı şeklindedir. Otuz bir yıldızı vardır. Araplar, temren ve yayın kabzası üzerindeki, güneydeki ve sağ eli tarafındaki yıldızlara *Ne'âyim-i Vāride* derler. Bunları samanyoluna benzetmişlerdir. Güya bunlar su içmeğe gelen deve kuşlarıdır. Okun dibindeki, sol omuzundaki ve koltuğı altındaki yıldızlara *Ne'âyim-i Şādire* derler. Bunlar sanki su içip dönüp gitmişlerdir. Sol oyluk ve incik üzerindeki yıldızlara *Mürvî* denir.

Kamer, *Kavs* burcuna gelince ilâç içmek, hamama girmek, doğan avlamak, düşmana saldırmak, kimya ilmiyle uğraşmak, cinsel ilişkide bulunmak, bina ve imaret yapmak ve düşmana mektup yazmak iyi olarak yorumlanmıştır. (bkz. vr. 24b-25a, 6b)

10. **Burc-ı Cedy:** Önü erkek oğlak, arkası balık şeklindedir. Yirmi sekiz yıldızı vardır. İkinci boynuzu üzerindeki iki yıldız *Sa'd-ı Zābih* denir. Bunlardan parlak olanını *Zābihe*, küçük olanını koyuna benzetmişlerdir. Kuyruğu üzerindeki parlak yıldız *'Acin* denir.

Kamer, Cedy burcuna gelince ulu şeyhlerin yüzünü görmek, imaret yapmak, sefere çıkmak, ava gitmek, ata binmek, mektup yazmak, elçi göndermek, uluların yüzünü görmek ve ulularla konuşmak iyi olarak yorumlanmıştır. (bkz. vr. 25a, 6b)

11. **Burc-ı Delv:** Ayakta duran bir erkek şeklindedir. Elinde tuttuğu bardaktan ayaklarına su dökülmekte ve *Hütun* ağzına akmaktadır. Buna *Sākihü'l-mā* da denir. Dahilinde kırk iki, haricinde üç yıldız vardır. Sağ omuzundaki iki yıldız *Sa'dü'l-melik*, sol omuzundaki iki yıldız *Sa'dü's-su'üd*, sol eli üzerindeki üç yıldız *Sa'dü'l-belğ* denir. Bu, yutmak için açılmış bir ağıza benzetilmiştir. Sağındaki ve sağ eli üzerindeki yıldızlara *Sa'dü'l-aḥbiye* denir. Çünkü bu doğduğunda, haşerat kış nedeniyle yer altına gizlenir. *Sa'dü'z-zābih*, *Sa'dü's-su'üd*, *Sa'd-i Belğ* ve *Sa'd-i Aḥbiye menāzil-i Kamedendir*.

Kamer, Delv burcuna gelince bahçe ekmek, tarımla uğraşmak ve içki içmek iyi olarak yorumlanmıştır. (bkz. vr. 25b, 7a)

12. **Burc-ı Hüt:** Birbirine *Haytü'l-kettān* ile bağlanmış iki balık şeklindedir. Buna *Kevkebetü's-semekeyn* de denir. Dahilinde otuz dört, haricinde dört yıldız vardır.

Kamer, Hüt burcuna gelince ilâç içmek, hamama gitmek, ulemâ ve şeyhlerin yüzünü görmek, nar-ı necat yazmak, beylerin yanına çıkıp istek bildirmek, ibadet edip Allah'a yalvarmak, tarımla uğraşmak ve dostları davet etmek iyi olarak yorumlanmıştır. (bkz. vr. 25b, 7b)

C. Güney Takımyıldızları

Bundan sonra güneyde olan güney takımyıldızları anlatılmıştır. On beş şekil vardır. Dahillerinde iki yüz doksan yedi, hariçlerinde on dokuz yıldız vardır. Toplam üç yüz on altı tanedirler.

Güney takımyıldızları yıldızlar sırasıyla şunlardır:

1. **Kaytus:** İki ayaklı, kuş kuyruklu bir deniz hayvanı şeklindedir. Yirmi iki yıldız vardır. Araplar, başı üzerindeki yıldız *Keffü'l-cezmā*, ellerindeki beş yıldız *Ne'āmāt*, kuyruğundaki yıldızlara *Nizām* derler. (bkz. vr. 26a)

2. **Cebbār:** Yıldızları beyaz olduğu için buna *Cevzā* da denir. Elinde asa ve belinde kılıç olan, ayakta duran bir erkek şeklindedir. Otuz sekiz yıldız vardır. Araplar yüzündeki yıldız *menāzil-i Kameden* olan *Hok'a* derler. Sağ omuzundaki büyük parlak yıldız *Menkibü'l-cevzā* denir, *ḳadr-i evveldendir*. Sol omuzundaki yıldız *Nācid*, birbirine yakın olan üç yıldız *Seyfü'l-cebbār*, sol ayağı üzerindeki büyük parlak yıldız *ḳadr-i evvel*den olan *Riclü'l-cebbār*, kolu üzerindeki karışık şekilli dokuz yıldız *Tācü'l-cevzā* ve ya *Zevāyibü'l-cevzā* denir. (bkz. vr. 26ab)

3. **Nehr:** *Cebbārın* ayağı üzerindeki parlak yıldızdan başlayıp batıya, *Kaytusun* göğsü üzerindeki dört yıldız yakınlarına doğru kıvrılarak akan bir ırmak şeklindedir. Otuz dört yıldız vardır. Sonundaki yıldız *Āḥirü'n-nehr*, birincisine *'Arş*, ikinci ve üçüncüye

Kürsiyyü'l-cevzā, nehir üstündeki dört yıldız ve sondaki dört yıldız deve kuşu yuvası anlamına *Edha'n-na'ām*, bunun etrafındaki yıldızlara *Beyz*, nehrin sonundaki yıldız *Zalim*, bunun ile *Femü'l-Hüt* ortasındaki yıldızlara deve kuşu yumurtası anlamına *Rimāl* denir. (bkz. vr. 26b-27a)

4. **Erneb:** Bu *Cebbārın* ayağı altındadır. Başını arkasına döndürmüş tavşan şeklindedir. On iki yıldızı vardır. Araplar, ikisi bedeninde ve ikisi ayağı üzerindeki dört yıldız *Kürsiyyü'l-cevzā* ve ya *'Arşü'l-cevzā* derler. (bkz. vr. 27a)

5. **Kelb-i ekber:** Bu bir köpek şeklindedir. *Cevzā* yıldızı altındadır. Dahilinde on sekiz, haricinde on bir yıldız vardır. Araplar, köpeğin ağzı üzerindeki yıldız *Şi'ra'l-'abūr* ve ya *Şi'ra'l-yemānī* derler, *ḳadr-i evveldendir*. Cahiliyye devrinde bir kavmin buna ibadet ettiği belirtilmiştir. Bu köpek, feleği ortadan aşar. Samanyolundan *Süheyl* katında geçtiği için *Şi'ra'l-'abūr* denmiştir. Köpeğin çengeli olan yıldız *Mirzemü'l-'abūr*, hariçte dik bir sıra üzerindeki dört yıldız *Ferd*, bağrında, oyluğunda ve kuyruktaki dört yıldız *'Azārā*, hariçteki iki parlak yıldız *Hıṣār* ve ya *Muḥallifin* denir, çünkü iki kişinin bu yıldızların biri için yemin ettiği söylenir. Bunlar *Süheyl*den önce doğarlar. Bir kişi bunun *Süheyl*den önce doğduğunu, diğeri de bunun *Süheyl* olduğunu söylemiştir. Bu yıldızı bilen bir kişi ise bunun *Süheyl* olmadığını söylemiştir. Bu yıldızın üzerine yemin edildiği için *Muḥallifin* adı verilmiştir. (bkz. vr. 27ab)

6. **Kelb-i aşgar:** Buna *Kelb-i muḳdim* de denir. Çok parlak iki yıldızı vardır. Birincisine *ḳadr-i evveld*den olan *Şi'ra's-şāmī* ve ya *Şi'ra'l-ḡumeyşā* denir. Çünkü *Süheyl*in kız kardeşidir. Diğeri *Mirzem* denir. Bu iki yıldız *Zerā'-ı maḳbūz* denir, çünkü *Zerā'* arkasından yarımır. Bunlar *Tev'emeyn* üzerinde duran iki parlak yıldızdır. (bkz. vr. 27b-28a)

7. **Sefine:** İki kanatlı bir gemi şeklindedir. *Kelb-i ekber* arkasından doğar. Kırk beş yıldızı vardır. Batlamyos'a göre güncydeki kanat üzerindeki yıldız *Süheyl* denir. *Ḳadr-i evveld*den parlak bir yıldızdır. Rum taraflarında görünmez, Yemen tarafında görünür. (bkz. vr. 28a)

8. **Şucā':** Güneye meyilli ince uzun bir yılan şeklindedir. Dahilinde yirmi beş, haricinde iki yıldız vardır. *Şi'ra'l-ḡumeyşā* ile *Ḳalbü'l-esed* ortasındadır. (bkz. vr. 28a)

9. **Bāṭiye:** Çanak gibi dairesel bir şekildir. *Kās* da denir. Yedi yıldızı vardır. Bunun yıldızına *'Aczü'l-esed* ve ya *'Arşü's-simāk* denir. (bkz. vr. 28ab)

10. **Ḡurāb:** *Şucā'* yıldızı arkasında, bir karga şeklindedir. Yedi yıldızı vardır. *Şucā'* yıldızlarından birini gagası ile tutmuştur, buna *Minḳārü'l-ḡurāb* denir. *Ḳadr-i şālīş* dendir. (bkz. vr. 28b)

11. **Ḳanşūrus:** Yarısı at, yarısı insan şeklindedir. Bir elinde iki salkım, diğeri elinde de *Sebu'* yıldızının ayaklarını tutar. Otuz yedi yıldızı vardır. Karnı üzerindeki parlak yıldız *Baṭnū'l-Hüt* derler, sağ tırnağı üzerindeki yıldız *Hıṣār*, elindeki yıldız *Vezn* denir. Bunlar *Muḥallifin* denen yıldızlardır.

Müstensih bu yıldızla ilgili bir hikâye anlatmıştır. Bin altmış yedi yılında, batı taraflarında, gökten çok parlak bir yıldız düşmüş. Bir yıl geçtikten sonra batıdan gelen tüccarlar, bunun *Kanțûrus* şeklinde bir hayvan olduğunu, Mesne adasına düşüp insanları ve hayvanları öldürdüğünü, daha sonra topraklar üzerindeki insanı vurup öldürdüklerinde atın da öldüğünü, ölünün şehir şehir dolaştırıldığını söylemişler. (bkz. vr. 28b-29a)

12. *Sebu'*: On dokuz yıldızı vardır. (bkz. vr. 29a)

13. *Micmere*: Buhurdan anlamındadır. Yedi yıldızı vardır. (bkz. vr. 29a)

14. *İklil-i cenübî*: On üç yıldızı vardır. *Fekkeye İklil-i şimālî* dendiği için buna *İklil-i cenübî* denmiştir. Arapların *Kubbe* adını verdikleri *Şanevber*, yani koz ağacı şeklindedir. (bkz. vr. 29b)

15. *Hût*: Büyük bir balık şeklindedir. Dahilinde on bir, haricinde altı yıldızı vardır. Ağzındaki parlak yıldız *Femü'l-Hût* denir, *kadr-i evveldendir*. (bkz. vr. 29b)

Bütün takımyıldızlar kırk sekiz, bunlardaki toplam yıldızlar ise bin yirmi ikidir.

9. FELEKÜ'L-EFLÂK

Bütün felekleri çevrelediği için *felekü'l-eflāk* denmiştir. *Felek-i a'zam* da denir. Ehl-i şer, 'arş-ı 'azîm der. Bir adı da *felek-i atlas*tır. Bunda hiç yıldız yoktur. Doğudan batıya, *kuṭb-ı şimālî* ve *kuṭb-ı cenübî* olmak üzere iki nokta üzerine hareket eder. Devrini yirmi dört saatte tamamlar. Bunun hareketiyle beraber bütün felekler hareket eder. Bazılarına göre *felek-i a'zam* elips şeklindedir. Bunun hareketi zorunludur. Oysa feleklerin hareketi duruşlarına göredir. Eğer bu doğru olsaydı anasır ve arz da hareketli olurdu. Demek ki hareketin sebebi nefsanîdir, cismanî değildir. *Felek-i a'zam*'ın hızı, insanın bildiği bütün nesnelerin hızından fazladır. *Felek-i a'zam*, bütün felekleri, kürre-i narı, havayı, ayı ve arzı kapsar. Hepsisi, birbirini çevreleyen on üç küredir. Allah, birbirini kapsayan yuvarlak şekilli oldukları için cisimleri *kerî* yaratmıştır. (bkz. vr. 35b)

Şükr: Bilginler *Şükr* adlı bir yıldız ortaya çıkarmışlardır. Yıldız falına bakmak için gerekli bir yıldızdır. Bu yıldız hızlı hareket eder. Bir ayda bütün âlemi dolaşır. Önemli bir iş yapılacağı zaman yardımcı olması için bu yıldızı görmek gereklidir. Böylece kişi düşmanını yener, bütün istekleri gerçekleşir. Metinde şekli verilen daireden, her gün nereden doğduğu ve hangi yerde olduğu çıkarılabilir. (bkz. vr. 36b)

3.2. MELEKLER, CİNLER

Da'vet-nâme'de oldukça fazla sayıda melek ve cin ismi geçmektedir. Dîvân edebiyatında da geçen melekler hakkında burada genel bir bilgi verilmiştir¹⁰³.

103 Bu konuda geniş bilgi için bkz. Gustav Davidson, *A Dictionary of Angels*, 2.bs. (New York: The Free Press, 1968), xi-xxix; Arthur Marmorstein, "Angels and Angelology," *Encyclopedia Judaica*, 4.bs. (Jerusalem: Keter Publishing House Jerusalem Ltd., 1978) 2:956-977; Gershom Scholem, "Demons, Demonology," *Encyclopedia Judaica*, 4. bs. (Jerusalem: Keter Publishing House Jerusalem Ltd., 1978) 5: 1521-1533; L.H.Gray ve diğerleri, "Demons and Spirits," *Encyclopedia of Religion and Ethics*, (Edinburgh: T.&T. Clark, 1921) 4:565-636; L.B., "Angelology," *The Jewish Encyclopedia*, (New York:

Davidson, incelediği yardımcı din kitaplarında birçok melek isminin geçtiğini, bu isimlerin çoğunun birbirlerinin ikilemesi veya bozulmasıyla oluştuğunu belirtmektedir. Bu metinler onu diğer ilgili kaynak ve metinlere götürmüştür. Bunlar; apokaliptik (vahiyle ilgili), kabalistik (Yahudi mistik geleneği), Talmudik (Müsevilerin kanun ve tefsir kitabı), gnostik (hristiyanlığın başlangıcında rûhani sırları bilmek iddiasında olan dini fırkalar), patristik (eski kilise ileri gelenlerine ve yazdıklarına ait), Merkabah (Yahudi mistik) ve kara büyü el kitaplarıdır. Melek isimlerinde, bir dilden diğerine geçerken, bir nüshadan diğerine kopya edilirken metatezler ve tekrarlamalar meydana gelmiştir. Örneğin Uriel; Sariel, Nuriel, Uryan, Jehoel, Owreel, Oroiael, Phanuel, Eremiel, Ramiel, Jeremiel, Jacob-israel olarak değişmiştir.

Melek, Arapçada haberci anlamına gelen, eski bir Sami kelimesidir. İslâma göre insandan üstün üç çeşit canlı varlık vardır: melek, şeytan, cin. Bunların insandan farklı olan en önemli özellikleri tek maddeden oluşmalarıdır. Tutku ve kırgınlık gibi insanî özellikleri yoktur. Yemekleri tesbîh ve içecekleri takdîstir. İşleri, Allah'ın adını tekrarlamaktır. Meleklerle gök halkı ya da kalabalık da denir. Allah'ın koruyucularıdır, isteklerini yerine getirir ve emirlerine itaat ederler. Allah'a ibadet eder ve bundan yorulmazlar. Ondan önce söz söylemezler ve onun emri ile iş görürler.

Melekler, bilgi ve güç yönünden insandan üstündür. Allah'a bağlıdırlar ve onun mesajlarını insanlara taşırlar. Bazıları ise koruyucu, danışman, rehber, hakim, tercüman, ahçı, avutucu, çöpçatan, ve mezar kazıcı olarak insanlara hizmet ederler. Meleklerin mekânları göğün çeşitli katlarıdır. Melekler ölümsüzdür, fakat sonsuza dek kalıcı değildirler. Hergün dünyaya inip insan vücuduna ve rûhuna hizmet ederler. Her insanda bir iyi, bir kötü melek yaşar. Melekler bütün insanların geleceğini bilir. İnsanlar, meleklerin bu özelliğini büyülerde kullanmışlardır.

Kur'ân'da meleklerin hangi maddeden yaratıldıkları belirtilmemiş, cinlerin ise ateş maricinden (yalınından) yaratıldığı belirtilmiştir. Hz. Ayşe'nin naklettiğine göre Hz. Muhammed, meleklerin nûrdan, cinlerin ateş maricinden yaratıldığını söylemiştir. İbn 'Abbâs'tan nakledilen hadîse göre, üreyen melekler topluluğuna cin denir. Üreme, cin ve şeytanların özelliğidir. Cinler, kendilerine Hz. Adem önünde secde etmeleri emredilenlerdendir. Cinler hem iyi, hem kötüdür. İmana erebilirler. Peygamber, insanlara

Ktav Publishing House Inc., t.y.) 1: 583-597; K., "Demonology," *The Jewish Encyclopedia* (New York: Ktav Publishing House Inc., t.y.) 4: 514-521; D.B. MacDonald, "Melaiké," *İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: Maarif Basımevi, 1972) 7: 661-664; D.B. MacDonald, "Cin," *İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: MEB, 1963) 3: 192-193; D.B. MacDonald, "İfrit," *İslam Ansiklopedisi* 2. bs. (İstanbul: MEB, 1967) 5/II: 940-941; D.B. MacDonald, "Gul," *İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: MEB, 1977) 4: 822-823; Halim Sabit Şibay, "Cebrail," *İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: MEB, 1963) 3: 41-42; A.J. Wensinck, "Mikail," *İslam Ansiklopedisi*, 3. bs. (İstanbul: Maarif Basımevi, 1979) 8: 308-309; A.J. Wensinck "Azrail," *İslam Ansiklopedisi*, 5. bs. (İstanbul: MEB, 1979) 2: 156-158; A.J. Wensinck, "İsrafil," *İslam Ansiklopedisi*, 2. bs. (İstanbul: MEB, 1967) 5/II: 1127-1128; A.J. Wensinck, "Münker ve Nekir," *İslam Ansiklopedisi*, 3. bs. (İstanbul: Maarif Basımevi, 1979) 8: 806-807; A.J. Wensinck, "Münker ve Nekir," *İslam Ansiklopedisi*, 3. bs. (İstanbul: Maarif Basımevi, 1979) 8: 806-807; A.J. Wensinck, "Harut ve Marut," *İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: MEB, 1977) 5/I: 305-306; Ahmet Saim Kılavuz, "Azrail," *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993) 4: 350-351; Yusuf Şevki Yavuz, Zeki Ünal, "Cebrail," *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993) 7: 202-204.

olduğu gibi cinlere de gönderilmiştir. Bunların bir kısmı cennete gireceklerdir. Affedilmeyenler ise günahları kadar cehennemde yanacaklardır. Cinlerin bir tek ferdine cinnî denir. Gûl, İfrit ve Si'lat cinlerin farklı sınıflarındandır. Kur'ân'da, İblis'in cinlerden olduğu ve rabbinin emrinden çıktığı belirtilmiştir. Şeriat, sihir ve büyüde cinlerin etkisini kabul eder, fakat bunun caiz olup olmadığı konusunda birbirine uymayan hükümler bulunur. Cinlerin folklorik açıdan incelenmesinde en önemli nokta, sihir ve büyüde tuttukları yerdir. Tılsım kitapları halk edebiyatının büyük bir kısmını oluşturur.

Meleklerin en büyükleri dört *hameletü'l-'arş* meleğidir. Kıyamet gününde bunların sayıları ikiye katlanacaktır. Görevleri Allah'ı övmenin yanı sıra inananlar için yalvarmaktır. Müslüman efsanelerinde insan, öküz, kartal ve aslan şeklinde geçerler. Birincisi insanlar, ikincisi evcil hayvanlar, üçüncüsü kuşlar ve dördüncüsü vahşi hayvanlar için yalvarır.

Kerrübîyün melekleri gece ve gündüz Allah'ı överler. Bunlara *muḳarrebün* da denir. İblis'in saldırılarından uzakta, göğün ayrı bir yerinde yaşarlar.

Diğerlerinden farklı özellikleri ve isimleri olan dört büyük melek vardır: *Cebrâil*, *Mikâil*, *Azrâil* ve *İsrâfil*. Bunlar, dünyanın sonu geldiğinde en son ölecek meleklerdir.

Cebrâil, bunların hepsinden üstündür. Cibrîl veya Cebrîl olarak da geçer. *Muḳarreb* meleklerdendir. Sadece peygamberlere görünür. Allah ile peygamberler arasında elçilik yapar; Allah'ın emir ve vahiylerini peygamberlere, özellikle Muhammed'e ulaştırır. Cebrâil'in dünyanın dirliğini gözetleyen yardımcıları vardır. Hepsi safrân tüylerle kaplı yüz küçük kanattan oluşan altı büyük kanadı ve isyan eden kavimlere karşı kullandığı iki kanadı vardır. Bazı metinlere göre ise on altı bin kanadı vardır. Gözleri arasında güneş, saçları arasında ay ve yıldızlar parlar. Her gün üç yüz altmış kez *Bahrü'n-nûr*'a girer, her çıkışında kanatlarından milyonlarca damla düşer ve *Rûḥānîyâ* adlı melekler oluşur. Mikâil'den beş yüz yıl sonra yaratılmıştır.

Mikâil, Mikâl ve Mikâin olarak da geçer. Vücut için yemek, akıl için bilgi sağlamakla yükümlüdür. Bütün doğa kuvvetlerini kontrol eder. Her gözünden, Allah'ın her damlasından Mikâil'e benzer melekler yarattığı binlerce gözyaşı dökülür. Bunlar karar gününe kadar Allah'a övgü şarkıları söyleyerek yeryüzünü gözleyen *kerrübîyün* melekleridir. Mikâil'in yardımcıları olarak yağmuru, bitkileri, meyveleri kontrol ederler; yeryüzündeki her bitki, her ağaç, her su damlası onların gözlemi altındadır. Sadece Allah Mikâil'in şeklini ve kanatlarının sayısını bilir. Her birinde bir milyon yüz, bir milyon ağız ve bir milyon çeşit lisân ile Allah'ın adını anan milyonlarca dili vardır. İsrâfil'den beş yüz yıl sonra yaratılmıştır.

Azrâil, dört *muḳarreb* melekten ölüm meleğidir. İzrâil olarak da geçer. Bütün dünyayı kaplayacak büyüklüktedir. Başı en yüksek göğe ulaşır. Dördüncü ya da yedinci gökte nûrdan bir makamı vardır; ayaklarından biri buradadır. Diğerisi ise cennetle cehennem arasındaki köprü üzerindedir. Yetmiş bin ayağı olduğu da söylenir. Dört bin kanadı vardır. Vücudunda bütün canlıların sayısı kadar göz ve dil bulunur. Ne zaman bir canlı ölürse, bu gözlerden biri kapanır. Dünyanın sonunda sadece dört büyük melek canlı kalacağı için sadece sekiz gözü açık kalacaktır. Her biri özel bir canlı sınıfına ait dört yüzü vardır; kafasındaki yüz

peygamber ve melekler, göğsündeki inananlar, sırtındaki inanmayanlar ve ayakındaki cinler sınıfına aittir.

İlkin o da ötekiler gibi bir melekti. Allah insanı yaratmak istedi, bunun için Cebrâil'e toprağın unsurlarından bir avuç almasını emretti. Fakat İblîs tarafından karıştırılan toprak öyle karşılık verdi ki, ne Cebrâil, ne Mikâil, ne de İsrâfil aldıkları emri yerine getiremediler. Fakat Azrâil başarılı oldu. O zaman Allah onu, yüreğinin sertliğinden dolayı ölüm meleği yaptı. Ölüm meleği olmasının bir nedeni de kuvvetidir. Allah ölümü yarattığı zaman seyretmeleri için melekleri çağırdı. Melekler ölümün kuvveti karşısında kendilerinden geçtiler ve bin yıl süreyle baygın kaldılar. Allah Azrâil'i ölüme hakim kıldığını belirtti.

Azrâil, Allah'ın emri olmadan hiçbir iş yapmaz. Allah'tan, üzerinde ölecek kişilerin adlarının yazılı olduğu yaprakları aldıktan sonra can alır. Bazılarına göre ise bir koruyucu melek gelir ve onu ölecek kişinin zamanının azaldığı konusunda uyarır. Melek, ölen kişinin adını bazılarına göre beyaz, bazılarına göre siyah renkle deftere yazar, fakat ismi yazılı yaprak arştan düşünceye kadar bekler. Bazılarına göre ise, yeryüzünde yaşayan, gökte ise ölü olan kişinin adının yazılı olduğu yaprak, ölümünden kırk gün önce düşer. Bir başka inanca göre bir melek, Allah tarafından gönderilen ve üzerinde o yıl ölecek kişilerin adları bulunan listeyi Şaban ayının ortasındaki kader gecesinde Azrâil'e getirir. Rûhunu teslimde direnen ve ölüm meleğinin keyfî hareket ettiğini ileri süren insanlar vardır. O zaman melek Allah'ın huzuruna gelerek meseleyi anlatır. Allah ona delil olarak üzerinde *Besmele* yazılı bir cennet elması verir, insan bunu görünce rûhunu teslim eder. Bundan başka, ölüm meleği rûhunu almak için insanın boğazına girmek isteyince, ölmek üzere olan zikre başlar ve kapıyı kapar. Melek Allah'ın huzuruna çıkar; Allah ölecek olanın elini yakalamasını söyler. Bu el o sırada sadaka veriyorsa, kapı bu sefer meleğe kapanır. Sonunda melek ele Allah'ın adını yazar, böylece can vermenin acısı duyulmaz olur ve melek rûhu almak için girebilir. Yardımcı melekler bu rûhu göğün en yükseğine götürür, sonra mezarıya vücudun yanına koyarlar. Eğer ölen mümin değilse rûhu şiddetle vücuttan koparır. Göğe götürülen rûhun önünde semanın kapıları kapanır ve rûh yeryüzüne atılır. Ölüm meleği, hayattan ayrılan herkesin yanında bulunur. Bazıları bunu, Azrâil'in yardımcıları olduğu, bunların rûhu boğaza kaldırdıkları, Azrâil'in de gelip rûhu aldığı şeklinde açıklarlar.

Azrâil rûhları, inanan ve inanmayan olmalarına göre acıma ya da ceza meleklerine gönderir. Azrâil'in Allah'ın izniyle rûhları çağırdığı, rûhların gelip elinin iki baş parmağı arasına yerleştikleri de söylenir. Bazılarına göreyse Azrâil, inanan rûhları sağ eliyle misk kokulu beyaz ipek içinde toplar ve cennete gönderir. İnanmayanları ise ziftli eski bir kumaşa doldurarak cehennemin derinliklerine gönderir. Hiç kimse Azrâil'den kaçamaz, büyüyle bile onu aldatmak imkansızdır.

İsrâfil, Kur'an'da sûru üfleyecek melek olarak tanımlanır. Sûr meleği olarak isimlendirilmesinin nedeni "Üfle!" emri geldiği anda çalabilmek için sûru daima ağzında bulundurmasıdır. İsrâfil'in kıyamet günü herkesten önce uyandırılacağı söylenir. Kudüs'te ölümlere hayata dönüş işaretini verecektir. İlk üflemede dört büyük melek dışında yer ve

gökteki herşey ölecek, yerle bir olacaktır. İkinci üfleme tekrar diriliş üflemesidir. Sûrun etrafında toplanan bütün rûhlar bu sesi duyacaklardır.

Ayakları yedi kat yerin altında, başı arşın sütunlarına erişen çok büyük bir melektir. Dört kanadından biri doğuyu, biri batıyı, biri yeryüzünü örter, biri ile Allah'ın celâlinden kendini korur. Bedeninde kıllar, ağızlar ve diller vardır. Cehennemin görüntüsü karşısında o kadar çok ağlamıştır ki, Allah ikinci bir Nuh tufanı olmasın diye gözyaşlarını durdurmuştur.

Münker ve **Nekîr** adlı, kabirde ölüleri sorguya çeken ve gerekirse cezalandıran meleklerin ismine Kur'ân'da rastlanmaz, bu isimler hadîste geçer. İnsan gömülüp yalnız kalınca bu melekler yanına gelip otururlar ve ölüyü sorguya çekerler.

İnsanlar gece ve gündüz **Hıfz** meleklerince insan, cin ve şeytandan korunurlar ve bütün işleri bu melekler tarafından yazılır. İki gece ve iki gündüz meleği olmak üzere dört tanedirler. Güneşin doğuşu ve batışında yer değiştirirler. Bazılarına göre ise, sürekli insanın yanında olan beşinci bir melek daha vardır. Bu iki melekten biri sağ ve biri solda ya da biri ön ve biri arkada durur, geceleyin ise biri başucu biri ayakucunda durur. Güneşin doğuş ve batış saatleri tehlikelidir, çünkü cinlerin dolaştıkları saatlerdir. Mümin, bu saatlerde duasını yapıyorsa cinlere karşı emniyetlidir, dua onu korur. Dua bitmeden diğer melekler yanına gelirler. Bu dört koruyucu meleğin yanısıra altı melek daha vardır. Biri gururlu olduğunda insanın saçını çeker; diğeri yılanların girmemesi için ağzının önünde durur; diğeri ikisi gözlerini korur; son ikisi dudaklara yerleşir ve dua kelimelerini dinlerler. Bunların bir görevleri de insanların işlerini yazmaktır. Sağ taraftaki iyi, sol taraftaki ise kötü işleri yazar. Kişi iyi iş yaparsa sağdaki melek hemen yazar; günah işlediğinde ise aynı melek arkadaşına hemen yazmaması, af dilemesi için altı yedi saat beklemesi konusunda yalvarır. Bu melekler sorumlu oldukları kişinin öldüğünü görünce ne yapacaklarını bilemezler. Allah'a yalvarırlar. Allah onlara mezara gitmelerini ve karar günü bu kişinin iyilikleri arasında sayılacak tesbîh, tekbîr ve takdîsi tekrarlamalarını söyler. Bu melekler **Kirāmen Kātibîn** ve **Mu'aḳḳibāt** olarak da geçer.

Allah'ın isminin zikredildiği meclisleri gezen **Seyyāḥūn** melekleri vardır. Kulların hataları için Allah'tan af dileyerek yalvarırlar. Bunlar, resim ya da köpeğin olduğu yere girmezler.

Hârut ve **Mârut** adlı melekler hakkında Kur'ân'da açıklayıcı bilgi yoktur. Bu melekler hakkında dokuzuncu yüzyıldan itibaren anlatılan hikayeler vardır. Allah'a itaat etmekten vazgeçince, onun gazabıyla Bâbil'de bir kuyuya hapsedilmişler, ölümlülere büyü sanatını öğretmişler, fakat insanları kendilerini taklit etmemeleri için uyarılmışlardır.

Cennet ve cehennem kesin tanımı bulunmayan meleklerle doludur. Cennetin kapısında **Rıdvan** adlı melek durur. Hûrilerin ise hangi sınıfa sokulabileceği bilinmemektedir. Cehennem, **Mâlik** adlı korkunç melek tarafından korunur. Sayıları on dokuz olan zebanîler onun yardımcılarıdır. **İblîs** cinlere hükmeden kötü melektir, oğlu yardımcısıdır.

Şeytan veya İblîs, önceleri **Hâris** adlı bir melek imiş. Allah, Adem'i yaratıp bütün meleklerle secde etmelerini emredince hepsi secde etmişler. Fakat meleklerin en ulusu ve

hocaları olan Hâris, kendisinin cin olup ateşten yaratıldığını, bu nedenle topraktan yaratılmış olan Adem'e secde etmeyeceğini söyleyerek Allah'a asi olmuş. Allah da onu şeytan kılığına sokmuş ve lanetlemiştir. Şeytan, insanın son nefesinde susuzluğundan faydalanarak su teklif edip karşılığında imanını istemiş. Bu nedenle ölüm döşəğinin yanında su bulundurulur ve devamlı dudakları ıslatılır.

Kazvîni'ye göre, yedi gökte çeşitli melek gurupları vardır; dünyayı çevreleyen birinci gökte *İsmâîl* adlı meleğin emrinde inek şeklinde melekler, ikinci gökte *Mihâîl* adlı meleğin emrinde kartal şeklinde melekler, üçüncü gökte *Sa'adiyâîl* adlı meleğin emrinde akbaba şeklinde melekler, dördüncü gökte *Salsâîl* adlı meleğin emrinde at şeklinde melekler, beşinci gökte *Kalkâîl* adlı meleğin emrinde huriler, altıncı gökte *Samahâîl* adlı meleğin emrinde genç erkekler, yedinci gökte *Rubâîl* adlı meleğin emrinde erkekler vardır. Son olarak cennetin ötesinde birbirlerini tanıyamayacak kadar çok sayıda melek vardır. Çakan şimşek sesine benzer seslerle farklı dillerde Allah'ı överler.

3.2.1. Dîvân Edebiyatında Melekler Ve Cinler

Yazıcıoğlu Mehmed, yer ve göğün yaratılışını anlatırken yedi gök yaratıldığında her birine bekçi olarak melekler konduğunu şöyle anlatmaktadır:

İşbu yedi göğe yedi pâsübân
Kodu kim zabt ola ehl-i âsümân
Evvelinin adı İsmâîl idi
Sânisinin adı Menhâîl idi
Sâlisinin adı Sadâîl idi
Râbiinin adı Salsâîl idi
Hâmisinin adı Kelkâîl idi
Sâdisinin adı Semhâîl idi
Sâbiinin adı Refrâîl idi
Kamusundan âlî Cebrâîl idi¹⁰⁴

Ferişteh, hur, huri, gılman, ervâh-ı kuds, kudsîler, melâik de denen melekler dîvân şiirinde birçok yönleriyle ele alınıp en çok sevgiliye benzetilir. Melek huylu, melek sîmâlî sevgiliyi ya da devrin padişahını melekler överler. Melekler, sevgilinin bulunduğu yeri, sarayı tavaf eder, kirpiklerini ve saçlarını eşğine süpürge yaparlar, hacet dilemek amacıyla kapısının halkasına yapışıp yüzlerini sürerler. Bazen şair kendini meleğe benzetir. Sanki melekler ona alkış tutar, duasına amin derler. Ayrıca meleklerin tesbîh ve tehlîl içinde bulunmaları, Kabe'yi tavaf etmeleri, Adem'e secde kılmaları, hur ve gılman gibi cenneti tertib ve tanzimde görevlendirilmeleri, insanlara görünmemeleri gibi inanışlar işlenir. Tabiatla olup biten hadiseleri Allah, melekleri vasıtasıyla yapar¹⁰⁵.

104 Yazıcıoğlu Mehmed, *Muhammediye*, haz. Amil Çelebioğlu, ([y.y.]: Tercüman 1001 Temel Eser, [t.y.]), 1: 84-85.

105 İskender Pala, *a.g.e.*, 329; Harun Tolasa, *a.g.e.*, 16-17; Ahmed-i Dâîn, *a.g.e.*, 142; M. Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.*, 22-23.

Ahmed Paşa: Gâh medh okur yuca der-gâhuna ervâh-ı kuds
Geh tutar saff-i mela'ik karşuna dîvân-ı 'îd¹⁰⁶

Ahmed-i Daî: Çü Rustem yayını kurdu felekler
Atarlar yıldırım okın melekler¹⁰⁷

Allah'a en yakın olan dört büyük melek *kerrûbiyûn* melekleridir. Cebrâil, Mikâil, İsrâfil ve Azrâil adlı bu meleklerle *hamele-i 'arş* da denir.

Yahya Bey: Görünen şebnem değil lutf ile Ka'be yolların
Her gece şâmî gülâb ile sular Kerrûbiyân¹⁰⁸

Cebrâil: Cebrâil, edebiyatta Cibrîl, Cibrîl-i Rûh, Cibrîl-i Emîn, Rûhu'l-Emîn, Rûhu'l-Kuds, Rûh-ı Kudsî, Hümâ-yı Kudsî, Bülbül-i Kudsî, Tûti-i Kuds, Tâvûs-ı Arş, Tâvûs-ı Sidre isimleriyle anılır. *Sidretü'l-müntehâ*'da ikâmet eder. Şiirlerde en çok onun adına rastlanır. Miraç'ta Muhammed'i Arş'a dek götürmesi, kanatları vasıtasıyla uçuşu, Sidre'de ikamet etmesi, vahiy getirmesi, İbrahim'e ateşe atılacağı zaman yardım teklif etmesi, Meryem'i nefesiyle hamile bırakması ve Cennet varlığı oluşu özellikleriyle alınır. Kanatlarıyla sevgilinin güzelliğine bir gölgelik, Allah kelâmı konuştuğu için bülbül, tûtî ve Hümâ görevini yürüten bir kuş, Muhammed'in miraca çıkışı nedeniyle rehber olur. Bazen aşığın canı Cebrâil, sevgilisinin boyu da Sidre olur. Mutasavvıflara göre Cebrâil, akl-ı külldür¹⁰⁹.

Şeyh Galib: Rûhsun nefha-i Cibrîl ile tev'emsin sen
Sırr-ı Hak'sın mesel-i İsi-i Meryem'sin sen¹¹⁰

Mikâil: Rızıkların taksimi ile görevlendirilen Mikâil, rahmet yağdırır, rüzgârları estirir. Diğer bütün melekleri o idare eder¹¹¹.

İsrâfil: Adem peygambere ilk secde eden melek İsrâfil'dir. Kıyamete dek *Levh-i Mahfûz*'a bakacak ve diğer üç meleğe ne yapacaklarını haber verecektir. Kıyamet gününü, haşr ve neşri Sûruyla haber verecektir. İlk üfürüşünde bütün canlılar ölecek, ikinci üfürüşünde ise hesap için dirileceklerdir. Edebiyatta ikinci üfürüşüyle tenasüp içinde ele alınır¹¹².

İzzet Molla: İzzet bu lây ki sûr-ı İsrâfil uyandıra
Geldi sabâh-ı haşre ne saht oldu hâb-ı çerh¹¹³

Azrâil: Canlıların rûhunu almakla görevli olan Azrâil'e Melekü'l-mevt denir. Kur'ân'da bu isimle geçer.

106 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 17.

107 Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 142.

108 İskender Pala, *a.g.e.*, 291.

109 İskender Pala, *a.g.e.*, 97-98; Ahmet Talat Onay, haz. *a.g.e.*, 349-350; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 145; M. Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.*, 23.

110 İskender Pala, *a.g.e.*, 97.

111 İskender Pala, *a.g.e.*, 349.

112 İskender Pala, *a.g.e.*, 262; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 144.

113 İskender Pala, *a.g.e.*, 262.

Eşref: Hasta-i hicrân olan korkar mı Azrâîl'den¹¹⁴

Azâzil (Şeytan): Azâzil, şeytanın melekler arasında yaşadığı ve henüz Adem peygambere secde etme emrini alıp da isyan etmediği zamanki adıdır. Bir efsaneye göre, Allah kâinatı yedi günde yaratırken her gün bir melek yaratmış, bunlardan ilki en büyük melek olup tavus şeklindeki Azâzil imiş¹¹⁵. Dîvân şiirinde rakîb şeytana benzetilir. Meleklerle birarada bulunamayışı, dua edilince kaçışı, müminin imanını çalmaya çalışması, Ramazan ayında elinin bağlanması, hamamlarda ve pis yerlerde bulunması gibi yönlerle anılır. Çirkin ve korkunç görünüşün sembolü olarak ele alınır. İnsan ile bu kötü rûh arasında mukayese yapılarak, insanın ondan daha kötü olduğu belirtilir. Bir görüşe göre şeytan, insanın kendi hırsı ve azmış nefsidir¹¹⁶.

Necati: Aldı sûfînin karârın gösterip yüzün rakîb
Sanki şeytân hastaya su gösterip îmân alır¹¹⁷

Nabi: Aybdır âkile şeytân beni aldattı demek
Kendi nefsimdir eden nefsim ilkâ-yı fesâd¹¹⁸

Şeytan gibi cin taifesine mensup olan gül de çirkin ve korkunç görünüşün ve kötülüğün sembolüdür.

Ahmed-i Daî: Niçe bir gül ile hem-râh olam ben
Niçe bir yol azup güm-râh olam ben¹¹⁹

Periler de cin taifesinin bir koludur, fakat gül ve diğerleri gibi çirkin olmayıp aksine çok güzeldirler. İnanişâ göre insana görünmezler, insandan kaçarlar, su, pınar ve çeşme başlarında mesken tutarlar, insanları buralarda çarparlar ve deli ederler. Bu nedenlerden dolayı edebiyatta, sevgili ile birlikte anılırlar¹²⁰.

Ahmed-i Daî: Geyik gördükde kuş gibi uçardum
Perî-veş âdemî görsem kaçardum¹²¹

Hârut ve Mârut: Büyü ve sihirde meşhur meleklerdir. Dîvân şiirinde Bâbil, Çâh-ı Bâbil, câdû, büyü ve sihirle beraber anılır. Sevgilinin gözleri, gamzesi ve saçları sihir konusunda Hârut ve Mârut'un ustası sayılır. Çâh-ı Bâbil, sevgilinin çene çukurudur¹²².

114 İskender Pala, *a.g.e.*, 64.

115 İskender Pala, *a.g.e.*, 64.

116 İskender Pala, *a.g.e.*, 469; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 399-400; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 145; M. Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.*, 37; Harun Tolasa, *a.g.e.*, 41.

117 İskender Pala, *a.g.e.*, 470.

118 Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 399.

119 Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 145-146.

120 İskender Pala, *a.g.e.*, 402; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 332-333; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 146; M. Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.*, 37; Harun Tolasa, *a.g.e.*, 41.

121 Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 146.

122 İskender Pala, *a.g.e.*, 214-215; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 194-195; Harun Tolasa, *a.g.e.*, 19.

Ahmed Paşa: Sihr ta'lim eylemekde gamze-i câdû-yı dost
Çâh-ı Bâbilde eder Hârût-ı fettân ile bahs¹²³

Rıdvan: Cennetin kapıcısı ya da hazinedarı olan Rıdvan, Ravza-i Rıdvan tamlaması ile cennet yerine kullanılır. Sevgilinin güzelliğini, memduhun lutfunu ve sarayını övmek amacıyla anarlar¹²⁴.

Kirâmen Kâtibîn: Kirâmen Kâtibîn melekleri, görevlerinin yazıcılık olması nedeniyle anılırlar.

Ahmed Paşa: Ol hûr-ı perî-rû aşurub zulmini hadden
Yazmaz mı melek yoksa ol itdügi günâhı¹²⁵

3.2.2. *Da'vet-nâme*'de Melekler, Cinler

Melekler

Metinde melekler şu şekilde anlatılmıştır:

1. Duruş Şekillerine Göre Melekler:

- a. Salâtta,
- b. Rükûda,
- c. Sücûdda,
- d. Kuûdda

duran melekler olarak sınıflandırılmışlardır. (bkz. vr. 37a-38a)

2. *Hamele-i 'arş* melekleri: Dört tanedir:

1. İnsan şeklinde olanlar: Bunlar daima Allah'a dua edip insanlar için şefaet eder ve rızklarını isterler.
2. Öküz şeklinde olanlar: Bunlar daima dört ayaklı hayvanlar için dua edip rızklarını isterler.
3. Aslan şeklinde olanlar: Bunlar daima yırtıcı canavarlar için dua edip rızklarını isterler.
4. Kerkes kuşu şeklinde olanlar: Bunlar daima kuşlar için dua edip rızklarını isterler.

Hamele-i 'arş melekleri, meleklerin en şerefliisidir. Diğer melekler onlara saygı gösterirler, onlarla Allah'a tevessül ederler. Âyette belirtildiğine göre bu melekler kıyamet gününde sekiz tane olacaklardır (69/17). Ayrıca âyette "*Hamele-i 'arş* ve *muḳarrebûn* melekleri müminler için af dilerler" (4/7) ifadesini görmekteyiz. (bkz. vr. 38b-39a)

3. Rûh: Buna *Rûhu'l-emîn* de denir. Kıyamet gününde diğer melekler bir saf olurken *Rûh* ayrı bir saf olacaktır (78/40). Bunun nedeni cüssesinin büyüklüğündendir veya Allah'ın emriyledir. Onun her nefesinden bir rûh yaratılır; *Rûh* diye adlandırılmasının nedeni budur.

Bu melek, felekleri döndürmeye ve *felek-i Kamer* altındaki anasıra, bitkilere ve hayvanlara müvekkeldir. Diğer meleklerden daha büyük, daha güçlü ve daha şerefliidir. Bazılarına göre yedi gök, yanında bir lokma kalır. 'Abd'ullâh ibn 'Abbâs'a göre bu meleğin

¹²³ Harun Tolasa, *a.g.e.*, 19.

¹²⁴ İskender Pala, *a.g.e.*, 410; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 346; Harun Tolasa, *a.g.e.*, 19.

¹²⁵ Harun Tolasa, *a.g.e.*, 18.

bin tane başı vardır. Bu bin baştan her birinde bin yüz, her yüzde bin ağız, her ağızda bin dil bulunur. Bu diller yetmiş iki çeşit lisan ile Allah'ı tesbîh ve tehlîl eder. (bkz. vr. 39a-39b)

4. *İsrâfil*: Allah'ın emrini başkalarına ulaştıran, cesetlere rûhları üfüren melektir. Elinde *Şûr* vardır. Boynuz biçimindeki *Şûrun* ağzı boru ağzı gibidir, gök ve yer arasını kaplayacak kadar büyüktür. Delikleri çoktur ve her bir delikte elli bin can vardır. Üfürölmeye hazır bir şekilde, daima arş yönüne bakar. *Şûrun* üç kere üfürölmesi gereklidir. Birincisinde tüm yerde ve gökde olanlar korkacaktır (27/87). İkincisinde bütün yaratıklar ölecektir ((39/68). Üçüncüsünde bütün yaratıklar tekrar dirilecektir (39/48).

İsrâfilin dört kanadı vardır; biri batıda, biri doğuda, biri yer ve gök arasındadır, diğeri yeryüzünü örtmüştür. Başı arşın altında, ayakları, yedinci yerden aşağıdadır. Önünde *Levh-i mahfûz* vardır. Allah bir nesneyi yaratmak istediğinde kaleme emreder, kalem onu *Levh-i mahfûza* yazar. *İsrâfil* de bu emri *Mikâile* götürür.

İsrâfilin *nefî-i rûh* ve *ilkâ-i kuvvet* etmede ona yardımcı olan melekleri vardır. (bkz. vr. 39b)

5. *Cebrâil*: *Maâm-ı kürsîde* bulunan *Cebrâil*in diğeri adları *Emînü'l-vahy*, *Hâzinü'l-kuds*, *Rûhu'l-emîn*, *Rûhu'l-mukaddes*, *Nâmûs-ı ekber* ve *Tâvus-ı melâyikedir*.

Allah, onun diliyle dört kitap indirmiştir: Tevrat'ı Musa peygamber, Zebur'u Davut peygamber, İncil'i İsa peygamber ve Kur'ân'ı Muhammed peygamber üzerine. Ayrıca yine bu melek aracılığıyla on sayfa Adem peygamber, elli sayfa Şit peygamber, otuz sayfa İdris peygamber, on sayfa İbrahim peygambere göndermiştir. Metinde, Allah'ın yüz dört kitap indirdiği belirtilmiştir. Dört büyük kitapla beraber diğeri dört peygambere gönderilen sayfalar da kitap olarak sayılmıştır.

Metinde, *Cebrâil*in, *Lût* kavminin ülkesi büyüklüğündeki altı ülkeyi, kanadının bir tüyü ile yerden kaldırıp göğe çıkaracak kadar kuvvetli olduğu belirtilmiş; öyle ki *Lût* kavmi, gökte meleklerin tesbîhini, melekler de bu kavmin horozlarının sesini duymuşlardır. Sonra onları başaşağı bırakmıştır. Kanatları çok kuvvetlidir; altı yüz kanadı vardır. Bir kavmi yok etmek için kullandığı iki kanadı daha vardır.

Dünyaya müvekkel olan yardımcıları vardır. Bunlar, insan ve hayvanlardan kötülüğü ve zararı uzaklaştırırlar. (bkz. vr. 39b-40b)

6. *Mikâil*: Bu melek, insanların hem bedensel, hem de rûhsal ihtiyaçlarına müvekkeldir; çünkü bedenlerin hayatı gıda ile, nefislerin hayatı hikmet ve marifet ile olur. Mekânı yedinci gökte, *baîr-i mescûr* üzerindedir. Kanatlarının sayısı belli değildir. Ağzını açınca gökler, yanında bir lokma kalır. Eğer nûruyla tecelli etse kâinat batar.

Yardımcıları vardır; anasıra ve yaratılmışlara *kuvvet-i kıyâm* vermek onların şanındandır. (bkz. vr. 40b-41a)

7. *'Azrâil*: Hareketi durdurmaya ve rûhları almaya müvekkeldir. Makamı aşağı göktedir. Başı, göğün en tepesinde, ayakları yedi kat yerden aşağıdadır. Yüzü, *Levh-i mahfûz*dan yanadır. Yeryüzü, onun gözünde bir tepsi gibidir. Ecel saati gelen kişinin rûhunu ya kendisi veya yardımcıları vasıtasıyla alır. (bkz. vr. 41a)

8. *Kerrübîyün* melekleri: Bunlar *melâyike-i muḳarrebündur*; *ḥazîre-i Kuds*'de toplanıp ibadet ederler ve başkasına iltifat etmezler. Bazı kitaplarda belirtildiğine göre birinci feleğin melekleri inek, ikinci feleğin melekleri tavşancıl, üçüncü feleğin melekleri kerkes kuşu, dördüncü feleğin melekleri at, beşinci feleğin melekleri kızlar, altıncı feleğin melekleri oğlanlar ve yedinci feleğin melekleri erenler şeklindedir. Yedinci felekten yukarıdaki meleklerin sayısı bilinmeyecek kadar çoktur ve çokluklarından birbirlerini bilmezler. Hızır peygamber, bunları çeşitli dillerde tesbîh ve tehlîl eder. (bkz. vr. 41a-41b)

9. *Kirāmen Kâtibîn* veya *Hıfz* melekleri: Allah katında mükerrerrem oldukları için *Kirāmen* ve kulların amellerini yazdıkları için *Kâtibîn* diye adlandırılmışlardır. Bunlar kulların yaptıklarını ve kalplerinden geçenleri bilirler; iyi niyeti güzel, kötü niyeti ise pis kokuyla bilirler.

Hıfz melekleri iki tanedir; sağ taraftaki iyilikleri, sol taraftaki kötülükleri yazar. Sağ taraftaki *Hıfz* meleği soldakine hükm eder; belki kişi tövbe eder düşüncesiyle kötü niyeti yedi saat geçmeden yazdırmaz. Sağdaki meleği koruyan ve yanından hiç ayrılmayan üçüncü bir melek daha vardır. Bu melek, elindeki nûrdan mızrak ile onu cinne kötülüğünden korur.

Bir insan öldüğü zaman Allah, bu meleklerle, "Kulumun kabri üzerinde durun, onun için kıyamete kadar dua edin!" diye emreder. (bkz. vr. 41b)

10. *Mu'aḳḳibāt* melekleri: Bunlar yeryüzüne bereket ile inerler ve rûhları insanoğlunun ameline (yaptığı işlere) göre göğe çıkarırlar. (bkz. vr. 41b)

11. *Münker* ve *Nekîr* melekleri: Bunların bedenleri siyah, gözleri mavidir ve oldukça heybetli meleklerdir. Kabre girerler ve ölüyü sorguya çekerler. (bkz. vr. 41b)

12. *Seyyāḥūn* melekleri: Bunlar devamlı *zikru'llāh* ve ilim meclislerini arayıp buralarda bulunurlar. (bkz. vr. 42a)

13. Çeşitli işlere müvekkel olan melekler: Bir insana sayısız melek müvekkeldir ve bunların çeşitli görevleri vardır.

Bazıları kâinatın ıslahına çalışır ve kötülükleri kovmaya müvekkeldir. Bazı melekler amel etmeyince gıda istenilen vasıflarda olmaz. Ayrıca, yemek yiyen kişiye gerekli şekilde yararlı olmaz. Gıdalar cansız olup tek başına hareket edemedikleri için bu melekler aracılığıyla et ve kemiğe götürülür. Bir melek vücudun ısısı için orada oruca başlar. Bir melek *şûret-i dem* götürür. Bir melek eti, kemiği ve damarları temizler. Bir melek kemiğe gerekli olanı kemiğe ve ete gerekli olanı ete yapıştırır. Bir melek yuvarlak, yassı ve boşluğu olan uzuvlarda boşluk kalmaması için yapışmayı kontrol eder, çünkü eğer herhangi bir uzva uygun olan gıdadan başka bir nesneye eksik ya da fazla giderse şekli değişik ve çirkin olur. Gıdanın incesi göz kapaklarına, katıksız olanı göz bebeğine, kabası oyluklara, katısı kemiğe yapışır. Bu işlem gıdanın değeri ve uygunluk şekline göre olur. Gıda her uzva uygun olan şekliyle kendini gösterir, bazı uzuv küçükken olduğu gibi kalır, büyümmez. (bkz. vr. 42a)

Davet edilen ve müvekkel melekler ve cinler metindeki sırasıyla alınmışlardır. Bu meleklerin dışında birçok melek daha vardır.

Davet Edilen Melekler:

14. **Melek-i Ahmer:** *Şems Hamel* burcuna gelince davet edilecek melektir. (bkz. vr. 44a, 46a)
15. **Melek-i دنهش :** *Şems Şevr* burcuna gelince davet edilecek melektir. (bkz. vr. 44a, 47a)
16. **Melek-i مبطرون :** *Şems Cevzā* burcuna gelince davet edilecek melektir. (bkz. vr. 44a, 48a)
17. **Melek-i Meymūn-ı a'zam:** *Şems Sereṭān* burcuna gelince davet edilecek melektir. (bkz. vr. 44a, 50a)
18. **Melek-i شهرش :** *Şems Esed* burcuna gelince davet edilecek melektir. (bkz. vr. 44a, 51a)
19. **Melek-i سپد :** *Şems Sünbüle* burcuna gelince davet edilecek melektir. (bkz. vr. 44a, 52b. 52b'de سيدون olarak yazılmıştır.)
20. **Melek-i ابى احف :** *Şems Mîzān* burcuna gelince davet edilecek melektir. (bkz. vr. 44a, 54a)
21. **Melek-i Ebyaz:** *Şems 'Aḳreb* burcuna gelince davet edilecek melektir. (bkz. vr. 44a, 55b)

Müvekkel Melekler:

22. **صحابا عايل :** *Şems Hamel* burcuna gelince müvekkel olan melektir. Allah'ın emriyle arş altından gelip güneşe nazır olur. Bu meleğin emrinde üç yüz bin melek, bunların her birisinin emrinde üç yüz bin melek ve bu meleklerin her birinin emrinde on beş bin cin vardır. (bkz. vr. 46a)
23. **نغاايل :** *Şems Şevr* burcuna gelince müvekkel olan melektir. Arş altından *rūḥāniler* makāmından inip güneşe nazır olur. Bu meleğin hükmünde yedi yüz bin melek, bu meleklerin her birinin emrinde yedi yüz bin melek, bunların da her birinin emrinde yedi yüz bin cin vardır. *Şems Şevr* burcuna gelince Allah'ın emriyle otuz gün boyunca birçok işe başlarlar. (bkz. vr. 47a)
24. **Adı yazılmamış melek:** *Şems Cevza* burcuna gelince müvekkel olan melektir. Allah'ın emriyle *Kerrūbiyyūn* makamından inip güneşe müvekkel olur. Emrinde bir milyon beş yüz bin melek, bunların her birinin emrinde dört yüz bin melek ve bunların da her birinin emrinde iki yüz bin tekvîn vardır. Bu tekvînler cinler üzerine müvekkeldir. (bkz. vr. 48a)
25. **سخطا عايل :** *Şems Sereṭān* burcuna gelince müvekkel olan melektir. Allah'ın emriyle arş altından *rūḥāniler* makāmından inip müvekkel olur. Emrinde bir milyar beş yüz milyon melek, bunların her birinin emrinde yüzbinlerce melek ve bunların da emrinde yüzbinlerce cin vardır. Bu melekler *Şems Sereṭān* burcuna gelince yeryüzüne inip bitkilere ve hayvanlara müvekkel olup iyi ve kötü yönde etki ederler. (bkz. vr. 50a)
26. **طعاهاكايل :** *Şems Esed* burcuna gelince müvekkel olan melektir. Allah'ın emriyle *Sidretü'l-müntehadan* bir melek inip müvekkel olur. Emrinde on beş bin kez () melek,

bunların her birinin emrinde sekiz yüz bin melek ve bunların da her birinin emrinde yedi yüz yetmiş yedi cin vardır. Cinler yeryüzüne inip eshaba müvekkel olup etki ederler. (bkz. vr. 51ab)

27. طماحنباييل : *Şems Sünbüle* burcuna gelince müvekkel olan melektir. Allah'ın emriyle *Levh-i mahfûz* altından inip müvekkel olur. Emrinde bir milyon beş yüz bin melek, bunların her birinin emrinde iki yüz yirmi iki bin melek ve bunların her birinin emrinde yüzbinlerce cin vardır. Bunlar cşyalara iyi ve kötü yönde etki ederler. (bkz. vr. 52b)

28. طهماطورايل : *Şems Mîzân* burcuna gelince müvekkel olan melektir. Allah'ın emriyle *melik-i a'lâdan* inip müvekkel olur. Emrinde bir milyon sekiz yüz bin melek, bunların her birinin emrinde yüz yirmi dört bin melek ve bunların da her birinin emrinde yetmiş bin cin vardır. Bunlar yeryüzüne inip iyi ve kötü şekilde etki ederler. (bkz. vr. 54ab)

29. طمماعااييل : *Şems 'Akreb* burcuna gelince müvekkel olan melektir. Allah'ın emriyle *Kerrubiyyûn* makamından inip müvekkel olur. Bu feriştenin emrinde iki milyon dört yüz bin melek, bunların her birinin emrinde dört yüz bin melek ve bunların da her birinin emrinde üç yüz otuz bin cin vardır. Kâinata etki ederler. (bkz. vr. 55b-56a)

30. كنهاطاييل : *Şems Kavş* burcuna gelince müvekkel olan melektir. Allah'ın emriyle yedinci gökten *makâm-ı a'lâdan* inip müvekkel olur. Emrinde altmış dört milyar melek, bunların her birinin emrinde dört milyon dört yüz bin melek ve bunların da her birinin emrinde yüz yirmi beş bin cin vardır. Bunlar zemine inip etki ederler. (bkz. vr. 57ab)

31. طهماكهمااييل : *Şems Hût* burcuna gelince müvekkel olan melektir. Allah'ın emriyle *makâm-ı a'lâdan Kerrubiyyûn* meleklerinden bir melek inip müvekkel olur. Bunun emrinde doksan dört bin melek, bunların her birinin emrinde yüz yirmi bin melek ve bunların da her birinin emrinde seksen sekiz bin cin vardır. Kâinata inip iyi ve kötü şekilde etki ederler. (bkz. vr. 61a)

32. كهنورش : *Kamer Şeraṭeyn* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 63a)

33. كهماطينهورش , طهماالينوحوش , عجبكالينورهورش , كنهالينهورش , طنحاهيشورهورش , حنطاهاهيشور , كهماطينهورش : *Şeraṭeyn* menziline müvekkel meleşini davet etmek için okunması gereken yedi melek isimidir. (bkz. vr. 63ab)

34. كبطاييل : *Kamer Buṭayn* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 64a)

35. غمالاطاهور , كمالاطاهور , ستهماطاهور , سقلاطاهور , غرطااهور , صحكنياهور , كطعاطاهور , عفاطابنياهور : *Kamer Buṭayn* menzilineyken iki kişı arasında sevgi yaratmak için yapılan tılsım sırasında okunması gereken isimlerdir. (bkz. vr. 64b)

36. سممقاطورش : *Kamer Şüreyyā* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 65a)

37. كمالطاهور , سينطاعاري , فيمفينو , لافيطاارنور , فيماطابستارد , كمالعيبور , طارهاغاك , مفيطارايل : *Kamer Şüreyyā* menzilineyken bir kişiyi yoldan döndürmek için yapılan tılsım sırasında okunması gereken melek isimleridir. (bkz. vr. 65b)

38. ايرطاييل : *Kamer Deberān* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 65b-66a)

39. *Kamer Deberān* menzilineyken bir kimseyi yoketmek veya öldürmek için yapılan tılsım sırasında yazılması gereken melek isimleridir. (bkz. vr. 66a)

40. *Kamer Hek'a* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 66b)

41. قطبارطاييل , قطبارطارييل , ستمهاطاييل , بقاطاعاييل , بوطارعاييل , مكاكاييل , محاطاهاييل , محاراييل , وراغاراييل , شاطاغاييل , فهااييل , فهاغاراييل , فلاطوراييل , ولالاسايل , عرباطاييل , قلاطاماييل , عورجاييل , كبراكاييل , كماكاييل , طبكاراييل , نوراناييل , سرماراييل , فرغارلاييل , افلاطاواييل , فهاطاراييل , طوفاداغاييل , زناطاهاييل , ميكاماييل , محياييل , ورهاماييل , ستمهاطاييل , صطلبدييل , ملاطاماييل , هوراعاييل , مرغاتاييل , *Hek'a* menziline müvekkel olan kırk bir melektir. (Metinde kırk melek denmektedir.) (bkz. vr. 66b-67a)

42. *Kamer Hen'a* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 68a)

43. افلاطوراييل , طوطاراييل , فهاطاحاييل , ولاطارعاييل , سلامطاراييل , كماقادعاييل , طماغاتازاييل , طارغاهاييل , كماساراييل , ملاطوراييل , عملاطاييل , ستمهاطاييل , درطاهاييل , قصلاطاييل , كمعاداييل , سقلاطوراييل , صقلاطوراييل , سكباييل , قطباراييل , درطاييل , ويرلاكال , سلاكماطال , فلاكماهال , عماكاييل , سلاطافاييل , مكلكايل , اسرافاييل , كمادكاروم , ولاداعاييل , سنسهماطوراييل , ملاطارين , فلاطوردن , فلاكورش , سلاطور , مكوراييل , مطيطان , شططاود , سلفهلوس , عفعطارون , سقلاطوراط , فهاطاذيف , قسططاغازم , قصطارون , يانوراطاييل , كماطاطور , زمانطارين , سقاطينور , عوعولارودا , افلاطارقط , فرماطاروس , عقرولاييل , فقرطارون , عزطلاط , اوسطاييل , طماعادون , سلحاطارون , عماطاييف , عطقرارو , مراطيناروش , مروانوس , بويانسطورش , طبقاريط , كنجبيادوم , املاطوراق , ستمهاطوراس , *Kamer Hen'a* menzilineyken bir kimseyi ulu devlete ulaştırmak için yapılan tılsım sırasında okunması gereken yetmiş melek isimidir. (bkz. vr. 68ab)

44. *Kamer Zirā'* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 69a)

45. وجهلاطوش , وهلهينوش , وكلفجوش , وسلجلجوش , وختنغفوش , واخلجقباش , واخلجفيوش , وجنطوش , فردجوش , *Zirā'* menziline müvekkel cininin emrindeki on devdir. Kimya ilmine sahip olmak için yapılan tılsım sırasında davet edilirler. (bkz. vr. 70ab)

46. *Kamer Neşre* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 70b)

47. *Kamer Tarfe* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 72a)

48. *Kamer Cebhe* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 72a)

49. *Kamer Zübre* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 73b)

50. *Kamer Şarfe* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 75a)

51. *Kamer 'Avvā* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 76a)

52. *Kamer Simāk* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 77a)

53. عماطيناييل , افلاكوطازاييل , ورطاعماجايل , هماكاسلاييل , شماكاغاهاييل , كماكاهاييل , خبيطاهاييل , جبيطاييل , *Kamer Simāk* menzilineyken yağmur yağdırmak için yapılan tılsım sırasında okunması gereken on üç melek isimidir. (bkz. vr. 77b)

54. *Kamer Ġafre* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 78a)

55. *Kamer Zubānā* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 79b)

56. صفيرعنبال : *Kamer İklil* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 80b)
57. صعهماطال : *Kamer Kalb* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 80b)
58. حفظهماعايل : *Kamer Şevle* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 81b)
59. سبطافناييل : *Kamer Bula'* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 87b)
60. صفهماكايل : *Kamer Su'ud* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 83b)
61. كنهماطاييل : *Kamer Ahbiye* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 84b)
62. كهماطاعاييل : *Kamer Mukaddem* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 85a)
63. قطيناهايل : *Kamer Mu'ahhar* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 86a)
64. غصبنطاييل : *Kamer Ne'ayim* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 87a)
65. قطيناكايل : *Kamer Rişā* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 88a)
66. غفينكاييل : *Kamer Belde* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 88b)
67. صفينايل : *Kamer Zābiḥ* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 89a)
68. زابيه : *Zābiḥ* : سعهماطاييل , طوطفينايل , ورعاطفينايل , سلاطهمايل , كهنايل , صطنهمايل , طنهمايل menzilin müvekkel cini üzerine müvekkel olan yedi melektir. *Kamer Zābiḥ* menzilindeyken sara hastalığını iyileştirmek için yapılan tılsım sırasında yazılan isimlerdir. (bkz. vr. 90a)

Cinler

1. **Şaḥratü'n-nār:** Allah ilk insanı yaratmadan önce *Şaḥratü'n-nār*'ı yaratmıştır. *Şaḥratü'n-nār* bütün cinlerin anasıdır. Diğer cinler bunun neslindendir ve Allah hepsinin üzerine birer melek müvekkel etmiştir. İnsan şeklinde tasvîr edilmiştir, fakat elleri, ayakları, karnı ve başında toplam dört bin yüz vardır. Ateş ve havadan yaratılmış, su ve toprak karışmamıştır. (bkz. Resim 1)

Metinde şu şekilde anlatılmaktadır: Allah ona dokuz yüz bin yıl ömür verdi. Yalnızdı. Bu yalnızlıktan kurtulmak için Allah'a yalvardı ve bir dost istedi. Duası kabul olunup kendi nefsinden bir nûr göründü ve bir dişi yaratıldı. Dişisi bir süre sonra hamile kalıp dört bin oğlan doğurdu. Dokuz yüz bin yıl içinde nesli üredi. *Şaḥratü'n-nār* ölünce evlatları arasında fesat başladı, tesbîh ve tehlîli unuttular. Yedi iklim ağlayarak Allah'tan bunların, yani *Şaḥratü'n-nār*'ın evlatlarının yok edilmelerini istedi. Allah, yedinci göğün meleklerine *Şaḥra* kavmiyle savaşıp öldürmelerini emretti, fakat öldüremediler. Bunun üzerine Allah, *ḥameletü'l-'arşdan* قوه ve حول adlı iki melek gönderdi. Bunlar cinleri öldürdüler. Sadece bir erkek ve bir dişi kaldı. Tekrar ürediler. Allah, onların üzerine birer melek müvekkel etti.

'İmām Ca'fer-i Şādık, *Şaḥratü'n-nār* şeklini başında taşıyan kişinin padişahlar ve beyler arasında saygıdeğer olacağını rivâyet eder. Metinde, Sultân Maḥmūd Gaznevî'nin de bu şekli başında taşıdığı ve halkın ondan korkup emirlerine itaat ettiği belirtilmiştir. (bkz. vr. 3a-4a)

2. قبطاغوروش : *Şems Şevr* burcuna gelince davet edilen meleğin emrindeki ve diğer cinler üzerine müvekkel olan cindir. (bkz. vr. 47ab)

3. عبطاقوهيفرش : *Şems Cevzā* burcuna gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 49ab)

4. طغاكاهيلوزلش : *Şems Sereţân* burcuna gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 50b-51a)
5. قسطاغوهينورش : *Şems Sünbüle* burcuna gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 53b-54a)
6. طيراغوهينورش : *Şems Mîzân* burcuna gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 55b)
7. طماغيوروش : *Şems Hût* burcuna gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 62a)
8. فرقاطاهورش : *Kamer Buţayn* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 65a)
9. سلوطاهال : *Kamer Şüreyyâ* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 65b)
10. سلفماطور : *Kamer Deberân* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 66b)
11. سقطيروش : *Kamer Heḫ'a* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 67ab)
12. رهاطينورش : *Kamer Zîrâ'* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 70a)
13. سغقلاطور : *Kamer Neşre* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 70b)
14. طماطوهورش : *Kamer Cebhe* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 73ab)
15. صوراعاطورش : *Kamer Zübre* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 74a)
16. وفاصليل : *Kamer Şarfe* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 76a)
17. عبنورهوش : *Kamer 'Avvâ* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 77a)
18. هلاطينورش : *Kamer Simāk* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 78a)
19. هيبطاكاتور : *Kamer Ġafre* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 79a)
20. عنططال : *Kamer Şevle* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 82a)
21. عفيكال : *Kamer Bula'* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 83a)

22. طعاطال : *Kamer Ahbiye* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 85a)
23. هينان : *Kamer Mukaddem* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 85b)
24. غنباهاال : *Kamer Mu'ahhar* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 86b)
25. طعاعال : *Kamer Ne'āyim* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 87a)
26. عفراطال : *Kamer Rişā* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 88a)
27. عبتال : *Kamer Belde* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 89a)
28. كنينال : *Kamer Zābiḥ* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 90a)

Ayrıca dev adları ya da tılsım ve dua şeklinde geçen adlar da vardır:

1. سلجاماطوش , سلجاطورش , سلفاهيوش , خبطيفوش , حفيطوش , خلحيفيوش : *Kamer Deberān* menzilineyken cinlerin işe gelmesi için yapılan tılsım sırasında yazılması gereken dev isimleridir. (bkz. vr. 66b)
2. عماطينورث , سفهاماطلينورث , كماطاغينورث , دعلاطينورث , طماطاهورث , كطاعهينورث , شطاغيوذث : *Kamer Zirā'* menzilineyken bir yola çabuk ve yorulmadan gidip yolda hiçbir şey kaybetmemek için yapılan tılsım sırasında okunması gereken yedi dev ismidir. (bkz. vr. 69b)
3. رباكاغور , كباطاقور , سقهاطوقور , طماطوقور , هطاماغور , قطاغاقور , فطاطاهور : *Kamer Nesre* menzilineyken bir kişinin bahtının açılmaması için işini ve gücünü bağlamak için yapılan tılsım sırasında okunması gereken yedi rûh ismidir. (bkz. vr. 71b)
4. سلاطاكافورث , فطاكماغورث , عماكاقورث , فلاتاهياخورث , سفماتاعاطورث , عماطاهياطورث : *'Avvā* menzilineyken cinine müvekkel olan altı devdir. (bkz. vr. 77a)
5. **Tılsım şeklinde adlandırılmış melekler:** *Kamer Ğafre* menzilineyken bir hastayı ya da afete uğramış kişiyi iyileştirmek için yapılan tılsım sırasında okunması gereken isimlerdir. (bkz. vr. 79a)
6. صطال , سهماطال , عماطال , فلاطال , عورطال , طماكال , طهمال : *Kamer Kalb* menzilineyken eve dev ve peri gelmemesi için yapılan tılsım sırasında yazılan isimlerdir. (bkz. vr. 81a)
7. كبطيوب , عطيوب , صطيوب , سيطيوب : *Kamer Şevle* menzilineyken asker arasına zarar görmeden girip çıkmak için yapılan tılsım sırasında yazılan isimlerdir. (bkz. vr. 81b)
8. **Dua şeklindeki adlar:** *Kamer Ne'āyim* menzilineyken katırın kaçmaması veya geri gelmesi için yapılan tılsım sırasında yazılan isimlerdir. (bkz. vr. 87a)

3.3. BÜYÜ, DAVET

Da'vet-nâme'de ve edebiyatta büyü ve davet anlatılmadan önce burada genel bir bilgi verilmiştir¹²⁶.

Ortaçağ Avrupasında cadı denilen kadınların büyücü olduklarına, şeytanın hizmetine girdiklerine ve Tanrıya itaat etmekten vazgeçtiklerine inanılırdı. Cadıların çoğu öldürülür veya yakılırdı. Her bölgede, o bölgenin cadılarının bir listesi olan ve büyüleri içeren çok gizli büyü kitapları vardı. Hristiyanlığın yanısıra, Budizm, Musevîlik ve İslâm'da dinî liderlerin karşı çıkmasına rağmen geri kalmış ve eğitimsiz halk arasında büyü, kehanet ve fal yaygınlığını korumuştur.

İnsanlar ilk zamanlardan beri büyü gücüne sahip veya kutsal olduklarına inandıkları nesneleri kullanarak kendilerini kötülüklerden korumaya çalışmışlardır. Bu nesneleri üzerlerinde taşıyarak korunacaklarına, böylece kötü rûhların kendilerine saldırmayacaklarına inanmışlardır. Kâğıt parçaları, parşomen veya genellikle gümüşten yapılan metal takılar üzerine çeşitli formüller yazmışlardır. Diğer tektanrılı dinlerde de bu arkaik dönem inançları görülmektedir.

Hristiyanlık ve Musevîlik gibi dinlerde bu inançlarla ilgili yapılan çalışmalarda muskalar, biçimlerine, sembollerine ya da harflerine göre şu şekilde adlandırılmıştır: Üçgen, kare, dikdörtgen, altıgen (Davut'un yıldızı, Hexagram), beşgen (Süleyman'ın yıldızı, Pentacle), Menorah, (yedi kollu şamdan) ve el şekli. Bunların yanında kuşlar, hayvanlar, insan figürleri de kullanılabilir. Ayrıca, henüz tamamen açıklanamayan, Kabalistik yazı olarak bilinen ve figürlerden oluşan harfler de kullanılır.

Üçgenler: İyi amaçlar için kullanılır. Bu şeklin büyüklüğü kademeli olarak küçültülünce kötü rûhun kaybolacağına ve etkisinin azalacağına inanılır.

Kare ve dikdörtgenler: Bu şekiller, her biri bir ya da daha fazla harf içeren kutucuklara bölünür. Böylece güçlü yazıların gizli olarak yerleştirilebileceği akrostişler elde edilir. Kareler, dokuz ve altmış dört arası veya yüz kutucuğa bölünebilir. Dikdörtgenler genellikle küçüktür ve İncil'den âyetler içerirler. Bunların kullanımı ve etkileri İncil'deki âyetlere bağlıdır.

126 Bu konuda daha geniş bilgi için bkz. Montague Summers, *The History of Witchcraft and Demonology*, 7. bs. (New York: University Books, 1956), XV-XXII; 81-109; H.J.Rose ve diğerleri, "Divination," *Encyclopedia of Religion and Ethics*, (Edinburgh: T.& T. Clark, 1921) 4: 775-830; Barbara Freire-Marreco ve diğerleri, "Charms and Amulets," *Encyclopedia of Religion and Ethics*, (Edinburgh: T.& T. Clark, 1921) 3: 392-472; L.B., "Magic," *The Jewish Encyclopedia*, (New York: Ktav Publishing, [t.y.]), 8: 255-257; Raphael Posner, "Amulet," *Encyclopedia Judaica*, 4. bs. (Jerusalem: Keter Publishing House, 1978), 2: 906-915; Joseph Dan, "Magic," *Encyclopedia Judaica*, 4. bs. (Jerusalem: Keter Publishing House, 1978), 11: 703-716; D.B. MacDonald, "Sihir," *İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: MEB, 1967) 10: 599-611; A. Fischer, "Kahin," *İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: MEB., [t.y.]) 6: 71-73; E. Graefe, "Cedvel," *İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: MEB., 1963) 3:43; D.B. MacDonald, "Beduh," *İslam Ansiklopedisi*, 5. bs. (İstanbul: MEB., 1979) 2:447-449; D.B. MacDonald, "Cefr," *İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: MEB., 1963) 3:43-45; Hikmet Tanyu, "Büyü," *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993) 6: 506; Cengiz Aydın, "Cedvel," *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993) 7: 214-215; Cengiz Kallek, "Beduh," *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993) 5: 336-337; Metin Yurdağür, "Cefr," *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993) 7: 215-218; Ayrıca bu konularda önemli bir kaynak olan Rudolf Kriss-Hubert Kriss-Heinrich, *Volksglaube im Bereich des Islam*. (Wiesbaden: Otto Haarssowitz, 1960-1962) I-II.

Altıgen (Hexagram): Davut'un yıldızı. Kudüs'te kullanılır. Altı köşeli şekil elle yazılmış muskalarda da görülür.

Yedi kollu şamdan (Menorah): Bazı İran muskalarında kullanılır. Gümüş takılarda sadece harfler vardır, parşomenlerde ise bütün bir âyet bulunur.

El: Kâğıda ya da parşomene kötü gözlerden korunmak için eller dizisi çizilir. Bunun kaynağı Kuzey Afrika'dır. Fas, Tunus ve Cezayir'de Müslümanlarca kullanılır. Bu el bazılarına göre Muhammed'in kızı Fatma'nın elidir.

Kurs, Hilâl, Haç: Haç ve hilâl nadir bulunur. Kuzey Afrika'da kullanılır.

Kabalistik Harfler: Bugüne kadar açıklanamayan gizemli harflerdir. Bu çeşit harfler, Yahudilerce kullanılan muskalardan önce eskiçağ muskalarında da bulunurdu. Bazı din adamlarına göre bu işaretlerin kaynağı çiviyazısı, bazılarına göre ise İbrani yazısıdır. Pratik Kabala kitaplarının çoğu melek alfabeleri içerir ve her alfabe farklı meleğe aittir. Bazı muskalarda bu alfabelerin kullanılmış olması muhtemeldir. Büyü ile ilgili İbranice kitaplar, çeşitli muska formülleri ve örnekler içermektedir.

Kur'ân'da sihirle ilgili en önemli âyetin (II,101) açıklaması bazı müfessirlere göre şöyledir: Şeytanlar sihirin kaynağıdır; göğün duvarlarını dinlerler ve işittiklerine yalanlar katarlar, sonra bunları kâhinlere naklederler ve bunlardan kitaplar meydana getirirler, insanlara bu kitapların içerdikleri şeyleri okuyarak öğretirlerdi. Bu inanç Süleyman zamanında çok yaygındı. Kâhin, bakıcılara ya da gaipten haber veren kişilere denirdi. İlhamlarının kaynağı cin veya şeytanlara dayanıyordu. Cin veya şeytanlar onların ağzından konuşurdu. Fakat bütün cinlerin bilgilerini semevâtta çaldıklarının, bu bilgilerin sahte ve karmakarışık olduğunun Kur'ân'da zikredilmesi, onların kehanetlerini itibardan düşürmüş ve müminlerin kâhinlere başvurmalarını önleyen hadisler ortaya çıkmıştır.

Cetvel, içine çeşitli tılsımlı isim ya da işaretler yazılan, üç, dört ya da daha fazla köşeli veya yuvarlak şekiller için kullanılan bir sihir tabiridir. Bu yazılar, Arapça harfler ya da rakamlar, sihirli kelimeler, Allah'ın, meleklerin, şeytanların, seyyarelerin, haftanın günlerinin ve unsurlarının adları ve Fatiha, Yâsîn, Ayete'l-kürsî gibi Kur'ân'dan alınan bazı ibarelerden ibarettir. Bu yazıları içeren kâğıt, dumanlarıyla bir kişiyi tütsülemek için yakılır, ya da su içinde eritilip içilir. Genellikle de bir muska muhafazasına konur. Cetvellerin özel bir çeşidi **vefk** denilen karelerden oluşur; hanelerine birbirine uygun rakamlar sıralanır.

Beduh, bir tılsım terimidir ve üç sıralı sihirli karenin unsurlarından oluşur. Gazâlî'nin tılsımı, 'ilmü'l-*hurûf* temeli veya başlangıcı olmuştur. Beduhun köşelerindeki dört rakam veya harfe müzevvecat, diğer beşine ise müfredat denir. Yapılacak tılsım hayra yönelikse müzevvecat, şerre yönelikse müfredat, ikisi de isteniyorsa vefkin tamamı kullanılır.

Cefr'in, Ca'ferü's-Şâdık tarafından, peygamber ailesinden olan kimselerin eğitimi amacı ile bir cefr, yani sütten kesilmiş bir oğlak veya kuzu derisi üzerine yazılmış bir kitap olduğu söylenir. Zamanla bu kitaptan, ayrı ayrı harflerin remiz gibi kullanılarak, bunlardan ahkâm çıkarma inancı doğdu ve 'ilmü'l-cefr tabiri 'ilmü'l-*hurûf* anlamında kullanılır oldu. Bu, harflere sayı değerleri vermek (ebced hesabı) sûretiyle gelecekte haber verme usulüdür.

Hamâil, eskiden gümüş veya meşin bir mahfaza içine konularak boyunda taşınırdı. Daha sonraları üçgen biçiminde kıvrılan muskalar balmumu sürülmüş bir beze sarılmaya başlandı. Hamaillerin içine harfler, rakamlar ve âyetler yazılırdı. Her bir harf ve rakamın delâlet veya temsil ettiği bir sır vardı.

Büyünün amacı, doğa ve insanlara hakim olan rûhları çağırmaktır. Rûhları çağırıp kendine itaat ettirmek için büyücü, rûhların adlarını bilmelidir. Bu yolla melek bilimi oluşmuştur. Kelimelerin iki-üç kez tekrarlanması, benzeşmesi, ikilemeler ve küçük değişikliklerle oluşan Müslümanlık dışı melek isimleri yardımcı dinî kitaplarda bulunmaktadır. Büyü sanatının ehli olabilmek için, rûhların isimlerinin yanı sıra, rûhların çeşitli zaman birimleri ve nesnelerle ilişkilerinin de iyi bilinmesi gereklidir. Uygun formüller gümüş, porselen ya da ipek gibi uygun nesneler üzerine yazılmalı ve buhur verilmelidir. Allah'ın doksan dokuz ismi büyülerde kullanılmıştır. En güçlü tılsıma sahip olduğuna inanılan en önemli ismi ise insanlar tarafından bilinmez, peygamber ve evliyalarca bilinir.

3.3.1. Dîvân Edebiyatında Büyü, Davet

Büyü, sihir, füsün, efsun edebiyatta güzellik ile birarada ele alınır. Büyü olağanüstü güzellikler meydana getirme halidir. Eğitim gerektirir ve bir üstada gerek vardır. Bu nedenle büyücülüğün ustası olan Harut'a ve onun bulunduğu yer olan Bâbil kuyusuna hatırlatmada bulunulur. Musa zamanında sihir çok ilerlemiş olduğu için büyü-Musa ilişkisi kurulan beyitler çoktur. Büyü ile oluşturulduğuna inanılan olaylardan bazıları, yağmur yağdırmamak ya da çok yağdırmak, insanda akıl ve irade bırakmamak, mecnun haline getirmek, bir insanı aşık etmek, uykusuz bırakmak, insanı şekil değiştirtip başka kılıklara sokmaktır. Büyülenmiş bir kimse istenildiği gibi idare edilebilir¹²⁷.

Nedim: Gamze-i fettânını koydun ki yıktı âlemi
Bahse dalmışken çeh-i Bâbil'de câdûlarla sen¹²⁸

Ahmed-i Dâî: Anuñ her fitnesinden sihr-i Hârût
Anuñ sihrinden almış fitne Mârût¹²⁹

Büyü, okunan veya yazılan bazı ibareler halindedir. Kaybolan bir şeyi bulmak için suya bakılır. Bunun yanında, ateşte nal kızdırmak, saç kılı ile misk kullanmak, elmanın üzerine yazı yazdırıp yedirmek, kâğıda âyet yazıp bal ile karıştırarak yakmak gibi büyü yolları da vardır. Daire veya halka büyü ile birlikte anılır¹³⁰.

Ahmed Paşa: 'Anberîn zülfün döker geh gâh câdû gözlerün
Kim hemîşe sihr işin müşg ile mû kılur kavî¹³¹

127 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 100; İskender Pala, *a.g.e.*, 440; Ahmet Talat Onay, haz. *a.g.e.*, 194-195; Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 224; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 154.

128 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 224.

129 Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 154.

130 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 100-101; İskender Pala, *a.g.e.*, 440.

131 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 100.

Eskiden değerli mücevher, para, eşya gibi şeyler yıkıntılara gömülür, bulunmaması için dualar okutulur ve oraya yaklaşıp ejderha veya korkunç bir zenci görünerek korku vereceğine inanılırdı. Buna tılsım denir. Ya da hazine üzerine bekçi olarak bir yılan konur, bu yılan ancak kırk yıl beklerdi. Bu süre sonunda tılsım bozulurdu. Sûfîler bedeni tılsımlı bir defineye, nefsi de yılanı benzeterek yılanın gitmesi için tılsımın bozulması gerektiğine inanırlar¹³².

Nesimî: Bu tılsımı çünkü açtım, zulumâta nûr saçtım
Bu kadar makâmı geçtim ki bu cism ü câna geldim¹³³

Sihir, etkisinden dolayı oka veya peykâna benzetilir. Sihir ile birlikte genellikle fitne, hile, mekr, al, nireng gibi kelimeler kullanılır, büyü ile bu haller arasında ilişki kurulur. Büyünün dev, peri ve taş gibi bazı varlıklara etki etmediği söylenir¹³⁴.

Sahir, sihir-bâz, sihir-sâz, sehhâr, muazzim, füsunger ve câdû kelimeleriyle anılan büyücü, bütün bu büyüleri yapar. Büyücü, büyü yaptığını hiç belli etmez. Rüzgâra, süpürgeye binerek uçabilir. Bu iki durumda büyücü olarak câdû ele alınır. Câdû, su üzerinde de durabilir. Bundan, câdûnun herhangi bir büyücüden farklı olduğu, daha etkili bir kudrete sahip olduğu, işlerini daha anlaşılmasız bir şekilde yürüttüğü sonucu çıkarılabilir. Câdûya, kötülük yapma, zulm etme, kan dökme gibi haller, bazı yerlerde de siyeh-dillik ve siyeh-kârlık yakıştırılır. Bunlarla sevgilinin gözü, gamzesi, saçı, kâkülü ve ayvatüleri için benzetme yapılır¹³⁵.

Ahmed Paşa: Çeşm-i hun-rîzi ne câdû-yı siyeh-dildür kim
Kanmadı kanum içüp kıldı yine kana heves¹³⁶

Bunların dışında, büyü ve büyücünün ele alındığı bir alan da şairlerin söz ve şiir meydanıdır. Şiir bir sihir, şair de büyücüdür. Sihir, İslâmiyette yasaktır, fakat şiir sihir olmakla beraber helâl bir sihirdir.

Ahmed Paşa: Sihr egerçi dîn-i Ahmed'de harâm oldu velî
Vasf-ı gamzende sözüm sihr-i halâl oldu yine¹³⁷

Dîvân şiirinde sevgilinin saçı boyna uzandığı için hamâil olarak nitelendirilir. Böylece saç, hamâil içindeki tılsımın yapacağı işi yapmış olur. Özellikle nazarlık için takılan hamâiller sık geçer. Sevgilinin boynuna dolanmak istenen aşığın kolu da hamâil yerine geçer¹³⁸.

Bâkî: Yazdırıp müşg ile boynuna hamâil taktı
Kendüye etmek için halkı musahhar sünbül¹³⁹

132 İskender Pala, *a.g.e.*, 497; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 415-416; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 155.

133 İskender Pala, *a.g.e.*, 497.

134 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 101.

135 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 101; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 372.

136 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 101.

137 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 101-102.

138 İskender Pala, *a.g.e.*, 206; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 189-190.

139 Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 190.

Gelecekte olacak işlerden haber veren cifr ilmiyle uğraşanlara cifrî veya ceffâr denir. Cifr, rakamlar ve harfler yardımıyla bakılan bir çeşit faldır. Beduh da kelimeyi oluşturan harflerin veya ebced hesabına göre karşılığı olan rakamların yazılmasıyla oluşur. Bir kareyi hanelere ayırarak içlerine rakamlar yazılan nüsha veya tılsımlara vefk denir. Bu ilme de 'ilm-i vefk veya 'ilm-i evfâk denir¹⁴⁰.

Ziya Paşa:	Müstakbele şimdi hükmolunmaz Gâibdeki cifr ile bulunmaz ¹⁴¹
Kâmî:	Varak-ı hüsnünü yazdıktâ debîr-i kudret Nokta-i hâli komuş vuslatına bâr-ı bedûh ¹⁴²
Sünbülzâde Vehbi:	Dahi evfâka heveskâr olma Meyl-i ikbal ile idbar olma ¹⁴³

3.3.2. *Da'vet-nâme*'de Büyü, Davet

Da'vet-nâme'de, davetin hangi amaçlarla yapıldığı, davet etmek için ne gibi şartların oluşturulması gerektiği, burç ve menzillerde hangi müvekkel meleklerin bulunduğu, bu melekleri ve emrindeki melek ve cinleri davet ederken okunması gereken dualar, davetin tılsımları, hatemleri, tesbîhleri ve buhurları hakkında bilgi verilmiştir.

Davet etmek isteyen, yani rûhları, melekleri ve cinleri çağırıp onlara hükmetmek ve bütün isteklerini gerçekleştirmek isteyen kişi rûhları tanımalı ve davet ilminde maharetli olmalıdır. Davet ilminin sekiz şartı vardır. Bu şartlar şunlardır:

1. Davet eden kişi hayvanî gıda yememeli, bitkisel gıda yemeli, nefsinin hakim olmalı, taharetli olmalı ve ibadet etmelidir.
2. Davet eden kişiye yedi şişe gereklidir. Her bir şişede günün müvekkel meleğinin adı, şekli, hatemi, tılsımı, casusu, tercümanı, soru ve cevabı bulunmalıdır.
3. Davetin saati ve buhurları bilinmelidir. Davet eden kişiye yedi sandalye, yedi ocak, yedi yıldız renginde yedi elbise, yedi hutbe, yedi mendil gereklidir. Bu kişi yedi çeşit medh, yedi melek ve yedi ulu cin ismini de bilmelidir.
4. Davet sırasında bulunulması gereken yerler şunlardır: Yüksek bir yer veya tepe, yüksek bir köşk, akarsu kenarı, eski çeşme yanı veya kuyu yanı. Yirmidört peygamber ve dört halife ismi de davet sırasında yazılmalıdır.
5. Davet sırasında bulunmaması gereken hayvanlar, insanlar ve silahlar belirtilir ve nedenleri açıklanır. Bulunmaması gereken hayvanlar; kedi, köpek, katır, horoz, maymun, yılan ve bunlara benzer canavarlardır. Çünkü melek ve cinler bunlardan incinip davete gelmezler. Hatta komşulardan köpek sesi bile işitilmemelidir. Bulunmaması gereken insanlar;

¹⁴⁰ İskender Pala, *a.g.e.*, 105; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 72; 94; Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 226.

¹⁴¹ Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 94.

¹⁴² Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 72.

¹⁴³ Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 226.

fesadlar, namaz kılmayanlar ve kadınlardır. Bulunmaması gereken silahlar; ok, kılıç, tüfek ve savaş aletleridir. Melek ve cinler bunun gibi silahlardan korkarlar.

6. Davet eden kişi başka bir şehire giderse bu şehrin müvekkellerini davet ederken neleri yapması gerektiği açıklanır. Bu kişi çeşitli mendil taşımali ve yedi çeşit azayım bilmelidir. Davet edeceği her şehre girince '*Ahd-nāme-i Süleymān*'ı okumalı ve buhur yapmalıdır. Çünkü o şehrin müvekkellerini kendine bağlamalı ve dost edinmelidir.

7. Şems her ay yedi burçtan birine gelir. Davet eden kişi o burcun müvekkel meleğini davet etmelidir. Metinde bu meleklerin adları verildikten sonra melek ve cinler hakkında bilgi verilir ve davet sırasında yapılması gerekenler anlatılır.

8. Davet eden kişinin '*Ahd-nāme-i Süleymān* adlı duayı bilmesi gerektiği ve bunun önemi belirtildikten sonra çok zor bulunduğu belirtilen '*Ahd-nāme-i Süleymān* 'ın tamamı verilir.

Davet yapılırken tılsımlar yazılır, buhur yapılır. Bu işlemler sırasında çeşitli maddeler kullanılır. Bu maddeler şunlardır:

Misk: bkz. vr. 47b-3, 48a-22, 49b-4, 52a-1, 53a-1, 53b-4, 54a-5, 55a-14, 56b-11, 62a-9, 65a-15, 67a-3, 68a-8, 69a-9, 72a-4, 72a-13, 73b-11, 73b-13, 75a-6, 77a-10, 78b-4, 80a-1, 80b-5, 81a-2, 81b-5, 83b-6, 85b-1, 86b-4, 89a-2, 89b-3, 90a-3, *zaferan*: bkz. vr. 47b-4, 48a-22, 49b-4, 52a-1, 53a-1, 53b-4, 54a-5, 55a-14, 55b-6, 57b-4, 67a-3, 68a-8, 69a-10, 71a-4, 72a-4, 72a-13, 73b-11, 73b-13, 75a-6, 77a-10, 78b-4, 80a-1, 80b-5, 81a-2, 81b-5, 83b-6, 85b-1, 86b-4, 89a-2, 89b-3, 90a-3, *gül suyu*: bkz. vr. 48a-22, 55a-14, 55b-7, 72a-4, 77a-10, 83b-6, 85b-1, *jenkâr*: bkz. vr. 55b-6, 64b-4, 71b-9, 86a-9, *kâfur*: bkz. vr. 55b-6, 61b-2, 71a-3, 86a-9, *(Nisan) yağmuru suyu*: bkz. vr. 47b-3, 49b-2, 51a-1, 53b-4, 68a-9, 72a-4, 80a-2, 81a-2, 89b-3, *hüdhüd kanı*: bkz. vr. 48a-21, 61b-2, 63a-20, 68a-9, 73b-14, 79b-7, *(ölü) balık kanı*: bkz. vr. 51a-1, 77a-10, *yeşil keler ve yılan zehri*: bkz. vr. 51a-1, 51b-12, *pelenk kanı*: bkz. vr. 51b-12, *insan (avrat) kanı*: bkz. vr. 52b-5, 56b-11, 65a-15, 66a-10, 72a-13, 83a-6, *kara kedi kanı*: bkz. vr. 56b-1 *tilki kanı*: bkz. vr. 84b-4, *tuz (suyu)*: bkz. vr. 56b-11, 64b-4, *hıyar suyu*: bkz. vr. 54a-5, *keten (bezir) yağı*: bkz. vr. 64a-8, 64a-9, *kurd ödü*: bkz. vr. 64b-4, *maymun kanı*: bkz. vr. 65b-8, *kara horoz kanı*: bkz. vr. 66a-6, *(beyaz) güvercin kanı*: bkz. vr. 73b-14, *beyaz soğan suyu*: bkz. vr. 67b-2, *soğan kabuğu*: bkz. vr. 66a-2, *sirke*: bkz. vr. 56b-4, 71b-9, 86a-9, *öd*: bkz. vr. 75b-2, 82a-5, 86a-1, *şeker*: bkz. vr. 63b-5, 75b-2, 82a-5, 86a-1, *lâden*: bkz. vr. 63b-5, 75b-2, *mastaki*: bkz. vr. 63b-5, 75b-2, *zeytin yağı*: bkz. vr. 76a-6, *yarasa ve fare kanı*: bkz. vr. 76b-2-3, *kızıl sığır ödü*: bkz. vr. 79a-4, *karga kanı*: bkz. vr. 79b-7, *sığır sidiği*: bkz. vr. 83a-7, *mısri mürekkep*: bkz. vr. 88a-6, *çelik kalem*: bkz. vr. 62a-7.

Bu tılsımlar çeşitli maddeler üzerine yazılır, bazı maddelere sarılır veya içlerine konur. Bu maddeler şunlardır:

Hatâyî kâğıda: bkz. vr. 56b-2, *Semer kand kâğıda*: bkz. vr. 72a-4, *Bağdâdî kâğıda*: bkz. vr. 88a-6, *sarı kâğıda*: bkz. vr. 48b-23, 61b-2, *jenkâri abâdi kâğıda*: bkz. vr. 54a-5, *jenkâr renk kâğıda*: bkz. vr. 71a-3, *beyaz kâğıda*: bkz. vr. 55a-15, *eski tabut parçasına*: bkz. vr. 56b-10, 71b-2, *kefen parçasına*: bkz. vr. 64a-9, 66a-6, *kalaya*: bkz. vr. 58a-3, *beyaz, nakışlı ipeğe*: bkz. vr. 48b-2, 53b-3, 62a-8, 71a-4, *çölmek içine*: bkz. vr. 56b-3, 81a-3, 83a-7, *(beyaz) mum*

içine: bkz. vr. 48b-2, 53b-1, 73b-12, kazların ayak perdesine: bkz. vr. 53b-1, şişeye: bkz. vr. 49b-2, 71b-12, akik taş: bkz. vr. 46a-19, yeşim taşlı sim yüzüğe: bkz. vr. 51a-5, gümüş levhaya: bkz. vr. 75b-1, bakır levhaya: bkz. vr. 49b-8, 51a-14, 62a-8, çelik levhaya: bkz. vr. 52b-4, tahta levhaya: bkz. vr. 49a-1, mis (ağacı) levhaya: bkz. vr. 54a-2, kavak ağacı tahtasına: bkz. vr. 65a-16, arslan derisine: bkz. vr. 48a-19, geyik derisine: bkz. vr. 50b-17, 51b-7, 67a-10, 68a-9, 76a-16, 77a-10, 89b-3, tilki derisine: bkz. vr. 53b-8, eşek derisine: bkz. vr. 64b-4, 71a-4, delinmemiş ayakkabıya: bkz. vr. 72a-12, beyaz at kılına: bkz. vr. 75b-1, sırça çanak içine: bkz. vr. 90a-7.

Çömlek balçıkla sıvanır (bkz. vr. 56b-5); kâfir mezarlığına gömülür (bkz. vr. 56b-5); ocak altına gömülür (bkz. vr. 81a-3); topraktan kurbağa yapıp çömleğe konup gömülür (bkz. vr. 83a-6-8); çini çanakla su içilir (bkz. vr. 49b-12); tılsımlı su içilir (bkz. vr. 51a-17); kilden insan şekli yapılır (bkz. vr. 65a-17); siyah kalem ucu yakılır (bkz. vr. 79b-6); tatlı yenir, acı ve ekşi yenmez (bkz. vr. 76a-8). Bu tılsımlar amaca göre evde saklanır, hayvanlara bağlanır, üzerinde taşınır, yaya bağlanır, yakılır.

Şems her ay yedi burçtan birine gelir. Kamer de her gün yirmi sekiz menzilden birinde olur. Aşağıda bu burc ve menzillerde davetin hangi amaçlarla ve nasıl yapıldığı kısaca verilecektir:

Şems Hamel burcuna gelince yapılan davet: Beyler ve padişahlar arasında saygıdeğer olmak ve şerefini gittikçe arttırmak için bu menzilin müvekkel meleğinin hatemi *şeref-i Şemsde* bir akik taş üstüne yazılıp taşınmalıdır. Davet sırasında bu meleğin tesbîhi dört kere okunmalı ve Şems buhuru yakılmalıdır.

Sözü geçer olmak ve beyler ve şeyhlerin emrinde olmak için bu meleğin levhi *şeref-i Şemsde* bir parça kâğıda resmedilip arkasına dört isim yazılmalı, Şems buhuru verilip üzerine dört kere '*Ahd-nâme-i Süleymân* okunduktan sonra beyaz mum içine konup sarı ipeğe sarılmalı ve üzerinde taşınmalıdır. Ayrıca tekvînin şekli çizilip cepte ya da bir kesede taşınmalıdır. (bkz. vr. 46a-47a)

Şems Şevr burcuna gelince yapılan davet: Bir kişinin ilgi ve sevgisini arttırıp kendine köle etmek için Şems bu burcun yedinci derecesine gelince bir kâğıda Nisan yağmuru suyu, misk ve zaferan ile tılsım yazılıp ilgisi çekilmek istenen kişinin ocağı altına gömülmelidir. Tılsımı yazarken *Müşteri* buhuru verilip üzerine yedi kere '*Ahd-nâme-i Süleymân* okunmalıdır.

Hayvana zarar gelmesini engellemek için *Zühre Şevr* burcunda iken tekvînin şekli çizilmeli ve hayvanların boynuna bağlanmalıdır. Hayvanlar yönünden talihli olmak için bu şekil, Şems bu burcun yedinci derecesinde iken yazılıp evin damına saklanmalıdır. Yazarken *Müşteri* veya *Zühre* buhuru verilmeli, bu isimler okunmalı, ayrıca yazılıp üzerinde taşınmalıdır. (bkz. vr. 47a-48a)

Şems Cevzâ burcuna gelince yapılan davet: Bu burcun müvekkel meleğini davet etmek için meleğin şekli arslan derisine çizilmeli, Şems buhuru verilmeli, tesbîh ve *Da'vet-nâme-i Süleymân* yedişer kere okunmalı ve tılsım hüdhüd kanı, misk, zaferan ve gül suyu ile

yazılmalıdır. Hüdhüdden kan alırken kuş öldürülmeden kulağı dibinden alınıp âzâd edilmelidir. Eğer ölürse iş batıl olur. Bu tılsım arslan derisine çizilen melek şekliyle beyaz mum içine konup nakışlı ipeğe sarılıp külâhta saklanmalıdır. Tılsım yazılırken *Cevzâ* burcunda alçalan yıldız olmamalı, *Zuhal* ile terbide olmalıdır, yoksa bu davet öldürücü olabilir.

Rûhları kendinden uzaklaştırmamak, insanların gözüne şirin görünmek ve devletini her gün arttırmak için sarı kâğıda on iki kerrubiyân meleği resmedilmeli, bunlar tahta bir levhaya dizilmeli, yabancı dille yazılmış olan adlar yazılmalı ve cinin şekli tavanda saklanmalıdır. Bunlar *Şems* şerefindeyken yazılmalıdır.

Bir kişi sara hastalığına yakalandığında bu meleğin cini davet edilmelidir. *Kulhuvallah* sûresi yağmur suyuyla ve *Müşteri* buhuruyla bir şişe üzerine yazılmalı ve bu isimler misk ve zaferan ile altına yazılıp boyuna bağlanmalıdır. Bu isimler saralı kişi için bir ay okunmalıdır.

Tılsım bakır levha üzerine yazılıp küçük çocukların boynuna asılsa devden ve periden korkmazlar ve öğrendiklerini unutmazlar; düzgün konuşurlar ve zeki olurlar. Peri ve cin çarpmasından ağzı eğrilen kişinin iyileşmesi için levh yazılıp suya bırakılmalı ve çini çanakla bu sudan içilmelidir. (bkz. vr. 48a-50a)

Şems Sereşân burcuna gelince yapılan davet: Eğer bir kişi suya hükmetmek, topraktan su çıkarmak, kurumuş kuyuya su getirmek ya da herhangi bir yerde su çıkarmak isterse, *Şems Sereşân* burcuna gelince tılsım geyik derisine Nisan yağmuru suyu, ölü balık kanı ve yeşil keler zehriyle yazmalı, *Kamer* davetini ve '*Ahd-nâme-i Süleymân*' ı yedişer kere okumalı ve *Kamer* buhuru vermeli. Böylece yüce rûhlar gelip isteği ne ise yerine getirirler. Ayrıca kurumuş kuyudan su çıkarmak isteyen kişi saf gümüşten bir yüzük yapıp ortasına bir yeşim taş geçirmeli, üzerine hatemi *Şems Sereşân* burcundayken yazıp, yüzüğü kurumuş su kuyusuna bırakmalı ve tılsımı da geyik derisine yazmalıdır. Levh, *Kamer Cevzâ* burcundayken yazılmalıdır. Bir parça bakıra çelik kalemle nakş edilmeli ve kurumuş kuyuya bırakılmalıdır, derhal su çıkar.

Ayrıca bu levh doğum sancısı tutan kadının boynuna bağlanırsa kadın kolay doğurur. Suyu koyup içerse çabuk doğurur. (bkz. vr. 50a-51a)

Şems Esed burcuna gelince yapılan davet: Düşmanı yenmek için savaş alanında bu menzilin müvekkel meleğinin tesbîhi okunmalıdır. Düşman askeriyle dövüşürken galip gelmek için tılsım *Şems Esed* burcunda ve *Kamer Delv* burcunda iken kaplan kanı, yılan zehiri, misk ve zaferan ile yazılıp pazuda taşınmalıdır.

Söylenen levhin ameli gerçekleşince dört gün oruç tutmak, yüksek bir dağda dört koç kurban etmek, kırkar kere '*Ahd-nâme-i Süleymân* ve *Âl-i İmrân* sûresi okumak, binbir ekmek pişirip fakirlere vermek gerekir. Bundan sonra bir tali seçip çelik levha üzerine bu meleğin levhini kazmak ve on iki kere *Mirrih* davetini okumak, insan kanıyla balçık hazırlayıp bu levhi içine bastırmak gerekir. Kişi savaş olacağı gün bu levhi boynuna takıp düşman safına karşı durup hışımla bakarsa, Allah'ın emriyle düşman askerine bir korku gelir ve dağılıp kaçarlar. (bkz. vr. 51a-52b)

Şems Sünbüle burcuna gelince yapılan davet: İnsanların gözüne güzel görünmek için bu menzilin müvekkel meleğinin hatemi misk ve zaferan ile kazların ayak perdesine yazılıp mum içine konmalı ve külahta taşınmalıdır.

Kimya ve simya ilimlerini kolay öğrenmek için *Şems Sünbüle* burcunun yedinci derecesine gelince bir parça beyaz ipek üzerine tılsım misk, zaferan ve yağmur suyu ile yazılıp külahta saklanmalıdır.

Bir kişiyi kendine itaat ettirmek için bu tılsım yazılıp taşınmalıdır. Herkesin gözüne şirin görünmek ve işleri rast gidip dileğine kavuşmak için bu tılsım *Şems Sünbülenin* yedinci derecesinde iken tilki derisine yazılıp taşınmalıdır. Fakat bu tılsım bir tali bulunup ona uygun bir şekilde olmak şartıyla yazılmalıdır.

Malı arttırmak ve bütün isteklerine kavuşmak için tekvînin levhleri uygun saatte ve burçta mis ağacı levhaları üzerine resmedilip kesede taşınmalıdır. Bağlı çekirge, tırtıl, kuş ve diğer hayvanlardan kurtarmak ve âfet-i semavî gelmemesi için cinin şekli jenkâri abadî kâğıt üzerine misk, zaferan ve hıyar suyu ile yazılıp bağ veya hostan ortasında toprak içine saklanmalıdır. (bkz. vr. 52b-54a)

Şems Mîzân burcuna gelince yapılan davet: Kadınlardan, hizmet edenlerden veya güzellerden kendine dost edinmek, ehl-i mutarib arasında ünlenmek, müzik ilminde iyi olmak, iyi nefisli ve fen sahibi olmak için *Zühre* buhuru verip bu menzilin müvekkel meleğinin şekli öne konulmalıdır. Bunun için *Şems, Mîzân* burcunun dokuzuncu derecesine gelmeli, *Şevr* taliine başlamalı, *Zühre* nahsdan kurtulmamalı, *Kamerin* ışığı eksilmemeli ve kutlu menzilde olmalı, *Zühre* teslîsde olmalı ve mukarinde olmamalı, *Zaneb* seyyaresinde hiç yıldız bulunmamalıdır. Bu vakitte bir parça misk, zaferan ve gül suyu ile bu tılsım bir parça beyaz kâğıda yazılıp pazunun altında taşınmalıdır.

Bir evde mutluluk ve nimeti arttırmak için bu meleğin tekvînin levhi yazılıp ev içinde saklanmalıdır. Bu levh jenkâr, kâfur, zaferan ve gül suyu ile *Şems Mîzânda*, tali *Şevrde* ve saat *Zührede* iken *Müşterî* daveti okunarak yazılmalı, üzerine *Müşterî* buhuru verilerek '*Ahd-nâme-i Süleymân*okunmalıdır. (bkz. vr. 54a-55b)

Şems 'Akreb burcuna gelince yapılan davet: Belalardan korkmamak için bu menzilin müvekkel meleğinin teshîhi okunmalıdır. Düşmanı helâk etmek için tılsım kara kedi kanıyla hatayî kâğıt üzerine yazılmalı ve küçük bir köpeğin ağzına bağlanmalı, ses çıkarmaması için köpeğin ağzı sıkıca bağlanmalıdır. Köpek bir çömlek içine baş aşağı konmalı, çömleğin içi eski sirke ile doldurulmalı, sirkenin dökülmemesi için çömleğin ağzı balçıkla sıvanmalı ve kâfir mezarlığına gömülmelidir. Bundan sonra eski kefen parçası alınıp düşmanın adı kefene yazılmalıdır. Fakat kötü tali içinde, *İklîl* ya da *Belde* menzilinde yazılmalıdır. Sonra bu meleğin levhi düşmanın adıyla birlikte bir parça eski tabut üzerine yazılmalıdır. Bu meleğin tekvînin şekli tuz suyu ve kadın kanıyla resmedilip levh bununla yazılmalıdır.

Fakat bu tılsım iyi saklanmalı, özellikle kötülerin eline geçmemelidir. Çünkü bu tılsımı bilen kişi birisine düşman olursa onu öldürmek ister ve yanlış birisinin canına kast etmiş olabilir.

Bir kişi müddeisinin çokluğundan korkup dillerini bağlamak isterse levhi onların adlarıyla yazmalı ve bir ceviz ağacı altına gömmelidir. Bütün müddeilerinin dilleri ve ağızları bağlanıp cevap ve zarar veremez olurlar. (bkz. vr. 55b-57a)

Şems Kavs Burcuna gelince yapılan davet: Eşe alışmak ve aralarındaki sevgiyi arttırmak için bu menzilin müvekkel meleğinin hatemi misk ve zaferan ile bir parça kâğıda yazılıp evin içine gömülmelidir.

Zühd ve salahiyetli olmak için bu meleğin tesbîhi perşembe günü ilk saatlerde okunmalıdır. Allah o kişiye inâyet eder ve bütün amelleri iyi olur. İnsanlar tarafından iyi bilinmek için, tılsımı bir parça kâğıda yazıp külâhında taşınmalıdır.

Bir kişiyi kendine aşık etmek için bu meleğin levhi ve o kişinin ismi bir parça kalay üzerine *Müşteri* saatinde yazılıp hamam hazinesine bırakılmalıdır. (bkz. vr. 57a-58a)

Şems Hüt burcuna gelince yapılan davet: Bir kavmin ya da askerin yardım görmesi için *Şems Hüt* burcunun yedinci derecesine gelince bu menzilin müvekkel meleğini davet etmek, tesbîh ederek hatemini bir parça sarı kâğıda hüdhüd kanı ve kâfurla yazıp *Şems* buhuru vermek gerekir. Fakat hüdhüd öldürülmemeli, kulağı dibinden bir parça kan alınıp âzâd edilmelidir. Bundan sonra tılsımlar da tesbîh altına yazılıp sonuna meleğin levhi yazılmalıdır. Bu kâğıt asker içinde bir bayrak başına bağlanırsa asker galip olur. Fakat yazılırken *Kamer Esed* burcunda ve *Mirrihe* nazır olmalıdır. Bu tılsım uğurlu talide yazılmalıdır. Bu tılsım dostluk için perşembe günü, düşmanlık için cumartesi günü ilk saatlerde yazılmalıdır.

Bir kişiyi kendine bağlamak ve itaat ettirmek isteyen kişi bu tılsımın sonundaki dört tılsımı ayırıp tekvîn şekliyle birlikte maymun kanı, misk ve zaferan ile geyik derisine yazmalı ve üstünde taşınmalıdır. Levhi pazar günü *Müşteri* saatinde çelik kalem ile bakır levha üzerine nakş edilip ipeğe sarılıp bir parça misk ile taşınsa hayvanlardan zarar gelmez. Bu levh suya bırakılıp saralı hastaya içirilirse şifa bulur. (bkz. vr. 61a-62a)

Kamer Şerafeyn menziline gelince yapılan davet: Bu menzile müvekkel olan meleği davet etmek için yedi melek ismi okunmalı, *Şems* ve *Zühre* buhuru karıştırılmadan ateşte yakılmalıdır. Eğer melek sevgili aşkı ve ekâbir için davet edilirse *tali-i Esedde* veya teslisde, ay *Müşteri* burcunda iken yazılmalıdır.

Bir zalimin elini, dilini ve gözünü bağlamak için isimler uygun talide hüdhüd kanıyla yazılıp zalim birinin mezarına gömülmeli ve *filan oğlu filanın yavuz gözünü, yavuz elini ve yavuz dilini bağladım* denmelidir. Fakat hüdhüd öldürülmemeli, kulağı dibinden kan alıp âzâd edilmelidir. Tekvîn şekli ve tılsımı da yazılıp sarılmalı ve yüz tekvîn yönüne döndürülmelidir.

Bu amel yazılırken meleğin şekli öne konulmalı, yedi gün '*Ahd-nâme-i Süleymân* ve isimler okunmalı, yedi kere *sûre-i Kehf* okunmalı, davetin buhuru verilmeli ve tılsımlar da yazılmalıdır. Buhur şeker, laden ve mastakidir. (bkz. vr. 63a-64a)

Şamer Buşayn menziline gelince yapılan davet: İki kişi arasında düşmanlık yaratıp birbirlerinden ayırmak için tılsım keten yağı, yani bezir yağı ile ölü kefeni üzerine, kefen bulunamazsa kefenden kalan parça üzerine yazılmalı ve iki yol geçen yere gömülmelidir. Yedi kere '*Ahd-nāme-i Süleymān*' ve sonra tılsımın sözleri okunmalıdır. Efsun da yazılıp yedi kere okunmalıdır. Bu tılsım eşek derisine kurt ödü, jenkār ve tuz ile Şamer Hamelde ya da 'Akreb burcunda iken *Mirrih* buhuru verilerek yazılmalı ve isimler okunmalıdır. Eğer Cühûdlar mezarlığına gömülse daha iyidir. O gün üç kişiyle savaşılmalı, acı ve ekşi şeyler yenmelidir. Fakat Allah'tan korkup her kişiye yapılmamalıdır. Amelin dürüst olması için bir kadınla cima edip gusl edilmeli ve sonra bu hatem yazılıp bir kuyuya bırakılmalıdır. (bkz. vr. 64a-65a)

Şamer Şüreyyā menziline gelince yapılan davet: Bir kişiye yoldan döndürmek için tılsım kadın kanı ve misk ile kavak ağacı tahtasına yazılmalı, ağır bir taş altına konmalı ve "*bağladım filan ibn filanı*" denmelidir. Sonra bir parça kilden insana benzeyen bir şekil yapıp adı bu şeklin arkasına yazılmalı, bir parça kâğıda yazılan tılsım bu sûretin boynuna asılmalıdır. Bu iş yapılırken on iki feriştenin isimleri okunmalı ve *Mirrih* buhuru yakılmalıdır.

Yılanları def etmek için tekvînin hatemi arı yuvasına konmalıdır. Arıları ve haramileri def etmek için de maymun kanıyla yazılıp o yere konmalıdır. (bkz. vr. 65a-65b)

Şamer Deberān menziline gelince yapılan davet: Bir kişiye yok etmek veya öldürmek isteyen, isimleri o kişinin ve annesinin adıyla birlikte soğan kabuğuna yazıp makas ile her parçasını arpa tanesi kadar yapıp rüzgāra vermelidir. Tılsımı kara horoz kanıyla bir parça kefen üzerine yazıp eski bir mezarın yanına gömmeli, düşmanının ve anasının adını da yazmalıdır. Bu kişi hatemi de avrat kanıyla yazıp eski bir kuyuya bırakmalıdır. Fakat *Zuhal* davetini okumak, altı kere buhurunu vermek ve yedi kere '*Ahd-nāme-i Süleymān*' i okumak gereklidir.

Cinlerin işe gelmesini isteyen kişi, bir parça mavi kâğıt üzerine dev isimlerini yazıp değirmenini kutbu içine bırakmalı ve '*Uşārid* buhuru vermelidir. (bkz. vr. 65b-66b)

Şamer Heş'a menziline gelince yapılan davet: Misk ve zaferan ile bu menzilin müvekkel meleğinin adını, kırk ismi ve tılsımı yazan savaş alanında zarar görmez. Fakat *Esed* taliinde, teslis-i Şemsde veya *Mirrih*de yazmalı ve yazarken *Mirrih* davetini ve kırk kere Şems davetini okumalı, Şems buhuru vermeli ve yazmadan evvel yedi gün takdir içinde olmalı, yani yedi gün yedi gece hayvanî gıda yememeli, ibadet edip yalnız oturmalı ve işi düzgün olması için bu tılsımı geyik derisine yazmalıdır.

Bir parça kâğıda beyaz soğan suyu ile yengeç şekli yazılıp eve gömülürse yılan ve akrep o eve giremez. (bkz. vr. 66b-68a)

Şamer Hen'a menziline gelince yapılan davet: Bir kişinin ulu devlete ulaşmasını isteyen Şems Zühre ile teslisde olduğunda bu menzilin müvekkel meleğinin şeklini önüne koymalı, tılsımı misk, zaferan, hüdhüd kanı ve yağmur suyuyla geyik derisine yazıp üzerinde taşınmalıdır. Bu tılsımı yazarken '*Ahd-nāme-i Süleymān*' okumalı ve "*filan oğlu filanın devlete ikbalini getirdim, filan oğlu filanın başına vurdum Allahu taalanın emriyle*" demelidir. Sonra

yetmiş melek adını yetmiş kere okumalı, yedi gün takva etmeli, cima etmemelidir. Bu rûh isimleri arş-ı azîm olduğu için her gün okunmalıdır. Bu meleğin cininin şeklini çizip taşıyan kişi insanlar arasında kötülüklerden korunur. (bkz. vr. 68a-69a)

Şamer Zirâ' menziline gelince yapılan davet: Bir yola çabuk ve hiçbirşey kaybetmeden gidip yolda yorulmamak isteyen, tılsımı şeref-i Şamerde misk ve zaferan ile yazmalı, Şamer buhuru verip muşambaya sararak koltuğunun altında taşınmalıdır. Bir rivâyete göre de Şems buhuru verilmelidir. Yedi dev ismi yetmiş kere okunmalı, melek sûreti de renkli olarak çizilmelidir.

Bu menzilin müvekkel meleğinin emrindeki cin kimya üzerine müvekkeldir. Kimya ilmine sahip olmak isteyen, üzerinde karın hiç eksik olmadığı bir yüce dağda bu cinin emrindeki devleri davet etmelidir. (bkz. vr. 69a-70b)

Şamer Neşre menziline gelince yapılan davet: Bir kişinin dilini ve işlerini bağlamak için bu menzilin müvekkel meleğinin şekli öne konmalı ve tılsım jenkâri kâğıt üzerine kâfur ve zaferan ile yazılmalıdır. Sonra kırmızı ipek ve kullanılmamış iplik ile eşek derisine sarılmalı ve şöyle denmelidir: "*Filan ibn filanın benden tarafa olan ağzını ve dilini bağladım, ebedi benim kasdına söz söylemeye kala ebedî, sedd-i Yecüc kim Hazret-i İskender yaptı Yecüc ve Mecüc gamından Allah'ın fazlıyla, onun gibi sedd bağladım, onun gibi bağlanmış olsun.*" Sonra bu tılsım ağır bir taş altına konmalıdır.

Bir kişinin işi ve gücünün bağlanıp bahtının ve işinin açılmaması için eski bir mezardan bir parça tabut alınıp tılsım üzerine yazılmalı ve şöyle denmelidir: "*Filan oğlu filanın işini ve gücünü bağladım ancılayın ki mezarda yatan tabut ile ölünün cismi tozu kabrde deprenmezse, eli ve dili bağlı yatarsa filan ibn filanın da bağlı olur.*" Sonra rûhların adları da yedi kere okunmalıdır.

Bu menzilin müvekkel cininin hatemi düşmanların adıyla beraber jenkâr ve sirke ile bir parça kâğıda yazılıp eski bir kuyuya bırakılmalıdır. Bir cini haps etmek için ismi yazılıp bir şişe içine konur ve ağzı bağlanıp mühürlenir. (bkz. vr. 70b-71b)

Şamer Tarfe menziline gelince yapılan davet: İnsanlar arasında saygıdeğer olmak için bu meleğin hatemi misk, zaferan ve gül suyu ile Semerkand kâğıt üzerine yazılmalı ve taşınmalıdır. Fakat bu ameli yazarken Şamer Tarfe menziline olmalı, 'Uṭârid buhuru verilmeli ve 'Ahd-nâme-i Süleymân okunmalıdır. (bkz. vr. 72a)

Şamer Cebhe menziline iken yapılan davet: Bir kişinin uykusunu bağlamak için bu tılsım Şamer Cebhe menziline iken delinmemiş bir ayakkabı üzerine misk, zaferan ve fessadın aldığı kadın kanıyla yazılmalı ve "*filan oğlu filanın uykusunu bağladım*" denmelidir. Eğer aşkı arttırmak için yazılırsa "*filan oğlu filanın aklını ve fikrini aşk için bağladım ve muhabbeti ziyade eyledüm ...*" denmelidir. Bu tılsım yazılıp bu efsun okunduktan sonra ayakkabıya bir kere vurulmalı ve yedi kere şöyle denmelidir: "*el-fenaü'n-nar ve'n-neyyiran fi-mahabbetihi meveddeti aşk filan bin filan.*" Sonra bu ayakkabı dumansız ateşe atılmalıdır. Perşembe veya cuma günü bir tali seçilmelidir. Eğer muhabbet içinse Şamer Zühre ile tesdisde veya teslisde, eğer düşmanlık içinse Şamer Mirriḥ veya Zuḥal ile terbide, mukabe-

lede veya mukarenede olmalıdır. Efsunları okunduktan sonra "bu melek-i cinnün hatemi hakkiçün sen rast getürgil " denmeli ve ayakkabı ateşe atılmalıdır. (bkz. vr. 72a-73b)

• **Şamer Zübire menziline gelince yapılan davet:** Rûhları kendine itaat ettirmek için kırk gün oruç tutup hayvan yememek ve kırk gün boyunca bir gün ve bir gecede seksen kere *Müşteri*, *Zühre* ve *Şems* buhurunu karıştırmak, gece ve gündüz yedişer kere '*Ahd-nâme-i Süleymân*'ı okumak ve sürekli taharetli olmak gerekir. Kırk gün bitince büyük bir mendil yüksek bir dağ başına konup rûhlar davet edilmeli ve yetmiş kere *Kulhuvallah* sûresi okunup bu tılsım aynı saatte misk ve zaferan ile yazılmalı, mum ile kaplanıp üzerinde saklanmalıdır. Kırk cin bu kişinin emrine girer. Ya da bu tılsım misk, zaferan, hüdhüd kanı ve beyaz güvercin kanıyla yapılmalıdır. Hayvanlar, kulakları dibinden kan alınıp âzâd edilmelidir.

Kadınlar tarafından sevilme için bir parça kâğıda cinin şekli ve şeklin üstüne isimler yazılmalı, sonra şeklin göğsü üstüne okuyup vurulmalıdır. Bu şekilde okunup buhur verildikten sonra dua okunmalıdır. Bu davet okunduktan sonra dumansız ateş ile sekiz kere buhur verilmeli, renkli elbiseler giyinip mücevherlerle süslenmeli veya biraz mücevher taşınmalıdır. Son olarak hatemi misk ve zaferan ile yazılmalı ve on bir kere buhur verilmelidir. (bkz. vr. 73b-75a)

Şamer Şarfe menziline gelince yapılan davet: Bir kişiyi kendine aşık etmek için, tılsımları gümüş levha üzerine yazmak ve beyaz at saçı ile sarıp karanlık bir kuyuya bırakmak gerekir. Ayrıca yedi kere '*Ahd-nâme-i Süleymân*' okunmalı, öd, şeker, laden ve mastaki karıştırılıp istenilen kişinin ismi mendil-i meymun üzerine çekilmeli ve içine girip oturmalıdır. Mendilden çıkmadan istenilen kişi hazır olur. Cinin şekli çizilip istenilen kişinin adı yazılıp zeytin yağıyla ocakta yakılırsa o kişi kendisine tutulur. (Bkz. vr. 75a-76a)

Şamer 'Avvâ menziline gelince yapılan davet: Bir nişana ok isabet ettirmek için, tılsım *Kavs* taliinde geyik derisine misk, zaferan ve beyaz güvercin kanıyla yazılıp yaya bağlanmalıdır.

İnsanların gözünü bağlamak için, tılsım yarasa ve fare kanıyla kendinden başka bir canlı olmayan halvethanede ayın ilk günlerinden çarşamba gecesi kaz derisine yazılıp koltuk altında taşınmalı ve '*Uṭārid*' buhuru verilmelidir. Ayrıca cinin üzerine müvekkel olan altı dev adı da yazılıp dize bağlanmalıdır. (bkz. vr. 76a-77a)

Şamer Simāk menziline gelince yapılan davet: Deniz korkusundan kurtulmak için, tılsım misk, zaferan, gül suyu ve balık kanıyla bir parça geyik derisine yazılmalı ve gemiye bağlanmalıdır. Dalgadan ve selden korkmamak için gemi içinde yazılmalıdır.

Yağmur yağdırmak için bu tılsım balık derisine yazılıp bir taş altına konmalı, *Şamer* daveti yetmiş kere okunmalı ve *Şamer* buhuru verilmelidir. Yağmurlara ve bulutlara müvekkel olan melek adları yetmiş kere okunmalıdır. Bu adlar okununca derhal müvekkel cinler gelir ve müvekkel meleği insan şeklinde taşırlar. (bkz. vr. 77a-78a)

Şamer Gafre menziline gelince yapılan davet: Hastalıktan veya afetten kurtulmak için önce bir kara koyun kurban edilmeli ve tılsım misk ve zaferan ile bir parça kâğıda yazılıp o kişinin boynuna bağlanmalıdır. Bu amele başlanırken üç kere '*Ahd-nâme-i Süleymân*

okunmalı, üç kere *Müşteri* buhuru verilmelidir. Asi cinlerin bozguna uğrayıp kaçmaları için, adlar kızıl sığır ödüyle yazılıp ateşe atılmalıdır. (bkz. vr. 78a-79a)

***Kamer Zubânâ* menziline gelince yapılan davet:** Bir yeri harap edip tekrar mamur etmemek için bir siyah kalemin ucu yakılmalı, *Kamer* bu menzile gelince *Zuhal* buhuru verip hüdhüd, güğercin ve karga kanı ile tılsım bir kâğıda yazılıp o yere gömülmelidir. Ani ölümden korkmamak için bu menzilin müvekkel meleğinin tesbîhi okunmalıdır.

Çocuk sahibi olmak için *Şems Cedy* burcunun onbeşinci derecesine geçince tesbîh yetmiş kere okunmalı, tılsım misk, zaferan ve Nisan yağmuru suyu ile yazılmalı ve kadın ve erkek bunu boyunlarında taşımalarıdır. Ayrıca kadının hamile kalması için tılsım beyaz bir tas içine yazılmalı, kadın ve erkek bundan su içmelidir. *Zuhal* buhuru verip yetmiş kere '*Ahd-nâme-i Süleymân*' okunmalı, kadın ve erkek ferîşte tütsüsünü kendilerine tütsü vermeliyler. Bu tılsım bütün istekleri gerçekleştirmek için de yazılır. (bkz. vr. 79b-80a)

***Kamer İklîl* menziline gelince yapılan davet:** Kurt, köpek ve başka canlılardan korkmamak için, tılsım, misk ve zaferan ile *Müşteri* talide olduğu zaman *Zühre* buhuru verip yazılmalı ve üzerinde taşınmalıdır. (bkz. vr. 80b)

***Kamer Kalb* menziline gelince yapılan davet:** Bir padişahı, melîği veya başka bir kişiyi kendine itaat ettirmek ve bağlamak için, tali *Şevrde* veya *Esedde* iken tılsım misk, zaferan ve yağmur suyu ile yazılıp yeni bir çömlek içine konmalı ve bir ocak altına gömülmelidir.

Oturulan eve dev ve peri gelmemesi için bu menzilin tekvîninin şekli ve yedi isim yazılmalıdır. (bkz. vr. 80b-81a)

***Kamer Şevle* menziline gelince yapılan davet:** Asker arasına zarar görmeden girip çıkmak için, tılsım ve isimler misk ve zaferan ile yazılıp boyuna ve kola bağlanmalıdır.

Bir kişinin arısına zarar gelmemesi, nazardan, haramiden ve haşerattan korunması, balının ve oğullarının çok olması için, tılsım bir parça kâğıda yazılıp arı kovanına konulmalı, öd ve şeker karıştırılıp buhur verilmelidir. (bkz. vr. 81b-83a)

***Kamer Bula'* menziline gelince yapılan davet:** Bu tesbîhi yetmiş kere okuyan kişinin Allah'tan her istediği kabul olur, yazıp üzerinde taşıyan kişi ani ölümünden korkmaz. (bkz. vr. 87b)

***Kamer Su'ûd* menziline gelince yapılan davet:** Kabe'ye zarar görmeden gitmek için bu tılsım misk, zaferan ve gül suyu ile yazılıp pazuya bağlanmalıdır.

Atına zarar gelmemesini isteyen bu menzilin müvekkel cininin şeklini ve tılsımı yazıp atın boynuna bağlamalıdır. (bkz. vr. 83b-84a)

***Kamer Ahbiye* menziline gelince yapılan davet:** Gece korkmamak için, tılsım tilki kanıyla yazılmalı ve üzerinde taşınmalıdır. Çocuğun uykusunda korkmaması için, tılsım yazılıp boynuna bağlanmalıdır. (bkz. vr. 84b-85a)

***Kamer Mukaddem* menziline gelince yapılan davet:** İnsanlar arasında saygın ve sözügeçer olmak için bu tılsım misk, zaferan ve gülsuyu ile yazılıp üzerinde taşınmalıdır. Çocukların sıkıntıdan kurtulması ve ferahlaması için bu tılsım bir kâğıda yazılıp öd ve şeker ile buhur verilip üzerinde taşınmalıdır. (bkz. vr. 85a-86a)

Ƙamer Mu'ahhar menziline gelince yapılan davet: Bir kişi yi aşağılamak için tılsım mürekkep yerine jenkâr ve sirke kullanılarak o kişinin adına yazılmalı ve kâfur ile buhurlanıp Cühûd mezarlığına gömülmelidir. Fakat bu tılsımın olur olmaz kişi için yapılması gerektiğı, yapan kişinin dinsiz bir zalim olacağı da eklendiştir. Sıkıntıdan kurtulmak için cinin tılsımı misk ve zaferan ile yazılıp taşınmalıdır. (bkz. vr. 86ab)

Ƙamer Ne'āyim menziline gelince yapılan davet: Bir kişinin atı ve katırının kaçmaması ve kaçarsa geri gelmesi için, tılsım yazılıp hayvanların boynuna bağlanmalı, yedi kere okunmalı ve adlar yazıldıktan sonra tılsıma buhur verilmelidir.

Eve sihir etki etmemesi için müvekkel cinin şekli eve nakş edilmelidir. (bkz. vr. 87ab)

Ƙamer Riřā menziline gelince yapılan davet: Su çıkarmak, bir kuyuya veya kurumuş çeşmeye su getirmek için, adlar nar suyuyla *sıfal* üzerine yazılmalı ve kuyuya veya çeşmeye bırakılmalıdır. Yağımur yağıdırmak için, adlar Mısrî mürekkep ile bağıdadî kâğıda yazılmalı, su ile doldurulmuş bir tasa bırakılmalı, "*İlâhî, yağımuru yağıdıran sensin ve bize yağımur vergil, Kabe kavseyni ev edna ve'l-matar*" denmeli ve dua okunmalıdır. Bu isimler yazıldıktan sonra Ƙamer buhuru verilmelidir.

Denizde sefere çıkmak ve yelden ve selden korkmamak için bu menzilin cininin tılsımı Ƙamer bu menzilde iken yazılıp taşınmalıdır. (bkz. vr. 88ab)

Ƙamer Belde menziline iken yapılan davet: Bir şehri ve kaleyi almak ya da bir şehri harab etmek için, tılsım misk ve zaferan ile yazılıp o şehrin hamamlarının suyuna bırakılmalı ve *Müşteri* buhuru verilmelidir.

Çok kuş ve güvercin elde etmek ve eve bağlamak için bu menzilin müvekkel cininin şekli saatinde yazılıp güvercin kafesine gömülmelidir. (bkz. vr. 88b-89a)

Ƙamer Zâbiğ menziline gelince yapılan davet: İnsanlar arasında saygın olmak için bu tılsım misk, zaferan ve yağımur suyu ile bir parça ceylan derisine *Ƙavs* taliinde yazılmalı ve üzerinde taşınmalıdır.

Sara hastalığını iyileştirmek için cine müvekkel olan yedi meleğın adları misk ve zaferan ile yazılıp saralı kişiye verilmelidir. Hastalığın çabuk iyileşmesi için bu isimler yazılıp öd ve şeker ile buhur verilip sırça çanak içine yazılmalı ve yemek bundan yenmelidir. (bkz. vr. 89a-90a)

Metne göre davete başvurma nedenleri şöyle gruplandırılabilir:

a. Hastalıklarla ilgili olanlar:

Hastalıklardan korunmak,

Sara hastalığını iyileştirmek,

Çocukların sıkıntısını giderip iyileşmelerini sağlamak,

Gece uykuda korkmamak,

Ani ölümden korkmamak,

b. Dev, peri gibi doğaüstü varlıklarla ilgili olanlar:

- Çocukların devden ve periden korkmalarını engellemek,
- Peri ve cin çarpmasından kurtulmak,
- Cinlere iş yaptırmak,
- Cinleri hapsetmek,
- Oturulan eve dev ve peri gelmesini engellemek,
- Eve sihir etki etmemesini sağlamak,
- Rûhları kendine itaat ettirmek,

c. Hayvanlarla ilgili olanlar:

- Hayvana zarar gelmesini engellemek,
- Çok hayvan sahibi olmak,
- Bağı yabani hayvanlardan korumak,
- Yılan, arı ve haramileri kovmak,
- Uzun kuyruklu ya da akrepleri kovmak,
- Köpek, kurt, ejderha ve diğer canlılardan korkmamak,
- Arıya zarar gelmesini engellemek ve nazardan, haşerattan ve haramiden korumak,
- Arının balının ve oğullarının çok olmasını sağlamak,
- Atı ve katını kaçırmamak, kaçarsa geri getirmek,
- Çok kuş ve güvercin elde etmek ve eve bağlamak,

d. Suyla ilgili olanlar:

- Yağmur yağdırmak,
- Suya hükmetmek,
- Yerden su çıkarmak,
- Kurumuş kuyuya veya çeşmeye su getirmek,
- Denizde sefere çıkmak,
- Deniz, dalga ve sel korkusunu yenmek,

e. Aşk, mutluluk, dostluk, düşmanlıkla ilgili olanlar:

- Evde mutluluk ve nimeti arttırmak,
- Eşe alışmak,
- Birini kendine aşık etmek ya da aşkı arttırmak,
- Büyük mutluluğa erişmek,
- Kadınlar tarafından sevilme,
- Bir kişinin ilgi ve sevgisini artırıp kendine bağlamak, itaat ettirmek,
- İnsanların gözüne güzel görünmek,
- Hatun, hadım ve güzellerden kendine dost edinmek,
- Birinin uykusunu bağlamak,
- İki kişi arasında düşmanlık yaratıp ayrılımlarını sağlamak,
- Bir kişiyi aşağılamak ve rezil etmek,
- Düşmanlık yaratmak ya da düşmanlığı arttırmak,
- Korkulan düşmanın ağzını ve dilini bağlamak, cevap ve zarar vermesini engellemek,

Zalimin elini, gözünü ve dilini bağlamak,

Birinin yolunu bağlayıp dönmemesini sağlamak,

Birinin işini, dilini bağlamak ve bahtının ve işlerinin açılmamasını sağlamak,

Bir kişiyi yok etmek ya da öldürmek,

f. Savaşla ilgili olanlar:

Bir şehri ya da kaleyi almak ve harap etmek,

Bir yeri harap edip tekrar mamur etmemek,

Asker arasına zarar görmeden girip çıkmak,

Savaşırken, savaş alanında zarar görmemek,

Düşmanı yenmek ve düşman askerini korkutup kaçırmak,

Düşmanı öldürmek,

Bir kavmin ya da askerin yardım görmesini ve galip gelmesini sağlamak,

Nişana ok isabet ettirmek,

g. Doğum ve büyüme ile ilgili olanlar:

Hamile kalıp çocuk sahibi olmak,

Kolay ve çabuk doğum yapmak,

Çocukların düzgün konuşmalarını sağlamak,

Çocukların öğrendiklerini unutmamalarını ve zeki olmalarını sağlamak,

h. İlimle ilgili olanlar:

Kimya ve simya ilimlerini kolay öğrenmek,

Müzik ilminde iyi ve ünlü olmak,

Fen sahibi olmak,

i. Sosyal durumla ilgili olanlar:

İnsanlar, beyler ve padişahlar arasında saygıdeğer ve sözü geçer olmak,

Büyükler tarafından beğenilmek,

Bir padişahın emrindekileri kendine bağlamak ve itaat ettirmek,

İnsanların kendi iyiliğinden bahsetmelerini sağlamak,

Zühd ve selahiyetli olmak,

İnsanlar arasında gizlenip kötülüklerden uzak olmak,

Belalardan korkmamak, sıkıntıdan kurtulmak,

i. İsteklere kavuşmayla ilgili olanlar:

İşlerin rast gitmesini sağlamak,

Dileğine kavuşmak,

Çok mal sahibi olmak,

Bütün isteklerine kavuşmak,

Allah'dan her istediğini elde etmek,

j. Yolla ilgili olanlar:

Bir kişiyi yoldan döndürmek,

Yola çabuk ve yorulmadan gitmek ve yolda hiçbir şey kaybetmemek,

Kabe'ye zarar görmeden gitmek, ata zarar gelmesini engellemek.

4. HALK RESİMLERİ

Halk hikâyeleri edebiyatımızda önemli bir yer oluşturur. Bu hikâyeler aynı zamanda resimlendirilmiş olabilir. Resmin halk edebiyatında önemli bir yeri vardır.

Burada, Malik Aksel'in *Anadolu Halk Resimleri*¹⁴⁴ ve *Türklerde Dini Resimler*¹⁴⁵ adlı kitaplarından yararlanılarak resimler hakkında bilgi verilmiştir. Malik Aksel, özellikle *Anadolu Halk Resimleri* adlı kitabında *Da'vet-nâme*'deki resimlere geniş bir bölüm ayırmış ve bu resimleri incelemiştir.

İslâmın resmi yasaklamasına rağmen, resim geleneği halk arasında oldukça yaygındır. Halk hikâyelerinde, kadın ve erkek arasında kaç göç görülmemektedir. Nakkaş, güzel bir kızın karşısına oturup resmini yapar, hatta bu resim duvarlara da asılır. Resim yapmak dinî geleneklere aykırı olsa bile, bu düşünce tasavvuf erbabına ve tarikat ehline aykırı değildir. Resimden kaçınma ve korkma nedenlerinden biri, insanoğlunun resim yapma yoluyla Tanrıya eşitlik güdeceği inancıdır. Müslümanlıktan başka dinlerde de, sadece insan ve hayvanın değil, cansızların da resmedilmeleri, Tanrıya ve yaratıklarına karşı saygısızlık olarak görülür. Hristiyanlıkta da resim ve heykel yasağı bulunmaktadır.

Oysa Anadolu halkı heykellere saygı ile bakar, bunları kutsal ya da tılsımlı eserler olarak kabul eder. Kayalar arasında, şehir harabelerinde, saray kalıntılarında bulunan heykellere, taş kesilmiş insan vücudu gözüyle bakılır. Bunlar arasında genç ve güzel bir kadın heykeli bulunursa, buna bir aşk efsanesi yakıştırılır. Halk sadece toprak üstündekilere değil, toprak altındakilere de iyi gözle bakar, bunlar tılsımlı ve kutsal olarak görülür; çünkü toprak altı evliyalar uğrağıdır. Anadolu bir inançlar, hurafeler diyarındır.

Da'vet-nâme'deki resimler halk resimlerinden farksızdır. Bu resimler, şablonumsu, birbirinin eşi yuvarlak çehrelerle sulu boya krokilere benzer. Halk resimlerinde, minyatürlerde görülen çizgi düzenliliği ve kesinliği o kadar açık bir şekilde görülmez. *Da'vet-nâme*'deki resimlerde de minyatürcülüğün geleneğe bağlı inceliklerinden eser yoktur. Bunlar eski halk resmi özelliklerini taşımaktadır.

Figürlerde renkler bazen çizgilerden taşmıştır. Yüzler, hattâ hareketler kısmen birbirinin eşidir. Bunlara üslûplaşmış eski halk resimleri de denebilir. Resimlerde oranlara da dikkat edilmemiştir. Erkek yüzleri kadın veya çocuk yüzlerine benzer, genellikle sakal kullanılmamıştır. Şekiller boşlukta durmaktadır; ağaca bile rastlanmaz.

144 Malik Aksel, *Anadolu Halk Resimleri*, (İstanbul: Baha Matbaası, 1960), 26-28; 115-123; 163-172.

145 Malik Aksel, *Türklerde Dini Resimler*, (İstanbul: Elif Kitabevi, 1967), 140.

Şahratü'n-nār resminde (bkz. Şekil 1, vr 3b) yüzler pergelle çizilmiş gibi yuvarlaktır. Hepsini önden çizilmiştir ve birbirlerine benzerler. Resimlerin çizgileri, özellikle gözler ve burunlar genellikle aynı tekrarlamaları gösterir. *Şahratü'n-nār*'ın sûreti bu minval üzere idi demekle sanatçı, sûretten gerçeğe erişmeyi değil, sûretten anlam çıkarmayı seyirciye bırakmıştır. Tek tanrılı dinlerin yaratılış efsanelerinde olmayan bu cin, eski Anadolu bereket tanrılarının halkın hayal gücüne şekil değiştirerek giren bir kalıntısı olabilir.

Yağmur yağdırmak için yazılan tılsım şeklinde iki gözlü h (ه) ler bulunur. (bkz. vr 77a) Bu h'lerden gelen su ve yağmur damlaları bu şeklin her tarafını kaplar. Halk arasında kullanılan ve aşkı temsil eden iki gözlü h'nin gözlerinden akan derya misali yaşlar, burada da yüzlerce yıl evvel yağmur tılsımı olarak kullanılmış, yağmur ve bereketi temsil etmiştir.

İki başlı yılan (bkz. Resim 120, vr 79a) zehirle panzehiri temsil ettiği gibi hekimlik sembolü olmuştur. Tılsımlarda ve muskalarda yılan resmi, yilandan korunmayı sağlar.

Metinde 141 resim çizilmiş, 4 resim için yer ayrılmış, fakat bunlar çizilmemiştir. Bu resimlerden çoğu önceden ayrılan yerlere yapıştırılmış, bazıları ise doğrudan sayfaya çizilmiştir. Resimlerde kullanılan renkler, siyah, zeytin yeşili, kahverengi, sarı, bordo ve gridir. Genelde hakim olan renk ise zeytin yeşilidir.

Resimlerle, metinde resimler hakkında verilen bilgiler bazen birbirine uymamaktadır. Örneğin, *Cevzâ* burcu için metinde burcun ceviz ağacı şeklinde olduğu ve yemiş yerine iki başlı insan bittiği belirtilmesine rağmen resimde ceviz ağacı görülmemektedir. Bağdaş kurup oturmuş, tek gövdeli fakat iki başlı bir insan çizilmiştir. *Sünbüle* burcu için metinde adamın el ve ayak parmaklarının ve tenindeki bütün kılların sünbüle benzediği belirtilmesine rağmen, resimde adam giyiniktir. Eserde, resim ve metin arasında kesin bir tutarlılık olduğu söylenemez¹⁴⁶.

4.1. DA'VET-NÂME'DEKİ RESİMLERİN LİSTESİ

1. *Şahratü'n-nār* (Cin): Gövdesinde onyedi, boynunda bir, kollarında dörder ve başında on olmak üzere toplam otuzyedi yüzü olan, ellerini başının hizasına kaldırmış, saçları uzun bir kadın şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde, şeklin elinde, ayağında, karnında ve başında toplam dört bin yüzü olduğu belirtilmesine rağmen resime ancak otuz yedi yüz sığdırılabilmektedir. (bkz. vr. 3b)

2. *Hamel* (Koç) burcu: Bir koyun üzerine oturmuş, bir elinde kılıç ve bir elinde kesik insan başı tutan bir adam şeklinde tasvîr edilmiştir. (bkz. vr. 4a)

3. *Şevr* (Boğa) burcu: Öküz şeklinde tasvîr edilmiştir. (bkz. vr. 4a)

4. *Cevzâ* (İkizler) burcu: Bağdaş kurup oturmuş, ellerini bacaklarına dayamış, tek gövdeli fakat iki başlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde, burcun ceviz ağacı şeklinde olduğu ve yemiş yerine iki başlı insan bittiği belirtilmiştir. (bkz. vr. 4b)

¹⁴⁶ *Da'vet-nâme*: hakkında, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk ve İslâm Sanatı Kürsüsü'nde bir lisans tezi yapılmıştır. Bu tezde eserdeki resimler incelenmiş ve 17. yüzyıl sonu 18. yüzyıl başı minyatürleri ile bir karşılaştırma yapılmıştır. bkz. Yıldız Ersin, "Davetname ve 17. yy Sonu 18. yy. Başı Minyatürleri Karşılaştırması," (Basılmamış Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, 1980).

5. **Sereřān (Yengeç) burcu:** Ön kısıkaçları arasında kadın başı tutan bir yengeç şeklinde tasvîr edilmiştir. (bkz. vr. 5a)

6. **Esed (Aslan) burcu:** Aslan şeklinde tasvîr edilmiştir. (bkz. vr. 5a)

7. **Sünbûle (Başak) burcu:** Adım atar gibi durmuş ve öne doğru eğilmiş, bir elinde başak ve bir elinde orak tutan bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Başında başlık ve belinde kemer vardır. Metinde, adamın el ve ayak parmaklarının ve tenindeki bütün kılların sünbûle benzediği belirtilmiştir. Fakat resimde adam giyinik olarak çizilmiştir. (bkz. vr. 5b)

8. **Mizān (Terazi) burcu:** Dizleri üstüne oturmuş, kafasının arkasında bir terazi olan ve elleri ile terazinin kefelerini tutan bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başında başlık vardır. Metinde ise burcun tamamen teraziye benzediği belirtilmektedir. (bkz. vr. 6a)

9. **'Akreb burcu:** Ayakta duran ve ellerinde iki akrep tutan bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Akreplerden birisi daha büyük çizilmiştir. Adamın elbisesi dizleri hizasındadır ve başında başlık vardır. Metinde burcun akrebe benzediği belirtilmektedir. (bkz. vr. 6a)

10. **Ķavs (Yay) burcu:** Yarısı insan, yarısı at olan bir canlı şeklinde tasvîr edilmiştir. Canlının başı erkek vücudu, gövdesi at gövdesi ve kuyruğu ejderha başı şeklinde çizilmiştir. Ejderhanın başı laleye benzemektedir ve ok yönüne çevrilmiştir. Erkek elinde ok ve yay tutmaktadır ve ejderhanın başına nişan almıştır. Metinde şeklin kuyruğunun zaman zaman insana saldırdığı, insanın onu okla vurduğu, kuyruğun tekrar saldırdığı ve böylece kıyamete dek savaştıkları belirtilmektedir. (bkz. vr. 6b)

11. **Cedy (Oğlak) burcu:** Keçi üzerine oturmuş, bir eliyle keçinin boynuzunu tutan, bir elinde değnek olan bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi uzundur ve başında başlık vardır. (bkz. vr. 7a)

12. **Delv (Kova) burcu:** Bir kuyunun yanında duran ve kovayla su çıkaran bir adam şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde burcun, üzerinde içi *āb-ı zulāl* ile dolu büyük bir kova olan bir kuyu şeklinde çizildiği belirtilmektedir. (bkz. vr. 7a)

13. **Hūř (Balık) burcu:** Büyük bir balığın arkasına bağdaş kurup oturmuş bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Balığın ağzı ve kuyruğu, adamın arkasına destek olacak şekilde zincirle birbirine bağlanmıştır ve adam buna dayanmaktadır. Metinde, burcun balık şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 7b)

14. **Ķamer:** Bir daire içinde olan başını elleriyle tutan, bağdaş kurup oturmuş bir kadın şeklinde tasvîr edilmiştir. Kadının saçları uzundur. Daire ayı temsil etmektedir. Resim hakkında metinde bilgi yoktur. (bkz. vr. 9b)

15. **'Uřārid:** Başı bir daire içinde olan, dizinin üstünde kâğıt tutarak oturmuş, yazı yazan, önünde yerde bir kalemlik olan bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Resim hakkında metinde bilgi yoktur. (bkz. vr. 10b)

16. **Zühre:** Resim yeri ayrılmış, fakat resim çizilmemiştir. Resim hakkında metinde bilgi yoktur. (bkz. vr. 11a)

17. **şems:** Bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Çevresinde güneş ışınlarını temsilen çizilmiş üçgenler olan başlığı vardır. Vücudu simetrik çizilmiştir. Bacakları insan bacağına

benzememektedir ve ayak uçlarını birbirine değdirerek oturmuştur. Ellerindeki aslanları başlarından tutarak kaldırmıştır. Aslanların kuyrukları, erkeğin bacakları arasında geçme oluşturacak bir şekilde çizilmiştir. Resim hakkında metinde bilgi yoktur. (bkz. vr. 13a)

18. *Mirrih*: Dört eli olan, bir elinde yengeç, bir elinde kılıç, bir elinde kesik insan başı ve bir elinde başak tutan bir savaşçı şeklinde tasvîr edilmiştir. Sakallı ve bıyıklıdır ve başında miğferi vardır. Resim hakkında metinde bilgi yoktur. (bkz. vr. 13b)

19. *Müşterî*: Bir elinde açık bir kitap tutan, başında sarığı ve üzerinde cübbesi olan ve bağdaş kurup oturmuş sakallı ve bıyıklı bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Önünde bir rahle durmaktadır. Resim hakkında metinde bilgi yoktur. (bkz. vr. 14a)

20. *Zuhal*: Yedi eli olan ve bağdaş kurup oturmuş sakallı ve bıyıklı bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Başında başlık yoktur. Bir elinde orak, bir elinde taç, bir elinde fare tutmaktadır. Diğer iki elinde ne olduğu tam olarak anlaşılmamaktadır. Bir eli ise boştur. Resim hakkında metinde bilgi yoktur. (bkz. vr. 14b)

21. *Dübb-i Aşgar* (Takımyıldız): Başı sağa dönük bir ayı şeklinde tasvîr edilmiştir. Resim hakkında metinde bilgi yoktur. (bkz. vr. 16a)

22. *Dübb-i Ekber* (Takımyıldız): Başı sola bakan ve yürüyen bir ayı şeklinde tasvîr edilmiştir. Ön ayaklarından birisini kaldırmıştır. (bkz. vr. 17a)

23. *Tinnîn* (Takımyıldız): Dört ayaklı, ağzını açıp dilini dışarı çıkarmış bir ejderha şeklinde tasvîr edilmiştir. Ayrıca vücudundan alevler çıkmaktadır ve vücut kavisli çizilmiştir. Metinde, şeklin büklüm büklüm bir ejderha olduğundan başka bir açıklama yoktur. (bkz. vr. 17a)

24. *Kaykāvus/Mültehib* (Takımyıldız): Koşan bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Belinde kuşağı ve başında takkesi vardır. Giysisi dizlerine kadardır. Metinde şeklin, başında takkesi olan, dans eden ve iki ellerini açmış bir erkek olduğu belirtilmektedir. (bkz. vr. 17b)

25. *'Avvā* (Takımyıldız): Başında kuyruğu aşağı doğru uzanan bir başlık ve belinde uzun kuşağı olan bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi dizlerine kadardır. Koşar gibi adım atmış ve bir elini öne doğru uzatmıştır. Diğer elinde ise asa tutmaktadır. Metinde şeklin, iki ellerini uzatmış ve sağ elinde asa tutan bir insan olduğu belirtilmektedir. (bkz. vr. 18a)

26. *Fekke* (Takımyıldız): Fekke bir sepet şeklinde tasvîr edilmiştir. Dairenin alt yarısı çanak, üstü ise sepet sapı şeklinde çizilmiştir. Metinde fekkenin ağız kenarı olduğu, halkın buna dervişler çanağı dediği, dairede bir parça delik olduğu ve kenarı delik fakirler çanağı gibi olduğu belirtilmektedir. (bkz. vr. 18a)

27. *Cāşî* (Takımyıldız): Başında kuyruğu uzun başlık ve belinde kuşak olan bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Ayakları çıplaktır. Elbisesi dizlerine kadardır. Ayaklarını ve ellerini açıp yukarı kaldırmıştır. Metinde şeklin, iki ellerini açmış ve iki dizi üzerine çökmüş bir erkek olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 18b)

28. *Şelyāk/Sulhafāt* (Takımyıldız): Sembolik olarak üstünde kubbe şeklinde küçük bir çıkıntı olan bir yarım daire şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde yıldızların iki kanadını dürmüş, bir yere konmuş bir akbaba olduğu belirtilmesine rağmen akbaba çizilmemiştir. Bu

eserdeki resim-metin uyumsuzluğunu gösteren bir örnektir. Metinde ayrıca, şeklin arkasının kaplumbağa gibi yumru olduğu, bu nedenle şeklin kaplumbağa anlamına gelen *Sulḥafāt* adlı ve Farsların *seng-püšt* dediği hayvana benzetilen üç yıldız olduğu belirtilmiştir. Bu üç yıldız halk saç ayak anlamına gelen *Esāfī* der, Acemler ise *Yek-pā* derler. Bunlar güya üzerlerine çömlek konmak için üç yere konmuş üç taşdır. (bkz. vr. 18b)

29. *Decāce* (Takımyıldız): Kanatlarını iki yana açmış, başını sağa çevirmiş bir ördek şeklinde tasvîr edilmiştir. Ördeğin sağ ayağı sol omuzun altından, sol ayağı ise sağ omuzun altından çıkarak karnında bir geçme oluşturup iki yana açılmıştır. Kuyruk iki bacağın arasında, kuş ise dik olarak ve önden çizilmiştir. Metinde şeklin, boynu uzun ve kanatlarını açmış bir ördek olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 19a)

30. *Zātü'l-Kürsī* (Takımyıldız): Bir taht üzerine oturup arkasına yaslanmış, ayaklarını öne doğru uzatmış, ellerini açmış ve başında tacı olan uzun elbiseli bir kadın şeklinde tasvîr edilmiştir. Ayakları çıplaktır. Metinde, yıldızın minber ayağı gibi ayakları olan bir sandalye üzerine oturmuş, arkasına yaslanmış, ayaklarını aşağıya sarkıtmış bir kadın şeklinde olduğu belirtilmiştir. Ayrıca kadının *micmere* ortasında olduğu yazılmasına rağmen resimde bu çizilmemiştir. Şairler sandalyenin arkalığındaki parlak yıldızı, parlak olduğu için güzellerin alnına benzetmişlerdir. (bkz. vr. 19b)

31. *Hāmil-i Re'sü'l-Ġül/Berşāvūš* (Takımyıldız): Bir elinde kesik *ġül* başı ve diğer elinde kılıç tutan bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Kılıcı başının üzerinde tutmaktadır. Elbisesi kısa kolludur ve dizlerine kadardır. Ayaklarını koşar gibi açmıştır ve çıplaktır. Kesik *ġül* başı oldukça büyük çizilmiştir. Metinde erkeğin sağ ayağını kaldırıp sol ayağı üzerinde durduğu, sol elinde *ġül* başı tuttuğu, sağ elini ise başının üzerine koyduğu yazılıdır. *Ġülün yaban ademi* olduğu da belirtilmiştir. (bkz. vr. 19b)

32. *Mümsikü'l-'inān* (Takımyıldız): Bir elinde kamçı, diğer elinde yular tutan bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi dizlerine kadardır. Ayaklarını adım atar gibi açmış ve bir ayağını kaldırmıştır. Ayakları çıplaktır. Başını arkasına bakar gibi geriye çevirmiştir. Metinde *Mümsikül-'inān*'ın yular tutucu anlamına geldiği ve şeklin dik duran, bir elinde kamçı ve bir elinde yular tutan bir erkek olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 20a)

33. *Havvā ve Hayye* (Takımyıldız): Bu resimde *Havvā* ve *Hayye* takımyıldızları beraber resmedilmiştir. Ellerin başı ve kuyruğunu kaldırmış bir yılan tutan bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Ayaklarını yürür gibi açmıştır ve elbisesi ayak bileklerine kadardır. Adam *Havva*, yılan ise *Hayye*dir. Metinde *Hayyenin Havvā* elinde tasvîr edildiği belirtilmiştir. (bkz. vr. 20b)

34. *Sehm* (Takımyıldız): Ucu sola dönük uzun bir ok şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde bunun doğu tarafına bakan ve iki *zirā'* uzunluğunda olan bir ok olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 20b)

35. *'Ukāb* (Takımyıldız): Kanatlarını açmış ve başı sağa dönük bir kuş şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde şeklin kanadını açmış, uçan bir akbaba olduğu yazılıdır. (bkz. vr. 21a)

36. Delfin (Takımyıldız): Başı insan başı, gövdesi ise balık şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde resim hakkında bilgi yoktur, fakat *delfine* halkın yunus balığı dediği, yunus balığının insanı sevdiği, gemilerin yanında gittiği ve batan insanları kurtardığı belirtilmiştir. (bkz. vr. 21a)

37. Kış'atü'l-feres (Takımyıldız): At başı şeklinde tasvîr edilmiştir. Profilden çizilmiştir. Atın yuları vardır. Metinde yıldızın, vücudunun yarısı kesilmiş, ön kısmı kalmış ata benzediği, bu nedenle buna *Mukdimü'l-feres* de dendiği belirtilmiştir. (bkz. vr. 21b)

38. Feres-i A'zam (Takımyıldız): Yarım gövdeli bir at şeklinde tasvîr edilmiştir. Profilden çizilmiştir. Bir kanadı ve başında yuları vardır. Metinde başı, ön ayakları ve gövdesi olan, fakat sağrısı ve arka ayakları olmayan bir at şeklinde olduğu belirtilmiş, fakat resimde görülen kanattan bahsedilmemiştir. (bkz. vr. 21b)

39. Mer'et-i Müselsele (Takımyıldız): Ellerini iki yana açmış, saçları uzun bir kadın şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi ayak bileklerine kadar inmiş ve başını sağa çevirmiştir. Metinde şeklin elleri açık, ayakta duran, ayakları zincirli ve sağ eli kuzey, sol eli güney yönüne bakan bir kadın olduğu yazılıdır. Fakat resimde ayaklarında zincir yoktur. Ayakları ortasındaki yıldızların güya zincir olduğu da belirtilmiştir. (bkz. vr. 22a)

40. Müselles (Takımyıldız): İçinde yıldızlar olan bir dikdörtgen şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde ise yıldızın sadece *müselles* şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 22a)

41. Hamel (Takımyıldız): Başını arkasına çevirmiş bir koç şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde *Hamelin* iki boynuzlu erkek kuzu olduğu, önünün batıya, arkasının doğuya, sırtının ise kuzeye baktığı, ağzı ile arkasını kaşır gibi durduğu belirtilmiştir. *Mıntakatü'l-burûc* üzerindeki ilk burçtur. (bkz. vr. 22b)

42. Şevr (Takımyıldız): Yarım gövdeli bir sığır şeklinde tasvîr edilmiştir. Ön ayaklarını kıvrımıştır. Metinde yıldızın yarım bir erkek sığır olduğu, süsmek ister gibi başını aşağı eğdiği ve önünün doğu yönüne doğru olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 23a)

43. Cevzâ (Takımyıldız): Birbirlerinin omzuna sarılmış, diğer ellerini bellerine koymuş iki erkek çocuk şeklinde tasvîr edilmiştir. Şekil simetrik çizilmiştir. Başları ve ayakları birbirine dönüktür ve çıplaktır. Elbiseleri dizlerine kadardır. Metinde yıldızın birbirlerinin boynuna kollarını koymuş ve birinin başı doğu, diğerinin ise batı tarafına bakan iki erkek çocuk şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 23a)

44. Sereşân (Takımyıldız): Yengeç şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde yıldızın önü doğu, arkası batı tarafına bakan bir yengeç olduğu yazılıdır. (bkz. vr. 23b)

45. Esed (Takımyıldız): Bir aslan şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde de yıldızın aslan olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 23b)

46. Sünbüle (Takımyıldız): Kanatlı bir kadın şeklinde tasvîr edilmiştir. Belinde uzun bir kuşağı vardır ve elbisesi bileklerine kadardır. Bir elini aşağı sarkıtmış, diğer elini ise omuzu hizasına kaldırmıştır ve bu elinde başak tutmaktadır. Başı sola, ayakları ise sağa çevrilmiştir. Metinde şeklin iki kanatlı bir kız olduğu, eteğini salıverdiği, sol elini aşağıya

indirdiği, sağ elini ise omuzunun hizasına kaldırdığı ve *sünbüle* tuttuğu, başının *Şarfe* tarafına baktığı ve ayaklarının birbirinden uzak olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 24a)

47. **Mizān** (Takımyıldız): Bir terazi şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde de şeklin direği doğuya, kefeleri batıya bakan bir terazi olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 24a)

48. **'Akreb** (Takımyıldız): Bir akrep şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde şekil hakkında bilgi yoktur. (bkz. vr. 24b)

49. **Kavs** (Takımyıldız): Yarısı insan, yarısı at şeklinde bir canlı olarak tasvîr edilmiştir. Canlının başı erkek vücudu, gövdesi at şeklinde çizilmiştir. Adam elinde ok ve yay tutmaktadır ve arkasına dönüp nişan almıştır. Başında miğferi vardır. Metinde de şeklin insan ve atdan oluştuğu, boynuna dek at, başının insan olduğu, elinde yay tuttuğu, oku batı tarafına çektiği belirtilmiştir. (bkz. vr. 25a)

50. **Cedy** (Takımyıldız): Gövdesinin ön yarısı oğlak, arkası ise balık şeklinde tasvîr edilmiştir. Ön bacakları çizilmiştir. Başında boynuzları ve sakalı vardır. Metinde de şeklin ön yarısı iki boynuzlu oğlak, arka yarısı ise balık şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 25a)

51. **Delv** (Takımyıldız): Ellerini yukarı kaldırmış ve bir elinde ters bir sürahi tutan bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Belinde kuşak ve başında başlık vardır ve elbisesi bileklerine dek inmiştir. Metinde şeklin ayakta duran, başı kuzeye, ayakları ise güneydoğuya bakan, ellerini uzatmış ve bir elinde ters tuttuğu ve suyu ayaklarına dökülüp ayağı altından *Hüt* ağzına akan bir bardak olduğu yazılıdır. Bir adı da *Sākibü'l-mâdır*. (bkz. vr. 25b)

52. **Hüt** (Takımyıldız): Çapraz olarak üstüste konmuş iki balık şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde şeklin birbirine *Haytü'l-kettân* ile bağlanmış iki balık şeklinde olduğu belirtilmiştir. Buna *Kevkebetü's-semekeyn* de denir. (bkz. vr. 26a)

53. **Kaytus/Kaytas** (Takımyıldız): Aslan başlı, balık kuyruklu ve iki ayaklı bir canlı şeklinde tasvîr edilmiştir. Kuyruğunu başına doğru kıvrımıştır. Metindeki tasvîre uygun olarak çizilmeye çalışılmıştır. Metinde şeklin, iki ayağı ve kuş kuyruğu gibi çatallı kuyruğu olan, önü doğuya dönük bir deniz hayvanı şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 26a)

54. **Cebbār** (Takımyıldız): Bir elinde asa olan ve beline kılıç kuşanmış bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Kolları vücuduna göre oldukça uzun çizilmiştir. Elbisesi ayak bileklerine dek inmiştir. Metinde şeklin sağ elinde asa olan ve beline kılıç kuşanmış ayakta bir erkek şeklinde olduğu belirtilmiştir. Ayrıca bunun yıldızları beyaz olduğu için *Cevzâ* da dendiği belirtilmiştir. (bkz. vr. 26b)

55. **Nehr** (Takımyıldız): Hafif kıvrımlı ve kenarları boyunca ara ara diktörtgen şekiller bulunan bir ırmak şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde yıldızın büküm büküm kıvrımları olan bir ırmak şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 27a)

56. **Erneb** (Takımyıldız): Başını arkasına çevirmiş bir tavşan şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde yıldızın, önü batı tarafına, başı arkasına çevrilmiş bir tavşan şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 27a)

57. *Kelb-i Ekber* (Takımyıldız): Başını arkasına çevirmiş, kuyruğunu kıvrımış bir köpek şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde şekil hakkında bilgi yoktur. *Cevzâ* altında olduğu için *Kelb* dendiği belirtilmiştir. (bkz. vr. 27b)

58. *Kelb-i Aşgar* (Takımyıldız): Resim yeri ayrılmış, fakat resim çizilmemiştir. Metinde buna *Kelb-i Mukdim* de dendiği belirtilmiştir. Bu nedenle bir köpeğin ön yarısı şeklinde tasvîr edilebilir. (bkz. vr. 28a)

59. *Sefîne* (Takımyıldız): Baş ve arka uçları balık kuyruğuna benzeyen yelkenli bir gemi şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde ise iki kanatlı bir gemi şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 28a)

60. *Şucâ'* (Takımyıldız): Yılan şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde şeklin güneye meyilli ince uzun bir yılan şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 28a)

61. *Bâtiye* (Takımyıldız): Çanak şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde çanak gibi yuvarlak bir şekil olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 28b)

62. *Gurâb* (Takımyıldız): Karga şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde de şeklin bir karga olduğu yazılıdır. (bkz. vr. 28b)

63. *Kanțûrus* (Takımyıldız): Başı insan, gövdesi at olan bir canlı şeklinde tasvîr edilmiştir. Ayakları koşar gibi açıktır. Elleri açık olan adamın bir elinde kuş ayakları, bir elinde iki salkım ve başında başlık vardır. Metinde şeklin başından ön ayaklarına kadar insan, aşağısı at şeklinde olan, yüzü doğuya arkası ise batıya bakan, bir elinde iki salkım, bir elinde ise *Sebu'* ayaklarını tutan bir canlı olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 29a)

64. *Sebu'* (Takımyıldız): Eşeğe benzer, fakat oldukça küçük bir hayvan şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde şekil hakkında bir açıklama yoktur. (bkz. vr. 29a)

65. *Micmere* (Takımyıldız): Üzerinde alevler olan bir mangal şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde kelimenin ilk miminin kesre, ikincinin fetha ile okunduğu ve buhurdan anlamına geldiği belirtilmiştir. (bkz. vr. 29b)

66. *İklîl-i Cenûbî* (Takımyıldız): Bir kozalak şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde de *şanevber* şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 29b)

67. *Hût* (Takımyıldız): Balık şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde başı doğu, kuyruğu batı tarafında olan büyük bir balık şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 29b)

68. *Şalâtda olan melekler*: Üç melek şeklinde tasvîr edilmiştir. Kanatları ve taç şeklinde başlıkları vardır. Metinde şeklin insanlar gibi sunuf bağlayıp ayakta duran melekler olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 37a)

69. *Rükû'da olan melekler*: Dört melek şeklinde tasvîr edilmişlerdir. Metinde bunların rükûda olup ibadetten gururlanmadıkları belirtilmiştir. (bkz. vr. 37b)

70. *Sücûdda olan melekler*: Beş melek şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde, bunların sücûdda oldukları, bunlara sücûdun caiz olduğu ve buna Allah kelâmının delil olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 37b)

71. *Ku'ûdda olan melekler*: Altı melek şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde, bunlar hakkında ku'ûdda olduklarından başka bilgi yoktur. (bkz. vr. 38a)

72. Şems Hamel burcuna gelince müvekkel olan melek: Bir koç üzerine oturmuş, bir elinde kılıç ve bir elinde kesik insan başı tutan bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Kesik baş profilden çizilmiştir. Başında başlığı vardır ve elbisesi uzundur. Metinde resim hakkında bilgi yoktur. Bu dört başı, dört eli ve yüzü olan bir erkek şeklindedir. Yüzü sarıdır, altın gibi nûr içindedir. Bir elinde yanmış mum, bir elinde hat yazılmış ve sarılmış name, bir elinde bardak ve bir elinde kinsız kılıç tutar. Metinde ayrıca bunun tekvîni olduğu, şeklinin aslana benzediği, üzerinde Şems ile bir yıldız olduğu da belirtilmiştir. (bkz. vr. 46b)

73. Şems Şevr burcuna gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Sirtında Hüdühüd kuşu oturan iki başlı bir sığır şeklinde tasvîr edilmiştir. Bir ayağını yürür gibi kaldırmıştır. Metinde şeklin iki başlı sığıra benzediği, sirtında iki başlı bir Hüdühüd kuşu oturduğu belirtilmiştir. Fakat resimde Hüdühüd tek başlıdır. Bütün cinler üzerine müvekkel olan bir cindir. (bkz. vr. 47b)

74. Şems Cevzâ burcuna gelince müvekkel olan melek: İki başlı tasvîr edilmiştir. Elbisesi uzundur ve belinde kemeri vardır. Başların etrafında birer hâle vardır. Bir elinde taç, diğerinde *menşur* tutmaktadır. Metinde şeklin insan başı gibi iki başı, iki eli ve iki kanadı olan, bir elinde taç, bir elinde yazılmış *menşur* tutan bir insan olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 49a)

75. Şems Cevzâ burcuna gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: İki başlı bir koyun ve arkasında dallarına kuşlar konmuş bir ağaç şeklinde tasvîr edilmiştir. Koyunun ayakları kuş ayağı şeklindedir ve kuyruğunun ucunu yukarı kaldırmıştır. Yaprakları ve meyveleri olan ağacın dallarında yüzleri koyuna dönmüş üç ve arkasını dönmüş bir kuş vardır. Bu kuş başını arkasına çevirmiştir. Metinde ağacın koyunun arkasında olduğu ve ceviz ağacına benzediği, üzerinde bir güvercinle konuşur gibi duran dört kumru durduğu belirtilmiştir. Fakat resimde ağaç koyunun arkasında çizilmiştir ve üzerinde toplam dört kuş vardır. (bkz. vr. 49b)

76. Şems Sereşân burcuna gelince müvekkel olan melek: Üç başlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Bir elinde nalın ve bir elinde çanak tutmaktadır. Elbisesi uzundur ve belinde kuşağı vardır. Ayakları çıplaktır. Metinde şeklin üç başı ve iki eli olan bir insana benzediği, ellerinde nalın ve çanak tuttuğu belirtilmiştir. Ayrıca meleğin güzel sûretli olduğu da eklenmiştir. (bkz. vr. 50a)

77. Şems Sereşân burcuna gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Başı insan, gövdesi balık şeklinde tasvîr edilmiştir. Bir elinde çiçek, diğerinde ise yuvarlak bir nesne tutmaktadır. Yatay çizilmiştir ve kollarını öne doğru uzatmıştır. Metinde bunun yengeç olduğu, elinde tuttuğu çiçeğin kırmızı ve beyaz güllerden oluşan bir deste olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 50b)

78. Şems Esed burcuna gelince müvekkel olan melek: Bir başı, iki kanadı ve dört kolu olan ve oturan bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başında dört gözü ve başının etrafında bir hâle vardır. Bir elinde mushaf, bir elinde altın nar, bir elinde asa ve bir elinde altın tas tutmaktadır. Elbisesi uzundur, belinde kemeri vardır. Metinde bir başı, başında dört gözü ve bir ağzı olan bir adam şeklinde olduğu, dört eli olduğu ve ellerinde mushaf, altın nar, asa ve altın tas tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 51b)

79. *Şems Esed* burcuna gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: İki başlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi uzundur. Belinde kemer vardır ve ayakları çıplaktır. Başlar ters yönler bakan horoz başı şeklindedir ve taşları vardır. Adamın bir elinde bıçak, bir elinde ise karpuz vardır. Metinde tekvînin iki başı, iki eli ve iki ayağı olan bir horoza benzediği, bir elinde karpuz, diğerinde bıçak olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 52a)

80. *Şems Sünbüle* burcuna gelince müvekkel olan melek: İki başlı, iki kanatlı ve dört kollu bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi uzundur ve belinde büküm büküm kıvrılmış bir kemeri vardır. Ayakları çıplaktır. Başlar birbirine yapışık çizilmiştir ve etraflarında bir hâle vardır. Bir elinde kalem, bir elinde süngü, bir elinde orak ve diğerinde altın tas tutar. Sağ kanadın altında bir çanak resmedilmiştir. Metinde meleğin iki başı, iki kanadı ve dört eli olan, bir elinde kalem, bir elinde süngü, bir elinde orak ve bir elinde altın tas tutan bir insan şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 53a)

81. *Şems Sünbüle* burcuna gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: İki başlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlardan birisi saçları beline kadar uzun, sakallı ve bıyıklı bir erkek başı, diğeri ise bir geyik başıdır. Bir elinde ney, diğerinde ise tef tutmaktadır. Elbisesi uzundur ve ayakları çıplaktır. Metinde tekvînin iki başlı olduğu, bir başının uzun saçlı insan, diğerinin geyik başına benzediği, bir elinde tef ve bir elinde ney tuttuğu ve önünde bir selvi ağacı olduğu belirtilmiştir. Fakat resimde selvi ağacı çizilmemiştir. (bkz. vr. 54a)

82. *Şems Mîzân* burcuna gelince müvekkel olan melek: Birbirine yapışık çizilmiş dört başlı, iki kanatlı ve dört eli bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başların etrafında bir hâle ve her başta dört göz vardır. Bir elinde tesbîh, bir elinde micmer, bir elinde ibrik ve bir elinde terazi tutmaktadır. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Metinde meleğin insan başı gibi dört başı ve her başında dört gözü, ayrıca dört eli olduğu ve bir elinde tesbîh, bir elinde micmer, bir elinde ibrik ve bir elinde mizan tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 54b)

83. *Şems Mîzân* burcuna gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: İki başlı ve iki eli bir tavus kuşu şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlardan biri öne, diğeri arkaya bakmaktadır. Eller insan eli gibidir ve göğsü çıkıktır. Bir elinde kepçe, diğerinde kase tutmakadır. Metinde tekvînin şeklinin tavusa benzediği, insan eli gibi iki eli olduğu ve bir elinde kepçe, diğerinde kâse tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 55b)

84. *Şems 'Akrab* burcuna gelince müvekkel olan melek: Birbirine bitişik üç başı ve altı eli olan kanatlı bir kadın şeklindedir. Uzun bir elbise giymiştir. Belinde kemeri vardır ve ayakları çıplaktır. Bir elinde kılıç, bir elinde yay, bir elinde rebab, bir elinde hıyar, bir elinde ibrik ve bir elinde hıyar tutar. Metinde üç başı ve altı eli olan, bir elinde kılıç, bir elinde yay, bir elinde rebab, bir elinde hıyar, bir elinde ibrik ve bir elinde hıyar tutan bir insan şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 56a)

85. *Şems 'Akrab* burcuna gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Üç başlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlardan soldaki öküz, ortadaki insan, sağdaki ise horoz başı şeklindedir. Ellerini önünde kavuşturmuştur. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Metinde tekvînin bir başı insan, bir başı öküz ve bir başı horoz başına benzeyen insan şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 57a)

86. **Şems Kavs** burcuna gelince müvekkel olan melek: İki kanatlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Bir elinde mızrak ve bir elinde ayna tutmaktadır. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Metinde şeklin iki eli ve bir başı olan, bir elinde harbe, bir elinde ayna tutan bir insana benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 57b)

87. **Şems Kavs** burcuna gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Bir seccade üzerine oturmuş, elleri önünde, sakallı ve bıyıklı bir adam şeklinde tasvîr edilmiştir. Başında sarık vardır. Metinde tekvînin, seccade üzerine oturmuş, tesbîh eden *Müşterî* gibi olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 58a)

88. **Şems Hüt** burcuna gelince müvekkel olan melek: İki kanatlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başının etrafında bir hâle vardır. Elbisesi uzundur ve ayakları çıplaktır. Bir elinde mızrak ve bir elinde *menşur* tutar. Metinde meleğin bir başı ve iki eli olan bir insana benzediği, sol elinde harbe ve diğer elinde üzerinde "*Nasrun min Allahu fethun karibun*" âyet-i kerîmesi yazan bir menşur tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 61a)

89. **Şems Hüt** burcuna gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Kuş başlı, kuyruklu, iki kanatlı bir aslan şeklinde tasvîr edilmiştir. Kuyruk kıvrık gösterilmiştir. Metinde tekvînin başı kuş başına, kuyruğu ejderhaya benzeyen iki kanatlı bir aslan şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 62a)

90. **Kamer Şeraṭeyn** menziline gelince müvekkel olan melek: İki aslan üzerine bağdaş kurup oturmuş, dört kollu bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başında sarığı vardır ve elbisesi uzundur. Bir elinde *sürmedân*, bir elinde *destârçe*, bir elinde ayna ve diğerinde *kırâbe* tutmaktadır. Kanatları yoktur. Metinde meleğin iki başlı, sekiz ayaklı bir aslanın üzerine binmiş dört elli bir insan olduğu, bir elinde *sürmedân*, bir elinde *destârçe*, bir elinde ayna ve diğerinde *kırâbe* tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 63b)

91. **Kamer Şeraṭeyn** menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: İki kanatlı, elinde bel olan bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi dizlerine kadardır, ayakları çıplaktır ve başının etrafında bir hâle vardır. Metinde tekvînin daima bel ile uçurum kazdığı belirtilmiştir. (bkz. vr. 64a)

92. **Kamer Buṭayn** menziline gelince müvekkel olan melek: Gövdelerinden geçme oluşacak biçimde birbirlerine sarılmış simetrik iki yılan şeklinde tasvîr edilmiştir. İkisi de iki başlı ve iki kolludur. Başlar aslan başı şeklindedir. Birer ellerinde yanmış mum, diğer ellerinde tarak vardır. Metinde meleğin birbirlerine sarılmış, iki başlı ve iki elli iki yilandan oluştuğu, bir elde yanmış mum, diğerinde tarak olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 64b)

93. **Kamer Buṭayn** menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Kıskaçları arasında ay tutan bir yengeç şeklinde tasvîr edilmiştir. Ay, kadın başı şeklindedir. Metinde tekvînin üzerinde ay olan bir yengeç olduğu yazılıdır. (bkz. vr. 65a)

94. **Kamer Şüreyyâ** menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Dört ayaklı bir leylek şeklinde tasvîr edilmiştir. Bir ayağını kaldırmıştır ve önünde bir kadeh vardır. Metinde tekvînin önünde bir çanak su olan bir laklaka benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 65b)

95. *Ḳamer Deberān* menziline gelince müvekkel olan melek: İki başı ve iki kanadı olan bir ejderha şeklindedir. Ağızlarıyla kanatlarının uçlarını tutmaktadır. Gövdesi ve kuyruğunun kıvrımları geçme oluşturmıştır. Sağında yılanı dönük bir karga vardır. Metinde şeklin iki başı ve iki kanadı olan ve önünde bir karga duran bir ejderha olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 66a)

96. *Ḳamer Deberān* menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: İki başlı, dört ayaklı ve kuyruklu bir kaplumbağa şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde tekvînin, ağızlarında yılan tutan iki başlı bir bağa olduğu belirtilmiştir. Resimde ağızlarda çok ince bir çizgi vardır. (bkz. vr. 66b)

97. *Ḳamer Heḳ'a* menziline iken akrep kovmak için çizilen *Sereṯān* şekli ('*Aḳreb Resmi*): Bir akrep şeklinde tasvîr edilmiştir. Bununla ilgili tılsım anlatılmıştır. (bkz. vr. 67b)

98. *Ḳamer Heḳ'a* menziline gelince müvekkel olan melek: Aslan başlı, deve ayaklı ve dört kollu bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Bir elinde zurna, bir elinde süpürge, bir elinde hançer ve bir elinde tarak tutmaktadır. Üzerinde diğer resimlerden farklı olarak pantolon vardır. Kanatları yoktur. Metinde dört eli, deve ayağına benzeyen iki ayağı ve aslan başına benzeyen başı olan bir insan şeklinde yaratıldığı, bir elinde zurna, bir elinde süpürge, bir elinde hançer ve bir elinde tarak tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 67b)

99. *Ḳamer Heḳ'a* menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Bir kedi şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde de tekvînin kedi şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 68a)

100. *Ḳamer Hen'a* menziline gelince müvekkel olan melek: Üzerindeki tahtırevanda dört kişinin oturduğu bir fil şeklinde tasvîr edilmiştir. Birinin elinde kılıç, birinin elinde ok ve yay, birinin elinde şişe vardır. Metinde şeklin üzerinde dört adam oturan bir fil olduğu, birinin elinde kılıç, birinin ok ve yay, birinin de şişe, *zerka* ve *sinan* olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 68b)

101. *Ḳamer Hen'a* menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: İki başlı bir at şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlardan birisi öne, birisi arkaya bakmaktadır. Metinde de tekvînin iki başlı at şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 69a)

102. *Ḳamer Zīrā'* menziline gelince müvekkel olan melek: Ayakları at ayağı şeklinde ve dört kollu bir erkek olarak tasvîr edilmiştir. Sakallı ve bıyıklıdır. Elbisesi ayak bileklerindedir. Bir elinde Hüdühüd kuşu, bir elinde levha, bir elinde hançer ve diğer elinde kamyş tutmaktadır. Kanatları yoktur. Metinde meleğin, insan eli gibi dört eli ve at ayağı gibi iki ayağı olan, bir elinde Hüdühüd kuşu, bir elinde levha, bir elinde hançer ve bir elinde kamyş tutan bir insan şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 69b)

103. *Ḳamer Zīrā'* menziline gelince bir yola çabuk ve yorulmadan gitmek için çizilen melek şekli: Salâta duran bir melek şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Başının etrafında bir hâle vardır. Metinde bu meleğin iki kanatlı insan şeklinde olduğu belirtilmektedir. (bkz. vr. 70a)

104. **Ƙamer Zirā'** menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Üç başlı ata binmiş bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Adam yularları tutmaktadır. Başında sarık vardır. Elbisesi uzundur ve ayakları çıplaktır. Metinde tekvînin, üç başlı ve arkasında insan oturan bir deveye benzediği, adamın devenin yularını tuttuğu ve başında yeşil imâmesi olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 70b)

105. **Ƙamer Neşre** menziline gelince müvekkel olan melek: Üzerinde leylek oturan bir koç şeklinde tasvîr edilmiştir. Leylek arkasına bakmaktadır. Koç ise koşar gibi çizilmiştir. Metinde meleğin, üzerinde kuyruğundan yana bakan bir leyleğin oturduğu bir koça benzediği ve ayaklarının insan ayağına benzediği belirtilmiştir. Resimde ise ayaklar normal çizilmiştir. (bkz. vr. 71a)

106. **Ƙamer Neşre** menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Başı dört yilandan oluşan bağdaş kurup oturmuş bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlardan ortadaki ikisi birbirine, diğerleri ise sağa ve sola bakmaktadır. Adamın bir elinde balık ve diğerinde yelpaze vardır. Metinde tekvînin hepsi yılan başına benzeyen dört başlı, iki elli ve bir elinde yelpaze, diğerinde balık tutan bir insana benzediği, acayib vücutlu bir melek olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 71b)

107. **Ƙamer Tarfe** menziline gelince müvekkel olan melek: Bir seccade üzerine oturmuş, namaz kılan bir melek şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Başında sarık vardır. Önünde başı hizasında bir kandil durmaktadır. Metinde seccade üzerinde oturan, namaz kılan bir insana benzediği, önünde kandil yandığı ve iki kanatlı olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 72a)

108. **Ƙamer Cebhe** menziline gelince müvekkel olan melek: Üç başı ve dört eli olan bağdaş kurup oturmuş bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlardan birisi yılan, birisi kurt, diğeri ise sîmurg başı şeklindedir. Yılanın başında kulakları vardır. Ellerinden birinde elma, birinde bıçak, birinde bir parça saç ve diğerinde orak tutmaktadır. Metinde meleğin üç başı olan bir insana benzediği, başların biri yılan, biri kurt ve biri sîmurg başı olduğu, dört eli olduğu ve birinde elma birinde bıçak, birinde bir parça saç ve birinde kullabe tuttuğu belirtilmektedir. (bkz. vr. 73a)

109. **Ƙamer Cebhe** menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Başını arkasına çevirmiş ve sırtını kaşır gibi duran bir zürefa şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde başını arkasına koymuş bir zürefa şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 73b)

110. **Ƙamer Zübre** menziline gelince müvekkel olan melek: Başı kuş başı şeklinde, dört kollu bir insan olarak tasvîr edilmiştir. Üç elinde çiçek, diğerinde ise yuvarlak bir cisim tutmaktadır. Elbisesinin eteği iki katlıdır ve kemeri uzundur. Ayakları çıplaktır. Metinde tekvînin başı kuş başına benzeyen ve dört eli olan, dört elinde de reyhanlı gül tutan bir melek gibi olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 74b)

111. **Ƙamer Zübre** menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Resim yeri ayrılmış, fakat resim çizilmemiştir. Metinde tekvînin, beyaz çâr bürünmüş ve yüzü peçeli

bir kadına benzediği, arkasında çârlara bürünmüş iki küçük kızın durduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 74a)

112. **Tekvîn/Cin:** Ata binmiş bir savaşçı şeklinde tasvîr edilmiştir. At koşmaktadır. Adam ise arkasına bakmaktadır. Ayakları üzengidedir ve elbisesi uzundur. Belinde kın içinde ok ve yay vardır. Bir elinde kılıç, diğerinde süngü tutmaktadır. Sakallı ve bıyıklıdır ve başında miğfer vardır. Atın yuları vardır ve kuyruğu düğümlenmiştir. Metinde, bu şeklin adı ve özellikleri hakkında herhangi bir bilgi yoktur. Tekvîn olduğu yazılıdır. (bkz. vr. 75a)

113. **Ḳamer Şarfe menziline gelince müvekkel olan melek:** Bağdaş kurup oturmuş, iki başlı ve dört kollu bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlardan biri sığır, diğeri deve başı şeklindedir. Ellerinden ikisini dizleri üzerine koymuştur. Diğer iki elinin birinde testi, birinde sürahi tutmaktadır. Elbisesi uzundur ve belinde kemeri vardır. Metinde meleğin bir başı sığır, bir başı deve başına benzeyen iki başlı, dört kollu bir insana benzediği, bir elinde testi ve bir elinde bardak tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 75b)

114. **Ḳamer Şarfe menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni:** Bacakları uzun bir kirpi şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde tekvînin kirpiye benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 76a)

115. **Ḳamer 'Avvâ menziline gelince müvekkel olan melek:** İki kanatlı, yayıyla nişan alan bir melek şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Ayrıca sol elinde oklar vardır. Metinde meleğin, iki kanadı ve iki eli olan, yay çeken ve üç ok tutan bir ferişte olduğu, önünde bir mum ve mumluk olduğu belirtilmiştir. Fakat resimde mum ve mumluk çizilmemiştir. (bkz. vr. 76b)

116. **Ḳamer 'Avvâ menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni:** Bir kirpi şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde tekvînin oklu kirpi denen kirpiye benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 76b)

117. **Ḳamer Simāk menziline gelince müvekkel olan melek:** Bir sandalye üzerine oturmuş bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Ellerinde de balık tutmaktadır. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Başının etrafında hâle vardır. Metinde meleğin sandalye üzerine oturmuş ve ellerinde balık tutan bir insana benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 77b)

118. **Ḳamer Simāk menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni:** Bağdaş kurup oturmuş bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başı deve başı şeklindedir ve sola bakmaktadır. Elbisesi uzundur ve belinde kemer vardır. Bir elinde bakır, bir elinde varaka tutmaktadır. Metinde tekvînin başı deve başı gibi olan insana benzediği, boynunu uzatıp oturduğu, insan eline benzeyen iki eli olduğu, bir elinde bakır ve bir elinde varaka tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 78a)

119. **Ḳamer Ğafre menziline gelince müvekkel olan melek:** İki başlı ve kanatlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlar bitişik çizilmiştir ve etrafında hâle vardır. Bir elinde zenberek, diğer elinde insan başı şeklinde tasvîr edilen güneş tutmaktadır. Metinde meleğin iki eli, iki başı, iki ayağı ve iki kanadı olan bir insana benzediği, bir elinde zenberek ve bir elinde güneş tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 78b)

120. **Kamer Ğafre** menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Birbirine dolanmış iki yılan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlar insan başı şeklindedir. İkişer kanatlıdır. Metinde tekvînin birbirine sarılan iki yılan olduğu, başlarının insan başına benzediği, ikişer kanatları olduğu belirtilmiştir. Bugünkü tıp sembolüdür. (bkz. vr. 79a)

121. **Kamer Zubânâ** menziline gelince müvekkel olan melek: Resim için yer ayrılmış, fakat resim çizilmemiştir. Metinde meleğin bir sandalye üzerinde oturan ve önünde bir mangal ateş yanan bir ferîşteye benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 79b)

122. **Kamer Zubânâ** menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Biri insan, diğeri oğlak başı şeklinde iki başlı bir insan olarak tasvîr edilmiştir. Ellerini önünde kavuşturmuştur. Elbisesi uzun, ayakları çıplaktır. Metinde resim hakkında bilgi yoktur. (bkz. vr. 80a)

123. **Kamer İklîl** menziline gelince müvekkel olan melek: İki başlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Boyunları uzundur ve köpek başı şeklindedir. Bir elinde yılan, diğerinde dal tutmaktadır. Elbisesi dizlerine kadardır ve ayakları çıplaktır. Ayaklarını yürür gibi açmıştır. Metinde meleğin köpek başına benzeyen iki başı ve insan eline benzeyen iki eli olduğu, bir elinde yılan ve bir elinde ağaç tuttuğu ve yürüdüğü belirtilmiştir. (bkz. vr. 80b)

124. **Kamer Kalb** menziline gelince müvekkel olan melek: Üzerinde çiçek desenleri olan bir sandalyeye oturmuş, sığır başlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Öne doğru uzattığı elinde çanak, diğerinde zincir tutmaktadır. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Metinde meleğin sandalyeye oturmuş bir insana benzediği, başı sığır başı gibi olduğu ve bir elinde zincir ve diğerinde çanak tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 81b)

125. **Kamer Kalb** menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Ağaca sarılmış bir ejderha şeklinde tasvîr edilmiştir. İnsan eline benzeyen elleriyle ağacın dallarına tutunmuştur. Kolları ve başı arasında yukarı kalkık iki kanat vardır. Başını aşağı eğmiştir. Metinde tekvînin iki kanadı ve insan eli gibi iki eli olan, altında akarsu olan bir ağaca sarılmış bir ejderha olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 81b)

126. **Kamer Şevle** menziline gelince müvekkel olan melek: Ata binmiş bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Atın eyeri yoktur, dizgini vardır. Adamın bir eliyle mızrak, diğer eliyle atın yularını tutmaktadır. Elbisesi dizlerine kadardır ve ayakları çıplaktır. Metinde meleğin çıplak bir ata binmiş insana benzediği, bir elinde atın dizginini ve bir elinde mızrak tuttuğunu, atın gök kır at olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 82b)

127. **Kamer Şevle** menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: İnsan şeklinde tasvîr edilmiştir. Ellerini önünde kavuşturmuştur. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Saçları uzundur. Metinde ise tekvînin resimden farklı olarak oturan bir arı şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 82b)

128. **Kamer Bula'** menziline gelince müvekkel olan melek: Bir sığır üzerine bağdaş kurup yan oturmuş bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Elinde tesbîh tutmaktadır. Elbisesi uzundur. Sakallı ve bıyıklıdır. Metinde meleğin erkek sığır üzerine oturmuş bir insana benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 83a)

129. Bir yılan tasvîr edilmiştir. Metinde resim hakkında bilgi yoktur. (bkz. vr. 83b)

130. **Kamer Su'ûd menziline gelince müvekkel olan melek:** Katır üzerine oturmuş bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Bir eliyle katırın yularını tutmaktadır, diğer elinde de bir varaka vardır. Elbisesi uzundur, belinde kemer ve ayaklarında çizme, başında ise sarık vardır. Metinde meleğin, bir ak katır üzerine binmiş bir insan olduğu, yeşil giydiği, elinde yeşil ipk üzerine yeşil hat ile yazılmış bir âyet-i şerîf tuttuğu belirtilmiştir. Yazılı olan âyet-i şerîf de verilmiştir. (bkz. vr. 83b)

131. **Kamer Su'ûd menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni:** İki başlı bir at şeklinde tasvîr edilmiştir. Su içmektedir. Metinde tekvînin, iki başlı bir at şeklinde olduğu ve bir *murğ-zârdan* su içtiği belirtilmiştir. (bkz. vr. 84b)

132. **Kamer Ahbiye menziline gelince müvekkel olan melek:** Siyah bir ata binmiş bir savaşçı şeklinde tasvîr edilmiştir. Başında miğferi ve belinde kılıcı vardır. Elbisesi dizlerindedir ve ayaklarında çizme vardır. Metinde meleğin, kara bir ata binmiş silahlı bir insan şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 84b)

133. **Kamer Ahbiye menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni:** Oturan bir kadın şeklinde tasvîr edilmiştir. Bir ayağını bağdaş kurar gibi kıvrırmış, diğerini ise dizinden kırarak dik tutmuştur. Başı örtülüdür. Profilden çizilmiştir. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Belinde kemeri vardır. Bir elini çenesine dayamış, diğer elini ise dizine koymuştur. Metinde tekvînin sadece kadına benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 85a)

134. **Kamer Mukaddem menziline gelince müvekkel olan melek:** Bağdaş kurup oturmuş bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başında sarık vardır ve elbisesi uzundur. Ellerini önünde kavuşturmuştur. Sakallı ve bıyıklıdır. Yanında bir rahle ve üzerinde açık Kur'ân durmaktadır. Rahle yan çizilmiştir. Metinde meleğin, beyaz elbise giymiş nûrlu bir pîr olduğu, oturduğu, önünde bir rahle ve açık Kur'ân durduğu, daima Kur'ân okuduğu ve zühd ve verâ sahibi olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 85b)

135. **Kamer Mukaddem menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni:** Bir çocuk şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Saçı uzundur. Bir elinde baston tutmaktadır. Metinde tekvînin bir elinde *cevgan* tutan bir çocuğa benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 86a)

136. **Kamer Mu'ahhar menziline gelince müvekkel olan melek:** Pantolonlu bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Saçları uzundur ve ayakları çıplak değildir. Bir elinde gürz ve bir elinde kalkan tutmaktadır. Metinde meleğin bir elinde gürz ve bir elinde kalkan olan piyadeye benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 86b)

137. **Kamer Mu'ahhar menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni:** İki başlı bir kuş şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlar sağa ve sola dönüktür. Metinde tekvînin iki başlı bir turnaya benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 86b)

138. **Kamer Ne'âyim menziline gelince müvekkel olan melek:** Biri kuş, diğeri koyun başı olan iki başlı ve iki kanatlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Bir elinde kılıç, diğerinde ise kâğıt tutmaktadır. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Metinde meleğin bir başı

kuş, diğeri koyun başına benzeyen iki başlı, iki kanatlı ve iki elli bir insana benzediği, bir elinde varaka ve bir elinde kılıç tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 87a)

139. Dizlerinin üstüne oturmuş, ellerini göğsüne kavuşturmuş, başı sarıklı ve elbisesi uzun bir insan çizilmiştir. Resim hakkında herhangi bir bilgi verilmemiştir. (bkz. vr. 87b)

140. **Ḳamer Rişā** menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Bir fil şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde tekvînin beyaz file benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 88a)

141. Başı insan başı şeklinde olan kuyruklu bir hayvan çizilmiştir. Başında tacı vardır ve saçları uzundur. Nüshanın bu bölümünde sayfalar karışık olduğu için resmin hangi menzile müvekkel olduğu belli değildir. Ayrıca metinde şekil hakkında bilgi yoktur. (bkz. vr. 88b)

142. **Ḳamer Belde** menziline gelince müvekkel olan melek: Bir tepe üzerinde dört burçlu bir kale ve burçların her birinde dört insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Resmin sağ ve solunda iki servi ağacı vardır. İnsanların saçları uzundur. En sağdaki bir elini kaldırmıştır. Metinde meleğin yüce bir dağ başındaki bir kaleye benzediği ve kalenin içinde dört insan olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 88b)

143. **Ḳamer Belde** menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Kafes içinde bir kuş şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde tekvînin bir kafesde hapis olan bir Hüdhdü kuşu olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 89a)

144. **Ḳamer Zābiḥ** menziline gelince müvekkel olan melek: İki kanatlı bir melek şeklinde tasvîr edilmiştir. Başında tacı vardır. Bir koçu boynuzlarından tutup kaldırmıştır. Elbisesi uzundur ve ayakları görünmemektedir. Metinde meleğin, iki kanatlı bir insana benzediği, bir koçu boynuzlarından tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 89b)

145. **Ḳamer Zābiḥ** menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: İki başlı bir kuş şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlar ters yönlerce çevrilmiştir ve ayakları açıktır. Metinde tekvînin iki başlı ve iki kanatlı bir kuş olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 90a)

5. İNCELEME BÖLÜMÜNÜN DİZİNİ

- Abdâlân-ı Rum 2
Abdullah bin Pervîz 19
Abdullah-ı İlahî, Simavlı Nakşî Şeyhi 2, 5
Abdûlbaki Gölpinarlı 6
Acin 41
Aczû'l-esed 42
Adem, Hz. 22, 44, 47, 48, 49, 50, 52
Afitâb 24
Afrodit 23
Ağnam 38
Ahbiye 30, 57, 59, 92
Ahd-nâme-i Süleymân 13, 65
Âhirü'n-nehr 41
Ahmed Paşa 6, 24, 51, 62, 63
Ahmed-i Daî 3, 8, 50, 62
Ahmedî 3, 8
ahkâmî 17
akdâr 35
Akreb burcu 15, 16, 24, 26, 31, 40, 55, 79, 83, 86
Aksâm-ı şevâbit 37
Alaaddin-i Keykuhat III, 1
Aladdin-i Selçukî I
Âlî, Gelibolulu 3
Ali Emiri 4
Ali, Hz. 2, 6
Ali Kuşçu 18, 19
Almagest 18
Anadolu 8, 18, 77, 78
Anadolu Halk Resimleri 77
Ankara Savaşı 1
apokaliptik 44
Aristarkhos 18
Aristo 18
Arkuve 38
Arş 15, 20, 41, 43, 49
Arşü'l-cevzâ 42
Arşü's-simâk 42
astrolog 17
astroloji 17, 18, 19, 27
astronom 18
astronomi 17, 18, 19
A. v. D. Linde 5
'Avâyid
'Avvâ 15, 31, 32, 37, 40, 56, 58, 80, 90
'Avve'l-berd 40
ay 13, 16, 17, 18, 22, 23, 28, 33, 79, 87
'Ayn 38
'Aynü's-sevr 39
Ayşe, Hz. 44
'Ayyûk 39
a'zam 35
'Azârâ 42
Azâzil 50
Azfârü'z-zaneb 37
'azm-ı evvel 35
'azm-ı hâmis 35
'azm-ı râbi' 35
'azm-ı sâdis 35
'azm-ı şâlis 35
'azm-ı şâni 35
'Azrâ 40
Azrâil 45, 46, 49, 50, 52
Bâbil 31, 50, 51, 62
Babinger 3
Bağdat 18
bahr-i mescûr 52
Bahrü'n-nûr 45
Bâkî 22, 23, 24, 27, 63
Balıkesir 2, 4, 6, 9, 14
Bâli 19
Baron O. M. V. Schlehta Wssehrd 4
Bâtıye 42, 84
Batlamyos 18, 35, 40, 42
Batn 29
Batn-ı Hamel 29
Batnü'l-Hüt 13, 29, 31, 32, 39, 42
Bayezid, II 2, 3, 4, 6, 9, 14,
Bazarlu Bey 1
Bedevîler 18
bedr 23, 28
Bedreddin M. b. M. b. Sibî el-Mâridinî 10
Beduh 61, 64
Behram 24, 25
Behram-ı felek 24
Belde 15, 30, 31, 57, 59, 93
Beliğ 2
Belinâs Hakim 16
Belkıs harebeleri 3
Belkıs Pınarı 1
Benât 36

Benât-ı na'ş-ı kübrâ 36, 37
 Benât-ı na'ş-ı şugrâ 36
 Berşâvuş 38
 Beyânî 3, 8
 Beyânî Tezkiresi 3
 Beyz 41, 42
 Bilecik 1
 Bircîs 25
 Brahmanlar 34
 Brahmasphutasiddhanta 18
 Bula' 57, 58, 91
 burc 14, 15, 16, 19, 21, 24, 26, 29, 33, 34, 35, 36, 39, 40, 64, 65, 66, 78, 85, 86, 87
 Burc-ı 'Akreb 40
 Burc-ı Cedy 41
 Burc-ı Cevzâ 39
 Burc-ı Delv 41
 Burc-ı Esed 40
 Burc-ı Hamel -
 Burc-ı Hüt
 Burc-ı Kavs 40
 Burc-ı Mizân 40
 Burc-ı Seretân 39
 Burc-ı Şevr 39
 Burc-ı Sünbüle 40
 Bursa 2, 4
 Bursalı Mehmed Tahir Efendi 1, 3, 9
 Bursalı Melihî 2
 Buṭayn 15, 29, 31, 39, 55, 58, 87
 Ca'fer-i Şâdik 16, 57, 61
 Câşî 37, 38, 80
 Cebbâr 41, 42, 83
 Cebhe 15, 32, 35, 40, 56, 58, 89
 Cebhe-i Esed 30
 Cebrâil 16, 45, 46, 48, 49, 52
 Cedy 15, 16, 24, 26, 41, 79, 83
 Cefr 61
 Celaleddin Melikşah, Sultan 18
 Cellâd-ı felek 34
 Cemşid el-Kâşî 18
 Cenâhü'l-feres 38
 Cetvel 61
 Cevn 36
 Cevzâ 13, 15, 16, 24, 26, 30, 39, 41, 42, 54, 57, 78, 82, 83, 84, 85
 cevzehr 27
 Cezayir 61
 cezir 28
 Cidyân 38
 cifr 64
 Cirm 28, 33, 34, 35
 Cudeyy 36, 37
 Çengname 24, 27
 Çobanyıldızı 23
 daire 28, 33
 dâ'ire-i felekü'l-burûc 15
 dâ'ire-i mu'addilü'n-nehâr 15
 Dakâyıku'l-hakâyık 9, 10
 Da'vet-nâme 2, 9, 10, 11, 17, 27, 43, 60, 77, 78
 Davidson 44

Davut 52, 60, 61
 Deberân 15, 29, 30, 31, 39, 55, 56, 58, 59, 88
 debîr-i çerh 23
 debîr-i felek 23
 debîr-i sema 23
 Decâce 38, 81
 Delfin 38, 82
 Delv 15, 16, 24, 26, 41, 79, 83
 derece 36
 devr-i Adem 22
 devr-i Kamer 22
 devr-i Muhammedî 22
 Dıraç 4
 dokuz felek 15, 20
 Dolunay 23
 Dübb-i Aşgar 36, 80
 Dübb-i ekber 36, 80
 E. Blochet 1
 Ebu Müslim-i Horasanî 2
 Edha'n-na'am 41, 42
 Edincik 1, 2, 4
 Eflâk 26
 eflâk-i selase-i ulviyye 21
 eflâk-ı seyyârât 15, 27
 Eflâk-ı tedâvir 15, 27
 el-Hâzini 18
 Emînü'l-vahy 52
 en-Necm 39
 Eremiel 44
 Erendiz 25
 Erneb 42, 83
 Erzurumlu İsmail Hakkı 19
 Esâfî 37, 81
 Esed 15, 16, 24, 26, 30, 37, 40, 54, 79, 82, 85, 86
 Eskişehir 1
 Eşrât 29
 Eşref 50
 eşref-i saat 18
 evc 27
 Evlâd-ı Zibâ 37
 el-^{هامل} el-Hamel 29
 Evzahü'l-mesâlik ma'rifeti'l-memâlik 19
 Fahîl 30
 Fas 61
 Fatih Sultan Mehmed 2
 Fatma, Hz. 61
 Fekke 37, 43, 80
 felek 14, 15, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 32, 33, 34, 35, 36, 43, 49, 51, 53
 felek-i atlas 15, 20, 21, 27, 43
 felek-i a'zam 15, 20, 27, 35, 43
 felek-i burûc 13, 15, 26, 35, 36
 felek-i cevzehr 28
 felek-i esfel 28
 felek-i Kamer 15, 27, 32, 33, 34, 51
 felek-i küllî 33
 felek-i mâyl 39
 felek-i Mirrih 15, 33, 34
 felek-i Müşteri 15, 34
 felek-i Şems 15, 33, 34

felek-i tedvir 28, 32, 33
 felek-i tedvîr-i merkez 32
 felek-i 'Utârid 15, 27, 32, 33
 felek-i Zuhal 34, 35
 felek-i Zühre 15, 32, 33, 34
 felek-i şevâbit 15, 20, 26, 27, 34, 35, 36
 Femül-Hût 42, 43
 Fer'-i mu'ahhar 1
 Fer'-i mukaddem 31
 Ferd 42
 Feres-i A'zam 82
 Ferg 32
 Ferg-i Evvel 15, 32
 Ferg-i Delv-i Mu'ahhar 32
 Ferg-i Delv-i Mukaddem 32
 Ferg-i Sâni 15, 32
 Ferkadân 30, 36
 Fevâris 38
 Fırka 37
 Firâset-nâme 2, 4, 6
 Firdevsi, İran'lı 8
 Firdevsi-i Tavil 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14
 Fuad Köprülü 1, 2, 3, 6, 8, 9
 Fuzûlî 27
 Ğafr 15, 29, 31
 Ğafre 40, 56, 58, 59, 90, 91
 Ğanâm 37
 ğârib 28
 Gelibolu 1
 Gelibolulu Âlî 8
 Genek Bey, Gazi 1
 Genek Bey, Hacı 1
 Gıyaseddin Cemşid 19
 gnostik 44
 Gurâb 42, 84
 Güldestân-ı 'İrfân 2
 Gülistan 1
 gün 24
 güneş 16, 18, 21, 22, 24, 28, 29, 33, 34, 36, 90
 Hacı Bektaş-ı Velî 2, 6
 Hacı Bektaş Veli Vilâyet-nâmesi 6
 Hadîkatü'l-hakâyık 6
 Hadîş-i ahsen 4
 hafîyye, 35
 Hamâil 62, 63
 Hamel 15, 16, 24, 26, 29, 36, 39, 54, 78, 82, 85
 Hamele-i 'arş 16, 45, 49, 51, 57
 Hâmil-i Re'sû'l-Ġül/Berşâvüş 38, 81
 hamse-i mütehayyire 21
 hâric-i merkez 13, 27, 28, 32
 hâricü'l-merkez-i sâni 32
 hâricü's-şüret 35
 Hâris 47, 48
 Hârisü's-semâ 37
 Hârisü's-Şimâl 37
 Harut 62
 Hârut ve Mârut 23, 47, 50
 Hasan, Hz.2
 Hasan Çelebi 3, 8

Hâtib-i felek 25
 Havvâ 38, 81
 Havz 37
 Hayâlî Beğ 27
 Hayât u Memât (Hayât-nâme) 2 5
 Haytû'l-kettân 41, 83
 Hayyâ; 38
 Hayye 38, 81
 Hazinedarbaşı Ali Ağa 5
 Hâzinü'l-kuds, 52
 hazîre-i Kuds 53
 Haziz 27
 heft ayine 21
 heft banu 21
 Heğ'a 15, 31, 56, 58, 88
 Hen'a 15, 31, 56, 88
 Hermes 23
 Hexagram 60, 61
 heyet 18
 Hıbâ 32
 Hıfz melekleri 47, 53
 Hımareyn 39
 Hışâr 42
 Hızır, Hz. 53
 Hızır Bey 1
 hilâl 23
 Hilye 37
 Hindistan 18, 25
 Hindû 26
 Hint 17, 25
 Hoğ'a 41
 Horasan 2, 3
 Hulâgû 18
 Hülâsatü'l-Hey'e 19
 hurşid 24
 Hût 15, 16, 26, 32, 41, 43, 55, 58, 79, 83, 84, 87
 Hût-ı felek 26
 Hürmüz 25
 Hüseyin, Hz. 2
 İblîs 45, 46, 47
 İbn 'Abbâs 44
 İbnü's-Şâtir 18
 İbrahim 49, 52
 İbrahim Olgun 7, 8
 İbrani 61
 İdris, Hz. 52
 İfrit 45
 İhtirak 27
 İhtiyârât sistemi 17
 İklil 15, 29, 31, 40, 57, 91
 İklil-i cenûbî 43, 84
 İklil-i şimâlî 37, 43
 İlhanlılar
 'ilm (şinâ'at) ü'l-aḥkâm 17, 19
 'ilm (şinâ'at) aḥkâmü'n- (ya da kazâya'n-) nücûm 17
 ilmü'l-cefr 61
 'ilmü'l-eflâk 18
 'ilm-i evfâk 64
 ilmü'l-hey'et; 18
 'ilmü'l-hurûf 61

- 'ilm-i kîmyâ 19
 'ilm-i nücûm /necâma2, 4, 17, 19, 20
 'ilm-i sihr 19
 'ilm-i tencim 18, 26;
 'ilm-i vefk 64
 İlyâs b. Hızr 1
 İlyâs b. Hızr el-mutahallis bi'l-Firdevsî 1
 İlyas Bey 1
 İnâk 36
 İncil 52, 60
 İnebahu 4
 İnkılâb-ı şayfî 36
 İran 2, 3, 18, 23, 61
 İsa 52
 İshak Nebî 2
 İsmâîl 48
 İsrâîl 16, 45, 46, 49, 52
 İstanbul 1, 2, 5, 19
 İstanbul Arkeoloji Müzesi 1
 İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi,9
 İstanbul Üniversitesi Kütüphanesindeki Türk
 Minyatürleri 11
 İtalya 12
 İzrâil 45
 İzzet Molla 49
 Jacob-israel 44
 Jehoel 44
 Jeremiel 44
 Jüpiter 25
 kâdi-i felek 25
 kaasid-ı felek 22
 Kabala 61
 Kabalistik 44, 60, 61
 Kabe 14, 48, 49
 kadr-i evvel 37, 38, 41, 42, 43
 kadr-i şâliş 38, 39, 42
 kadr-i şani 38
 Kaf Dağı 14
 Kafze 37
 Kafzât-ı zibâ 37
 Kâhil-i Esed 30
 Kahire 18
 Kâ'id 36, 37
 Kalb 15, 30, 57, 59, 91
 Kalb-i 'Akreb 31, 40
 Kalbü'l-esed 30, 42
 Kalkâil 48
 Kamer 13, 14, 15, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28,
 29, 30, 33, 39, 40, 41, 55, 56, 57, 58, 59, 79,
 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93
 Kâmî 64
 Kantûrus 12, 35, 42, 43, 84
 Kanunî Sultan Süleyman 19
 Kâs 42
 Kasr-ı Süleyman 1
 Katip Çelebi 3
 Kavs 15, 16, 24, 26, 31, 40, 55, 79, 83, 87
 Kaytus/Kaytas 41, 83
 Kaykâvus/Mültehib 37, 38, 80
 Kâzî-zâde er-Rûmî 18
 Kazvini 48
 Kebidü'l-esed 37
 keff-ı mebsût 38
 Keffü'l-cezmâ 41
 Keffü'l-hazib 38
 Kelb 84
 Kelb-i aşgar 42, 84
 Kelb-i ekber 42, 84
 Kelb-i mukdim 42, 84
 Kelbeyn 39
 Kelbü'r-râ'i 37, 38
 Kelkâil 48
 kerî 27, 43
 Kerrubiyün 16, 45, 49, 53, 54, 55
 Kervankıran 23
 Keşfü'z-zünûn 3
 Kevâkib-i şâbite 35
 kevâkib-i seb'a-i seyyare 21
 Kevkeb 25
 Kevkebetü's-semekeyn 41, 83
 Keyvan 25
 Kible 36
 Kılâs 30, 39
 Kıssa-i Cezîre-i Midilli 4
 Kıssa-nâme-i Süleymân 'Aleyhi's-selâm 3, 4
 Kıt'atü'l-feres 35, 82
 kıran 26, 27
 Kırân-ı kevâkib 26
 Kırân-ı sa'deyn 26
 kilik-i Utârid 23
 Kirâmen Kâtibin 16, 47, 51, 53
 Kitab-ı Miceşti 35
 Koron 4
 kozmografya 19
 Kubbe 43
 Kudüs 14, 46, 61
 Kur'ân 44, 46, 47, 52, 61, 92
 Kurha 37
 kûth-ı cenûbî 43
 kûth-ı şimâli 43;
 Kûth-nâme 1, 2, 3, 4, 5, 8
 Kûthu'd-din Maḥmûd eş-Şirâzî 18
 Kuṭr 28, 33, 34
 küre-i nâr 27
 Kürsî 20
 Kürsiyyü'l-cevzâ 41, 42
 Latifî 3, 7
 Levh-i Maḥfûz 49, 52, 55
 Lût 52
 M. Wickerhauser 4
 mâh 22, 25, 26
 mahâk 28
 Maḥmud bin 'Ali Sipâhizâde 19
 Maḥmûd Gaznevî, Sultan 57
 Mâlik 47
 Malik Aksel 77
 Manisa 2
 Ma'rifet-nâme 19
 Mars 24
 Mârût 62

Makbûz 30
 Mebsût 30
 Mecerre-i 'Azîm 38
 med 28
 Medine 14
 meh 13, 22
 Mehmed Bey 5
 Mekke 37
 melâyike-i mukarrebün 53
 Melek-i Ahmer 54
 Melek-i Meymün-ı a'zam 54
 Melekü'l-mevt 49
 Melisâ 30
 Menâzirü'l-'avâlim 19
 Menhâil 48
 Menkibü'l-cevzâ 41
 Menkibü'l-feres 38
 Menorah 60, 61
 menzil 14, 16, 17, 28, 29, 30, 64, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93
 menzil-i Kamer 18, 29, 39, 40, 41
 Mer'et-i Müselsele 82
 Merkabah 44
 Merkür 23
 mertebe 35
 Meryem 49
 Mesne adası 12, 43
 Metnû'l-feres 38
 Mehmed bin 'Ömer Beyâzîd bin 'Âşık 19
 Meşâi'l (meseleler) sistemi 17
 mîntakatü'l-burûc 15, 26, 29, 35, 36, 39, 82
 Micmere 43, 84
 Midilli 4
 Mihâil 48
 mihr 24, 26
 mihver-i felekü'l-burûc 35
 Mikâil 16, 45, 46, 49, 52
 Minkâr-ı derâce 38
 Minkârü'l-gurâb 42
 Mir'atü'l-kâ'inât 19
 Mir'atü'l-memâlik 19
 Mirkâtü's-semâ 19
 Mirrih-i ahmer 24
 Mirrih 20, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 33, 34, 80
 Mirzem 42
 Mirzemü'l-'abür, 42
 Mizân 15, 16, 24, 26, 31, 40, 54, 55, 58, 79, 83, 86
 Modon 4
 Morah Firdevsî 1
 mu'addilü'n-nehâr 36
 Mu'ahhar 57, 59, 92
 Mu'akkıbat 16, 47, 53
 Muhaddeb 27
 Muhallifin 42
 Muhammed, Hz. 44, 45, 49, 52, 61
 Muhit 19
 Muhyi'd-din Ebü'l-'Abbâs Ahmed b. 'Ali al-Kureşî al-Bünî 9
 Mukaddem 57, 59, 92

Mukarrebün 14, 16, 45, 51
 Mukdimü'l-feres 38, 82
 Murad, II 3, 19
 Murad, III 19
 Murad-nâme 19
 Musa, Hz. 52, 62
 Musallah-nâme 4
 Muşafü'l-kevâkib 9
 Mustafa Zeki 19
 Muştafa bin 'Aliyü'l-Muvakkît 19
 müfredat 61
 Mültehib 37
 Mümsikü'l-'inân 35, 38, 81
 münafık 33
 Münâzara-i Seyf u Kalem 4, 6, 7
 müneccim 17, 20, 33, 34, 35, 40
 müneccimbaşı 18
 Münker 16
 Münker ve Nekir 47, 53
 münşi-i çerh 23
 Mürvi 40
 Müstereke-i Delv, 38
 Müşelles 82
 Müşterî 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 33, 80, 87
 müzevvecat 61
 Nabi 50
 Nâcid 41
 Nâhid 23
 nahs-i asgar 22, 24, 34
 nahs-i ekber 21, 22, 24, 25, 35
 Nahseyn-i felek 27
 Nakkâr 37
 Nâmûs-ı ekber 52
 Nasireddin-i Tûsî 5, 18
 Na's 36
 Nâth 39
 Ne'amât 41
 Ne'âme 31
 Ne'âyim 15, 30, 31, 57, 59, 92
 Ne'âyim-i Şâdire 31, 40
 Ne'âyim-i Vâride 31, 40
 neccâm 17
 necm 21
 Nehr 41, 83
 Nekir 16
 Nesak-ı Şâmî 38,
 Nesak-ı Yemânî 38
 Nesimî 63
 Neşre 15, 32, 56, 58, 59, 89
 Nesr-i Tâvir 38
 Nesr-i Vâki' 31, 37
 Neşati 22
 Nev' 29, 30, 31, 32, 35
 Nev'î 24, 27
 Neyyir-i asgar 22
 Neyyir-i a'zam 24
 Nihânî 6
 Nil 29, 31
 Nişabur 18
 Nizâm 41

nokta-i evc 27
 nokta-i felekü'l-burûc 36
 nokta-i haziz 27
 nokta-i inkılâb-i şitevi 36
 nokta-i inkılâb-i şayfî 36
 nokta-i i'tidâl-i rebî'i 36
 nokta-i i'tidâl-ı harilî 36
 nokta-i mu'addilü'n-nehâr 36
 Nuh tufanı 47
 Nuriel 44
 nüsha 26
 Orhan 1
 Orhan bin Kenek 1
 Oroiael 44
 Osman Gazi 1
 Osmanlı Müellitleri 1
 Osmanlı İmparatorluğu 19
 Osmanlı-Venedik 4
 Owreel 44
 Paris 3
 patristik 44
 Pend-nâme-i Eflâtûn 6
 Pentacle 60
 Peyk-i felek 22, 28
 Phanuel 44
 QGS 5
 R. Bonelli 4
 Râfız 37
 Ragıp Paşa 22
 Râ'i 37, 38
 Râkış 37
 rakib 28
 RAL 4
 Ramiel 44
 Râmiḥ 37
 rasathane 18, 19
 Ravza 38
 Refrâil 48
 Re's-i 'Akreb 31
 Re'sü'l-gül 38
 Rıdvan 47, 51
 Rielü'l-cebbâr 41
 Rimâl 42
 Risâle fi'l-Hey'e 19
 Rişâ 15, 29, 32, 57, 59, 93
 Roma 4
 Rub' 37
 Rubâil 48
 Rûḥ 16, 51
 Rûḥāniyâ 45
 Rûḥu'l-emin 49, 51, 52
 Rûḥu'l-kuds 49
 Rûḥu'l-mukaddes 52
 Rum 42
 Rumh 31
 Rus 34
 Rüstem 49
 Sa'adiyâil 48
 sabite 26
 sabit yıldız 15, 26, 27, 28, 29, 35

Sadâil 48
 Sa'd-i Ahbiye 15, 41
 sa'd-i asgar 22, 23, 26, 33
 Sa'dü'l-bâri' 38
 Sa'dü'l-behâyim 38
 Sa'd-ı Bula 15, 30, 41
 Sa'd-ı ekber 22, 25, 26, 34
 Sa'dü'l-maṭr 38
 Sa'dü'l-melik 41
 Sa'd-ı mutavassıt 22
 Sa'dü's-su'üd, 30, 41
 Sa'd-ı Zabih 15, 30, 31, 32, 41
 Şagire 40
 Şahratü'n-nâr 13, 14, 57, 78
 Sakıt 25
 Sâkıbü'l-mâ 41, 83
 Sâkü'l-esed 40
 Salsâil 48
 Samahâil 48
 samanyolu 31, 40, 42
 Sami 44
 Sancar, Sultan 18
 Şanevber, 43
 Şannâc 37
 Şarfe 15, 30, 31, 32, 37, 40, 56, 58, 83, 90
 Sariel 44
 Şatranç-nâme-i Kebir 4, 7
 Satürn 25
 Sâsânîler 18
 şayfî 36
 sâzende-i felek 33
 seb'a-i seyyare 21
 Sebu' 42, 43, 84
 Sefine 42, 84
 sehâbiyye 35
 Sehm 38, 81
 Selsele 38
 Semerkand 18
 Semhâil 48
 Sênâm-ı Nâke 38
 Seng-püş 37, 81
 Seretân 15, 16, 24, 26, 39, 54, 58, 79, 82, 85, 88
 Serir-i na's 37
 Sevr 15, 16, 24, 26, 30, 36, 39, 54, 57, 78, 82, 85
 Seydi Ali Reis 19
 Seyfü'l-cebbâr, 41
 Seyyâhün 16, 47
 Seyyid Battal Gazi 2
 Sidre 49
 Sidretü'l-müntehâ 49, 54
 sihan 33
 Silâhşör-nâme 4
 Si'lat 45
 Simak 15, 32, 40, 56, 58, 90
 Simâk-ı A'zel 29, 31, 40
 Simâk-ı Râmiḥ 31, 37, 40
 sipihr 22
 Sirozlu Sadî 3
 sitare 21
 Slav 34

Sudan 34
 Sulhâfât/Sulahfât 37, 81
 sultan-ı a'zam 24
 Sultan Öyüğü (Eskişehir) 1
 Su'ûd 57, 92
 süfliyyin 21
 Süheyl 42
 Süleyman, Hz. 4, 60, 61
 Süleymân-nâme 1, 2, 3, 4, 5, 7
 Süleyman-nâme vü Belkîs-nâme 4, 7
 Süllemü's-semâ 19
 Sünbüle 15, 16, 24, 26, 40, 54, 55, 58, 78, 79, 82, 86
 Sünbülzâde Vehbi 23, 64
 Süreyyâ 15, 29, 30, 31, 39, 55, 58, 87
 Şah-nâme 3
 Şam 30
 Şâmi 28, 29
 Şehâ 37, 38
 Şelyâk/Sulhâfât 37, 80
 Şems 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 33, 34, 35, 54, 55, 57, 58, 65, 66, 79, 85, 86, 87
 Şemseddin Sami 3
 Şemsü'l-ma'ârifî's-şagîr 9
 Şerâteyn /Şeretân 15, 29, 31, 39, 55, 87
 şeref-i âftâb 26
 Şeref-i Kamer 64
 Şeref-i Şems
 şeref-i 'Utârid 64
 Şerefü'd-din Mûsâ 1
 Şerü'l-envâ' 29
 Şevle 15, 30, 31, 40, 57, 58, 59, 91
 Şeyh Galib 22, 49
 Şeyhî 3, 8
 Şeyhoğlu 3
 Şi'ra'l-'abûr 42
 Şi'ra'l-gumeysâ 42
 Şi'ra's-şâmi 42
 Şi'ra'l-yemânî 42
 Şit 52
 Şucâ' 42, 84
 Şükr 15, 43
 Tâbi'-i Süreyyâ 30, 39
 Tâcü'l-cevzâ 41
 tahâvilü's-sinin sistemi 17
 Tahir Bey 3, 4, 6, 9
 Tâkıyü'd-dîn 19
 tâli' 28
 Tâli-i mevlûd-i kebîr 4, 7
 Tâli'ü'n-necm 39
 Talmudik 44
 Tarf 30, 40
 Tarfe 15, 32, 39, 56, 89
 Tâvus-ı melâyike 52
 Tecnisât 4, 7
 Tercüme-i Câmeşüy-nâme 5
 Teşhişü'l-insân 1, 6
 Tev'emân 39
 Tev'emeyn 42
 Tevrat 52

Tevâbi'-i 'Ayyuk 38
 Theon 18
 Timur 18
 Tinnîn 37, 38, 80
 Tuḥfetü'l-hâdi (Ḥakâyık-nâme - Ḥakikat-nâme) 5
 Tuḥfetü'z-zemân ve ḥaridetü'l-e'vân 19
 Tunus 61
 Tûsi 18
 Türk Firdevsî 1
 Türklerde Dini Resimler 77
 'Ukâb 38, 81
 'Ukûd 38
 Ulug Bey 18
 'ulûm-ı riyâziyyât 9
 'Unuḳu'l-Hayyâ 38
 Uriel 44
 Uryan 44
 'Utârid 7, 9, 20, 21, 22, 23, 32, 33, 25, 79
 Uzun Firdevsî 1
 V. Minorsky 3
 vefk 26, 61, 64
 Venedikliler 4
 Venüs 23
 Verekü'l-esed 31
 Vezn 42
 Vilâyet-nâme 6
 Viyana 4
 Yahya Bey 27, 49
 Yavuz Sultan Selim 2
 Yazıcıoğlu Mehmed 48
 Yek-pâ 37, 81
 Yemânî 28, 29
 Yemen 30, 42
 Yıldırım Beyazıt 1
 yıldız 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43
 Yunan 18, 23, 24
 Zâbih 32, 41, 57, 59, 93
 Zalim 41, 42
 Zaneb 40
 Zaneb-i Delfin 38
 Zanebeyn 37
 Zanebü'l-esed 40
 Zâtü'l-kürsî 38, 81
 ZDMG 4
 Zebur 52
 zemân-ı ḥarîf 36
 zemân-ı rebî' olur 36
 zemân-ı şayf 36
 zemân-ı şeref 26
 zemân-ı şitâ 36
 Zer 30
 Zerâ' 42
 Zerâ'-ı makbûz 42
 Zeus 23 23
 Zevâyibü'l-cevzâ 41
 Zibâ' 37
 Zic-i İlhanî
 Zicü's-şehriyâr 18

Zirā' 15, 30, 56, 58, 59, 88, 89

Zirā'-i Cebhe 30

Zirā'-ı Esed 30

Zirā'-ı Makbûz 30

Zirā'-ı Meksûr 39

Ziya Paşa 64

Zubānā 15, 29, 56, 91

Zuhal 20, 21, 22, 23, 25, 27, 33, 34, 35

Zübre 15, 30, 32, 40, 56, 58, 89

Zühre 20, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 33, 79

6. SONUÇ

İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, Türkçe Yazmalar 208 numarada kayıtlı olan Firdevsî-i Tavîl'in *Da'vet-nâme* adlı eseri, '*ilm-i nücûm*, *cifr*, '*ilm-i hurûfât*, '*ilm-i tılsım*, '*ulûm-ı garîbe* gibi ilimlere ait bilgiler içeren zengin bir eserdir.

'*İlm-i nücûma* göre yeryüzünde meydana gelen bütün değişiklikler gök cisimlerinin özellikleri ve hareketleri ile ilgilidir. Her insan, hayvan, bitki ve maden yıldızların etkisi altındadır. Her gezegenin, doğa, duygular ve sağlık üzerine etkileri vardır. Bu etkileri bilmek ve bunlardan hüküm çıkarmak da müneccimin görevidir. Astroloji, günlük yaşamla ilgili olaylara, sorunlara çözüm bulmaya, bazı işleri yapmak için uygun zamanı tayin etmeye ve doğum anında gökteki durum kişinin kaderini tayin ettiği için, doğum anında gökteki durumu tespit etmeye yarar. *Da'vet-nâme*, felekler, yıldızlar ve burçlar hakkında oldukça geniş bilgi ve terminoloji içermektedir. Bu nedenle eser astroloji kitabı özelliği taşımaktadır. Astrolojiyle ilgili bilgi ve terimlerin yanı sıra astronomiyle ilgili bilgi ve terimler de içerdiği için, bilim tarihi açısından önemli bir eserdir.

Dîvân edebiyatında çeşitli ilimlere ait bilgi ve terimler, yeri geldikçe gerek hayaller, gerekse tasvîrlerle kullanılmıştır. Astrolojiye ait bilgi ve terimler de dîvân edebiyatında en çok kullanılanlardandır. Bu bakımdan *Da'vet-nâme*, dîvân şiiri terminolojisine kaynaklık edecek bir eserdir.

İnsanlar, yüzyıllardır kaynağını bilmedikleri, çözemedikleri veya başa çıkamadıkları sorunlarına ve korkularına büyü yoluyla çözüm bulmaya çalışmışlardır. İnsanoğlunun varoluşundan beri tüm dünyada başvurulmuş büyüye İslâm dininin karşı çıkmasına rağmen günümüzde de itibar edilmektedir. Büyü yaptırdıktan sonra karşısındakinin kendini seveceğine, eşiyle arasının iyi olacağına, önemli kişiler arasında iyi bir yere sahip olacağına, devler ve periler gibi doğüstü varlıklardan korkmayacağına, düşmanını yeneceğine, işlerinin rast gideceğine, belâlardan uzak olacağına inanan kişi, artık bütün bu sorunlarla başa çıkabilecek inanca ve kuvvete sahiptir. Büyü, manevî, psikolojik destek sağlayarak bir çeşit tedavi yöntemi olmuştur.

İnsanoğlu ilk zamanlardan beri büyüye güce sahip veya kutsal olduklarına inandıkları nesneleri kullanarak kendini kötülüklerden korumaya çalışmıştır. Bu yollardan birisi de doğaya ve insanlara hakim olan rûhları davet etmektir. *Da'vet-nâme*, rûhları davet etmenin şartlarından ve usûllerinden bahseden bir eserdir. Güneş yedi burcu, ay yirmi sekiz menzili dolaşırken her burçta ve menzilde çeşitli müvekkel melekler bulunur. Davet eden kişi, bu meleklerin isimlerini ve diğer özelliklerini bilmek zorundadır. Daveti gerçekleştiren kişinin doğru meleği çağırabilmesi için, eserde anlatılan '*ilm-i nücûma* ait bilgileri bilmesi gerekmektedir. Yani bu bilgiler davet etmede yardımcı olmak üzere verilmiştir.

İslâm dinine göre insandan üstün üç canlı vardır; melek, şeytan ve cin. Melekler insanlığın tüm geleceğini bilirler. Bu özellikleri de büyüde kullanılmıştır. Davette önemli rolleri olan melekler hakkında da *Da'vet-nāme*'de geniş bilgi bulunmaktadır.

Da'vet-nāme, tılsımlar ve tılsımda kullanılan malzemelerle ilgili bilgiler içerdiği için folklorik açıdan da büyük önem taşımaktadır.

Ayrıca eserde burçların, gezegenlerin, meleklerin ve cinlerin resimleri bulunmaktadır. Minyatürden farklı olarak halk resmi özelliği taşıyan bu resimler sanat tarihi açısından önemli bir malzemedir.

Görüldüğü gibi *Da'vet-nāme*, içerdiği bilgiler ve zengin bir terminolojiye sahip olması bakımından hem bilim tarihi, hem folklor, hem sanat tarihi, hem de dîvân edebiyatı için önemli bir kaynak eser niteliği taşımaktadır. Bu çalışmanın geniş bir kesimin ilgisini çekecek bir eseri otaya koyduğu düşüncesindeyiz.

BİBLİYOGRAFYA

- Adıvar, A. Adnan. *Osmanlı Türklerinde İlim*. 2.bs. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1970.
- Ahmed Abdo Shaban, Asuman. "Firdevsî Süleyman-nâme (44. Cilt) Metin ve Fiiller Üzerine Bir İnceleme." Basılmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi, 1990.
- Ahmed-i Dâî. *Çengname*. Critical Edition and Textual Analysis by Gönül A. Tekin. Harvard Üniversitesi: Yakınoğu Dilleri ve Medeniyetleri Bölümü, 1992.
- Ahmet Talât Onay. *Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar*. Hazırlayan Cemal Kurnaz. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 1992.
- Aksel, Malik. *Anadolu Halk Resimleri*. İstanbul: Baha Matbaası, 1960.
- _____. *Türklerde Dini Resimler*. İstanbul: Elif Kitabevi, 1967.
- Aydın, Cengiz. "Cedvel." *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 7.c. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993.
- B.L. "Angelology." *The Jewish Encyclopedia*. 1.c. New York: Ktav Publishing House, [t.y.].
- _____. "Magic." *The Jewish Encyclopedia*. 8.c. New York: Ktav Publishing House, [t.y.].
- Beliğ, İsmail. *Güldestan-ı İrfan*. Bursa: [y.y.], 1302 [1884].
- Beyânî. *Beyânî Tezkiresi*. İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi -TY 2568.
- Brockelmann, Carl. *Geschichte Der Arabischen Litteratur*. Leiden: E.J.Brill, 1937.
- Bursalı Mehmet Tahir Efendi. *Osmanlı Müellifleri, 1299-1915*. İstanbul: Meral Yayınları, 1972.
- Çatıkkaş, M. Atâ. "Firdevsî-i Rûmî'nin Satranç-nâme-i Firdevsî'si." *Türk Dünyası Araştırmaları*, sayı 37 (Ağustos 1985).
- _____. "Türk Firdevsî'si ve Süleymannâme-i Kebir." *Türk Dünyası Araştırmaları* sayı 35 (Ağustos 1983) 169-178.
- _____. "Firdevsî-Rûmî'nin Süleyman-nâme-i Kebîr'i (72. Cilt) Gramer-Sentaks-Lügat-Metin." Basılmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi, 1979.
- Dan, Joseph. "Magic." *Encyclopedia Judaica*. 4.bs. 11.c. Jerusalem: Keter Publishing House Jerusalem, 1978.
- Davidson, Gustav. *A Dictionary of Angels*, 2.bs. New York: The Free Press, 1968.
- Dehhüda, Ali Ekber. *Lugatnâme*. 32c. Tahran: Çaphane-i Devlet ve Çaphane-i Müessese-i İntişar, 1337-1352 [1918- 1934].
- Deniz, Sabahat. "16. Yüzyıl Bazı Dîvân Şâirlerinin Türkçe Dîvânlarında Kozmik Unsurlar (Bâkî, Fuzûlî, Hayâlî Beğ, Nev'î, Yahyâ Beğ)." Basılmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi, 1992.
- Dizer, Muammer. *Takiyüddin*. Ankara: Kültür Bakanlığı, 1990.

- Ebu Tahir Muhammed bin yakub Firuzabadi. *El-Okyanüs el-Basît fî tercümeti'l-Kamûş el-muhiş*. Çeviren Mütercim Asım Efendi. İstanbul: Matbaa-i Amire, 1232-1233 [1815-1817].
- El-Mu'cemü'l-Vasît*. Kahire: Mecma'u'l-Lugati'l-Arabiyye; 1980.
- Ersin, Yıldız. "Davetname ve 17. yy. Sonu 18. yy. Başlı Minyatürleri Karşılaştırması." Basılmamış Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, 1980.
- Erzurumlu İsmail Hakkı. *Marifetname*. Hazırlayan M. Faruk Meyan. İstanbul: Bedir Yayınları, 1993.
- Firdevsî-i Taviî. *Hakikat-nâme*. Süleymaniye Kütüphanesi - Hacı Mahmud Efendi No: 2587/2.
- _____. *Hayat u Memat*. Süleymaniye Kütüphanesi - Hacı Mahmud Efendi No: 2333.
- _____. *Münazara-i Seyf ü Kalem*. Millet Kütüphanesi - Ali Emirî manzum 576.
- Firdevsî-i Rûmî. *Kutb-nâme*. Hazırlayanlar İsmail Olgun ve İsmet Parmaksızoglu. Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1980.
- Fischer, A. "Kâhin." *İslam Ansiklopedisi*. 6.c. İstanbul: MEB, [t.y.].
- Freire-Marreco, Barbara ve diğerleri. "Charms and Amulets." *Encyclopedia of Religion and Ethics*. 3.c. Edinburgh: T&T. Clark, 1921.
- Gelibolulu Ali. *Künhü'l-aḥbâr*. Süleymaniye Kütüphanesi - Fatih No: 4225.
- Gölpınarlı, Abdülbaki. *Manakıb-ı Hacı Bektaş Velî Vilâyet-Nâme*. İstanbul: İnkılâp Kitabevi, 1958.
- Graefe, E. "Cedvel." *İslam Ansiklopedisi*. 3.c. İstanbul: MEB, 1963.
- Gray, L.H. ve diğerleri. "Demons and Spirits." *Encyclopedia of Religion and Ethics*. 4.c. Edinburgh: T.&T. Clark, 1921.
- K. "Demonology." *The Jewish Encyclopedia*. 4.c. New York: Ktav Publishing House, [t.y.].
- Kallek, Cengiz. "Beduh." *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 5.c. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993.
- Kâtip Çelebi. *Keşf el-Zunun*. Hazırlayan Şerefettin Yaltkaya ve Kilisli Rifat Bilge. 1, 2.c. [Ankara:] Maarif Matbaası, 1941.
- Kılavuz, Ahmet Saim. "Azrâil." *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 4.c. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993.
- Kınalı-zâde Hasan Çelebi. *Tezkiretü's-Şuarâ*. Hazırlayan İbrahim Kutluk. 2. bs. Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1989.
- Köprülü, M. Fuad. "Firdevsî." *İslam Ansiklopedisi*. 4.c. İstanbul: MEB, 1977.
- Kriss, Rudolph ve Hubert Kriss-Heinrich. *Volks Glaube im Bereich des Islam*. Wiesbaden: Otto Harrassowitz, 1960-1962.
- Latîfî. *Tezkire-i Latîfî*. İstanbul: İkdâm Matbaası, 1314 (1896).
- Levend, Ağâh Sırrı. *Dîvân Edebiyatı, Kelimeler ve Remizler, Mazmunlar ve Mefhumlar*. 4. bs. İstanbul: Enderun Yayınları, 1984.
- _____. *Türk Edebiyatı Tarihi*. 3. bs. Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1988.
- MacDonald, D.B. "Cin." *İslam Ansiklopedisi*. 3.c. İstanbul: MEB, 1963.
- _____. "İfrit." *İslam Ansiklopedisi*. 2.bs. 5/II.c. İstanbul: MEB, 1967.
- _____. "Melaïke." *İslam Ansiklopedisi*. 7.c. İstanbul: MEB., 1972.
- _____. "Gül." *İslam Ansiklopedisi*. 4.c. İstanbul: MEB, 1977.
- _____. "Sihir." *İslam Ansiklopedisi*. 10.c. İstanbul: MEB, 1967.

- _____. "Beduh." *İslam Ansiklopedisi*. 5.bs. 2.c. İstanbul: MEB, 1979.
- _____. "Cefr." *İslam Ansiklopedisi*. 3.c. İstanbul: MEB, 1963.
- Marmorstein, Arthur. "Angels and Angelology." *Encyclopedia Judaica*. 4.bs. 2.c. Jerusalem: Keter Publishing House Jerusalem, 1978.
- Muhammed Fuâd Abdülbâkî. *Li-Mu'cemü'l-müfehres Li'l-fazli'l- Kur'âni'l-Kerîm*. İstanbul: Çağrı Yayınları, 1990.
- Nallino, Carlo Alfonso. "Sun, Moon, and Stars." *The Encyclopedia of Religion and Ethics*. 12.c. Edinburgh: T.&T. Clark, 1921.
- _____. "Astroloji, Astronomi." 5.bs. 9.c. *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: MEB, 1978.
- Olgun, İbrahim. "Uzun Firdevsi ve Türkçeciliği." *Ömer Asım Aksoy Armağanı*. Ankara: Ankara Üniversitesi, 1978.
- Pakalın, Mehmet Zeki. *Osmanlı Tarih ve Deyimleri Sözlüğü*. 3c. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1983.
- Pala, İskender. *Ansiklopedik Dîvân Şiiri Sözlüğü*. 2. bs. Ankara: Akçağ Basım Yayım, 1989.
- Posner, Raphael. "Amulet." *Encyclopedia Judaica*. 4. bs. 2.c. Jerusalem: Keter Publishing House Jerusalem, 1978.
- Redhouse, Sir James W. *A Turkish and English Lexicon*. 2. bs. Beirut: Libraire Du Liban, 1987.
- Rose, H.J. ve diğerleri. "Divination." *Encyclopedia of Religion and Ethics*. 4.c. Edinburgh: T&T. Clark, 1921.
- Sami, Şemseddin. *Kâmûs-ı Türkî*. 3. bs. İstanbul: Çağrı Yayınları, 1989.
- Sarı, Mevlut. *Arapça-Türkçe Lugat*. İstanbul: Bahar Yayınları, 1980.
- Scholem, Gershom. "Demons, Demonology." *Encyclopedia Judaica*. 4. bs. 5.c. Jerusalem: Keter Publishing House Jerusalem, 1978.
- Sefercioğlu, M. Nejat *Nev'î Dîvânı'nın Tahlili*. Ankara: Kültür Bakanlığı, 1990.
- Steingass, F. *A Comprehensive Persian-English Dictionary*. Beirut: Libraire Du Liban, 1975.
- Summers, Montague. *The History of Witchcraft and Demonology*. 7. bs. New York: University Books Inc., 1956.
- Şibay, Halim Sabit. "Cebrâil." *İslam Ansiklopedisi*. 3.c. İstanbul: MEB, 1963.
- Şükün, Ziya. *Farsça-Türkçe Lûgat, Gencine-i Güftâr Ferhengi Ziya*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1967.
- Tanyu, Hikmet. "Büyü." *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 6.c. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993.
- Tolasa, Harun. *Ahmet Paşa'nın Şiir Dünyası*. Ankara: Atatürk Üniversitesi, 1973.
- Tunalı, Ayde. "İstanbul Üniversitesi Kütüphanesindeki Türk Minyatürleri." Basılmamış Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, 1961.
- Türkiye Diyanet Vakfı. *Kur'ân-ı Kerîm ve Açıklamalı Meâli*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993.
- Wensinck, A.J. "Azrâil." *İslam Ansiklopedisi*. 5.bs. 2.c. İstanbul: MEB, 1979.
- _____. "Harut ve Marut." *İslam Ansiklopedisi*. 5/II.c. İstanbul: MEB, 1977.
- _____. "İsrâfil." *İslam Ansiklopedisi*. 2.bs. 5/II.c. İstanbul: MEB, 1967.
- _____. "Mikâil." *İslam Ansiklopedisi*. 3.bs. 8.c. İstanbul: M.E.B., 1979.
- _____. "Münker ve Nekir." *İslam Ansiklopedisi*. 3.bs. 8.c. İstanbul: MEB., 1979.

- Yavuz, Yusuf ve Şevki Zeki Ünal. "Cebrâil." *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 7.c. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993.
- Yazıcıoğlu Mehmed. *Muhammediye*. Hazırlayan Amil Çelebioğlu. [y.y.]: Tercüman 1001 Temel Eser, [t.y.].
- Yurdagür, Metin. "Cefr." *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 7.c. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993.

7. TRANSKRİPSİYONLU METİN

7.1. METNİN TRANSKRİPSİYONUNDA İZLENEN YOL

- Metinde kırmızı mürekkeple yazılmış olan kelime veya satırlar **kalın** gösterilmiştir.
- Arapça kısımlar ve eser adları *italik* verilmiştir.
- Metinde eksik yazılan harfler veya kelimeler tamamlanırken köşeli parantez kullanılmıştır.
  - Anlamı bulunamayan kelimeler Arap harfleriyle verilmiştir.
  - Melek ve cin adları da Arap harfleriyle verilmiştir.
  - Okunamayan kelimeler ... şeklinde gösterilmiştir.
  - Transkripsiyonlu metinde ( ) şeklinde gösterilen yerler, metinde boş bırakılan yerlerdir.
    - Cümleyi tamamlayan derkenarlar metin içine alınmış, diğerleri dipnotlarda gösterilmiştir.
    - Resimlerin, şekilllerin, tılsımların, levhlerin ve hatemlerin olduğu kısımlar, (Resim), (Şekil), (Tılsım), (Levh) ve (Hâtem) şeklinde gösterilmiştir.
    - Bazı Arapça kısımlarda, özellikle dua cümlelerinde gramer ve harekeleme açısından görülen yanlışlar veya ifade bozuklukları transkripsiyon ve tercümede olduğu gibi bırakılmıştır. Bu tarz kullanımın halk dilinin söyleyiş özelliğinden kaynaklandığı düşünülebilir.

METİNDE KULLANILAN TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

اَ	a, e, '	ش	ş
آ	ā, a	ص	ş
ب	b, p	ض	z, d
پ	p	ط	t
ت	t	ظ	z
ث	s	ع	'
ج	c	غ	ğ
چ	ç	ف	f
ح	h	ق	k
خ	h	ك	g, k, ñ
د	d	ل	l
ذ	z	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	و	o, ö, u, ü, ū, v
ژ	j	ه	h, a, e
س	s	ي	ı, i, ī, y

7.2. TRANSKRİPSİYONLU METİN

1b-(1) *Bismi'llāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm*, (2) *el-ḥamdü li'llāhi Rabbi'l-'ālemīn ve's-ṣalātu ve's-selāmu 'alā seyyidīnā Muḥammedin ve ālihi ve şahbihi* (3) *ecma'in*. **Bu fakīr** **Firdevsī** tāriḥ-i hicretüñ sekiz yüz toḡsan üçünci sālinde (4) şehir-i Balıkesir'de bir maḳām-ı ḥalvetde sākin olup 'ömrümi taḥşil-i ma'ārif-i külliyye (5) ve ḥayriyye baḥşinde geḫürüp 'ulüm-ı riyāziyyāta meşḡul iken bu ḥakīr Sultān Bāyezīd (6) Ḥān meclis-i şerīflerinde zikr olunup ol meclisde bulunan eḫibbālarımızdan (7) biri bu fakīri medḫ eylemiş, anlar daḫı sa'ādetle bir āşarın görsek dimişler. (8) Binā'en 'alā zālik bu zībā nüşḫayı te'lif eyleyüp ḫuzūr-ı 'ālilerine ihdā eyledüm (9) tā kim bu cihetden ma'rifetüm āşikār olup erbāb-ı ma'ārif ḫadrleri ḫatlarında (10) 'ālī ola. Ve bu *Kitāb-ı Da'vet-nāme*'yi *Şemsü'l-ma'ārif-i ş-şaḡir*'den ve *Muşḫafü'l-kevākib*'den (11) ve *Daḫāyiku'l-ḫaḫāyik*'dan ve bunlardan mā'adā mücerreb ve muşahḫaḫ da'vet-nāme (12) kitāblarından kim kā'ināt içinde nādirü'l-vuḫū'dur, anlarıñ 'Arabīsinden ve daḫı (13) Fārisīsinden Türkī lisāna tercüme eyledüm. Ve bundan soñra bu kitāba mütāla'a iden (14) iḫvān rūḫumuzu du'ā-i ḫayrdan ferāmuş itmeyeler. Ve işbu kitāb **sekiz bāb** (15) üzerine müştemildür. **Bāb-ı evvel** Ḥaḫ sübhānehu ve ta'ālā ḫazretleri bu melekūt-ı ervāḫı (16) ne vechile yaratdı ve ḫaç bölükdür ve her birisi neye müvekkeldür ve vaḫanları ḫandedür, (17) anı beyān ider. **Bāb-ı s̱anī** Ḥaḫ ta'ālā bu eflāki on iki burūc üzere ḫalk (18) idüp ve yedi felekde birer kevkeb-i 'azīm ḫalk idüp ve her birisinüñ şıfatları (19) ve seyrleri ve şekilleri ve menzili ve cevzehri ne miḫdārdur, anı beyān ider. **Bāb-ı s̱ālīs** (20) ervāḫ da'vet itmesinüñ ḫarīḫi ne vechiledür ve şerāyiḫi nedür tā kim anları da'vet (21) idicek zararları irişmeye ve da'vete icābet ideler, anı beyān ider. **Bāb-ı rābi'** **2a**-(1) Şems burūcātı seyr iderken her burcda olan ervāḫ gelüp Şemse nāzır (2) olup müvekkel olurlar. Anlarıñ daḫı da'veti ve ḫılsımātı ve şıfatı ve cāsūsı (3) ve tercümānı vardır. Ve anlarıñ daḫı eşḫālleri nicedür ve şerāyiḫleri daḫı nicedür, (4) anı beyān ider. **Bāb-ı ḫāmis** Şems her günde ḫaḫı burca varup ve ne (5) derecede olduḫın bildürür ki da'vet ehline begāyet lāzımdur. **Bāb-ı** (6) **s̱adis** Kāmerüñ yigirmi sekiz menzilini beyān idüp her bir menzilde daḫı (7) melekütüden ervāḫlarıñ ḫaḫı bölük ervāḫı gelüp müvekkel olurlar ve ol (8) melāyikelerüñ şekli ve hey'eti ve aḫkāmi ve ḫılsımātı ve da'veti ve cāsūsı ne şüretde (9) gelüp görünürler ve tercümānı ne şekildedür ve ḫılsımātı yazılırken buḫūrı (10) nedür ve şerāyiḫleri nicedür, anı beyān ider. **Bāb-ı s̱ābi'** mülk-i melekūt ki (11) muḫarribīndür, anlarıñ da'vetlerin ve şerāyiḫlerin ve buḫūrların ve menzillerin (12) beyān ider. **Bāb-ı s̱āmin** Kāmerüñ yigirmi sekiz menzili bir ayda devr idüp (13) her menzile ḫaḫı gün gelür ve ol menzillerüñ sa'd u naḫsin bildürür. Zirā kim (14) bir kimesne eger da'vet ve eger nār-ı necāt ve eger ḫılsımāt ve eger vefk ve s̱ā'ir fi'l-cümle (15) a'māl ki her ne yazmak dilese Kāmerüñ s̱ā'atin ve menzilin ve sa'd u naḫsin (16) ve bundan mā'adā kevākib-i sittenüñ aḫvālını bilmese a'mālī şaḫiḫ olmaz, ammā (17) cemī'-i a'mālde Kāmerüñ aḫvālī bilinmek lāzımdur.

BĀB-I EVVEL: Ḥazret-i Şeyḫ 'Alī Seyrānī (18) rivāyet ider İbraḫim Meşnevī'den, ol daḫı rivāyet ider Muḥammed bin 'Oşmān'dan, ol daḫı (19) rivāyet ider 'Alī ibn Ebū Bekir'den, ol daḫı rivāyet ider Yunus ibn 'Alī'den, (20) ol daḫı rivāyet ider Naşir-i Tūsī'den, ol daḫı rivāyet ider Ca'fer-i Şādık'dan, ol daḫı (21) rivāyet ider Ebū 'Alī Sinā'dan, ol daḫı rivāyet ider Büzürcümihr Ḥakīm'den, (22) ol daḫı rivāyet ider Yūḫannā Ḥakīm'den, ol daḫı

rivāyet ider Hürmüz Hâkim'den, (23) ol dağı rivāyet ider Yohannās Hâkim'den, ol dağı rivāyet ider Tamtam-ı Hindî'den, 2b-(1) ol dağı rivāyet ider İdris 'aleyhi's-selām'dan ki bu cümle, 'ulūmuñ üstādıdır (2) ve dağı bu hâkimler 'ilm-i da'vetūñ ve tılsımātuñ üstādlarıdır, rıdvānu'llāhi 'aleyhim ecma'in (3) dimişlerdür kim Hâk ta'ālā hâzretleri bu 'ālemi vücūda getürdi ve içinde ervāhları (4) ve cinleri dağı nār-ı nūrdan halk eyledi ve zefāt[ı] âteşden yaratdı ve dağı (5) âdem oğlanın gubârdan halk eyledi. Kavlulu ta'ālā: "*Halaka'l-insāne min şalşālin* (6) *ke'l-feḥḥāri ve ḥalaka'l-cānne min mārıcın min nār.*"¹⁴⁷ Şalşāl diyü gubâr laṭife dirler. (7) Türkide kaşurga Fāriside bād-ı bihāre dirler. Ve dağı mārıc diyü âteş yalınına (8) dirler. Meşelâ bir âteş yanarken yalını dürlü dürlü olur. Bundan ma'lūm oldu ki (9) ba'zı yalınıñ ba'zı yalın üzerine mertebesi vardır. İmdi Hâk ta'ālā (10) ervāhı dağı muhtelif yaratdı; meşelâ ba'zı ervāh Müselmāndur ve ba'zı (11) ervāh Cehūddur ve ba'zı Tersā ve ba'zı Naşrānî ve ba'zı âfitāb-perest (12) ve ba'zı put-perest ve ba'zı âteş -perest ve ba'zı yezdān-perestdür. (13) Ve dağı ervāhlarıñ içinde mülkleri vardır ve ol mülkleriñ dağı vezirleri (14) ve kâdıları ve müderrisleri ve muhtesibleri ve hâṭibleri ve cāsūsları (15) ve tercümānları vardır. **Ve dağı** maḳamları dağı muhtelifdür; ba'zıları hevāda ve ba'zıları (16) yir altında ve ba'zıları yüce tağlarda ve ba'zıları ḥarāb degirmenler içinde (17) ve ba'zıları ḥammāmda olurlar, ve ba'zıları dağı deryâlarda ve ba'zıları bulutlarda (18) ve ba'zıları meḳābirlerde ve ba'zıları şu yollarında ve ba'zıları ocaqlarda (19) ve fırınlarda ve eski yanık yirlerde olurlar. Ve ba'zı ervāhlar dağı müvekkellerdür; (20) ba'zı ervāh vuhūşa ve ba'zı tuyūra ve arslanlara ve ejdehâlara ve yırtıcı (21) cānavarlara ve ba'zı ervāh dağı bahri cānavarlara. Ve ba'zı ervāh dağı Kāf (22) tağında 'acāyib ve ḡarāyib yirlerde olurlar. Ve ba'zı ervāh dağı binālara (23) ve mescid-i şeriflere müvekkellerdür; Ka'be-i şerif ve Kudūs-i şerif ve Medīne-i mūnevvere ve mekân¹⁴⁸-ı 3a-(1) mübārekeler gibi ervāh ile memlūdur. Bir âdem bir mekānda ḥasta olsa (2) ol mekānuñ müvekkellerini şāhib-da'vet olan kimesne da'vet idüp ve 'Ahd-nāme-i (3) Süleymānı okuyup ḳasem vire ol ḥastanuñ şifāsı için; meşelâ da'vete (4) "*Yā şāhibe't-tennūr ve'l-ḥammām.*"¹⁴⁹ diyüp ḳasem vire. Ḳasemleri zeyl-i kitābda zıkr (5) olunur. Ve şāhib-tabī'āt olan münāsebetle müceddeden da'vet terkib idüp (6) ḳırāat ider.

HİKÂYET: Şahratü'n-nār meşhūr est. Ebū 'Alī Sīnā eyidür: Âdem Peygamberüñ (7) muşafında getürmişlerdür kim Hâk ta'ālā Âdem-i şafii yaratmazdan muḳaddem bir şaḥz (8) yaratdı kim adına Şahratü'n-nār dirler. Anuñ şekli şöyle idi kim başı âdem (9) başı gibi ve iki eli âdem eli gibi ve iki ayağı âdem ayağı gibi, ammā başundan (10) ayağına degin âdem yüzi gibi. Elinde ve ayağında ve karnında ve başında (11) fi'l-cümle dört biñ yüzi var ve her yüzinde âdem gibi gözi ve kaşı (12) ve burnı ve ağzı var idi. Hâk ta'ālā anı od ile hevādan halk itmiş (13) idi. Şu ile ḥāk aña ḳarışmamışdı. Hâk ta'ālā aña tokuz yüz biñ (14) yıl 'ömr virdi. Bu Şahratü'n-nār Allāhu ta'ālāya münācāt idüp eyitdi kim: (15) "İlāhi ve Mevlāyi! Bu 'abdünü yalnız yaratduñ, baña bir mūnis ve yoldaş yokdur (16) kim anuñla üns tutam." Hâk ta'ālā du'āsın ḳabül idüp ol münācātı[n] (17) nefsinden bir nūr zāhir olup bir dişi Şahratü'n-nār halk

147 55 Rahmān 14-15: "Allah insanı, pişmiş çamura benzeyen bir balçıktan yarattı. Cinleri öz ateşten yarattı."

148 Bu kelime vr. 3a-1'de tekrarlanmıştır.

149 "Ey tandır ve hamam sahibi!"

olundu. (18) Ve bunlara âdem nefsi gibi nefs virilüp cimâ' eylediler. Dişisi hâmile (19) olup bir müddetten sonra dört biñ oğlan toğurdu. Tokuz yüz (20) biñ yıl içinde Şahra mucâma'ât kim itti, nesli üredi ve Şahranuñ (21) nesli dünyâ yüzünü tutdı. Ve Şahra fenâya vardı, hâk ü bād oldu (22) **üstād** kavlince; çünkim Şahra fânî oldu ve evlâdları çoğaldı, dünyâ (23) doldı, fesâda başladılar, tesbîh ü tehlîli unuttılar. Heft zemîn iñledi. **3b-(1)** Allâhu ta'âlâ hazretine üzerinden ref'in ricâ eyledi. Hâk sübhânehu ve ta'âlâ hazretleri (2) dahı yedinci semânuñ meleklerine emr eyledi ki Şahra kavmiyle cenk idüp helâk (3) ideler. Pes helâk itmeden 'âciz oldılar, nâliş itdiler. Hâk ta'âlâ hazretleri (4) hameletü'l-'arşdan iki melek gönderdi; birinüñ adı **حور** ve birinüñ adı (5) **قور** i[d]i. Gelüp bu cinnîleri helâk eylediler. Anlardan hemân iki kimesne (6) kaldı. Birisi erkek ve birisi dişî idi. Bu kalan cinnîler anlaruñ (7) neslinden olup sonra yine ürediler. Hâk ta'âlâ anlaruñ üzerlerine (8) birer melek-i müvekkel kodı. İnşa'llâhu ta'âlâ yirinde her birin yine zıkr idclüm. (9) Ol Şahratü'n-nâruñ şüreti bu minvâl üzere idi: (Resim)

4a-(1) Der havaşş-ı in cân ki Şahratü'n-nârdur. İmâm Ca'fer-i Şâdık'dan rivâyet olunur ki (2) işbu şüreti başında götüren âdem pâdişâhlar ve begler katında mu'azzez ve mükerrem ola. (3) Ve Sultân Mahmûd Gaznevî işbu eşkâli başında götürürdi. Dükeli halâyık andan havf (4) idüp emriñe muî' ve münkâd olurlar idi.

BÂB-i ŞÂNÎ: On iki burûcî beyân ider.

(5) **Burc-ı evvel Hameldür.** Bu Hamel burcınun şıfatı, mekânı hemân (6) bütün koyına beñzer. **Ebû 'Alî Sînâ** eyidür: Kaçan Kamer Hamel burcına gelse eyüdür. İşlere (7) başlamak ve begler yüzün görmek ve şikâra gitmek ve yeñi biçmek ve sefere gitmek (8) eyüdür. Ve eşkâli bu şüret üzeredür: (Resim)

(9) **Der beyân-ı burc-ı Şevr:** Şıfatı öküzce beñzer. Kamer Şevre gelse işler[e] başlamak ve binâ kılmak (10) ve nikâh itmek ve yeñi geymek ve mülk almak ve tavar almak ve ekin ekmek ve da'vet (11) itmek eyüdür. Ve şekli bu şüret üzeredür kim tasvîr olundu: (Resim)

4b-(1) Der beyân-ı burc-ı Cevzâ: Bir koz ağacı şeklindedür. Yemiş yirine iki başlu âdem (2) şekli âdem biter. Göbeginden kırk gün aşılır. Kırk gün tamam oldukça bitdüğü (3) budakdan üzilür. Ol ağacun budagı yılın on iki ay[ı] seyr idüp (4) yürir, ya'nî civârında gezer. Tâ kim bir nice müddetten sonra Allâhu ta'âlânun emriyle bād-ı (5) hazân gibi bir yel eser. Ol iki başlu âdem şıfatlı melek olup yedinci felege gider (6) ve anda tesbîh kılur. Ve ol ağacun bir yaprağı zemîne düşse 'âlemi örterdi. (7) Şıfatı bu minvâl üzeredür: (Resim)

(8) Çünkim Kamer Cevzâ burcına gele, kitâblara mütâla'a itmek ve eş'âr okumak ve haber (9) göndermek ve nâme yazmak ve hisâb kitâb itmek ve vekil naşb itmek (10) ve vüzerâ yüzün görmek eyüdür.

Der beyân-ı burc-ı Sereţân: Üstād (11) kavlince yatan engece beñzer. Şöle uludur kim yedi deryâyı bir gözine kosalar (12) henüz dolmaya. **Ebû 'Alî Sînâ** eyidür: Çünkim Kamer Sereţân burcına gele, (13) istiħmâm itmek ve yeñi biçüp geymek ve nâme ve resûl göndermek (14) ve şikâr itmek ve şu kuşları avlamak ve şerbet içmek eyüdür. (15) Şıfatı bu minvâl üzeredür: (Resim)

5a-(1) Der beyân-ı burc-ı Esed: Mutlak aslana beñzer. Anuñ ululuğı yedi kat yirleri (2) ve yedi kat gökleri bir loğma iderdi. **Kaçan** Kamer Esed burcına gelse da'vet etmek ve (3) işlere başlamak ve pâdişâh yüzün görmek ve ululara hâcet söylemek (4) ve 'ahd ü peymân kılmak ve اور işlerin işlemek ve düşman üzerine 'azm eylemek (5) ve cenk [ü] cidâl kılmak ve âlet-i harb düzmek ve عدلخون tılsımât yazmak (6) [eyüdü]. Ve şüreti budur: (Resim)

5b-(1) Der beyân-ı Sünbüle: Şıfatı bi-'aynihi âdem gibidür, ammâ elinüñ ve ayaklarınuñ barmaqları (2) sünbüle beñzer. Teninde ne kadar kıl varsa ol dağı sünbüle beñzer. Ve ululuğı (3) bundan bil ki elinde olan orağı dünyâdan büyükdür dirler. Biçin (4) vahtı olıcak elindeki orağ ile ten[in]de olan sünbüleri biçüp şaçar. **Kaçan** (5) Kamer Sünbüle burcına gelse te'allüm-i 'ilm ve te'allüm-i hatt ve hendese ve 'ilm-i nücüm öğrenmek eyüdü. (6) Ve simâ' etmek ve elhân-ı âvâza başlamak ve ulular yüzün görmek ve hâcet (7) söylemek ve nâme yazmak ve gâret etmek ve nakş ve taşvîr kılmak ve da'vet etmek ve yeñi esbâb geymek a'lâdur. Taşvîri budur: (Resim)

(9) **Der beyân-ı burc-ı Mîzân:** Şıfatı bi-'aynihi mîzâna beñzer. Kefesine yedi kat yirleri (10) kosañ dolmaz. **Kaçan** Kamer Mîzân burcına gelse sefere hareket etmek eyüdü. (11) Ve yeñi geymek ve nâme yazmak ve resûl göndermek ve hâtûnlar ile 'işret (12) etmek ve oğlan mektebe virmek ve düğün etmek ve şâdile turâb (13) etmek [eyüdü], ammâ yaramazdur cenk etmek ve nesne şatun almak. Taşvîri budur: (Resim)

6a-(1) Der beyân-ı burc-ı 'Akreb: Şıfatı 'akrebe beñzer. Bir gözine dünyâ şıgardı, ululuğı (2) ol kadardur. **Kaçan** Kamer 'Akreb burcına gele, oğlan mektebe virmek ve ta'lim-i 'ilm etmek (3) ve hatt yazmak ve 'ilm-i hendese ve nücüm öğrenmek ve cimâ' etmek ve elhân-ı âvâz (4) diñlemek ve ulular yüzün görmek ve 'imâret kılmak [eyüdü], ammâ hâmmâma girmek yaramazdur. (Resim)

6b-(1) Der beyân-ı burc-ı Kavs: Şıfatı, âdem başı gibi başı ve at gibi gövdesi ve ejder (2) gibi kuyruğı vardır. Gâh gâh âdemine hamle kılur. Âdemi dağı ok ile urur, (3) yine hamle kılur. Bu minvâl üzere kıyâmete dek cenk ider. **Ebû 'Alî Sînâ** eyidür: (4) Kamer kaçan Kavs burcına gelse dârûlar içmek ve hâmmâma girmek eyüdü. Ve toğan (5) şikârına gitmek ve düşmana kaşd etmek ve kimyâ düzmek ve cimâ' etmek ve binâ (6) ve 'imâret kılmak ve düşmana nâme yazmak eyüdü. Şekli budur: (Resim)

(7) **Der beyân-ı burc-ı Cedy:** Şıfatı şol keçiye beñzer ki aña لا keçisi dirler. (8) Ululukda 'azameti şol deñlüdür kim Kâf tağların iki boynuzu (9) arasına kosañ bir şahrâda bir tabak konılmış gibidür dirler. (10) **Yoḥannâsî Hakîm** eyidür: Kaçan kim Kamer Cedy burcına gelse meşâyiḥ-i 'izâm (11) yüzün görmek ve 'imâret eylemek ve sefere hareket eylemek ve şayd [u] (12) şikâra gitmek ve ata süvâr olmak ve nâme yazmak ve resûl göndermek (13) ve ulular yüzün görmek ve ululara sözünü söylemek eyüdü. **7a** (Resim)

(1) **Der beyân-ı burc-ı Delv:** Şıfatı bir 'azîm çâhdur kim ol çâhuñ içi âb-ı zulâl (2) ile töludur. Ve üzerinde bir makara ile bir kova var ve ol kova urgan (3) ile aşıldur. Kovası kim kaçan şu çıkarsa baḥr-ı muḥîṭ anuñ katında (4) katre olmaya. Ve ol kuyunun ağzı yedi kat

göklerden büyüktür. (5) **Kaçan Kamer** Delve gelse bostân ekmek ve zirâ'at ve 'işret itmek eyüdü. (Resim)

7b-(1) **Der beyân-ı burc-ı Hüt:** Şıfatı balık şüretindedür, ammâ şol kadar büyükdür ki (2) yedi kat gökleri bir pulunuñ üzerine kosalar ba'zı yiri boş (3) kalurdu. **Kaçan Kamer Hüt** burcına gelse dârûlar içmek ve hammâma girmek ve 'ulemâ (4) ve meşâyih yüzün görmek ve nâr-ı necât yazmak ve begler katına varup hâcet (5) taleb kılmak ve 'ibâdet idüp Hâk ta'âlâya münâcât itmek ve zirâ'at (6) eylemek ve aḥbâb da'vet itmek a'lâdur. Ve şüreti budur: (Resim)

(7) **Der beyân-ı 'ulviyyât:** Nazar bunda bir nice emrdedür. **Evvel** eflāküñ ḥaḳîkatinde (8) ve şekillerinde ve vaẓı'larında ve hareketlerindedür. Bi-tarıḳi'l-icmâl **bilgil ki** ḥükemâ (9) dirler ki felek bir cism-i basît kerîdür ki müştēmildür vasaṭı, müteḥarrikdür anuñ üzerine. (10) Ve ne ḥafîfdür ve ne şakîldür ve ne ḥârdur ve ne bâriddür ve ne ruṭâbdur ve ne yâbisdür (11) ve ne yırtılmağa ve ne bitişmege kâbil degüldür. Ve ḥükemânuñ hunlardan her birine delîlleri (12) va[r]dur. Kütüb-i ḥikmetde getürmişler. Bizim kitâbımız anuñ şadedinde degüldür. Ve eflāk (13) kerilerdür, ba'zısı ba'zını muḥitlerdür. Ve cümlesinden bir kerî ḥâşıl olur ki (14) aña 'âlem dirler. Ve cümle-i eflâkden 'anâşıra aḳrabî felek-i Kâmerdür, andan soñra **8a-(1)** felek-i 'Uṭâriddür, andan soñra felek-i Zühredür, andan soñra felek-i Şemsdür, (2) andan felek-i Mirriḥdür, andan felek-i Müşterîdür, andan felek-i Zuḥâldür. Ve her felegüñ (3) bir mekânı vardur. Anda hareket ider ve ol mekândan hareket itmez ve hareketden (4) yorılmaz. Ve felegüñ serî' olanınuñ sür'atini bir nesneye nisbet itmek olmaz. (5) Âdem bildügi hareketlerden bir gayetdedür ki 'ilm-i hendesede şâbit olmuşdur. (6) At ḡayet sür'at ile segirtse ayagın kaldırıp girü yire koyıncaya dek (7) felek-i a'zam biñ fersaḥ miqdârı kat'-i menâzil ider. Ve eflâkden ba'zınuñ (8) hareketi maşriḳdan maḡribedür felek-i a'zam gibi. Ve ba'zınuñ hareketi maḡribden (9) maşriḳadur felek-i şevâbit ve eflāk-i seyyārât gibi. Ve ba'zınuñ hareketi bize (10) nisbet dolâbî ve ba'zınuñ rahâvî ve ba'zınuñ ḥamâ'ilidür. Ve ba'zı felek (11) **müştemildür** vasaṭı. Ve anuñ merkezi merkez-i 'âlemdür, tokuz eflāk böyledür. (12) Ve ba'zınuñ merkezi merkez-i 'âlem degüldür ḥâricü'l-merkez felekler gibi. Ve ba'zı müştemil (13) degüldür vasaṭı eflāk-i tedâvîr gibi. Ve bunlaruñ her birisi şerḥ ü beyân (14) olinsa gerek inşâ'allâhu ta'âlâ. Çün bildüñ ki yedi felekler kevâkib-i seb'a-i (15) seyyârenüñ felekleridür. Ve bir felek daḡı felek-i şevâbitdür. **Bilgil ki** şevâbit (16) şol seyyâre olmayup miḡ gibi miḡlanmış yıldızlardur ki anuñ a'dâduñ (17) Allâhu ta'âlâ bilür. Ve bir felek ki cemî'-i eflâke müştemildür, aña felekü'l-eḫlāk dirler. (18) Ve anda hiç yıldız yokdur. Anuñçün aña felek-i atlas dirler. 'Arş-ı 'azîmdür. (19) **Nazar-ı evvel ki** felek-i Kâmerde idi, anda bir kaç faşl vardur.

Faşl-ı evvel ki felek-i (20) Kâmerdedür. Bilgil ki Kâmerüñ iki saṭḥı vardur; saṭḥ-ı a'lâsı ki aña muḥaddeb dirler, (21) felek-i 'Uṭârîdün iç yanına mûmâs ve muttaşıldur, ve saṭḥ-ı esfeli ki aña muḳa''ar (22) dirler, kürre-i nâruñ muḥaddebine mûmâsdur. Ve felek-i Kâmerüñ merkezi 'âlemüñ merkezidür. (23) Ve Kâmerüñ bir devri yigirmi sekiz günde tamam olur. Ve ol devr ki aña maḡşûşdur, **8b-(1)** maḡribden maşriḳadur. Ve felek-i tedvîri on dört günde bir devr ider. (2) Devr-i evvelinde ayuñ mûnevver olan yüzü arz cānibine olur ve devr-i şānide (3) muzlim olan yüzü arz cānibine olur. Ve Kâmerüñ felek-i küllisi dört kısma (4) münḳasim

olur; üçü müstemildür vasatı, biri küçücekdür müstemil degüldür (5) vasatı. Felek-i evveline cevzehr dirler ki ol mümâsdur felek-i 'Uṭāride. Felek-i (6) şānisi mümâsdur felek-i cevzehre. Felek-i şālişi hāric-i merkezdir. Ammā küçücek (7) olan felegi ki felek-i hāricü'l-merkezün tahtındadır, aña felek-i tedvîr dirler, (8) ve Kāmer anda merküzdür ve hareket-i Kāmer anuñ hareketi ile olur.

Faṣl-ı şānî ki cirm-i (9) Kāmerdedür. Bilgil ki bir kevkebdür ki anuñ mekânı felek-i esfeldür. Ve anuñ (10) cirmi muzlimdür, ammā Şemsden nūr kabûl ider eşkāl-i muhtelif ile Şemsden (11) bu'dı sebebi ile. Ve cümle-i felegi bir ayda kaṭ' ider. Ve Kāmer cümle-i yıldızların (12) küçücegidür. Aşağı felekde olup bize akreb olduğün büyük görünür. (13) Ve Kāmer cemî'-i kevākibden esra'dur, anuñçün aña peyk-i felek dirler. Ve Kāmerün (14) cirmi yirün otuz toktuz cüz'inden bir cüz' ve bir rub' cüz'dür. Ve Kāmerün (15) dā'iresi dört yüz elli iki mildür. Ve dā'iresinün kutrı yüz kırk dört (16) mildür. **V'allāhu a'lem felek-i dā'ire-i Kāmerdür: (Şekil)**

(17) **Faṣl-ı şāliş havāşş-ı Kāmerdür. 9a-(1)** Bilgil ki Kāmerün te'sirâtı ruṭûbet sebebi iledür, nitekim Şemsün te'sirâtı harâret (2) sebebi iledür. İmdi çün Kāmer âfâkdan bir ufkdā olsa deñiz anda meddini (3) ziyâde ider Kāmerün seyrine muvâfık. Çün Kāmer ol mevzi'ün vasat-ı semâsına (4) vara, ol zemānda gāyet medd olur. Çün Kāmer vasat-ı semādan münhatt olup (5) aşağı inmekde ola, cezr ya'nî şu eksilmekde olur. Tā aña dek ki Kāmer ol mekânun (6) mağribine irişür, ol zemānda gāyet cezr olur. Çün Kāmer ol mekânun mağribinden (7) zā'il ola, girü medd zāhir olur. Ol vakt ki Kāmer ve medd arzā ire, ol vakt (8) gāyet medd olur. Ve çün Kāmer ve medd arzdan zā'il ola, gāyet cezr olur. Ve eger (9) girü medde şürü' ide tā aña dek ki Kāmer ufq-ı şarkîye ire, ol mevzi'de girü gāyet (10) medd olur. Ve her gicede ve gündüzde ol mekānda iki medd ve iki cezr olur. **Ve havāşş-ı (11) Kāmerdendür** ki hayvānātuñ bedenleri Kāmer ziyâde olduğu vaktde akvā olup nemü (12) gālib olur. Ve âdemünün bedeninde dağı ahlât-ı zāhire meyl ider ve tamarları (13) çendān mümteli olmaz. Ve bu umûr tıbb ehline zāhirdür. **Ve havāşş-ı Kāmerdendür** ki etıbbā (14) dimişlerdür ki her hasta ki ayuñ nişf-ı evvelinde marîz ola, anuñ tabi'atı (15) def'-i marâzda akder olur nişf-ı şānide hasta olandan. Zira nişf-ı (16) evvelde Kāmerün nûrı ziyâde olmağdadur. Pes tabi'ata kuvvet virür. **Ve havāşş-ı (17) Kāmerdendür** ki Kāmerün nûrı ziyâde oldukça hayvānātuñ bedeninde kıl tızcek (18) yiyünüp ziyâde olur, ve memelerinde sūdleri dağı ziyâde olur. Ve yımırta (19) ağı dağı böyledür. Ve ay aydınında eşyā tızcek fāsîd olur ruṭûbeti (20) sebebi ile. Ve çün âdem ay aydınında çok otursa ruṭûbet ziyâde (21) olup uyhu galebe ider, ve kâhillik ziyâde olur, ve a'zâ کوشرزکام (22) ve şüdā' hāsıl olur. Ve eti bir gice ay aydınında kosañ ta'âmı bozılır. (23) Ve dağı ay evvelinde balıklar ziyâde olup semüz olur. Ve nişf-ı evvelinde **9b-(1)** haşarât-ı arz, yılan ve çıyan ve böcekler yirden taşra çok çıkarlar ve muhkem (2) şokarlar ve zehirlerinin te'siri ziyâde olur. **Ve havāşş-ı Kāmerdendür** ki ağaçları (3) ayuñ nişf-ı evvelinde dikseler dutar ve yemiş çok olur. Ve çiçek açup (4) yemiş dutmak ayuñ nûrı ziyâde olduğu zemānda olsa eyü olur. Ve eger (5) ol zemānda ayuñ nûrı eksilmede ola yâ vasat-ı semādan zāyil olduğu (6) vaktde ola, cyü olmayup yemiş az olur. Ve otlar ve yemişler ay bedr (7) olınca[ya] dek büyümesi ziyâde olur. Maḥākā varınca büyümesi eksilür. Ve bu ehl-i (8)

bostāniler katında zāhirdür. Huşûşā şeftālū ve susam ve kavun ve karpuz (9) ve hıyār ve kabak ay aydınında büyüdüğü izhārdur. Ve nūr-ı Kamer yemişler üzerine vāki' (10) ola, reng ü elvānı kâbiliyyetine göre virür kızıl ve yeşil ve şaru ve bunlardan (11) gayrı. Ayuñ nişf-ı evvelinde olan rengi ahirinde olan renginden ahsen (12) olur. **Ve havāşş-ı Kamerdendür** ki nişf-ı evvelinde zāhir olan ma'deniyyāt cevheri (13) nişf-ı ahirinde zāhir olandan ziyāde olur. Ehl-i ma'den katında bu dağı (14) zāhirdür. Ve Kamere 'avāmü'n-nās ve kâzibler ve gammāzlar ve hāsūdlar mensūbdur. (15) **Şüret-i Kamer budur:** (Şekil)

10a-(1) Der beyān-ı ahvāl-i 'Uṭārid: Bilgil ki felek-i 'Uṭāridüñ merkezi merkez-i 'ālemdür. (2) Anuñ muḥaddehi ya'nî saṭḥ-ı a'lāsı felek-i Zührenüñ muḳa'aruna mümāsdur. Ve muḳa'arı (3) ya'nî saṭḥ-ı ednası felek-i Kamerüñ muḥaddebine mümāsdur. Ve ol devr ki aña maḥşûşdur, (4) mağribden maşrıkadur. Ve bu dağı bir yılda devrin tamam ider. Ve 'Uṭāridüñ (5) bir felegi dağı vardır, hāricü'l-merkezdür. Ve aña felek-i tedvir dirler. Ve ol (6) felek-i tedvirden bir felek-i hāricü'l-merkez dağı münfaşıl olur, aña (7) hāricü'l-merkez-i şānı dirler. Ve 'Uṭārid felek-i tedvir-i merkezdür. Pes lāzım (8) olur ki felek-i 'Uṭāridüñ iki evci ola biri felek-i küllide ve biri (9) felek-i tedvirde. Ve iki ḥazīzi ola bunlarda. Ve felek-i 'Uṭāridüñ (10) şıḥanı üçyüz biñ sekiz yüz seksen biñ dört yüz seksen mildür. (11) Ve anuñ cirmi cirm-i arzuñ yigirmi iki cüz'ünden bir cüz'dür. Ve cirminüñ (12) dāi'resi iki yüz seksen altı fersahdur. Ve kuṭrı iki yüz yetmiş üç (13) mildür. Ve her bir burcda yigirmi yedi gün eglenür. Ve anuñ rücū'ı (14) ve istikāmeti çokdur. Ve muttaşıl Şems etrafında dolanur, ayrılmaz. (15) **Dāi're-i felek-i 'Uṭāriddür:** (Şekil)

10b-(1) Ve bilgil ki 'Uṭārid bir kevkeb-i muḥtelifdür ki müneccimler buña münāfık dirler. Zīrā (2) sa'd yıldız ile sa'd ve naḥs yıldız ile naḥsdur. Bir elinde kalem tutup (3) yazu yazup Kamere 'arz ider. Ve 'Uṭāride ehl-i divān ve kâtibler ve muḥaşşılar (4) ve hāzergānlar ve mu'allimler ve 'ameldārlar mensūbdur. **Şüret-i 'Uṭārid budur:** (Resim)

(5) **Der beyān-ı ahvāl-i Zühre:** Bilgil ki felek-i Zühre maḥdūddur iki ḥadd ile ki (6) anuñ merkezi merkez-i 'ālemdür. Ve ḥadd-i a'lāsı mümāsdur felek-i Şemsüñ muḳa'arına. (7) Ve ḥadd-i ednası mümāsdur felek-i 'Uṭāridüñ muḥaddebine. Ve aña maḥşûş olan (8) devr mağribden maşrıkadur. Ve bir yılda devrin tamam ider felek-i Şems devri (9) gibi. İllā bu kadar vardır ki Zührenüñ felek-i tedviri anı seyr ider. Messi (10) seyr-i Āfitābuñ muḥālifidür. Vaḳtā ki müstakīm ola, Zühre önine düşer. (11) Vaḳtā rāci' ola, Zühre girüye düşer. Felek-i Zühre felek-i Kamere ve felek-i Şemse (12) müşābihdür. Ve eger felek-i Şemsüñ tedviri olaydı hiç fark olunmazdı. (13) Ve felek-i Zührenüñ cirmi üç yüz biñ yedi yüz toḳsan beş mildür. **11a-(1) Ve cirm-i Zühre cirm-i arzuñ otuz dört cüz'inden bir cüz'dür.** Ve anuñ (2) kuṭrı dört yüz kırk toḳuz mil dağı südüs mildür. Ve her burcda (3) otuz yedi gün eglenür. Ve bu bir kevkeb-i sa'd[d]ür ki müneccimler buña sa'd-ı aşgar (4) dirler. Anuñçün sa'd-ı aşgar dirler ki Müşteriden eksikdür sa'd olmaḳda. (5) **Şüret-i felek-i Zühredür:** (Şekil)

(6) **Der beyān-ı ahvāl-i kevkeb-i Zühre:** Buña naḳar ferāḥ ve sürür virür. Eger bir kimesnede (7) şūriş-i 'ışk olsa Zühreye naḳar ile ḥıffet ḥāsıl olur. Ve maḥabbet ve ülfet (8) ve cimā' aña müte'allikdür. Ve Zühr[e] ḥasnetü'l-ḥāl olduğı vaḳt bir 'avrete nikāh (9) olınsa

beynlerinde ziyâde mahabbet ola. Ve bu kevkebe sâzende-i felek dirler. Hâdimlar (10) ve hâtûnlar ve ehl-i 'işret ve erbâb-ı hevâ bu kevkebe mensûbdur. **Şûret-i Zühre: (Resim)**

11b-(1) Der beyân-ı ahvâl-i Şems: Felek-i Şems maḥdûddur iki saṭḥ-ı mütevâzi kerî (2) ile ki merkezi merkez-i 'âlemdür. Saṭḥ-ı a'lâsı mümâsdur felek-i Mirriḥüñ muḳa'arına. (3) Ve saṭḥ-ı ednâsı mümâsdur felek-i Zührenüñ muḥaddebine. Ve aña maḥşûş olan (4) devr maḡribden maşriḳadur. Üç yüz altmış altı ve rub' günde devrini tamam (5) ider. Ve andan bir felek münfaşıl olur ki müstemildür vasaṭı. Ve anuñ merkezi (6) ḥâricdür merkez-i 'âlemden. Ve felek-i Şems kendüden aşığa kevkeblerüñ eflâki (7) gibidür. İllâ bu kadar vardur ki cirm-i Şems felek-i tedvîr meşâbesindedür ki (8) Şemsüñ felek-i tedvîri yokdur. Hâḳ celle ve 'alâ ḡâyet luṭfindan Şems (9) içün felek-i tedvîr ḥalk itmemiş. Ve eger Şemsüñ felek-i tedvîri olaydı (10) çünki râci' olurdu. Şayfda ḥarâret mütezâ'if ve şitâda burûdet (11) müştedd olup her biri altı ay mümtedd olduḳda ḥayvânât ve nebâtât (12) helâk olurlar idi. Ve felek-i Şemsüñ şihani ya'nî saṭḥ-ı a'lâsından saṭḥ-ı (13) esfeline dek mesâfe üç yüz elli beş biñ yetmiş dört mildür. Ve cirm-i (14) Şems yüz altmış altı cirm-i arz kadardur. Ve cirminüñ ḳutrı kırk bir biñ (15) toḳuz yüz toḳsan sekiz mildür. Ve daḫı Şems cümle-i kevâkibüñ ekberidür (16) nürda. Ve anuñ mekânı felek-i râbi'dür. Ve müneccimler dirler ki Şems yıldızlaruñ (17) pâdişâhidur ve Kâmer vezîridür ve 'Uṭârid kâtibi ve Mirriḥ şâhib-ceyşi (18) ve Müşteri ḳâdısı ve Zuḥal hazinedârı ve Zühre câriyesi ve eflâk (19) iḳlimler ve burûclar şehirler ve dereceler ḳaryeler ve daḳîkalar ḳaryeler gibidür. (20) Ve bu teşbih teşbih-i melîhdür. Ve sebeb-i küsûf-ı Kâmer Şemse ḥâyil olmaḳdur (21) bizim ile Şems ortasında. Şu'a'-i maḥrûṭi evvel cirm-i Kâmere irer, pes nûr-ı Şemsüñ ru'yetine ḥâyil olur. Lâkin miḳdâr-ı küsûf muḥtelif olur evzâ'-ı (23) mesâkin ihtilâfiyle manzar sebebi ile. Gâḥ olur ba'zı vilâyetde küsûf olur, **12a-(1)** ba'zı vilâyetde vâḳi' olmaz. Ol vilâyet ehline naḳar ḥaylûlet-i Kâmer (2) olmaduḡı ecdendür. Ehl-i hey'et ḳatlarında müşâhiddür. Temme. (3) **Dâire-i Felek-i Şemsdür: (Şekil)**

(4) **Havâşş-ı Şems:** Bilgil ki Şemsüñ te'sîrâtı 'ulviyyâtta ve suflîyyâtta zâhirdür. (5) Ammâ 'ulviyyâtta te'sîri budur ki kemâl-i nûr ile cemî'-i yıldızları nâ-bedid ider (6) ve Kâmere nûr virür. Ammâ suflîyyâtta te'sîri baḥrde ve berde ve cemâd-ı ḥayvânda (7) olur. Baḥrde te'sîrinüñ eşeri budur ki Şemsüñ ḥarâreti ile deryâlardan (8) buḥâr ḳalkar ki ol buḥâr mürekkebdür eczâ-i nâriyye ve eczâ-i mâ'iyyeden. Pes (9) eczâ-i nâriyye kendü merkezine ḳaşd ider. Çün heva nâra irer, mütekâşif (10) olup seḫâb ḥâdiş olur. Ve andan yaḡmur peydâ olup Hâḳ ta'âlâ (11) diledüḡi yirlere nâzil olur. Ḥayât-ı bilâda ve 'ibâda sebep olur. (12) Ve andan ırmaḳlar ve eşmeler zâhir olup meyveler ve ekinlere bâ'îş olur. (13) Nitekim Hâḳ ta'âlâ buyurur: "*Ve hüve'llezî yursilu'r-riyâḥa buḡran beyne yedeyhi raḥmetihi* (14) *ḥattâ izâ aḳallet saḫâben şikâlen suḳnâhu li-beledin meyyitin fe-enzelnâ bihi'l-mâ'e* (15) *fe-aḥreknâ bihi min külli's-şemerât.*"¹⁵⁰ Ve yirde ve cemâdda te'sîrât ve ḥavâşş **12b-(1)** Şemsdendür. Ehl-i ma'âdin zirâ çün eczâ-i âb eczâ-i arzîyye ile muḥallaṭ ola, (2) bâṭın-ı arzda 'uşârât zâhir olur

150 7 A'râf 57'den iktibas: "Rüzgârları rahmetinin önünde müjde olarak gönderen O'dur. Sonunda onlar (o rüzgârlar), ağır bulutları yüklenince onu ölü bir memlekete sevkederiz. Orada suyu indirir ve onunla türlü türlü meyveler çıkarırız."

ve harâret-i Şems aña nuşh virür. Ve andan (3) ecsâm-ı ma'deniyye mütevellid olur her mevzi'ün isti'dadı hasbince altun (4) ve gümüş ve sâ'ir pütcede erimege kâdir olanlar filizzât-ı gîti ve yâkût ve zeberced (5) ve bunlardan gayriler jive ve kibrit ve zırmıh gibi. Ve bunlar gayriler dahı (6) te'sirât-ı Şemsdendür. Ve dahı otlar ve ekinler ve ağaçlar, zîrâ nebâtâtun cümlesi (7) harâret-i Şems ile biter. Ve her mekân ki anda harâret-i Şems olmaya, anda nesne (8) bitmez. Ve eger dilerseñ ki nebâtâtta te'sirât-ı Şemsi bilesin, nazâr kıl hareket-i (9) yevmiye hasbi ile nilüfere ve hatmiye ve kene otına ki evvel-i nehârda çün (10) Şems irtifâ'da ola, nice kuvvetlenür ve bülend olur. Ve çün Şems hadd-i (11) zevâla irişe, bunlarda şolmak eşeri zâhir olur. Ve hayvânda te'sirât (12) ve havâşş-ı Şemsden kuvvet kılup ki çün şubh zâhir ola, âbdân-ı hayvânâtda (13) kuvvet ve neşât peydâ olur. Şems tulû' idüp mürtefi' oldukça (14) ol kuvvet ziyâde olur. Tâ ol vakte dek ki vasa'ı semâya varur, (15) andan soñra kuvvet ve neşât za'if olur. Şems gurûba karib olıncaya dek (16) za'af ziyâde olur. Kaçan Şems gurûb ide, hayvânâ[1] meskenine rücû' (17) idüp dahı za'ifü'l-kalb olup nevme teveccüh iderler. Ve dahı havâşş-ı (18) garibesindendür ki şol kavm ki semt-i re'slerinde Şems ola, anların yüzleri (19) ince ve levnleri siyah ve bedenleri za'if ve hulkları yırtıcılar gibi olur, (20) ve bunlar bilâd-i Sûdân halkıdır. Ve ol kavm ki Şems anların semt-i re'sinden (21) ba'id ola, anların yüzleri yaşsı ve levnleri ak ve bedenleri galiz ve hulkları (22) behâyim hulki gibi olur hâm oldukları içün ve bunlar bilâd-i Rus ve Şakâlibe (23) halkıdır. Ve dahı havâşş-ı Şemsdendür ekinleri şar[ar]tmaq ve yimişleri gövertmek. 13a-(1) Ve berâhime zu'm eylediler ki evc-i Şems her bir burcda üç biñ yıl eglenür. (2) Eyle olsa cümle-i felegi otuz biñ yılda tamam devr ider. Ve şöyle dirler ki (3) çün Şems burûc-ı cenûbiye irse hey'ât-ı zemin mütebeddil olup âbâdân (4) harâb ve harâb âbâdân olur ve cenûb şimâl ve şimâl cenûb olur (5) ve deñizler kuru ve kurular deñiz olur, *va'llâhu a'lemu bi-şihhati zâlike*¹⁵¹. Eger vâkı' (6) olursa haşşa-i 'acib ve te'sir-i garibdür. Ve bizim i'tikâdımızda Hâk ta'âlâ (7) kelâm-ı mecidinde buyurduğınadır: "*Yevme tubeddelu'l-arzu gayre'l-arzi ve's-semâvâtu* (8) *ve berezû'llâhi'l-vâhidi'l-kahhâr.*"¹⁵² Hükemânun kavli şahih olduğu taqdırce bi-irâdeti'llâhdur. (9) **Şûret-i Şemsdür:** (Resim)

(10) **Der beyân-ı ahvâl-i Mirrih:** Bilgil ki felek-i Mirrih dahı iki sañ ile mañdûddur. (11) Ve anun merkezi merkez-i 'âlemdür. Sañ-ı a'lâsı felek-i Müşteriye mümâsdur ve sañ-ı (12) ednâsı felek-i Şemse mümâsdur. Ve devri mağribden maşrıqadur. Ve bir yıl (13) iki ay ve yigirmi iki günde devrin tamam ider. Ve felek-i Mirrih vaz'da felek-i (14) Kamere ve felek-i Zühreye müşâbihdür. Ammâ anlardan ekberdür ki kalınlığı yigirmi biñ kez (15) biñ ve üç yüz biñ toñuz yüz toñsan sekiz mildür. Ve felegi işbu 13b-(1) mehekkde taşvir olındı: (Şekil)

(2) Bilgil ki Mirrih bir kevkeb-i naşdur ki buña muneccimler naş-ı asgar dirler. Zîrâ nuñusetde (3) Zuñalden eksükdür. Ve anı vaşf iderler kahr u galebe ile. Ve cellâd-ı felek tesmiye (4) olınur. Ve yol kesiciler ve fesad işleyenlere mensûbdur. Ve cirmi bir buçuk cirm-i

151 "Allah bunun doğru olduğunu en iyi bilendir."

152 14 İbrahim 48: "Yer başka bir yer, gökler de (başka gökler) haline getirildiği, (insanlar) bir ve gücüne karşı durulamaz olan Allah'ın huzuruna çıktıkları gün (Allah bütün zalimlerin cezasını verecektir)."

arz (5) miqdāridur. Ve kutrı toköz yüz biñ sekiz yüz otuz beş mildür. Ve şüreti (6) bu şekl -üzeredür: (Resim)

14a-(1) Der beyân-ı ahvâl-i Müşteri: Bilgil ki felek-i Müşterinün dağı iki sağı vardır. Sağı (2) a'lāsı felek-i Zuhale mümāsdur ve sağı ednāsı felek-i Mirrihe mümāsdur. Ve anuñ (3) merkezi merkez-i 'ālemdür. Ve devri mağribden maşriqadur. Ve devrini on beş yıl (4) ve iki ay ve on beş günde tamam ider. Ve bir kavle on bir yıl ve on ay (5) ve on beş günde tamam ider. Ve felek-i Müşteri felek-i Mirrih ve felek-i Zühre (6) gibidür. Ve cirminün şıhanı yigirmi biñ kez biñ ve üç yüz otuz iki biñ (7) ve dört yüz otuz iki mildür. Ve bir kavle biñ kez biñ ve üç yüz otuz (8) iki biñ mildür. Ve şüret-i felegi budur: (Şekil)

(9) Müneccimler buña sa'd-ı ekber dirler. 'Ulemā-i 'izām ve vüzerā-i kirām buña mensübdur. Ve cirmi (10) seksen dört dağı şülüş ve rub'-ı arz kadardur. Ve kutrı dört dağı rub' (11) ve südüs kutrı cirm-i arz miqdāridur. Ve şüreti bu taşvir üzcredür: (Resim)

14b-(1) Der beyân-ı ahvâl-i Zuhal: Bilgil ki felek-i Zuhal için dağı iki hadd vardır. Sağı (2) a'lāsı felek-i şevābite mümāsdur ve sağı ednāsı felek-i Müşteriye mümāsdur. Ve devri (3) mağribden maşriqadur. Ve devrini yigirmi toköz yıl ve beş ay ve üç günde tamam ider. (4) Ve cirminün şıhanı yigirmi bir biñ kez biñ ve altı yüz otuz altı biñ ve altı yüz mildür. (5) Ve feleginün şüreti budur: (Şekil)

(6) Bilgil ki Zuhal bir naḥs kevkebdür. Müneccimler buña naḥs-ı ekber dirler. Ve ḥarāblığı ve helāki (7) ve fesādı ve ḥavfi ve ḥüzni aña isnād iderler. Ve buña türkler ve 'avānlar mensübdur. (8) Ve cirm-i Zuhal seksen bir cirm-i arz miqdāridur. Ve kutrı kırk dağı şülüşān kutrı (9) arz miqdāridur. Ve dirler ki Zuhale nazar itmek ḳasāvet-i ḳalb virür nitekim (10) Zühreye nazar sürür virür. Ve her bir burücdä iki yıl durur. Ve şüreti (11) işbu şekl üzere mahlûkdur: (Resim)

15a-(1) Faşl-ı der beyân-ı hareket-i eflāk ki rücū'-ı kevākibde ve anlaruñ istikāmetindedür. (2) Bilgil ki kevākibün rücū'ı ve istikāmeti felek-i tedvire nisbetdür. Şol vakt ki (3) felek-i tedvirün hareketi aña ḥāvī olan felegün hareketine muvāfıḳ ola, hareket-i (4) kevākib ziyāde olur. Zirā iki hareketün ictimā'ı olur; biri felek-i ḥāvī (5) hareketi ve biri felek-i tedvir hareketi. Bu hālde müstakīm olur. Ve ibtidā-i istikāmet (6) felek-i tedvir-i a'lāsından olur. Ve şol vakt ki felek-i tedvirün hareketi (7) aña olan felegün hareketine muḥālif ola, mādām ki hareket-i felek-i tedvir aḳall ola, (8) felek-i ḥāvī hareketinden müstakīm görünür. İllā bu kadar vardır ki ol hāletde (9) anuñ seyri eksikrek olur. Ve çün anuñ hareketi felek-i ḥāvī (10) hareketinden ziyāde ola, rāci' olur. Zirā hareket-i felek-i ḥāvī egerçe (11) felek-i tedviri döndürür. Lākin felek-i tedvir iki cüz' hareket ider (12) öyleye bir cüz' bir cüz'e muḳābil olup bir cüz' ziyāde ḳalır öyleye (13) rāci' görünür. Çün bildün ki yedi felegün her birinden seb'a-i seyyāreden (14) biri vardır.

Şimden girü sekizinci felegi beyân idelüm ki aña felek-i (15) şevābit dirler. Bilgil ki felek-i şevābit için dağı iki sağı vardır. Sağı (16) a'lāsı felek-i a'zama mümāsdur ve sağı ednāsı felek-i Zuhale mümāsdur. Ve anuñ (17) merkezi merkez-i 'ālemdür. Ve devr-i ḥāşşı mağribden maşriqadur. Ve her yüz yılda bir dakıḳa (18) ḳat' ider ve otuz altı biñ yılda devrin

tamam ider¹⁵³. Ve bu felegün kutbı (19) kutb-ı dāire-i burūcdur. Tafsili gelse gerekdür. Ve cümle kevākib-i şābite bu felekde (20) merkūzdur. Anuñçün kevākib-i şābitenün seyrleri muhtelif degüldür. Felek-i (21) şevābitün şihani otuz dört biñ kez biñ ve yedi yüz kırk dört mildür. (22) Ve cirm-i a'zam-ı şevābit-i kevākib toksan dört kerre ve hums cirm-i arz kadardur. (23) Ve cirm-i asgar-ı kevākib-i şābite on sekiz kerre cirm-i arz kadardur. Ve kutr-ı felek-i **15b**-(1) kevākib-i şābite ki mihver-i felekü'l-burūcdur, yüz elli bir biñ kez biñ ve beş yüz otuz (2) yedi biñ yüz seksen dört mildür. Ve şol kimesne ki 'ilm-i hendeseden haberdār (3) olmaya, bu ecrāmuñ mekādiline münkir olur. Ammā 'ilm-i hendese bilenler katında müsteb'ad (4) degüldür. Bilgil ki bir haftalık şakirdlerine ta'līm idüp öğredirler ve ol (5) sâ'at secde idüp Hâk sübhānehu ve ta'ālānuñ vahdāniyyetine burhān istemez. (Cetvel)

(6) **Bundan sonra kevākib-i şābiteleri dahı beyān idelüm:** (7) Bilgil ki kevākib-i şābiteler dahı miqdārda berāber degüllerdür. Ba'zısı ekber ve ba'zısı (8) asgardur. Pes bu şan'atun ehli altı mertebe i'tibār itmişlerdür. Ol merātibe (9) aqdār ve a'zam diyü ad virmişlerdür. 'Azm-ı evvelde olan **15** kevākibdür ve 'azm-ı (10) şānide olan **45** kevākibdür ve 'azm-ı şālişde olan **208** kevākibdür ve 'azm-ı (11) rābi'de olan **474** kevākibdür ve 'azm-ı hāmisde olan **217** kevākibdür (12) ve 'azm-ı sādide olan **49** kevākibdür. Bunun cümlesi **1008** kevākibdür. (13) Ve bu merātibden hāric on dört kevākib dahı vardur ki toközına (14) hafıyye ve beşine şehābiyye dirler. Cem'an **1022** olur. Bu kevākib-i merşūd (15) olundur. Gayr-ı merşūd olanı ancak Allāhu tebāreke ve ta'ālā hazretleri bilür. (16) Lākin 'ulemā-i 'izām ol mertebe ma'lūm idinilmişler ki bir ādem kürre-i arzı eline alup (17) kum idüp ta'dād itmek lāzım gelse ne miqdār 'aded olursa kevākib-i şābiteler (18) andan ziyādedür dimişler. Eflākün 'ilmi ancak Hâk ta'ālā hazretlerine mahşūşdur. (19) Ve bunlardan ba'zı şüretler tevehhüm eylemişlerdür. Ol şüretler kevākibleri müştēmildür. (20) Batlemiyos Hākim *Kitāb-ı Micestī*de şeht eylemişdür. Bunların ba'zısı nişf-ı şimālidedür. (21) Ve ba'zısı mınṭakatü'l-burūc üzerindedür ki tarīk-i kevākib-i seyyāredür. Ve ba'zı[sı] (22) nişf-ı cenūbda. Ve ba'zı şüret-i insānda ve ba'zı şüret-i hayvānda ve ba'zı (23) cānsız nesneler şüretinde Mīzān gibi. Ve ba'zını ba'zı nesneye teşbīh eylemişlerdür ki **16a**-(1) tamam olmamışdur¹⁵⁴ Kıt'atü'l-feres gibi. Ve ba'zı cānlulardan ba'zinuñ (2) nişfına ve ba'zı andan gayrı bir cānlu[nu]ñ nişfına beñzer Kāntūrus gibi. Ve ba'zı (3) ol şüretlerden tamam olmaz tā ki gayrı şüretten aña bir nesne zamm idersin (4) Mümsikü'l-'inān gibi. Bu şüretleri anuñçün taşvir eylemişlerdür ki tā ki kevākibleri (5) anlar eyle bileler ve gayrilere bildüreler. Ve çün kevākibleri zikr itmek (6) dileyeler, dirler ki fülān şüretün fülān 'uzvunda şimāl tarafında, yāhūd (7) Mınṭakatü'l-burūc üzerinde, yā cenūb tarafındadır dirler, fi'l-hāl ma'lūm olur. (8) Ve dahı bunlardan gayrı kevkebler ki şüretlerün kurbında ola, kaṅgı şürete karīb (9) ise aña izāfet iderler ve anlara hāricü's-şüret dirler. Hāmel başından (10) yukarudur. 'Arablar aña Nāṭih dirler. Ve bu kırk sekiz şüretten cānib-i şimālde (11) yigirmi birdür ve Mınṭakatü'l-burūc üzerinde on ikidür ve cānib-i cenūbda dahı (12) on beşdür. Evvelā cānib-i şimālde olan

153 "Otuz altı bin" önce yazı ile yazılmış, sonra üstü çizilerek rakamla yazılmıştır.

Der-kenar: Her yüz yılda bir derece olursa 36000 yıl ider ve eger her yüz yılda bir dakika olursa 3160000 ve her derecesi dörder dakika olduğda her dakikası yüz yıl olduğda 144000 yıl ider.

154 *Kāntūrus* kelimesi yazılmış, üzeri sonradan silinmiştir.

şüretler ki yigirmi birdür ve bunların (13) kevâkibleri üç yüz otuz birdür ve hâric-i şüret olan kevâkibler yigirmi (14) tokuzdur, cümlesi 360'dur.

Ol yigirmi bir şüretten şüret-i evveli (15) **Dübb-i aşgardur**. Bunun şüretinde olan kevkebleri yididür ve hâric-i şüretde (16) birdür. Ve 'Arab bu yedi kevâkibe Benât-ı na's-ı şugrâ dirler. Ol dört kevkebdür ki (17) murabba'dur, anlar[ı] Na's dirler. Ve üç kevkeb ki kuyruğı üzeredür, anlara Benât dirler. (18) Ol dört kevkebün iki neyyirine Ferkadân dirler. Ve ol kevkeb-i neyyir ki kuyruğı ucındadır, (19) aña Cudeyy dirler. Ve kıbleyi anuñ ile bilürler. Ve kutb-ı mu'addilü'n-nehâr akrebdür Cudeyye.

1 - Şüret-i Dübb-i aşgar: (Resim)

16b-(1) Biri dahı **Dübb-i ekberdür**. Bunun şüretinde olan kevkebleri yigirmi yididür ve hâric-i (2) şüretinde sekizdür. Ve 'Arab ol dört kevkeb-i neyyire ki murabba' üzeredür ve üç (3) kevkeb ki kuyruğı üzeredür, aña Benât-ı na's-ı kübrâ dirler. Dördü Na's ve üçü (4) Benâtdur. Ve ol kevkeb ki kuyruğı ucındadır, aña Kâ'id dirler. Ve ol kevkeb ki (5) vasatındadır, aña 'Inâk dirler. Ve ol kevkeb ki Na's kurbında ve kuyruğı dibindedür, (6) Cevn dirler. Ve 'Inâk üzerinde bir küçük kevkeb vardır, aña Şehâ dirler. (7) Anuñ ile gözin hiddetin imtiyhân iderler. Ve her kim ki bu kevkebe nazar idüp (8) dise ki "*E'uzu bi-rabbi's-suhiyyeti min külli 'akrabin ve hayye*"¹⁵⁵, ol gice zehirlü (9) cânavarlardan emîn ola. Ve ol altı kevkeb ki her ayağında iki kevkeb (10) vardır ve üç ayağındadır, Kafzât-ı zibâ dirler, her ikisine bir Kafze dirler. (11) Ve ol Kafze ki sağ ayağı üzeredür, aña Tâbi' dirler. Ve Şarfe ol kevkeb-i (12) neyyirdür ki Esed kuyruğı üzeredür. Ve 'Arab dirler ki "*Zarabe'l-esedu bi-zenbihi'l-arzi* (13) *tekaffezet ez-zabâ*"¹⁵⁶. Ve ol yedi kevkeb ki boynı üzere ve gögsi üzere ve iki (14) dizleri üzeredür, ke'ennehu nişf-ı dâ'iredür, Serîr-i na's dirler. Ve ba'zılar (15) aña Havz dirler. Ve ol kevkebler ki kaşları ve gözleri ve kulağı ve burnı (16) üzeredür, anlara Zibâ dirler ki arslandan kaçdı, varup havzuñ şuyın (17) içir. Ve ol kevâkib ki Şarfe üzere cem' olmuşlardır, anlara Hilye dirler. Ve ol (18) sekiz kevkeb ki ikisi Hilye ile Kâ'id ortasındadır ki neri ziyâde rüşendür, (19) aña Kebidü'l-esed dirler. Ve altı kevkeb ki üçüncü Kafze altında ve sol (20) eli üzerindedür ki üçü anlardan ziyâde rüşendür, Zibâ dirler. (21) Bâkisine Evlâd-ı Zibâ dirler. Ve bilgil ki Dübb-i ekber bir büyük ayu (22) şüretindedür ki dört ayağı üzere тұrur, ammâ başın (23) aşğa şalup kuyruğın uzatmış. Ve şekli budur:

2 - Şüret-i Dübb-i ekber: (Resim)

17a-(1) Biri dahı **Tinnindür**. Bunun kevkebleri otuz birdür. 'Arab dili üstinde (2) olan kevkebe Râfız dirler. Ve dört kevkeb ki başı üzeredür, aña 'Avâyid dirler. (3) Ve ol dört kevkeb ortasında bir kevkeb-i şağır vardır, aña Rub' dirler ki (4) deve yavrusı ma'nâsınadır. Ve ol kevkeb-i rüşen ki âhir-i Tinnindedür, (5) Zanebeyn dirler. Ve ol iki kevkeb ki iki kevkeb-i rüşen kurbındadır, aña Azfârü'z-zaneb (6) dirler. Ve kuyruğı dibinde bir kevkeb vardır, aña عجب ¹⁵⁷ dirler, erkek (7) sırtlan ma'nâsına. Ve Tinnin ejderhâdur büküm büküm. Şüreti budur:

3 - Şüret-i Tinnin: (Resim)

155 "Her akrep ve yilandan Süha (yıldızının) Rabbine sığınırım."

156 "Aslan kuyruşuyla yere vurursa ceylan kaçır."

157 Bu kelime Zâbih olabilir.

(8) Biri dahı **Kaykāvus**dur. Buña Mültehib dirler. Bir recül şüretindedür ki başında (9) takyesi var. Rağs urur iki ellerin açmış. Ve anuñ iki ayakları kevkeb-i (10) Cudeyy ile şekl-i müşelleşdür. Bunuñ dāhil-i şüretinde olan kevākibi on birdür **17b**-(1) ve hāric-i şüret olan iki kevkebdür. Ve ‘Arab sinesinde olan kevkebe Qurha (2) dirler. Ve sağ omuzu üzere olan kevkebe Fırka dirler. Ve ol kevkeb ki şol (3) ayağı üzeredür aña Rā’i dirler. Ve iki ayakları ortasında bir küçük (4) kevkeb vardır aña Kelbū’r-rā’i dirler. Ve anuñ ayakları ile kevkeb-i Cudeyy (5) ortasında küçücek kevkebler vardır anlara Ğanām dirler. Şüreti budur:

4 - Şüret-i Kaykāvus: (Resim)

(6) Biri dahı ‘**Avvā**dur. Uluyucu ma’nāsınadur. Buña Naqqār dirler ve Şannāc dirler. (7) Bunuñ dāhil-i şüretinde olan kevkepleri yigirmi ikidür ve hāric-i şüretinde (8) olan birdür. Ve bu bir recül şüretindedür ki iki ellerin uzatmış ve sağ elinde (9) ‘aşā vardır. Ve bu kevākib-i Mekke ve kevākib-i Benāt-ı na’ş-ı kübrā ortasındadır. (10) Başında ve omuzlarında ve ‘aşāsında olan kevkeblere Zibā’ dirler. Ve şol (11) eli üstinde ve bileğinde ve elinüñ etrāfında olan hurde kevkeblere evlād-ı Zibā’ (12) dirler. Ve ol hāric-i şüret olan bir kevkebdür ki ahmer ve neyyirdür, uyluğı ortasındadır, (13) aña Simāk-ı Rāmiḥ dirler ve Hārisü’s-semā ve Hārisü’ş-şimāl dahı dirler. Zirā gāyetde **18a**-(1) rüşen yıldızdur, nā-bedid olmaz, illā şu‘ā-i āfitāb ile nā-bedid olur. Ve şol (2) baldırında olan kevkebe Rāmiḥ dirler. Ve ol Simāk-ı Rāmiḥ aqsām-ı şevābitde kadr-i (3) evveldendür. Şüreti budur:

5 - Şüret-i ‘Avvā: (Resim)

(4) Biri dahı **Fekke**[dür], ağız kenarıdur. Kevkebi sekizdür. İklil-i Şimālī dahı dirler. Ve ‘avām (5) dervişler çanağı dirler ki degirmiliginde bir pārc gedügi vardır, kenarı gedik (6) fakirler çanağı gibidür. Ve ol sekiz kevkebün biri gāyetde rüşendür, yalnız (7) aña dahı Fekke dirler. Şüreti budur:

6 - Şüret-i Fekke: (Resim)

(8) Biri dahı **Cāşī**[dür]. Buña dahı Rākış dirler. Bunuñ dāhil-i şüretinde olan (9) kevākib yigirmi sekizdür. Ve bir kevkeb hāric-i şüretdür. Ve bu bir recül şüretindedür ki **18b**-(1) iki ellerin açmışdur, iki dizi üzerine çökmüşdür. Sağ ayağı ‘Avvā cānibine (2) ve şol ayağı şol dört yıldız cānibinedür ki Tinnin başı üzerinedür ki anlara ‘Avvā (3) didiler. Şüreti budur:

7 - Şüret-i Cāşī: (Resim)

(4) Biri dahı **Şelyāk**dur. Buña Sulḥafat¹⁵⁸ dahı dirler. Bunuñ kevkepleri ondur. (5) Ve kevkeb-i neyyirine Nesr-i Vāki’ dirler. Zirā anuñ ile iki kevkeb-i şağir vardır, (6) gūyā anlar kanadlarıdur, kendü nefesine zamm idüp konmuşdur. Pes şol (7) kerkese beñzer ki iki kanadını dürmüş, bir yire konmuşdur. Ve ol kevkeb-i neyyir (8) ile bu iki kevkeb-i şağire ‘avam Eşāfi dirler saç ayak ma’nāsına ki (9) ‘Acemler Yek-pā dirler. Zirā anlaruñ üçi gūyiyā üç taşdur ki üç (10) yire konmuşdur üzerlerine çölmek konmak için. Ve bu şüretün (11) kaplubāğa gibi arkası yumrı olduğu için Sulḥafāt dirler kaplubāğa (12) ma’nāsına ki ‘Acemler Seng-püş dirler. Ve ol kevkeb-i neyyirinden gayrı kevkebinün (13) ism-i haşşı yokdur. Şüreti budur:

8 - Şüret-i Şelyāk: (Resim)

158 Bu kelime Sulahfāt şeklinde de okunur.

19a-(1) Biri dağı **Decācedür**. Bu bir boyunu uzun ördek gibidür kanadların (2) açmış ola. .Bunuñ kevkebi dāhil-i şüretde on yedidür ve hāric-i (3) şüretde ikidür. Ve kanadları üstinde .olan yıldızlara Fevāris dirler.

9 - Şüret-i Decāce: (Resim)

(4) Biri dağı **Zātü'l-kürsīdür**. Bu bir 'avret şüretindedür ki bir kürsi (5) üzerinde oturmuş. Ve ol kürsinün ayakları vardır minber ayağı gibi. (6) Ve ol 'avret arkasın müsne de tayanmış ve ayakların aşağı sarkıtmış (7) ve micmere ortasındadır. Kaykāvusuñ başı üstindeki kevkebdan (8) yukarudadur. Bunuñ kevākibi on üçdür. Ve 'Arab ol kevākibün (9) neyyirine ki vasaı-ı müsneddedür, Keffü'l-hazib dirler. 'Arab bu kevkebi keff-i (10) mebsüta teşbih itmişlerdür. Ve Senām-ı Nāke ya'nī deve örgüci demekle dağı (11) meşhürdür. Kaçan Keffü'l-hazib nişfu'n-nehara vāşıl olsa du'ālar (12) müstecāb olur dirler. Lākin muharrir-i fakir "Bir kitābda gördüm ki (13) Nevruz günü Şems Hamel burcınıñ derece-i ülāsına (14) geldikde Keffü'l-hazib mukābile gelür. Ol gün nişfu'n-nehārda (15) bile bulunur, ger du'ā ol vakitte müstecāb olur." Ve şā'irler (16) bunu maḥbūblaruñ alnına teşbih iderler münevver olduğıçün. Şüreti budur:

19b - Şüret-i Zātü'l-kürsī: (Resim)

(1) Biri dağı **Hāmil-i Re'sü'l-gūldur**. Buña Berşāvüş dağı dirler. Bu bir recül (2) şüretindedür ki şol ayağı üzere durur. Sağ ayağını kaldırmış, (3) sağ elini başı üzere komış, şol elinde bir gül başı var. Ve anuñ (4) dāhil-i şüretinde yigirmi altı ve hāric-i şüretinde üç kevkeb vardır. Ve ol (5) kesik başında bir kevkeb-i neyyir vardır ki aña Re'sü'l-gül dirler Ve bu kevkeb (6) qadr-i şānidendür. Gül yaban ādemi dimektür. Ve şüreti budur:

11 - Şüret-i Berşāvüş: (Resim)

20a-(1) Biri dağı **Mümsikü'l-'ināndur** oyan dutucu ma'nāsına. Bu bir kāyim recül (2) şüretindedür bir elinde kamçı ve bir elinde oyan dutmuş. Ve bunuñ (3) kevkepleri on dördür. Ve ol kevkeb-i neyyir ki şol omuzındadır (4) aña 'Ayyūk dirler. Qadr-i evveldendür. Ve ol kevkeb ki şol dirsegindedür (5) 'Ayn dirler. Ve iki kevkeb ki şol bilegindedür aña Cidyān dirler. Ve ol (6) kevkeb ki sağ menkibindedür ( ) dirler. Ve iki kevkeb ki topuklarındadır (7) Tevābi'-i 'Ayyūk dirler. Şüreti budur.

12 - Şüret-i Mümsikü'l-'inān: (Resim)

(8) Biri dağı **Havvā[dur]**. Bu bir kāyim recüldür ki iki elleri ile bir yılan tutar. (9) Ve bunuñ dāhil-i şüretinde olan kevākibler yigirmi dördür (10) ve hāric-i şüretinde olan kevākibler beşdür. Ve bu cümle-i (11) kevākibden birinün ism-i maḥşüşı ma'rūf (12) degüldür. Ve şüreti budur. (13) Kāğıd ardındadır:

13 - Şüret-i Havvā ve Hayye: (Resim)

20b-(1) Biri dağı **Hayyedür**. Bu bir yilandur ki Havvā anı iki eliyle tutmuşdur (2) ve ol yılan başıyla kuyruğunu kaldırmışdur. Ve bunuñ kevkepleri (3) on sekizdür. Meşhür olan 'Unuķu'l-Hayyā didikleri kevkebdür ki qadr-i (4) şālişdendür. Ve ol şaff-ı kevākib ki Hayyānuñ başı üzeredir, anlara (5) Nesak-ı Şāmī dirler. Ve ol şaff-ı kevākib ki boyunu altındadır, anlara (6) Nesak-ı Yemāni dirler. Bu iki şaffuñ ortasında olan meydana (7) Ravza

dirler. Ve ol kevkebler ki Ravzadadur, anlara Ağnam dirler (8) Ve ol kevkeb ki Havvānuñ başı üzeredür, aña Rā'i dirler. Ve ol (9) kevkeb ki Cāsī başı üzeredür, aña Kelbü'r-rā'i dirler. Ve ol kevkeb ki (10) Tinninüñ sağ omuzındadır, aña dañı Kelbü'r-rā'i dirler. Ve Hayyānuñ (11) şüreti Havvā elinde taşvîr olınmışdur.

Biri dañı **Sehmdür**. Bunuñ (12) kevākibi beşdür. Minkār-ı Decāce ile Nesr-i Tāyir ortasında Mecerre-i 'Azimde. Ve hu (13) bir ok şüretindedür ki temreni maşrık cānibinedür. Ve uzunluğı iki zirā'dur. (14) Şüreti budur:

15 - Şüret-i Sehmdür: (Resim)

21a-(1) Biri dañı **'Ukābdur**. Buña Nesr-i Tāyir dañı dirler. Kanadın açmış uçar (2) kerkese beñzer. Dāhil-i şüretde olan kevākibi toktuzdur ve hāric-i şüretinde (3) olan altıdur. Kanadı üstinde bir kevkeb-i neyyir vardır, aña dañı Nesr-i Tāyir (4) dirler. İki tarafında olan kevkebler gūyā kanadlarıdır. Pes kanadların açmış (5) tayrānde gibidür. Ve buña Nesr-i Tāyir demek Nesr-i Vāki' mukābelesinde vāki' (6) olduğışındur ki ol konmışdur, uçar. Şüreti budur:

16 - Şüret-i 'Ukāb: (Resim)

(7)Biri dañı **Delfindür**. Bunuñ kevākibi ondur. Nesr-i Tāyire tābi'd[ür]. Ve ol (8) kevkeb ki kuyruğındadır, aña Zaneb-i Delfin dirler. Ve dört kevkeb ki (9) vasatındadır, 'Arab anlara 'Ukūd dirler. Üzerinde olana 'Amūd dirler. (10) Ve Delfin 'avām yunus balığı didikleridür. İnsanı sever, gemiler yanınca bile (11) gider ve ğark olan insanı kırtarur. Şüreti budur:

17 - Şüret-i Delfin: (Resim)

(12) Biri dañı **Kit'atü'l-feresdür**. Buña Muqdimü'l-feres dañı dirler. Zirā nişf-ı (13) eczâsı kesilmiş nişf-ı muqdimi kalmış feres gibidür. Ve kevākibi dördür.

21b 18 - Şüret-i Kit'atü'l-feres: (Resim)

(1) Biri dañı **Feres-i A'zamdur**. Bu bir at şüretindedür ki başı var ve iki ön (2) ayağı ve teni var, ammā sağrısı ve iki kıç ayakları yokdur. Ve bunuñ kevākibi (3) yigirmidür. Ve ol kevkebler ki Selsele dirler ve ol kevkebler ki arkasındadır, (4) Cenāhü'l-feres dirler. Ve ol kevkebler ki sağ omuzındadır, Menkibü'l-feres dirler. (5) Ve şol omuzında olana Metnü'l-feres dirler. Ve andan sonra dört kevākib (6) dañı vardır, aña Müştereke-i Delv dirler. İki muqdimine 'Arkuve dirler. Ve iki kevākib ki (7) başı üzeredür, aña Sa'dü'l-behāyim dirler. Ve iki kevkeb ki şüreti üzeredür, (8) aña Sa'dü'l-bāri' dirler. Ve iki kevkeb ki dizi üzeredür, Sa'dü'l-maṭr dirler. (9) Şüreti budur:

19 - Şüret-i Feres-i A'zam: (Resim)

22a-(1) Biri dañı **Mer'et-i Müselseledür**. Bu bir 'avret şüretindedür kâyime. Ellerin (2) açmış, iki ayaklarında zencir var. Ve bu 'avretün sağ eli şimāl cānibine (3) ve şol eli cenūb cānibine açılmış. Ve iki ayakları ortasında cem' (4) olmuş çok kevākibler var, gūyiyā zencirdür. Ve bunuñ kevākibi yigirmi (5) üçdür. Ve ol kevkeb-i neyyir ki mizerni yanındadır aña Batnü'l-hūt dirler. (6) Şüreti budur:

20 - Şüret-i Mer'et-i Müselsele: (Resim)

(7) Biri dahı cānib-i şimālde olan yigirmi bir şüretüñ âhiri olan **Müşelles**dür. (8) Bunuñ kevkepleri dördür. Müşelles şüretindedür. Ve başında olan kevkeb (9) kadr-i şâlişdedür.

21 - Şüret-i Müşelles: (Resim)

(10) Şimdiye dek cānib-i şimālde olan kevākibler beyān olundı ki cem'an (11) üçyüz altmış kevākib idi. Şimden soñra Mıntakatü'l-burūc üzerinde (12) olan kevākibleri beyān idelüm. Anlar dahı on iki şüretdedür (13) ki on iki burūc üzerindedür. Ve bu on iki burūc yukaruda (14) zıkr olınmış idi. Şimdi bu maħalde dahı şüretleri ve kevākibleri ile (15) zıkr idelüm. Ve bunlaruñ kevākibleri iki yüz seksen toktuzdur. Ve hāric-i şüretde **22b**-(1) olan elli yedi kevkebdür ki cümlesi üç yüz kırk altı olur. Ve bu on iki (2) burūcuñ şüretleri karıbdür şol dā'ireye ki evāsı-ı burūc üzere (3) mürür ider felek-i māyil üzerinde ki tārık-i seyyāredür. Her burc ne şürete (4) maħall ise anuñ ismi ile mezkurdur ve kevākibi dahı beyān kılınur.

Evveli (5) burc-ı **Hamel**: Erkek kuzıdur. Bunuñ dāhil-i şüretinde on üç kevkeb vardur (6) ve hāric-i şüretinde beşdür. İki boynuzlı kuzı şüretindedür ki öni (7) mağribe ve ardı maşrıka ve arkası şimāl tarafına. Ve ardına bakup ağzı ile (8) arkasın kaşur gibidür. Ve iki kevkeb-i neyyir ki boynuzı üzerindedür, anlara (9) Şeraṭeyn dirler. Ve hāric-i şüretde olan bir kevkeb-i neyyir ki boynuzından (10) yukarudur, aña Nāṭıḥ dirler. Ve şol iki kevkeb ki oyluğı üzerindedür, (11) Müşelles şekildür, dılı'ları berāberdür, bunlara Buṭayn dirler. Şeraṭeyn (12) ve Buṭayn menāzil-i Kamedendür. Ve Hamel kevākibinüñ bunlardan gayrı ism-i ma'ruf[ı] (13) yokdur. Şüreti bu şekil üzeredür:

1 - Şüret-i Hamel: (Resim)

(14) **Sevr**: Erkek sığırdur. Bunuñ dāhil-i şüretinde olan kevākibi otuz ikidür (15) ve hāric-i şüretinde olan on birdür. Bu bir sığıruñ nişf-ı muḳdimidür ki (16) göbeline dek aşğa itmişdür süsmek ister gibi öni maşrıḳ cānibine. (17) Anuñ kevākibindendür Şüreyyā ve Deberān ki menāzil-i Kamedendür. Ve Deberān cenūb (18) cānibinde gözi üzere olan kızıl kevkeb-i neyyirdür ki 'Aynü's-sevr dahı dirler **23a**-(1) ve Tāli'ü'n-necm ya'nî Tābi'-i Şüreyyā ve 'Ayyūḳ dirler. Ve anuñ eṭrāfında olanlara (2) Kılāş dirler ve Şüreyyā yağrınında olan kevkeblerdür. Cümlesi üzüm salḳımı gibi (3) olduğıçün bir kevkeb yirine koyup en-Necm dirler. Şüreyyā didiklerinüñ vechi (4) beyān olınsa gerekdür. Ve iki birbirine karıb olan kevkebler ki kulağı üzeredür, (5) Kelbeyn dirler. Şol zu'me-i binā' ki anlar Deberānuñ kelbleridür, ya'nî tafşil[i] (6) gelse gerek. Sevrüñ şüreti budur:

2 - Şüret-i Sevr: (Resim)

(7) **Cevzā**: Buña Tev'emān dahı dirler. Bunuñ dāhil-i şüretinde on sekiz ve hāric-i (8) şüretinde yedi kevkeb vardur. Bu iki oğlancık şüretindedür ki bir birinüñ (9) boynına kolların salmışlardur. Başlar maşrıḳ ve şimāl cānibinedür. Ve iki neyyir (10) kevkebler ki buñların başı üzeredür anlara Zırā'-i Mabsūt dirler. Şüretleri (11) bu minvāl üzeredür:

3 - Şüret-i Cevzā: (Resim)

23b-(1) Sereṭān: Bunuñ dāhil-i şüretinde olan kevākibi tokuz ve hāricinde olan (2) dördür. Ve bu yengeç şüretindedür. Muḳdimi maşrıḳ mu'aḥḥarı mağrib tarafınadır. (3) Ve bunuñ kevkeb-i neyyirine ( ) dirler. Ve anuñ ardında olan iki kevkebe (4) Hımareyn dirler. Ve ol kevkeb ki cenüb tarafına olan ayagındadır, Tarfe dirler. (5) Şüreti budur:

3 - Şüret-i Sereṭān: (Resim)

(6) **Esed:** Bunuñ dāhil-i şüretinde olan kevākibi yigirmi yedi ve hāric-i şüretinde olan (7) beşdür. Ammā Batlemiyos üç daḥı vardır diyüp aña Şağire diyü ad virmişdür. (8) Ve bu arslan şüretindedür. Ve ol kevkeb ki arslanuñ yüzindedür, şüret-i (9) Sereṭāndan hāric olan ile Tarf dirler. Ve ol dört kevkeb ki boynında ve ḳalbindedür, (10) Cebhe dirler. Ve ol kevkeb ki çukurdadır, Zübre dirler. Ve ol kevkeb ki mu'aḥḥar-ı (11) Zanebdedür, Zanebü'l-esed ve Şarfe daḥı dirler. Vech-i tesmiyesi beyān olınsa gerekdür:

5 - Şüret-i Esed: (Resim)

(12) **Sünbüle:** Buña 'Azrā daḥı dirler. Dāhil-i şüretinde yigirmi altı ve hāric-i şüretinde (13) altı kevākib vardır. Bu bir kız şüretindedür ki iki kanadı var. Ve etegin şalı (14) virmiş. Ve şol elini aşğa şalıvirmiş ve sağ elini omuzına berāber ḳaldırmış, **24a-(1)** bir sünbüle tutmuş. Ve başı Şarfenüñ cenübınadır ve ayakları birbirinden ırakdur. (2) Ve şol menkibi üzerinde olan kevkeb-i neyyire 'Avvā dirler. Ve ol on üçünci (3) menzildür menāzil-i Ḳamerden. Ve ba'zılar 'Avvā ol kevkebe dirler ki ḳarnı üzeredür (4) ke'ennehu kelblerdür, Esed ardınca ürürler. Ve 'Avve'l-berd daḥı dirler, zirā çün (5) ṭulū' ide ḳış zāhir olur. Ve ol kevkeb-i neyyir ki elinde olan sünbülesine (6) yakındur, aña Simāk-ı A'zel dirler. A'zel yaraḳsız ma'nāsınadır, zirā silāhı yokdur. (7) Ve anuñ muḳābilesinde olana Simāk-ı Rāmiḥ dirler. Ve müneccimler bu iki Simāke Sāḳü'l- (8) Esed dirler. Aşağıda tafşıl olınsa gerekdür. Ve şol ayagi üstinde olan (9) kevkebe Ğafre dirler. Vech-i tesmiyesi zıkr olınsa gerekdür. Şüreti budur:

6 - Şüret-i Sünbüle: (Resim)

(10) **Mizān:** Bunuñ dāhil-i şüretinde olan kevākibi sekiz ve hāric-i şüretinde olan (11) tokuzdur. Ve bu terāzū şüretindedür. 'Amüdü maşrıḳ cānibine ve keferleri mağrib tarafınadır. Kevkeb-i meşhūru yokdur.

7 - Şüret-i Mizān: (Resim)

24b-(1) 'Aḳreb: Bunuñ dāhil-i şüretinde yigirmi bir ve hāric-i şüretinde üç kevkeb vardır. (2) 'Aḳreb şüretindedür. Ve üç kevkeb ki alnı üzeredür, İklil dirler. Ve ol kevkeb-i neyyir-i (3) aḥmer ki bedeni üzeredür, Ḳalbü'l-'aḳreb dirler. Ve ḳuyru[ğı] cānibinde olan iki (4) kevkebe Şevle dirler. 'Aḳreb şüreti budur:

8 - Şüret-i 'Aḳreb: (Resim)

(5) **Ḳavs:** Buña daḥı dirler¹⁵⁹. Bunuñ kevākibi otuz birdür. Bu bir cānlu şüretindedür (6) ki mürekkebdür ādem ile atdan. Boynına varıncaya dek atdur ve boynından (7) yukarısı ādemdür. Ve elinde yay tutup okı[n]ı doldurup mağrib (8) cānibine çeker. Ve 'Arab ol kevkeb ki temren üzeredür ve ol kevkeb ki (9) ḳabza-i kemān üzeredür ve ol kevkeb ki taraf-ı cenüb

159 Burada cümle düşüklüğü vardır, yıldızın diğer adı yazılmamıştır.

üzeredür ve ol (10) kevkeb ki sağ eli tarafınadır, Ne'âyim-i Vâride dirler. Mecerre-i ırmağa beñzetmişlerdür. (11) Güyiyâ anlar deve kuşlarıdır, şu içmege gelmişlerdür. Ve ol kevkeb ki .okuñ (12) dibi üzeredür ve ol kevkeb ki şol omuzı üzeredür ve ol kevkeb ki (13) koltuğı altındadır, Ne'âyim-i Şâdire dirler. Ke'nnehü şu içüp dönüp (14) gitmişlerdür. Ve ol iki kevkeb ki kemānuñ gūşe-i şimālindedür, aña (15) Talmeyn dirler. Ve ol kevkeb ki şol oyluğı üzere ve incüğü üzeredür, (16) Mürvî dirler. Şüreti budur:

25a 9 - Şüret-i Kavs: (Resim)

(1) **Cedy**: Erkek oğlağdur. Kevākibi yigirmi sekizdür. Ve bu nişfına dek oğlağ (2) şüretindedür. İki boynuzı vardır. Ve nişf-ı āhîri balığ nişfı gibidür. (3) Ve ol iki kevkeb ki ikinci boynuzı üzeredür, Sa'd-ı Zābiḥ dirler. Ve anuñ (4) kevkeb-i neyyirini Zābiḥe teşbih itdiler. Ve kevkeb-i şağirini koyuna beñzetdiler ki ol (5) bunu boğazlar. Ve ol iki kevkeb-i neyyirine ki kuyruğı üzeredür, 'Acin dirler.

10 - Şüret-i Cedy: (Resim)

25b-(1) Delv: Buña Sākibü'l-mā daḥî dirler. Bunuñ dāḥil-i şüretinde kırk iki ve ḥāric-i (2) şüretinde üç kevkeb vardır. Bu bir recül şüretindedür kāyim. Başı şimāl (3) cānibine ayakları cenūb tarafına maşrık cānibine müteveccih olmuş. İki ellerin (4) uzatmış, bir elinde bardak var. Başın aşağı etmiş. Şu iki ayaklarına (5) dökülmüş ve şu ayağı altından Hūt ağzına akmış. Ve ol iki kevkeb ki (6) sağ omuzındadır, Sa'dü'l-melik dirler. Ve ol iki kevkeb ki şol omuzındadır, (7) Sa'dü's-su'ūd dirler. Ve ol üç kevkeb ki şol eli üzeredür, Sa'dü'l-belğ dirler (8) Ve anı teşbih itmişler şol açılmış ağza ki bir nesneyi yutmak ister. Ve ol (9) kevkeb ki sağındadır ve ol kevkeb ki sağ eli üzeredür, Sa'dü'l-aḥbiye (10) dirler. Zîrā çün tulū' ide, ḥaşerāt yir altına gizlenürler kışdan ötürü. (11) Sa'dü'z-zābiḥ ve Sa'dü's-su'ūd ve Sa'd-i Belğ ve Sa'd-ı Aḥbiye menāzil-i Kāmerdendür.

11 - Şüret-i Delv: (Resim)

(12) **Hūt**: Buña Kevkebetü's-semekeyn daḥî dirler. Bunuñ dāḥil-i şüretinde (13) olan kevākibi otuz dört ve ḥāric-i şüretinde olan dördür. (14) Bu iki balığ şüretindedür ki bir birine bağlanmışdur iplik ile ki (15) ol iplige Ḥaytū'l-kettān dirler. Şüreti budur:

12 - Şüret-i Hūt: (Resim)

26a-(1) Ve çün Mıntakatü'l-burūc üzerinde olan şüretler ve kevākibler beyān olındı. (2) Dāḥil-i şüretde ve ḥāric-i şüretde olan cümlesi üç yüz kırk altı kevkebdür. (3) **Şimden girü cānib-i cenūbda olan şüretleri ve kevākibleri beyān idelüm ki** (4) şüretleri on beşdür. Dāḥil-i şüretlerinde olan kevākibleri iki yüz (5) toksan yedi ve ḥāric-i şüretlerinde olan on toktuzdur ki cem'an (6) 316 olur.

Kaytus: Bunuñ kevākibi yigirmi ikidür. Bu bir ḥayvān-ı (7) baḥrî şüretindedür ki iki ayağı var ve kuş kuyruğı gibi kuyruğı (8) var öni maşrık cānibine. 'Arablar başında olan kevkebe Keffü'l-cezmā dirler. (9) Zîrā imtidādı Keffü'l-ḥazib imtidādından eksükdür. Ve beş kevkeb ki (10) ellerindedür, Ne'amāt dirler. Ve ol kevkebler ki kuyruğındadır, Nizām dirler.

(11) Ve ol kevkeb ki kuyruğınuñ çatalındadır, صنوع -i şānî dirler.

1 - Şüret-i Kaytus: (Resim)

(12) **Cebbār:** 'Älem buña Cevzâ dahı dirler kevākibi aķ olduğıçün. Bunuñ kevākibi 26b-(1) otuz sekizdür. Ve bu bir ķāyim recül şüretindedür. Sağ elinde 'aşā var ve belinde (2) kılıç kuşanmış. 'Arablar yüzinde olan kevkebe Hoķ'a dirler. Eşāfi dahı dirler ki (3) menāzil-i Kāmerdendür, beyān olınsa gerekdür. Ve ol neyyir-i a'zam ki sağ omuzındadır, (4) Menkibü'l-cevzâ dirler. Kādr-i evveldendür. Ve ol kevkeb ki şol omuzundadır, (5) Nācid dirler. Ve ol üç kevkeb ki birbirine ķarıbdür, aña Seyfü'l-cebbār dirler. (6) Ve ol neyyir-i a'zam ki şol ayağı üzeredür, Riclü'l-cebbār dirler. Bu dahı ķādr-i (7) evveldendür. Ve ol tokuz kevkeb ki şekl-i müşevveşdür ki yeñi üzerinde, Tācü'l-cevzâ (8) dirler ve Zevāyibü'l-cevzâ dahı dirler. Şekli budur:

2 - Şüret-i Cebbār: (Resim)

(9) **Nehr:** Bunuñ kevākibi otuz dördtür. Bu bir ırmak şüretindedür. İbtidā ider (10) Cebbār ayağı üzerinde olan kevkeb-i neyyirden ve mürür ider mağrib cānibine (11) büküm büküm. Tā ol dört kevkeb ķurbına varur ki Kaytūs sinesi üzeredür. (12) Pes mürür ider cenüb tarafına üç kevkeb üzere. Girü rücū' ider (13) maşrıķ cānibine üç kevkeb üzere. Andan rücū' ider cenüb şavbına (14) üç kevkeb-i müctemi' üzere. Andan münķatı' olur ve mürür ider cenüb (15) üzere ol iki yıldıza ki bir birine ķarıbdür. Andan mürür ider 27a-(1) üç kevkeb-i müteķāribe. Andan sonra irişür bir kevkeb ki āhir-i Nehrde ķādr-i (2) evveldendür, ve anuñ adı Āhirü'n-nehrdür. Ve evvelkiye 'Arş ve ikinciye ve üçünciye (3) Kürsiyü'l-cevzâ dirler. Ve ol dört ki Nehr üstindedür ve ol dört ile ki (4) cānib-i āhirindedür, Edħa'n-na'am ya'nî deve ķuşı yuvası dirler. Ve ol (5) kevkebler ki eṭrāfındadır ve Beyz dirler. Ve ol neyyir ki āhir-i Nehrdedür, Zālīm (6) dirler. Ve bu Zālīm ile Femü'l-Hüt ortasında olan çok kevākibe Rimāl (7) dirler. Deve ķuşı yımirtası ma'nāsınadır. Şekli budur:

3 - Şüret-i Nehr: (Resim)

(8) **Erneb:** Bunuñ kevākibi on ikidür. Ve 'Arab ol dört kevkebe ki ikisi bedeni (9) üzere ve ikisi ayağı üzeredür, Kürsiyyü'l-cevzâ dirler ve 'Arşü'l-cevzâ dahı dirler. (10) Ve bu Cebbāruñ ayağı altındadır. Tavşan şüretindedür. Öni mağrib cānibinedür (11) ve başını ardına döndürmişdür.

4 - Şüret-i Erneb: (Resim)

(12) **Kelb-i ekber:** Bunuñ dahil-i şüretinde olan kevākib on sekiz ve hāric-i şüretinde (13) olan on birdür. Ve bu bir kelb şeklindedür ki kevkeb-i Cevzâ altındadır, anuñçün (14) buña Kelb dirler. Ve 'Arab ol kevkebe ki kelb ağızı üzeredür, Şi'ra'l-'abūr (15) ve Şi'ra'l-yemānı dirler ki ķādr-i evveldendür. Ve bir ķavm cāhiliyyetde buña 'ibādet (16) iderler idi. Zirā bu Kelb felegi 'arzen ķat' ider. Hilāf sāir kevkebdür. 27b-(1) Hāķ ta'ālā anuñçün buyurur: "*Ve ennehu hüve Rabbu's-Şi'ra.*"¹⁶⁰ Ve Şi'rā'l-'abūr anuñçün (2) didiler ki Mecerreden 'ubūr ider Süheyl ķatında. Ve ol kevkeb ki ķengel-i kelbdür, (3) Mirzemü'l-'abūr dirler. Ve ol dört kevkeb ki şaff-ı müstakim üzeredür şüretten (4) hāric, Ferd dirler. Ve ol dört kevkeb ki bağrında ve oyluķda ve kıyruķdadur, (5) 'Azārā dirler. Ve iki kevkeb- neyyir ki hāric-i şürettedür, Hışār dirler ve dahı (6) Muħallifin dirler. Zirā iki kimesne bunlaruñ

160 53 Necm 49: "Doğrusu Şi'rā yıldızının Rabbi de O'dur."

biri için yemin eylemişlerdür, zira (7) bunlar Süheylden evvel tulû' iderler. Pes bir kimesne yemin eylemiş ki bu Süheyldür. (8) Ve bir kimesne ki andan habir imiş, yemin eylemiş ki bu Süheyl degüldür. Pes hulf, (9) ya'ni yemin olunduğu için Muhallifin dimişlerdür.

5 - Şüret-i Kelb-i ekberdür: (Resim)

(10) **Kelb-i aşgar:** Buña Kelb-i mukdim dahı dirler. Ve bunun kevkebi ikidür. Birbirinden neyyirdür. (11) Evvel-i neyyirine Şi'ra's-şâmi dirler. Kadr-i evveldendür ve Şi'ra'l-gumeysâ dahı dirler. (12) Zira ol Süheylün kız karındaşıdur. Ve Şi'ra'l-'abür Süheyl katında Mecerreden (13) 'ubür idüp evvel şimâl-i şarkide kalup Süheyl için ağladı. Pes (14) 'Arablar didiler: "*Hattâ gamizât 'aynâhâ.*"¹⁶¹ Ve ol birine Mirzem dirler. Ve bu iki kevkebe **28a-(1)** Zera'-ı maqbûz dirler. Zira Zera' ahirden müte'ahhardur. Ve bunlar ol iki neyyirdür ki (2) Tev'emeyn üzere dururlar. Şekli budur:

6 - Şüret-i Kelb-i aşgar: (Resim)

(3) **Sefine:** Bunun kevakibi kırk beşdür. Ve bu bir sefinedür ki iki kanadlu. Kelb-i ekber (4) akabince doğar. Ve Batlemiyos dimiş: "Ol kevkeb-i neyyir ki cenüb cānibinde olan (5) kanad üzerindedür, Süheyl dirler. Kadr-i evvelde bir rüşen kevkebdür. Rüm (6) diyârında görünmez, Yemen tarafında görünür."

7- Şüret-i Sefine: (Resim)

(7) **Şucâ':** Bunun dāhil-i şüretinde olan yigirmi beş ve hāric-i şüretinde olan (8) ikidür. Ve bu Şi'ra'l-gumeysâ ile Kalbü'l-esed ortasında durur. Cānib-i cenūba (9) māyil bir ince uzun yılan şüretindedür. Ve şüreti budur:

8 - Şüret-i Şucâ': (Resim)

(10) **Bāṭiye:** Buña Kās dahı dirler. Bunun kevakibleri yididür. Ve bu **28b-(1)** bir şekl-i müstedirdür çanak gibi. Ve bu kevakibe 'Aczü's-simāk dirler.

Şüret-i Bāṭiye: (Resim)

(2) **Gurāb:** Bunun kevakibi yididür. Ve bu bir kargadur Şucâ' arkası üzere. Ve kevakib-i (3) Şucâ'dan bir kevkebi minḳārī ile dutılmışdur ve ol kevkebe Minḳārü'l-gurāb (4) dirler. Kadr-i şālişdendür.

Şüret-i Gurāb: (Resim)

(5) **Kantūrus:** Bunun kevakibi otuz yididür. Ve bunun şüreti başından (6) ön ayaklarına gelince âdem şüreti gibidür ve ön ayaklarından aşağı (7) at şüretidür. Yüzi maşriḳ cānibine, ardı maḡrib cānibinedür. (8) Ve bir elinde iki şalkım vardır, ve bir elinde Sebu' ayakların tutmuş. (9) Ve ol at karnı üzerinde bir kevkeb-i neyyir vardır ki aña (10) Baṭnū'l-Hūt dirler. Ve dahı sağ tırnağı üzere bir kevkeb dahı (11) vardır ki aña Hışār dirler. Ve bir elinde dahı bir kevkeb vardır ki (12) aña Vezn dirler. Ve bunlar ol kevkebdür ki Muhallifin dirler. Bu zikr (13) olunmışdı. Muḥarrir-i fakir cydür ki: "Biñ altmış yedi tārîhinde ba'de selāti'l-maḡrib (14) semādan bir âteş peydā oldu. 'Ālemi münevver kıldı. Ahkāmından müneccimin (15) 'āciz kaldılar. Bir sene mürûrından sonra Frengistāndan bāzergānlar gelüp (16) haber virdiler ki işbu Kantūrus şeklinde bir ḥayvān üç yüz zira' miḳdarı **29a-(1)** boyı var. Frengistān'da olan

¹⁶¹ "Gözlerini kapayınca kadar."

Mesne atasında semâdan düşüp vâfir âdem (2) ve hayvân helâk idüp bi'l-âhere üstâdlar 'arabalar ile toplar peydâ idüp (3) üzerinde olan âdemi urup helâk eyledikde at dağı helâk olup (4) şüretini vilâyet-be-vilâyet gezdirdiler. Allâhu ta'âlânun bu da bir 'acâyibindendir.

Şüret-i Kantûrus: (Resim)

(5) **Sebu'**: Bunuñ kevâkibi on toktuzdur. 'Arab kevâkib-i Kantûrus ile Sebu' Semâ-i neyyih dirler.

Şüret-i Sebu': (Resim)

(6) **Micmere**: Kesr-i mim-i evvelî ve feth-i şâniyye ile buhûrdan ma'nâsına. Bunuñ kevâkibi yididür.

29b- Şüret-i Micmere: (Resim)

(1) **İklîl-i cenûbî**: Bunuñ kevâkibi on üçdür. Ve bu cenûbî ile kayd olındı, zîrâ (2) Fekkeye İklîl-i şimâlî dirler. Ve bu Şanevber şekli üzeredür ki 'Arablar buña Kubbe dirler.

Şüret-i İklîl: (Resim)

(3) **Hût**: Bunuñ dâhil-i şüretinde olan kevâkibler on bir ve hâric-i şüretinde (4) olan altıdır. Ve bu bir büyük balık şüretindedür. Başı maşriq cānibine (5) ve kuyruğı mağrib tarafınadır. Ve ol kevkeb-i neyyir ki ağzındadır, aña Femül-Hût (6) dirler. Kadr-i evveldendir.

Şüret-i Hût: (Resim)

(7) **Cānib-i cenûbda** olan şüretler ve kevâkibler bi'l-küllîyye beyân olındı. (8) Lâkin icmâlût-tafsîl dâhil-i şüretinde olan kevâkibleri iki yüz toktan yedi (9) ve hâric-i şüretlerinde olan on toktuzdur ki cümlesi üç yüz on (10) altıdır. Ve cümle şüretler kırk sekizdür ve cümle kevâkibler biñ yigirmi ikidir.

(11) **Şimden soñra fevâ'id-i kutb-ı şimâlî beyân idelüm**. Aña nazar gözde olan remede şifâ (12) virür. Nazaruñ keyfiyyeti budur ki gözlerinde marâz olan kimesne yekşenbih gicesi kutb-ı (13) şimâlî berâberinde durup aña nazar ide ve bir gümüş mili gül şuyına daldurup 30a-(1) iki gözlerine çeke. Bir hafta buña müdâvemet ide bi-emrillâhi ta'âlâ şifâ bula. (2) **Ve bundan soñra Kamerüñ yigirmi sekiz menzilin beyân idelüm**. Çünkü 'Arablar beyâbânda (3) sâkin oldılar, katlarında hilâl i'tibâr olsa yıl-ı evvelî muhtelif olur idi. (4) Gâh şayfü'l-Çinde ve gâh şitâ'ül-Çinde olup zabt-ı sâl içün sene-i (5) şemsiyye i'tibârına dağı muhtâc oldılar tâ ki senenün fuşulını bileler. Ve her (6) faşda neye meşgûl olmak gerek ve yaylakda ve kışlakda nice hareket itmek (7) gerek. **Pes** Kamerün hâline nazar itdiler. Şöyle buldılar ki felegi otuz giccede kaç' (8) ider, ammâ âhirinde iki gice görünmez. Lâ-cerem ol iki giceyi hisâblarından (9) ıskât idüp yigirmi sekiz giceye i'tibâr itdiler. **Pes** devr-i felegi (10) yigirmi sekize kısmet idüp her kısmına bir menzil i'tibâr idüp Kamer her gice (11) bu menzillerden birinde olur didiler. Ve her menzile bir 'alâmet vaz' itdiler (12) ve bu 'alâmetleri kevâkib-i sâbiteden i'tibâr itdiler tarîk-i Kamere karîb olmak (13) üzere. Ve bu yigirmi sekiz menzilün her gice on dördi yirden yukarı olur (14) ve on dördi yirden aşağı olur. Ve her gâh ki yürürler, maşriqdan tulû' (15) idüp mağribde gurûb iderler. Tulû' idicek Tâli' ve gurûb idicek (16) Gârib dirler ve Rakîb dağı dirler. Ve 'Arablar on dört menzile

Şāmî (17) ve on dört menzile Yemānî dirler. Ve fecr vaktinde birinüñ mağribde sâkıf olup (18) ve birinüñ maşriqda tâli' olmasına nev' dirler. Ve her nesne ki bir menzilüñ (19) nev'inde vâki' olur, yağmur ve kıardan ve yilden ve ıssıdan ve şovukdan (20) aña nisbet iderler. Ve çün nev'ler tamam ola, yıl âhire irmiş olur. Ve evvel-i (21) menzil-i Şāmî Şeraṭeyn ve âhiri Simāk-ı A'zeldür. Ve evvel-i menâzil-i Yemānî Ğafr (22) ve âhiri Rişâdur. **Ve bu mebḥası** bir takrîr ile daḥı beyân idelüm: Hükemâ devr-i felegi (23) on iki kısma takسیم itdiler ve her kısma bir burc diyü ad virdiler. Buncılayın 30b-(1) 'Arablar daḥı devr-i felegi yigirmi sekize takسیم idüp her kısmına bir menzil didiler. Ve Kamerüñ bunlara (2) nüzûli için ve nitekim burûc için kevâkib-i şâbiteden hükemâ şûretler tevehhüm itdiler. (3) Buncılayın bunlar daḥı şûretler tevḥim itdiler. **Pes** kevâkib-i şâbite ki Mıntakatü'l-burûca (4) karîb ola ki memerr-i Kamere karîb yâ maḥâzîdür, menzil-i Kamer didiler. **Şimden girü** menâzilüñ (5) isimlerin ve vech-i tesmiyelerin ve ba'zı ahvâllerin ve şekillerin ve ba'zı ahkâmların (6) beyân idelüm:

Evvelkisi **Şeretândur**. Şîga-i tesniyedür. Gâh böyle ḥâlet-i ref' ile (7) isti'mâl olunur, gâh Şeraṭeyn dirler ḥâlet-i naşb u cer ile isti'mâl olunur. (8) Ve bu lafz feth-i şin ve râ ile teşniye-i şerettür 'alâmet ma'nâsına. Zîrâ bu menzil (9) 'alâmet-i ahvâl-i sinin ve 'imâret-i tebdîl-i zemindür. Ve Şeraṭeyn iki kevkeb-i neyyirdür ki (10) bunların maḥalli karn-ı Hameldür. Ve ikisinin ortasında bu'd bir yayuñ iki (11) başı kadardur. Çün vasaṭ-ı semâya ireler, biri şimâl nâhiyesinde ve biri cenûb (12) nâhiyesinde olur. Çün Şems bunlara irişe, zemân mu'tedil olup gice (13) ve gündüz herâber olur. Ve bunların birisinin berâberinde bir kevkeb-i hafî vardur, (14) ba'zı 'Arablar anı bile i'tibâr idüp Eşrât dirler. Şekli budur: (Şekil) (15) Ve bu menzilüñ tulû'ı Nisân ayının on altısında olur ve sükûṭı (16) Teşrin-i evvelüñ on sekizinde olur. Ve bunun tulû'ı maḥmûddur. Zamân ve hevâ (17) eyü olur, yiller yumuşak eser ve şular ziyâde olur. Ve bunun rakîbi (18) Ğafrdur.

İkincisi **Butayndur**. Taşgîr-i Batındur ki ol Batn Batn-ı Hameldür. Ve taşgîr (19) olındı, zîrâ Batn-ı Hûta nisbet aşgardur. Ve bu üç kevkeb hafîdür, müselleşdür. (20) Ve şekli budur: (Şekil) Nisândan bir gice kalıcak doğar ve Teşrin-i evvelden bir gice (21) kalıcak sâkıf olur. Çün ol sâkıf ola, denizler muṭtarib olur (22) ve kârtal ve kırlanguç sevâhile ve karınca yir altına girer. Ve bunun tulû'ı mazmûmdur ki (23) yağmur yağsa ol yıl kızlık olur. 'Arablar buña Şerü'l-envâ' dirler. Bunun 31a-(1) tulû'ında otlar kurur ve arpa ḥaşâdı irişür. Ve bunun rakîbi Zubânâdur.

(2) Ve üçüncüsü **Şüreyyâdur**. Buña el- el-Hamel dirler. Altı kevkebdür ki ortalarında hürde (3) yıldızlar vardur. Buña Şüreyyâ didiler keşret-i kevkebi için. Yâ anuñ tulû'ında yağmur olur, (4) şervet, ya'nî gînâ olur. Zîrâ Şüreyyâ taşgîr-i şervâdur ve şervâ te'nis-i servândur, (5) keşirü'l-mâl dimekdür. Şekli budur: (Şekil) Eyyârüñ on üçünde doğar, (6) Teşrin-i âhirüñ on üçünde sâkıf olur. Çün maşriqdan tulû' ide, (7) kış zâhir olur. Ve her gice yukarı kalkar. Tâ vasaṭ-ı semâya ire, kış kemâlin (8) bulur ve şular tonar. Tulû'ı mübârekdür. Resûlullâh şallâ'llâhu 'aleyhi ve sellem buyururlar ki: (9) "İzâ ṭala'a'n-necme lem yebka mine'l-'âheti şey'un."¹⁶² Ya'nî kaçan Şüreyyâ tulû' eylese bâkî kalmaz (10) âfet-i

¹⁶² Hadîs olarak bulunamamıştır. "Yıldız doğduğu zaman âfetten birşey kalmadı."

meyveden bir nesne. Ve 'Arablar bunuñ tülû'ını mahmûd dutarlar. Ve yağmuru (11) gâyetde nâfi' olur. Zîrâ ol vakt arz kurur, şuya muhtâc olur. (12) 'Arablar dirler: "*İzâ tala'a's-Süreyyâ irtecce'l-baḥru va'htalaṭati'r-riyāḥu ve sallata'llāhu* (13) *ta'āla'l-cinne'ale'l-miyāhi.*"¹⁶³ Ve Resûlu'llāh 'alcyhi's-selām daḥı buyurur: "*Men rakibe'l-baḥr* (14) *ba'de't-tulû'i's-Süreyyâ fe-ḳad beru'et minhu'z-zimmetu.*"¹⁶⁴ Ya'nî bir kimesne Süreyyâ tülû'ından (15) soñra gemiye binse Hâḳ ta'ālānuñ ḥıfzından çıkmış olur. Ve Süreyyānuñ nev'inden (16) hevâda ıssılar olur ve mîveler irer. Ve âḥirinde Nîl artar ve ḥayvānlarda (17) sūd ziyāde olur. Bunuñ rakîbi İklîldür. **Ve bilgil ki Süreyyâ** azher-i (18) menâzildendür. Şol kimesne ki menâzili bilmek dileye, gerekdür ki evvel Süreyyâdan ibtidâ (19) ide ki tarîḳ-i Kāmer üzeredür. Ve andan taleb-i Deberān ider. Anuñ cānib-i (20) şarkisinde bir gönder miḳdārı yirdedür. Ve an[dan] soñra ki taleb-i Şeraṭeyn kıla ki (21) cānib-i ğarbisinde iki gönder miḳdārı yirdedür. Ve andan taleb-i Buṭayn (22) kıla ki Süreyyâ ve Şeraṭeyn ortasıdadur. Bu menâzil-i erba'a ma'lûm olduḳdan (23) soñra bâḳî menâzil[i] bilmek tarîḳ-i Kāmer üzeredür. Ve mahfî degüldür ki menâzil **31b**-(1) bilincek on iki burûc daḥı bilinür. Ve yukarıda zıkr olındı ki (2) Kāmer yigirmi sekiz menzilden her birinde olur, ammâ seyri müteşābih degüldür. (3) Gāḥ seri' ḥareket ider, gāḥ baṭî ḥareket ider. Gāḥ bir gün nişfu'n-nehārda (4) bir menzilüñ evvelinde olur, ve yevm-i şānide nişfu'n-nehārda menzil-i şālişde (5) olur. Ve gāḥ olur bir gün nişfu'n-nehārda bir menzilüñ evvelinde olur, (6) ve yevm-i şānide nişfu'n-nehārda ol menzilüñ âḥirinde olur. Vaktâ ki (7) devr-i felek gāḥ on iki burûc i'tibāriyle münḳasim olup ve gāḥ yigirmi (8) sekiz menzil i'tibāriyle münḳasim olduysa imdi her burcuñ ḥışşesi menâzil-i (9) mezkûreden iki menzil ve şelāşe menzil oldı.

Dördinci **Deberān**dur. Ba'zılar (10) zammateyn ile okuyup vech-i tesmiye beyān idüp Süreyyānun ardında olduḳçün (11) böyle tesmiye olındı. Ve ba'zılar fethateyn ile okuyup vech-i tesmiye beyān idüp (12) Şevrūñ yağırı gibidür didiler. Ve bu bir kızıl kevkebdür. Süreyyâdan soñra tülû' (13) ider. Ve buña Tābi'-i Süreyyâ daḥı dirler. Ve anuñ ile kevākib-i ḥafiyyeler vardır, muḥaffe (14) hey'eti üzeredür. Bunlaruñ mevḳi'i Şevr arkasıdur. Şekli budur: (Şekil) (15) Ve bunuñ tülû'ı mahmûd degüldür. Kaçan yağmur çok yağsa ol yıl kızlık olur. (16) Ve bunuñ nev'inde ıssı ziyāde olur. Ve 'Arab dirler: "*İzâ tala'a'd-Deberān* (17) *yebiṣeti'l-ḳad rān.*"¹⁶⁵ Kaçan tülû' eylese Deberān, gölcikler kurur ve ıssı yıllar eser (18) ve bād-ı semûm zāhir olur. Ve bunuñ tülû'ı Eyyāruñ on altısıdadur ve daḥı (19) sūkûtı Teşrin-i evvelüñ yigirmi altısıdadur. Ve bunuñ katında olan kevkeblere (20) Deberān kelbleri dirler. Ve ba'zılar ol kızıl kevkebe Faḥl dirler. Ve etrāfında (21) olan ḥürde kevkeblere Kılāş dirler. Ve bunuñ rakîbi Kālbdür.

Beşinci (22) **Hek'a**dur. At göğsindeki dā'ireye dirler. Ve bu Cevzānuñ başıdur. (23) Ve bu üç kevkebdür ba'zı ba'zına ḳarîb Buṭayn gibi. Şekli budur: (Şekil) Vech-i tesmiye **32a**-(1) bi-tarîḳ-i teşbihdür. Bunuñ tülû'ı Hazirānuñ tokuzında ve sūkûtı Kānun-ı evvelüñ (2) tokuzındadır. Bunuñ tülû'ı 'azîzdür. 'Arablar dirler: "*İzâ tala'ati'l-Hek'a raca'a'n-nās* (3)

163 "Süreyya doğduğu zaman deniz dalgalanır, rüzgâr çıkar ve Allah cini sulara musallat eder."

164 Hadis olarak bulunamamıştır. "Kim Süreyyanın doğmasından sonra denize çıkarsa onun üzerinden düşer (Allah onu koruyamaz.)"

165 "Deberan doğunca küçük göller kurudu."

'ani'n-nuc'a.'¹⁶⁶ Ve bunun nev'inde kavun ve sâ'ir fevâkih irer ve ıssı (4) ziyâde olur ve bād-ı semûm eser. Ve rakibi Şevledür.

Altıncı **Hen'**adur. Boyın (5) altında olan nişana dirler. Ve bu Cevzânun şol omuzudur. Ve ba'zılar (6) Cevzânun ayağıdır dirler. Ve bu iki ak yıldızdır, iki seng ortasında (7) bir kamçı kadar yir görünür. Birine Zer ve birine Melisâ dirler. Ve üç yıldız (8) dağı vardır ki bunları muhişdür. Pes mecmû'ı beş yıldızdır ki şekli (9) hatt-ı kûfi ile yazılmış elif gibi ve ba'zılar şol el ile yazılmış lām (10) gibidür dirler. Şekli budur: (Şekil) Bunun tulû'ı Haziranun yigirmi (11) ikisindedür, sükûtı Kânûn-i evvelün yigirmi ikisindedür. Bunun (12) nev'i envâ-i Cevzâdandır. Bunda ıssı nihâyete irer ve hurma ve incir irişür. (13) Ve bunun rakibi Ne'âyimdür.

Yedinci¹⁶⁷ **Zirâ'**dur. Bilgil ki Zirâ'-ı Esed diyü (14) iki yıldızdır dirler. Biri Maqbûz ve biri Mebsûtur. Maqbûz Şâm cânibinedür, (15) Mebsût Yemen cânibinedür. Menzil-i Kâmer olan Zirâ' Maqbûzdur. Bu iki kevkeb-i neyyirdür. (16) Bunların ortası bir kamçı kadar görünür. Şekli budur: (Şekil) Bunun tulû'ı (17) Temmûzun dördünde ve sükûtı Kânûn-ı şâninün dördindedür. Ve bunun nev'i (18) mahmûddur. Nâdir vâki' olur ki bunun nev'inde yağmur yağmaya. Ve bunun rakibi (19) Beldedür.

Sekizinci **Nesredür**. Aşılda bu iki bıyık ortasında burun (20) direği altında olan çukurca yire dirler. Ve bu iki kevkebdür ki ikisinin (21) birbirinden bu'dı bir karış miqdârı görünür. Ve ikisinin ortasında (22) bulut gibi beyâz görünür. Ve buña arslan burnı dirler ki şekli budur: (Şekil) Ve (23) bunun tulû'ı Temmûzun on yedisinde ve sükûtı Kânûn-ı âhirün on yedisindedür. 32b-(1) Ve bunun nev'i mezmûmdur, zira' ve eşmâre fesâd ider. Ve bunun rakibi (2) Sa'd-ı Zâbihdür.

Ve toktuzuncu **Tarfedür**. Buña Tarf dağı dirler, göz ma'nâsına. (3) Bu iki kevkebdür. Ferkadân gibi bir miqdâr egridür. Bunlara arslan gözleri (4) dirler. Şekli budur: (Şekil) Tulû'-ı Âb ayının evvelinde ve sükûtı Kânûn-ı (5) şâninün evvelindedür. Ve bunun nev'i mahmûddur, yağmur yağsa çok fâ'ide (6) ider. Ve hurma üzümü kesilür, ve ıssı eksilür. Gice ve gündüz berâber olup gice (7) uzamağa başlar ve ibtidâ'-i faşl-ı hazân olur. Ve bunun rakibi Sa'd-ı Bulâ'dur.

(8) Onuncu¹⁶⁸ **Cebhedür**. Buña Cebhe-i Esed dirler. Bu dört egri kevkeblerdür. Her iki (9) kevkebin ortası bir kamçı miqdârı görünür. Şekli budur: (Şekil) Tulû'ı (10) Âb ayının on dördünde ve sükûtı Şubatun on dördindedür. (11) Bunun nev'i mahmûddur, yağmur yağsa nebât çok biter ve ağaçlar yapraklanmağa meyl (12) ider. Ve bunun rakibi Sa'dü's-su'üddür.

Ve on birinci **Zübredür** zamm-ı zâ ile, (13) timur parçası dimekdür. Bu bir kevkeb-i neyyirdür ki yanında bir kevkeb-i aşgar vardır. (14) İksinin ortası bir kamçı miqdârıdır. Ahkâm ve şebât mülâhaza olunup (15) Zübre dinilmişdür. Buñlara Kâhil-i Esed dirler. Şekli budur: (Şekil) Tulû'ı (16) Eylölün ikisindedür ve sükûtı Âzerün ikisindedür. Bunun nev'i (17) mahmûddur, yağmur çok yağar ve giceler şovuk olur. Ve bunun rakibi Ahbiyedür.

166 "Hek'a doğduğu zaman insanlar otlaktan döndü."

167 Metinde dördüncü yazılmıştır, fakat sıraya göre yedinci olmalıdır.

168 Bu kelime üçüncü olarak yazılmıştır, fakat sıraya göre onuncu olmalıdır.

(18) On ikinci **Şarfe**. Bu bir kevkeb-i neyyirdür, Zübreye mülâki olur. Şekli budur: (Şekil) (19) Bilgil ki Zîrâ' ve Cebhe ve Zübre ve Şarfe Esed şüretinüñ eczâsındandır. Bunun (20) tulû'ı ile burûdet münşarif olur ve sükûtı ile harâret münşarif olur. (21) Ve buña Kâlbü'l-esed dahı dirler. Tulû'ı Eylûl ayınüñ on beşinde ve sükûtı (22) Âzerüñ on beşindedür. Ve bunun nev'inde Nil artar ve eyyâm-ı berd-i 'acüz girer. (23) Ve bunun rakibi Fer'-i mukdimdür.

On üçüncü **'Avvâdur** medd ile ve kaşr ile, ürücü 33a-(1) ma'nâsınadır. Beş yıldızdur şol el ile yazılmış lâm gibi. Nitekim Hen'a öyledür. (Şekil) (2) Ve bunı kelblere teşbîh itmişlerdür ki arslan ardınca ürürler ve anuñçün 'Avvâ (3) dimişlerdür. Ve buña Verekü'l-esed dirler. Tulû'ı Eylûl ayınüñ yigirmi sekizinde (4) ve sükûtı Âzerüñ yigirmi sekizindedür. Bunun nev'i mahmûddur. Ve bunun rakibi (5) Fer'-i mu'ahhardur.

On dördüncü **Simâkdur**. Buña Simâk-ı A'zel dirler, yaraqsız (6) ma'nâsınadır. Bunun yanında bir kevkeb dahı yokdur. Ammâ Simâk-ı Râmiñ yanında (7) bir kevkeb dahı vardır ve ol anuñ Rumhıdur dirler. Pes Simâk-ı A'zel Simâk-ı (8) Râmiñ nisbet yaraqsızdur. Ve 'Arab iki Simâk-ı Esedüñ iki sâkıdur dirler. (9) Ve Simâk-ı A'zel Haṭṭ-ı İstivâ kurbındadır. Ve bu bir kevkeb-i neyyirdür Şarfe gibi. Şekli (10) budur: (Şekil) Bunun tulû'ı Teşrîn-i evvelüñ beşinde ve sükûtı Nisânuñ dördindedür. (11) Ve bunun nev'i 'azizdür. Nâdir vâkı' olur ki yağmur yağmaya. Ve bunun rakibi Batnü'l-Hûtdur.

Ve on beşinci **Ğafırdur** feth-i ğayn ve sükûn-ı fâ ile örtmek (13) ma'nâsınadır. Ve bu üç kevâkib-i hafıyyedür, Kavsa şebîhdür. Mevķı'ı Mîzândur. Şekli (14) budur: (Şekil) Buña Ğafır dirler, zirâ bu tulû' idicek yirüñ tazeliği ö[r]tilür. (15) Kendüsi kevâkib-i hafıyyedür, nazardan örtilür. Tulû'ı Teşrîn-i evvelüñ on sekizindedür (16) ve sükûtı Nisânuñ on altısındadır. Ve bunun rakibi Şeretândur.

Ve on altıncı (17) **Zebânâ**¹⁶⁹dur feth-ı zâ ile. Bu iki kevkeb-i neyyirdür. Bunlara 'akreb boynuzı dirler. Bu iki (18) kevkebdür. Ortası beş arşun miqdârıdır. Şekli budur: (Şekil) Tulû'ı Teşrîn-i (19) evvelüñ âhîrinde ve sükûtı Nisânuñ âhîrindedür. Bunun nev'inde yiller eser. Ve iklim-i (20) Bâbil'de halk evlerine girerler. Ve şiddet-i şitâ irer. Ve bunun rakibi Butayndur.

(21) Ve on yedinci **İklîldür**. Tâc ma'nâsınadır. Bu dört kevkebdür, üç Re's-i 'Akreb (22) üzeredür, anuñçün İklîl didiler. Ba'zılar Re's-i 'Akreb üzere olanı i'tibâr (23) idüp üç kevkebdür didiler. Şekli budur: (Şekil) Tulû'ı Teşrîn-i âhîrüñ on 33b-(1) tokuzında ve sükûtı Eyyâruñ on tokuzındadır. Bunun nev'inde şular artar. (2) Ve bunun rakibi Şüreyyâdur.

Ve on sekizinci **Kalbdür**. Bu bir kevkeb-i ahmer neyyiredür. (3) Bunun ile iki kevkeb-i sağır dahı vardır, biri andan yukaru, biri andan aşağı. (4) Şekli budur: (Şekil) Buña Kalb-i 'Akreb dirler. Bunun ve Nesr-i Vâkı'üñ tulû'ı (5) Teşrîn-i âhîrüñ yigirmi altısındadır ve sükûtı Eyyâruñ yigirmi altısıdır. Bunun (6) nev'i mezmûmdur, şovuk olup ağaçlar suyunı kurıdır. Ve bunun rakibi Deberândur.

169 Burada Zebânâ olarak harekelenmesine rağmen sözlükte Zubânâ şekli vardır.

(7) Ve on tokuzuncı **Şevledür**, feth-i şin ve sükûn-ı vāv iledür. 'Akreb kuyruğı (8) ma'nâsınadır. Ve bu iki kevkeb-i neyyiredür ki birbirine mütekâribdür. Buña 'Akreb kuyruğı (9) anuñçün didiler ki mürtefi'dür, şâl-ı bezâniyyedendür. Şekli budur: (Şekil) Tûlû'ı Kânun-ı (10) evvelüñ yigirmi beşinde ve sükûtı Hazirânuñ yigirmi beşindedür. Bunuñ nev'inde (11) ağaçların yaprağı dökülür ve yağmur çok yağar. Ve bunuñ rakîbi Hek'a'dur.

Ve yigirminci (12) **Ne'âyimdür**. Ve bu cem'-i ne'âmedür. Ve ne'âme deve kuşına dirler. Ve dahı kuyunuñ çarhı ağacına (13) dirler. Ve bu sekiz kevkeb-i Şevle berâberinde, dördü Mecerrededür, anlar[a] Ne'âyim-i Vâride dirler, (14) gûyiyâ Mecerreden şu içerler. Ve dördü Mecerreden hâricdür, anlar[a] Ne'âyim-i Şâdire dirler. (15) Bunlar Mecerreden taşra olduğıçün gûyiyâ şu içüp taşra gitmişlerdür. Şekli budur: (Şekil) (16) Tûlû'ı Kânun-ı evvelüñ yigirmi ikisindedür. Bunuñ nev'i kış evvelinde (17) olur gice ve gündüz berâber olduğda. Ve bunuñ rakîbi Hen'adur.

Ve yigirini birinci **Beldedür**. (18) Bu bir meydândur Ne'âyim ile Sa'd-ı Zâbiḥ ortasında. Ve anda kevkeb yokdur. (19) İllâ bir kevkeb-i hafî vardır ki güç ile görünür. Ve ba'zılar bunu altı kevkebdür (20) dirler Kavs gibi. Ve şekli budur: (Şekil) Tûlû'ı Kânun-ı âhirüñ dördinde (21) ve sükûtı Temmûzuñ dördindedür. Bunuñ nev'inde şular donar. Ve bunuñ (22) rakîbi Zâbiḥdür.

Ve yigirmi ikinci **Sa'd-ı Zâbiḥdür**. Bu iki kevkeb-i şağırdür. (23) İksinüñ ortası bir zirâ' yokdur, bir[i] yukarıdur cânib-i şimâle ve biri 34a-(1) aşağıdur cânib-i cenûba. Ve anuñ yanında bir kevkeb-i hafî vardır, 'Arab aña bunuñ (2) **تم** idur dir. Bu anı zebḥ eylemek ister. Şekli budur: (Şekil) Tûlû'ı Kânun-ı (3) âhirüñ on yidisinde ve sükûtı Temmûzuñ on yidisindedür. Bunuñ nev'inde (4) ağaçlara şu yürür, badem ve ceviz ağacı harekete gelür. Ve bunuñ rakîbi Neşredür.

(5) Yigirmi üçüncü **Sa'd-ı Bula'dur**. Bu iki kevkebdür hareketde berâber. Ammâ birisi birinden (6) büyükdür, gûyiyâ ol birin yuda yorı mahv ider. Şekli budur: (Şekil) Bundan (7) vech-i tesmiye zâhirdür ki anı yutmağa ağız açmışdur. Ve tûlû'ı Kânun-ı şâninüñ (8) bir gice kalıcakdur ve sükûtı Âb ayınuñ bir gicesi geçicekdür. Bunuñ nev'inde (9) yağmur çok yağar ve kurbaga ötmeg[c] başlar ve serçe cimâ' ider ve bād-ı cenûb eser. Ve bunuñ (10) rakîbi Tarfedür.

Yigirmi dördüncü **Sa'dü's-su'üddur**. Bu üç kevkebdür. Biri neyyirdür, (11) ikisi hafîdür. Şekli budur: (Şekil) Bunuñ vaktinde vech-i ma'âş zâhir olur (12) insana ve hayvana. Ve 'Arab bunu mübârek 'ad iderler, anuñçün bu ism ile tesmiye olındı. (13) Ve tûlû'ı Şubatüñ on ikisindedür ve sükûtı Âb ayınuñ on dördindedür. (14) Bunuñ nev'i mahmüddür ki otlar biter ve kuşlar öter, ağaçlar yapraklanır ve kırlangıç (15) gelür. Ve bunuñ rakîbi Cebhedür.

Yigirmi beşinci **Sa'dü'l-aḥbiyedür**. Cemî'i hıbâdur (16) çadır ma'nâsına. Bu dört kevkebdür üçü hıbâ şüretinde, birisi vasatında. (17) Gûyiyâ bu üç anuñ çadırıdır. Şekli budur: (Şekil) Vech-i tesmiye bunda zâhirdür. (18) Ve haşerât yir altına gizlenür kışdan. Anuñçün bu ism ile tesmiye olındı. (19) Tûlû'ı Şubatüñ yigirmi beşinde ve sükûtı ( ) dördindedür. Ve bunuñ (20) nev'i mahmüd degüldür, yağmur çok olur, bağlar kesilür. Ve rakîbi Zübredür.

(21) Ve yigirmi altıncı **Ferg-i Evveldür**. Buña Ferg-i Delv-i Mukdim dahı dirler.

Ve yigirmi yedinci (22) **Ferg-i Şânîdür**. Buña Ferg-i Delv-i Mu'ahhar dahı dirler. Ve Ferg koğadan şu dökülen (23) yire dirler. Bunların her birisi ikişer kevkebdür. Ve her kevkebün ortası 34b-(1) beş zirâ' miqdârı görünür. Şekli budur: (Şekil) Bunlar bu ism ile tesmiye olındılar, (2) zirâ bunların vaktinde yağmur çok olur. Ferg-i Evvel tulu'ı (3) Âzerün tokuzunda ve sükûtı Eylülün tokuzındadır. Ve bunun nev'i (4) mahmûddur. Ve bunda üçüncü cemre düşer. Ve bunun rakibi Şarfedür. Ve Ferg-i (5) Şânînün tulu'ı Âzerün yigirmi ikisindedür ve sükûtı Eylülün yigirmi (6) ikisindedür. Bunun nev'i mahmûddur. Ve rakibi 'Avvâdur.

Ve yigirmi sekizinci (7) **Rişâdur**, koğa urganı ma'nâsınadır. Bu bir kevkeb-i neyyiredür ki Hût (8) burcının batnındadır, anuñçün buña Batnü'l-Hût dahı dirler. Ammâ Rişâ didikleri (9) ol cihetdendir ki şol hürde yıldızlar ki anlardan cism-i Hût tevehhüm olunmuşdur, (10) anı koğaya ve bunları koğa urganına teşbih iderler. (Şekil) (11) Şüreti budur. Tulu'ı Nisânün dördünde ve sükûtı Teşrin-i evvelün beşinde (12) olur. Bunun nev'inde şular taşar ve otlar biter ve çiçekler açılır. Ve bunun rakibi (13) Simâkdur. Temmetü'l-menâzil.

Bilgil ki ve 'ulemâ dimişler ki yıl dört cüz'dür. Her cüz'i (14) yedi nev' ve her nev' on üç gündür. Ve biri, ya'nî Cebhe bir gün ziyâdedür. (15) Öyle olsa tamam sene üç yüz altmış beş gün olur. Bu miqdâr zemânda (16) Şems felek-i burûcî kat' ider. Çünkü bunlar ma'lûm oldu, felek-i burûcî dahı (17) beyân idelüm:

Felek-i burûc bir felek-i müstakîl degüldür sâ'ir eflâk gibi. Bilki emr-i (18) mevhûmidür. Ve bundan evvel zıkr olındı ki her bir kevkebün felek-i mahşûsı va[r]dur. (19) Ve ol felegün iki kutbu vardır. Ve kevkeblerün her biri feleginde merkûzdur. Ve çün (20) felek bir kere devr ide, ol kevkeb ki feleginde merkûzdur, andan bir dâ'ire hâşıl (21) olur. Ve kevâkibün maşrıktan mağribe harekâtı kasriyyedür. Zirâ ol harekât ki (22) kevâkibün eflâkine mahsûsdur, mağribden maşrıkadur. Meşclâ Şemsün iki seyri vardır; (23) birisi zâtî ve birisi kasridür. Bir yıldan bir yıla kat' itdügi seyr zâtîdür. 35a-(1) Gicede ve gündüzde bir kere devr itdügi felek-i a'zamuñ döndürmesi ile hareket-i (2) kasridür. İmdi kaçan felek-i Şems bir kere devr ide mağribden maşrıka, bir dâ'ire-i (3) 'azîme tevehhüm olunır merkez-i Şemsden. Ol dâ'ire 'âlemi kâti' olur. Ol dâ'ireye (4) felekü'l-burûc dirler. Andan sonra bir dâ'ire dahı farz iderüz devâ'ire-i (5) 'izâmeden ki anuñ merkezi merkez-i 'âlemdür, ve anuñ iki kutbu şimâl ve cenûb (6) olur. Ve ol dâ'ireye mu'addilü'n-nehâr dirler. Ve çün farz iderüz ki dâ'ire-i (7) felekü'l-burûc dâ'ire-i mu'addilü'n-nehârî kat' ide nişfına iki nokta-i mütekâbil (8) üzere; birine nokta-i i'tidâl-i rebî'i dirler ve birine nokta-i i'tidâl-i harîfi dirler. (9) Andan sonra bir dâ'ire dahı farz iderüz ki nokta-i mu'addilü'n-nehâr üzere (10) ve nokta-i felekü'l-burûc üzerine geçer iki nokta-i mütekâbil ile, biri şimâl (11) biri cenûbî. Şimâliye nokta-i inkılâb-i şayfî ve cenûbiye nokta-i inkılâb-i şitevi (12) dirler. Pes bu iki dâ'ire felekü'l-burûcî dört kısım-ı mütesâviyeye münkasım kılur. Rub'-ı (13) evvel ki nokta-i i'tidâl-i rebî'i ve nokta-i inkılâb-i şayfî ortasındadır, zemân-ı (14) rebî' dirler. Zirâ Şems mādām ki feleginde

bu kavsa müsāmit ola¹⁷⁰, zemān-ı rebī' olur. (15) Ve rub'-ı sāniyye ki inkılāb-ı şayfî ve nokta-i i'tidāl-i harifî ortasındadır, zemān-ı (16) şayfî dirler. Zîrā Şems mādām ki feleginde bu kavsa müsāmit ola, zemān-ı şayfî (17) olur. Ve rub'-ı sālişe ki nokta-i i'tidāl-i harifî ve nokta-i inkılāb-i şitevî ortasındadır, (18) zemān-ı harifî dirler. Zîrā Şems mādām ki feleginde bu kavsa müsāmit ola, zemān-ı (19) harifî olur. Ve rub'-ı rābi'e ki nokta-i inkılāb-ı şitevî ve nokta-i i'tidāl-i rebî'i (20) ortasındadır, zemān-ı şitā dirler. Zîrā Şems mādām ki feleginde bu kavsa (21) müsāmit ola, zemān-ı şitā olur. Ve andan sonra iki dā'ire-i 'azīme farz (22) iderüz kutb-ı felekü'l-burūcdan hüruc ider. Rub'-ı rebî'i anuñ muqābili (23) şayfiden her birini üç kısım-ı mütesāviye münkasim ider, cümle devā'ir altı olur. **35b-(1)** Ve çün tevehhüm iderüz altı dā'ire ki 'ālemi kaṭ' ider iki nokta-i müteḳābil üzere, (2) her birisi eflāküñ on iki kısım[ı] olur. Her bir kısma bir burc dirler. Ve her burc (3) otuza kısmet iderler, ve her kısma bir derece dirler. Pes dā'ire-i 'azīme üç yüz (4) altmış derece olur. Nitekim yukarıda zikr olunmuşdur. Ve çün bu i'tibār (5) ma'lūm oldu, imdi bilgil ki felek-i şevābiti anuñ ile i'tibār iderler. (6) On iki kısım olur, ve her kismde kevākib vardır eşkāl-i muhtelif ile. (7) Bir kismde olan kevākib şüret-i Hamel iledür. Birinde olan şüret-i Sevr ile (8) dūr. Her bir kısma anuñ şekli ile ad verdiler āhir-i aḳsāma dek. Çün diyeler (9) fülān kevkeb fülān burcdadır, ma'nāsı oldur ki eger bir haṭṭ-ı müstakim farz (10) eylesek merkez-i 'arzdān geçüp kevākibe irişe ve kevākibden geçüp felek-i (11) şevābite irişe, ol kismde vāki' olur. Batlemiyos Hākim demiş: "Her burcuñ (12) dā'iresi dört yüz seksen altı biñ [kez] iki yüz elli toḳuz biñ yedi yüz yigirmi bir (13) ve seb' mildür. Ve her burcuñ tūl otuz toḳuz biñ kez biñ ve üç yüz (14) seksen biñ üç yüz on mil ve nişf ve sūdüs mildür. Ve 'arzı (15) biñ kez biñ ve üç yüz yigirmi iki biñ toḳuz yüz kırk üç mil (16) ve şülüs mildür."

Bunlardan sonra felekü'l-eḫlāk (17) anuñçün didiler ki cemī'-i eḫlāki muḫitdür. Ve aña felek-i a'zam daḫi dirler. Ve ehl-i şer' (18) 'arş-ı 'azīm dir ve felek-i atlas daḫi dirler. Ve anda hiç kevkeb yokdur. Ve hareketi (19) maşriḳdan maḡribedür ki iki nokta üzerine hareket ider; biri kutb-ı şimālî ve biri kutb-ı (20) cenūbidür. Ve devrini yigirmi dört sā'atde tamam ider. Ve anuñ hareketi ile cemī'-i eḫlāk (21) hareket ider. Ba'zılar demişler: Felek-i a'zam zarfdur, zarfuñ hareketi mazrūfuñ hareketini (22) müstelzimdür. Buña vārid olur ki ol didüğüñ āyiniyyededür. Eḫlākuñ hareketi (23) hareket-i vaḫ'iyyedür. Bu didüğüñ şahih olduğu taḳdirce 'anāşır ve 'arz daḫi **36a-(1)** müteḫarriḳ olmak gerek idi. İmdi şavāb-ı ta'lilde budur ki sebeb-i hareket nefsānidür, (2) cismānî degüldür. Ya'nî Hāḳ ta'ālā felek-i a'zamda bir kuvvet komışdur ki ol kuvvet felek-i (3) a'zamuñ kendinüñ ve sā'ir eḫlāküñ ve anlarda olan felekiyyātüñ tahrikine kādirdür, (4) ancak andan tecāvüz itmez. Ve felek-i a'zamuñ sür'at-i hareketi insān müşāhede itdüğü (5) her nesenüñ hareketinden esra'dur ki hendesede sābitdür ki Şems hareket-i kasriyyesi ile (6) hareket ider. İnsān ayagın kaldırıp koyuncaya dek sekiz yüz fersah miḳdārı yir (7) kaṭ' ider. Ve bu ma'nānuñ şihhatine delil oldur ki rivāyet vārid olmuştur. (8) Resūlu'llāh 'aleyhi's-selām, Cibril 'aleyhi's-selāmdan su'āl eyledi duḫūl-ı vaḳt-i (9) şalātdan. Cibril 'aleyhi's-selām "Lā na'am" didi. Ve

170 Bu kelime olan şeklidir, fakat ola okunması gerekir.

beyân eyledi ki ben "lâ" diyince (10) Şems beş yüz fersâh miqdârı yir hareket eyledi didiler. Ve felek-i a'zam (11) cemî'-i eflâkı ve kürre-i nârı ve hevâ ve mâhı ve 'arzı müstemildür. Cümlesi on üç kürredür (12) birbirini muhîr. Ve ahşenü'l-eşkâl şeklü'l-müstedir olduğün Hâk ta'âlâ (13) ecsâmı kerî halk eyledi.

36b-(1) Ve dahı bilgil ki hükemâ Şükr adlu bir yıldız istihrâc itmişlerdür. Ve bu yıldızuñ seyri serî'dür. (2) Şöyle ki bir ayda cemî'-i 'âlemi seyr ider. Kaçan bir mühim 'amel olsa bu yıldızı görmek gerekdür ki (3) ol kişinüñ ardında ola ki haşmına gâlib olup murâdı hâşıl ola. Ve her gün (4) ne maḥalden toğduğı ve ne maḥalde olduğı bu dâ'ireden ma'lûm olur. Dâ'ire budur: (Şekil)

(5) **Bundan şöıra semâvât ve arzda olan melekleri beyân idelüm:** Melâyike bir cevher-i (6) basîtdür şâhib-ḥayât ve şâhib-nuṭṭ. Ve pâkdür zulumât-ı şehvâniyyeden (7) ve küdürât-ı nefsâniyyeden gasb ve 'ısyân gibi. Ve eşkâl-i muhtelifle ile teşekküle (8) kâdirlerdir. Ve bunlarda yimek ve içmek olmaz. Ta'âmları tesbih ve şarabları (9) takdîsdür. Ve şûretleri muhtelifdür. Ve miqdârları mütefâvitdür. Böyle mahlûk (10) oldukları ıslâḥ-ı mahlûkât içündür. Ve feleklerde melekler oldukları delîl-i naklî (11) ile şâbitdür, ammâ delîl-i 'aklî ile dahı şâbitdür. Zîrâ Hâk şübḥānehu ve ta'âlâ ḥazretleri (12) bahırlerde olan ka'r-ı muzlimleri bile ḥâlî kılmadı, ma'lûmdur ki nice nice mahlûk vardır. (13) Ve cevvi-i hevâyı dahı ḥâlî komadı, anda dahı envâ'-ı tıyûr halk eyledi. Ve beyâbân-ı (14) yâbisi ve cibâl-i 'âliyeleri dahı ḥâlî komadı, anlarda dahı vuhûş ve sibâ' (15) halk eyledi. Ve zulumat-ı turâbı dahı ḥâlî komadı, ecnâs-ı ḥaşerât halk idüp **37a-(1)** dürlü dürlü cānavarlar ile māl-â-māl itdi. Bil ki bir ayagın başduğı yiri ka'r-ı (2) zemîne varınca kazsañ nice dürlü ḥayvancıklar bulırsın. Pes ḥallâk-ı mutlak (3) celle ve 'alâ ḥazretleri bu nûrânî ve şeffaf halk eyledigi felekleri kaçan ola ki (4) meleklerden ḥâlî kıla. Ve meleklerüñ envâ'-ını kimesne bilmez, illâ Hâk şübḥānehu ve ta'âlâ bilür. (5) Ve nitekim buyurır: "*Ve mā ya'lemu cunûde Rabbike illâ hüve.*"¹⁷¹ Ve hemân şu denlü ma'lûmdur ki Ḥazret-i (6) Resûlu'llâh haber virmişdür ki zerrât-ı 'âlemden bir zerre yokdur ki aña bir melek (7) müvekkel olmaya. Ve hiç bir katre yokdur illâ anı bir melek inzâl ider yirlere. Ve göklerde (8) hiç bir mevzi' yokdur ki anda bir melek 'ibâdetle meşgûl olmaya. Ve dahı melâyikelerüñ (9) her bir sınıfınuñ 'ibâdetleri bir degildür. Ve makâmları dahı muğâyirdür. Kâla'llāhu ta'âlâ: (10) "*Ve mā minnâ illâ lehu makāmun ma'lûmun ve innâ lenaḥnu's-şâffüne ve innâ naḥnu'l-müsebbihüne.*"¹⁷² (11) Lâ-cerem ba'zı melâyike şalâtda olan benî âdem gibi şunûf bağlayup müstakîmü'l-kāme (12) dururlar bu minvâl üzere: (Resim)

37b-(1) Ve ba'zı melâyike rükû'da olup 'ibâdetden istikbâr itmezler. Nitekim Hâk ta'âlâ buyurır: (2) "*Ve men 'indehu lâ yestekbirüne 'an 'ibâdetihi.*"¹⁷³ 'İndiyyetden murâd kurb-ı şerefdür. (Resim)

(3) Ve ba'zı melâyike sücûddadur. Ve anlarda sücûd câizdür, bilki vâkı'dür. Buña Hâk ta'âlâ kelâmı (4) delildür, kaṭi'dür: "*Ve iz kulnâ li'l-melâ'iketi uscudû li-âdeme fe-secedû illâ*

171 74 Müddeşir 31'den iktibas: "Rabbinin ordularını, kendisinden başkası bilmez."

172 37 Şâffât 164-166: "(Melekler şöyle derler:) Bizim her birimiz için, bilinen bir makam vardır. Şüphesiz biz, orada sıra sıra dururuz ve şüphesiz Allah'ı tesbîh ederiz." Metinde şâffüne yerine şâdiküne yazılmıştır.

173 21 Enbiyâ 19'dan iktibas: "O'nun huzurunda bulunanlar, O'na ibadet hususunda kibirlenmezler."

İblise ebā ve'stekbere ve kâne (5) mine'l-kāfirīne."¹⁷⁴ Ammā bu istidlāl-i secdeden murād ma'nāsı şer'î olup melâyikeden murād (6) cümlesi olduğu takdırce midür, yohsa şeytānuñ bile olduğu şunūf midür? (Resim)

38a-(1) Ve ba'zı melâyike dahı ku'üddadur. Pes şol kimesne ki şalavāta müdāvemmet ide, cümle-i (2) melâyike şevābın bulur.

HİKÂYET: Üveys el-Karānî Hazretleri dir imiş Hâk ta'ālā hazretlerine (3) şöyle 'ibâdet ideyin kim gökte melekler iderler. Pes bir gice dirler idi kim (4) bu gice kıyām gicesidür, ol gice şabāha dek kıyāmda olurlar idi. Ve ertesi (5) gice dirler idi bu gice rükū' gicesidür, ol gice şabāha dek rükū'da olurlar (6) idi. Ve yine bu gice sücūd gicesidür diyü şabāha dek secde de olurlar idi. (Resim)

(7) Ve hükemā dimişlerdür: Melâyike cevāhir-i mecerrededür. Nüfūs-ı nâîkaya muhāliflerdür hakikatde. (8) Ve münkasimlerdür iki kısma; bir kısmının hâli istigrâkdur, Hâkdan gāyra iştigāl itmezler. (9) Nitekim Hâk ta'ālā buyurur: "*Yusebbihüne'l-leyle ve'n-nehāre lā yesturūne.*"¹⁷⁵ Bunlar 'ulviyyâtdur, ya'nî (10) melâyike-i muḳarrebündür. Ve bir kısmının hâli taşarruf ve tedbîrdür semādan arza ḳaḳa-i (11) ezeli vâḳi' olduğu üzere. Nitekim Hâk ta'ālā hazreti buyurur: "*Ve'n-nāzi'āti ḡarḳan (12) ve'n-nāṣitāti neṣṭan ve's-sābihāti sebhān fe's-sābihāti sebḳan fe'l-müdebbirāti (13) emren.*"¹⁷⁶ Ve melâyikelerün müte'addid kanadları vardır. Ednā mertebe iki kanadı olur. Cebrāîl 38b-(1) 'aleyhi's-selāmuñ altı yüz kanadları vardır. Nitekim Hâk ta'ālā buyurur: "*Cā'ili'l-melā'iketi (2) rusulen ulī ecniḳatin meṣnā ve şüleṣe ve rubā'a.*"¹⁷⁷ Ve dahı melâyikenün ba'zısı semāviyye (3) ve ba'zısı arzıyyedür. Semāviyye olan melâyikeleri ol ḳadar maḳbūb ḳaḳ olınmışdır ki (4) insān görmege ṭaḳat getüremez. Müşāhede ḳılsa teslim-i ruh ider, nūrāniyyetine (5) ṭaḳat gelmez. "*Fe-tebāreka'llāhu aḳsenu'l-ḳāliḳin.*"¹⁷⁸

Ve dahı bilgil ki hamele-i 'arş (6) dört melekdür. Biri ādem şüretindedür, dā'imā benī ādem için şefā'at (7) idüp rızḳların dileyüp Hazret-i Hâḳḳa du'ā ider. Biri dahı öküz (8) şüretindedür, dā'imā behāyim için du'ā idüp rızḳların diler. Biri dahı (9) arslan şüretinde olup dā'imā yırtıcı cānavarlar için du'ā idüp (10) rızḳların taleb ider. Ve biri dahı kerkes kuşu şüretinde olup dā'imā (11) kuşlar için du'ā idüp rızḳların taleb ider. Nitekim Hâk ta'ālā buyurur: (12) "*Yusabbihüne bi-ḳamdi Rabbihim ve yestaḡfirüne li-men fi'l-arṣ.*"¹⁷⁹ Ammā yevm-i kıyāmetde (13) sekiz olsalar gerekdür. Nitekim Hâk celle ve 'alā buyurur: "*Ve yaḳmilu 'arṣe Rabbike favḳahum (14) yevme'izin semāniye.*"¹⁸⁰ Ve dahı bunu bilgil ki cümle-i hamele-i 'arş ve melâyike-i muḳarrebün mü'minler (15) için istigfār ve taleb-i maḡrifet iderler. Nitekim Hâk sübhānehu ve ta'ālā buyurur: (16) "*Elleḳine yaḳmilüne'l-'arṣe ve men*

174 2 Bakara 34: "Hani biz meleklerle (ve cinlere): Âdem'e secde edin, demiştik. İblis hariç hepsi secde ettiler. O yüz çevirdi ve büyüklük tasladı, böylece kâfirlerden oldu."

175 21 Enbiyâ 20: "Onlar, bıkıp usanmaksızın gece gündüz (Allah'ı) tesbîh ederler."

176 79 Nâzi'ât 1-5: "Söküp çıkaranlara, yavaşça çekenlere, yüzdükçe yüzenlere, yarışıkça yarışanlara, iş düzenleyenlere andolsun."

177 35 Fâtır 1'den iktibas: "... Melekleri ikişer, üçer, dörder kanatlı elçiler yapan ..."

178 23 Mü'minün 14'ten iktibas: "... Yapıp-yaratanların en güzeli olan Allah pek yücedir."

179 42 Şürâ 5'den iktibas: "... [melekler de] Rablerini hamd ile tesbîh ediyorlar ve yerdekiler için maḡfired diliyorlar..."

180 69 Hâḳḳa 17'den iktibas: "... O gün Rabbinin arşını, bunların da üstünde sekiz (melek) yüklenir."

havlehu yusebbihüne bi-ḥamdi Rabbihim ve yu'minüne bihi (17) ve *yestağfirüne li'llezîne* *-âmenû Rabbenâ vesi'at külle şey'in rahmeten ve 'ilmen.*"¹⁸¹ (18) Hamele-i 'arş eşref-i melâyikedür. Sâ'ir melâyikeler anlara selâm virüp ta'zîm ve tekrîm (19) kırlar ve anlar ile Hâk ta'âlâ ḥazretine tevessül iderler. Eger su'âl olunur ki-eflâk (20) kerî olduğı takdirce ki mezheb-i hükemâdur, 'arş dağı kerî olur. Kerî olan (21) götürülmeğe muhtâc olmaz. Ve götürülmek nice olur, anuñcün kim hamele ola. Biz eydürüz ki (22) 'arşı götürmekden murâd anuñ hıfzından ve anuñ tedbîrinden mecâzdur. Ve şâhib (23) demek dağı kurbîyyetden kinâyedür. Ve dağı su'âl olunur ki kıyâmetde hamele-i 'arş niçün **39a**-(1) sekiz olur. Biz eydürüz ki Hâk ta'âlâ celle celâlehu ḥazreti 'azametüñ izhâr içündür. (2) Nitekim bir sultân kendüyi halka göstermek istese tahtınuñ kurbına 'azimü's-şân (3) kimesneler ihsâr ider, tâ ki halka mehâbet ile görine.

Ve dağı cümle-i melâyikeden (4) biri dağı **Rûḥ** didikleri melekdür ki kıyâmetde sâ'ir melâyikeler bir şaff olup (5) ol yalnız bir şaff olur demişler yâ cüssesinüñ 'azametinden veyâ 'inde'llâhi ta'âlâ (6) 'azametinden. Ve ba'zılar dağı melâyike-i Rûḥ bir şaff olurlar demişler. Kavlulu ta'âlâ (7) "*Yevme yekûmu'r-rûḥu ve'l-melâ'iketu şaffen.*"¹⁸² Ba'zı müfessirîn buña zâhib olmuşlardır ki (8) Rûḥ diye tesmiye olundu ki her nefes anuñ enfâsından bir rûḥ halk olur. (9) Ve bu melek müvekkeldür felekleri döndürmeğe ve felek-i Kamer altında olan 'anâsıra ve nebâtâta (10) ve ḥayvânâta. Ve bu melek ekber ve aqvâ ve eşrefdür sâ'ir meleklerden. Ba'zılar demişler ki (11) seb'-i semâvât yanında bir lokma olurdu. Ve 'Abdu'llâh ibn 'Abbâsdan rivâyet (12) olunur ki Rûḥ didikleri melegüñ biñ başı var, ve her başında biñ yüzi (13) var, her yüzinde biñ ağzı var, ve her ağzında biñ dili var. Ve her dili ile (14) yetmiş iki dürlü lûgat ile Hâk ta'âlâ ḥazretini tesbîḥ ve tehlîl ider. **Muḥarrir-i fakîr:** (15) Bir kitâbda gördüm ki bu melek bir gün kendüyi görüp "Hâk ta'âlâ ḥazretini ben (16) bu kadar lisân ile bu kadar biñ yıldır tesbîḥ ve tehlîl iderüm." dir. Hâk ta'âlâ (17) dağı eyidür ki: "Zemîne nâzil ol!" Ol dağı zemîne nâzil olduğda görür ki bir (18) za'îf benî âdem yolda hem gider ve hem Hâk ta'âlâ ḥazretini tesbîḥ ve tehlîl ider. Dir ki: (19) "*Sübhâna'llâhi 'adedu mâ sebbâḥahu'l-musebbihün munzu kaṭṭu ile'l-ebedi ez'âfen muzâ'afeten* (20) *ebeden sermeden ilâ yevmi'l-kıyâmeti ve lâ ilâhe illa'llâhu 'adedu mâ hallelehu'l-muhallelün munzu kaṭṭ* (21) *ile'l-ebedi ez'âfen muzâ'afeten ebeden sermeden ilâ yevmi'l-kıyâmeti.*"¹⁸³ Buña göre tahmîd (22) ve temcîd idüp gider. Çün kim Rûḥ bunu gördi, bî-hüd olup Hâk ta'âlâ (23) ḥazretinden hicâb idüp istigfâre meşgûl oldu. Ve yine semâya 'urûc idüp **39b**-(1) hizmetinde oldu. Ve kaçan Hâk ta'âlâ ḥazretini zikr cylese her bir ağzından tağlar (2) gibi nûrlar çıkar. Ve eger ol vakitte melâyikeler tesbîḥ ve tehlîl itmekde olmasalar (3) anuñ nûrından yanarlar idi. Ve anuñ bir kademi başduğı yir yedi biñ yıllık (4) mesâfedür. Ve anuñ biñ kerre biñ, ya'ni on kerre

181 40 Gâfûr 7'den iktibas: "Arş'ı yüklenen ve bir de onun çevresinde bulunan (melekler), Rablerini hamd ile tesbîḥ ederler, O'na iman ederler. Müminlerin de bağışlanmasını isterler; Ey Rabbimiz! Senin rahmet ve ilmin her şeyi kuşatmıştır..."

182 78 Neb'e 38'den iktibas: "Rûḥ (Cebrail) ve melekler saf saf olup durduğı gün..."

183 "Allah'a tesbîḥ edenlerin sayısı sonsuza kadar çok çoktur. Bu kıyâmet gününe kadar devam eder. Ayrıca Allah'dan başka Tanrı yoktur ve Allah'ı zikr edenlerin sayısı da sonsuza kadar kat kat çoktur. Bu kıyâmet gününe kadar devam edecektir."

yüz biñ kanadı vardır. (5) Ve bu melege Rûhu'l-emîn dahı dirler. Ve bunuñ taşviri maqdûr-ı beşer degildir.

(6) Ve cümle-i melâyikeden biri dahı İsrâfîl (' m)¹⁸⁴dür ki Hâk ta'âlâ hazretinüñ emrini gayrlara (7) ol ulaştırur, ve cescdlere ervâhı ol nefh ider. Ve Şûr anuñ elindedür ki (8) boynuz gibidür. Ve boru ağzı gibi ağzı vardır, ammâ 'arzı beynü's-semâ ve'l-'arzdur. (9) Ve Şûruñ çok delükleri vardır, ve her bir delügünde elli biñ cân vardır. Ve 'arş (10) cânibine dâimâ nazar ider ki kaçan emr ola, tâ ki nefh ide. Ve bu Şûrı üç kerre (11) üfürse gerekdür. Nefha-i evvelde cemî'-i yirde ve gökde olanlar havf itseler gerekdür. (12) Nitekim Hâk ta'âlâ buyurur: "*Ve yevme yunfahu fi's-şûri fe-fezi'a men fi's-semavâti ve men (13) fi'l-arzi illâ men şâ'a'llâhu.*"¹⁸⁵ Ve nefha-i şânide cemî'-i mahlûkâtâ eccl irse gerekdür. (14) Kavluhu ta'âlâ: "*Ve nufiha fi's-şûri fe-sai'ka men fi's-semâvâti ve men fi'l-arzi (15) illâ men şâ'a'llâhu.*"¹⁸⁶ Ve nefha-i şâlişde cemî'-i mahlûkât hayât bulsa gerekdür. Kavluhu ta'âlâ: (16) "*Şumme nufiha fihi uhrâ fe-izâ hum kıyâmun yenzurûne.*"¹⁸⁷ Ve İsrâfîlün dört kanadı vardır; (17) biri maşriqda ve biri mağribde ve birini döşemişdür yirden göke varınca ve birini (18) dahı yüzine perde itmişdür Hâk ta'âlâ 'azametinden. Ve başı 'arş altındadır. (19) Ve iki ayakları yedinci yirden aşağıdadur. Ve levh-i mahfûz ki cevher-i ruhânidür, anuñ (20) önündedir. Kaçan Hâk ta'âlâ bir nesneyi icâd itmek dilese kaleme emr ider ki anı (21) levh-i mahfûza yazar. Ve İsrâfîl (' m) ol emri görüp Mikâil (' m)'e irişdirür. (22) Ve anuñ melâyikeden bunca a'vânı vardır nefh-i ruh iderler veyâ ilkâ'-i kuvvet iderler (23) cemî'-i mevcûdata.

Ve biri dahı Cebrâil 'aleyhi's-selâmdur. Aña Emînü'l-vahy dahı dirler 40a-(1) ve Hâzinü'l-kuds ve Rûhu'l-emîn dirler. Kavluhu ta'âlâ: "*Nezele bihi'r-rûhu'l-emîn 'alâ (2) kalbike.*"¹⁸⁸ Ve Rûhu'l-mukaddes ve Nâmûs-ı ekber ve Tâvus-ı melâyike dahı dirler. Hâk ta'âlâ (3) hazretleri anuñ dili ile yüz dört kitâb inzâl eyledi; on şuhuf Âdem (4) 'aleyhi's-selâm üzere, ve elli şuhuf Şit 'aleyhi's-selâm üzere, ve otuz şuhuf (5) İdrîs (' m) üzere, ve on şuhuf İbrahim (' m) üzere, ve Tevrâtı Musâ (' m) (6) üzere, ve Zebûrı Dâvud (' m) üzere, ve İncîli İsa (' m) üzere, ve Furkânı (7) Hâtimü'l-enbiyâ Muhammedü'l-Muştafâ 'aleyhi's-selâm üzere. Ve Hâk ta'âlâ Cebrâil hakkında (8) buyurur: "*Zî kuvvetin 'inde zî'l-'arşi mekîn.*"¹⁸⁹ Ve anuñ kuvveti şöyledür ki altı (9) pâre Şehristân-ı kavm-i Lûtî kanadınuñ bir tüyi ile arzdan kaldırıp (10) âsumâna çıkarıp melâyikelerüñ tesbihin kavm-i Lût işidüp ve anlaruñ (11) horosları âvâzını dahı melâyikeler işidüp andan sonra baş aşağı (12) şalivirüp ka'r-ı zemîne kahr eyledi. Ve uçmakta dahı şol deñlü kuvveti (13) vardır ki Nemrûd-la'in İbrahim 'aleyhi's-selâmı ol dem âteşe attıkda Hâk ta'âlâ (14) hazreti "Yetiş yâ Cebrâil!" diyüp Sidreden Hazret-i

184 "' m" harfleri burada ve daha sonra "'aleyhi's-selâm" yerine kullanılmıştır.

185 27 Neml 87'den iktibas: "Sûr'a üfürüldüğü gün, -Allah'ın diledikleri müstesna-, göklerde ve yerde bulunanlar hep dehşete kapılır..."

186 39 Zümer 68'den iktibas: "Sûr'a üflenince Allah'ın diledikleri müstesna olmak üzere göklerde ve yerde ne varsa hepsi ölecektir..."

187 39 Zümer 68'den iktibas: "... Sonra ona bir daha üflenince, bir de ne göresin, onlar ayağa kalkmış bakıyorlar!"

188 26 Şu'arâ 193-194'den iktibas: "Onu Rûhu'l-emîn (Cebrail) ... senin kalbine indirmiştir."

189 81 Tekvir 20: "[O Kur'ân] ... değerli, güçlü ve arşın sahibi (Allah'ın) katında itibarlı ..."

İbrahim'e bir nefesde (15) yetişmişdir. Ve Hazret-i İbrahim'e "Seni âteşden halâş ideyin mi?" didükde (16) Hazret-i İbrahim 'aleyhi's-selâm dağı Cebrâile hitâb idüp eyidür ki: "Hak ta'âlâ (17) benüm ahvâlümü bilür mi?" didükde Cebrâil dağı "Na'am yâ İbrahim." dir. "İmdi saña (18) ricâ olmaz, ricâ ancak ol Zât'adur." didükde Hak celle ve 'alâ hazretleri dağı (19) âteşe hitâb idüp "*Yâ nâru künî berden ve selâmen 'alâ İbrahim.*"¹⁹⁰ didükde (20) âteş bir gülistân olup Hazret-i İbrahimün bir mübarek kılına hatâ gelmemişdir. (21) Ve Cebrâilün altı yüz kanadı vardır ve makâmı kürsidedür. Ve bunlardan gayrı iki (22) kanadı dağı vardır, anları açmaz, illâ bir kavmün helâkı için açar. Ve bunun a'vânı (23) vardır, 'âleme müvekkeldür. Bunların şânındandır kuvvet-i gazabiyye ve gayret-i ihdâş 40b-(1) insânda ve sâ'ir hayvânda def'-i şer ve zarar için. **Hikâyet** olunur ki bir gün (2) Resûl'llâh şalâllâhu 'aleyhi ve sellem Cebrâil 'aleyhi's-selâma didi ki: "Dilerin ki seni kendü (3) şüretinde görem." Cebrail 'aleyhi's-selâm dağı didi ki: "'İzn-i Hak olursa bu gice bakî'de (4) ay aydınında gel gör." didi. Resûl 'aleyhi's-selâm ol gice bakî'e çıkup gördi ki (5) Cibril 'aleyhi's-selâm afâkı sed itmiş. Bu hâli gördükde mağşi 'aleyh oldılar, ya'nî (6) bayıldılar. Çün kendülerine geldiler, yine evvelki şüretinde buldılar. Ve didiler ki: "Ben (7) sizi böyle zann itmez idüm." Cebrâil 'aleyhi's-selâm dağı didiler ki: "Yâ Resûla'llâh, (8) bu fakîrde ne var? İsrâfil hazretlerini göreydün ki 'arş-ı 'azîm omuzunda ve iki (9) ayakları yedi kat yirden aşağıdadur. Her gün Hak sübhâncu ve ta'âlâ hazretlerinin (10) 'azametinden serçe yavrusı kadar kalur." didiler.

Ve cümle-i melâyikeden biri dağı (11) **Mikâil** 'aleyhi's-selâmdur ki cemî'-i halkun rızkına müvekkeldür ecsâd için, ve 'ilm-i hikmete müvekkeldür (12) ervâh için. Nitekim hayât-ı ebdân gıda ile olur buncılayın hayât-ı nefis hikmet (13) ve ma'rifet ile olur. Ve mekân-ı Mikâil yedinci gökdedür, baħr-i mescûr üzerindedür. (14) Ve anuñ kanadlarınıñ 'adedin ve üzerlerine hâkim olduğı 'adedin Hak ta'âlâ bilür. (15) Ve eger ağzın açsa cümle-i semâvât yanında ancak bir lokma olaydı. Ve eger nûr ile tecelli (16) eylese kâ'inât nûrından batardı. Ve anuñ a'vânı vardır. Anların şânındandır (17) kuvvet-i kıyâm virmek 'anâşıra ve müvelledâta ve gâyetine her nesneyi irişdürmege, ve ol (18) hameledendür erzâk. **HİKÂYET:** 'Ömer rağiya'llâhu 'anhu bir gün Yahûdilerün dersihânelerine (19) girdi. Meşale bahsinde Cebrâil 'aleyhi's-selâmı su'âl cyledi. Didiler ki: "Ol bizüm (20) düşmanımızdur. Bizim esrârumıza Muhammed'i vâkıf ider. Ve ol hasef ve 'azâb melegidür. (21) Ve Mikâil ucuzluk ve kızluk melegidür." Ve 'Ömer rağiya'llâhu 'anhu didi ki: " Bunların Hak ta'âlâ (22) katında menzilesi nicedür?". Didiler ki: "Cebrâil sağ yanında ve Mikâil şol (23) yanındadır. Ve ikisinün ortasında 'adavet vardır." didiler. 'Ömer rağiya'llâhu 'anhu 41a-(1) didi ki: "Anlar 'adû degüllerdür ve sizler merkeblerden ekfersiz." 'Ömer rağiya'llâhu 'anhu (2) Resûl'llâh 'aleyhi's-selâm huzûrına gelmedin bu âyet-i kerîme nâzil oldu: (3) "*Men kâne 'aduvven li'llâhi ve melâ'iketihi ve rusûlihi ve Cibrîle ve Mikâle fe-inna'llâhe 'aduvven (4) li'l-kâfirin.*"¹⁹¹

190 21 Enbiyâ 69'den iktibas: "...Ey ateş! İbrahim için serinlik ve esenlik ol!"

191 2 Bakara 98: "Kim, Allah'a, meleklerine, peygamberlerine, Cebrâil'e ve Mikâil'e düşman olursa bilsin ki inkarcı kâfirlerin düşmanıdır."

Ve cümle-i melâyikeden biri dahı 'Azrâil 'aleyhi's-selâmdur. Bu bir melekdür ki (5) harekâtı teskîn ve kabz-ı ervâh için müvekkeldür. Ve anuñ maqâmı aşığı gökdedür. (6) Ve başı semâ-i 'ulyâda ve ayakları yedi kat yirden aşağıdadur. Ve yüzi levh-i (7) mahfûzdan yañadur. Ve cemî'-i arz anuñ nazarında bir tebsi gibidür. Ve levh-i mahfûzda (8) her kimesneniñ kim eceli sa'âti gele, ol vaqt olıcak rûhını kabz ider (9) yâ bi'z-zât veyâ a'vânı ile.

HİKÂYET: Bir gün 'Azrâil hâzretleri Dâvud (' m) (10) huzûrında idi. İki kimesne da'vâya geldiler. 'Azrâil birisi için "Bunuñ (11) 'ömri yedi gün kaldı." diyü Dâvud peygambere haber virdi. Bir nice müddetten (12) sonra Dâvud 'aleyhi's-selâm ol kimesneyi hayâtta gördi. 'Azrâilden su'âl (13) idüp 'Azrâil cevâb virdi ki: "Ol senüñ katından gidicek bir fakîre (14) şadaka itmiş. Ol fakîr de du'â idüp Allâhu ta'âlâ saña 'ömr virsüñ (15) dimiş. Hak ta'âlâ du'âsın kabûl idüp ol kimesneye yigirmi yıl dahı 'ömr (16) virdi. Pes bunda "*Eş-şadakatı teruddu'l-belâ' ve tezîdu'l-'ömre.*"¹⁹² fehvâsı zâhir oldı. (17) "*Yemhû'llâhu mâ yeşa'u ve yüşebhitu ve 'indehu ümmü'l-kitâb.*"¹⁹³ maзмünü bâhir oldı. (18) İmâm Fahr-i Râzî rahmetu'llâhı 'aleyh dimiş ki: "Bu âyet-i şerîfde iki kavîl vardır; (19) biri oldur ki 'âmm ola her nesneye, nitekim zâhir lafz anı iktizâ ider (20) öyleye rızka ve ecele ve sa'âdete ve şekâvete ve imâna ve küfre 'âmm olur, (21) ve kavîl-i şânî oldur ki hâş ola ba'zı nesneye, amma zâhiren 'umûmdur."

Ve melâyikeden [ba'zı] (22) kerûbiyyundur. Bunlar şol meleklerdür ki yukarıda melâyike-i muqarrebûn diyü zıkr (23) olunmuşdur. Bunlar 'âkiflerdür, hâzîre-i Kudsde Allâhu ta'âlâdan gayra iltifât 41b-(1) itmezler. **Ve ba'zı kitâblarda mestûrdur ki** melâyike-i felek-i evvel bakar şüretindedür, (2) ve melâyike-i felek-i şânî tavşancıl şüretindedür, ve melâyike-i felek-i sâlis kerkes (3) şüretindedür, ve melâyike-i felek-i râbi' at şüretindedür, ve melâyike-i felek-i hâmis (4) kızlar şüretindedür, ve melâyike-i felek-i sâdis oğlanlar şüretindedür, ve melâyike-i (5) felek-i sâbi' erenler şüretindedür. Ve felek-i sâbi'den yukarı ol kadar melâyike (6) vardır ki a'dâdın ancak Allâhu ta'âlâ bilür. Ve keşretlerinden birbirlerini bilmezler. Ve Hâzret-i (7) Hıızr tesbîh ve tehlil ider lûgat-ı muhtelif ile.

Ve melâyikeden ba'zısına Kirâmen Kâtibin (8) ve Hıfz dahı dirler. Hak ta'âlâ buyurur: "*Ve inne 'aleykum le-hâfîzîne Kirâmen Kâtibîne ya'lemüne* (9) *mâ tef'alûn.*"¹⁹⁴ Hak ta'âlâ bunları vaşf eyledi Kirâmen demek ile Allâhu ta'âlâ katında (9) mükerrem oldukları için, ve dahı vaşf eyledi Kâtibin demek ile a'mâl-i 'ibâdî (11) yazdıkları için. Ve dahı vaşf eyledi 'âlim olmalarıyla ef'al-i 'ibâda. Zîrâ (12) yazdıkları zann ile degül, yakîn iledür. Ve bunların 'ilmi mahsûs ola ef'al-i (13) cevârihe, yâ 'âlim ola ef'al-i kulûbe. Ammâ ef'al-i kulûbı bildükleri böyle olmak (14) gerekdür ki hayr niyyeti râyiha-i tayyibe ile şerr niyyeti râyiha-i kerîhe ile bilürler. Ve bu Hıfz (15) melekleri ikidür; biri sağ yanında hayrın yazar, biri şol yanında şerrin (16) yazar. Ve şol yanında olan melek üzerine sağ yanında olan melek hâkimdür. (17) Şerr niyyeti yedi sa'âte varınca yazdırmaz belki tevbe kıla diyü. Ve bir melek dahı vardır (18)

192 "Sadaka belayı kovar, ömrü uzatır."

193 13 Ra'd 39: "Allah dilediğini siler, (dilediğini de) sabit bırakır. Bütün kitapların aslı onun yanındadır."

194 82 İnfitâr 10-12: "Şunu iyi bilin ki üzerinizde bekçiler, değerli yazıcılar vardır; onlar, yapmakta olduklarınızı bilir."

hergiz yanından ayrılmaz, anuñ ile üç olur. Elinde nürdan harbe vardur, dâ'imâ (19) anı hıfz ider ecinne şerrinden. Kaçan âdem vefât itse Hâk ta'âlâ emr ider: "Kulumuñ (20) kabri üzerinde duruñ, anuñçün kıyâmete dek tesbih ve tehlil kılun." dir.

Ve melâyikeden (21) ba'zına Mu'aqqıbat dirler. Berekat ile nâzil olurlar ve ervâh[ı] a'mâl-i benî âdem ile (22) semâya şu'ud kılurlar.

Ve melâyikeden ba'zı Munker ve Nekirdür. Kendüleri kara ve gözleri (23) mâ'i ve gâyet heybetlü meleklerdür. Kabre dâhil olurlar ve meyyite su'âl kılurlar.

42a-(1) Ve melâyikeden ba'zı Seyyâhındur ki dâ'imâ mecâlis-i zikru'llâhı ve mecâlis-i 'ilmi arayıp (2) anda hâzır olur.

Ve melâyikeden ba'zılar müvekkeldür ıslâh-ı kâ'inâta ve def'-i fesâda. (3) Ve kâ'inâtdan her bir ferde bunca melâyikeler müvekkellerdür. Meşelâ gıdâ gıdâ olmaz bir nice (4) melek 'amel itmeyince ve ekl iden kimesneden cüz' olmaz melâyike 'ameli olmayınca. İmdi (5) bir melek gıdâyı civâr-ı lahme ve 'azme cezbe ider, zirâ cemâddur, ثَبَق hareket itmez. (6) Ve bir melek anda imsâk ider tâ ki harârete anda 'amel ider. Ve bir melek şûret-i dem (7) giderür. Ve bir melek fâşılı def' ider. Ve bir melek lahmı ve 'azmı ve 'urûkı temeyyüz ider aña (8) lâayık olan ile. Ve bir melek yapışdurur şûret-i 'azm kesb ideni 'azme ve şûret-i (9) lahm kesb ideni lahme. Ve bir melek mikdâr-ı ri'âyet ider yapışdurmakta tâ ki deyirmi (10) olan 'użvun deyirmiligi ve yaşşı olan 'użvun yaşşılığı ve mücevvef olanuñ mücevvefliği (11) bâtil olmaya. Zirâ eger gıdâdan bir 'użva münâsib olan şekilden gayrı nesne zâid (12) zamm olınsa mütegayyir-i şûret olup aķbah olur idi. İmdi gıdânuñ rakîki göz (13) kapaklarına ve şâfisi göz bebegine ve ğalîzi oyluqlara ve şulbı 'azma muttaşıl olur kadr (14) ve şekl-i ri'âyeti ile. Pes her 'użva münâsib olan şekli ile neşv ü nümâ bulur. Ba'zı (15) 'użv şabî iken olduğı üzere kalur, kebir olup bi-endâm olmaz. İmdi (16) bu deñlü melekler saña hizmet iderler, hâl bu ki sen bunlardan bi-habersin.

(17) **Hâķikat-i zemân beyânındadır.** Bunda beş mezheb vardur. Evvelki oldur ki hükemâ (18) katında zemân cevher-i mücerreddür. İkinci oldur ki zemân nefsi-i felek-i a'zamdur. Üçünci (19) oldur ki zemân nefsi-i hareket-i felek-i a'zamdur. Dördünci oldur ki zemân hareket-i (20) felek-i a'zamdur. Beşinci oldur ki zemân mütehadid ma'lûmdur ki anuñ ile takdir (21) olunur müteceddid-i mübhem. Meşelâ kaçan denilse zeyd ne vakt geldi, dinilür gün (22) toĝduğı vakt, kaçan muhâtab bile vakt-i tulû'-ı Şemsi. Meşhûr olan mezheb-i (23) râbi'dür ki Aristonuñ ve aşhâbınuñ muhtârıdur ki zemân mikdâr-ı hareket-i felek-i a'zamdur.

42b-(1) Ve bu ya'nî zemân münkasim olur karnlara, ve karnlar münkasim olur senelere, ve seneler (2) münkasim olur şehrlere, ve şehirler münkasim olur haftalara, ve haftalar münkasim olur (3) eyyâm ve leyâliye, ve eyyâm ve leyâli münkasim olur sâ'ate, ve sâ'at münkasim olur (4) derecâta, ve derecât münkasim olur dakîkaya, ve dakîka münkasim olur şâniyeye, tâ 'âşireye (5) varınca, ve 'âşire münkasim olur âna. Ve dahı zemân mużmahill olur şey'en-fe-şey'en. (6) Ya'nî az çok gider, ammâ nazar itseñ az vakitte çok gitmiş bulursın. Ve zemânıñ (7) senüñ 'ömrüñdür. Ve 'ömrüñ mechûldur senüñ katında ve ma'lûmdur 'inde'llâhu ta'âlâ. (8) Pes müddet-i 'ömr bir mesâfe gibidür ki muttaşıl anı kaķ idüp gidersin. Bir ân (9)

karârũ yokdur. Ve her yıl bir günlük menzildür, ve her ay bir konakdur, ve her hafta (10) bir fersengdür, ve her gün bir mildür, ve her nefes bir adımdur. Ve her anda bir nefes (11) gider, tizcek nihâyete varılır her ne deñlü ba'id ise de. **Ve dağı** karn seksen (12) yıla veyâ otuz yıla dirler¹⁹⁵. Nitekim Hâk ta'âlâ buyurur: "*İnne 'iddete's-şuhûri 'inda'llâhi (13) isnâ 'aşere şehren fî-kitabi'llâhi yevme ħalaķa's-semāvâte ve'l-arze minhâ erba'atun ħurum.*"¹⁹⁶ (14) Ve 'Arab katında sene üç yüz elli dört gündür. İmdi bir ay otuz, bir ay yigirmi (15) tokuz olur. Ve şehr iki hilâl o[r]tasında olan zemâna dirler. Ve hükemâ zu'm eylediler ki (16) mûcib-i havâdiş evzâ'-ı felekdür. Anuñçün dâ'imâ cflâkden şikâyet iderler. (17) **Şi'r**:

Zamânî sihâmü'd-dehri ħayşu lâ erâ

Ve keyfe bi-men yermî ve leyse bi-râmin¹⁹⁷

(18) Çün şerî'at-ı Muĥammediyye zuhûr idüp havâdiş-i kaza-yı İlâhî-i muķadder ve takdîr-i (19) Hâk ile idügi ma'lûm oldu. Havâdiş-i ġayra isnâd menhî olup Resûl-ı (20) Rabbi'l-âlemin buyurdılar ki: "*Lâ testebu'd-dehre fe-inna'llâhe ħüve'd-dehr.*"¹⁹⁸ Pes (21) ħâlik-i dehr mutaşarrıf-ı şehr olur. **Rubâ'î**:

Nik ü bed kim muţtaşıfdur her beşer

Şâd u ġamla dağı hem ħayr ile şer

Anı sen çarġa ħavâle eyleme

Çünkü ser-geştedür ol senden beter

Leyâli eyyâm beyân ider. Bilgil ki 43a-(1) yevm 'örf ü 'âmda tulû'-ı Şems ile ġurûb-ı Şems ortasında olan zemâna (2) dirler. Ammâ şer'de tulû'-ı Mücerre ile ġurûb-ı Şems ortasında olan zemâna dirler. (3) Ve leyl ġurub ile tulû' ortasında olan zemâna dirler. Tulû' dağı kavleyn (4) üzeredür. Ve mecmû'-ı leyl ü nehâr yigirmi dört sâ'at olur. Vakitlerin dağı (5) fuşûl-ı erba'aya teşbih eylemişlerdür. Şabah zemânı bahâr gibidür, nişfu'n-nehâr (6) şayf gibidür, ahşam zemânı ġüz gibidür, nişfu'l-leyl şitâ gibidür.

(7) BÂB-I ŞÂLİŞ:

Der beyân-ı şerâyit-i da'vet-kerden-i ervâġ:¹⁹⁹

'İmâm Ca'fer-i Şâdik (8) eyidür: "Bir kişi da'vet itmek dilese, ya'nî ervâġdan birin ħâzır kılmak dilese ve Süleymân (9) gibi ervâġı kendüye muţî' etmek ve aña ħükm itmek ve cümle-i maķşûdın bulmak (10) ve ġenc-ġâneler ve defineler açmak ve tılsımât bozmak ve dîvlere ħükm etmek (11) ve cihân ġalkuñ kendüye muţî' ve münķâd kılmak dilese ve dünyâ yüzinde her ne (12) maķşûdı var ise aña irmek dilese ve ġâ'ibden rızķ elüme ġirsüñ dise (13) veyâ bir maġbûbı döşegiyle ħâzır kılmak dilese, pes ol ne tarîķ duta kim bu zıkr (14) onları 'amele getüre. **Bilgil kim** bu zıkr olınan maķşûdlar cle ġirmege ervâġ ile (15) âşinâlık kesb etmek

¹⁹⁵ Sözlükte ise karnın 40 ya da 100 yıl olduğı söylenmektedir.

¹⁹⁶ 9 Tevbe 36'dan iktibas: "Gökleri ve yeri yarattığı günde Allah'ın yazısına göre Allah katında ayların sayısı on iki olup, bunlardan dördü haram aylarıdır..."

¹⁹⁷ Her ne kadar görmesem de zamanın dünyanın oku gibidir, ok atmıyı bilmeyen bir kimse nasıl ok atar!

¹⁹⁸ "Zamanı bırakma, çünkü Allah bir zamandır."

¹⁹⁹ Der-kenar: Va'llâhu'l-'azîm bu kavî-i kızb İmâm Ca'fer'e isnâddur.

gerekdür ve 'ilm-i da'vetde mâhir olmak gerekdür, zirâ bunuñ (16) gibi kâr-ı ervâhlar 'amelidür, anlarıñ kuvvetiyle 'amele gelür. **İmdi** bu 'ilmüñ üstâdı (17) Belinâs Hâkîm eyidür: "Bu 'ilm-i da'vet ulu 'ilmdür ve tarîk-i enbiyâdur. Ol cihetden kim (18) bu da'vet 'ilmi 'ulemâ-i efâzılina müte'allikdür." Belinâs Hâkîm ki İskender 'aleyhi's-selâmuñ (19) hâş vezîri idi ve bu 'ilm-i da'vetde mâhir idi ve tılsımât 'ilminde dahı (20) nazîri yok idi, ve İskenderüñ kuvvet-i bâhiresi kâ'inâtı zabt eyleyüp (21) a'dâsına zafer bulduğı bu Belinâs Hâkîmüñ 'ilm-i da'vetde mâhir olduğı (22) sebebi ile idi. Ol zemân kim İskender bir çeri ile cenk idüp 'âciz (23) kalsa Belinâs Hâkîm da'vet kuvvetiyle ervâhları cem' idüp ervâh dahı **43b-(1)** tekvinleri cem' idüp mağlûb iken gâlib olurlardı. **Ve dahı** bir yirde (2) define olsa Belinâs Hâkîm ol defineyi ervâhlara açdırup İskender (3) çerisinc in'âm iderdi. **Pes** Belinâs Hâkîm eyidür ki bu 'ilm-i da'vetüñ sekiz (4) şartı vardır. **Evvel-i şartı** oldur ki hayvânî olan gıdâlardan nesne yemeye, (5) ve kendü nefsinî kendüye mu'tî' kıla. Ve çün nefsine gûş-mâl vire, lâ-cerem (6) nefs-i rûhânî kuvvet tuta. Ve çünkim nefs-i rûhânî gâlib ola, ol kişiye (7) ervâhlar yakın ola. Ve nebâtî kim her günde ikişer etmek yiye kim yüzer dirhem (8) ola. Ve dâ'imâ tahâret üzere yürüye ve 'ibâdetden hâlî olmaya. Bu bâbda (9) ma'nâ ziyâde olur. **İkinci** şartı oldur kim da'vet ehline yedi şişe gerekdür kim (10) her bir şişede her bir günüñ melek-i müvekkeli adın ve şeklini ve hâtemini ve 'azîmetini (11) ve câsûsını ve tercümânın ve su'âl ve cevâbın bilmek gerekdür, zirâ da'vet (12) ehline bunları bilmek gerekdür. İnşa'llâhu ta'alâ aşağıda heyân kılalum. **Üçüncü** (13) şartı oldur ki sâ'atlerin ve buhurların bildikten soñra da'vet ehline yedi (14) kürsî ve yedi micmer ve yedi cerîr ve yedi dürlü câme ve her câmenüñ rengi yedi (15) yıldız renginde ola, ve yedi huṭbe ve yedi mendil ve yedi dürlü medḥ ve yedi (16) melegüñ isimlerüñ ve yedi cinnî ulularınıñ adların bilmek gerekdür. İnşa'llâh (17) zeylde beyân olunur. **Dördüncü** şartı oldur ki şâhib-da'vet bir yüce maḳâmda (18) yâ bir yüce depede veyâ bir yüce köşkte veyâ âb-ı revân kenârında ve yâhûd (19) bir çeşme-i kühen yanında ola veyâ bir kuyu yanında ola. Ve dahı da'vetin üzerinde (20) yigirmi dört peygamberüñ şekli yazılmış ola kâğıd ü[zer]inde ve yâhûd divar yüzine, (21) hiç olmazsa bâri ism-i şerîfleri mestûr gerekdür: 1-Âdem 2-Havvâ 3-Şît 4- (22) Nûḥ 5- Şu'ayb 6- Mûsâ 7-Lûṭ 8-Şâlih 9-Üzeyr 10-Lokmân 11-Eyyüb (23) 12-İbrahîm 13-Dâvûd 14-Süleymân 15-Zekerîyyâ 16-Ya'kûb 17-İshâk 18-Yûsuf **44a-(1)** 19-'İsâ 20-Meryem 21-Hûd 22-Hızır 23-İlyâs 24-Muḥammedü'l-Muṣṭafâ. (2) Ve dört yâr kim Ebû Bekr, 'Ömer, 'Osmân, 'Alî'dür, bunlar dahı yazıla. **Beşinci** (3) şartı oldur ki şâhib-da'vet menzilinde herîre ve kelb ve kaṭır ve ḥoros ve maymun (4) ve yılan ve bunlara beñzer canavarlar dutmaya, zirâ ervâh bunlardan incinürler, (5) da'vete gelmezler. Ve komşulardan dahı kelb âvâzı işidilmeye. Ve da'vet eyledüğü ḥâneye (6) fâsidler ve bî-namâzlar ve 'avretler komaya. Ve ḥânesinde ok ve kılıç ve tûfeng (7) ve âlet-i ḥarb olmaya, bunuñ gibi silâhlardan korkarlar. **Altıncı** şartı oldur ki (8) şâhib-da'vet sefere gitdükde dürlü mendil getüre. Ve yedi dürlü 'azâyim bile. (9) Ve her şehrüñ kim içine gire ve anda da'vet kılacakdur, gerekdür kim şehre giricek (10) 'Ahd-nâme-i Süleymânı okuya ve buḥûrın kıla. Çünkim ol şehrüñ müvekkellerüñ kim da'vet (11) kıla ve âşinâlık kıla, ol gürûhı kendüye mu'tî' kılop muḥibb ide. Ve dahı (12) gerekdür kim her ay başında 'Ahd-nâme-i Süleymânı okuya ve buḥûrın kıla. Eger (13) dirseñ kim buḥûrı nedür, 'ûd ve şekerî ve lâden

ve maṣṭakī (14) ve kendir kim ak ola, ve centiyāna. Bu altı ahlātı buḥūr kılop tokuz kerre (15) üzerine 'Ahd-nāmeyi okuyup yağa. **Yedinci** oldur kim Şems her ayda, ya'nī otuz (16) günde bir burca tahvīl ider, bālāda meşūr burūclardur. Ehl-i da'vete gerekdür ki (17) yedi melegi da'vet kıla, çünkim Şems Hamel burcına gele, melek-i²⁰⁰ **Aḥmer**'i da'vet kıla, (18) ve çünkim Şems Sevr burcına gele, melek-i دنهش 'i da'vet kıla, ve çünkim Şems (19) Cevzā burcına gele, melek-i ميططرون 'i da'vet kıla, ve çünkim Şems Sereṭān burcına (20) gele, melek-i **Meymūn-ı A'zam**'i da'vet kıla, ve çün Şems Esed burcına gele, melek-i (21) شهرش 'i da'vet kıla, ve çünkim Şems Sünbüle burcına gele, melek-i سپيد 'i da'vet (22) kıla, ve çünkim Şems Mizān burcına gele, melek-i ابي احف 'i da'vet kıla, ve çünkim Şems (23) 'Akreb burcına gele, melek-i **Ebyaẓ**'i da'vet kıla. Bunları da'vet itdükden soñra **44b**-(1) beş melek daḥı vardır kim bunlar daḥı şeytānlar ve divler üzerlerine müvekkeldür, (2) ve dört firişte daḥı vardır, bunlar muḳarreb men 'inde'llāhdur. Ve bunların (3) uluları Âdem 'aleyhi's-selāmuñ muşḥafında beyān olunmuşdur.

HİKÂYET: Mağrib (4) üstādlarından istimā' olunmuşdur ki cinnilerün melekleri bi-haddür. Ammā her bir (5) maḳāmda bir gürüh müvekkeller vardır. Şāhib-da'vet olan kimesne ol maḳāmda (6) olan müvekkelleri daḥı da'vet kıla. Pes ma'lūm oldu ki şāhib-da'vet (7) ol maḥallün müvekkellerün da'vet idüp ele getürmeyicek bu bābda maḳşūd (8) ḥāşıl olmaya. Eger şehirde ve eger kıyede dükelisinde bir melek-i müvekkel (9) vardır kim ol cinniler ol melek-i müvekkellerün maḥkūmidur. **Ve daḥı** bilgil ki cinnilerün (10) pādīşāhı ve vezirleri ve kādıları ve beglerbegileri ve vā'ızları (11) ve ḥāṭibleri ve muḥtesibleri ve müderrisleri ve mu'allimleri ve cāsūsları vardır. (12) **Ve daḥı** bunları ḥāzır kılmak oldukça ol melek-i müvekkeli da'vet kıla. Gelicek (13) eyide kim: "Ey melek-i müvekkel! Baña bir cinnî ulusu gerek kim yā vezirden, yā kādıdan, (14) yā vā'ızdan, yā müderrisden, yā muḥtesibden, yā şihnedden." Ve yāḥūd gayriden bir (15) müvekkel-i cinnî isteye ol melek-i müvekkelinden. Elbette taleb eyledigü müvekkeli virür. (16) **Eger dilerseñ** kim melek [ü] cinniye ḥāzır kılasın ve bunlardan ḥācet dileyessin, gerekdür kim (17) üç gün oruç tuta. Üç günden soñra bir yüce tağa ve yāḥūd ol şerḥ (18) eyledigimiz gibi yüce evde mendil bırağasın kim ol mendilün dā'iresi (19) per-kār şıfat ola ve mendilün çevresinde Âyete'l-kürsi yazılmış ola. (20) Ve şāhib-da'vet ol mendilün ortasında otura ve buḥūr kıla. (21) Ve kendü kitābın önünde kıya. Ve bir kılıç ve bir ḥarbe ikisin daḥı yalın idüp (22) dike kıya kim divlerden emîn ola. Zira kim cinnler ve divler âlet-i ḥarbden (23) korkarlar. Andan soñra periler namāzınıñ ezānını okuyasın. **Ezān-ı 45a**-(1) **periyyān budur:** "Māliḥun, māliḥun, شلهوي , كلكبوي , (2) كلكبوي , māhum, māhum, mehālikī, mehālikī, ḳurūbi, ḳurūhun, (3) ḥubbukum, ḥubbukum, ḥāmendi, bi-Rabbi, tevḥīdi, ve bi-Rabbi yūḥiydi, (4) ve bi-Rabbi yāsin ve'l-Ḳur'ānī'l-ḥakim, ve e yā Muḥammed seyyide'l-mürseline, (5) aḥzırūnī ve aḥi'ūnī."²⁰¹ **Ve daḥı** andan soñra 'Ahd-nāme-i Süleymān ibn (6) Davudı okuya yedi kerre, ve daḥı buḥūr kıla.

200 Metinde melik biçiminde harekelenmiştir.

201 "Tuzlu, tuzlu, onlar değil, onlar değil, yok olmalar, yok olmalar, yakınlar, yakınlar, sizin sevginiz, sizin sevginiz, ḥāmendi, Allah'la beraber, birlik ve Allah'la beraber bir olma, ve yasinin Rabbi, ve yüce kuran'ın yaratıcısı, ve ey peygamberlerin efendisi Muhammed, onları benim için hazır edin ve bana itaat edin."

Andan sonra her ne kim dilerse hâcetin (7) dileye. Ve her kerre kim 'Ahd-nâme-i Süleymân ibn Dâvud okuya, başın aç. Ve her kerre kim (8) 'Ahd-nâmeyi tamam ide, secde kıla. **Ve dağı** bilkim 'Ahd-nâme-i Süleymân okumayınca da'vet (9) kılsañ da'vete icâbet olmaz ve melek-i cinnî gelmez. Nitekim Âyete'l-kürsî okunmayınca (10) Müselmânlar melegin da'vet itseñ olmaz. Ve ancılayındır kim 'Ahd-nâmesüz dağı (11) melek-i müvekkel gelmez. Ve 'Ahd-nâmenüñ şahîhi dünyâ yüzinde az bulunur. Bu 'Ahd-nâmenüñ (12) nice yıllar derd-i serin çeküp otuz yılda bulduk ve tecrübe eyledük, el-hamdu li'llâhi rast (13) geldi. Pcs gerekdür kim cinnilerden saña mu'tî' olmaya ve yâhûd ziyan kılmak dileye, (14) şâhib-da'vete 'adû ola, gerekdür kim melek-i müvekkele ol cinniden şikâyet kıla. (15) Melek-i müvekkel ol cinniye yâ gûş-mâl virür veyâ helâk ider. **Sekizinci** şartı oldur ki (16) şâhib-da'vet olan kimesne bu 'Ahd-nâme-i Süleymân bin Dâvud bilmek (17) gerekdür ve lâzımdur. 'Ahd-nâmesüz 'amele gelmek mümkün degüldür. Ol 'Ahd-nâme-i 'azîm (18) budur. Bu 'Ahd-nâmeyi gâyet ile 'azîz tutmak gerekdür kim İlağ sübhânehu ve ta'âlânuñ (19) ulu olan isimleri bunda zikr olunmuşdur. Dünyâda hisâb bu 'Ahd-nâmeye (20) mâlik olmağdur. Çünkü mâlik olundu, ötesi âsân üzeredür. İmdi (21) bu fakîr-i pür-takşîr bir hurûfin kemm itmeyüp tamamen tahrîr eyledüm ki bu kitâba mâlik (22) olan kimesne aslâ zahmet çekmeyüp mütercimi olan Firdevsî-i fakîri ve muharrir-i kitâbı (23) dağı hayr u du'âdan ferâmuş buyurmayalar. 'Ahd-nâme-i Süleymân (' m) ibn Dâvud budur: **45b**²⁰²

(1) *Bismi'l-lâhi'r-raḥmani'r-raḥîm*, (2) *Va'llâhu 'alâ mâ neḳûlu vekilun*.²⁰³ *bi-mâ yekûlûne vekilun ve 'âhedtekum bi-'ahdi'llâhi ve mişâkihi* (3) *ve esmâihi'l-muḳaddeseti, bi-kelimâti'llâhi't-tâmmâti ve bi-'izzetihi* (4) *ve sulṭânihi ve ceberûtihi ve şâ'ati fî ḥalkihi ve 'azametihî* (5) *ve 'arşihî ve kursihî ve arzihî ve semâvâtihi ve cennetihî ve nârihi* (6) *fe-ḥalaktum li-Süleymânibni Dâvud 'aleyhi's-selâm, en lâ yuḥaliku* (7) *'ahdike ve lâ mişâḳikum ve lâ 'anmâ yenzela'llâhu ileyke min esmâ'ihî'l-* (8) *mübâreketi'l-meymûneti'l-muḳaddeseti, en lâ ye'ûde bi-şey'in min ma'şiyetike* (9) *ba'dehu yevminâ hazâ ve zâlike yevmike'llezî tesmiyeti zâlike'l-yevmi* (10) *min evvelihî ilâ müntehâ fe-zekerühâ hâzihi'l-'ahdi ve hâze'l-yevmi* (11) *ellezî 'âhedtum bi-nebiyyu'llâhi beynenâ ve beynekum kefilun ve vekilun* (12) *ve hâzihi yuṭalibukum minkum en entum ḥaliktum el-ḥamdu min benî âdeme* (13) *ve benâti ḥakken ev yuḥâlifu eḥadun min ceyşikum 'ala en te'ḥuzûhu* (14) *a'lâ beriyyetin fe-uḥzûtu bi-zâlike ve ḳultum semî'nâ ve eṭa'nâ* (15) *li-hâze'l-meliki'l-müsallâti 'aleyna ve bi-hâtemi's-sihri'lleti saḥḥare lenâ* (16) *lehâ ve aḳrarnâ bi-zâlike* *فبفطوس ومبوس واوس ولسطينا بس* (17) *fe-innî ḥalaknâ 'ahdike ve eşeruhu fî-cemî'i benî âdeme ve Benâti Havvâ* (18) *fe-ente fî-ḥalli minâ ve min dimâ'inâ ve eş'ârinâ ve eḥşârinâ* **46a**-(1)²⁰⁴ *ve'l-elḥâvini 'indeke ve lâ ya'fikenâ min ba'dinâ ve ba'duke* (2) *ve ḥatime Süleymânibni Dâvud 'ale'l-cinni ve'ş-şeyâtâni mine'l-islâmi* (3) *'ale'l-cinni ve'ş-şeyâtîni ve'l-ḡeylâni's-siḥḥarati* (4) *ve ümmi's-şibyâni ve'l-âyatihî ve bi-hürmeti hâzihi'l-'ahdi ve li'd-da'veti* (5) *ve lâ ḥavle ve lâ kuvvete illâ bi'llâhi'l-*

202 Der-kenar: 'Ahd-nâme-i Süleymân bin Dâvud, Artık elb taraflarının ne derecede .... başından ... .. buyuruñ.

203 Bu kısım derkenardadır. 12 Yûsuf 66:" ... Söylediklerimize Allah şahittir."

204 Der-kenar: Lehû minâ.

'aliyyi'l-'azîm."²⁰⁵ **Pes** hîredmendâne (6) ma'lûm ola ki bu sekiz şerâyiî ile bu 'Ahd-nâmeyi bilmeyen bir vech ile da'vete(7) kâdir degüldür.

BÂB-I RÂBÎ': Şems Hamel burcına gelse melek-i Ahmeri da'vet kıla. (8) **Bilgil ki** Şems Hamel burcına gele, Allāhu ta'ālānuñ emriyle 'arş altından bir firişte (9) gelüp Şemse nâzır olur. Ve ol firištenüñ hükminde üç yüz biñ firişte (10) vardır. Ve bunlaruñ dañı her birisinüñ hükminde üç yüz biñ melekût vardır. (11) Ve ol melekütlaruñ dañı her birinüñ hükminde on beşer biñ cinniler vardır. (12) Ve bu meleklerüñ şıfatları nedür²⁰⁶ ve da'vet ve şerâyiî nicedür. Ve bu zıkr olınan (13) melekût Şems Şevr burcına varınca otuz gün yir yüzinde fermân-ı İlâhi ile (14) bunca muhtelif işlere şürû' iderler. Ve ol firištenüñ adına صباطاعايل (15) dirler. Şüreti âdem şüretine beñzer, dört başı ve dört yüzi ve dört eli (16) vardır. Ve levnü şarudur altun gibi nûra gark olmışdur. Bir elinde yanmış (17) mûm tutar, ve bir elinde dañı hañt yazılmış ve şarılmış nâme tutar, ve bir elinde (18) bardak ve bir elinde yalın kılıç tutar. Ve anuñ hâtemi budur: (Hâtem) (19) Ve bir kişi kim bu hâtemi şeref-i Şemsde bir 'akıq taş üzere yazdırup getürse begler (20) ve pâdişâhlar katında 'azîz ola, ve gittikce şerefi ziyâde ola. **Ve dañı** bu firištenüñ (21) tesbihi budur, ve da'vet idicek dört kerre okumak gerekdür ve buhûr-ı Şems 46b-(1) yakmak gerekdür. **Tesbihi budur:** "Bismi'llâhi'r-raḥmâni'r-raḥîm, Allâhümme yâ ḥâliḳe'l-endâri' (2) l-endâri'l-ezhâru'l-me'âlî, sübhâneke ente'l-kadiru 'alâ külli şey'in (3) ve's-sebâbetu yuḡnî bi-emrike, sübhâneke yâ dâ'imu'n-na'mâ ente'l-ḡâlibu 'alâ (4) külli şey'in, sübhâneke yâ burhâne'l-ervâḥ ve ḥâliḳe'l-esbâḥ, sübhâneke (5) yâ kadîme'l-emân, yâ mânie'l-emân, sübhâneke yâ ḥâliḳu'l-ḥalak bi-tarfeti'l-'ayn (6) ente'l-ḥâliḳu kulle maḥlûḳin ve ente râzıḳu kulli merzûḳin ve lâ ḥavle ve lâ kuvvete (7) illâ bi'llâhi'l-'aliyyi'l-'azîm."²⁰⁷ **Ve levhi dañı budur:** (Levh) (8) Eger dilerse kim cümle ḥalâyık ortasında (9) maḥbûlü'l-kelâm olup begler ve meşâyihler (10) fermân-berin ola, bu levhi şeref-i Şemsde bir pâre kâğıda naḳş idüp ve ardına (11) dañı işbu dört esmâyı yazup Şems buhûrın virüp ve yazdıktan soñra (12) üzerine dört kerre 'Ahd-nâme-i Süleymânı okuyup andan bu levhi ak mûm (13) içine koyup şarı ḥarîre şarup yanında götüresin. **Esmâ inest:** (14) قنحيثا، شنجيثا، قشيثا، سبوميثا

47a-(1) Ve dañı bu yazılan tekvîn şüretini yazup cebinde ve yâhûd kisesinde götüre. (2) Bunuñ şüreti arslana beñzer. Ve üzerinde Şems ile bir yıldız vardır. Ve anuñ (3) hâtemi budur: (Hâtem)

²⁰⁵ "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Bütün dediklerine vekildir. Allah'ın ahdi ve kitabı ve mukaddes isimleri ve sözleri ve yüceliği, güçlülüğü, arşı, kürsüsü ve gökleri, cenneti, cehennemi ile söz verdim. Süleyman b. Davud için senin ahbine ve kitabına ve Allah'dan inen herşeye muhalefet etmesin diye yarattınız. Ayrıca bugünden sonra başından sonuna kadar sana karşı gelmesin. Bugün başından sonuna senin takdir ettiğin gündür. Allah'ın peygamberine ahd ettiniz. Peygamber aramızda vekildir. Bu da sizin Ademoğullarından ve Havva kızlarından olduğunuzu gösteriyor. Ve hiçbiriniz muhalefet etmesin. Ve biz üzerinize musallat olan bu meliki dinledik ve itaat ettik dediniz. Bu ahdi hatırlayın. Aranızda kefil ve vekil olan bütün insanoğluna yarattık. Ve sen bizim kanımızdan, etimizden helâlsin. Ayrıca Davudoğlu Süleyman şeytan ve cinlere mühür bastı. Sihir yapanların ağzını kapattı. Bu ahdin yüzü hürmetine. Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

²⁰⁶ Bu kelime metinde nârdur şeklindedir.

²⁰⁷ "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Herşeyi yaratan Allah'ım, sana yakışmayan şeylerden tenzih ederim, senin herşeye kadir olduğuna, devamlı nimet verdiğine tesbîh ederim. Rûhların delili olduğuna, aydınlıkları yarattığına, güven verdiğine, bütün yaratıkları bir anda yarattığına, her yaratıcıyı senin yarattığına, ihtiyacı olanlara rızıkları senin verdiğine tesbîh ederim. Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

Şems Sevr burcına tahvîl eylese melek-i (4) دهنش 'i da'vet kıla. Şems Sevr²⁰⁸ burcına gelse 'arş altından rûhâniler makâmından (5) bir firişte nüzûl idüp Şemsc müvekkel olup nâzır olur. Şıfatı ve ahkâmı (6) ve tekvini ve hâtemi ve havâşsı nicedür, anı beyân idelüm. Ol firiştenün (7) hükminde yedi yüz biñ firişte vardır. Ve ol firişterün her birisi[nü]ñ (8) emrlerinde yedişer yüz biñ firişter vardır. Ve ol firişterinün (9) her birinün emrinde dağı yedişer yüz biñ cinniler vardır kim anlara mu'ti' (10) olmuşlardır. Çün Şems Sevr burcına gele, ol firişter bunca işlere (11) şürü' iderler. Ve ol cinniler dağı bunca şürûra şürü' iderler. Ve ol firişte kim (12) cümlesinün ulusıdır, anuñ adına نغما غايل dir[ler], ve anuñ hâtemi budur: (Hâtem). Ve ol melek âdeme beñzer. İki kanadı var. Bir elinde harb-i (14) ra'ib ve bir elinde dağı şibâbe tutar. Tesbihi budur: "*Bismi'llâhi'r-raḥmāni'r-raḥim*, (15) *Allāhümme yâ dabire 'alā ente'l-kādiru'l-'aliyyu'l-'alīmu'l-kebir*, *yâ sübhāneke*, (16) *yâ ma'būde'l-ebda's-sulṭān sermedī sübhāneke lā ilāhe illā hüve Raḥi't-* (17) *tevvāb, sübhāneke lā ilāhe illā'l-gafūru's-şukūr*, *yâ rāziḳe'l-ḫalāyik ve ḳāzımu'l-* (18) *erzāk bi-yedi ḳudretike, sübhāneke lā ilāhe illā hüve ente'l-ḫayy lā yemutu ebeden* (19) *ve lā ḫavle ve lā kuvvete illā bi'llāhi'l-'aliyyi'l-'azīm*." ²⁰⁹ Ve ol cinninün şüreti kim (20) dükeli cinniler üzerine müvekkeldür, anuñ adına قيطاغروش dirler. Şüreti (21) şığıra beñzer, ammā iki başı var şığıra beñzer. Ve arkasında bir hüdhüd oturur, (22) anuñ dağı iki başı var. Ve ol hüdhüdün tesbîhi budur: "*Allāhümme yâ ḫāliḳu'l-cinn* (23) *'ani'l-ma'ārici'l-ḳavmī, sübhāneke yâ emān ente ḳādir 'ale'l-ecsād ve't-tabī* **47b**-(1) *ve muḳaddir 'alā taşvīrāni el-'āliye, sübhāneke yâ vehhāb, yâ tevvāb ve lā ḫavle* (2) *ve lā kuvvete illā bi'llāhi'l-'aliyyi'l-'azīm*." ²¹⁰ **Ebū 'Alī Sīnā** eyidür: "Āfitāb Sevr burcınun (3) yedinci derecesine geldükde bir kimesne bu tılsımâtı bir kâğıda âb-ı Nisân ve misk (4) ve za'ferân ile yazup ocağ altına göme, ammā kendü ocağı ola. Ol kimesnenün (5) meyli ve muḫabbeti gün-be-gün gâlib olup ol kimesnenün gûlâmı ola. Ammā yazarken (6) Müşteri buḫûrın virüp üzerine yedi kerre 'Ahd-nāme-i Süleymānı okuya. (7) **Tılsım budur:** (Tılsım) (8) "*El-mu'tedilu aḫsenu'l-ḫulḳ* الهى حاكه *şāhibu'd-deniyye ve'l-ḫayle ve'z-zehebe'l-cevāhir ve't-ṭarafa* (9) *ve'l-lehu ve't-ṭarab fe-leleknā yenḫuri bihā illā vakāde'l-lağidān fe li'l-lā'ibi ve'l-mizāc ve'l-ḳābil ve'l-luṭf* (10) *el-'ādili's-şefiyyete 'alā enkiḫa 'l-'aşere t-ṭarab ve yerüdeni ve't-ṭayyib es'eluke min zeynike* (11) *bi-zinyeti'l-lehvi ve't-ṭarabe tefalu li kid ve kid nāru'llāhi ta'āla vahdehu*." ²¹¹ Bu tılsımāt ile bu du'âyı yazup Allāhu (12) ta'ālādan isti'ānet taleb idesüz. Şüret-i tekvîn budur: (Resim)

48a -(1) Ve her kim bu tekvînün şüretini Zühre Sevr burcında iken yazup aḳ tenlü (2) behāyiminün boynına bağlasa ol behāyimlerinün birine zarar irişmeye bi-emri'llāhi ta'ālā. (3)

²⁰⁸ Metinde Hamel yazılmıştır.

²⁰⁹ "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Yüce ve tedbirle Allah'ım, sen herşeye kadirsin. Senin sonsuza dek ibadet edilecek olduğuna, bağışlayıcı olduğuna, senden başka tanrı olmadığına, şükür edilecek olduğuna tesbîh ederim. Ey rızık veren Allah'ım, senin kuvvetinle rızıklar dağıtılır. Senin her zaman canlı olduğuna tesbîh ederim. Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

²¹⁰ "Ey cinler yaratan Allah'ım, sana güveniyorum, sen herşeye kadirsin. Yüksek yaratıcılığın kudretine sahip olan vericiye ve bağışlayıcıya tesbîh edilir. Ey vehhâb, ey tevvâb, Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

²¹¹ "Güzel yaratan, altınların sahibi olan, eğlence sahibi olan, güzelliklerin, oyunların sahibi olan, sana bu eğlencelerin güzelliğini soruyorum. Yaratılanların en güzeli atların, altınların, mücevherlerin, eğlencelerin sahibi bu duayı yazarak Allah'dan yardım talep etmektedir."

Ve dağı bir kimesnenün hayvânâtından tâli'i olmasa bu şüreti Şems Sevr (4) burcında iken ammâ yedinci derecesi ola, ol günde yazup hânesinün (5) sakfına pinhân ide. Ve yazarken Müşteri ve yâhûd Zühre buhûrın vire, (6) ve bu isimleri okuyup ve yazup yanında götüre. Behâyim kısmından tâli'i (7) ziyâde ola. **Esmâ inest:** "Yâ gufrân yâ deyyân yâ müstaî'u'n-nür fe-müstaî'u'n-nür (8) yâ ستماليع yâ beyânu yâ hâliku'l-eşyâ mine'l-'ademi akzâ hâceti (9) bi-hakki'n-nûri'l-mukaddesi't-tâhire bi-hak yâküti'l-aḥmar el mu'allak bi-yemini 'arşike (10) yâ مهلائع yâ صباوث اذوناي شداي الوهم Mūsā ve lā havle ve lā kuvvete illā bi'llāhi'l-'aliyyi'l-'azīm."²¹² Bundan sonra 'acāyib (12) müşâhede idesin.

Şems Cevzâ burcına geldükde melek-i مبطلون 'i da'vet (13) kılasın. Çün Şems Cevzâ burcına gelse kerûbiyân makâmından Allāhu ta'ālānuñ (14) emriyle bir firişte nüzül idüp Şemse müvekkel olur. Ve ol firiştenün emrinde (15) on beş kerre yüz biñ firişte vardır. Ve her bir firişte[nin] dağı emrinde dört kerre (16) yüz biñ firişte vardır. Ve anların dağı her birisinin emrinde ikişer yüz biñ (17) tekvin vardır. Ve bu tekvinler cinniler üzerine müvekkellerdür. Ammâ ol mu'azzam (18) firişteyi ve tekvini ve adlarını ve da'vetini beyân idelüm. Bu firiştenün da'veti (19) oldur ki kaçan Şems Cevzâ burcına vara, arslan derisine bu şüreti yaza. (20) Ve önüne koyup âfitâb buhûrın vire. Ve zikr-i âti tesbihi yedi kerre ve zikr-i (21) mesbûk Da'vet-nâme-i Süleymânı yedi kerre okuya. Ve bu tılsımâtı hüdhüd kanıyla (22) ve misk ve za'ferân ve gül suyu ile yaza. Ammâ kim hüdhüdi öldürmeye, illâ kim (23) kulağı dibinden bir pârce kan ala kifâyet miqdârı, andan âzâd ide. **48b-(1)** Ve eger öldürse 'ameli bâtıl olur. Andan evvel yazduğı şüret ile bu tılsımâtı (2) ak mûm içine koyup bir nakşlu harîr içine şarup külâhında pinhân ide. (3) Ammâ gerekdür kim yazarken göre kim Cevzâ burcında bir kevkebün ric'ati ve hâṭibi (4) olmaya ve Zuḥal birle terbi'de olmaya, yoksa helâk ider. **Hâtem inest:** (Hâtem) (5) Bu hâtem firiştenündür ve tesbihi dağı budur. Evvel bunu okumak gerekdür. (6) **Tesbiḥ inest:** "Bismi'llāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm, Allāhümme yâ müdebbire'l-umûr, yâ nûre'n-nûr (7) yâ 'âlim fi's-şudûri Allāhümme yâ hâlike'l-ervâḥ 'an-nûr ve ḥâzihi'l-kelemti mektûbun (8) fi'n-nûriyyeti ve'z-zebûri, Allāhümme yâ hâlike'z-zill ve'l-ḥarûre, yâ mu'ti'e'l-cenneti ve'n-nûri (9) yâ şâhibe'l-ḥudûd ve't-taşavvuri yâ erḥame'l-eltâf ve's-server Allāhümme şâni'u'n-nûr (10) fi' vechi's-şems fi's-semâvâti'l-منظور Allāhümme yâ hâlike'l-baḥḥâre ve'l-buhûr, (11) Allāhümme yâ hâlike'z-zâkir ve'l-mezkûr sübhâneke lâ ilâhe illâ hüve nûru'n-nûr ve lā havle (12) ve lā kuvvete illā bi'llāhi'l-'aliyyi'l-'azīm."²¹³ **Tılsımât inest:** (Tılsım) (13) "Ve lā havle ve la kuvvete (14) illā bi'llāhi'l-'aliyyi'l-'azīm."²¹⁴ **Ve dağı** bil kim ol firiştenün şüreti âdem şüretine beñzer. Âdem (15) başı gibi iki başı ve iki eli ve iki kanadı vardır. Bir elinde tâc ve bir elinde (16) yazılmış menşûr tutar. Ve başında tâcı

212 "Ey affeden, ey bağışlayan, ey ışık veren, ışık veren ey ey açıklayan, ey yoktan vareden, benim ihtiyacımı gör, kutsal ve temiz ışık hatırı için, senin oturduğun yerin sağında açık kırmızı yakut hatırı için."

213 "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Herşeyin tedbirini alan aydınlıkların aydınlığı, insanın içindekini bilen ve rûhları yaratan Allah'ım, bu sözler Tevrat ve Zebur'da yazılmıştır. Allah'ım, sen gölgeyi ve sıcaklığı, cenneti ve ışığı yaratan, herşeyin sahibisin, güneşin aydınlığını ve denizcileri ve denizleri sen yarattın, hatırlayanları ve hatırlatanları sen yarattın. Senin ışıkların nuru olduğuna, senden başka Tanrı olmadığına tesbîh ederim. Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

214 "Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

altundandır. Bunlar cümle kerübıyyündür. Bir kişi (17) on iki kerübıyyün nakş idüp şarı kâğıda yazup ol kâğıdı oğlancıkların **49a-(1)** hece okudığı gibi bir tahta levh[e] iki başlı dizesin. Ve ol yazılı olan adları (2) gayr-ı dilce kim yazuludur, yazasın. Ve andan sonra ol tekvin şüretini ders-hânesinde (3) sakf üzere şaklaya, aslâ ervâhlar andan kaçmaz ve halâyık gözine (4) şirin görine ve devleti gün-be-gün ziyâde ola. Pâris ve Kirmân üstâdları (5) bunuñla çok ‘amel iderler. Ammâ ol vakt yaza kim Şems şerefinde ola, muvâfık (6) olur. Ve şüret-i firişte **İnest: (Resim)**

(7) Ve dağı ol şüret-i cinnî kim anuñ tekvinidür, şıfatı koyuna beñzer. Ammâ kim (8) başı ikidür. Ve ayakları kuş ayağına beñzer. Ve önünde bir ağaç (9) vardır koz ağacına beñzer. Ve üzerinde dört kumrı kuşu vardır, (10) bir güvercin ile kelimât ider gibi ol ağacda tururlar. Şüret-i tekvin **49b İnest: (Resim)**

(1) Bu tekvinüñ adı[na] عبطا قوهيفرش dirler. Ve eger bir kimesneyi şar‘[a] dutsa (2) bu tekvini da‘vet kıla. Ve süre-i Kul ühiyyeyi yağmur suyu ile bir şişe (3) üzerine Müşteri buhûrıyla yaza. Ve bu isimleri de altına yazup boynuña bağlaya, (4) ammâ misk ve za‘ferân ile ola. Derhâl şifâ bula. Ve dağı bu isimleri bir ay (5) ol maşrû‘ için okumak gerekdür. **Esmâ İnest:** "Yâ طهيجيا ya كيهيجيا (6) yâ كيهيجيا yâ ضعليها yâ كبعليطيا yâ طهيجيا". Ve eyidürler kim bu adlar (7) şol isimlerdür kim Kamerüñ yüzinde yazılupdur ve *Kitâb-ı Engilün*'de şerhi (8) mestürdür. Ve bu tılsımı bir bakır levh üzerine yazalar ve oğlancıkların boynına (9) aşalar, divden ve periden emîn olalar ve her ne kim öğrenürlerse unutmayalar (10) ve ‘azîm-i zîrek ve faşihü'l-lisân olalar. Ve yetmiş iki dürlü havâşşı vardır. (11) Ve her kimüñ ağzı egilse peri yili ve cinnî fi'linden olur, bu levhi yaza (12) ve şuya bırağa ve çini çanağıla ol şudan içe, derhâl şifâ bula. **50a-(1) (Tılsım)**

Şems Sereţân burcına geldükde melek-i (2) Meymün'ı da‘vet kıla. Kaçan Şems (3) Sereţân burcına varsa Allâhu ta‘âlânüñ (4) emriyle ‘arş altından rûhâniler makâmından (5) bir firişte nüzül idüp Şemse müvekkel (6) olur. On beş biñ kez yüz biñ (7) firişte anuñ mahkûmıdır. Ve dağı ol (8) firişterüñ her birinüñ taht-ı yeddinde nice yüz biñ firiştereler vardır. Ve ol (9) firişterüñ dağı taht-ı yeddinde nice yüz biñ cinniler vardır ki ‘adedin ancak (10) Allâhu ta‘âlâ bilür. Şems Sereţân burcına gelicek yir yüzine inüp nebâtâta (11) ve hayvânâta müvekkeller olup eyüden ve yavuzdan te‘şîrât iderler. (12) Ve ol firištenüñ kim adına سخيطة ايل dirler. Ve dağı anuñ hatemi (13) vardır. **Hâtem İnest: (Hâtem)** Ve anuñ şüreti âdem şüretine beñzer (14) üç başı var. Ve iki eli var; bir elinde na‘lın ve bir elinde çanak tutar. (15) Şüreti İnest: (Resim)

50b-(1) Ve dağı tesbihi vardır. Tesbih **İnest:** "Allâhümme yâ Rabbe'l-erbâb ve müsehbibe'l-esbâb (2) veyâ müfettihe'l-ebvâb, Allâhümme yâ nûre's-semâvât ve'l-'arż, Allâhümme (3) yâ müzeyyine'l-melekût bi-nûri kudsi'l-a'lâ "şümme denâ fe-tedellâ fe-kâne kâbe (4) kavseyni ev ednâ"²¹⁵ Allâhümme yâ bedi'ü's-semâvâti ve'l-'arżi²¹⁶ Allâhümme yâ şâhibe'l-ervâh (5) ve yâ münise'l-cinn ve'l-melek, sübhâneke lî lâ ilâhe illâ hüve'l-emân (6)

215 53 Necm 8-9: "Sonra (Muhammed'e) yaklaştı, derken daha da yaklaştı. O kadar ki (birleştirilmiş) iki yay arası kadar, hatta daha da yakın oldu."

216 Bedi'ü's-semâvâti ve'l-'arżi bölümü 2 Bakara 117'den iktibas: "(O), göklerin ve yerin eşsiz yaratıcısıdır.

'an rahmetike fi külli بليان , sübhâneke yâ lâ ilâhe illâ hüve'l-musta'âni'l-burhân, (7) sübhâneke yâ lâ ilâhe illâ hüve's-şâni'ü'l-mâni'u'd-dâfi'u'r-râfi'l-câmi'l-vâsi' (8) yâ hüve yâ hüve yâ hüve yâ hüve yâ hüve yâ hüve ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâhi'l-'aliyyi'l-'âzim."²¹⁷ (9) Ve bu melegün şüreti güzeldür. Ve tekvini dağı hemçünân hemân (10) balık şüretine beñzer, ammâ başı âdem başı gibidür. Ve iki eli dağı vardır kim (11) âdem eli gibi; bir elinde bir deste gül tutar kızıl ve ak ve bir elinde yengeç tutar. (12) Şüret-i tekvîn inest: (Resim)

(13) Ve her kim dilese bu tekvinün tesbihin bile, budur. **Tesbih inest:** "Yâ ارمطوطبرا (14) يارب يا نورانرابطا " **Ve dağı** tekvinün hâtemi **inest:** (Hâtem) "Yâ lâ ilâheğayri"²¹⁸ (15) Ve dağı her kim dilerse şuyı kendüye muṭi' kıla, yir içinden şu çıkara, yâhüd (16) kurumuş kuyuya şu getüre ve yâhüd istediği yirden şu çıkara, gerekdür kim (17) Şems Sereṭân burcına tahvil itdüğü vaḳt geyik derisine bu tılsımâtı **51a-(1)** Nisân yağmurının şuyı ile ve ölü balık kanıyla ve yeşil keler zehriyle ve ol (2) vaḳt ki yaza, gerekdür kim Kamer da'vetin yedi kerre okuya, yidi kerre dağı 'Ahd-nâme-i (3) Süleymânı okuya ve Kamer buhûrın vire, tâ kim ervâh-ı 'ulvî gelüp makşû[d]nı makşûd (4) ne ise göstereler. Ve dağı bilgil kim bu tekvinün adına طغاكاهيلوزلش dirler. (5) Ve dağı her kim dilerse bir hâlis simden bir yüzük düzüp ve ortasına (6) bir yeşim taş geçürüp üzerine bu hâtemi Şems Sereṭân burcında iken yaza (7) ve ol hâtemi kurumuş şu kuyusuna birağa. Ve bu tılsımâtı dağı geyik derisine yaza. (Tılsım) (8) "ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâhi'l-'aliyyi'l-'âzim."²¹⁹ **ve lev-ci'nâ bi mişlihi mededen.**"²²⁰ Ve dağı (9) bu levhi ol zemân düzmek gerekdür kim Kamer Cevzâ burcında ola. Bir pâre bakıra (10) nakş ideler pülâd kalem ile. Ba'dehû ol kurumuş kuyuya birağalar, derhâl şu çıka. (11)²²¹ **Ve dağı** her kim bu levhi oğlan toğuran 'avretün burusu tutduğı vaḳt boynına (12) bağlasa selâmet ile toğura. Ve dağı şuya birağup içe, tüzcek toğa inşa'a'llâhu ta'âlâ. (13)

Şems Esed burcına gelse melek-i شهرش 'i da'vet kıla. Çünkim Şems Esed burcına (14) gele, Allâhu ta'âlâ hâzretlerinin emriyle Sidretü'l-müntehâdan bir melek nüzül idüp (15) Şemse müvekkel ola. Ol melegün emrinde on beş biñ kez firişte vardır kim (16) ol firiştelerün her birisinin emrinde dağı sekizer yüz biñ firişte vardır. (17) Ve her bir firişte emrinde dağı yedi yüz yetmiş yedi cinniler vardır kim yir yüzine (18) inüp esbâba müvekkel olup te'şirât iderler. Ve ol firişte kim Şemse müvekkeldür. **51b-(1)** Anuñ adına طعاهاكاييل dirler. Şüreti âdeme beñzer. Başı birdür, ammâ başında (2) dört gözi vardır. Ve bir ağzı ve dört eli vardır. Bir elinde muşhaf ve bir elinde (3) altundan nâr vardır, ve bir elinde 'aşâ ve bir elinde altundan tās vardır. (4) Şüreti **inest:** (Resim)

217 "Allah'ım, ey Tanrıların Tanrısı, sebepleri ortaya çıkaran, kapıların açıcısı, göklerin, yerin ışığı, gökleri ışıkla süsleyen. (Ayet bkz. dipnot 69) göklerin ve yerlerin güzeli, rûhların sahibi, cin ve meleklerin dostu, senden başka Allah olmadığına tesbih ederim. Sen herşeye yardım eder, herşeyi yaparsın, herşeyi yükseltirsin. Ey O, ey O, ey O, ey O, ey O, ey O, ey O, YüceAllah'dan başka güç yoktur."

218 "Senden başka Tanrım yok."

219 "Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

220 18 Kehf 109'dan itkibas: "... bir o kadar da ilâve getirsek dahi..."

221 Derkenarda levh vardır. "El-umûru yâ 'alimu mâ fi's-şudûri." Anlamı: "İşleri yürüten ve insanların içinde olanı bilen."

(5) Ve dahı ol melegüñ hâtemi **İnest:** (Hâtem) Ve dahı ol melegüñ tesbihi **İnest:** (6) "Bismi'llâhi'r-raḥmani'r-raḥîm, Allâhümme yâ sâmi'e's-sâmi'in yâ men ya'lemu murâdu'l-müridin, (7) yâ men yu'liku havâyicu's-sâ'ilin yâ men yüsebbihu lehu sirru'l-vâti, yâ men yerḥamu (8) bukâ'u'l-hâ'ifine yâ men ya'lemu ḥamdu'l-'âminine, yâ men yukabbilu 'özü'n-nâdimine, yâ men (9) yuṣlihu 'amele'l-müfsidine, sübhâneke yâ lâ ilâhe illâ ente ḥallaṣanâ mine'n-nâri, yâ Rabbi (10) ve lâ ḥavle ve la kuvvete illâ bi'llâhi'l-'aliyyi'l-'aẓim."²²² Ve her kim tesbihi meşâf ve ma'reke ortasında (11) okusa ol düşmanı çerisi yüz biñden ziyâde olursa bi-emri'llâh münhezim ola. Ve dahı (12) bu tılsımâtı Şems Esed burcında ve Kamer dahı Delv burcında iken pelenk kanı ve yılan **52a-(1)** zehri ve misk ve za'ferân ile yazup bazusunda götürse Allâhu ta'âlânuñ emriyle (2) ol kimesneye ḥatâ vâki' olmayup yalnız ol çeri ile bile döğüşse 'âkıbet gâlib (3) olup münhezim kıla. Tılsımât **İnest:** (Tılsım) (4) "آيا شرايبا ادواني اصابك ال شداي" *Mūsā yâ Allāh* (5) *yâ Allāh ya Allāh yâ Rabbāh yâ Rabbāh yâ Rabbāh yâ Mevlā yâ Mevlā yâ Mevlā* (6) *yâ Seyyidā yâ Seyyidā yâ Seyyidā*²²³ ve lev ci'nā bi-mişlihi meddeden."²²⁴ Ve dahı (7) bu melek-i tekvîn şū[r]eti ḥorosa beñzer, iki başı ve iki ayığı ve iki eli [vardur]. Bir elinde karpuz (8) ve bir elinde bıçak vardur. Şüreti **İnest:** (Resim)

52b-(1) Ve dahı bu zıkr olınan levhüñ 'ameli olıcak gerekdür kim dört gün oruç tuta, (2) ve dört kumral қоç kurbân ide bir tağ firâzında, ve kırk 'Ahd-nâme-i Süleymânı (3) okuya, ve kırk sûre-i 'Âl-i 'İmrân okuya, ve biñ bir etmek bişirüp fuḳarâya vire. (4) Ve andan soñra tâli' ihtiyâr idüp bir pülâd levh üzerine bu levhi kaza, (5) ve on iki kerre Mirriḥ da'vetin okuya. Ve andan soñra âdem kanıyla balçık düzüp (6) bu levhi içine başdura. Ve ol gün ki meşâf olıcakdur, levhi boynına taḳa. Ba'dehu (7) düşmen meşâfına karşı tura ve ḥışmla nazar ide. Allâhu ta'âlânuñ emriyle düşmen (8) çerisine bir ḥavf târi olup perâkende olalar ve firâra yüz tutalar. Ve Sultân (9) Maḥmûd Gaznevî bunuñla 'amel ider idi. (10) Bundan özge 'amel bu kâ'inât (11) içinde yokdur. Ekşer kitâblarında chl-i (12) Hind bu[nı] taḥkik idüp tafşil (13) eylemişlerdür, gâflet olınmaya, (14) **İnest:** (Levh)

(15) **Şems Sünbüle burcına geldükde melek-i سيلون da'vet kılina.** Çünki Şems (16) Sünbüle burcına gele, Allâhu ta'âlânuñ emriyle Levh-i maḥfûz altından bir firişte nüzûl (17) idüp Şemse müvekkel olur kim ol firištenüñ emrinde on beş kerre yüz (18) biñ firişte vardur. Ve her birinüñ emrinde dahı iki yüz yigirmi iki biñ firişteler (19) vardur. Ve bunlaruñ dahı her birinüñ zîr-i ḥükminde nice yüz biñ cinniler olup eyüden (20) ve yavuzdan eşyâya te'sir iderler. Ve ol müvekkel melegüñ adı طماحانيايل 'dür. (21) Şüreti âdem şüretine beñzer, iki başı, iki kanadı ve dört eli var. Ve bir elinde (22) kalem ve bir elinde süñü ve bir elinde varak ve bir elinde altun taş tutar. Şüret-i **53a-(1) İnest:** (Resim)

222 "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Ey Allah'ım, işitenleri işiten, isteyenleri bilen, fakirlerin ihtiyacını bilen, tesbih edilen, ağlayanlara acıyan, hamd edenlerin kıymetini bilen, özrü bağışlayan, bozguncuları ıslah edensin. Ya Allah, sana tesbih ederim ki bizi ateşten kurtar. Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

223 "Musa, ey Allah, ey Allah, ey Allah, ey Allah, ey Allah, ey Allah, ey Allah, ey Allah, ey Allah, ey Allah, ey Allah, ey Allah!"

224 bkz. Dipnot 72.

(2) Ve dahı bu melegüñ tesbîhi **İnest:** "*Bismi'llāhi'r-raḥmani'r-raḥīm, Allāhümme yā -dāyimü'l-bekā, (3) yā gāfire'l-ḥatā, yā sāmi'e'd-du'ā, yā 'azīme'l-'atā, yā ḳadīme'l-bennā, yā keşire'l-vefā (4) yā şerīfe'l-cezā, sübhāneke yā lā ilāhe illā hüve ente Rabhu'l-erbāb (5) veyā müsebbibe'l-esbāb, ve yā müfettiḥe'l-ebvāb, sübhāneke yā şefīke, (6) yā refīke, yā ḥafīze, yā muḥīte, yā ḥamīde, yā mecīde, yā muḳīte Allāhümme, yā ḥālike'l-melekūt (7) fi's-semāvāti'l-ülā, Allāhümme yā nūre's-semāvāti ve'l-ülā sübhāneke yā deyyān (8) yevme'd-dīne, yā gufrāne yevme ilā cezīn ente nūru'l-enbiya'l-mürselin ve şallā'llāhu (9) 'alā Muhammedin ve ālihi ecma'in.*"²²⁵ Ve dahı melek-i müvekkelün ḥātemi budur: (Ḥātem) **53b-(1)** Bu ḥātemi misk ve za'ferān birle ḳazlaruñ ğışāvesine yaza, dahı mūm içine (2) ḳoyup külāhında götürse cümle 'ālem gözine maḥbūb görinüp muḥterem ola. (3) Ve dahı Şems Sünbüle burcınun yedinci derecesine geldükde bir pāre ak ḥarir üzerine (4) bu tılsımātı misk ve za'ferān ve yağmur suyu ile yazup külāhında pinhān ide, (5) ol kişiyē 'ilm-i kimyā ve 'ilm-i simyā taḥşili āsān ola. Tılsımāt **İnest:** (Tılsım) (6) "*Ve lev ci'nā bi-mişlihi mededen*"²²⁶ *ve lā yezidu'l-ḥāmīle illā gaffāren.*"²²⁷ Ve dahı bu tılsımātı (7) yazup bir kimesne niyetine götürse ol kimesneyi elbette kendüzine muḥī' ḳıla. Ve dahı bu tılsımātı (8) dilkü derisine Şems Sünbülenün yedinci derecesinde iken yazup götürse cümle 'ālem (9) gözine şirin görine bi-emri'llāhi ta'ālā, ve cemī' a'māli rast gelüp murādına vāşıl ola. (10) Ammā şol şart ile yaza ki bir tāli' bulup ānā muvāfiḳ ola. Ol günde bir tāli' (11) ihtiyār ide, āfākda terbi'den ve ric'atden şaḳına, zirā emr ber-'aḳs olur. (12) Ve'l-ḥāşıl bu aşl şeyi çalışan 'ilm-i nücūmdan ḥabir olmak gerekdür. İşbu tekvinün (13) adına قسطاغرينورث dirler. İki başı vardır, bir başı ādem başı gibidür (14) saçları aşāğa dökilmüş. Ve bir şüreti dahı geyik başına beñzer. Bir elinde def (15) ve bir elinde ney tutar. Ve önünde bir serv ağacı vardır. Ve levḥleri dahı budur: (Levh) **54a-(1)** Ebū 'Alī Sinā bu levḥleri çok şerḥ itmişdür. Ammā şu ḳadar var kim bu levḥleri (2) sā'atinde ve burūcında mis levḥler üzerine naḳş idüp kisesinde (3) götürse mālī ziyāde olup cemī' maḳşūdātına vāşıl ola. **Şüret-i tekvin (4) İnest:** (Resim)

(5) Bu şü[r]et-i tekvini jenkāri ābādi kāğıd üzerine misk ve za'ferān ve ḥıyār suyu ile (6) yazup bāguñ veyā bostānuñ ortasında toprağ içine pinhān itseler çekirgeden (7) ve tırtıldan ve ḳuşdan ve ğayri muḳırr cānavarlardan ol bāğ bi-emri'llāhi ta'ālā emīn ola, (8) ve āfet-i semāviyye dahı irişmeye.

Şems Mizān burcına geldükde melek-i ابى اخف 'i da'vet (9) ḳıla. Çün Şems Mizān burcına gele, Allāhu ta'ālānuñ emriyle melek-i a'lādan bir firişte **54b-(1)** nüzul idüp Şemse müvekkel olur. Dört başı var ādem başı gibi, ammā her yüzinde (2) dört gözi var. Ve dört eli var; bir elinde tesbīḥ tutar, ve bir elinde micmer tutar, (3) ve bir elinde ibriḳ ve bir elinde mizān tutar. Ve ol melegüñ adı طهاطر ايل 'dir. (4) Ve anuñ ḥükminde on kerre yüz biñ firişte

225 "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Ey Allah'ım, sen devamlı varsın, hataları bağışlarsın, duaları dinlersin, çok verirsın, elin açıktır, yapın eskidir, vefan çoktur, cezan hayırlıdır, sana tesbîh ederim ki ya Allah, senden başka ilāh yoktur, sebeblerin müsebbibisin, kapıları açansın, şefkatlisin, arkadaşsın, herşeyi saklarsın, korursun, herşeyi zamanlarsın, yüksek göklerdeki herşeyin yaratıcısısın, onların nûrusun, ya deyyān, ya gufrān, sen gönderilmiş olan peygamberlerin nûrusun, Muhammed'e ve bütün ailesine Allah'ın salat ve selamı olsun."

226 bkz. Dipnot 72.

227 "Yük taşıyanın (yükü) ancak bağışlayıcı olunca artmaz."

vardur. Ve anlaruñ dağı her birisinüñ emrinde (5) yüz yigirmi dörder biñ firişte vardur. Ve anlaruñ dağı her birisinüñ emrinde (6) yetmişer biñ tekvîn vardur kim bunlar yir yüzine inüp eyüden ve yavuzdan (7) te'sir iderler bi-emri'llâhi ta'âlâ. Şüret-i firişte **înest:** (Resim)

55a-(1) Ve dağı ol melegüñ hâtemi **înest:** (Hâtem) Ve anuñ tesbihi **înest:** (2) "*Bismi'llâhi'r-raḥmani'r-raḥim, Allâhümme yâ nûre's-semâvât ve'l-'arz, yâ Rabbe'l-beyti'l-ḥarâm, (3) yâ Rabbe'l-mescidi'l-ḥarâm, yâ Rabbe'l-beledi'l-ḥarâm, yâ Rabbe'r-rükn ve'l-makâm, yâ Rabbe'l-meş'aru'l-ḥarâm, (4) yâ Rabbe'l-hâlli ve'l-ḥarâm, yâ Rabbe'n-nûr ve'z-zalâm, yâ Rabbe't-taḥiyyeti ve's-selâm (5) yâ Rabbe'l-kudreti fi'l-enâm hellâğ rûḥa Muhammedin 'annâ bi't-taḥiyyeti ve's-selâm, sübhâneke (6) yâ lâ ilâhe illâ ente, yâ Rabbe'l-erbâb, ve lâ ḥavle ve lâ kuvvete illâ bi'llâhi'l-'aliyyi'l-'azîm.*"²²⁸ (7) Ve dağı dilersen kim hâtûnlardan ve hâdımlardan ve hûblardan kendüye dost kılup (8) ehl-i muṭarib ortasında şöhet bulup 'ilm-i mûsikîde kâmil ve nefsi hûb (9) olup zû-fünûn ola, gerekdür kim Zührenüñ buḥûrın virüp ve bu şüreti (10) önünde koya. Ol zemân kim Şems Mizân burcınıñ tokuzıncı derecesine gele (11) ve tâli'-i Şevre âğâz ide, ammâ kim ihtiyât kılmak gerekdür kim Zühre infilât-ı (12) naḥsda olmaya ve Kâmer dağı nûrından zâid ya'nî ayru olmaya, sa'd menziline ola, (13) ve Zühre teşlişde ola muḳârinde olmaya, ve seyyârâtdan Zanebde bir kevkeb olmaya, (14) ol vâktde gerekdür kim bir pâre misk ve za'ferân ve gül şuyı ile bu tılsımâtı (15) bir beyâz kâğıd üzerine yazup bâzûsınıñ altunda götüre. Tılsım **înest:** (Tılsım) "*Ve lev ci'nâ bi-mişlihi mededen.*" (16) **Şüret-i tekvîn işbu kâğıduñ ardındadır.** (Resim)

55b-(1) Ve dağı bu tekvînüñ şüreti tâvuşa beñzer. Ve iki eli var âdem eli gibi; bir elinde kepece (2) ve bir elinde kâse tutar. Ve iki başı var. (3) Ve ol firiştenüñ levhini yazup (4) ev içinde şaklaya, hemişe ol ev (5) içinde şadlık ve ni'met firâvân ola. (6) Ve dağı bu levhi jenkâr ve kâfur ve za'ferân (7) ve gül şuyı ile Şems Mizânda ve tâli' Şevrde ve sa'at Zührede ve Müşteri (8) da'vetin okuyup yaza. Ba'dehu üzerine Müşteri buḥûrıyla 'Ahd-nâme-i Süleymânı (9) okuya. Bilgil kim ervâḥ işinde hiçbir iş olmaz kim 'Ahd-nâme-i Süleymânı (10) okunmaya. Ve dağı bilgil kim işbu tâvûş şüretinde olan tekvînüñ (11) adına طيراغوهينورث dirler.

Şems 'Akreb burcına gelse (12) melek-i ebyâz da'vet kılına. Çünkim Şems 'Akreb burcına vara, (13) Hâk ta'âlânüñ emriyle kerûbiyân makâmından bir firişte nüzûl idüp (14) Şemse müvekkel olur. Ve ol firiştenüñ zir-i hükminde on beş kerre yüz altmış **56a-(1)** biñ firişte vardur. Ve her birinüñ zir-i hükminde dağı dört yüz biñ firişeler vardur. (2) Ve dağı her birisinüñ taht-ı yeddinde üç yüz otuz biñ cinniler vardur kim bu kâ'inât (3) içinde te'sirât iderler. Ve ol melek-i mu'azzamuñ şüret-i âdem şüretine beñzer. Üç (4) başı ve altı eli vardur. Bir elinde kılıç ve bir elinde yay ve bir elinde rebâb (5) ve bir elinde ḥıyâr ve bir elinde ibrik ve bir elinde külâh tutar. Ve hâtemi **înest:** (6) (Hâtem) Ve dağı bir kimesne ol melegüñ tesbihin okusa belâlardan (7) emîn ola. Tesbih **înest:** "*Bismi'llâhi'r-raḥman'ir-*

228 "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Ey göklerin ve yerlerin nûru. Allah'ım Beytülharam'ın (Kabe) Rabbi, ey Mescid-i Haram'ın Rabbi, ey Beled-i Haram'ın (Mekke) Rabbi, ey mezarın Rabbi, ey Kabe'nin Rabbi, ey helâl ve haramların Rabbi, ey aydınlığın ve karanlığın Rabbi, ey selamların Rabbi, ey herşeye kadir olan Rabbim, bizden Muhammed'in rûhuna selam et. senden başka ilâh yoktur. Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

*rahîm, Allâhümme yâ nûre'n-nûri'l-'aliyyi'l-a'lâ yâ Rabbe'l-ecsâd, (8) yâ men hüve Rabbun küllü şey'in, yâ men hüve ilâhe küllü şey'in, yâ men hüve halâka küllü şey'in, yâ men hüve şâni'un küllü şey'in, (9) yâ men hüve favka küllü şey'in, yâ men hüve kable küllü şey'in, yâ men hüve ba'de küllü şey'in, yâ men hüve 'âlimun küllü şey'in, (10) yâ men hüve kâdirun küllü şey'in, yâ men hüve yebkî ve yefnâ küllü şey'in, sübhâneke lâ ilâhe illâ ente (11) Ra'uf er-rahîm ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâhi'l-'aliyyi'l-'azîm."*²²⁹ طاعاعايل 'dir. **56b-(1)** Ve dağı bir kimesne düşmanı helâk itmek istese bu tılsımâtı kara kedi kanıyla (2) hâṭâyî kâğıd üzerine yaza. Ve segçenüñ ağzına bağlaya. Ol segçenüñ ağzını (3) muhkem ide ancılayın ki âvâza vormeye. Ve bir çölmek içine koya, dağı başı aşağı (4) aşağı koya. Ağzını çölmegün eski sirke birle tıldura. Çölmek ağzını muhkem (5) balçıkla sıvaya kim sirke dökülmeye. Andan kâfir mezârında defn ide. Ve dağı (6) gerekdür kim bir pâre eski kefen pâresini ala ve ol 'adûnuñ adını kefen içinde (7) yaza. Ammâ gerekdür kim bed ṭâlî' içinde yaza, yâ menzil-i İklilde yâ Beldede yaza. (Tılsım) (8) "Âmîn Amin Âmîn. **Şerḥ-i tekvîn-i levḥ-i o.**" Ve dağı ol melek-i müvekkelün tekvîni (9) vardır. Anuñ dağı levḥi vardır. Ol zemân kim bu 'ameli eyledükden sonra bu levḥi dağı (10) bir pâre eski tâbût üzerine yaza, ve ol düşmanuñ adın bile yaza. Ve bu tekvînuñ (11) şüretin tuz suyuyla ve hâṭun kanıyla şekl ide. Ve levḥi dağı anuñla yaza, mücerrebdür. (12) Zengibâr içinde olan üstâdlardan nakl olunur kim bu levḥüñ otuz altı havâşşı vardır. (13) Levḥ inest: (Levḥ) Ammâ kim bu 'ameli şaklamak gerekdür (14) tâ kim yaramaz eline düşmeye. Zîrâ kim (15) bu 'ameli bilen âdem bir kimesne ile huşûmet (16) eylese derḥâl bu 'amele şürû' idüp (17) ol kimesnenüñ helakin kaçd ider. İmdi **57a-(1)** yâ veliyye'n-ni'metine yâ bir emr-i sehlden ötürü bir mazlûmuñ başına kaçd ider. Ve dağı (2) bu tekvînuñ şüreti bir başı âdem başı ve bir başı horos başı ve bir başı öküz (3) başı gibidür. **Şüreti inest: (Resim)**

(4) Ve dağı bir kimeshe müdde'isinüñ çokluğundan hâzer idüp dillerin bağlamak murâd (5) eylese bu levḥi yaza, ve ol müdde'ilerinüñ adların bile yazup bir koz ağacınıñ (6) altına göme kosa cemî' müdde'ilerin dilleri ve ağızları bağlanup cevâba kâdir olmayup (7) zararları bi-emri'llâh def' ola.

Kaçan Şems Kavs burcına gelse yedinci semâda (8) makâm-ı a'lâdan bi-emri'l-lâhi ta'âlâ bir firişte nüzûl idüp Şemse müvekkel olur. (9) Anuñ emrinde sekiz yüz biñ [kerre] seksen biñ firişter vardır. Ve anlarıñ her birinüñ (10) hükminde iki yüz kerre yigirmi iki biñ firişter vardır. Ve bunlarıñ dağı her birinüñ (11) zir-i hükminde yüz yigirmi beşer biñ cinniler vardır kim bunlar zemîne inüp te'sirât (12) iderler. Ve ol firişte-i mu'azzamuñ adına كنهطاييل dirler. Şüreti âdeme beñzer. Bir başı **57b-(1)** var ve iki eli vardır. Bir elinde harbe ve bir elinde âyine dutar. **Şüret-i firişte (2) inest: (Resim)**

(3) Ve dağı bu firiştenüñ hâtemi vardır. Bir kimesnenüñ hâṭunı ile ülfeti olmasa (4) bu hâtemi misk ve za'ferân ile bir pâre kâğıda yazup ol evin içinde (5) defn eyleseler birbirlerine

²²⁹ "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Allah'ım, ey yüce nûrun nûru, bedenlerin sahibi, O herşeyin sahibidir, herşeyin ilâhıdır, herşeyi yaratmıştır ve yapmıştır, herşeyin üstündedir ve herşeyden öncedir ve herşeyden sonradır ve herşeyi bilir, herşeye kadirdir, kalıcıdır ve herşeyi yok eder, sana tesbîh ederim ki senden başka ilâh yok, raufsun, rahîmsin, yüce Allah'dan başka güç yoktur."

'azim-i maḥabbet üzere olalar. Hâtem **İnest:** (6) (Hâtem) Ve daḥı bu melegün tesbîhi vardır, dâ'imâ bu tesbîhi (7) kuvvetiyle âfitâba müvekkel olup okur. Ve her kim dilerse kim (8) zühd ü şalâhiyyet üzere ola, bu tesbîhi pençşenbih günü evvel-i sâ'atde (9) mülâzemet kıla. Hâk ta'âlâ ol kimesneye 'inâyet kılop cemî' a'mâli ḥayra (10) mübeddel ola. Ve daḥı dilerseñ kim cemî' ḥalk u 'âlem senün iyiligün söyleyeler, **58a-(1)** bu tılsımâtı bir pâre kâğıda yazup külâhında götüresin. Tılsımât **İnest:** (Tılsım) (2) Ve daḥı maḥabbet için bu levḥi bir pâre (3) kalay üzerine Müşteri sâ'atinde yazup (4) ve ol murâd eyledüğün kimesnenün ismini daḥı (5) bile yazup ḥammâm hazinesine bıraka, derḥâl (6) ol kişi aña maḥabbet ide. Levḥ **İnest:** (Levḥ) (7) Ve daḥı tesbîhi Müşteri tesbîhidür. Lâkin bu maḥalde tesbîhi yazılmamış idi. Biz [d]aḥı yazmaduk. (8) Ammâ tekvinî Müşteri şıfatındadır. Seccâde üzerine oturmuş tesbîh ider. Şıfatı (9) **İnest:** (Resim)

60b-(1) Nüşamızda bu maḥalde iki burûcuñ aḥkâmı yazılmayup kalmışdur. Muḥarrir-i kitâb fakir daḥı **61a-(1)** beş şahıfe beyaz kâğıd komış mıdur, inşa'a'llâhu ta'âlâ tamamıyla nüşhası bulundukda (2) taḥrîr olına.

Şems Hût burcına geldükde maḳâm-ı a'lâdan bi-emri'llâhi ta'âlâ (3) kerûbiyân firiştelerinden bir firişte nüzül idüp Şemse müvekkel olur. (4) Adına طهياكها عايل dirler. Bir 'azim mübârek firiştedür. Hâk ta'âlâ anı rahmet (5) deryâsından yaradıpdur. Bu melegün şüreti âdeme beñzer. Bir başı ve iki eli (6) vardır. Bir elinde menşûr var ve üzerinde "*Naşrun mine'llâhi ve fetḥun karîbun*"²³⁰ âyet-i (7) kerimesi yazılmışdur. Ve şol elinde ḥarbe tutar. Ve taşvîri **İnest:** (Resim)

(8) Ve daḥı bu melegün taḥt-ı yeddinde on yedi kez biñ ve daḥı yetmiş yedi biñ (9) melek vardır. Ve anlaruñ her birisinün ḥükminde daḥı yüz yigirmişer biñ melek vardır. (10) Ve her melegün emrinde daḥı seksen sekiz biñ tekvin vardır ki bu kâ'inâta (11) nüzül idüp eyüden ve yavuzdan te'sir iderler. Ve ol melegün ḥâtemi **İnest:** (12) (Hâtem) Ve her kim dilerse kim bir kavm veyâ bir leşker nuşret hula, **61b-(1)** gerekdür kim Şems Hûtuñ yedinci derecesine geldükde bu firişteyi da'vet kıla. (2) Ve tesbîh ile bu ḥâtemi bir pâre şaru kâğıd üzerine hüdhüd kanıyla ve kâfur ile (3) yazup âfitâb buḥûrın virc, illâ hüdhüdi helâk kılmaya. Bâlâda daḥı zıkr (4) olunmış idi, kulağı dibinden bir pâre kan alup yine âzâd eyleye. Ve andan soñra (5) bu tılsımâtları daḥı tesbîh altına yaza. Ve âhirinde daḥı levḥi yaza. Ve bu kâğıdı (6) ol leşker içinde bir 'âlem başına bağlaya, bi-emri'llâhi ta'âlâ ol leşker mansûr ve muzaffer ola. (7) Ammâ yazarken Kamer burc-ı Esedde ola ve Mirriḥe nâzır ola, ve onuncı gün kim Müşteriye (8) مشوي ola. Çünkim bu şurûṭ yirine gele, inşa'a'llâhu ta'âlâ mansûr olmada şübhe (9) olmaya. Tesbîh **İnest:** "*Bismi'llâhi'r-raḥmani'r-raḥîm, Allâhümme müzeyyenu'l-melâ'iketi'l-a'lâ (10) lâ ilâhe illâ ente'l-kâdirü'l-gâlibu sübhâneke yâ hüve yâ men ca'ale'l-'arza mihâden, yâ men (11) ca'ale'l-cibâle evtâden, yâ men ca'ale'l-leyle libâsen, yâ men ca'ale'n-nehâre ma'aşen, yâ men ca'ale'n-nevme (12) subâten, yâ men ca'ale'l-eşyâ'e ezvâcen, yâ men ca'ale'n-nâre mirşâden, yâ men ca'ale'l-ḥalâyike (13) ezvâcen, yâ men hüve hüve yâ*

230 61 Şaff 13'ten iktibas: "...Allah'dan yardım ve yakın bir fetih..."

hüve."²³¹ **Ve dağı** bu tılsımâtı sa'd tâli'de yaza. (14) Ve dağı maḥabbet için bu tılsımâtı pençşenbih günü evvel-i sâ'atde ve 'adâvet (15) için şenbih günü evvel-i sâ'atde yaza. Bu kadar şerh kifâyet ider. **Tılsımât İnest:** (Tılsım) **62a-(1)** Ve dağı bilgil kim ol melegün tekvinî şüret-i arslana beñzer. Ammâ başı kuş başına (2) beñzer. İki kanadı var. Ve kuyruğı ejderhâya beñzer. Adına طاغیورث [dirler]. (3) Ve eger dilerseñ kim bir kimesneyi kendüye muṭî' ve münkâd idesiñ, bu şüret-i (4) tekvinî maymun kanıyla ve misk ve za'ferân birle ve ol tılsımâtıların āhirinden (5) dört tılsım ayıra, bile yazasın ve üzerinde götürsin. Ammâ kim geyik derisine (6) yazasın, bi-emri'llâhi ta'âlâ maḥlûbı muṭî' ve münkâd ola. Şüret-i tekvin **İnest:** (Resim)

(7) Ve dağı her kim bu levhi yekşenbih günü sâ'at-i Müşteride pülâd kalem ile bakır levh (8) üzerine nakş idüp dibâya şarup bir pâre (9) misk ile bile götürse ḥayvânâtdan ziyân (10) görmeye. Ve bu levhi şuya bırağup şar'a (11) tutan âdeme içürseler bi-emri'llâhi ta'âlâ (12) şifâ bula. Bū maḥalle gelince Şemsün on iki (13) burûc üzere olan melegün ve tekvinlerin beyân ve 'ayân eyledük. Bundan soñra (14) Kamerün dağı yigirmi sekiz menzilde olan aḥvâlin beyân idelüm inşallâhu ta'âlâ.

62b-(1) BÂB-I HÂMİS:

Şems ve Kamer bir senede ve her günde vâkı' olan ḥareketlerin (2) beyân ider. Meşelâ Şems ve Kamerün ḥareketleri her günde kanğı burcda ve kanğı (3) menzilde olduğın işbu dâ'irede beyân eyledük. Hisâbı Rûmî aylar hisâbınca (4) ve yâḥûd burûc hisâbınca olur. Aşḥâbına işbu dâ'irede ma'lûm olur: (Şekil)

BÂB-I SÂDİS²³²:

Menâzil-i Kameri beyân ider. İmdi Kamer bu menâzili otuz günde seyr ider. (6) Ve her bir menzile geldükçe bir melek müvekkel olur. Ve anuñ taht-ı hükûmetinde nice biñ tekvinleri (7) ve cinnileri vardır. Şemsde beyân olduğu gibi Kamerün dağı bu kadar kerre nice yüz biñ (8) melegi vardır ki a'dâdın ancak Hâk sübhānehu ve ta'âlâ ḥâzretleri bilür. Ve Kamer bu kevâkiblerin **63a-(1)** ednâsıdur. Var kıyâs it ki sâ'ir kevâkibler dağı buña kıyâs olunup nice melâyikeler (2) dağı anlara hizmet iderler. İmdi Hâk sübhānehu ve ta'âlâ ḥâzretlerinin kudretini kimesne idrâk (3) itmez, ancak yine kendü kudretini kendü bilür. Bu on sekiz biñ 'âlem içinde olan (4) maḥlûk cümlesi kudretinde ḥayrân ve ser-gerdândur.

Der beyân-ı menzil-i Şeraṭeyn: (5) Bilmek gerekdür kim Hâk sübhānehu ve ta'âlâ ḥâzretleri Kamer her bir menzile geldükde bir melek-i müvekkel irsâl (6) ider. Ve anuñ zir-i hükûmetinde dağı nice biñ ervâḥ ve tekvin olur. (7) Ve ol firiştenün kim şüreti Şeraṭeyn menziline müvekkeldür, arslana binmişdür. (8) Ol arslanuñ iki başı ve sekiz ayağı var ve üzerinde bir âdem şıfatı (9) üzere bir melek vardır. Adına غینورث dirler. Bir âdemdür ki dört eli vardır. (10) Bir elinde sürmedân ve bir elinde destârçe ve bir elinde âyîne ve bir elinde kırâbe (11) tutar. Ve ol şirün adına سطرشایل dirler. Anuñ ḥâtemi dağı **İnest:** (12) (Ḥâtem)

231 "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Ey Allah'ım, ey melekleri süsleyen Allah'ım, kadir ve galip olan senden başka ilâh yoktur, (Allah'a) tesbîh ederim ki sen yeri beşik yaptın, sen dağları direk direk yaptın, geceyi korumak için yaptın, gündüzü para kazanmak için yaptın, uykuyu dinlenmek için yaptın, herşeyi çift yaptın, ateşi karşı koymak için yaptın, kainatı çiftleşmek için yaptın, ey O, O, ey O."

232 Bu bâb, bâb-ı tâsi' olarak yazılmıştır.

Eger dilerseñ kim bu melek-i müvekkeli da'vet kılasın, zeylde (13) olan yedi firištenüñ adını okuyasın. Ve ol vakt âfitâb buhûrın yakmak gerekdür. (14) Ve hem buhûr-ı Zühre vermek gerekdür ve buhûrı karışdırmamak gerekdür. Ve kurs gibi (15) vezn idüp oda atmak gerekdür. Ve eger maḥbûb muḥabbeti içün ve ekâbir içün ise (16) tâli'-i Esedden ve Teşlîşden Mâh ve Müşterî burcında iken yazasın. Ve daḥı (17) bir zâlimüñ elini ve dilini ve gözünü bağlamak dilesen münâsib tâli'de bu esâmeleri (18) yazup bir zâlimüñ meşhedine göme koyasın. Eyidesin kim "Fülân oğlu fülânüñ (19) yavuz gözünü ve yavuz elini ve yavuz dilini bağladum." diyesin. Ve hüdhüd kanıyla yazasın, (20) ammâ hüdhüdi öldürmeyesin, kulağı dibinden kan alup âzâd idesin. Ve daḥı (21) şûret-i tekvîni bile yazasın. Ve tılsımâtını daḥı bile yazasın, şara koyasın. (22) Ve yüzünü tekvîn cānibine döndüresin. **Esâmi-i firişte inest:** (23) کھماطینوھورش , طحہمالینوھورش , عجبکالینورھورش (1)-63b , کنحالینوھورش , طنحایشورھورش , حنطاھاھینورھورش (2) . **Şûret-i firişte inest:** (Resim)

(3) Ve daḥı bu 'ameli yazarken bu firištenüñ şûretini önünde koya. Ve yedi günde 'Ahd-nâme-i (4) Süleymân ile bu isimleri okuya, ve şûre-i Kehfi daḥı yedi kerre okuya. Ve da'vetin (5) buhûrın vire, buhûrı şeker ve lāden ve maştaḳı. Ve bu tılsımâtı daḥı yaza: (Tılsım) **64a-(1) Şûret-i tekvîn inest:** (Resim)

(2) Dā'imâ bel ile yar kıazar. (3) **Der beyân-ı menzıl-i Buṭayn:** Çün Kamer Buṭayn menziline gele, Hâk ta'âlânüñ emriyle Kamere bir melek (4) müvekkel olur. Anuñ şûreti iki yılan gibidür. Her bir yılanuñ iki başı var (5) ve ikişer eli var. Birbirine şarmaşmışlardır. Bir elinde yanmış çerâğ vardır. (6) Ve bir elinde tarak tutar. Anuñ adına قبطایل dirler. Ve daḥı anuñ ḥâtemi vardır. (7) **Hâtem inest:** (Hâtem) Her kim iki kişi arasında 'adâvet (8) kılmak murâd eylese ve birbirinden ayırmak murâd eylese, bu tılsımâtı kettân yağıyla (9) ya'nî bezîr yağıyla ölü kefeni üzerine yaza. Kefen bulunmaz ise kefenden ziyâde (10) kalan parça üzerine daḥı câ'izdür, yazup iki yol geçer maḥalle defn ide. Ve ol (11) iki kişinüñ aralarına yazup 'Ahd-nâme-i Süleymânı yedi kerre okuya. Ve andan soñra (12) eyide kim: "El-ḳaynâ el-'adâvete beyne fülân ve beyne fülân kemâ 'adaveti beyne's-şekleyn 64b-(1) ve'l-ḳısti kemâ ferrakte beyne'l-arzi ve's-semâ'i kemâ ferrakte beyne'l-mâ'i ve'n-nâri kemâ (2) ferrakte el-mülke ve's-şeyâtini kemâ ferrakte beyne'l-'aseli ve'l-milḥi"²³³ Tamam bu efsûnı yaza, (3) ve yedi kerre okuya. **Şûret-i tekvîn inest:** (Resim)

(4) Ve daḥı bu tılsımâtı eşek derisine ḳor dâvûd ile ve jenḳâr ve tuz ile Kamer (5) Ḥamelde ve yâḥûd 'Akreb burcında ola. **Şûret-i tılsımât inest:** (6) (Tılsım) محبت ولا يترد ولا تدخلين فلان (7) Çünkü bu tılsımâtı yaza, andan soñra (7) bu adları okuya: (8) صحکبنياھور , کطعاطاھور , عفتابنیاھور , کماطاطاھور , غمالاھور (9) . Ve eger Cühûdlar gûristânına gömseler daḥı a'lâdur. (10) Ve Mirriḥ buhûrın vire. Ve ol gün kim yaza, ḳaşd ile üç kişiyle cenk idüp 65a-(1) şavaşa. Ve ol gün acı nesneler ve ekşi nesneler yiye kim eşeri tiz zâhir ola, (2) ammâ Hâk ta'âlâdan ḥavf idüp degme kişiye itmeye. **Şûret-i tekvîn inest:** (Resim)

233 "Filanla filan arasındaki, aynen benim iki şekil arasındaki düşmanlık gibi, düşmanlığı bulduk; yerle göğü, suyla ateşi ayırman gibi; mülkle şeytanları ve balla tuzu ayırman gibi."

(3) Şüreti yengeç gibidür. Üzerinde (4) bir ay vardır. Ve bunun adına (5) فرقاطه هورث [dirler]. Eger dilerseñ (6) kim 'amel dürüst ola, bir 'avret (7) ile cimā' kılup gusl ide. Dañi (8) bu hâtemi yaza, bir kuyuya birağa. (9) Hâtem inest: (10) (Hâtem)

(11) **Der beyân-ı menzil-i Şüreyyâ:** Kaçan Kamer Şüreyyâ menziline gelse Hâk ta'âlânun emriyle bir melek (12) müvekkel olur. Anun şüreti âdem şüretine beñzer ki bir kaz arkasında oturur. (13) İki eli var; bir elinde yelpâze ve bir elinde kafaî bardak durar. Anun adına (14) سقاطورث dirler. Hâtemi inest: (Hâtem) (15) Bir kişiyi yoldan döndürmek dilerseñ bu tılsımâtı 'avret kanıyla misk ve kavağ (16) ağacı tahtasına yaza ve bir ağır taş altına koyu ve dañi eyide kim: "Bağladum fülân ibn (17) fülânı." Andan sonra bir pâre kilden âdeme beñzer nesne düze. Bu adı ol (18) şüretün arkasına yazup nakş ide kim bu şüret fülân ibn fülânun (19) şüretidür. Ve bu tılsımı bir pâre kâğıda yazup ol şüretün boynına aşu (20) koyu. Ve bu 'ameli iderken zeyilde yazılan (21) on iki firiştenün isimlerini (22) okumak gerekdür ve Mirrih buhûrı yazmak (23) gerekdür. Şüret-i tılsım inest: (Tılsım) **65b-(1) Esâmî-i firişte inest:** كقاطره هورث (3) سبطاعاري , فيمفينو , لافيماطارنور , فيماطابستارد (2) كماعلييور , طارهاغاك , مفيطاراييل . كقاطورث (4) سقماكارو , طماكاعاييل , سيلطارو . Ve dañi ol cinnî ki tekvin-i firiştedür, şüreti lağlağa beñzer. (5) Dört ayağı var. Ve önünde bir çanak şu vardır. Adına سلوطاهال dirler. (6) Yılanları def' etmek için yazup arular yuvasına koyu. Ve dañi aruları ve (7) harâmileri def' etmek için yaza, ol yirde koyu, def' ide. Ammâ gerekdür ki (8) maymun kanıyla yaza. Hâtem inest: (Hâtem) (10) 'Arab üstâdları dirler kim bu hâtemi Nuşirevân yazdurup barmağında (11) götürürdi, cümle 'aduları def' oldı.

Der beyân-ı menzil-i Deberân: (12) Kaçan kim Kamer Deberân menziline gele, Hâk ta'âlânun emriyle bir melek müvekkel olur. (13) Adına ابرطاييل dirler. Şüreti ejdehâya beñzer. İki başı ve iki kanadı **66a-(1)** var. Ve önünde bir karga vardır. Ve çün bir kimesneyi dilerseñ kim buhûr idesin (2) ve yâhûd helâk idesin, bu isimleri şogan kabuğuna yazup mıkrağ ile (3) her pâresin arpa kadar idüp rüzgâra viresin. Ammâ ol kişinün adını (4) ve anası adını bile yaza. **Esmâ inest:** ورعاجلاطاييل , نورعাকাيل , سفماطاييل (5) كقطاهاييل , كنهماطاييل . **Ve dañi bu** tılsımâtı (6) kara horos kanıyla bir pâre kefen üzerine yaza, bir eski makberenün pehlüsü (7) altına göme. Ol haşmuñ adını ve anası adını bile yaza. Tılsımât inest: (Tılsım) (8) Andan sonra kim bu esmâi tılsımâtı her kim 'amele getüre, bu hâtemi dañi yaza. (9) Ammâ 'avret kanıyla yaza, ve bir eski kuyuya birağa. Hâtem inest: (10) (Hâtem) Ammâ gerekdür kim Zuhal da'vetin okuyasın, (11) ve altı kerre buhûrın viresin, ve yedi kerre 'Ahd-nâme-i Süleymânı okuyasın. **66b-(1)** Ve dañi ol cinnî kim bu menzile müvekkeldür, anun şüreti boğaya beñzer. İki başı var. (2) Ağızlarından yılan tutarlar. Ve anun adına سلفماتور dirler. Eger dilerseñ (3) kim cinniler işe gele, bir pâre mâ'i kâğıd üzerine bu isimleri yazup degirmen (4) kutbı içine birağasın. Ve 'Utarid buhûrın viresin. Ervâh hizmetinde tek bu (5) üzere olalar. Ol divlerin isimleri budur: سلجاطورث , سلفاهيوش , خيطيفورث (6) حفيطورث , خلجيفورث . سلجاماطورث (7) Ol tekvine-i cinninün şüreti inest: (Resim)

(8) **Der beyân-ı menzil-i Heğ'a:** Çün Kamer Heğ'a menziline gelse bir firişte aña müvekkel olur. (9) Anun adına هماعايل dirler. Hâk ta'âlâ anı âdem şeklinde yaradıpdur. Dört

(10) eli ve iki ayağı [var]. Ve başı arslan başına beñzer, ve ayakları deve ayağına beñzer. (11) Bir elinde zurna ve bir elinde süpürge ve bir elinde hancer ve bir elinde tarak tutar. (12) Ve kırk firişte dahı aña müvekkeldür. İsimleri **İnest:** محاراييل , محاطاهاييل (13) مكاكاييل , بطارعاييل , ولااساييل , عرباطاييل , قلاطامايل , عورجايل , قطبارطاييل (14) قطبارطارييل , سقمهاطاييل , بقاطاهايل , فرغارلاييل , افلاطاواييل , فحاطاراييل , طوفاداغاييل (16) , وراغاراييل , شحاطاغاييل , فهاهايل , فهاغاراييل , فلاتوراييل , ملاطامايل (1)-(17) 67a- , هورعاييل , مرغاطاييل , كبراكاييل , كماكاييل , طبكاراييل , نورانايل (17) , سمراراييل (3) فحاطاراييل , وراطبالاييل , طباطاهايل , زناطاهاييل , ميكامايل (2) محيايل , ورهاماييل , سقهاطاييل , مصطفىيل , فحاطاراييل (4) bu melek-i müvekkeli ve bu kırk isimleri ve tılsımı bile yaza, her vegāya kim varsa cenk (5) itse her cenk ü cidāl arasında aña noksān ve hālel gelmeye bi-emri'llāhi ta'ālā. (6) Ammā tāli'-i Esedde yaza, ve yāhūd teslīs-i Āfitābda yaza, veyā Mirriḥde yaza. Ve hem (7) yazarken Mirriḥ da'vetin okuya ve kırk kerre Āfitāb da'vetin okuya ve Āfitāb buḥūrın (8) vire. Ve dahı yazmazdan evvel yedi gün taḳdır içindē ola, ya'nī yedi gün (9) ve yedi gice ḥayvānāt yimeye, 'ibādet kılup ḥalvetde otura, 'uzlet kıla. (10) Ve bu tılsımātı geyik derisine yaza, tā kim işi dürüst gele. Tılsımāt **İnest:** (Tılsım) (11) "Ve lā ḥavle ve lā kuvvete illā bi'llāhi'l-'aliyyü'l-'aẓīm." ²³⁴ Ve dahı ol cinnī kim (12) bu firištenüñ tekvinidür, şūreti kedi şūrtine beñzer. Ve adına سقطيروش 67b-(1) dirler. Bir yirde kim kuyruğı uzun veyā 'akreb olsa def' itmek için (2) bir pāre kāğıda ak şoğan suyu ile işbu seretān şūretini yazup (3) ol evde defn cyleseler her yılan ve 'akreb ol ḥāneye girmeye. Şūret-i (4) seretān **İnest:** (Resim) (Resim)

68a-(1) Ve dağı bilmek gerekdür kim ol melegün tekvîni kim dimişdük, anuñ dağı şüreti (2) kedi gibidür. **Inest:** (Resim)

(3) **Der beyân-ı menzil-i Hen'a:** Kaçan kim Kamer Hen'a menziline gelse bi-emri'llāhi ta'ālā (4) bir melek-i müvekkel gelür kim anuñ adına **تمهاطاييل** dirler. Şüreti fil (5) şüretine beñzer. Üzerine dört âdem oturur. Birisinüñ elinde kılıç vardır, (6) ve birisinüñ elinde tır ve kemân ve birinüñ elinde şişe ve zerka ve sinân (7) tutar. Ve eger dilerseñ kim bir kimesne ulu devlete irişe, bu şüreti öñünde (8) kıya. Vaktâ kim Āfitâb Zühre ile teşlişde ola, bu tılsımâtı misk ve za'ferân (9) ve hüdhüd kanı ve yağmur suyu ile geyik derisine yaza ve üzerinde götüre. Ve dağı (10) mışrî altın ile heykel adına, haṭâ vâki' olmaya. Lâkin riyażetsüz ve 'Ahd-nâmesüz (11) olmaz. Ve dağı bu tılsımât alta yanına yazmak gerekdür. Ve yazarken demek (12) gerekdür kim: "Fülân oğlu fülānuñ devlete iḳbâlini getürdüm, fülân oğlu fülānuñ (13) başına urdum Allāhu ta'ālānuñ emriyle." diye. Andan şoñra bu yetmiş melek adın (14) yetmiş kerre okuya. Yedi gün taḳvâ ide ve cimâ' itmeye. Ve her gün okuya kim (15) bu ervāḥ 'arş-ı a'zamdur. Nāmḥâ inest: **طارغاهاييل , طماغاتازاييل (16) , سلامطاراييل , ولاطارعاييل , درطاهاييل , قصلاطاييل , كمعاداييل (1-68b) , سقلاطوراييل , صفلاطوراييل , افلاطوراييل , طوطاراييل (17) , فماتاحاييل , فلاكماهال , عماكاييل (3) , سلاطافاييل , مكلكايل , اسرافاييل , كماساراييل , ملاطوراييل (2) , عملاطاييل , سفهاطاييل , فلاكمورش , سلاطور (5) , مكوراييل , مطيطان , شططاهود , سكبايل , قطهاراييل (4) , درطاييل , ويرلاكال , سلاكماطال , قصطاورن (7) , يانوراطاييل , كماطاطور , زمانطارين , كمادكاررم , ولاداعاييل (6) , سنسهماطوراييل , ملاطارين , فلاطوردن , عزطلاط , اوسطاييل (9) , طماعادون , سلحاطارون , سلفهلوس , عفعطارون (8) , سفلاطوراط , فماتاذيف , قسططاغازم**

234 "Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

املاطوراق (11) سفھاطوراس ، سقاطینور ، عوعولارودا ، افلاطارقط (10) فرماطاروس ، عقرولایل ، فقرطارون ، فیماعولای (13) سماعاریفوط ، عماطایف ، عطرارو ، مراطیناروش ، مروانوس (12) بویانسطورش ، طبقاریط ، کنجابیادوم ، املاطوراش . Ve dahı (14) bil kim bu tılısmāt-ı şerif budur. **Tılsım inest:** (Tılsım) **Şüret-i fil:** (Resim)

69a-(1) Ve dahı bu şüret-i tekvini kim yazmak gerekdür ol cihetden kim yazup götüren (2) kimesne halâyık arasında ahfâ ziyâde ola ve yavuz dilden beri ola. Ve dahı (3) bu tekvinüñ şüreti bir atdur kim iki başı var. **Şüreti inest:** (Resim)

(4) **Der beyân-ı menzıl-i Zîrâ'**: Çünkim Kamer Zîrâ' menziline gelse bir melek gelüp müvekkel olur. (5) Anuñ adına حنطاعایل dirler. Şüreti âdeme beñzer. Dört eli var âdem (6) eli gibi ve iki ayağı var at ayağı gibi. Bir elinde hüdhüd kuşu ve bir elinde (7) levh ve bir elinde hancer ve bir elinde kâmiş tutar bir melekdür. Eger dilerseñ (8) kim bir yola tiz tiz gidüp ve hiç ol yolda bir nesne ki zâyi' itmeyüp (9) yorılmayasın, gerekdür kim bu tılısmâtı şeref-i Kamerde yâzasın misk (10) ve za'ferân birle. Ba'dehu buhûr-ı Kamer ile tebahhîr idüp koltuğuñ altında (11) muşamma' birle şarup götüresin. Bi-'izni'llâhi ta'âlâ ne kadar yol kim (12) giderse yorılmaya. Bir rivâyctde Âfitâb buhûrı dirmek gerekdür. **Tılsım (13) inest:** (Tılsım) **69b-(1) Şüret-i melek inest:** (Resim)

(4) Ve dahı bu yedi dîv adlarını yetmiş kerre okuya. Nâm-ı dîv **inest:** (5) شطاغیودش ، عماطینورش ، سفھاطلینورش ، کماطاغینورش (6) دعلاطینورش ، طماطاهورش ، کطاعهینورش . Ve dahı (7) işbu firişte şüretini bile yazmak gerekdür. Ve rengini nîlgün itmek (8) gerekdür tâ kim hâşşıyyeti ziyâde ola. Bu melek âdem şüretindedür. (9) İki kanadı vardır. Lâkin ismi nüshamızda olmadığı ecilden (10) biz dahı tahrîr eylemedük. ( ) Bir gayrı nüshada (11) bulunursa işbu açık mahalle ketb olına. **Şüret-i firişte 70a-(1) inest:** (Resim)

(2) Ve dahı bu firištenüñ tekvini şüreti bir deve gibidür. Üç başı vardır. (3) Arkasında bir âdem oturur. Başında yeşil 'imâmesi vardır. Devenüñ (4) mehârın tutar. Adına رهاطینورش dirler. Kimyâ üzerinde müvekkeldür. Ve dahı (5) dirler kim bunuñ zir-i hükümetinde on dîv vardır. Anlar dahı kimyâ üzerine (6) müvekkel olup ol 'ameli işleyen kimesnelerüñ 'amelin bâtil ider ve işlemege (7) mâni' olur. Bu fenne tâlib olana evvelâ lâzımdur ki bir yüce tağ kim dâ'imâ (8) üzerinden kar eksük olmaya, meşelâ Keşiş Dağı gibi. Ve eger dilerseñ kim (9) kimyâ 'ilmin ele getüresin, bu dîvleri ol yüce tağda da'vet (10) kılasın Meymun-ı A'zam 'azîmetiyle. Ba'dehu anlardan murâdın hâşıl idesin. (11) Ve bu dîvlerin isimleri budur: رجهلاطوش ، وهلهینوش ، وکلجفیوش ، وسلجلجوش ، وخنطغوش ، وخلصقیاش (1) **70b-(1) inest:** (Resim) **Şüret-i رهاطینورش**

(3) **Der beyân-ı menzıl-i Neşre:** Çün [Kamer] bu menzile gelse bir melek-i müvekkel gelür kim adına (4) توهایل dirler. Şüreti koyun koçuna beñzer. Ve üzerinde bir laklak kuşu (5) oturur. Burnı kuyruğundan yaña tırur. Ammâ ayakları âdem ayağına beñzer. (6) Ve dahı anuñ tekvin-i cinnisinüñ adına سعتلاطور dirler. (7) Heykeli âdem heykeline beñzer, ammâ dört başı vardır. Her başı yılan başına (8) beñzer. Ve dahı âdem eli gibi iki eli vardır. Bir elinde yelpâze tutur (9) ve bir elinde balık tutar. Bir 'acib hey'etlü firiştedür. Ve dahı anuñ (10) hâtemi vardır. **Şüret-i hâtem inest:** (Hâtem) **71a-(1) Ve şüret-i firişte inest:** (Resim)

(2) Ve eger dilerseñ kim bir kişinüñ dilini ve ef'âlini bağlayasın, ve bu şüreti (3) öñüne koyasın. Ve bu tılsımâtı bir jenkâr renk kâğıd üzerine kâfur (4) ve za'ferân ile yazasın. Ba'dehu eşek derisine al ipek ile şarasın (5) kim kız oğlan ipligi ola. Ve eyide kim: "Fülân ibn fülânuñ benden tarafa olan (6) ağızını ve dilini bağladum, ebedî benüm kâsdıma söz söylemeyeç kala ebedî sedd-i Ye'cüc (7) kim Hâzret-i İskender yaptı Ye'cüc ve Me'cüc gamından Allâhu ta'âlânuñ fazlı (8) birle, anuñ gibi sedd bağladum." diyü ancılayın bağlanmış olsun diye ba'dehu bir (9) ağır taş altına koya. Tılsım inest: (Tılsım) 71b-(1) Ve eger bir kişinüñ işini ve gücünü bağlayasın kim anuñ bahtı ve işi açılmaya, (2) bir eski mağbereden bir pâre tâbût alasın. Bu tılsımı üzerine yazasın. (3) Zıkr olunduğı gibi eyidesün kim: "Fülân oğlu fülânuñ işini ve gücünü bağladum, (4) ancılayın kim bu gürhânda yatan tâbût ile meyyitüñ cismi türâbı kabrde (5) deprenmezse eli bağı ve dili bağı yatarsa fülân ibn fülânuñ dağı bağı ola. (6) Ba'dehu bu ervâhuñ adlarını dağı yedi kerre okuyasın. İnest: (7) طماطوقور , طماغاور , فطاطاور , (8) سقهاطوقور , كباطاور , رباكاغور . Ve dağı ol cinnî kim bu menzilüñ müvekkelidür, adına (9) () [dirler]. Eger bu cinninüñ hâtemini jenkâr ile ve sirke ile bir pâre kâğıd (10) üzerine yazasın, dağı bir eski kuyuya birağasın, ve 'adûlaruñ adın bile yazasın. (11) Hâtem inest: (Hâtem) Ve dağı dilerseñ kim (12) bir cinniye mağbûs kılasın, ismini bir şişe içine yazup koyasın ve ağızını bağlayup (13) mühürleyesin, bi-emri'llâhi ta'âlâ mağbûs olur. Şüret-i سقلاطور inest: (Resim)

72a-(1) Der beyân-ı menzîl-i Tarfe: Çün Kâmer Tarfe menziline gelse bir melek gelüp müvekkel olur. Anuñ (2) adına نباطيل dirler. Şüreti nemâza тұrmuş, taḥiyyete oturmuş, seccâde üzerinde (3) oturmuş âdeme beñzer. Öñünde kandîl yanar iki kanadı var bir melekdür. Ve daḡı (4) anuñ bir ḡâtemi vardur. Bu ḡâtemi misk ve za‘ferân ve gül şuyı ile Semerkand (5) kâğıd üzerine yazup götürse âdemîler ve ulu begler arasında ‘aziz ve muḡterem ola. (6) Ammâ bu ‘ameli yazarken Kâmer Tarfe menzîlinde olup ‘Uḡaridũñ buḡûrın vire, ve ‘Ahd-nâme-i (7) Süleymânı okuya. Nitekim zıkr cyledük. ‘Ahd-nâmesüz hiç bir şey ‘amele gelmez. Şüret-i melek inest: (Resim)

(8) **Der beyân-ı menzil-i Cebhe:** Kamer Cebhe menziline gelse bir firişte gelüp Kamere müvekkel olur. Anuñ (9) adına **هجا طایل** dirler. Şüreti âdeme beñzer. Ammâ kim üç başı vardır; bir başı yılan (10) ve bir başı kurd ve bir başı simurğ başına beñzer. Ve dört eli dağı vardır; bir elinde (11) elma ve bir elinde bıçak ve bir elinde bir pâre saç ve bir elinde kullâbe tutar. Ve eger (12) bir kimesnenüñ uykusın bağlayasın, gerekdür kim Kamer Cebhe menziline iken bir delinmedük (13) na'l üzerine bu tılsımâtı misk ve za'ferân ve 'avret kanıyla kim feshâd almış ola, **72b-(1)** yaza ve eyide kim: "Fülân oğlu fülânüñ uykusın bağladum." Ve eger maḥabbet için yazarsa diyc kim (2) "Fülân oğlu fülânüñ 'aqlını ve fikrini maḥabbet için bağladum ve maḥabbeti ziyâde eyledüm, **العجل العجل العجل الساعته الساعته الساعته** Tılsım inest: (Tılsım)

(4) Çünkim bu tılsımı yaza ve bu efsünü okuya, bir kerre ol na'la ura ve yedi kerre dahı (5) eyide kim: "*el-kına'n-nār ve'n-nīrān fi maḥabbetihi meveddete 'aşkın fülān bin fülān.*"²³⁵ Ve andan (6) ol na'lı oda bırağa ve gerekdür kim od tütünsüz ola. Ve dahı yekşenbih veyā azine

235 "Filanoğlu filanın sevgisinde ve aşkında bizi ateşe at."

(7) günü ola. Ve bir tāli' ihtiyār kıla. Maḥabbet için olursa Kamer Zühre ile tesdīsde (8) veyā teşlīsde ola. Ve eger 'adāvet için olursa Kamer Mirriḥ ile veyā Zuḥāl ile terbi'de (9) veyā mukābeledede veyā mukārenede ola. Ve bu efsūnı okuya. **İnest:** "Na'l āmed nefsān, (10) māh āmed tābān, ebr āmed bārān, şir āmed garrān, pīl āmed ḥirmān, mār āmed gāltān, (11) berk āmed dirahşān, dīv āmed bāzān, bīd āmed lerzān, āb āmed seyelān, ḥāk āmed (12) rīzān, nār āmed sūzān, bād āmed vezān, tīr āmed perrān, seyf āmed tāzān." (13) **Maḥabbet için** dilese böyle okuya: "Ne na'l geldi بيلسه ne ay geldi tābān, ne bulut 73a-(1) geldi bārān, ne arslan geldi garrān, ne yıl geldi ḥirmān, ne yılan (2) geldi gāltān, ne berk geldi rahşān, ne dīv geldi bāzān, ne sögüd geldi (3) lerzān, ne şu geldi seyelān, ne toprak geldi rīzān, ne od geldi sūzān, (4) ne pīl geldi evzān, ne ok geldi perrān, ne kılıç geldi (5) tāzān.²³⁶" De kim: "Fülān geldi, giryān geldi, teni (6) lerzān geldi, dili biryān geldi, yire gāltān geldi, būşile cān geldi (7) ki ḥūşān geldiler cāna, geldi kim cān geldi, geldi kim remmān geldi, geldi (8) kim 'ıyān geldi, geldi kim bēyān geldi, geldi kim arslan ağzına geldi." (9) Andan soñra diye kim: "Bu melek-i cinnūn ḥātemi ḥaḳkiçün sen rast getürgil" diye. (10) Andan na'lı evde kapaya, 'acāyip göre. **Şüret-i tekvīn inest:** (Resim)

(11) Ve daḡı bu firištenūn tekvīni şüreti zürāfe gibidür başını arḳasına ḳomış. 73b-(1) Adına طاهرورش dirler. **Şüreti inest:** (Resim)

(2) **Der beyān-ı menzıl-i Zübire:** Çünkim Kamer bu menzile gele, bir melek gelüp Kamere müvekkel olur. (3) Adına ماکاطیل dirler. Anuñ şüreti hemçünān firişte gibidür. Dört eli var. (4) Ammā başı kuş başına beñzer. Ve dört elinde daḡı reyḥānlu gül tutar. Ve eger bir kişi (5) dilese kim ervāḥları kendüye muṭi' kıla, evvelā gerekdür kim kırk gün erba'ine girüp (6) oruç tutup ḥayvānātdan berhiz ide. Buḥūr-ı Müşteri ve buḥūr-ı Zühre ve buḥūr-ı Āfitāb (7) ile ḳarışdurup ḳarzlar ide. Andan bu kırk gün içinde bir gün ile bir gicede (8) seksen 'aded ḳarz-ı buḥūr ide. Ve gicede ve gündüzde yedişer kerre 'Ahd-nāme-i Süleymānı (9) okuya. Ve dāim ṭahāret birle otura. Kırk gün tamam olduğda mendil-i kübrāsını (10) bir yüce taḡ başına döşeyüp ervāḥı da'vet kıla. Ve yetmiş kerre Kul üḥiyye (11) süresin okuyup bu tılsımātı ol sā'at içinde misk ve za'ferān ile (12) yazup mūm ile ḳaplayup kendüde şaḳlaya. Mādām ki bu tılsımāt üzcrinde (13) ola, kırk cinnī anuñ ḥükmüne rām ola. Ve yāḥūd bu tılsımātı misk ve za'ferān ve ḥüdhüd (14) ve güvercin ḳanıyla ola, ammā beyaz güvercin ola. Nitekim zıkr eyledük, ḳulaḳları 74a-(1) dibinden ḳan alalar, soñra āzād ideler. **Şüret-i tılsımāt inest:** (Tılsım) (2) Ve daḡı ol cinnūn kim bu tekvīnūn adına صوراعاطورش dirler, 'avrete beñzer. Ak çār bürünür (3) ve yüzinde niḳāb var. Ve iki küçük kızlar daḡı var, anlar daḡı çārılar bürünüp ardınca dururlar. (4) **Şüretleri inest:** (Resim)²³⁷

74b (Resim)

(1) Her kim dilerse 'avretler aña maḥabbet ide, bu şüreti bir pāre kāğıda ve bu isimleri ol (2) şüretūn yukarusına yaza. Andan soñra ol şüretin sīnesi üzerine okuyup (3) ura. Ve eyide kim: Der füsün;

236 Anlama uymadığı için "Ki 'aşk geldi (5) ki od geldi sūzān" bölümü çıkarılmıştır.

237 Resim yeri boş bırakılmıştır.

هيجوا قلوب النساء في الملا العالم، تمحيشا هسقياد شقفنا بحق الله الا كبر اعظم و بحرمة هذه الدعوة الحق و دعوة الملايكة
الرحا الوحا العجل العجل العجل الساعة الساعة الساعة يا ملك الاكبره الاسرق ميمون الاعظيم.

Çünkü bu vechile okuya. Andan (7) buhûr vire ve bu du'âyı okuya: "*Bismi'llâhi'r-rahmani'r-rahîm, Allâhümme bi-lutfi keremike* (8) *ma'a'l-melâyiketi'l-mukarrebîn ve enbiyâ'u'l-mürselîne bi-hakki Rabbi'l-'arşi'l-'azîm* (9) *eyyetuha's-sîretu'r-raṭibe'l-mu'tedile'l-latîfe aḥsenü'l-ḥalk ed-ḍaḥḥâke şâhibu'z-ziyneti* (10) *ve'l-ḥiyelete ve'z-zehebe ve'l-cevâhire ve't-ṭarafe ve'lleh ve't-ṭurâb ve'l-kınâ bi-nehrike* 75a-(1) *bi-mâ el-evtâru ve'l-'eydânu ve'l-la'ibu ve'l-cerrâhu ve'l-makâmetu ve'l-gâbiletu ve'l-latfetu* (2) *el-'âdiletu's-sakfiyetu 'ale'l-enkiḥati maḥabbeti'l-'aşreti ve't-ṭarabi ve serûren ve't-ṭayyibi* (3) *es'eluke men zeyyeneke bi-ziynetihi illâ kevâkibu ve bi-ziynetihi'l-lehv ve't-ṭarab tef'alu li kezâ ve kezâ.*"²³⁸ Çünkü bu da'veti okuyasın, yalunsuz ot ile sekiz kerre buhûr viresin. (5) Ve renkli tonlar giyesin ve cevâhir ile zeyn olasın, ve yâhûd birâz cevâhir (6) götüresin. Andan sonra bu hâtemi misk ve za'ferân birle yazasın, on (7) bir kerre buhûr viresin. **Inest:** (Hâtem) (8) **Şûret-i tekvin inest:** (Resim)

(9) **Der beyân-ı menzîl-ı Şarfe:** Çün Kâmer Şarfe menziline gelse Allâhu ta‘âlânûn emriyle bir melek gelüp (10) Kâmere müvekkel olur. Anuñ adına **عمره** **طاه** **اييل** dirler. Şüreti âdeme beñzer. Ammâ kim iki (11) başı vardır. Bir başı şıgır başına ve bir başı deve başına beñzer. Ve dört eli vardır; (12) bir elinde desti ve bir elinde bardak tutar. Bir kimesneyi ‘aşk ile âlûde kılmak dilesen **75b-(1)** gerekdür kim bu tılısmâtı gümüş levh üzerine yaza. Ve ak atuñ saçı ile şarup (2) bir kârañu kuyuya bırağa. Ve yedi kerre ‘Ahd-nâmeyi okuya. Ve ‘ûd ve şeker ve lâdin ve maştaki (3) karışdurup bile yaza. Ve ol diledügin kimesnenüñ adını mendil-i meymûn üzerine (4) çeke, içerü girüp otura. Henüz mendilden taşra gelmedin diledügi kişi hâzır ola. (5) Şüret-i melek inest: (Resim)

(6) Ve 'azîmet ve nâr-ı necât ve tîlismât budur: "Yâ 'azîmeti 'aleyküm yâ eşhâbu's-sihr ve'l-vesvâs (7) ve ehlu'n-nâr min cunûdi İblîse seyyidu's-şeyâtîn ve ma'şerete²³⁹ ellezî yüvesvisüne (8) fî kulûbi benî âdeme ve benâtu Havvâ ecma'îne şehvâtun muhtelifetun ve lezzâtin şettâ ve natîkûn (9) fî'l-'âlemi bi-kuzâmâ havâyici بما عطيهوته بما عطشته بما عطاها الوحا (11) ابيوسته بما فوالش بما عطلهوهشته بما عطلشته بما كهيهوشت (10) بما كيهشته
خلفيوش ve خطينقرش ve حنطوش (12) ve دجوش yâ melikü'l-cinn ve's-şeyâtîn bi-ḥaqqin الوحا الوحا
ve yâ men 'aşere (15) الوحا الوحا yâ melikü's-şeyâtîn bi-ḥaqqi naqşi ḥâteme Süleymâne ibnu Dâvûde 'aleyhimu's-selâm 76a-(1) bi-ḥaqqin كسطنطيهما لسطعطيها ebihâ maḥalli yeshum ve bi-ḥaqqi'l-'aceli'l-'aceli'l-'acele."²⁴⁰ (2) Tîlismât-ı 'acâyib-i mücerribât înest: (Tîlsim)

238 "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Allah'ım, melaikelerle ve peygamberlerle olan lütfun hürmetine sana yalvarıyorum. Yüce Allah'ın hakkı için ey güzel, yaratık güler yüz yaratmışsın. Ziynet, altın, mücevher, eğlence sahibi senin kurbanın olsun. Telleri, mızrapları, oyunları, cerrahları, makameleri, latifeleri doğru olup sevilen on tane arasında güzel bir eğlencedir. Soruyorum sana, seni kim süsledi? Ancak o yıldızlarla eğlence bitince bana böyle yaparsın."

239 Derkenarda "ilâ bi'llâh" yazılıdır.

240 "Ey sihir ve vesvese sahipleri ve ateş ehli, bunlar İblîs'in askerleridir. Onlar Ademoğullarının nefislerini vesveseye düşürürler. Aynı zamanda Havva kızlarını da vesveseye düşürürler. Muhtelif şehvetler verirler."

Ve 241 "لا يمين الساعة العجل الوا *fūlān bintu fūlān fī mahabbetihi fūlān ibnu fūlān* هبعت " (3) .
 .dahi ol cinnī kim bu menzilūn tekvinidür, şüreti kirpiye beñzer. (5) Adı[na] وناصيل dirler.
 Her kişi kim bu tekvinün şüretin yazup (6) zeyt yağıyla çerākda yağa, her kimün adın dilerse
 bile yağa, Allāhu (7) ta'ālānuñ emriyle ol kişinün qararı kalmaya, saña gele, āşufte ola. (8)
 Ammā gerekdür kim yazarken tatlu yiye, ekşi ve acı nesneler yimeye. Ġāyet (9) mücerrebdür.
 Ve Kādı Halāşi rahmetu'llāhi 'aleyh bu a'mālī dāim iderdi. (10) **Şüret-i tekvin inest:**
 (Resim)

Der beyān-ı menzil-i 'Avvā: Kamer 'Avvā (11) menziline gelse Allāhu ta'ālānuñ
 emriyle (12) bir melek gelüp aña müvekkel olur. (13) Anuñ adına وناصيل dirler. (14)
 Hemān firişte şüretine beñzer. İki kanadı (15) var. Ve iki eli var ki kemān çeker ve üç ok
 tutar. Öñünde bir şem' ve bir (16) şem'dān var. Ve nişāna ok urmak dileyen bu tılsımātı geyik
 derisine (17) yazup yayına bağlaya Kavs tālī'i içinde. Ammā kim misk ve za'ferān ile (18)
 yaza, ve ak güvercin kanıyla yaza. Ol kemāndan ok atıldıkça ekseri 76b-(1) haṭā itmeye.
 Kerrāt ile tecrübe olunmuşdur. **Şüret-i firişte inest:** (Resim)

(2) Ve dahi dilerseñ kim ādemilerün gözlerin bağlayasın, gerekdür kim ḥaffāş kanıyla (3)
 ve müş kanıyla bu tılsımāt[ı] kazların derisine yaza ve koltuğı altında götüre. (4) Ve 'Uṭārid
 buḥūrın vire. Ve ḥalvethānede yaza kim kendüden ġayrı canlu (5) kimesne olmaya. Ammā
 çeharşenbih gicesi yaza, ve ayuñ evvelinde olur. Tılsımāt budur: (Resim)²⁴²

77a-(1) Ve dahi ol cinnün menzilūn tekvinidür. Anuñ şüreti köpege beñzer kim aña oklı
 (2) kirpiye dirler. Ve anuñ adına عینورهورش dirler. Ve dahi bu tekvinün üzerine (3) altı div
 müvekkeldür. Ol divlerün adları inest: عماطاهياطورش (4) عماطاهياطورش , سغماطاهياطورش , فلاتاهياخورش ,
 عماكاقاورش , عماطاهياطورش . Bu altı adları yaza, zānūsına (6) bağlaya. **Şüret-i tekvin inest:**
 (Resim)

Der beyān-ı menzil-i Simāk: Kaçan (7) Kamer Simāk menziline gelse bir melek gelüp
 aña müvekkel olur. Şüreti ādeme beñzer. (8) Bir kürsī üzere oturmuş ve iki elinde iki balık
 tutar. Adına سقماكاييل (9) dirler. Eger bir kimesne deñiz korkusundan emīn olmak dilese bu
 tılsımātı (10) misk ve za'ferān ve gül şuyı ile ve balık kanıyla bir pāre geyik derisine [yaza]
 (11) ve sefīnesine bağlaya, ġarkdan emīn ola. Ammā gemi içinde yaza, mevcden ve seylden
 (12) emīn ola. Ve dilerseñ kim yağmur yağdırasın, bu tılsımātı balık derisine (13) yazup bir
 taş altına koya, ve andan Kamer da'vetin okuyup Kamer buḥūrın vire. (14) (Tılsım) (15)
 Evvel buḥūr vire, andan yetmiş kerre okuya, andan soñra yetmiş kerre bu melāyike (16)
 adlarını okuya kim yağmurlara ve bulutlara müvekkeldürler. **Nāmḥā inest:** (17)
 "Bismi'llāhi'r-raḥmani'r-raḥīm, sübhāneke lā ilāhe illā ente yā Rahbi küllü şey'in (18) yā men
 en'amu bi-ḥavlihi yā men ekreme bi-tūlihi yā men 'adele bi-luṭfihi yā men te'azzeze 77b-(1)
 bi-ḡudretihi yā men ḡadderehu bi-ḡikmetihi yā men ḡakeme bi-tedbīrihi yā men debberehu bi-
 'ilmihi yā men (2) 'alā fī zunūbihi yā men zebānī 'uluvvihi sübhāneke lā ilāhe illā hüve ente yā
 men (3) yaḡluku yeşā'u yā men yaḡfiru li-men yeşā'u yā men yu'azḡibu men yeşā'u yā men (4)

241 "Filan oğlu filan muhabbet için filan oğlu filan "

242 Tılsım yerine resim konmuştur.

yetübu 'alâ men yeşâ'u yâ men ye'ûhu fi'l-erhame keyfe yeşâ'u yâ yezîdu (5) fi'l-halki mâ yeşâ'u sübhâneke yâ lâ ilâhe illâ ente yâ Rabbe yâ men lem yelid (6) ve lem yüled yâ men lâ şerike fi hikmeti ehâden yâ men ca'ale li-küllü şey'in kaderen (7) yâ men lem yezel rahmen kerimen yâ ca'ile'l-melâ'iketi ve rusulen yâ men ca'ale fi's-semâ'i (8) burücen yâ men ca'ale fi şems sirâcen ve kameren müniren yâ men ca'ale'l-arze karâren (9) yâ men ahşâ küllü şey'in 'ilmen ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâhi'l-'aliyyi'l-'azîm."²⁴³ Nâmhâ (10) inest: جيطاييل , عماطيناييل , افلاكوطازاييل , ورطاعماجايل , هماكاسلايل (11) شماكاعاهايل , كماكاهاييل , خبيطاهاييل (12) ستهماكاتاييل (13) طماكاعاييل , غفراطاهاييل , ورساعاهاييل , كهماغاريفاييل . **Ve dağı bu adları levh ideler kim** Âdem peygamberüñ muşhafından (14) çıkarupdururlar. Ve çünkim bu adları okuyasın, derhâl o cinnilerden müvekkelden (15) geleler ve ol melek-i müvekkeli götüreler âdem şeklinde. Amma kim göricek be-gâyct (16) heybetlü görüp şalâbet birle gelür. Gerekdür kim şabr idesin, yoksa helâk ider. (17) **Şüret inest: (Resim)**

78a-(1) Ve dağı ol cinni kim bu menzilüñ tekvinidür, anuñ şüreti âdeme beñzer. Ammâ kim (2) başı deve başına beñzer. Boyının uzadup murabba' oturupdur. (3) Ve iki eli vardur âdem eline beñzer. Bir elinde bakır dutar, ve bir elinde varağa dutar. Adına (4) ملاطينورس dirler. Ve dağı ol cinni kim bu menzilüñ tekvinidür, şüreti (5) âdeme beñzer. Bunuñ emrinde tokuz yüz biñ ve dağı tokşan tokşan biñ (6) firişter vardur. (Resim)

(7) **Der beyân-ı menzil-i Ğafre:** Kamer kaçan Ğafre menziline gelse bir melek gelüp aña müvekkel (8) olur. Anuñ adına كفاطاهاييل dirler. Şüreti âdeme beñzer. İki eli (9) ve iki başı var, ve iki ayağı ve iki kanadı var. Bir elinde zenberek (10) ve bir elinde âfitâb tutar. Ve dağı bu melek 'âşi cinniler üzerlerine (11) müvekkeldür. Ve eger bu cinniler üzerine müvekkel olmayaydı 'âşi cinniler (12) 'âlemi harâb iderler idi. Hâk sübhânehu ve ta'âlâ bu firişteyi müvekkel (13) idüpdür, tâ kim bunuñ korkusından zebân idemezler. **Şüret-i 78b-(1) firişte inest: (Resim)**

(2) Ve dağı bir hastaya ve yâhüd bir âfet irmiş kişiye timâr itmek dilerseñ ki (3) ol rencden emin ola, gerekdür kim evvelâ bir kara çoç koyun kurbân ide. (4) Ve bu tılsımâtı misk ve za'ferân birle yaza ve ol kişinüñ boyınına bağlaya. (5) Bi-emri'llâhi ta'âlâ ol marâzdan şifâ bula. (Tılsım) (6) "bi-hakki hâzihi'l-esmâ'i'l-'izâmi's-sifâr hüve bi-mektûbin fi barâdik el-'arşike el-'azîm **79a-(1) ve bi-hürmetihi melâiketi'l-muḥarribîne ve enbiyâike'l-mürselin.**"²⁴⁴ Ve çünkim bu 'amele başlayasın, evvel (2) üç kerre 'Ahd-nâme-i Süleymanı okuyasın, ve üç kerre buhûr-ı Müşterî viresin. Andan (3) soñra bu tılsımâtı bir pâre kâğıda yazup ol kimesnenüñ boynına bağlayasın. (4) Hâk ta'âlâ ol kimesneye şifâ vire. Ve andan soñra

²⁴³ Burada parça parça âyetlerden alıntılar yapılmıştır. "lem yelid ve lem yüled" bölümü 112 İhlas 3: "O doğurmamıştır ve doğmamıştır." Diğer bölümleri "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Senden başka Tanrı olmadığına, herşeyin ilâhı olduğuna, bütün nimetleri verdiğine, adalet verdiğine, kudretinle övünüldüğüne, kadir yöneticisi olduğuna, ilminde bilgili olduğuna, istediğini yaratacağına, bağışlayacağına, işkence edeceğine, istediğinin tövhesini kabul edici olduğuna, çocuğun rahimde erkek mi, kız mı olduğunu bildiğine, doğup doğurmayacağına ortağın olmadığına, kader yarattığına, rahîm ve kerîm olduğuna, melâikeleri, peygamberleri, yıldızları yarattığına, güneşteki aydınlığı ve ayın ışığını senin yarattığına, yaşamak için yeryüzünü yarattığına, herşeyin ilmini bildiğine tesbîh ederim. Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

²⁴⁴ "Bu yüce isimlerin hakkı için bu senin yüce katında yazılmıştır ve sana yakın olan peygamber ve melâikelerin yüzü hürmetine."

bu adları kızıl şıgır (5) ödiyle yazup âteşe ata. Ol cinniler münhezim olup kaçalar. Ol adlar (6) **İnest:** (Adlar) (7) Ve dahı ol cinnî kim bu menzilün tekvinidür, anuñ adına **هبطكاطر** dirler. (8) Ve şüreti iki yılan birbirine şarılıpdur. Bunlaruñ başlar[ı] âdem başına (9) beñzer. Ammâ kim ikişer kanadları vardır. Ol şüret-i tekvin **İnest:** (Resim)

79b-(1) Der beyân-ı menzil-i Zubânâ: Kaçan kim Kamer bu menzile gele, Allâhu ta'âlânun emriyle bir melek (2) gelüp müvekkel olur. Anuñ adına **هبططاييل** dirler. Şüreti firişte (3) şüretine beñzer. Bir kürsi üzerinde oturur, ve önünde bir minkâl ateş (4) yanar. Ve bir karüre dahı bir **تنطدن** elinde durar. Ve bir elinde dahı gülverân (5) tutar. Ve eger bir kimesne dilese kim bir makâmı harâb kıla, hergiz âbâdân olmaya, (6) bir siyâh kalemün ucın yaka, ve Kamer bu menzile irişdükde Zuhal buhûrın virüp (7) hüdhüd ve güvercin ve karga kanları ile bu tılsımâtı bir kâğıda yazup (8) ol makâmı defn ide. Ol makâm bir dahı âbâdân olmaya. **Tılsım İnest:** (9) (**Tılsım**) **Melek İnest:** (Resim)²⁴⁵

(10) Ve dahı ol melek-i müvekkelün hâtemi vardır. **İnest:** (Hâtem) (11) Ve dahı tesbihi vardır. Her kim bu tesbihi okusa müfâcât ölümünden emîn ola. (12) Ve bir kişinün oğlu ve kızı olmasa Âfitâb Cedy burcınun on beşinci derecesine **80a-(1)** geçicek bu tesbihi yetmiş kerre okusa ve bu tılsımâtı dahı misk ve za'ferân (2) ve Nisân yağmuru şuyı ile yazup er ve 'avret boyunlarında götürüp (3) ve hem bir ak tās içine yazup şuyı erile 'avret andan içseler (4) ve Zuhal buhûrın virüp yetmiş kerre 'Ahd-nâmc-i Süleymânı okusalar ve erile (5) 'avret firişte tütsüsün kendülere tütsü virseler, Allâhu ta'âlânun (6) emriyle hâtunı hâmile ola. **Tesbih İnest:** "*Bismi'llâhi'r-raḥmani'r-raḥîm, (7) Allâhümme yâ bedî'a's-semâvât ve'l-'arḣîn ve yâ nûre'l-melâyiki'l-mukarribîn ve yâ 'avne'l-enbiyâ' (8) ve'l-mürselîne, yâ men tevâza'a küllü şey'in li-kudretihi yâ men zelle küllü şey'in (9) li-'izzeti yâ men ḥaza'a külle şey'in li-heybeti yâ men enḳâde küllü şey'in li-melekûtihi yâ men dânehu (10) külle şey'in li-mahâfetihi yâ men eşfeti'l-cibâl min ḥaşıyyeti yâ men kâmeti's-semâvâti (11) bi-emrihi yâ men istaḳarrati'l-arzu bi-iznihi yâ men lâ yu'tedâ 'alâ ehli memleketihi (12) ve lâ ḥavle ve lâ kuvvete illâ bi'llâhi'l-'aliyyi'l-'azîm.*"²⁴⁶ Ve dahı bu tılsımât cümle murâdât için yazılsa hâşıl olur.²⁴⁷ (**Tılsım**) (13) **Tekvin-i cinnî İnest:** (Resim)

80b-(1) Der beyân-ı menzil-i İklîl: Çün Kamer bu menzile gelse bir melek gelüp müvekkel olur. (2) Şüreti âdem şüretine beñzer. İki başı var it başına beñzer. İki eli var âdem eli gibi; (3) bir elinde yılan ve bir elinde ağaç tutar, gide yoru. Anuñ adına **صفيرعنيال** (4) dirler. Bir kişi itler ve kurdlar ve gayr ve ejdehadan emîn olmak dilese bu tılsımâtı (5) misk ve za'ferân birle Müşteri tâli'de olduğu vâkı Zühre buhûrın virüp (6) yaza ve üzerinde götüre. Bunlardan emîn ola. **Tılsımât İnest:** (**Tılsım**)

²⁴⁵ Resim yeri boş bırakılmıştır.

²⁴⁶ "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Allah'ım, yerin ve göğün güzel yaratıcısı, melaikelerin ışığı, peygamberlerin yardımcısı, herşeye kadir olan, herşeyi indiren ve yükselten, herşey senin yüceliğinin altındadır. Herkes senden korkar, dağlar korkudan yarılar, gökler senin izninle yükselir, yerleşilmiş yerler senin izninle, kurulur. Memleket ehlinin haklarına kimse tecavüz edemez, sınırlarını aşmaz. Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

²⁴⁷ Bu kısım derkenardadır, cümleyi tamamladığı için metinde verilmiştir.

(7) **Der beyân-ı menzil-i Kalb:** Çün Kamer bu menzile gelse bir melek gelüp müvekkel olur. (8) Anuñ adına صهياطال [dirler]. Şüreti âdem şüretine beñzer. Bir kürsi üzere oturur. (9) Başı şıgır başına beñzer. Bir elinde zincir ve bir elinde çanak tutar. Her kim dilerse kim 81a-(1) meliki veyâ bir pâdişâhı veyâ bir ğayrı kimesneyi kendüye muṭî' ve münkâd kılmak (2) dileseñ, gerekdür ki bu tılsımâtı misk ve za'ferân ve yağmur suyu birle (3) yazup bir yeñi çölmek içine koyup bir tennür altına göme koya. Ammâ (4) gerekdür ki ol vaktde tâli'-i Şevr ola ve yâhūd Esed ola, tâ kim (5) murâd hâşıl ola. Tılsımât inest: (Tılsım)²⁴⁸ (6) Ve dağı bu menzilüñ tekvinini kim vardur. Şüreti ejderhâya beñzer. İki kanadı (7) ve iki eli vardur âdem eli gibi. Bir ağaca şarılup turur. Ol ağacuñ (8) altında bir akar bınar var. Her kim dilerse kim sâkin olduğı hânesi (9) içine hergiz dîv ve peri gelmeye, bu tekvinüñ şüretini yaza ve üzerine (10) bu yedi isimleri dağı yaza. Esâmî inest: طهال , طهال (11) صطال , صطال , عطاال , عطاال , فلالال , عورطال . **Tekvîn inest:** (Resim)

81b-(1) Der beyân-ı menzil-i Şevle: Kaçan Kamer bu menzile gele, bir melek gelüp müvekkel olur. Anuñ (2) adına حنظلماعايل dirler. Şüreti bir çıplak at üzerine süvâr olmuş (3) âdeme beñzer, kendüsi dağı bir ürehne. Bir elinde atıñ 'inânın tutar, bir elinde harbe. (4) Gök kır atdur. Her kim dilerse leşker arasına gire çıka, hiç bir vechile aña hatâ (5) irişmeye, gerekdür kim bu tılsımâtı ve bu adları misk ve za'ferân birle yaza, (6) dağı boynına ve kolına bağlaya. **Nâmhâ inest:** "عطوب , عطوب , عطوب , (7) كيطوب , yâ emānu'l-ḥālīkīn, yâ delīlu'l-munḥarīn, yâ vehhāb, yâ tevvāb, (8) yâ hüve yâ hüve yâ hüve yâ hüve yâ hüve yâ hüve ve lā ḥavle ve lā kuvveten illā bi'llāhi'l-'aliyyi'l-'aẓīm."²⁴⁹ (9) **Tılsımât-ı 'aẓīm inest:**

82a (Tılsım) (1) Ve dağı bilgil kim bu melegüñ tekvinini kim bu menzilüñ müvekkelidür, adına عنططال (2) dirler. Şüreti aru şüretine beñzer kim oturur. Ve her kim dilerse kim (3) arusına âfet irişmeye ve nazardan ve ḥarāmiden ve ḥaşerâtdan emîn (4) olup balı ve oğulları çok ola, gerekdür kim bu tılsımâtı bir pâre (5) kâğıd üzerine yazup arular makâmında koya. Ve 'ūd ile şekeri (6) karışdurup buhūr vire. İnşa'llāhu ta'âlâ hatâ ırmeye. **Tılsım inest:** (Tılsım)²⁵⁰ (7) Bundan soñra bilgil ki ol zıkr olınan melek ki müvekkeldür, şüreti inest: (Resim)

82b-(1)²⁵¹ Ve dağı ol melegüñ tekvin[i] kim zıkr olındı idi, şüreti inest: (Resim)

87a-(1) Der beyân-ı menzil-i Ne'âyim: Çün Kamer menzil-i Ne'âyime gele, bir melek gelüp müvekkel olur. (2) Anuñ adına غصنطاييل dirler. Anuñ şüreti âdeme beñzer. İki başı var; bir başı (3) koyun ve bir başı kuş başına beñzer. Ve iki eli ve iki kanadı var. Bir elinde (4) varağa ve bir elinde kılıç tutar. Bir kimesne dilerse kim atı ve katırı kaçmaya (5) ve kaçarsa girü gele, gerekdür kim bu tılsımâtı yazup boyunlarına bağlaya ve yedi kerre (6)

248 Tılsımın kenarlarında 3 Âl-i 'İmrân 31: "Kul in kuntum tuḥibbūne'llāhe fe'ttebi'ūni yuḥbibkumu'llāhu ve yağfir lekum zunūbekum va'llāhu ğafūrun raḥīm." sadaka('llāh): "(Resûlüm! De ki: Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyunuz ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Allah son derece bağışlayıcı ve esirgeyicidir."

249 "Ey yaratıcıların güveni, ey kurban edicilerin delili, ey verici, ey bağışlayıcı, ey O, ey O, ey O, ey O, ey O, ey O, Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

250 Altta: "eş-şâni', eş-şâni': güzel yapan, güzel yapan."

251 vr. 82b'den sonra vr. 87ab ve sırasıyla 83ab, 84ab, 85ab, 86ab, 88ab ve 90a gelmelidir. Bu karışıklık "Nüsha Tavsi'i" kısmında anlatılmıştır. Burada da metnin doğru şeklini vermek amacıyla transkripsiyon bu sırada yapılacaktır.

okuya. Ve adları yazduktan sonra tılsımâta buhûr vire. **Nâmhâ İnest:** (7) "*Bismi'llâhi'r-rahmani'r-rahîm, Allâhümme yâ hâliku't-tevvâb ve'l-hayâl ve'l-hamûlât yâ yebbu'l-meyyit* (8) *yâ Rabbe'l-منحيت ve'l-meveddet fî kulûbi'l-halâyık yâ Rabbe'l-erbâb yâ müdebbiru'l-umûr* (9) *yâ 'âlime fî's-şudûri yâ Rabbe'l-erbâb yâ müsebbibe'l-esbâb* (10) *yâ müfettile'l-ebvâb yâ hüve ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâhi'l-'aliyyi'l-'azîm.*"²⁵² (11) **Tılsımât İnest:** (Tılsım)

(12) Ve dahı bu melegüñ şüreti **İnest:** (Resim)

(13) Bu menzilüñ tekvini adına طاعال dirler. Şüreti karakulağa beñzer, ammâ başı (14) âdemî başına beñzer. Her kim anuñ şüretin evinde nakş itse ol evde sihr kâr itmeye. **87b-(1) Şüret İnest:** (Resim)

(2) **Der beyân-ı menzil-i Bula':** Çün Kamer bu menzile gele, bir firişte gelüp Kamere müvekkel olur. (3) Adına سيطافينايل dirler. Şüreti hemân bir âdeme beñzer bir erkek sığır üzerine oturmuş. Ve bu tesbihi dâ'im okur: "*Bismi'llâhi'r-rahmani'r-rahîm, (4) sübhâne'l-cebbâru'l-cebbâr, sübhâne'l-rezzâku'l-vehhâb, sübhâne'l-gâfuru's-şekûr, (5) sübhâne'l-mu'izzu ehlu'l-cenneti, sübhâne Rabbi'l-kiberi ye'vi'l-'âzamete, sübhâne kâhîru'l-cebbârîne, (6) sübhâne münîru'z-żalemât, sübhâne mu'taku'r-rukķâb, yâ hüve, yâ hüve (8) yâ hüve, yâ hüve, yâ hüve, yâ hüve.*"²⁵³ Ve her kim bu tesbihi yetmiş kerre okusa Hâk ta'âlâdan (9) ne hâcet dilese kabûl ola. Ve her kim bu tılsımâtı yazup kendüzünde götürse (10) müfâcât ölümünden emin ola ve dahı emin ola. **Tılsımât İnest:** (Tılsım)

83a-(1) "Ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâhi'l-'aliyyi'l-'azîm."²⁵⁴ Ol melek-i müvekkel şüreti (2) **İnest:** (Resim)

(3) Ve dahı ol firištenüñ tekvinüñ adına عنيكال dirler. Şüreti hemân (4) kurbaga şüreti gibidür. Bir çeşme ve bir ağaç altında durur. Her kim dilerse (5) bir kimesnenüñ yolını bağlaya ve ol şehrden girü gitmek mümkün olmaya, ol (6) yollar ve tağ taş aña dükeli kurbaga ve yılan ola, gerekdür kim 'avret kanıyla (7) kim feşşâd almış ola, ve sığır sidigiyle kim ol sidik tokunduğı hâkden (8) bir kurbaga düze. Ve bir yeñi çölmege koya ve yir altına defn ider. Ve anuñ adını (9) bile yaza. Ve bu tılsımı ol kurbaganuñ üzerine mürekkeb ile yaza. Ve eyide kim: (10) "Fülân oğlu fülânüñ yolını ve izini cinnîlerle bağladum." diye. **Tılsım İnest:** (Tılsım) (Resim)

83b-(1) Der beyân-ı menzil-i Su'ûd: Çün Kamer bu menzile gele, bir firişte gelüp aña müvekkel (2) olur. Anuñ adına صنهاكاييل dirler. Şüreti hemân âdeme beñzer bir ak (3) katır üzerine süvâr olmuş. Yeşil giyer, ve yeşil ... Ve bir yeşil harîr üzerine (4) yeşil hatt ile bu âyet-i şerif yazılmış, elinde tutup durur kim (5) ol âyet-i şerif **İnest:** "*Bismi'llâhi'r-*

252 "Rahman ve rahim olan Allah'ın adıyla! Ey tövbe edicilerin yaratıcısı, sevenlerin Rabbi, Rahlerin Rabbi, işleri çeviren, gönüllerin içini bilen, sebeplerin müsebbibi, kapıların açıcısı, O, Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

253 "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Güçlüye rızık verene, bağışlayana tesbîh ederim, cennet ehlini aziz kılana tesbîh ederim, büyüklerin Rabbine, yücelerin Rabbine tesbîh ederim, güçlüleri kahredene tesbîh ederim, karanlıkları aydınlatana, köleleri azad edene tesbîh ederim, ey O, ey O, ey O, ey O, ey O, ey O."

254 "Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

rahmani'r-rahim, e lâ ila'llâhi (6) *teşiru'l-umûr.*"²⁵⁵ Her kim Ka'be yolına gitmek dilese bu tılsımâtı misk ve za'ferân ve gül (7) suyu ile yazup bâzûsına bağlasa Hâk ta'âlânuñ emriyle hergiz zarar görmeye. (Tılsım) "Ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâhi'l-'aliyyi'l-'azîm." (8) **Şûret inest:** (Resim)

84a-(1) Hikâyet olunur ki mağrib üstâdlarından Süleymân Mağribî dirler, bu 'ilmde bir üstâd (2) vardır 'ilm-i tılsımâtıda mâhir bir kimesne idi. Bir eflâk[e] nazar idüp bir tâli' buldı. (3) Ol tâli'de Âfitâb burc-ı Hamel içinde, şerefinde, teşlişde ve şâhib-'Uğârid (4) ve müstakîm ve Kâmer dağı şerefinde Şevr burcında ve Zuhal tesdisde ve Mirrih ve Zühre (5) teşlişde ve Âfitâb tâli'-i Esedde ve Kâmer menzil-i Su'ûdda idi. Bir kuyumcı getürüp (6) eyitdi: "Baña bir şandık zer ile bir şahz yap." diyüp bir miqdâr altun (7) virdi. Ve kuyumcı dağı bir şağır altundan bir şanduk ile bir şahz yaptı, (8) getürüp Süleymânüñ önüne kodi. Süleymân ol sâ'atde şanduküñ (9) içine ol şahzı koyup kuyumcıya hitâb idüp: "Bu şanduk kendü kendüye (10) hareket ider mi?" didikde kuyumcı: "Bî-rûh olan şey nice hareket ider?" didükde (11) Süleymân-ı Mağribî ol şanduküñ altına bir altun kodukda şanduk (12) hemân kendü kendünden harekete başladı. Ve çünkim altunı şanduk altından (13) aldı, şanduk hareket itmedi. Kuyumcı te'accüb eyleyüp eyitdi ki: "Yâ üstâd-ı (14) 'âlem! Bu şûretüñ aşlı nedür kim altunı göricek hareket ider?" Süleymân-ı Mağribî (15) cevâb virdi kim: "Otuz yıldur kim 'âlem içinde bu sâ'ate ve bu ittisâlâta (16) tâlib idüm. Henüz vâsıl oldum. Ve bir kerâmete vâsıl oldum ki her nerede (17) genc-i hafî olsa anı bulmak elümden gelür. Hemân bu şandukı üzerine kodukda (18) eger genc var ise hareket ider." didi. Kuyumcı bu kâre hayrân oldu. Ve Süleymân (19) dağı ol şehrden gitdi. Ve bu hikâyeti bu maħalde anuñçün irâd eyledüm ki tâ (20) erbâb-ı ma'ârif murâd ittükde ne kuvvete kâdir olurlar, anı beyândur. Ve dağı (21) bu firiştenüñ tekvinini kim bu menzilüñ müvekkelidür, adına غيباطال dirler. Şûreti (22) bir at şûretine beñzer. İki başı var, bir murgzârda şu içer. Her kim dilese kim (23) atına renc gelmeye, bu şûreti ve bu tılsımı yazup boynına bağlaya. Dükeli rencden emîn ola. Şûret inest: (Tılsım)²⁵⁶

84b (Resim)

(1) **Der beyân-ı menzil-i Ahbiye:** Çün Kâmer bu menzile gelse bir melek gelüp müvekkel olur. (2) Adına كنهماطاييل dirler. Şûreti hemân âdem şûretine beñzer, silâh-gîr, (3) bir kara ata süvâr olmuş. Ol firiştenüñ şûreti inest: (Resim)

(4) Her kim gice ile korksa bu tılsımâtı Kâmer bu menzile geldükde tilki kanıyla yazup (5) kendüzinde götüre, havfdan emîn ola. Tılsımât inest: (Tılsım) "Ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâhi'l-'aliyyi'l-'azîm." Ve dağı **85a-(1)** bu menzilüñ tekvinini kim vardır, anuñ adına طعاطال dirler. Şûreti hemân bir hâtûna (2) beñzer. **Şûret inest:** (Resim)

(3) Bir oğlancık uyhusında korksa bu tılsımâtı yazup boynına bağlasalar hergiz (4) korkmaya. (Tılsım)

²⁵⁵ 42 Şurâ 53'ten iktibas: "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla, ... Dikkat edin, bütün işler sonunda Allah'a döner."

²⁵⁶ Bu kısım derkenardadır.

(5) **Der beyân-ı menzil-i Muḳaddem:** Çün Kamer bu menzile gele, bir melek gelüp Kamer müvekkel olur. (6) Adına *كهياط عايل* dirler. Şüreti hemân bir pîr-i nûrânî gibidür, ak cāmeler (7) giyer. Murabba' oturmuş, önünde bir rahle ile bir açuk muşhaf-ı şerîf tutur. (8) Dâ'imâ Kur'ân okur, zühd [ü] vera' şahibidür. Her kim dilerse kim ḫalayık (9) içinde 'azîz ve muḫterem ola ve anuñ sözinde nüfûz ola, gerekdür kim 85b-(1) bu tılsımâtı misk ve za'ferân ve gül şuyı ile yazup üzerinde götüre. Tılsımât (2) inest: "*Bismi'llâhi'r-raḫmani'r-raḫîm*, (Tılsım)"

(3) Şüret-i firişte-i mezkûr inest: (Resim)

(4) Ve daḫı bu menzilüñ tekvinini vardur. Anuñ adına daḫı *هينان* dirler. Şüreti hemân (5) oḡlancığa beñzer. Bir elinde cevḡân tutar. Her kim bu tılsımâtı oḡlancıklar renci için 86a-(1) ve ṭabî'atları inşirâḫ bulmak için bir kâğıda yazup 'ûd ve şeker ile buḫûr (2) virüp üzerinde götürse ṭabî'ati münşerih olup ḫıfzı ziyâde ola. (3) **Şüret-i tekvin inest:** (Resim)

(4) **Tılsım inest:** (Tılsım)

(5) **Der beyân-ı menzil-i Mu'aḫḫar:** Çünkim Kamer bu menzile gele, aña (6) müvekkel olan melegüñ adına *قطباهايل* dirler. Şekli piyâde bir âdeme beñzer. (7) Bir elinde gürz ve bir elinde kalkan var. Ve eger dilesen kim bir kişiyi (8) âdemiler ortasında ḫor u ḫaḫîr kılasın, bu tılsımâtı ol kişünüñ (9) adına yaza, mürekkeb yirine jenḳâr ve sirke ola, ve kâfur ile buḫûr idüp (10) Cühûdlar maḳberesinde defn idesin. Bi-emri'llâhi ta'âlâ ol kişi nâs (11) ortasında ḫor u ḫaḫîr u rüsvây olup 'âlem aña şetm ideler. Ammâ lâyıḳ (12) olan budur ki İlaḳ ta'âlâdan ḫavf idüp olur olmaz âdem için (13) bu 'ameli itmeyesin, meger bir zâlim-i bî-din ola. Tılsımât inest: 86b-(1) (Tılsım)

Şüret-i firişte inest: (Resim)

(2) Ve daḫı bu menzilüñ tekvinini[n]üñ adına *غياهايل* dirler. Şüreti hemân turnaya (3) beñzer. Ammâ iki başı var. Ve tılsımâtı vardur. Bir kimesnenüñ her ne renci olursa (4) bu tılsımâtı misk ve za'ferân ile yazup götürse ol renciden şifâ bula. (5) **Tılsım inest:** (Tılsım) (6) **Şüret-i tekvin inest:** (Resim)

88a-(1) Der beyân-ı menzil-i Rişâ: Çünkim Kamer bu menzile gele, bir melek gelüp müvekkel olur. Anuñ (2) adına *قطباكاييل* dirler. Şüreti bir âdem şüretine beñzer. Çanakdan şu içer. Her kim (3) dilese maḳâmında şu çıḳa ve yâḫûd bir kuyuya şu getüre ve yâḫûd bir kurumuş (4) çeşmeye şu gele ve yâḫûd yağmur yaḡdıra, bu adlar[ı] yaza sifâle üzerine nâr (5) suyuyla. Ol kuyunuñ içine ve eger çeşme ise içine bıraḡa. Ve eger yağmur dilerse (6) bu adları mürekkeb-i mişriyile bir pâre kâğıd-ı baḡdâdiyeye yaza. Ve bir tāsı şu ile (7) doldura ve bu adları ol tāsüñ üzerine bıraḡa. Ve daḫı eyide kim: "İlâhî (8) yağmuru yaḡdıran sensin ve bize yağmur virgil, bi-ḫürmeti *Kabe kavseyni ev* (9) *ednâ*²⁵⁷ ve'l-maṭar²⁵⁸" Ve daḫı bu du'âyı okuyasın, inest: "*Allâhümme yâ ḫâliḳu'l-mâ'e ve'l-maṭar* (10) *Allâhümme yâ câ'ilu'l-mâ' 'ale'l-arzi ve 'uyûnun 'ani'l-cibâli*, *Allâhümme aḳzâ ḫâceti* (11) *yâ za'l-menn ve'l-'atâyâ zu'l-'afv ve'r-rizâ bi-ḫürmeti Hasan ve Hüseyin şehidu Kerbelâ* (12) *yâ ḳâziye'l-ḫâcât ve yâ mucib*

257 bkz. Dipnot 69.

258 "ve yağmur".

ed-da'vet bi'llāhi bi-rahmetike erḥame'r-rāḥimīn."²⁵⁹ (13) Ve daḥı çünkim bu adları yazasın, ve Kameran buḥūrın viresin, bi-emri'llāhi ta'ālā (14) elbette yağmur yağa inşa'a'llāh. Ve daḥı bu menzilün tekvini vardır. Anuñ adına (15) عفراطل dirler. Şüreti pıl şüretine beñzer bir beyāz fildür. **Şüret inest:** (Resim)

(16) Ve daḥı tılsımâtı vardır. Ve her kim dilerse deryā seferi kıla ve yilden ve seylden (17) emin ola, bu tılsımâtı Kamer menzil-i mezbürda iken yazup bile götüre, emīn ola. **88b** (Tılsım) (1) **Şüret-i tekvīn inest:** (Resim)

(2) **Der beyān-ı menzil-i Belde:** Çün Kamer bu menzile gelse bir firişte gelüp Kamere müvekkel olur. (3) Adına غفيناكامل dirler. Anuñ şüreti bir kal'aya beñzer ki bir yüce tağ (4) başında ola. Ve ol kal'anuñ içinde dört ādem şekli şahzlar vardır. (5) **Şüret inest:** (Resim)

89a-(1) Ve her kim bir şehri veyā bir kal'ayı feth idüp kendüye muṭī' kıla, ve yāḥūd bir şehri ḥarāb (2) kıla, Kamer menzil-i mezbürda iken bu tılsımâtı misk ve za'ferān birle yazup ol şehri (3) ḥammāmlarınun şuyuna bırağa ve Müşteri buḥūrın vire. Ol şehir gün-be-gün ḥarāb ola. (4) Tılsım inest: (Tılsım) (5) Ve daḥı bu menzilün tekvini vardır. Anuñ adına عتطال dirler. Şüreti hüdhüd (6) kuşına beñzer kim kafeş içinde ola ki maḥbūsdur. Her kim bu şekli sā'atinde yazup (7) üzerinde götürse, eve gitdükde çok kuş eline gire. Ve yazup güvercin (8) kümesi eşigine defn eylese güvercini çok olup hergiz āvāre olmaya. (9) **Şüret inest:** (Resim)

(10) **Der beyān-ı menzil-i Zābiḥ:** Çün Kamer bu menzile gelse bir firişte gelüp Kamere müvekkel olur. (11) Anuñ adına صغفيناكامل dirler. Şüreti bir ādeme beñzer. İki kanadı vardır. **89b-(1)** Bir koyun koçın dutup тұrur ki boynuzlarından yapışmışdur. Şüreti **inest:** (Resim)

(2) Ve daḥı her kim dilerse ḥalāyık ortasında 'aziz ve mükerrem ola, bu tılsımâtı misk (3) ve za'ferān ve yağmur şuyı ile bir pāre āhū derisine yazup üzerinde (4) götürse ḥalk arasında 'aziz ve muḥterem ola. Ammā Kavs tāli'inde ola. **Tılsım inest:** (5) "*Bismi'llāhi'r-raḥmani'r-raḥim,* (Tılsım)"

90a- (1) Ve daḥı bu menzilün tekvini adına كغفيناكامل dirler. Şüreti kuşa beñzer. İki başı (2) ve iki kanadı var. Ve yedi melāyike anuñ üzerine müvekkeldür. Şüreti **inest:** (Resim)

(3) Her kim bu yedi melegün adlarını misk ve za'ferān birle yazup bir maşru' (4) kişiye virseler şifā bula. **Nāmḥā inest:** ررعاطفيناكامل , سلاطهناكامل , كهفناكامل (5) صطفهناكامل , طفهناكامل . Çünkim bu isimleri yaza, 'ūd ve şeker birle buḥūr kıla. (7) Ve andan soñra bir sırça çanağ içine daḥı yaza ve ta'āmı daḥı andan yiye. (8) Bi-emri'llāhi ta'ālā tizcek şifā bula. Ve daḥı bile ki cemī'-i sā'atlerden özge (9) sā'at Kamer sā'atidür. Bu sā'at bilinmez ise hiç bir 'amel dürüst olmaz. (10) Temmeti'l-kitābu bi-'avni'llāhi'l-meliki'l-vehhābi kad vaka'a'l-farāğa (11) min şuhūri Ramażani'l-mübārek li-seneti erba'a 'aşere ve mi'c ve elf (12) min hicretin men lehu'l-'izzu ve's-şeref.

259 "Ey yerlere ve dağların tepelerine suyu veren, benim isteğimi kabul et. Herşeyi veren, nimetleri veren, bağışlayıcı olan Allah, Kerbela şehidi Hasan ve Hüseyin hürmetine. Ey Allah, hacetlerin gidericisi, isteklerin cevaplandırıcısı, rahmet edicilerin büyüğü."

7.3. DİZİNLER

7.3.1. Metinde Geçen Özel İsimlerin Dizini

- A -

'Abdu'llāh ibn 'Abbas 39a-11
'Acem 18b-9, 18b-12
Ādem Peygamber 3a-6, 40a-3, 43b-21, 44b-3, 77b-13
'Alī 44a-2
'Alī ibn Ebū Bekir 2a-19
'Alī Seyrānī (Şeyh) 2a-17
'Arab 16a-16, 16b-2, 17a-1, 19a-8, 19a-9, 24b-8, 26a-8, 26b-2, 27a-8, 27a-14, 27b-14, 29a-5, 29b-2, 30a-2, 30a-16, 30b-1, 30b-14, 30b-23, 31a-10, 31a-12, 31b-16, 32a-2, 33a-8, 34a-1, 34a-12, 42b-14, 65b-10
Aristo 42a-23

- B -

Bābil 33a-20
Balıkesir 1b-4
Batlemiyos Hakim 15b-20, 23b-7, 28a-4, 35b-11
Bāyezid II (Sultān) 1b-6
Belinās Hakīm 43a-17, 43a-18, 43a-21, 43a-23, 43b-2, 43b-3
Büzürcümihr Hakīm 2a-21

- C, Ç -

Ca'fer-i Şādık ('İmām) 2a-20, 4a-1, 43a-17
Çin 30a-4

- D -

Dakāyıkū'l-hakāyık 1b-10
Dāvūd 40a-6, 41a-9, 41a-11, 41a-12, 43b-23

- E -

Ebū Bekir 44a-2
Ebū 'Alī Sinā 2a-21, 3a-6, 4a-6, 4b-12, 6b-3, 54a-1
Eyyüb 43b-22

- F -

Fahr-ı Rāzi ('İmām) 41a-17
Firdevsi 1b-3, 45a-22
Frengistān 28b-15, 29a-1

- G -

Hālāşi (Kağı) 76a-9
Havvā 43b-21
Hażire-i Kuds 41a-23
Hızr 41b-7, 44a-1
Hind 52b-12
Hūd 44a-1
Hürmüz Hakīm 2a-22

- İ -

İbrahim Meşnevi 2a-18
İbrahim 40a-5, 40a-13, 40a-14, 40a-15, 40a-16, 40a-17, 40a-19, 40a-20, 43b-23
İdris 2b-1, 40a-5
İlyās 44a-1
'İsā 40a-6, 44a-1
İshāk 43b-23
İskender 43a-18, 43a-20, 43a-22, 43b-2, 71a-7

- K -

Ka'be-i şerif 2b-23, 83b-6
Kaf tağı 2b-21
Keşiş Dağı 70a-8
Kirmān 49a-4
Kitāb-ı Da'vet-nāme 1b-10
Kitāb-ı Engilün 49b-7
Kitāb-ı Miceşti 15b-20
Kudüs-i şerif 2b-23

- L -

Levh-i mahfūz 39b-19, 39b-21, 52b-16
Loqmān 43b-22
Lūt 40a-9, 40a-10, 43b-22

- M -

Mahmūd Gaznevī (Sultān) 4a-3, 52b-9
Me'cüc 71a-7
Medine-i münevvere 2b-23
Mesne atası 29a-1
Meryem 44a-1
Muşhaf ü'l-kevākib 1b-10
Muhammedü'l-Muştafā 40a-7, 40b-20, 42b-18, 44a-1
Muhammed bin 'Osmān 2a-18
Musā 40a-5, 43b-22

- N -

Naşir-i Tūsī 2a-20
Nemrūd-la'in 40a-13
Nīl 31a-16, 32b-22
Nuh 43b-22
Nüşirevān 65b-10

- O, Ö -

'Osmān 44a-2
'Ömer 40b-18, 40b-21, 40b-23, 44a-2

- P -

Pāris 49a-4

- R -

Rum 28a-5
Rus 12b-22

- S -

Şakālibe 12b-22
Şālih 43b-22
Sidretü'l-müntehā 40a-14, 51a-19
Sūdān 12b-20
Süleymān 43a-8, 43b-23
Süleymān-ı Magribī 84a-1, 84a-8, 84a-11, 84a-14,
84a-18

- T -

Şemsü'l-ma'ārifî's-şagîr 1b-10
Şām 32a-14
Şit 40a-4, 43b-21
Şu'ayb 43b-22

- T -

Tamṭam-ı Hindi 2a-23

- Ü -

Üveys el-Karāni 38a-2
'Üzeyr 43b-22

- Y -

Ya'kūb 43b-23
Yemen 28a-6, 32a-15,
Ye'cūc 71a-6, 71a-7
Yohannās Hakīm 2a-23, 6b-10
Yūhannā Hakīm 2a-22
Yūnus ibn 'Ali 2a-19
Yūsuf 43b-23

- Z -

Zekerıyyā 43b-23
Zengibār 56b-12

7.3.2. Metinde Geçen Astronomi Terimlerinin Dizini

- A -

'Acin 25a-5
'Aczü'l-esed 28b-1
Äfitâb 10b-10, 18a-1, 47b-2, 48a-20, 57b-7, 61b-3, 63a-13, 67a-6, 67a-7, 68a-8, 69a-12, 73b-6, 78a-10, 79b-11, 84a-3, 84a-5
Agnâm 20b-7
Ahbiye 32b-17
Ähirü'n-nehr 27a-2
akdâr 15b-9
'Akreb 6a-2, 24b-1, 24b-4, 24b, 33a-17, 44a-23, 55b-11, 55b-12, 64b-5
'Amüd 21a-9
'Arkuve 21b-6
'arş 27a-2, 38b-18, 38b-20, 38b-22, 38b-23, 39b-9, 39b-18, 46a-8, 47a-4, 50a-4, 68a-15
'arş-ı 'azîm 8a-18, 35b-18, 40b-8
'Arşü'l-cevzâ 27a-9
'Arşü's-simâk 28b-1
arż 8b-2, 8b-3, 9a-7, 9a-8, 9b-1, 10a-11, 11a-1, 11b-4, 13b-5, 14a-10, 14a-11, 14b-8, 14b-9, 15a-22, 15a-23, 31a-11, 35b-14, 35b-23, 36a-11, 36b-5, 38a-10, 39b-8, 40a-9, 41a-7
âsumân 40a-10
'Avâyid 17a-2
'Avvâ 17b-6, 18a, 18b-1, 18b-2, 24a-2, 24a-3, 32b-23, 33a-2, 34b-6, 76a-10
'Avvâül'-berd 24a-4
ay 8b-2, 9a-14, 9a-19, 9a-20, 9a-22, 9a-23, 9b-3, 9b-4, 9b-5, 9b-6, 9b-9, 9b-11, 40b-4, 65a-4, 72b-13
'Ayn 20a-5
'Aynü's-sevr 22b-18
'Ayyuk 20a-4, 23a-1
Azfarü'z-zaneb 17a-5
'azm-ı evvel 15b-9
'azm-ı râbi' 15b-11
'azm-ı sâdis 15b-12
'azm-ı şâlis 15b-10
'azm-ı şâni 15b-9
'azm-ı hâmis 15b-11
'Azârâ 27b-5
'Azrâ 23b-12

- B -

Bâtiyye 28a-10, 28b
Batn-ı Hamel 30b-18

Batnu'l-hût 22a-5, 28b-10, 30b-19, 33a-11, 34b-8
bedr 9b-6
Belde 32a-19, 33b-17, 56b-7
Benât 16a-17, 16b-4
Benât-ı na's-ı kübrâ 16a-3, 17b-9
Benât-ı na's-ı şugrâ 16a-16
Berşâvuş 19b-1, 19b
Beyz 27a-5
burc 2a-1, 2a-4, 10a-13, 11a-2, 13a-1, 22b-3, 30a-23, 31b-8, 35b-2, 35b-9, 35b-11, 35b-13, 44a-16, 44a-17, 44a-18, 44a-19, 44a-20, 44a-21, 44a-22, 44a-23, 46a-7, 46a-8, 46a-13, 47a-3, 47a-4, 47a-10, 47b-2, 48a-1, 48a-4, 48a-12, 48a-13, 48a-19, 48b-3, 50a-1, 50a-3, 50a-10, 50b-17, 51a-6, 51a-14, 51a-18, 51b-12, 52b-15, 52b-16, 53b-3, 54a-8, 54a-9, 55a-10, 55b-11, 55b-12, 57a-7, 61a-2, 62b-2, 64b-5, 79b-11, 84a-4
burc-ı 'Akreb 6a-1
burc-ı Delv 7a-1
burc-ı evvel 4a-5
burc-ı Şevr 4a-9
burüc 1b-17, 4a-4, 11b-19, 14b-10, 22a-13, 22b-2, 30b-2, 31b-1, 31b-7, 44a-16, 54a-2, 60b-1, 62a-13, 62b-4
burüc-ı cenûbi 13a-3
burücât 2a-1
Buṭayn 22b-11, 22b-12, 30b-18, 31a-21, 31b-23, 33a-20, 64a-3

- C -

Câsi 18a-8, 20b-9
Cebhâr 26a-12, 26b, 26b-19, 27a-10
Cebhe 23b-10, 32b-8, 32b-19, 34a-15, 34b-14, 72a-8, 72a-12
Cebhe-i Esed 32b-8
Cedy 25a-1, 25a, 79b-11
Cedy burcı 6b-7, 6b-10
cellâd-ı felek 13b-3
Cenâhü'l-feres 21b-4
Cevn 16b-6
cevzehr 1b-19, 8b-5
Cevzâ 23a-7, 23a, 26a-12, 31b-22, 32a-5, 32a-6, 32a-12, 44a-19, 48a-12, 48a-13, 48a-19, 48b-3, 51a-14
Cevzâ burcı 4b-1, 4b-8
cezr 9a-5, 9a-6, 9a-8, 9a-10

Cidyân 20a-5
cihân 43a-11
Cudeyy 16a-19

- D -

dâire-i felek-i 'Utârid 10a-15
dâire-i felek-i Şems 12a-3
dâire-i felekü'l-burûc 35a-6
dâire-i mu'addilü'n-nehâr 35a-7
Deberân 22b-17, 23a-5, 31a-19, 31b-9, 31b-17, 65b-12
Deberân Kelbleri 31b-20
Decâce 19a-1, 19a
Delfin 21a-7, 21a-10, 21a
Delv 7a-5, 25b-1, 25b, 51b-12
derece 2a-5, 11b-19, 19a-13, 35b-3, 35b-4, 47b-2, 48a-4, 53b-3, 53b-8, 55a-10, 61b-1, 79b-11
derecât 42b-4, 42b-4
Dervişler çanağı 18a-5
devr 2a-12, 8a-23, 8b-1, 10a-3, 10a-4, 10b-8, 11b-4, 13a-12, 13a-13, 14a-3, 14b-2, 14b-3, 15a-17, 15a-18, 30a-9, 30a-22, 30b-1, 31b-7, 34b-20, 35a-1, 35a-2, 35b-20
devr-i evvel 8b-2
devr-i şânî 8b-2
Dübb-i aşgar 16a-15, 16a
Dübb-i ekber 16b-1, 16b-21, 16b
dünyâ 3a-21, 3a-22, 43a-11, 45a-11

- E -

Edhâ'n-na'âm 27a-4
eflâk 1b-17, 7b-7, 7b-12, 7b-14, 8a-7, 8a-11, 8a-17, 11b-6, 11b-18, 15a-1, 15b-18, 34b-17, 34b-22, 35b-2, 35b-17, 35b-20, 35b-22, 36a-3, 36a-11, 38b-19, 42b-16, 84a-2
eflâk-i seyyârât 8a-9
eflâk-i tedâvir 8a-13
en-Necm 23a-3
el- هـ el-Hamel 31a-2
Erneb 27a-8
Eşâfî 18b-8
Esed 16b-12, 23b-6, 23b, 24a-4, 32b-19, 44a-20, 51a-18, 51b-12, 63a-16, 67a-6, 81a-4, 84a-5
Esed burcî 5a-1, 5a-2, 61b-7
Eşrât 30b-14
evâsî-ı burûc 22b-2
evc-i Şems 13a-1
Evlâd-ı Zibâ 16b-21, 17b-11

- F -

Fahl 31b-20
Fekke 18a-4, 18a-7, 18a, 29b-2
felek 1b-18, 4b-5, 7b-9, 8a-2, 8a-4, 8a-10, 8a-12, 8a-14, 8a-17, 8a-19, 8b-3, 8b-7, 8b-11, 8b-12, 10a-5, 11b-5, 13a-2, 13a-15, 14a-8, 14b-5, 15a-3, 15a-7, 15a-13, 15a-14, 15a-18, 15a-19, 30a-7, 30a-9, 30a-22, 30b-1, 31b-7, 34b-18, 34b-19, 34b-20, 35a-14, 35a-16, 35a-18, 35a-20, 36b-10, 37a-3, 39a-9, 42b-16
felek-i atlas 8a-18, 35b-18
felek-i a'zam 8a-7, 8a-8, 15a-16, 35a-1, 35b-17, 35b-21, 36a-2, 36a-4, 36a-10, 42a-18, 42a-19, 42a-20, 42a-23
felek-i burûc 15b-1, 35a-4, 35a-12, 34b-16, 34b-17
felek-i cevzher 8b-6
felek-i dâire-i Kâmer 8b-16
felek-i esfel 8b-9
felek-i evvel 8b-5, 41b-1
felek-i hâmis 41b-3
felek-i hâricü'l-merkez 8b-7, 10a-6
felek-i hâvî 15a-4, 15a-8, 15a-9, 15a-10
felek-i Kâmer 7b-14, 8a-22, 10a-3, 10b-11, 13a-13, 39a-9
felek-i kevâkib-i şâhite 15b-1
felek-i küllî 10a-8
felek-i mâyl 22b-3
felek-i Mirrih 8a-2, 11b-2, 13a-10, 13a-13, 14a-2, 14a-5
felek-i müstakîl 34b-17
felek-i Müşteri 13a-11, 14a-1, 14a-5, 14b-2
felek-i râbi' 11b-16, 41b-3
felek-i sâbi' 41b-5, 41b-5
felek-i sâdis 41b-4
felek-i şâliş 8b-6, 41b-2
felek-i şânî 8b-5, 41b-2
felek-i şevâbit 8a-9, 14b-2, 15a-14, 15a-15, 15a-20, 35b-5, 35b-10
felek-i Şems 8a-1, 10b-6, 10b-8, 10b-11, 10b-12, 11b-1, 11b-6, 11b-12, 13a-12, 35a-2
felek-i tedvîr 8b-1, 8b-7, 10a-5, 10a-6, 110a-9, 11b-7, 11b-8, 11b-9, 15a-2, 15a-3, 15a-5, 15a-6, 15a-7, 15a-11
felek-i tedvîr-i merkez 10a-7
felek-i 'Utârid 8a-1, 8a-21, 8b-5, 10a-1, 10a-8, 10a-9, 10b-7
felek-i Zuhal 14a-2, 14b-1, 15a-16
felek-i Zühre 8a-1, 10a-2, 10b-5, 10b-11, 10b-13, 11a-5, 11b-3, 13a-14, 14a-5
felekiyyât 36a-3
felekü'l-eflâk 8a-17, 35b-16

· Femu'l-hût 29b-5, 27a-6

· Ferd 27b-4

· Feres-i A'zam 21b-1, 21b

· Fer'-i Mukdim 32b-23

· Fer'-i Mu'ahhar 33a-5

· Ferg-i Delv-i mukdim 34a-21

· Ferg-i Delv-i mu'ahhar 34a-22

· Ferg-i evvel 34a-21, 34b-2

· Ferg-i şâni 34a-22, 34b-4

· Ferkadân 16a-18, 32b-3

· Fevâris 19a-3

· Fırka 17b-2

- G -

· Ğafr 30a-21, 30b-18, 33a-12, 33a-14

· Ğafre 24a-9, 78a-7

· Ğanâm 17b-5 -

· Ğarib 30a-16

· gök 5a-2, 7a-4, 7b-2, 37a-7, 38a-3, 39b-11, 39b-17, 40b-13, 41a-5, 81b-4

· Ğurâb 28b-2, 28b

- H -

· ħafiyye 15b-14

· Hamel 4a-5, 16a-9, 19a-13, 22b-12, 22b, 35b-7, 44a-17, 46a-7, 46a-8, 47a-4, 64b-5

· Hamel burcı 4a-5, 4a-6, 22b-5, 84a-3

· Hatt-ı İstivâ 33a-9

· Hâmil-i Re'su'l-ğül 19b-1

· ħâric-i merkez 8a-12, 8b-6, 10a-5

· ħâricü'l-merkez-i şâni 10a-7

· ħâricü's-şüret 16a-9

· Hârisü's-semâ 17b-13

· Hârisü's-şimâl 17b-13

· Havvâ 20a-8, 20b, 20b-1, 20b-8, 20b-11

· Havz 16b-15

· Haytü'l-kettân 25b-15

· Hayye 20b-1, 20b-4, 20b-10

· ħaziz 10a-9

· Heḳ'a 26b-2, 31b-22, 33b-11, 66b-8

· Hen'a 32a-4, 33a-1, 33b-17, 68a-3

· Hımareyn 23b-4

· Hışâr 27b-5, 28b-11

· hilâl 30a-3, 42b-15

· Hût 25b-5, 25b-12, 25b, 29b-3, 29b, 34b-9, 61a-2, 61b-1

· Hût burcı 7b-1, 7b-3, 34b-7

- İ -

· İklil 24b-2, 29b, 31a-17, 33a-21, 33a-22, 56b-7

· İklil-i Cenûbî 29b-1

· İklil-i Şimâlî 18a-4, 29b-2

· İnâk 16b-5, 16b-6

· inkılâb-ı şayfî 35a-15

- K -

· kadr-i evvel 18a-3, 20a-4, 26b-4, 26b-6, 27a-1, 27b-15, 27b-11, 28a-5, 29b-6

· kadr-i şâlis 20b-3, 22a-9, 28b-4

· kadr-i şâni 19b-6

· Kafzât-ı Zibâ 16b-10

· Kafze 16b-10, 16b-11, 16b-19

· Kâhil-i Esed 32b-15

· Kâ'id 16b-4, 16b-18

· kâ'inât 42a-2, 42a-3, 43a-20, 52b-10, 56a-2, 61a-10

· Kalb 31b-21, 33b-2

· Kalbü'l-'akreb 24b-3, 33b-4

· Kalbü'l-esed 28a-8, 32b-21

· Kamer 2a-6, 2a-12, 2a-15, 2a-17, 4a-6, 4a-9, 4b-8, 4b-12, 5a-2, 5b-5, 5b-10, 6a-2, 6b-4, 6b-10, 7a-5, 7b-3, 8a-19, 8a-20, 8a-23, 8b-3, 8b-8, 8b-9, 8b-11, 8b-13, 8b-14, 9a-1, 9a-2, 9a-3, 9a-4, 9a-5, 9a-6, 9a-7, 9a-8, 9a-9, 9a-11, 9a-13, 9a-16, 9a-17, 9b-2, 9b-9, 9b-12, 9b-14, 9b-15, 10b-3, 11b-17, 11b-20, 11b-21, 12a-1, 12a-6, 30a-2, 30a-7, 30a-10, 30a-12, 30b-1, 30b-4, 31a-19, 31a-23, 31b-2, 32a-15, 49b-7, 51a-2, 51a-3, 51a-14, 51b-12, 55a-12, 61b-7, 62a-14, 62b-1, 62b-2, 62b-5, 62b-7, 62b-8, 63a-5, 64a-3, 64b-4, 65a-11, 65b-12, 66b-8, 68a-3, 69a-4, 69a-9, 69a-10, 72a-1, 72a-6, 72a-8, 72a-12, 72b-7, 72b-8, 73b-2, 73b-2, 75a-9, 75a-10, 76a-10, 77a-6, 77a-13, 78a-7, 79b-1, 79b-6, 80b-1, 80b-8, 81b-1, 83b-1, 84a-4, 84a-5, 84b-1, 84b-4, 85a-5, 86a-5, 87a-1, 87b-2, 88a-1, 88a-13, 88a-17, 88b-2, 89a-2, 89a-10, 90a-9

· Kantûrus 16a-2, 28b-5, 28b-16

· karn 42b-1, 42b-11

· karn-ı Hamel 30b-10

· Karḥa 17b-1

· Kâs 28a-10

· Kavs 24b-5, 25a, 33a-13, 33b-10, 57a-7, 76a-17, 89b-4

· Kavs burcı 6b-1, 6b-4

· Kaykavus 17a-8, 17b, 19a-7

· Kaytus 26a-6, 26a, 26b-11

· Kebinü'l-esed 16b-19

· Keffü'l-cezmâ 26a-8

· Keffü'l-ḥazib 19a-9, 19a-11, 19a-14, 26a-9

· Kelb 27b-2, 27b-14, 27b-14, 27b-16, 28a-4

· Kelb-i aşgar 27b-10, 28a

· Kelb-i ekber 27b-12, 27b, 28a-3

· Kelb-i Mukdim 27b-10

· Kelbeyn 23a-5

· Kelbü'r-râ'i 17b-4, 20b-9, 20b-10

keri 7b-9, 7b-13, 11b-1, 36a-13, 38b-20
 kevâkib 2a-16, 8b-13, 8a-15, 11b-15, 15a-1, 15a-2, 15a-4, 15b-9, 15b-10, 15b-11, 15b-12, 15b-13, 15b-14, 15b-19, 16a-4, 16a-5, 16a-13, 16a-16, 16a-17, 17a-10, 18a-8, 18a-9, 19a-8, 20a-9, 20a-10, 20a-11, 20b-4, 20b-5, 20b-12, 21a-2, 21a-7, 21a-13, 21b-2, 21b-5, 21b-6, 22a-4, 22a-10, 22a-11, 22a-12, 22a-14, 22a-15, 22b-4, 22b-12, 22b-14, 22b-17, 23b-1, 23b-6, 23b-13, 24a-10, 24b-5, 25a-1, 25b-13, 26a-1, 26a-3, 26a-4, 26a-6, 26a-12, 26b-9, 27a-6, 27a-8, 27b-12, 28a-3, 28a-10, 28b-1, 28b-2, 28b-5, 29a-5, 29a-6, 29b-1, 29b-3, 29b-7, 29b-8, 29b-10, 34b-21, 34b-22, 35b-6, 35b-7, 35b-10, 62b-8, 63a-1
 kevâkib-i ħâfiyye 31b-13, 33a-13, 33a-15
 kevâkib-i Kantûrus 29a-5
 kevâkib-i Mekke 17b-9
 kevâkib-i şâhite 15a-19, 15a-20, 15a-22, 15a-23, 15b-6, 15b-7, 15b-17, 30a-12, 30b-2, 30b-3
 kevâkib-i seyyâre 15b-21
 kevkeb 1b-18, 8b-9, 11a-3, 11a-9, 11a-10, 11b-6, 13b-2, 16a-8, 16a-15, 16b-1, 16b-15, 17a-1, 16a-16, 16a-17, 16a-18, 16b-2, 16b-3, 16b-4, 16b-5, 16b-6, 16b-7, 16b-9, 16b-11, 16b-13, 16b-18, 16b-19, 17a-2, 17a-3, 17a-4, 17a-5, 17a-6, 17b-1, 17b-2, 17b-4, 17b-7, 17b-12, 18a-2, 18a-4, 18a-6, 18a-9, 18b-5, 18b-7, 18b-8, 18b-12, 19a-2, 19a-7, 19a-9, 19b-4, 19b-5, 17b-5, 17b-10, 17b-11, 18b-4, 20a-3, 20a-4, 20a-5, 20a-6, 20b-3, 20b-8, 20b-9, 21a-3, 21a-8, 21b-7, 21b-8, 22a-5, 22a-8, 22b-1, 22b-5, 22b-8, 22b-9, 20b-2, 20b-7, 21a-4, 21b-3, 21b-4, 22a-8, 22b-10, 22b-18, 23a-2, 23a-3, 23a-4, 23a-8, 23a-10, 23b-3, 23b-4, 23b-8, 23b-9, 23b-10, 24a-2, 24a-3, 24a-5, 24a-9, 24a-11, 24b-1, 24b-2, 24b-4, 24b-8, 24b-9, 24b-11, 24b-12, 24b-14, 24b-15, 25a-3, 25a-4, 25a-5, 25b-2, 25b-5, 25b-6, 25b-7, 25b-9, 26a-2, 26a-8, 26a-9, 26a-11, 26b-1, 26b-4, 26b-5, 26a-10, 27a-5, 26b-7, 26b-10, 26b-11, 26b-12, 26b-13, 26b-14, 27a-1, 27a-8, 27b-2, 27b-3, 27b-4, 27b-5, 27b-10, 27b-14, 27b-16, 28a-5, 28b-3, 28b-9, 28b-10, 28b-11, 28b-12, 29b-5, 30b-9, 30b-13, 30b-19, 31a-2, 31a-3, 31b-12, 31b-20, 31b-23, 32a-15, 31b-19, 31b-21, 32a-20, 32b-3, 32b-8, 32b-9, 32b-13, 32b-18, 33a-6, 33a-7, 33a-9, 33a-17, 33a-18, 33a-21, 33a-23, 33b-2, 33b-3, 33b-8, 33b-13, 33b-18, 33b-19, 33b-22, 34a-5, 34a-10, 34a-16, 34a-23,

34a-23, 34b-7, 34b-18, 34b-20, 34b-19, 35b-9, 35b-18, 48b-3, 55a-13

kevkeb-i Cevzâ 27b-13
 kevkeb-i Cûdâ 17a-9, 17b-4
 kevkeb-i ħafî 33b-19, 34a-1
 kevkeb-i Zühre 11a-6
 kevkebetü's-semekeyn 25b-12
 Kılâş 31b-21
 Kıt'atü'l-feres 16a-1, 21a-12, 21b
 Kubbe 29b-2
 Kurĥa 17b-1
 kuṭb 15a-18, 34b-19, 35a-5
 kuṭb-ı cenûbî 35b-19
 kuṭb-ı dâ'ire-i burûc 15a-19
 kuṭb-ı felekü'l-buruc 35a-22
 kuṭb-ı mu'addilü'n-nehâr 16a-19
 kuṭb-ı şimâl 29b-11, 29b-12, 35b-19
 kürre-i arz 15b-16
 kürre-i nâr 8a-22, 36a-11
 Kürsîyü'l-cevzâ 27a-3, 27a-9

- M -

mâh 36a-11, 72b-10
 maĥak 9b-7
 Maĥbûz 32a-14, 32a-15
 Mebsût 32a-14, 32a-15
 Mecerre 20b-12, 27b-2, 33b-13, 33b-14, 33b-14, 33b-15, 43a-2
 medd 9a-2, 9a-4, 9a-7, 9a-8, 9a-9, 9a-10
 Melisâ 32a-7
 menâzil 8a-7, 30b-4, 31a-18, 31a-22, 31a-23, 31b-8, 62b-5
 menâzil-i Kâmer 22b-12, 22b-17, 24a-3, 25b-11, 26b-3, 62b-5,
 menâzil-i Yemâni-i Ğafr 30a-21
 Menkibü'l-cevzâ 26b-4
 Menkibü'l-feres 21b-4
 menzil 1b-19, 2a-6, 2a-12, 2a-13, 2a-15, 30a-2, 30a-10, 30a-11, 30a-13, 30a-16, 30a-17, 30a-18, 30b-1, 30b-8, 30b-15, 31b-2, 31b-4, 31b-5, 31b-6, 31b-8, 31b-9, 32a-15, 44a-3, 62b-3, 62b-6, 63a-5, 63a-7, 64a-3, 65a-11, 65b-12, 66b-1, 66b-8, 68a-3, 69a-4, 70b-3, 72a-1, 72a-6, 72a-8, 72a-12, 73b-2, 75a-9, 76a-10, 77a-1, 77a-6, 78a-1, 78a-4, 78a-7, 79a-7, 79b-1, 79b-6, 80b-1, 80b-8, 81a-6, 81b-1, 82a-7, 83b-1, 84a-21, 84b-1, 84b-4, 85a-1, 85a-5, 85b-4, 86a-5, 86b-2, 87a-13, 87b-2, 88a-1, 88a-14, 88a-17, 88b-2, 89a-2, 89a-2, 89a-5, 90a-1
 menzil-i Ahbiye 84b-1
 menzil-i 'Avvâ 76a-10
 menzil-i Belde 88b-2

menzil-i Bula' 87b-2
 menzil-i Buṭayn 64a-3
 menzil-i Cebhe 72a-8
 menzil-i Deberān 65b-11
 menzil-i Ġafre 78a-7
 menzil-i Hek'a 66b-8
 menzil-i Hen'a 68a-3
 menzil-i İklil 80b-1
 menzil-i Kalb 80b-8
 menzil-i Kamer 30b-4
 menzil-i Mu'ahhar 86a-5
 menzil-i Muḳaddem 85a-5
 menzil-i Ne'ayim 87a-1
 menzil-i Neşre 70b-3
 menzil-i Rişā 88a-1
 menzil-i Şārfe 75a-9
 menzil-i Simāk 77a-6
 menzil-i Su'ūd 83b-1, 84a-5
 menzil-i Süreyyā 65a-11
 menzil-i Şāmi-i Şerateyn 30a-21
 menzil-i Şerateyn 63a-4
 menzil-i Şevle 81b-1
 menzil-i Tarfe 72a-1
 menzil-i Zābih 89a-10
 menzil-i Zirā' 69a-4
 menzil-i Zubānā 79b-1
 menzil-i Zübre 73b-2
 Mer'et-i Müselsele 22a-1, 22a
 merkez 8a-11, 8a-12, 8a-22, 10a-1, 10b-6, 11b-2,
 11b-5, 12a-9, 13a-11, 14a-3, 15a-17, 35a-5
 merkez-i 'ālem 8a-11, 8a-12, 10a-1, 10b-6, 11b-2,
 11b-6, 13a-11, 14a-3, 15a-17, 35a-5
 merkez-i arz 35b-10
 merkez-i Şems 35a-3
 Metnū'l-feres 21b-5
 Mınkarū'l-ğurāb 28b-3
 mınṭakatū'l-burūc 16a-7, 16a-11, 22a-11, 26a-1,
 30b-3
 Micmere 29a-6, 29b
 miḥver 15b-1
 Mınkar-ı Decāce 20b-12
 Mirriḥ 11b-17, 13a-10, 13b-2, 52b-5, 61b-7, 64b-
 10, 65a-22, 67a-6, 67a-7, 72b-8, 84a-4
 Mirzem 27b-14
 Mirzemū'l-'abūr 27b-3
 Mizān 15b-23, 24a-10, 24a, 33a-13, 44a-22, 54a-8,
 54a-9, 55a-10, 55b-7
 Mizān burcı 5b-9, 5b-10
 mu'addilū'n-nehār 35a-6
 Muḥallifin 27b-6, 27b-9, 28b-12
 Muḳdimū'l-feres 21a-12
 Mültehib 17a-8

Mümsikū'l-'inān 16a-4, 20a-1, 20a
 Münāfiḳ 10b-1
 Mürvī 24b-16
 Müşelleş 22a-7, 22a
 Müştereke-i Delv 21b-6
 Müşteri 11a-4, 11b-18, 14a-1, 47b-6, 48a-5, 49b-3,
 55b-7, 55b-8, 58a-3, 58a-7, 58a-8, 61b-7, 62a-
 7, 63a-16, 73b-6, 79a-2, 80b-5, 89a-3

- N -

naḥs-ı asgar 13b-2
 naḥs-ı ekber 14b-6
 Nācid 26b-5
 Nakḳār 17b-6
 Na'ş 16a-17, 16b-3, 16b-5
 Nāḥ 16a-9, 22b-10
 Ne'āmāt 26a-10
 Ne'ayim 32a-13, 33b-12, 33b-18
 Ne'ayim-i Şādire 24b-13, 33b-14
 Ne'ayim-i Vāride 24b-10, 33b-13
 Nehr 26b-9, 27a-1, 27a-3, 27a-5, 27a
 Nesāk-ı Yemānī 20b-6
 Nesāk-ı Şāmi 20b-5
 Neşre 32a-19, 34a-4
 Nesr-i Tāyir 20b-12, 21a-1, 21a-3, 21a-5, 21a-7
 Nesr-i Vāḳi' 18b-5, 21a-5, 33b-4
 nev' 30a-18, 30a-19, 30a-20, 31a-15, 31b-16, 32a-
 3, 32a-12, 32a-17, 32a-18, 32b-1, 32b-5, 32b-
 11, 32b-16, 32b-22, 33a-4, 33a-11, 33a-19,
 33b-1, 33b-6, 33b-10, 33b-16, 33b-21, 34a-3,
 34a-8, 34a-14, 34a-20, 34b-3, 34b-6, 34b-12,
 34b-14
 nişf-ı mınṭakatū'l-burūc 15b-21
 Nizām 26a-10
 nokta-i felekū'l-burūc 35a-10
 nokta-i inḳilāb-ı şayfī 335a-11, 35a-13
 nokta-i inḳilāb-ı şitevi 35a-11, 35a-17, 35a-19
 nokta-i i'tidāl-i ḥarifi 35a-8, 35a-15, 35a-17
 nokta-i i'tidāl-i rebī'i 35a-8, 35a-13, 35a-19
 nokta-i mu'addilū'n-nehār 35a-9
 nücüm 5b-5, 6a-3

- P -

peyk-i felek 9b-13

- R -

Rafız 17a-2
 Rā'i 17b-3, 20b-8
 Rākış 18a-8
 Rākib 30a-16
 Rāmiḥ 18a-2
 Ravza 20b-7
 Re's-i 'Akreb 33a-21, 33a-22
 Re'su'l-ğül 19b-5
 Rielū'l-cebbār 26b-6

Rimāl 27a-6

Riṣā 30a-22, 34b-7, 34b-8

Rub' 17a-3

- S -

Sa'd-ı asgar 11a-3, 11a-4

Sa'd-ı Bula' 25b-7, 25b-11, 32b-7, 34a-5

Sa'd-ı ekber 14a-9

Sa'd-ı Zābih 25a-3, 25b-11, 32b-2, 33b-18, 33b-22

Sa'dü'l-aḥbiye 25b-9, 25b-11, 34a-15

Sa'dü'l-bāri' 21b-8

Sa'dü'l-behāyim 21b-7

Sa'dü'l-matr 21b-8

Sa'dü'l-melik 25b-6

Sa'dü's-su'ūd 25b-7, 25b-11, 32b-12, 34a-10

Sagire 23b-7

Sākū'l-esed 24a-7

Sākibü'l-mā 25b-1

Şannāc 17b-6

Şarfe 16b-11, 16b-17, 23b-11, 24a-1, 32b-18, 32b-19, 33a-9, 34b-4, 75a-9

saḥ 8a-20, 13a-10, 14a-1, 15a-15

saḥ-ı a'lā 8a-20, 10a-2, 11b-2, 11b-12, 13a-11, 14a-1, 14b-1, 15a-16

saḥ-ı ednā 10a-3, 11b-3, 13a-11, 14a-2, 14b-2, 15a-16

saḥ-ı esfel 8a-21, 11b-12

sāzende-i felek 11a-9

Sebu' 28b-8, 29a-5

Sefine 28a-3

sehābiyye 15b-14

Sehm 20b-11, 20b

sehr 42b-2, 42b-15, 42b-21

Selsele 21b-3

semāvāt 36b-5, 39a-11, 40b-15

semā 3b-2, 9a-3, 9a-4, 9b-5, 12b-14, 28b-14, 29a-1, 30b-11, 31a-7, 38a-10, 39a-23, 39b-8, 41a-6, 41b-22, 57a-7

Semā-i Neyyih 29a-5

semāviyye 38b-2, 38b-3, 54a-8

sene-i Şemsiyye 30a-4

Seng-püşt 18b-12

Senām-ı Nāke 19a-10

Seretān burc 4b-10, 4b-12

Serü'l-envā 30b-23

Serir-i Na'ş 16b-14

şevābit 8a-15, 18a-2

Sevr 4a-9, 22b-14, 23a-6, 23a, 31b-12, 31b-14, 35b-7, 44a-18, 46a-13, 47a-3, 47a-10, 47b-2, 48a-1, 48a-3, 55a-11, 55b-7, 81a-4, 84a-4

Seyfiyye 28a

Seyfü'l-cebbār 26b-5

seyyāre 8a-15, 8a-16, 15a-13, 22b-3, 55a-13

Simāk 24a-7, 33a-5, 34b-13, 77a-6

Simāk-ı A'zel 24a-6, 30a-21, 33a-5, 33a-7, 33a-9

Simāk-ı Fsed 33a-8

Simāk-ı Rāmiḥ 17b-13, 18a-2, 24a-6, 33a-6, 33a-7

Sulḥafat 18b-4, 18b-11, 18b

Süheyl 27b-2, 27b-7, 27b-8, 27b-12, 27b-13, 28a-5

Sünbüle 5b-1, 23b-12, 24a, 44a-21, 52b-15, 52b-16, 53b-3, 53b-8

Sünbüle burc 5b-5

Şüreyyā 22b-17, 23a-2, 23a-3, 31a-2, 31a-3, 31a-4, 31a-9, 31a-14, 31a-15, 31a-17, 31a-18, 31a-22, 31b-10, 31b-12, 33b-2, 65a-11

- Ş -

Şāmī 30a-16

Şehā 16b-6

Şelyāk 18b-4

Şems 2a-1, 2a-4, 8b-10, 9a-1, 10a-14, 11b-1, 11b-7, 11b-8, 11b-9, 11b-14, 11b-15, 11b-16, 11b-20, 11b-21, 11b-22, 12a-4, 12a-7, 12b-1, 12b-2, 12b-6, 12b-7, 12b-8, 12b-10, 12b-12, 12b-13, 12b-15, 12b-16, 12b-18, 12b-20, 12b-23, 13a-3, 13a-9, 19a-13, 30b-12, 34b-16, 34b-22, 35a-14, 35a-16, 35a-18, 35a-20, 36a-5, 36a-10, 42a-22, 43a-1, 43a-2, 44a-15, 44a-17, 44a-18, 44a-19, 44a-20, 44a-21, 44a-22, 46a-7, 46a-8, 46a-9, 46a-13, 46a-19, 46a-21, 46b-10, 46b-11, 47a-2, 47a-3, 47a-4, 47a-5, 47a-10, 48a-3, 48a-12, 48a-13, 48a-14, 48a-19, 49a-5, 50a-1, 50a-2, 50a-5, 50a-10, 50b-17, 51a-6, 51a-18, 51a-20, 51a-23, 51b-12, 52b-15, 52b-17, 53b-3, 53b-8, 54a-8, 54a-9, 54b-1, 55a-10, 55b-7, 55b-11, 55b-12, 55b-14, 57a-7, 57a-8, 61a-2, 61a-3, 61b-1, 62a-12, 62b-1, 62b-2, 62b-7

Şeraṭeyn 22b-9, 22b-11, 30b-7, 30b-9, 31a-20, 31a-22, 63a-7

Şeretān 23b-1, 23b, 23b-9, 30b-6, 33a-16, 44a-19, 50a-1, 50a-3, 50a-10, 50b-17, 51a-6, 67b-2, 67b-4

Şevle 24b-4, 32a-4, 33b-7, 33b-6, 33b-13

Şi'ra'l-yemānī 27b-15

Şi'ra'l-'abūr 27a-12, 27b-14

Şi'ra'l-gumeysā 27b-11, 28a-8

Şi'ra'ş-şāmī 27b-11

Şucā' 28a-7, 28a, 28b-2, 28b-3

Şükr 36b-1

- T -

Tābi' 16b-11

Tābi'-i Şüreyyā 23a-1, 31b-13

Tācü'l-cevzā 26b-7

· Tâli' 30a-15
 · Tâli'ü'n-necm 23a-1
 · Tarf 23b-9, 32b-2
 Tarfe 23b-4, 32b-2, 34a-10, 72a-1, 72a-6
 Tevâbi'-i 'Ayyuk 20a-7
 · Tev'emeyn 28a-2
 Tev'emân 23a-7
 Tinnin 17a-1, 17a-4, 17a-7, 17a, 18b-2, 18b, 20b-10

- U -

'Ukâb 21a-1, 21a
 'Ukûd 21a-9
 · 'Unuku'l-hayye 20b-3
 'Utârid 10a-1, 10a-4, 10a-7, 10b-1, 10b-3, 10b-4, 11b-17, 66b-4, 72a-6, 76b-4, 84a-3

- V -

vasat 7b-9, 8a-11, 8a-13, 8b-4, 8b-5, 9a-3, 9a-14, 9b-5, 11b-5, 12b-14, 16b-5, 19a-9, 30b-11, 31a-7, 34a-16
 Verekü'l-esed 33a-3
 Vezn 28b-12

- Y -

Yek-pâ 18b-9
 Yemâni 30a-17
 yıldız 8a-16, 8a-18, 8b-11, 10b-2, 11b-16, 12a-5, 18a-1, 18b-2, 19a-3, 26b-15, 31a-3, 32a-6,

32a-7, 32a-8, 32a-14, 33a-1, 34b-9, 36b-1, 36b-2, 43b-15, 47a-2

- Z -

Zâbih 25a-4, 33b-22
 Zalim 27a-5, 27a-6
 Zaneb 23b-11, 55a-13
 Zaneb-i Delfin 21a-8
 Zanebeyn 17a-5
 Zanehü'l-esed 23b-11
 Zâtü'l-kürsî 19a-4, 19b
 Zer 32a-7
 Zerâ' 28a-1
 Zerâ'-ı Mabkûz 28a-1
 Zevâyibü'l-ccvzâ 26b-8
 Zihâ 16b-16, 16b-20, 17b-10
 Zirâ' 32a-13, 32a-15, 32b-19, 69a-4
 Zirâ'-ı Esed 32a-13
 Zirâ'-ı Mabsût 23a-10
 Zubânâ 31a-1, 33a-17
 Zuhal 11b-18, 13b-3, 14b-1, 14b-6, 14b-9, 48b-4, 66a-11, 72b-8, 79b-6, 80a-4, 84a-4
 Zübre 23b-10, 32b-12, 32b-15, 32b-18, 32b-19, 34a-20
 Zühre 10b-5, 10b-9, 10b-10, 10b-11, 11a-1, 11a-7, 11a-10, 11b-18, 14b-10, 48a-1, 48a-5, 55a-9, 55a-11, 55a-13, 55b-7, 63a-14, 68a-8, 72b-7, 73b-6, 80b-5, 84a-4

SOURCES OF ORIENTAL LANGUAGES & LITERATURES

Edited by Şinasi Tekin & Gönül Alpay Tekin

Published at Harvard University
Department of Near Eastern Languages and Civilizations

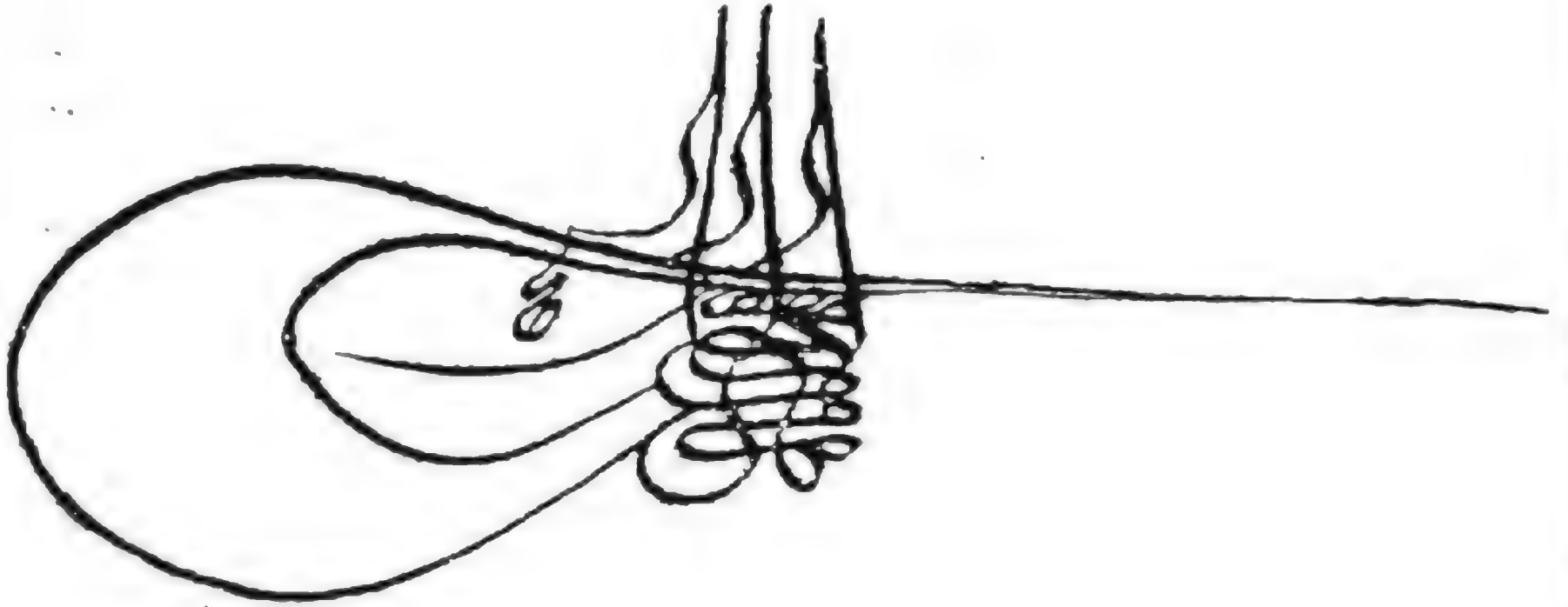
1. *The Uighur Translation of Sthiramati's Commentary* by Şinasi TEKİN (231 pages, 1970)
2. *Menāhicü'l-inşā, The Earliest Ottoman Chancery Manual* by Şinasi TEKİN (158 pages, 1971)
3. *Ahmed-i Dā'i and His Çengnâme* by Gönül Alpay TEKİN (58 pages, 1973)
4. *Şaltuk-nâme, The Legend of Şarı Saltuk, Facsimile with critical Analysis and Index* by F. İZ & Gönül A. TEKİN (7 parts, 1287 pages, 1973-84)
5. *Heşt Bihişt, The Tezkire by Sehl Beg*, by Günay KUT (423 pages, 1978)
6. *The Book of Advice, The Earliest Ottoman Version of Kābūsnâme*; text in facsimile from the unique 14th Century Ms. by Eleazar BIRNBAUM (264 pages, 1981)
7. *Maḥmūd el-Kāşgarī, Compendium of the Turkic Dialects (Divanü Lügāt-it-Türk)*. Edited and translated with Introduction and Indices by Robert DANKOFF in coll. with James KELLY. Part I:xxii+416 pages, 1982. Part II:iv+381 pages, 1984. Part III: 337 pages, 1985
8. *Shaikh Jamālī Dihlavī, Maṣnawī Mir'at ul Ma'ānī (Persian text)* by Hameed-ud Din [Edition has been prepared by Gönül Alpay TEKİN, 30, lxxvix pages, 1984]
9. *Kanūn-nāme-i Sultānī li-'Azīz Efendi* by Rhoads MURPHEY (x+82 pages, 1985)
10. *'Alāuddawla Simnānī, Opera Minora (Persian & Arabic texts)* W. M. THACKSTON, Jr. (xxxi+263 pages, 1988)
11. *The Seyahatname of Evliya Çelebi, Facsimile of TS Bağdat 304: Part 1 [1^a-106^a]* by Fahir İZ (14+215 pages, 1989)
12. *The Seyahatname of Evliya Çelebi, Index [Part I]* edited by Şinasi TEKİN and Gönül Alpay TEKİN (241 pages, 1989)
13. *Munyatu'l-ghuzāt, A 14th Century Mamluk-Kiptchak Military Treatise* by Kurtuluş ÖZTOPÇU (iv+223 pages, 1989)
14. *An Evliya Çelebi Glossary, Unusual, Dialectal and Foreign Words in the Seyahatname* by Robert DANKOFF (131 pages, 1991)
15. *Şem' ü Pervāne, Feyzī Çelebi, A Seventeenth Century Ottoman Meşnevi in Syllabic Meter; Text, Interpretation and Facsimile* by Gönül Alpay TEKİN (157 pages, 1991)
16. *Çengnâme, Ahmed-i Dā'i, Critical Edition and Textual Analysis* by Gönül Alpay TEKİN (502 pages, 1992)
17. *Vāḥidī's Menākīb-i Hvoca-i Cihān ve Neṭice-i Cān, Critical Edition and Analysis* by Ahmet T. KARAMUSTAFA (293 pages, 1993)

18. **Zahirudin Muhammad Babur Mirza, *Bâburnâma***, Chaghatay Turkish Text with Abdul-Rahim Khankhanan's Persian Translation; Turkish Transcription, Persian Edition and English Translation by W. M. THACKSTON, Jr. (Along with Maps, Charts, Annotations and Indices) Part I: 1-245, Part II: 246-537, Part III: 538-904 (1993)
19. **The Seyahatname of Evliya Çelebi**, Facsimile, Part 2: 106^b-217^b by F. İZ (p.216-438, 1994)
20. **Ottoman Dervish Costume**, by Nurhan ATASOY (ca. 500 pages, 1995)
21. **Old Turkish and Persian Inter-Linear Qur'an Translations I: *An Inter-linear Translation of the Qur'an into Khwarazm Turkish***, Introduction, Text, Glossary and Facsimile (Part I: Introduction and Text) by Gül den SAĞOL (410 pages, 1993)
22. **Old Turkish and Persian Inter-Linear Qur'an Translations II: *An Inter-linear Translation of the Qur'an into Old Anatolian Turkish***, Introduction, Text, Glossary and Facsimile (Part I: Introduction and Text) by Esra KARABACAK (396 pages, 1994)
23. **Cemâli. Hayatı, Eserleri ve Dîvânı**. Critical Edition with Facsimile by İ. Çetin DERDİYOK (170 pages, 1994)
24. **Khwandamir. Habibu's-Siyar**, Tome Three. Translated and Edited by W. M. THACKSTON. *Part One*: Genghis Khan - Amir Temür, p. xxx, 1-306. *Part Two*: Shahrugh Mirza - Shah Ismail, p. 307-697 (1994).
25. **Sources and Studies on The Ottoman Black Sea, I. The Customs Register of Caffa, 1487-1490**, by Halil INALCIK. [Osmanlı Karadeniz'i Üzerinde Kaynaklar ve Araştırmalar, I. Kefe Gümrük Bekâyâ Defteri, 1487-1490], p. vii, 1-203 + maps and documents (1995).
26. **Old Turkish and Persian Inter-Linear Qur'an Translations III: *An Inter-linear Translation of the Qur'an into Khwarazm Turkish***, Introduction, Text, Glossary and Facsimile (Part II: Glossary) by Gül den SAĞOL (310 pages, 1995)
27. **Recognition of the Armenian Catholic Community and the Church in the Reign of Mahmud II. (1830)** by Kemal BEYDİLLİ (298 pages, 1995)
28. **Old Turkish and Persian Inter-Linear Qur'an Translations IV: *An Inter-linear Translation of the Qur'an into Old Anatolian Turkish***, Introduction, Text, Glossary and Facsimile (Part II: Glossary: *Section One*, p. 1-384. *Section Two*, p. 385-786) by Esra KARABACAK (1995).
29. **Firdevsî-i Tavîl and His Da'vet-Nâme**. *Interpretation, Transcription, Index, Facsimile and Microfiche* by Fatma BÜYÜKKARCI (277 pages, 1995)

*Back issues of the Sources of Oriental Languages & Literatures
and the Journal of Turkish Studies are available from*

Journal of Turkish Studies
P.O.Box 1447
Duxbury, MA 02331 USA
Tel & Fax: (617) 585 8796

JOURNAL OF TURKISH STUDIES
TÜRKLÜK BİLGİSİ ARAŞTIRMALARI

Edited by
Şinasi TEKİN & Gönül Alpay TEKİN

The Journal of Turkish Studies (TUBA) publishes scholarly studies relating to the Turkish world and to the cultural regions with which the Turks have had relations in the course of their history

The Journal of Turkish Studies appears in parts of varying sizes, with one or more parts making up one volume annually.

Articles, monographs and other studies may be submitted to

The Journal of Turkish Studies
Harvard University
Department of Near Eastern Languages and Civilizations
6 Divinity Avenue, Cambridge MA 02138 USA

Back issues of the Journal of Turkish Studies and those of the Sources of Oriental Languages and Literatures are available from

Journal of Turkish Studies Inc.
P.O.Box 1447
Duxbury MA 02331 USA
Tel & Fax: (617) 585 8796

کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران
تاسیس ۱۳۵۷
۲۰۸
دعوتنامه فرودگن طویل

اورجیون - مسانه شدو مجلده عیاره ایر
نام مؤلف فرودگن طویل
بدنه اورجیون مسانه شدو لوصه تصویر عیاره

۳۶.۲۰۸

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على سيدنا محمد وآله وصحبه
اجمعين. بوقصر فردوسی تاریخ جوینک سکر بوز طغسان و جیحی ساند
شهر بالی کسره بر مقام علونده ساکن اولوب عمری تحصیل معارف کلبه
و خونه بخشنده کجورب علوم ریاضیات مشغول ایمن بوقصر سلطان یارید
خان مجلس شریفینده ذکر اولوب اول مجلسده بولسان اخبار لردن
بری بوقصری مدح ایشک انردخی سعادله برانارین کورسک دیشلر
بنار علی ذلک بوزیاسنی نالیف ایوب حضور عابله اید ایلدم
ناکیم بوجندن معرفتم اشکار اولوب ارباب معارف قدراری قلدن
عالی اول، و بو کتاب دعوت نامه شمس المعارف الصغیردن و مصحف
الکواکبدن و دقائق الحسابدن و پونلردن باعدا محسوب و مصحف دعوت
کتابلردن کیم کائنات ایلکده نادر الو فوعد انلرک عربیسندن و دخی
فارسیسندن ترکی سانه ترجمه ایلدم و بوندن صکره بو کتاب مطالعه این
اخوان روحانی دعا خیردن فراموش انمیرا و اشبو کتاب سکر باب
اوزرینه مشتمل در باب اول حق سبحانه و شفا حضرت علی بو ملکوت ارواحی
نه و جهله را ندی و قاج ملک در و هر برسی نه بو ملک در و وطنلری قنده
آنی بیان ایدر باب ثانی حق سبحا بو افلاکی اون ایکی بروج اوزره خلق
ایدوب ویدی فلکده برر کوکب عظیم خلق ایدوب و هر برسک صغیری
و سیرری و سکلری و منزلی و جوزهری نه مقدار در آنی بیان ایدر باب ثانی
ارواح دعوت ایند سنک طریق نه و جهله در و سیر ایللی نه در ناکیم انگری دعوت
ایده بکک حضرتلری ابر شمه و دعوت اجابت ایدر آنی بیان ایدر باب سراج

شمس بر وجانی سیر ایدر کن هر برجه اولان ارواح کلوب شمس ناظر
اولوب موکل اولور لر آنک دخی دعوتی و طلسمانی و صفتی و جاسوسی
و ترجمانی وار در و آنک دخی اشکالری نچه در و شر ابطری دخی خود
آنی بیان ایدر باب خامس شمس هر کونده قسفی برجه واروب و نه
درجه ده اولد و غن بلدر که دعوت ایلنه بغایت لازمه در باب
سادس ترک بکرمی سکر منزلی بیان ایدوب هر برمنه لده و سه
ملکوتن ارواح ترک قسفی ملکوت لده و اجماع کلوب موکل اولور لر و اول
ملکوت ترک شکلی و هیشی و احکامی و طلسمانی و دعوتی و جاسوسی صورت
کلوب کور بنور لر و ترجمانی نه سکله در و طلسمانی باز بلور کن بکوری
نه در و شر ابطری نچه در آنی بیان ایدر باب سابع ملکوت که
مغربین در آنک دخی دعوتی و شر ابطری و بکوری و مندی لرین
بیان ایدر باب شمس ترک بکرمی سکر منزلی بر آیده و در ایدوب
هر منزله قسفی کون کلور و اول منزله لک سعد و کشتن بلدر و باز بر اجماع
برکند اگر دعوت و اگر ناهجیات و اگر طلسمانی و اگر دخی و سایر فی الجمله
احمال که هر نه باز منق و بلدر ترک ساعتین و منزله ک و سعد و کشتن
و بوندن ماعد اکو اکب سندن کن احوالی جمیع اعمالی صحیح اولما زانما
جمیع اعمالده ترک احوالی بلنک لازمه در باب اول حضرت شیخ علی تبرانی
روایت ایدر ابراهیم خنودین اولدخی روایت ایدر محمد بن عثمان اولدخی
روایت ایدر علی ابن ابوبکر دن اولدخی روایت ایدر یونس ابن عیین
اولدخی روایت نصیر طوسیدن اولدخی روایت ایدر جعفر صادق دن اولدخی
روایت ایدر ابو علی سینا دن اولدخی روایت ایدر یوزر جمهر حکیمدن
اولدخی روایت ایدر بو حنایکیمدن اولدخی روایت ایدر هر حکیمدن
اولدخی روایت ایدر یحیاس حکیمدن اولدخی روایت ایدر علم طم هندیدن

اولدخی روایت ایدر ادر حسن انبساط دین که بوجله علو کث استنادیدر
دوخی بوجله علم دعوت کث و طلسا کث استنادیدر رضوان ایدر عظیم
دیشلر در کیم حق تعالی حضرت لری بوعالمی وجوده کنوردی و اچکنده ارواحی
و جنلری دخی ناری نور دن خلق ایلدی و زفات آتشدن یارندی دخی
آدم یونخلانن عیار دن خلق ایلدی نور نیا خلق انسان من صلصال
کالغفار و خلق الحیات من مارج من مارا صلصال دیو غبار لطیف دیرلر
ترکیده قصور غافار سیده باد سحایچه دیرلر و دخی مارج دیو آتش یاکشد
درر مثلا بر آتش بازکن یانی درلور درلور اولور بوندن معلوم اولدیک
بعضی یانیک بعضی یانیک اوزر بر مرتبه سی وارد در ایلدی حق تعالی
ارواحی دخی مختلف یاردی مثلا بعضی ارواح مسلماندر و بعضی
ارواح جهوددر و بعضی ترسا و بعضی نصرانی و بعضی اقباب پرست
و بعضی بت پرست و بعضی آتش پرست و بعضی یزدان پرست در
دخی ارواح کث اچکنده ملکری وارد در اول ملکرت دخی وزیر لری
و قاضیلری و در سمری و محاسبیلری و خطیبیلری و جاسوسلری
و ترجمانلری وارد در دخی مقاملری دخی مختلفدر بعضیلری هواده و بعضیلر
بر آتشد و بعضیلری بوج طاعلرده و بعضیلری غراب دکر مثلا اچکنده
و بعضیلری حماده اولورلر و بعضیلری دخی در بارده و بعضیلری بلوطلر
و بعضیلری متغایرلرده و بعضیلری صوبوثرننده و بعضیلری او جاقلرده
و فرملرده و اسکی یانق برلرده اولورلر و بعضی از واطلر دخی موکللر
بعضی ارواح و خوشه و بعضی طپوره و ارسلانلره و از دماره و برنجی
جانه و لرده و بعضی ارواح دخی بکری جانه و لرده و بعضی ارواح دخی ناف
طاعنده عجایب و غایب برلرده اولورلر و بعضی ارواح دخی بناره
و سجد تر نعلره موکللر در کعبه تریف و حدس تریف و بدنه نوره و مکان

و مکان مبارکه که در کبی ارواح ایل مخلوق بر آدم بر کفاده حسنه اوله
اول مکانک موعظت بنی صاحب دعوت اوله کسسه دعوت ابدوب و عهد نام
سلیمانی ابو قیوب قسم ویره اول حسنه نک شفا سی کچون منلا دعوتده
یا صاحب النور و احکام دبوب قسم ویره قسملری زبل نخابده ذکر
اول نور و صاحب طبیعت اوله مناسبتد مجد را دعوت ترکیب ابدوب
قرات ابدو حکایت صفحه النار شهوت ابو علی سبنا ابدو آدم منور
مقصده کنور شد و کیم حق تعالی قوم قنقی باز نردن مقدم بر شخص
بار تدی کیم آرد صفحه النار و در انکث شکل شوبل ابدی کیم باشی آدم
باشی کبی و ایکی الی آدم الی کبی و ایکی باغی آدم باغی کبی اما باشندن
اباغنه د کین آدم یوزی کبی النده و اباغنه و فرنده و باشند
فی الجله درت بکت یوزی وار و هر یوزنده آدم کبی کوزی و فاشی
و بورنی اغزی و ارایدی حق تعالی آن اود ایل هوادن خلق انمش
ایدی صوابله خاک که فار شماسیدی حق تعالی انما طغوز یوز بکت
بل عروردی بر صفحه النار اند شتابه مناجات ابدوب ابدی کیم
الهی و مولای بو عبد کی با کتز باز نکت بکار مونس و بولد اش بود
کیم انکله انیس طوطم حق تعالی دعاسن قبول ابدوب اول مناجانی
نفسندن بر نور ظاهر اولوب بردشی صفحه النار خلق اولندی
و یوزله آدم نفسی کبی نفس و یر بلوب جماع ایلد بلر دیشی عالم
اولوب بر مدندن حکم درت بکت او غلان طوغودی طغوز یوز
بکت بلر اچنده صفحه مجامعت کیم ابدی نسلی اوردی و صفحه نکث
نسلی دنیا یوزنی طوغودی و صفحه فنا به وار دی خاک و باد اولدی
اوست و قویچه جو نکیم صفحه فانی اولدی و اولاد لری جو غلوی دنی
دولدی فساد و بکشد بلر نسج و تهلیل اوند بلر هفت زمین اکلدی

تهنه شفا حضرت از زردن رغن رجا ایلدی خوشحاله و شفا حضرت لری
 رقی بهیجکی سمانک ملکلر نه امر ایلد یک صخره نومبله جنک ابدوب ملا
 ابدیه ریس ملاک ایتدین عابض اولد ملر نالتس ایتد ملر حق تعالی حضرت
 حق الوشدن اکی ملک کوندردی بر نیک آدی حول و بر نیک آدی
 قوه ایدی کلوبه چیلری ملاک ایلد ملر اندون همان اکی کس
 قالدی بریسی ارکک و بریسی ایدی بو قلمان جنبلر انکرک
 نسلدن اولوب صکره ~~...~~ حق تعالی انکرک اوزر
 بر ملک موکل قودی این سارا شفا برنده بر برین یته ذکر ابدیه
 اول صخره النارک صورتی بومنوال افزیره

در خوانش آن بیان نه سحره انبار در امام جعفر صادق روایت شده که
 مشهوری باشد که نور آن آدم با دشا بود و بکار قنده مغز و کرم اوله
 و سلطان محمود غزنوی مشهور اسکالی باشد که نور روی و دکل خلایق انداخت
 ایدوب امر که مطیع و متقاد او بود بر ابدی باستانی اونی یکی بروی
 بیان با در سرج اونی حمل بدر بو حمل بر چنگل صفتی مطلق جهان
 بقون فوجند بکنده اونی بر چنگل بر چنگل بود در شهر
 با شلق و بکار به زمین کور بکنده و یکی بچاک و سفوف کنگ
 ایدور و اسکالی
 بو صورت اوزره در

در بیان سرج نور صفتی او کوزه بکنده قرقره کله اشتر با شلق و بنای
 و نجاج انجک و یکی بکنده و ملک آتق و طوار آتق و اکن الکک و دولت
 انجک ایدور و اسکالی بو صورت اوزره در یکم نصوب اولندی

در باره برج جوز بر فوز اخا جی شکسته در پیش برینه ایکی باشلواوم
 تسکلی آدم بتر کو بکندن فرق کون اصلور فرق کون عام اولد فده بندگی
 بودقدن اوز بلور اول اخا جاک بوداغی بیلین اون ایکی ای سیر ابدوب
 بورر یعنی جوار سده کرز تا کیم برنجه مد نزن صکره الله نغابنک امرطه باد
 خان کبی بر بل اسر اول ایکی آدم باشلوا صفتو کلت اولوب بدخی فلک کیده
 و آنده نیسج قبولر و اول اخا جاک بر پیراغی زمینه دوشسه عالمی اور نردی
 صفتی یوم سوال اوزره

چونکیم قمر جزا بر جنه کله کابده عطا الو اتمک و اشعار او فیه من و خبر
 کوند رکت و نامه عیاز من و حساب کتاب اینک و وکیل نصب اینک
 و و نه را بوزین کور رکت ایودر در بیان برج سر طان استناد
 فونجه بائن انکجه بکزر شول الله و کیم بدی در بانی بر کوزنه قوسالو
 سنور دولید ابو علی سینا ابد چونکیم فرسه طان بر جنه کله
 استخام اینک و یکی بکوب اینک و نامه در رسول کوند رکت
 و شکار اینک و صوفو شتری اولامن و شربت اینک ایودر
 صفتی یوم سوال اوزره در

در بیان برج اسد مطلق اسلاز بگز انکث اولو لوطی بدی غا
 و بدی قات کو کلری بر لغم ایدردی جن کراسد بر جند کله و هو انکث
 اشله و اسد و بادشاه پوزین کورک و اولو پوره حاجت سویمک
 و عهد پیمان خلق و او داشدین اسلمک و دشمن او ز رینه غم ابلک
 و جنک جدال خلق و الت خوب دوزک و عهد کون غلسمان یازمق
 و صورتی بود

در بیان برج عقرب صفتی عقیق بکرز بر کوزه دنیا صوفی اولوکی
اوله در درین فر عقیب بر جبهه کله او غلان مکنه و بر مک و تعلیم علم انبیا
و خط بار حق و علم هندسه و نجوم او که نمک و جامع انبیا و الحان آواز
و شکست داولور بوزین کور مک و عمارت خلق آما حامه کر مک باره فرد

در بیان برج قوس صفتی آدم باشی کبی باشی و آت کبی کوده سی و اندر
 کبی قوس و غی و آرد در گاه گاه آدمه حمله قبلور آدمی و غی اعلی اید و آرد
 بنده حمله قبلور بوسوال او زره قیامت کث جنگ ایدر او غی بنا ایدر
 قوس بر جبهه کلسه دار و را چک و حمله کریمت ایدر و طغان
 شکار نه کنهت و دو شمشیر فصد انیمت و کبیا و وزیمت و جماع انیمت
 و عمارت قلمق و دو شمشیر نامه باز من ایدر و شکلی بودر

در بیان برج جدی صفتی شول کبی به بکزر که انکا ابا کجسی و بر لر
 اولو لوقده عظمتی شول و کلو در کیم خاف طاعن کرک اکی بوسوی
 اراسنه قوسک بر صحراده بر طباق قوسک کبیر و بر لر
 بوسوی کیم ایدر قوس کیم تر جدی بر جبهه کلسه مشایخ عظم
 بوزین کوریمت و عمارت انیمت و سوره حرکت انیمت و صید
 شکار نه کنهت و آت سوار اولمن و نامه باز من و رسول کوندیمت
 و اولو بوزین کوریمت و اولو زره سوز و فی سولیمت ایدر

در بیان برج دلو صفی بر عظیم چادر کیم اول جاکت ایچ لیل
 ایل صلو در و او زنده بر مفره ابله بر قوه وار و اول قوه اور غان
 ابله اصلو در قوه سبکیم فجن صو جعفره بحر محیط انکت قشده
 قطره اولما به و اول فبونیکت اغزی بدی فانت کو کلردن بیو کدر
 فتن قمر دلو کله بوستان اکملک و زراعت و عشرت اینمک ایدور

در بیان برج سوت صفنی باقی صورت زنده در آماش و قدر بسو کرد که
بدی قات کو کلری بر نولونکث اور زینه قوسه لر بعضی بری بوش
قاورای فن قمر حوت بر جند کله دار و لرا بکث و حمامه کر مک و علی
و مشایخ بوزین کور مک و مار بجات باز من و بکلر قانز و ارد و بجات
طلب قلماق و عبادت ابد و ب حق تعالی به مشایخات اینک به زرا
ایمک و احباب دعوت اینک اعلایه و صورتی بود

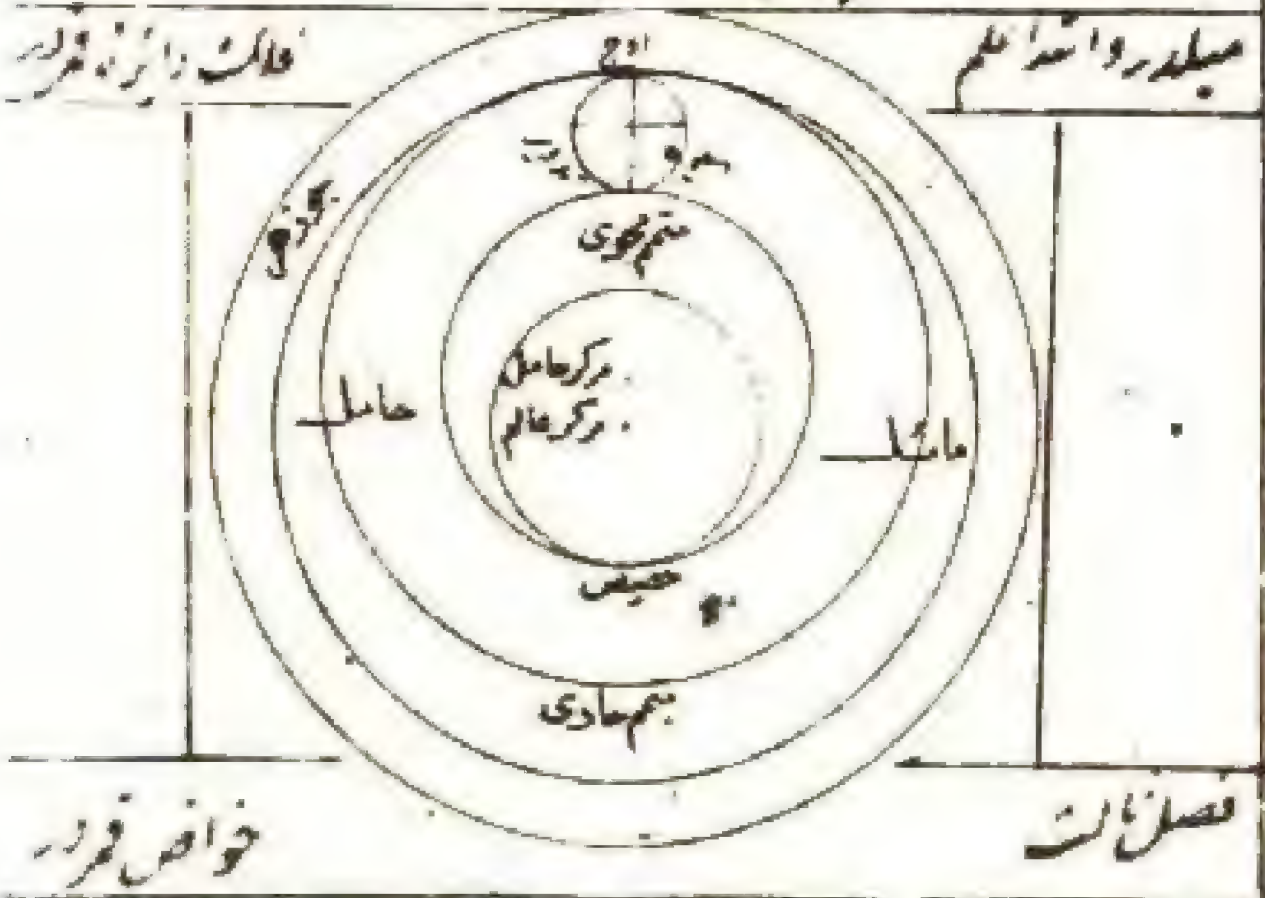
در بیان ندوبات نظر بونده بر پنجاه امده در اول افلاک حقیقته
و شکل زنده و و صغر زنده و و کثر زنده در بطریق الاجال ملکی که حکما
در لر که فلک جسم بسط کری در که مشتمل و وسطی منجر که اینک زنده
و نه حقیقته و نه تفصیل و نه عار و نه بار و نه و نه رطبه و نه بایسدر
و نه بر لطف و نه بخت که قابل دکلر و حکمانک بونلرون هر ریزه و بیلری
و اد و کتب حکمنده کتور مشر بزم کابیر انک صد دنده دکلر و افلاک
کر بلر و بعضی بعضی محبطلر و در جمله سندن بر کری حاصل اولر که
اگان عالم در لر و جمله افلاک دن عناصره اقوی فلک قمر در اذن صکره

فلک عطار در آذن صکره فلک زهره در آذن صکره فلک شمس در
 آذن فلک در بخدر آذن فلک مشرق در آذن فلک رطل در آذن فلک
 بر مکانی دارد و آذن حوت ابر و اول مکان آذن حوت است و حوت
 بوزیر و فلک شمس اول فلک سر عینی بر سینه است انک اول نماز
 آدم بود و کی حرکت در بر غایت در که علم هندسه ده ثابت اول شد
 آن ثابت سرعت اول سکرته با یغن فالدر ب کر و بر خوبه حرکت
 فلک اعظم بک فرسخ مقداری قطع منازل ابر و افلاک در بعضی
 حرکتی مشرق در مغرب و فلک اعظم کبی و بعضی حرکتی مغرب در
 مشرق و فلک ثوابت و افلاک سیارات کبی و بعضی حرکتی زه
 نسبت دولا و بعضی رحوی و بعضی حایلی در و بعضی فلک
 مشرق وسطی و انک مرکزی مرکز عالم در طغوز افلاک بود و
 و بعضی مرکزی مرکز عالم در کدر خارج مرکز فلک کبی و بعضی مشرق
 و کدر وسطی افلاک ندا و بر کبی و فلک بر رسی شرح و بیان
 اول که حرکت آن است الله تعالی چون بلد که بدی فلک کواکب سبعه
 سیاره نک فلک کبری در و بر فلک دخی فلک ثوابت در و بر کبی که ثوابت
 شول سیاره اول بوب منج کبی بجلش بلد در که انک اعداد
 الله تعالی بود و بر فلک که جمیع افلاک مشرق افلاک افلاک در
 و آذن هیچ بلد بود و آنو چون انکا فلک اطلس در بر عرش عظیم در
 ندر انکا که فلک فرده ابدی آذن بر قاج فصل دارد در فصل اول که فلک
 فرده در بیکل که حرکت یکی سطحی دارد بر سطح اعلاسی که انکا محدب در
 فلک عطار در کت ایچ باینه محاس و متصل در سطح اسفلی که انکا مقعر
 در بر کت ناکت محتجبه محاس در و فلک حرکت مرکزی عالم که بر
 و حرکت بود و بر کت سکر کونده تمام اول و اول دو که انکا محصور

مغزین مشرق در افلاک مذوبری اول درت کونده بر دور ایدر
 دور اولنده ایکث منور اوله بوزی ارض جانبیه اولور و دور ثانی
 منظم اولور بوزی ارض جانبیه اولور و مرکز فلک کلیبی درت مشرق
 منقسم اولور اوجی مشرق و وسطی بری کوچیک در مشرق و کله
 وسطی فلک اولنه جوزهر و بر لر که اول مماس در فلک عطارده فلک
 ثانیسی مماس در فلک جوزهره فلک ثالثی خارج مرکز در اما کوچیک
 اوخر فلکی که فلک خارج الم مرکز نختنده در اکا فلک مذوبری در
 و قرآنده مرکز در و حرکت قرآنک حرکتی ابله اولور فصل ثانی که جرم
 فزوده در بدیل که بر کوکب در که انک مکانی فلک اسفل در و انک
 جرمی منظم در اما شمدن نور قبول ایدر اشکال مختلفه ابله شمدن
 بعدی سببی ابله و جلد فلکی بر آیده قطع ایدر و قرآنک بلذر رک
 کوچکی در آشفه فلکده اولوب بزه اقرب اولد و همچون سوک کورنور
 و قرآنک کواکبدن اسرع و رانکچون اکا یک فلک در را و مرکز
 جرمی برکث اوتوز طقوز جوآنن بر جوه و بر ربع جواد و مرکز
 دایره سی در بنوز الی ایکی مبلدر و دایره سنک قطری بوز فرق درت

بمحل که فرکت ثانی برانی رطوبت سببی ابله در غنیمت شکست ثانی برانی حرارت
سببی ابله در امدی چون فرافاقدن برافنده اولسه دکن آندره مدنی
زیاده ایدر فرکت سیرنه موافق چون فر اول موضعک وسط سسند
واژ اول زمانده غایت مذ اولور چون فر وسط سعادون منخط اولوب
اشعه انکده اوله جور یعنی صواکس مکده اولور تا انکادک که فر اول مکانک
مغربه ابریسور اول زمانده غایت جز اولور چون فر اول مکانک مغرب
زایل اوله کرد و ظاهر اولور اول وقت که فر وند ارضه ایدر اول وقت
غایت مذ اولور و چون فر وند ارضه زایل اول غایت جز اولور و اگر
کرونده شروع ایدر تا انکادک که فرافق شرق ایدر اول موضعده کرد و غایت
مذ اولور و هر کجی ده و کوند زده اول مکانده اکی مد و اکی جز اولور خواص
فر وند که حیواناتک بدتری فر زیاده اولد و غنی دفته افوی اولوب غنی
غالب اولور و اگر شکست بدنده دخی اخلاط ظاهره میل ایدر و طمری
چندان ممثلی اولماز و بواسطه طب ابله ظاهره و فر وند که اطباء
و بشردر که هر چند که ایک نصف اولنده مریض اوله انکط طبیعی
رفع مرضده اقدرا اولور نصف ثابنده حسه اولاندن زیر نصف
اولده فرکت نوری زیاده اولمده در پس طبیعت فوت و برده نواس
فر وند که فرکت نوری زیاده اولد فچه حیواناتک بدنده قبل زجک
بجو کوب زیاده اولور و مد لرنده سود لری دخی زیاده اولور و برط
اغی دخی بویله در و آبی آید ننده هشیان زجک فاسد اولور رطوبتی
سببی ابله و چون آدم آبی آید ننده جوق او نور سه رطوبت زیاده
اولوب او بخو غلبه ایدر و کاکایک زیاده اولور و اعضا کوثر زکام
و صداع حاصل اولور و آتی بر کجی آبی آید ننده فوسک طعامی بوز اولور
و دخی آبی اولنده بالقل زباده اولوب سموز اولور و نصف اولنده

خشرات ارض بیلان و جیان و بو جهور بدن طشره جوق جنور و حکم
 صوفی لفظ زهر لرینک تاثیر زیاده اولور و خواص فرزند که افواجی
 ایک نصف اولنده و کسه اردو شر و بستی جوق اولور و جیجک و جوب
 بستی و نمق ایک نوری زیاده اولدوغی زمانده اولسه ایوا اولور و اگر
 اول زمانده ایک نوری اکسیده اولسا وسط سمارن زایل اولدوغی
 و قنده اولسه ایوا اولیبوب بستی آیه اولور و اولور و بشلر آیه بدر
 اولیج و کسه بوسی زیاده اولور و مخاف و ارنجه بوسی اکسلور و بواهر
 بوستانیلر قنده ظاهر در حصصا شفا لو و موسم و فاون و فار پوز
 و حیاه و دقیق آیه آیدنده بو کودکی اظهار و نور فرمیشلر اوزرینده واقع
 اولر زینک و الوانی قابلیت کور و برر قزل و بشل و صا و و بونلور
 خیری ایک نصف اولنده اولم زینک اخبرنده اولم زینکدن حسن
 اولور و بو فرزند که نصف اولنده ظاهر اولم معدنیات جوهری
 نصف آخرنده ظاهر اولان دن زیاده اولور اهل معدن قنده بودی
 ظاهر در و قره عوام الناس و کاز پلر و نماز لر و حسود لر و غسود لر

صورت

فرمود

بیت

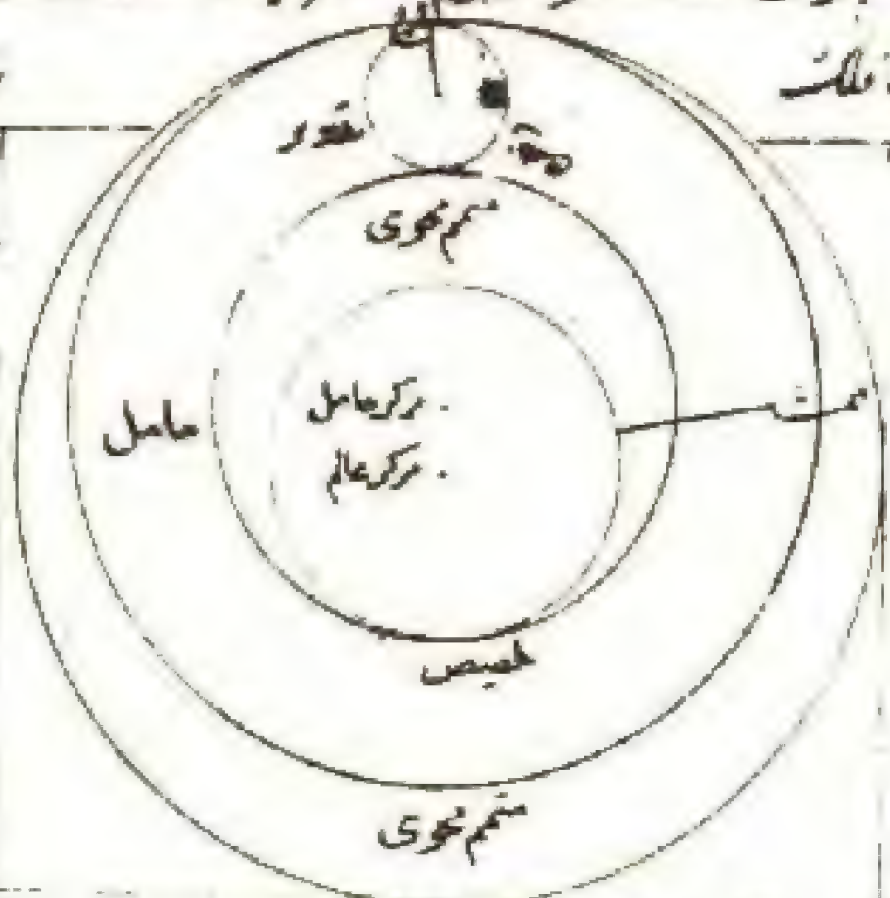

و بیکل که عطار در کتب مختلف در که منجمد بود کافیه در بر لری
 سعد بلذرا بله سعد و بخش بلذرا بله بخش برالنده کلیم طوبیوب
 یاز و یاز رب فره عرض ابد و عطار در اهل دیوان و کاتب و محقق
 و یاز کافر و معتمد و عمل دارایی بنسب در صورت عطار و نور

در بیان احوال زهره بیکل که فلک زهره محدود و در یکی حدای که
 انکث مرکزی مرکز عالم در و حد اعلاسی محاس در فلک شمک منقونه
 و حد اناسی مسد در فلک عطار در کث محدب و اکه مخصوص اولان
 دور مغربین مشرق در و بر بلیده دورن تمام ابد در فلک شمک
 کسی الا بوقدر وارد که زهره نکث فلک تدویری آن سیر ابدی
 سیر افتاب نکث مخالفی در و فنا که مستقیم اول زهره او که دوش
 و فنا راجع اول زهره کبر و دوش فلک زهره فلک فره و فلک شمک
 شب در و اگر فلک شمک تدویری اولیدی هیچ فرق اولی و زهره
 و فلک زهره نکث جرمی او جیور نکث بدیور طقس زهره میل در

و جم زهره جرم ارض است و نور در ت جود نین بر جود در وانک
 قطری در ت بوز قرن طقوز میل دخی سدس میل در و هر بر جده
 از تونه می کون اکتونور و بوبر کوکب سعد که منجلر بوکا سعد صفر
 و بر ر انجلون سعد اسنور در لی که مشتر بدین اکتور سعد اولفده
 صورت فلک زهره در

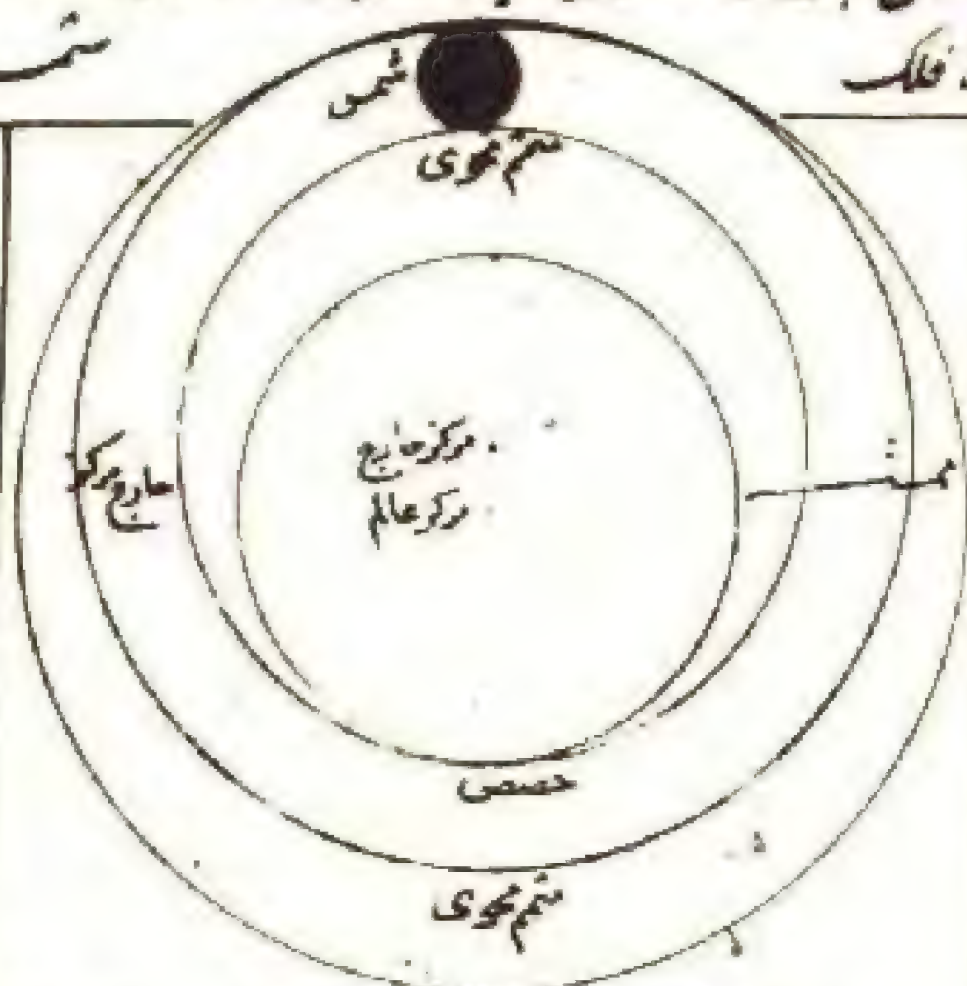
در بیان احوال کوکب زهره بوکا نظر فرج و سرور و بر اگر بکشد
 سوره عشق اوله زهره به نظر ایل حفت حاصل اولور و محبت و الفت
 و جامع الکا متعلقه و زهره حسته الحال اولدوغی وقت بر عوزنه نکاح
 اولسه بیلر نده زیاده محبت اوله و بو کوکبه سازنده فلک دیر لر خاطر
 و خاتون لر د اهل عشرت و ارباب هوا بو کوکبه منسوب در صورت زهره

در بیان این که فلک شمس محدود در یکی سطح متوازی گری
 اید که مرکزی مرکز عالم در سطح اعلاسی محاسد فلک مرکبات متفرقه
 و سطح ادناسی محاسد فلک زهره نکت محدب و اکام مخصوص اولان
 دور مغربین مشرقه در او جیوز الشمس النبی و ربع کونده دور فی تمام
 ایدر و آذن بر فلک منفصل اولور که مشتمل در وسطی و انکت مرکزی
 خارج در مرکز عالم دن و فلک شمس کند و دن اشغ کو کبدت افلاکی
 کبیده الا بوقدر و اردر که جوم شمس فلک تدویر مشابه سنده در که
 شمس فلک تدویری بوقدر حق جل و علا غایت لطیفدن شمس
 ایچون فلک تدویر خلق اینامش و اگر شمس فلک تدویری اولیدی
 چونکه راجع اولور دی صیفده حرارت متضاحف و شتاده برووت
 مشتمل اولوب هر بری النی آی ممتد اولدقده حیوانات و نباتات
 هلاک اولور لرایدی و فلک شمس تختی یعنی سطح اعلا سندن سطح
 اسفلت دکت مسافه او جیوز اللی بش بش درت میل در و جوم
 شمس یوز الشمس النی جوم از من قدر در و جوم نک قطری فرق بر یک
 طغوز یوز طغوز سکر میل در و دخی شمس حله کو اکبک اکبر بدر
 نوره و انکت مکانی فلک راجد و منجمله در لر که شمس بلند لر
 باد شاهید و قمر و زبر بدر و عطارد کانی و مریخ صاحب جیشی
 و مشتری قاضیسی و زحل خزینه داری و زهره جار بیسی و افلاک
 اقلیلر و بر و جلر شهر لر و درجه لر قریه لر و دقیق لر قریه لر کبیده
 و بونشب شب طبع در و سبب کسوفی قمر شمس عایل اولمقدر
 بزم ابد شمس اوز ناسنده شعاع محو طی اول جوم قمره ابرر بیس نور
 شمس رو بینه عایل اولور و کن مقدار کسوف مختلف اولور از وضع
 مساکن اختلاف قبله منظر سببی ابله گاه اولور بعضی و لابنده کسوف اولور

بعضی و لا یستند و افع اولماز اول ولایت ایلده نظر قبولت قسماً
اولمدوغنی اجلدن در ایل صبت قسماً ندره مثلاً بدور هم
در اثر فلک شمس در

حواس پس بلکل که شمسک تا اثراتی صوبایانده و سفلیانده ظاهر
اما علویانده تا اثری بود که کمال نوری ایلده جمیع بلذری نابدید اید
و نمره نچر و برر اما سفلیانده تا اثری بچرده و برده و جاد جویانده
اولور مجوده تا اثرینیک اثری بود که شمسک حواری ایلده در بار دنیا
بکار فالتقر که اول بکار مرکبدر اجزاء نارتبه و اجزاء مابینه دن پس
اجزاء نارتبه کند و مرکز نه قصد ایدر چون هوا ناره ایدر مشکائف
اولوب سحاب حادث اولور و آذن مجبور پیدا اولور و خورشید
رید و کی بر لره نازل اولور حیثات بلا و عباد و سبب اولور
و آذن ار مقلد و اشعه لوطا هر اولوب میوه لر و اکندره باعث اولور
نیزه کیم حیثات مجبور و هوالدی بر سبب ایلچ بشر ایلچ بی رسته
حتی اوقات سحابا ثقل استغناء لبندست فائزینا به الماد
فانورینا به من کل التذات و برده و جاد و تاثرات و خواص

شمسند را هم معادن زیر اینچون اجزاء آب اجزاء ارضیه ابله مختلط اوله
باطن ارضیه عصارات ظاهر اولور و حارات شمس اکانفج و بر رواندن
جسام معدنیه متولد اولور هر موصلک استعدادی حسبجه التیون
و کوش و سایر بونده اریکه قادر اولنلر فلزات کیمی و باقوت و زبرد
و بونلردن غیر بلر زبوه و کبریت و زرنج کیمی و بونلر غیر بلر دسج
تایثرات شمسند در ودخی اولور و اکندر و اغاجلر زیر اینباتا نکت جمله
حارات شمس ابله بتر و هر مکانکه آنده حارات شمس اولمه آنده سنه
بتر و اگر دبلر سکت که نباتاتده تاثیرات شمسی بیکسن نظر قبل حرکت
یومیه حسبی ابله نیلوفره و خطمی به و کنه اونده که اول نهاده چون
شمس ارتفاعده اوله بجه قوتلنور و بلند اولور و چون شمس حد
زواله ابریش بونلرده وصولتی اثری ظاهر اولور و حیوانده تاثیرات
و خواص شمسدن قوت قلب که چون صبح ظاهر اوله ابدان حیواناتده
قوت و نشاط پیدا اولور شمس طلوع ابدوب مرتفع اولد فی
اول قوت زیاده اولور تا اول وقت دکن که وسط سباه و ابر
اندن صکره قوت و نشاط ضعیف اولور شمس غروب قریب اولینی دکن
ضعف زیاده اولور فتن شمس غروب ایده حیوانا مسکنه رجوع
ابدوب ودخی ضعیف القلب اولوب باده توجه ایدر لر ودخی خواص
غریبه سنند در که شول قوکه سمت راستنده شمس اوله انحرک بوزاری
ایبجه و لونی سیه و بذلری ضعیف و خلقلری بر تخیله کیمی اولور
و بونلر بلاد سوران خلقلی در و اول قوکه شمس انحرک سمت راستند
بعید اوله انحرک بوزاری بقی و لونی آف و بذلری غلیظ و خلقلری
بها بم خلقلی کیمی اولور خام اولدقلری ایچون و بونلر بلاد روس و صغالبه
خلقلی را ودخی خواص شمسند در اکنلری صارتق و بیللری کور و سکت

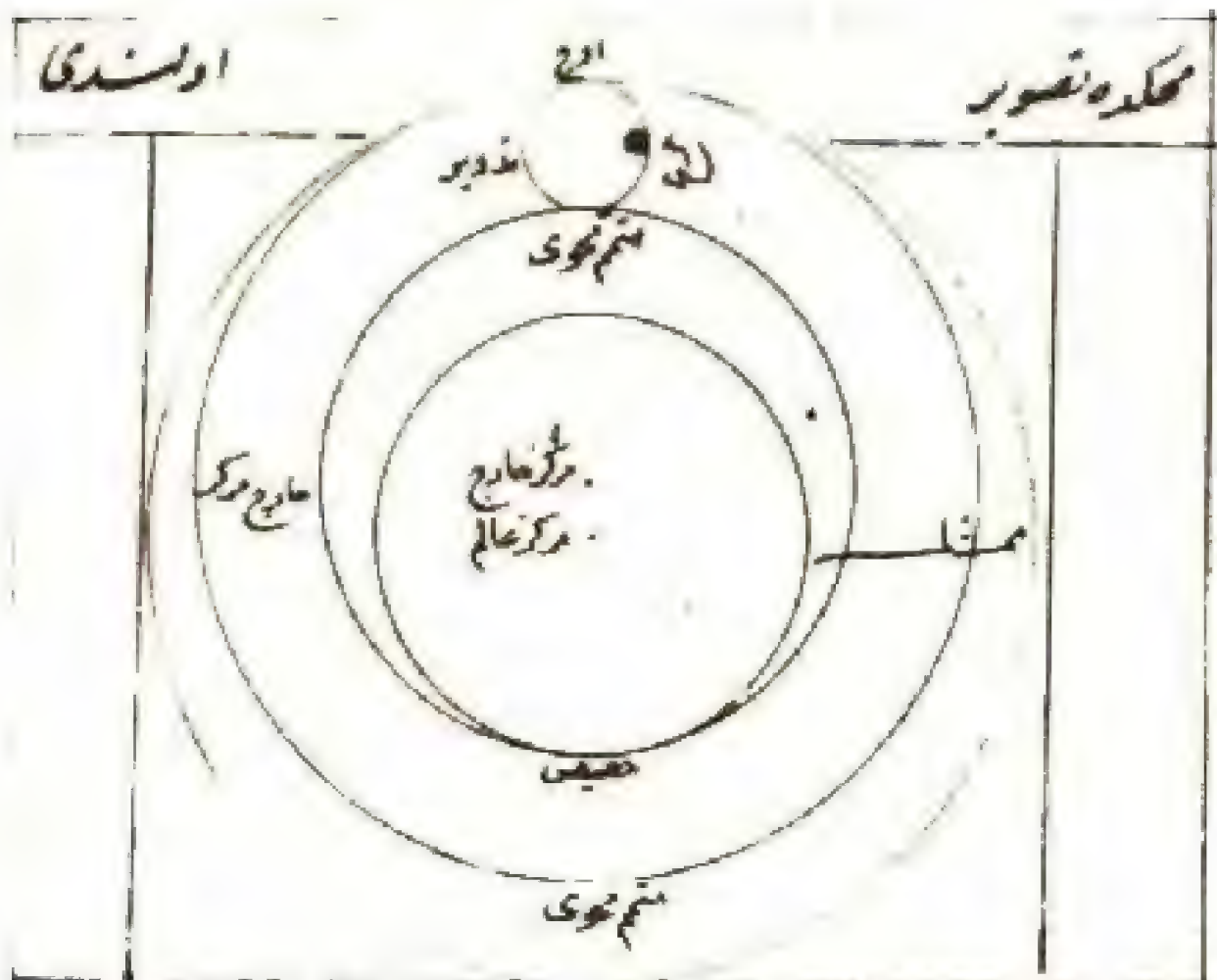

و بر این زعم ایلدیر که اوج شمس هر بر بر جده اوج بکت ایل کلنور
 ایلد اولسه جلد فلکی او نوز بکت بیلده تمام دور ایلد و شوید دیر ار که
 چون شمس بروج جنوبیه ایلر سه نیشات زمین متبدل اولور و اولور
 خراب و خراب ایلان اولور و جنوب شمال و شمال جنوب اولور
 و دگر لر قور و قور و لر دگر اولور و اسد اعلم بعضی ذلک اگر واقع
 اولور سه خاصه عجیب و انشر عربیدر و بزم اعتقاد فرده خشتی
 کلام مجیدنده بیور و غنچه در بوم تبدل الارض غیر الارض و اسموش
 و بر زو اسد الواحد الیه حکما نکت قول صحیح اولد و غنی تغذیر جبارده
 اقلد و صورت

در بیان احوال مرجع بکل که فلک مرجع و غنی ایل سبط ایل محدود در
 و انکست محکزی مرکز عالمده سبط اعلا فلک مشرقی به محاسد و سبط
 اذناسی فلک شمس محاسد و دوری مفردین مشرق در و دیر بیل
 ایلکی آی و بکرمی اکی کونده دورن تمام ایلر و فلک مرجع و صغده فلک
 قره و فلک زهره بشت به در اما آنلردن اکبر در که فلک بکرمی بکشت
 بکت و او جنوب بکت طغوز بوز طغوز سکر بیل در و فلک شمس

بلكل که مزج بر کوکب غدر که بوکا بنجد بخش اسفند بر لر ز بران خو شسته
 ز خلدن اکسدر و آنی وصف ایدر لر قدر و غلب اید و جلا و فلک دیو سجد
 اول نور و بول کسجد و فساد شیلندره مشوبه و جرمی بر بقی حرم راضی
 مقدار ایدر و قطری طغوز بوز بکت سکر بوز او توز بش میل در و صورت
 بر شکل

در بیان موی که در فلک مشرق و دخی یکی سطحی دارد سطح
اطلاسی فلک زحل ماسد و سطح اونیاسی فلک مریخ ماسد و انکث
مرکزی مرکز عالم و دوری موی بدن مشرق و دوری اونیاسی
و یکی ای و اونیاسی کونده تمام اید و بر فوله اونیاسی و اونیاسی
و اونیاسی کونده تمام اید و فلک مشرقی فلک مریخ و فلک زهره
کسبید و جو منک تختی بکری یکت کز یکت و اونیاسی و اونیاسی یکت
و در تبوز اونیاسی میلدر و بر فوله یکت کز یکت و اونیاسی و اونیاسی

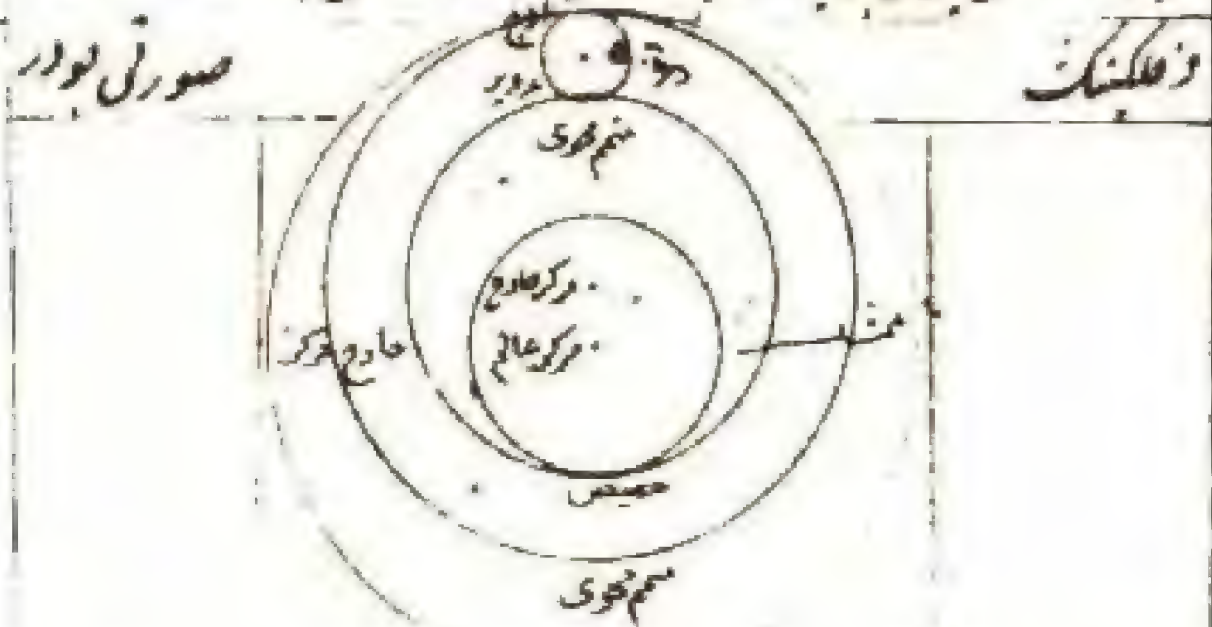

منجد بنو کا سعد اکبر و بر لر علماء عظام و وزیر اکرام بود که منو بد و جری
سکن درت و دخی ملت و ربع ارض قدر در و نظری درت و دخی ربع
و سدس قطر جرم ارض مقدار بد و صورتی بنو تصویر اوزر در

و در بیان آن که زحل بکل که فلک زحل چون دخی یکی حد دارد سطح
 اعلا فلک ثوابته محاسد و سطح از ناسی فلک شتری به محاسد و دوری
 مغربین مشرقه در دورانی بکرمی مغنوز بیل و بشای و اوج کونده تمام ایدر
 و جرمشک ثحنی بکرمی برینک کزینک و البتوز و نوز النی بکث و البتوز مبلد

بکل که زحل برینس کو کبدر مچملر بوکا بخش اکبر دبر لر و خوا بلیغی و هلاکی
 و فساد و خوفی و خونی اشکاستاد ایدر لر و بوکا زکله و عوانلر مشهور
 و جرم زحل سکسن بر جرم ارض مقدار بدر و قطری فرق دخی ثلثان قطر
 ارض مقدار بدر و دبر لر که زحل نظر انیمک فساوت قلب و بر زینت کیم
 زهره به نظر سرور و بر و هر بر بر جده یکی بیل دور و صورتی
 آشوب کل

فصل در بیان حواشی ثوابت که رجوع کو اکتبه و انحرک استفا شده
 بکل که کو اکتب رجوعی استفا فلک تدویر به نسبت در شول وقت که
 فلک تدویر حرکتی اکا حاوی اوله فلک حرکت موافق اوله حرکت
 کو اکتب زیاده اولور زیرا یکی حرکت اجتماع اولور بری فلک حاوی
 حرکتی و بری فلک تدویر حرکتی بوجه مستقیم اولور و اینست استفا
 فلک تدویر اعلی شدن اولور و شول وقت که فلک تدویر حرکتی
 اکا اوله فلک حرکت مخالف اوله مادام که حرکت فلک تدویر اعلی اوله
 فلک حاوی حرکت مستقیم کور نور آتا بود در وارد که اول حالت
 انک سیری اکی حرکت اولور و چون انک حرکتی فلک حاوی
 حرکت تدویر زیاده اوله راجع اولور زیرا حرکت فلک حاوی اگر
 فلک تدویری و در رکن فلک تدویر یکی جزء حرکت ابدی
 اویله بر جزء بر جزء مقابل اولوب بر جزء زیاده فالور اویله
 راجع کور نور چون بدلت که بدی فلک هر بریدن سبب سبب
 بری وارد شد نیکر و سکرخی فلکی بیان ایده لم که اکا فلک
 ثوابت در لر بکل که فلک ثوابت یکون رخی یکی سطح وارد سطح
 اعلاسی فلک اعظم مصدر و سطح ادناسی فلک زحل مصدر و انک
 مرکزی مرکز عالم در و در خاقی مغربن مشرق در و در بوز بیلده بر دقت
 سطح ابدی و در بوز النی بکت بیلده دورن تمام ابدی و بون فلک قطبی
 قطب دایره بر و در و تفصیلی کله کر که و جلد کو اکتب ثابته بون فلک
 مرکز در انک چون کو اکتب ثابته نکت سیر لری مختلف و کله در فلک
 ثوابت تختی از نور درت بکت کز بکت و بدی بون درت بکت
 و جرم اعظم ثوابت کو اکتب طغسان درت کوه و خمس جرم ارض قدر
 و جرم اصغر کو اکتب ثابته اذن سکر کوه جرم ارض قدر در و قطر فلک

این کتاب در بیان حواشی ثوابت است
 و در بیان حواشی ثوابت است
 و در بیان حواشی ثوابت است
 و در بیان حواشی ثوابت است

شماره جرم نوشته			کواکب ثابتة که محور فلک البروج در ابوزالتی بر یکت کزنیکت و شبوز او نور		
اندر آسمان	بشماره اول		بدی یکت بوز سکس در رت مبلد و شول کسند که علم هندسه درن خردار		
	اعظم	اوسط	اولیه بواجواکث مقدار بره شکر او نور اما علم هندسه ببلتر فتنده مستبعد		
	۱۰۰	۲۰	دکلهز بلکله بر هفت لکت شاکر درین تعلیم ایدوب او کرد در اول		
اندر آسمان	اعظم	اوسط	ساعت سجده ایدوب می سجانه و نعلینک وحدانیه تنه بر بان استمر		
	۱۹۰	۲۰	بوندن کواکب ثابتة روی رخی بیان ایدوب		
	۱۸۷	۱۷۵	بلکل که کواکب ثابتة لرخی مقدار ده برابر دکلهز در بعضی کبر و بعضی		
اندر آسمان	اعظم	اوسط	اصغر در پس بوضعتک اهل التی مرتبه اعتباراتش در اول مراتبه		
	۱۶۳	۱۷۵	اقدار و اعظام دیوآد و بر مشرور عنان اولده اولده ۵ کواکب در و غنم		
	۱۶۳	۱۷۵	ثابته اولده ۵ کواکب در و غنم ثابته اولده ۵ کواکب در و غنم		
اندر آسمان	اعظم	اوسط	رابعده اولده ۷ کواکب در و غنم خامسده اولده ۲۱ کواکب در		
	۱۵۲	۱۵۰	و غنم سادسده اولده ۹ کواکب در بونک جمله سی ۱۰۰۸ کواکب در		
	۱۵۲	۱۵۰	و بومراتیدن خارج اوق درت کواکب رخی وارد در که طغوزنه		
اندر آسمان	اعظم	اوسط	حقیه و شسته سحابیه در بر جمعاً ۱۰۶۲ اولور بو کواکب مرصود		
	۱۱۷	۱۰۵	اولاندر غیر مرصود اولانی انحن انتد تبارک و شعا حضرت علی سلور با		
	۱۱۷	۱۰۵	کن علی عظام اول مرتبه معلوم اید نملش که بر آدم کرده ارضی الله التوب		
اندر آسمان	اعظم	اوسط	قوم ایدوب تعداد اینک لازم کلسه نه مقدار عدد اولور سه کواکب ثابتة		
	۸۱	۷۰	آذن زیاده در ریشتر افلاکات علی انحن می شعا حضرت علی نه مخصوصه		
	۸۱	۷۰	و بوندرن بعضی سوزلر توهم ایشلر در اول سوزلر کواکب لری مشتمل		
اندر آسمان	اعظم	اوسط	بطلمیوس حکیم کتاب مجسطیه ثبت ایشلر بو نکر بعضی نصف شایده		
	۵۹	۴۶	و بعضی منطقه البروج اوز زنده در که طوقی کواکب شمایره در بعضی		
	۵۹	۴۶	نصف جنوبیه و بعضی صورت انسانده و بعضی صورت حیوانده و بعضی		
اندر آسمان	اعظم	اوسط	جایزه شده سوزنده نیز ان کبی و بعضی بعضی نه به شمایره ایشلر در که ط		
	۲۳	۲۵			
	۲۳	۲۵			

تمام اولما شد و فطوری قطعه الفرس کسی و بعضی جانور درون بعضی نک
نصفه و بعضی آذن غیری بر جانور نک نصفه بکر فطوری کسی و بعضی
اول صورت درون تمام اولما شد تا که غیری صورت درون انجا بر نشسته و بر سر
مسک الفسان کسی بو صورت غیری آنو بکچون تصور بر انجمن در که تا که کوکب
آنرا ایل بیلد و در غیر طره بیلد و دره و چون کوکب غیری ذکر اینک
دیده بر در که فلان صورت نک فلان حصونه شمال طرفه با خود
منطقه البروج اوزرنده با جنوب طرفه در در در فی الحال معلوم اولد
درخی بولردن غیری کوکب که صورت نک فریده اولد فنی صورت در
ایسه اکا اضافت ایدر و آنکه خارج صورت در در حل باشند
بوقار و در غیر انکا ناطح در و بوقر سکر صورت در جانب شماله
بکرمی بر در و منطقه البروج اوزرنده اون اکبدر و جانب جنوبه درخی
اون بشدره اولا جانب شماله اوله صورت نک بکرمی بر در و بوقر نک
کوکب غیری ام حیوز او نو بر در و خارج صورت اوله کوکب بکرمی
طغوز در جمله سی ۶۰ در اول بکرمی بر صورت در صورت اوله
دب اصفر در بونک صورت در اوله کوکب غیری بد در و خارج صورت
بر در و عرب بویدی کوکب بنات نقش صوی در در اول درت کوکب
مرتبدر انک نقش در و اوج ککب قور و غی اوزره در انک بنات در در
اول درت کوکب یکی نیرنه فرقدان در و اول کوکب نیرنه قور و غی اوزره
انکا جدی در و قبله آنوک ایل بیلور و قطب معدل النهار اوزره جدی

بر روی دشت آب در بونکش صورتی و اولی کوکب بر روی بدی و خارج
صورتی و سکر در و عرب اول درت کوکب نبره که مربع اوزره در و اوج
کوکب که قوی و غنی اوزره در انکاشات نفس کبری ~~در~~ دردی نفس و اوجی
بناتدر و اول کوکب که قوی و غنی او چنده در انکا فاعده در بر و اول کوکب که
وسطی و در انکه عنای در و اول کوکب که نفس قوی و غنی و قوی و غنی و غنی
جوف در و عنای اوزره بر کوکب و در انکاشات در
انکاشات کوکب حدتن امتحان ایدر و هر کیم که بو کوکب نظر ایدوب
دیس که احوال برت استهیه من کل مغرب و مینه اول کچه زیر لو
جانه و در دن این اول و اول النی کوکب که هر ایا غنده یکی کوکب
و در و اوج ایا غنده در قفوات طبایر در هر یکس بر قفوه در
و اول قفوه که صاغ ایا غنی اوزره در انکا فاعده و اول کوکب
نبره در که اسد قوی و غنی اوزره در و عرب در که ضرب الاسد بنده الارض
تغفرت الطبایر و اول بدی کوکب که بوینی اوزره و کوکب اوزره و اکی
در روی اوزره در کانه نصف و اوزره در سر بر نفس در و بعضی
انکا خاص و در و اول کوکب که تاشلی و کوزلی و قولاغی و بورس
اوزره در انکه طبایر در که ارسلان دن فجدی و ارب حوضک صوب
اوج و اول کوکب که صرفه اوزره جمع او شد در انکه طبایر در و اول
سکر کوکب که اکبسی طبایر فاعده اوزره در که نری زیاده روشی
انکا کبد الاسد در و النی کوکب که او جبهی قفوه آتنده و حصول
الی اوزره در که اوجی آنردن زیاده روشندر طبایر در
باقیست اولاد طبایر در و بکل که دتا کبر بر سوک ایا
صورتی و در که درت ایا غنی اوزره طور ایا
استه صالوب قوی و غنی اوزره و تسکلی بود

بری دخی تنین در بونکت کوکبیری او تیز بر در عرب دل او شده
 و لایم کوکبه را فضا در لر و درت کوکب که باشی او زره در اکا هوا بد در
 و اول درت کوکب او را تنینه بکوکب صغیر و ارد در اکا ربع و بر لر که
 دوه باور سی معانسه در و اول کوکب روشن که آفتابین ده در
 زنبین در لر و اول ایکی کوکب که الی کوکب روشن فر بنده در اکا اظفار
 الذنب در لر و نور و غنی دبنده بر کوکب و ارد در اکا ذنج در لر ارکاک
 سلطان معانسه و تنین از در بر بوکلم بوکلم صور بنه بو در

بری دخی قیفا و س در بوکا طنب در لر بر رجل صور بنده در که با
 نقیسی و ارد رقص او در ایکی الذین آجش و انکت ایکی اباجدی کوکب
 جدی ایل شکل مثلث در بونکت داخل صور بنده اولام کوکب ایکی اون برده

و خارج صورت او هم یکی گویند و بسمبسنده او هم گویند فرقه
 دیر لر و ضایع او موزی او زره او هم گویند فرقه دیر لر و اول گویند ضول
 ابغی او زره در اکا راعی دیر لر و ابکی ابقلری او زرنسند بر کوکب
 کوکب و اردر اکا کلب الراعی دیر لر و انکث ابقلری ابله کوکب جدی
 او زرنسند کوکب کوکب و اردر اندرا غنام دیر لر صور بنه بودر

صورت قیفاوس
 ۴

بری دخی عتوا در اولوچی معسنده در بوخانقار دیر لر و صلیح ویر لر
 بونکث داخل صورتند او هم گویند بکری یکی در و خارج صورتند
 او هم بر در و بو بر جل صورتند در که ابکی اللرین او زرنش و ضایع الله
 عصا و اردر و بو کوکب مکة و کوکب بنات نقش کبری او زرنسند در
 بسمبسنده و اموز بونده و عسسنده او هم گویند ضایع دیر لر و ضول
 الی او ستنده و بکنده و انکث اطرافنده او هم خورده گویند او لا و ضایع
 دیر لر و اول خارج صورت اولان بر کوکب در که احمد و نیز در اولیغی او ستنده در
 انکساک راح دیر لر و عارس السماء و عارس الشمال دخی دیر لر زرا غابنده

روشن بود و در تابید اولی از آفتاب افسان باید اول و وصول
 باله رنده اوله کو که ریح در بر اول سماک ریح افسان نواشته شد
 اوله در

سویته
 ۵

بری رخی فکله کنار بدر کو کبی سکر در اکلیل شمالی داخی در بر و عوام
 پید و پید چنانی در بر که دگر می کنند بر پاره که و کی دارد کناری که
 نقره چنانی کبی در و اول سکر کو کبک بری فایته روشنند و بالگر
 اشک داخی فکله در

بری رخی چانی در بو شاد رخی راقص در بر پونکت داخل سوزنده اولان
 کو اکب بکری سکر در و بر گوب خارج سوزنده و بر بر جل سوزنده

سویته
 ۶

ایکی التربین آچشد ایکی دیزی اوزرینه چو کشت در صاغ ایاغی عمو جانینه
 و رسول ایاغی شول مدت بلدر جانینه در که تنهن باشی اوزرینه در که انله عوا
 دیدیلر
 صورتی بود

صورت جانی
۷

بری دخی شلیاق در بوکا سلخفاة دخی دیر لر بونک کوبلری اون در
 و کوب نیرنه نسر واقع دیر لر زیر انک ایله اکی کوب صغیر وار در
 کوبیا انلر قنادلری در کند و نغنه ضم ایدوب قو نمشد در پس شول
 کوب بکوز که ایکی قنادنی دورش بر بره قو نمشد و اول کوب نیر
 ایله بو ایکی کوب صغیره عوام اثنافی دیر لر صاغ ایاق معنسنده که
 مجدر یکپا دیر لر زیر انلر کت اوچی کوبیا اوج طشد که اوج
 بره قو نمشد و اوزر لرینه چو ملک قو منق اچون و بو صورتک
 قابلو بغه کبی ارقه سی یومری اولدو عینون سلخفاة دیر لر قابلو بغه
 معنسنده که مجدر سنک بشت دیر لر و اول کوب نیرندن غیری کونکن
 اسم خاسی بودر
 صورتی بود

صورت شلیاق
۸

بری دخی دجاچه در بوبر بوبنی اوزون اور دک کبدر فناورن
 آجش اول بونکت کوکبی داخل سوزنده اون بدی وتر و خارج
 سوزنده ایکی در و فنا و لری اوستنده اوله بلذر لره فوارس بر لر

بری دخی ذات اکرسی در بوبر عورت سوزنده در که بر کرسی
 اوزنده اوزورمش و اول کرسی نکت ایا قلمی وار در منبر ایاغی کبی
 و اول عورت اوزسن مسنده طبعش و ایا قلمش اشغضا زلفش
 و بجه اوزنمشته در رفیف و سکت باشی اوستنده کی کوکبدن
 یوتار و ده در ججه نکت کوکبی اهن او جدر و عرب اول کوکبش
 بترنه که وسط مسنده در کف الکصب بر لر عرب بو کوکبی کف
 مبسوطه شبیه انمشدر در و سنم نافه یعنی دوه او بر کبی و بکله دخی
 مشهور در فجن کف الکصب نصف النهار و اصل اوله دعال
 منجاب اولور بر لر کن مهور بقبر بر کتابده کور دکه
 نوروز کوسه شمس حمل برجکت درجه اوله سنه
 کلده کف الکصب منجاب کله اول کون نصف النهار ده
 بیده بولور کر دعا اول فنده منجاب اولور بر لر و شاغلر
 بونی محبوس کت الینه شبیه ادر لر منجه اوله و چون سوزنی بود

سوریه بر ساقش
۱۰

بر می دخی حامل راس الغول در بوخار ساقش دخی دیر لر بوزر جل
صورتند در که صول باغی او در صول صاع ایاغنی قالد مش
صاع النی باشی او زره قوش صول الفده بر غول باشی وار و آنک
راخل صورتند بکرمی النی و خارج صورتند اوج کوب وار در و اول
کسکت باشد بر کوب نیز وار در که اکا راس الغول دیر لر و بکوب
قد زانید در غول یابان آدمی دیکدر و صورتی بود

سوریه بر ساقش
۱۱

بری دخی مسک العنان هر اویان دو بخی معانسه بو بر فایم ریل
 سوزنده در بر انده قبی و بر انده اویان و خوش و بونک
 کوکبیری اون درت در و اول کوکب بتر که صول او سوزنده در
 اکا عیوق در بر قدر اولو بندر و اول کوکبک صول در سکنده در
 عین در بر و ایکی کوکبک صول بکنده هر که جذبان در بر و اول
 کوکبک صاغ شکبنده در در بر و ایکی کوکبک صول بکنده در
 نواب عیوق در بر
 صور سینه بود

سوزن مسک
 ۱۲

بری دخی حوا بو بر فایم ریل که ایکی القری ایلد بر سینه
 و بونک داخل سوزنده اولان کوکبک بکری درت در
 و خارج سوزنده اولان کوکبک بشدر و بوجله
 کوکبدن بر بونک اسم مخصوصی مودف
 دکل در و صورتی بود
 کاغذ آردنده در

سورت خور و
۱۳ ۱۵

برای دخی حقیقه در بوبر بیلاندر که خوا آن یکی ایل طوئشدر
 و اول بیلان پیشید نویر و غنی قالدیشدر و نوینکث کوکبلی
 اول سکزد در مشهور اولان غنی الحیه و بدکلی کوکبدر که قدر
 نانشدر و اول صف کوکبکه حقه نکث باشی اوزره در انلره
 نسق شامی دیرلر و اول صف کوکبکه بوینی آلتنده در انلره
 نسق بانی دیرلر بوا یکی صفکث اوز ناسنده اولان مبدانه
 روضه دیرلر و اول کوکبکه که روضه ده و زانلره اثنجام دیرلر
 و اول کوکبکه خوانکث باشی اوزره در اکا راعی دیرلر و اول
 کوکب که جانی باشی اوزره در اکا کلب الراعی دیرلر و اول کوکبکه
 تنینکث صاع آموزنده در اکا دخی کلب الراعی دیرلر و حقه نکث
 صورتی خوا آلتنده تصویر اولغشدر بری دخی سهم در نوینکث
 کوکبی بشدر منتقار و جاجه ایل سر طاهر اوز ناسنده مجره غفیلده و
 براوق صورتنده در که نمرانی مشرق جابنده در و اوز و غنی یکی ذاعدر
 صورتی بودر

صورت
سهم
۱۵

ای دخی

بری دخی غناب در بوکان سر طائر دخی در بر قنادین آغوش او چ
 کر که بکند داخل صورت او که کوکبی طغوز در و خارج صورت
 او که آتید و قنادی او سنده بر کوکب نیز وارد و اکا دخی سر طائر
 در بر ایکی طرفه او که کوکب کو با قناد در بر پس قناد در بر آغوش
 طیرانده کبیر او بوکان سر طائر دیکت سر واقع مقابل سنده واقع
 اولد و منجوند که اول قوشند او چار ما صورتی بود

بری دخی دغین در بوکان کوکبی او در سر طائر ما بعد اول
 کوکب که قور و خنده در اکا ذنب دغین در بر و دخت کوکب که
 وسطنده در عوب انفره عقود در بر او از زنده اولنه عود در بر
 و دغین عوام یونس بالغی در بکله بر انسانی سور کبیر یا نخی سل
 کبیر و غرق اولان انسانی قور مار ما صورتی بود

بری دخی قطره انفرس در بوکان مقدم انفرس دخی در بر ز بر آغوش
 انفراسی کسلش نصف مقدم قالمش در کبیر و کوکبی دند

بری دخی در س اعظم در بو بر آت صورتی در که بلخی و اردا یکی او کن
ایا غی و تنی و اردا صاع غسی و ایکی قح آبقری یو قدر و نونک کو ایکی
یکر میدر و اول کو کبلر که پیشند در سلسله دیرل و اول کو کبلر که ارشند
جناب الفرس دیرل و اول کو کبلر که صاع او فرزند در مشکب الفرس دیرل
و صول او فرزند اولان متن الفرس دیرل و آخن صکره درت کو آب
دخی و اردا کامشکره دلو دیرل ایکی مقدمه عرقه دیرل و ایکی کو آبکه
بابش اوزره در اکا سعد البهائم دیرل و ایکی کو آب که صورتی اوزره
اکا سعد البایع دیرل و ایکی کو آب که دیزی اوزره در سعد المظرب
صورتی

بری رخی مراد مسلسل در بوبر عورت صورت شده در قایم القربین
 آتش ایکی با قلعه زنجیر وار و بوبر نک صاع الی شمال جانب
 وصول الی جنوب جانب آتش و ایکی ایاقلمی اوز ناسنده جمع
 اولش جوق کو اکبیل وار کو بیارنجیر در و بونک کو ایکی بکری
 او جدر و اول کو کب نیز که میزانی پائنده در اکا بطین ایوشت

صورت مراد
 ۹۰

بودر

آبراز صورتی

بری رخی جانب شماله اوز بکری بر صورت نک اونی اولان
 بونک کو اکبیری در تدر نک صورت شده در و پائنده اولان نک

صورت نشانی
 ۹۱

قدر نالنده در

شده به دکت جانب شماله اوز کو اکبیل بیان اولند که جمعا
 اوجیوز انمش کو اکبیل ای می خمدن سکره منطقه ابروج اوز زده
 اوز کو اکبیری و صورت می بیاز اوده لم انکر رخی اون ایکی صورت
 در که اون ایکی بر دج اوز زده در دیوان ایکی بر دج بوقار و در
 ذکر او نمش ایدی شمدی بو محله رخی صورت می و کو اکبیری ایل
 ذکر اوده لم و بونک کو اکبیری ایکیوز سکسن طغوز در و خارج صورت

اوله انلی بدی کوکبدر که جمده سی او جیوز فرق انلی اولور و بواون ایکی
 بروجک صورتی فریدر شول دایره به که او اسط بروج اوزره
 مردر ایدر فلک بابل اوزرنده که طریق ستاره در هر برج نه صورت
 محل ایبه انکث اسمی ایله مذکور در و کوکبی رخی بیان قلسور اولی
 برج حمل ارکک فوز بدر بونکث داخل صورتنده اون اوج کوکبدر در
 و خارج صورتنده بشدر ایکی بو بنزلی فوزی صورته ننده در که اوکی
 مغرب و اردی مشرق و ارفسی شمال طرفه وارونه بقوب اغزی ایله
 ارفه سن قشر کبدر و ایکی کوکب نیز که بو بنزلی اوزرنده در آنلره
 شرطین دیرلر و خارج صورتنده اوله بر کوکب نیز که بو بنزلی نون
 یوقار و در اکانا طح دیرلر و شول ایکی کوکب که او یلغی اوزرنده در
 مثلث شکل در ضلع علی برابر در بونلره بطنین دیرلر شرطین
 بو بطنین منازل فرزندلر و حمل کوکبکث بونلردن غیری اسمی معروف
 یوقدر صورتی

صورت حمل

ثور ارکک صورتدر بونکث داخل صورتنده اوله کوکبی او نور ایکی
 و خارج صورتنده اوله اون بر در بونکث نصف مقدمه
 کوکبکث دکت بایش آشفا نمشد و سوسمک استرکی اوکی مشرق جانبد
 انکث کوکبکث ندر ثیر یا و دیران که منازل فرزندلر و دیران جنوب
 جانبدن کوزی اوزره اوله قزل کوکب نیز در که عین الثور رخی دیرلر

ذاتی البخم یعنی تابع نیر یا و غنوق در بر و انکشا طرافنده اولند
 فلاس در بر و شیر یا بغرنده او هر کو کبلر در جلد سی او زوم سلفی کی
 اولد و غنوق بر کو کب بر نه قیوب البخم در بر نیر یا و بد کلر نیک دجی
 بیان اولند که در و ایکی بر بر نه قریب او هر کو کبلر که قولا علی اوزره
 کلین در بر شول زعمه نهاده که آنکو در انک کلبلر بد بعضی تفصیل
 کله کرک نوزک صوریه بود

صورت نوز

جوزا بو کاتو امان دخی در بر بو نکش داخل صورتنده امان سگوز خارج
 صورتنده بدی کو کب وارد بو ایکی او غلبتی صورتنده در که بر بو نکش
 بو بنده قولرین صالمشدر در باشل مشرق و شمال جانبند در و ایکی نیر
 کو کبلر که بو نکش باشی اوزره در آنکو ذراع مبسوط در بر صورتی

اوزره در

بو سوال

صورت جوزا

سرال ان بونکث داخل صورتند اوهم کو اکی ملقوز و خارجند اولان
 درند و بونکچ صورتند و در مقدی مشرقی مؤخری مغرب طرفند در
 و بونک کو کب بترند در و انکث آردند اولان اکی کو کب
 حارین و بر و اول کو کب جنوب طرفند اوهم ایا غنجد در طرف و بر

صورتی

بودر

صورت سرطانی

اسد بونکث داخل صورتند اوهم کو اکی بکرمی بدی و خارج صورتند اولان
 بشد اما بطلیموس اوج دفعی وار در دیوب اکا صغره دیو آد و بر شد
 و بوار سلطان صورتند و در اول کو کب ارسلانکث بوزند در صورت
 سرطاندن خارج اوهم ایا طرف و بر و اول درت کو کب بوینند و قلبند
 جبهه و بر و اول کو کب جقورده در زبره و بر و اول کو کب مؤخر
 زنده و در ذنب اسد و صرفه دفعی و بر و وجه شمسی بیان اولند کرکدر

صورت اسد

سبند بو کا عذر ادعی و بر و داخل صورتند بکرمی بدی و خارج صورتند
 انی کو کب وار در بر بر صورتند در که اکی فتادی وار و انکث صالی
 و برش و صول النی آشفه صالی و برش و صاغ النی او مزه برابر فالدمش

بر سبیل طوفان و باشی صرف نکست جنوبی در و آبقری بر بریدن ارا قدر
 وصول مشکب و در زنده او هم کوکب نبره عواد بر لر و اول و اول و همچنین
 منزل در منازل فردن و بعضی بر عواد اول کوکب دیر لر که قونی او زره در
 کانه کلبلر در اسد آرد پنجه اور لر و عواد البرد دخی دیر لر زیر چون
 طلوع ایده قبش ظاهر اولور و اول کوکب نبره که انده اولان سبیل سنده
 یقیندر اکا سماک اغزل دیر لر اغزل بر اقنر معنایند در زیر اسلاحی بود در
 و انکست مغایر سنده اولان سماک راجح دیر لر و منجملر بوا یکی سماک ساق
 الا سد دیر لر آشغیده تفصیل اولنسه کر کدر وصول ابغی او سنده اولان
 کوکب غفره دیر لر وجه سبیل سی ذکر اولنسه کر کدر صورتی بود در

صورت پنجم

میزان بونکست داخل صورت سنده او هم کوکب سکر و خارج صورت سنده اولان
 طغوز در دبو تر از و صورت سنده در عمودی مشرق جانبد و کف لری مغرب
 طرفه در کوکب مشهوری بودند

صورت شانزدهم
۷

عتیب بونک داخل صورته بکرمی بر و خارج صورته اوج کوکب دارد
 عتوب صورته در و اوج کوکب آنی اوزره در اکلیل بر لر و اول کوکب تر
 احر که بدنی اوزره در قلب العتوب بر لر و فوری و جاننده اوله ایکی
 کوکب شوله بر لر

صورت عتوب
 ۸

قوس بوکادخی بر لر بونک کوکبی او تو ز بر لر بو بر جانلو صورته
 به که مرکب را دم ابله آتق بوینه و ارنجب دکت آت در و بویندن
 یو فاروسی او جیه و النده بای طوفوب او فوقی و اولد و رب عتوب
 جانند جکر و عتوب اول کوکب که نمرن اوزره در و اول کوکب که
 قبضه کمان اوزره در و اول کوکب که طرف جنوب اوزره در و اول
 کوکب که صانع الی طرفه در نعایم وارده بر لر مجره ارا غبر کشلر
 کویبا انردوه قوشلر بدر صوابجه که کشلر در و اول کوکب که اذکث
 ربی اوزره در و اول کوکب که صول اومزی اوزره در و اول کوکب که
 قوتغی آتنده در نعایم صادره بر لر کانه صوابجه و عتوب
 کشلر در و اول ایکی کوکب که کائنات کوش شالنده در انکا
 طمین بر لر و اول کوکب که صول او بلغی اوزره و انجوکی اوزره
 مریین بر لر

صورت نوز
۹

جدی اگر کتک او غلاق قدر کواکبی بکرمی سگزد و بونصفه دکت او غلاق
صورت سنده در اکی بوشوژی وارد و نصف آخری بالقی نصفی کسبه
و اول اکی کو کیکه ایکی بوشوژی اوزره در سعد ذایح دبر لر و انکت
کو کب بوشوژی ذایح شبیه اند لر و کو کب صغیرنی قیود بکرمی اول
بونی بوغز لر و اول اکی کو کب بوشوژی که قیود بوشوژی اوزره در عجبین دبر لر

صورت جدی
۱۰

دلو بوخا سكب الما دخی دیر لر بوخت داخل صورنده فرق ایکی و خارج
 صورنده اوج کوب وار در بو بر جل صورنده در فایم باش شمال
 جانبه ایقلری جنوب طرفه مشرق جانبه مشوجه اولمش ایکی المیزین
 اوزمش برالنده بر برداق وار بشت آشفه امش صوابکی ایقلر نه
 دو کلش و صوابا غنی آشفدن حوت اغوزنه امش و اول ایکی کوب که
 صانع اوزنده در سعد الملت دیر لر و اول ایکی کوب که صول اوزنده در
 سعد السعد و دیر لر و اول اوج کوب که صول الی اوزره در سعد بلع دیر لر
 و آنی تشبیه امش در سول اچیش اغوزنه که برشته بوتمق استر و اول
 کوب که صول اوزنده در و اول کوب که صانع الی اوزره در سعد الایچه
 دیر لر و بر بخت طلوع ابد حشرات بر آشفه کز لنور لر فستد این صوره
 سعد زایج و سعد السعد و سعد بلع و سعد الایچه منازل فخره در یما

صورت دلو

۱۱

حوت بوخا کوبه السکین دخی دیر لر بوخت داخل صورنده
 اولان کواکی اوتوز درت و خارج صورنده اولان درت در
 بو ایکی باقی صورنده در که بر بینه با غلغله شد ایلک ایلکه
 اول ایلکه خبط الکشان دیر لر صورتی بودر

صورت صوت

و چون منطقه البروج از رزنده اوله صورت اوله و کواکبل بیان اونده
داخل صورت رنده و خارج صورت رنده اوله مجدسی و حیون قرق التی کوکبدر
شده کبر جانب حیون رنده اوله صورت لری و کواکبلری بیان ایدوم
صورت لری اون بشده داخل صورت رنده اوله کواکبلری ایکیوز
طرحشان بدی و خارج صورت رنده اوله اون طبعه که جمعا
۳۱۶ لولور قیطس بنک کواکبی بکری ایکیوز و بر حیون
بکری صورت رنده در که ایکی یا یعنی وار و قوش قویر و غی کبی قویر و غی
وار اوکی مشرق جاننده و بر بایشده اوله کوکبه کف الجدا و بر لری
زیر امتدادی کف الحصب امتدادون اسکدر و بش کوکب که
الکر رنده در نعامات و بر لری و اول کوکبل که قویر و غنده در نظام در لری
و اول کوکب که قویر و غنک چنانده در صندع ثانی و بر لری

صورت قیطس

جبار عالم بوکا جوزا رخی و بر لری کواکبی آق اولد و حیون بنک کواکبی

اول و صد و پنجاهم. نخمس. صاع سده عصا دار و بلند
فیل خوشامس و مریه. اول و صد و پنجاهم. نخمس. صاع سده عصا دار و بلند
سازل نموده. بیان و سر زده. اول و صد و پنجاهم. نخمس. صاع سده عصا دار و بلند
یک مشکب الجوزا و بر سر زده. اول و صد و پنجاهم. نخمس. صاع سده عصا دار و بلند
ساجده. بر سر و اول و صد و پنجاهم. نخمس. صاع سده عصا دار و بلند
اول و صد و پنجاهم. نخمس. صاع سده عصا دار و بلند
اول و صد و پنجاهم. نخمس. صاع سده عصا دار و بلند
اول و صد و پنجاهم. نخمس. صاع سده عصا دار و بلند
اول و صد و پنجاهم. نخمس. صاع سده عصا دار و بلند

نهر بونکث کو اکی اونوز در سندر بو بر اراق صورتند در ایند ابد
جبار اباغی اونزنده اولم کوکب نیردن و مرور ایدر جنوب جانبند
بوکلم بوکلم نا اول درت کوکب فرینه وارر که قبطس سینه سی اونزده
بس مرور ایدر جنوب طرفه اوج کوکب اونزده کرد و رجوع ایدر
مشرق جانبند اوج کوکب اونزده اندن رجوع ایدر جنوب صوبند
اوج کوکب مجتمع اونزده اندن منقطع اولور و مرور ایدر جنوب
اونزده اول اکی بلزده که بر بونکث در اندن مرور ایدر

اوج کوبند متغای به آذن صکره ابر شو به یک کوبه که آخر نهد در قدر
 اولدند و انکت آدی آخوالنهد در داو کبه عرف و ایکنجیه و اوجنی
 کرسی الجوزا دبر لر داو ل درت که نهداوستنده در داو ل درت اولد که
 جانب آخونده در اوضی الشعام یعنی دوه خوشی بویه سی دبر لر داو ل
 کوبلر که اطرافنده در دبیض دبر لر داو ل لبر که آخونده در طلیم
 دبر لر دو طلیم اولد فم الحوت اوز ناسنده اولان جوق کواکبه رمال
 دبر لر دوه خوشی بر طه سی مفاسنده در شکل بودر

صوت نهر

ارنب بونکت کواکبی اون انکیدر دعب اول درت کواکبه که ایکسی عتی
 اوزره و ایکسی ایغی اوزره در کرسی الجوزا دبر لر و خوش الجوزا دخی دبر لر
 و بوجبارکت ایغی آتنده در طوتان صورتنده در اوکی مغرب جاننده

اوندر مشدر

و بشتی آرونه

صوت ارنب

کلب اکبر بونکت داخل صورتنده اولد کواکب اون سکر و خارج صورتنده
 اولد اون بر در و بوبر کلب شکلنده در که کوبی جوزا آتنده در انوچون
 بوکا کلب دبر لر دعب اول کواکبه که کلب اغزی اوزره در شتوی البیور
 و شتوی البیانی دبر لر که قدر اولدند در بر قوم جاننده بوکا عبارت
 ابد لر ایدی زیر ابو کلب فلکی عرضا قطع ابد خلاف سابر کواکب در

حق تعالی آنکه چون سیور و آینه نور است آشود و شوی العیور آنکه چون
 دید بر که مجرودن عبور اید سهیل قنده و اول کوکبه چکل کلب در
 مرزم العیور دیر و اول درت کوکبه صف مستقیم اوزره در صورتون
 خارج فرد دیر و اول درت کوکبه باغونده و اولین ده و ثور بر قده در
 عذاری دیر و ایکی کوکبه نیز که خارج صورنده در حصار دیر و در
 مخلفین دیر زیرا ایکی کسند بونگر بری چون بین المثل در زیرا
 بونگر سهیل دن اول طلوع اید و پس بر کسند بین المثل که بوسهیل در
 و کسند که آن دن خیر المثل بین المثل که بوسهیل و کلد و پس خلف
 یعنی بین اول و غنچون مخلفین و بیشتر در

صورت عیور

کلب اصغر بونگا کلب مقدم دخی دیر و بونگ کوکبی ایکیدر بر زدن نبرد
 اول نیرنه شوال شامی دیر و قدر اولدند و شوی الغیضا دخی دیر و
 زیرا اول سهیل کت فرزند اشیدر و شوی العیور سهیل قنده مجرودن
 عبور اید و ب اول شمال و شرقیده قبلوب سهیل چون اعلدی پس
 و بر دیر حتی غنضت عینا با و اول بر نه مرزم دیر و بویکی کوکبه

از راع مقبوض در بر از راع آفودن شاخه در و بوزن اولی یکی نزدیک
نواچین اوزره دور در شکل بود

صورت کلب السور

۶

سفینه بونک کو اکی فرق بشد و بوزن سفینه در که یکی قناد کو کلب کبر
عقبی دوغ و بطلیموس ریش اول کلب نیر که جنوب جانبنده اولی
قناد اوزره در سهیل دیر قدر اولدن بره روشن کو کبدر دوم
دیارنده کورنما بمن طرفنده کورنور

صورت سفینه

شجاع بونک داخل صورنده اولان یکوی بشن و خارج صورنده اولان
اکبدر و بوشوی القیضا ابله قلب السد اوزرماننده در جانب جنوب
ایل برانچ اوزون پلان صورنده در ما و صورینه بود

صورت شجاع

۸

باله بوشاکاس دخی دیر، بونک کو اکبدری بد بدزد و بو

بر شکل مستدیر در جناف کبی و بر کوکب مهر احمد و حسن سماک در

صورت با

غراب بونک کوکبی بدید و بر فرخنده شجاع ارقه سی اوزره و کوکب
شجاعون بر کوکبی منقاری ابطه و دلمشده و اول کوکب منقار الغراب
در لوقه

صورت غراب

قنطورس بونک کوکبی ام توزه بدید و بونک صورتی بهشتی
اوکث ایا قله بنه کلنج آدم صورتی کبیده و اوکث ایا قله بنه استغ
آت صورتی بدید و بوزی مشرق جانبته آردی موب جانبته در
و بر انده ایکی صلقم دارد و بر انده سنج ایا قله بنه طوفش
و اول آت فرسته اوزره بر کوکب نیر دارد که انما
بطن اکوت و بر لود و غی صاغ طرناغی اوزره بر کوکب غی
و اردر که اکا خصار و بر لود و بر انده و غی بر کوکب و اردر که
اکا وزن و بر لود و بونل اول کوکب در که مختلفین و بر لود و بوز که
او نمشید می قور فقیر ایدر که بکث الشمس بدی نار بکیده بعد صلوة
سمادن بر آتش پیدا اولدی عالمی منور قیلدی احکامندن منجن
عاجز فالد بلر بر سده و درندن صکره و نکستاندن بازر کانر کلوب
خبر و بر دیر که امشب و قنطورس شکسته بر حیوان او جیوز ذراع مقدام

بوی دار فرمکشانه اوله مندا اطله سنا حمارن دوشوب و افرادم
 و حیوان هلاک ایدوب بالاخوه اوستاد لر عرب را ایل طوبی بر سدا ایدوب
 اوزرنده اولان آدمی اوردوب هلاک ایلد کده آت دخی هلاک ایدوب
 صورتی ولایت بولایت کزورد بر اشد تعالینک بوده بر عجا ببنده

صورت قفلورس

سبع بونک کو اکی اوزن طغوز در عرب کو اکب قفلورس اکی سبع سماج دیر

صورت سبع

مجره کسه میم اولی دفتح ثابذ ایلد بخوردان مفسد بونک کو اکی بدید

صورت نگر

اقلیل جنوبی بونکت کو اکسی آنون او جدر و بوجنوبی اقل قید اولندی زیرا
نقطه اقلیل شمالی در او بوجنوبی شکل او زره در که در بوجنوبی در او

صورت قطب

حوت بونکت داخل صورت زده اولان کو اکبیر اوان بر و خارج صورت زده
اولان آتیدر و بوجنوبی بونکت بالقی صورت زده و در باشی مشرق جانب
و قوبر و غی مغرب طرفه در و اول کو کب نیز که اغرنده در اکانم اکوت
در او قدر اول و ندر

صورت حوت

جانب جنوبی اولان صورت زده کو اکبیر بالکلب بیان اولندی
لکن اجمالاً تفصیل داخل صورت زده اولان کو اکبیری ایکسوز طفسان بری
و خارج صورت زده اولان طفسوز در که جلد سی و جیوز اوان
آتیدر و جلد صورت زده فرق سکر در و جلد کو اکبیر بکث یکرم ایکبیر
سدر فواید قطب شمالی بیان ایدم لم انا نظر کوزده اولان رمد و شفا
و بر نظر کث کینیتی بود که کوزده مرض او نه کنه یکشنبه کیم سی قطب
شمالی بر ایزده دورب انا نظر ایدم و بر کوشش میلی کل صورت زده دورب

ایکی کوز لر نه جکه بر صفت بو کا مداومت ایدیه بامراسه شفا بوله
دور... سکره فرکت بکرمی سکره من بیان ایدیه لم چونکه عرطریا بانه
ساکن اولد بلر قنلر نه بلال اعتبار اولسه بیل اذلی مختلف اولور ایدی
گاه صیف اچکنده و گاه شتا اچکنده اولوب ضبط سال اچون سنه
شسته اعتبار نه دخی محتاج اولد بلر تا که سنه نکت فضولنی بیلر و
فصلده نه مشغول اولمق کرک و بیدافنده و قشلا فده نه حرکت انجاک
کرک بس فرکت خانه نظر ایند بلر شود بولد بلر که فلکی اونوز کچه ده قطع
ایدیه اما آخونده ایکی کچه کور غزل اوجوم اول ایکی کچه بی حساب لرندن
استقاط ایدوب بکرمی سکره کچه به اعتبار ایند بلر بس دور فلکی
بکرمی سکره قسمت ایدوب هر قسمته بر منزل اعتبار ایدوب هر کچه
بو منزلردن برنده اولور دیر بلر او هر منزله بر علامت وضع ایند بلر
و بو علامت لری کو اکب نجات دن اعتبار ایند بلر طریق قره قریب اولمق
اوزره و بو بکرمی سکره نکت هر کچه اون دردی بردن بوتقار اولور
واون دردی بردن اشاعی اولور و هر کاه که بورر لر مشرق دن طلوع
ایدوب مغربده غروب ایدر لر طلوع ایدجکت طالع و غروب ایدجکت
غارب دیر لر و رقیب دخی دیر لر و عو بلر اون درت منزله شاعی
واون درت منزله بانی دیر لر و فجر و قشده بر نکت مغربده ساقط اولور
و بر نکت مشرقده طالع اولمسه سنه نو و دیر لر و هر منزله که بر منزل نکت
نونده واقع اولور یا غمور و فار دن و بلدن دانبدن و صود قدن
انکا نسبت ایدر لر و چون نوار تمام اولد بیل اخوه ابر مشن اولور و اول
منزل شاعی و رقیب و اخوی سکا اعلی در و اول منازل بانی غفر
و اخوی رشاد و بو بختی بر نظر اید دخی بچن ایدیه لم حکما در فلکی
اون ایکی قسمه نصیب ایند بلر و هر قسم بر برج دیو آد و بر دیر بو بختی

و بر روی دو ملک شکره چشم در سه و سه در دو در دو در دو
 نزولی چون و منجم بر وجه چون کوکب در او علی صوتی در نوم اندر
 و بخلیس بر روی صوتی در نوم احد در سه کوکب باشد که منطقه البروج
 قریب اول که مرقه قریب باشد در سال اول در سده باشد منازک
 اسطرین و وجه شمیران و بعضی احوال در اسطرین و بعضی احوال در
 بیان ایده لم اول کسی شرطان در ضیق باشد در گاه بود حالت رفع ایل
 استعمال اول نور گاه شرطین در بر حالت نصب و در ایل استعمال اول نور
 و بولفظ فتح سین و در ایل باشد شرط در علامت معانی برابر و منزل
 علامت احوال سین و امارت تبدیل زمینده و شرطین یکی کوکب نزدیک
 بونزک محلی قرن حملده و ایکینک از زمانده بعد بر یاکت ایکه
 باشی قدر در چون وسط سایه ایره لری بری شمال ناچیه سنده و بری جنوب
 ناچیه سنده اولور چون شمس بونزه ایره زمان معتدل اولوب کجه
 و کوندوز برابر اولور و بونزک بر یاکت برابرنده بر کوکب حقی دارد
 بعضی بر آنی ببله اعتبار ایدوب اشراط در بر شکلی بودید
 و بونزک طلوعی نیسان ایکنک اون النی سنده اولور و سقوطی
 نشین اولکک اون سکرند اولور و بونک طلوعی محمور در زمان دها
 ابو اولور و بیلر بوشق اسر و صولر زیاده اولور و بونک رقیبی
 غفر در ایکنجی سی بطین در نصفین بطن در که اول بطن بطن حمل در و نصفین
 اولندی زیر بطن حوت نسبت اصفر در و بواج کوکب حفر مثلث در
 و شکلی بودید نیسان در بر کجه قایمچی دوغ و نشین اولدن بر کجه
 قایمچی ساقط اولور چون اول ساقط اوله دکنز در مضطرب اولور
 و قوطان و قرفوج سواحل و غریجه بر آلتز کبر و بونک طلوعی مذموم در که
 با غمور یا غم اول بیل قزلق اولور و بر بوشا شرا لا نوا در بر بونک

[illegible]

بلجک اون ایکی بروج دخی سبوز و بوقاروده ذکر اولندی که
 ترکی می سکر منزلدن هر برنده اولور اما سیری منشابه دکلدر
 گاه سریع حرکت ایدر گاه بطی حرکت ایدر گاه برکون نصف النهار
 بر منزلت اولنده اولور و یوم ناینده نصف النهارده منزل ناینده
 اولور و گاه اولور برکون نصف النهارده بر منزلت اولنده اولور
 و یوم ناینده نصف النهارده اول منزلت آخرنده اولور و وقت که
 دور فلک گاه اون ایکی بروج اعتبار یله منقسم اولوب و گاه بکری
 سکر منزل اعتبار یله منقسم اولوب ایدی هر بر جکت حصه سی منازل
 مذکوره دن اکی منزل و ثلث منزل اولدی، در برخی دیران بعضی
 ضمیمین ایل او قیوب وجه شمس بیان ایدوب ثریانک آردنده اولور
 بویله شمس اولندی و بعضی فحشین ایل او قیوب وجه شمس بیان ایدوب
 خورک یاغی کبدر دیر و بویله بوج منزل کو کبدر ثریان دن صکره طلوع
 ایدر و بونکاتابع ثریان دخی دیر و انک ایل کو اکب حصه و دار محط
 هشتی اوزره در بونکث موقعی نور ارقه سبدر شکل بود * * *
 و بونکث طلوعی محمود دکلدر فجن یا غور جوق یا غره اول بیل فلق اولور
 و بونکث خوانده اسی زباده اولور و خوب دیر ادا طلع الدبران
 بیست افند از فجن طلوع ایلده دبران کو لچکر قور و انسی سبدر
 و باد سموم ظاهر اولور و بونکث طلوعی ابارک اون النی سنده در دخی
 سقوطی شترین اولک بکری النی سنده در و بونکث فائده اوله کو کبدر
 دبران کبیری دیر و بعضی اول منزل کو کبدر فصل دیر و اطر افنده
 اوله خورده کو کبدر قلاص دیر و بونکث رقیبی قلب در، بشخی
 کشف در آت کو کبدر کی رازه به دیر و بوجوزانکث بشیدر
 و بواج کو کبدر بعضی بعضی قریب بطین کبی شکل بود * * * وجه شمس

و بونکث نوئی محمود در روزه و انبار و فساد و ایدر و بونکث رقیبی
 سعد زاجدر و طغوزیخی در طرف و بونکا طرف دخی در لر کوز مناس
 بونکی کو کیدر فرقه ان کی بر مقدار اگری در بونده ارسلان کوز رسی
 در شکل بود * * طلوعی آب آشکث اولنده و سقوطی کانون
 نایکث اولنده در و بونکث نوئی محمود در بوندر باغ و جوق فایده
 ایدر و خواماومی کسور و اسی کسیدر کچو و کوند برابر اولوب کچو
 اوزمده باشد و انبار فضل خان اولور و بونکث رقیبی سعد بلع در
 او جیخی جبر در بونکا جبهه اسد در لر بودرت اگری کو کیدر در هر یکی
 کو کیکث اورطسی بر قیچی مقداری کور بنور شکلی بود * * طلوعی
 آب آشکث اون در دنده و سقوطی شبانکث اون در دنده در
 بونکث نوئی محمود در بوندر باغ و نبات جوق بتر و انبار لر بر افلند میل
 ایدر و بونکث رقیبی سعد اسعد در و اون بر بخی زبره در غم زانبار
 بنور بارچه سی دیکدر بوبر کو کب نیر در که بانده بر کو کب اسعد و ایدر
 ایکسکث اورطسی بر قیچی مقدار ایدر احکام و نبات ملاحظه اولوب
 زبره دغشدر بونکثره کامل اسد در لر شکلی بود * * طلوعی
 ابلو کث ایکسکث در و سقوطی آذکث ایکسکث در بونکث نوئی
 محمود در باغ و جوق باغ و کچو بر صوت اولور و بونکث رقیبی اخیدر
 اون ایکسکث در بوبر کو کب نیر در زبره دغش طاقی اولور شکلی بود * *
 بلکل که ذراع و جبهه و زبره و صرف اسد صوزنکث افراسنددر بونکث
 طلوعی ابله برودت منصرف اولور و سقوطی ابله حارت منصرف اولور
 و بونکا قلب اسد دخی در لر طلوعی ابلول انکث اون بشنده و سقوطی
 آذکث اون بشنده در و بونکث نوئی نبل ایدر و ایام بر دغش کبر
 و بونکث رقیبی ذراع مقداره اون او جیخی عواد در ابله و فخر ابله و جیخی

معنیست در بیش بلند در صول ال ابله باز شمس لام کبی بنه کیم است و ابله در
 و بونی کلبه نشین است در که از سلطان آرد پنجه او در لر و انوکچون عتوا
 و بشرد و بوکا و کت اسد در لر اطلوعی ابله ایست بکرمی سکر نه
 و سقوط علی آذینک بکرمی سکر نه در بونکت فونی محمود در و بونکت رقیبی
 فرع مؤخر در اوان در دخی سماک در بوکا سماک اغزل در لر برافسر
 معنیست در بونکت بانده بر کوکب دخی بوقدر اما سماک رامج بانده
 بر کوکب دخی وار در و اول انکت رمجید در لر پس سماک اغزل سماک
 رامج نسبت برافسر در و عوب ایکی سماک اسدک ایکی سافید در لر و
 و سماک اغزل خط استوا فر بنده در و بر کوکب بنزد در صر فیه کبی شکلی
 بود * بونکت طلوعی نثرین اولک بنده و سقوط علی بنساکت در دند
 و بونکت فونی غیز در و واقع اولور که بنور با غمیه و بونکت رقیبی
 بطین کون در و اوان شنجی غفر در فتح غمین و سکون فابل و انکت
 معنیست در و بواج کوکب خفیه در قوسه شبیه و موقعی منرا ندر شکلی
 بود * * بوکا غفر در لر بر ابو طلوع اید بکک بکک تازه کلی و طلوع
 کند و سی کوکب خفیه در نظر دن او طلوعی نثرین اولک اوان سکر نه
 و سقوط علی بنساکت اوان النینده در و بونکت رقیبی شرط اند و اوان شنجی
 ز بانا در فتح ز ابله بو ایکی کوکب بنزد در بونکره عقرب بونتری در لر بو ایکی
 کوکب در اوان طوسی بیش ارشون مقدار بدر شکلی بود * * طلوعی نثرین
 اولک آفونده و سقوط علی بنساکت آفونده در بونکت نونده بجر اسر و اطم
 باطله خلق اولر بنه کبر لر و شدت شتا بر و بونکت رقیبی بطین در
 و اوان بدیخی اطلیل در تاج مضامنه در بودرت کوکب در اوجی راس عقرب
 اوزره در انوکچون اطلیل دید بر بعضید راس عقرب اوزره اولانی اعتبار
 ابدوب اوج کوکب در دید بر شکل بود * * طلوعی نثرین اخون اوان

طغوزنده و سقوطی ابارکث اون طغوزنده در بونکت خوانده صورتی ابر
 و بونکت رقیبی نیز یاد در و اون شکر بخی قلب در بوبر کوکب اهر نیره در
 بونکت ایل ایکی کوکب صغیر دخی وار در برمی آندن بوقار و بری آندن اشقی
 شکلی بود در چ بونکا قلب مغرب در لر بونکت و نیر واقعات طلوعی
 ترین افوت بکرمی الی سنده در و سقوطی ابارک بکرمی الی سنده در بونکت
 نوئی مذموم و صوق اولوب انجیل صوبی نوریدر و بونکت رقیبی در بران در
 و اون طغوز بخی شوله در فتح شین و سکون و اوایل در مغرب نور دخی
 معانسه در و بوی ایکی کوکب نیره در که برینه متقارب در بونکا مغرب نور دخی
 انجیلون دیدلر که ارتفاع در شال بدنه دن در شکلی بود در چ طلوعی کانون
 اوکث بکرمی سنده و سقوطی حوزر انکت بکرمی سنده در بونکت خوانده
 اعاجیلکت بر اخی دو کلوز و یغور جوق باغ و بونک رقیبی یغور در دگر بخی
 نغایم در و بوجع نغام در و نغام دده فوشنه در لر و دخی فونکت جوقی اعاجیل
 دیلر و بوسکر کوکب شوله برابرنده در دی مجره دده در آنظر نغایم دارد در لر
 کوبیا مجره دن صوابکلر و در دی مجره دن خارج در آنظر نغایم صادره در لر
 بونظر مجره دن طشره اولد و چون کوبیا صوابکوب طشره کمنشدر در شکلی بود
 * * * * * طلوعی کانون اوکث بکرمی ایکی سنده در بونکت نوئی قبیض اولنده
 اولور کچه و کندز برابر اولد قده و بونکت قبیضی هندی در و بکرمی بخی بلده
 در بوبر میدان در نغایم ایل سعد ذابج اور نمانده و آنده کوکب بوقدر
 ابار کوکب حنی دارد در که کوچ ایل کورینور و بعضی بونی الی کوکب در
 دیلر فوس کی و شکلی بود در * * * * * طلوعی کانون افوت در دنده
 و سقوطی تموزکث در دنده در بونکت خوانده صورتی دوز و بونکت
 رقیبی ذابج در و بکرمی ایکی بخی سعد ذابج در بوی ایکی کوکب صغیر در
 ایکی سکت اور طسی بر ذراع بوقدر بر بوقار و در جانب شمال و بری

آشفته در جانب جنوب و انکث بایسته بر کوکب حقی و ارد در عرب انکث بونکث
 نمیمی در بر بوانی ذبح انکث استر شکلی بود * * * طلوعی کانون
 انکث اون بدینده و سقوطی قوزک اون بدینده در بونکث نوزده
 اغا جله صوبور بادم و جوزا غاجی کوکب کلور و بونکث رقیبی نزه در
 بکرمی اوجی سعد طبع در بوانی کوکب در حرکتی برابر ابارسی بر زن
 بویو کدر کویا اول برن بوده بوری خواید شکلی بود * * * بونکث
 وجه شمیه ظاهر در که آنی بونکث آخر آچشدر و طلوعی کانون ثانی انکث
 بر کویسی قیاسی در و سقوطی آب انکث بر کویسی کچیک در بونکث نوزده
 بخور جوق باغ و خورید او تک بشرد در جاع ایدر کوا و جنوب اسر و بونکث
 رقیبی طرفه در بکرمی در بخی سعد السعود در بواج کوکب بری نتر در
 ایکسی حقی در شکلی بود * * * بونکث و قشده وجه معاش ظاهر اولور
 انسان و حیوانه و عرب بونی مبارک عدا ایدر و انکثون بواسم ایل شمیه اندک
 و طلوعی شباطک اون ایکسینده در و سقوطی آب انکث اون در زنده در
 بونکث نونی محمود در که او تر بشرد و قشدر او تر اغا جله بر اقلنوش و قشدر
 کلور و بونکث رقیبی جهه در بکرمی بشخی سعد الاثیمه در جمعی خیاده
 جاور معنایست بود در ت کوکب در اوجی خیاه پور تنده بریسی و سطنده
 کویا بواج انکث جاور در شکلی بود * * * وجه شمیه بوزده ظاهر
 و خشرات بر آلتی کزنور قیشتن انکثون بواسم ایل شمیه اولندک
 طلوعی شباطک بکرمی بشنده و سقوطی در زنده در بونکث
 نونی محمود و کلور باغور جوق اولور باغور کلور در رقیبی زبره در
 بکرمی اتبخی فرغ اول در بواج فرغ دلو مقدم دخی در بر بکرمی بدخی
 فرغ ثانی در بواج فرغ دلو مؤخر دخی در بر بواج فرغ دلو مؤخر دخی
 بره در بر بونکث هر بریسی ایکسیندر کوکب در او هر کوکبکث او در طایفه

بش ذراع مقداری کور بنور شکری بود * بنور بواسطه شمشیر
 اولند بر زیر بونگ و قند شمع و جوف اولور فرخ اول طلوعی
 آذرن طلوع زنده و سقوطی ابلوگ طلوع زنده در بونگ نوبی
 محو در و بونده او جیبی جبهه دوش و بونگ رقیبی صرغ در و فرخ
 ثانی بونگ طلوعی آذرن بکرمی ابلوگ زنده در و سقوطی ابلوگ بکرمی
 ابلوگ زنده در بونگ نوبی محو در و رقیبی عواد و بکرمی سکر بخی
 رشت در قوغه اور غانی معاسنه در بوبر کوکب نیره در که حوت
 برج بونگ بطنده در ابلوگ بونگ بطن الحوت و جی در ر آثار شاد بکرمی
 اول جهند در که سول خورده بگذر که آنردن جسم حوت نوبی و نهم
 آبی قوغه و بونری قوغه اور غانه شمشیر ابلوگ * * * * *
 صورتی بود طلوعی بسانک در دنده و سقوطی نوبی اولک بونده
 اولور بونگ نوبی صورتی طاهر و او بونری و جیبی بونگ رقیبی
 سحاک در وقت المنارن - حل و علی و بونری که بیل درت جواد در هر غره
 بدی نوبی هر غره اون اوج کوندر دبری یعنی جبهه بر کون زیاده در
 اول اوله تمام سنده او جیبی زانقش بش کون اولور بونمقدار زانقده
 شمس فلک بروجی قطع ایدر چونکه بونر معلوم اولدی فلک بروجی دنی
 بیان دوم فلک بروج بر فلک مستقل و کله ز سائر افلاک کبی بلکه امر
 مو هو مبدر و بوندن اول ذکر اولند که هر بر کوکب فلک مخصوصی وادر
 و اول فلک بونگی قطبی وادر و کوکب بونری هر بری فلک زنده مرکز در و چون
 فلک بکوه دور اید اول کوکب فلک زنده مرکز در آندن بر دایره حاصل
 اولور و کوکب مشرفدن مغرب حاکانی فسرته در زیر اول حاکان که
 کوکب افلاک مخصوصه مغرب مشرق در مثلاً شمس بکرمی سیری وادر
 بر سیری زانق و بر سیری فسرده بر بیلدن بر بیل قطع ایدر بکرمی سیری وادر

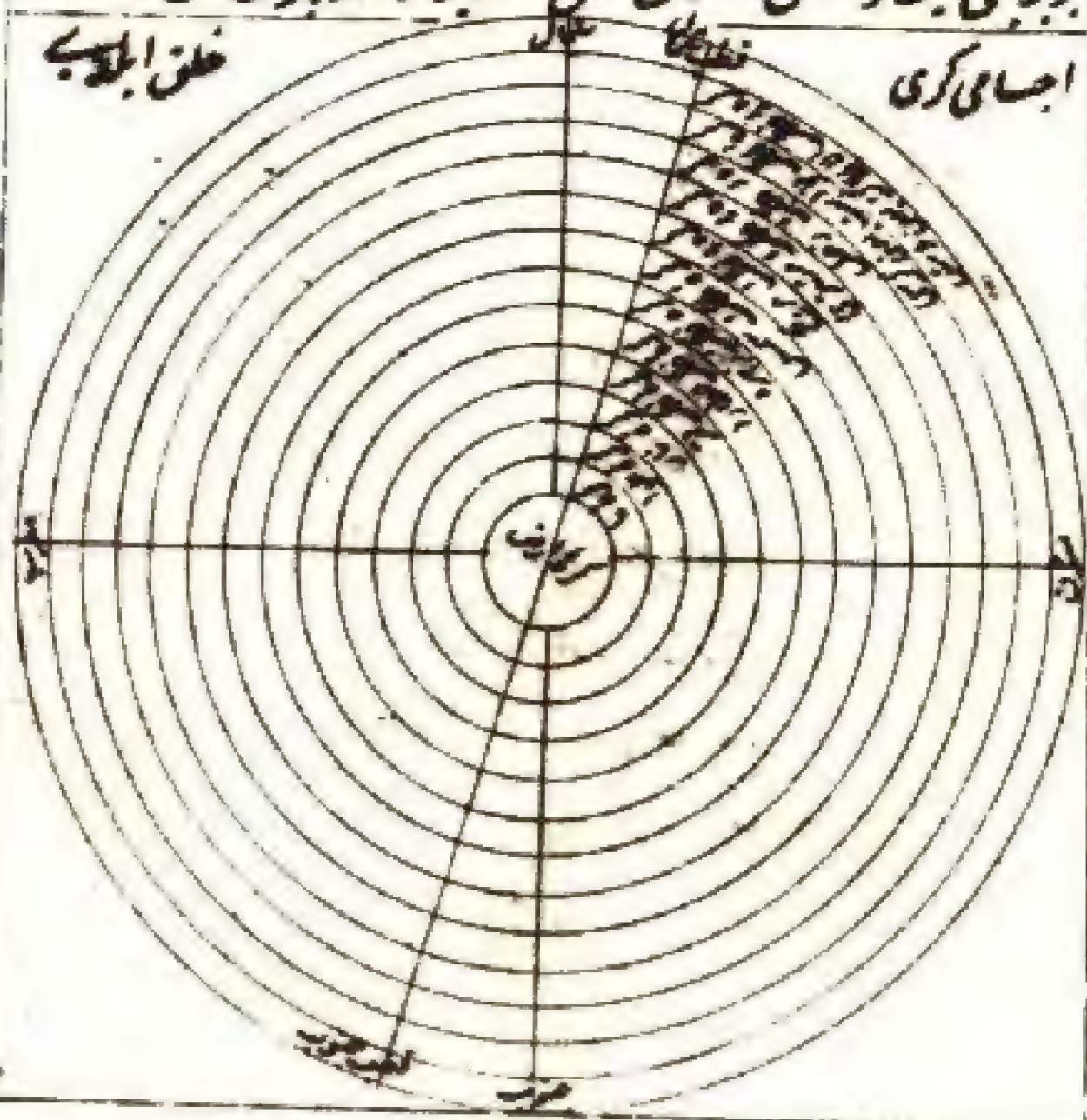
مجموعه دو کوندره بر کره دور این یکی فلک اعظم است و در مسی ابله حرکت
مستقیم بر ابدی قبح فلک شمس بر کره دور ایده موجودن مشرق بر دایره
عظیمه توهم اول نور مرکز شمس اول دایره عالمی قاطع اول نور اول دایره بر
فلک البروج در بر اندن صکره بر دایره دخی فرض ایده زیر دایره
عظامه دن که انکث مرکزی مرکز عالمه در انکث یکی قطبی شمال و جنوب
اول نور اول دایره به معدل النهار در بر و چون فرض ایده و ز که دایره
فلک البروج دایره معدل النهاری قطع ایده نصفه یکی نقطه متقابل
اوزره برینه نقطه اعتدال برینی در بر و برینه نقطه اعتدال خریفی در بر
اندن صکره بر دایره دخی فرض ایده و ز که نقطه معدل النهار اوزره
و نقطه فلک البروج اوزرینه کجرا یکی نقطه متقابل ابله بری شمال
بری جنوبی شمالی به نقطه انقلاب صیفی و جنوبی به نقطه انقلاب شتوی
در بر پس بویکی دایره فلک البروجی در برت قسم مساوی به شش قسم قبل و بعد
اول که نقطه اعتدال برینی و نقطه انقلاب صیفی اوزر نامسند در زمان
ربیع و بر بر زیر اشمس ادا که فلکسند بوقوسه مسامت اول زمان ربیع و اول
در ربع ثانی که انقلاب صیفی و نقطه اعتدال خریفی افراسند در زمان
صیف و بر بر زیر اشمس ادا که فلکسند بوقوسه مسامت اول زمان صیف
اول نور و ربع ثالث که نقطه اعتدال خریفی و نقطه انقلاب شتوی اوزر نامسند
زمان خریف و بر بر زیر اشمس ادا که فلکسند بوقوسه مسامت اول زمان
خریف اول نور و ربع رابع که نقطه انقلاب شتوی و نقطه اعتدال برینی
اوزر نامسند در زمان شتا و بر بر زیر اشمس ادا که فلکسند بوقوسه
مسامت اول زمان شتا اول نور و اندن صکره یکی دایره عظیمه فرض
ایده روز قطب فلک البروج دن خروج ایده ربع برینی انکث متقابل
صیفی دن هر برینی اوج قسم مساوی به شش قسم ایده جمله دایره النی اول نور

و چون نهم ابد و از آنتی دایره که محیطی قطع ابد و یکی نقطه متقابل او زره
 هر برسی افلاکات او ن یکی قسم ~~الاول~~ هر بر قسم بر برج در بر و هر بر
 او نوزده قسم ابد و هر قسم بر درجه در بر پس دایره عظیمه او حیوان
 الشمس درجه اول و ششم بود و ذکر او نموده و چون بخواه اعتبار
 معلوم اولدی ابدی بکل که فلک ثوابتی انکث ابد اعتبار ابد و
 او ن یکی قسم اول و هر قسمه کواکب وارد اشکال مختلفه ابد
 بر قسمه اول کواکب صورتی حل ابد در برنده اوله صورت ثوابتی
 در هر بر قسم انکث شکلی ابد و در بر بطراف اقسام و کث چون در
 فلك کواکب فلك بر جده در معناسی اولدی که اگر بر خط مستقیم فرض
 ایست مرکز ارض در کواکب ابریه و کواکب در کواکب فلك
 ثوابتی ابریه اول قسمه واقع اول و بطریق سیمیم و بیش هر حرکت
 دایره سی در نوز سکن النی بکث ایکوز الی طقوز بکث بر سوز بکرمی
 وسیع میل و هر بر حرکت طویل او نوز طقوز بکث کز بکث و او حیوان
 سکن بکث او حیوان او ن میل و نصف و سدس میل و عرضی
 بکث کز بکث و او حیوان بکرمی یکی بکث طقوز بوز فرق او ج میل
 و کث میل و بوز ~~کره~~ افلاک و افلاک افلاک
 انچون دید بر که جمیع افلاکی محیط در افلاک اعظم رخی در بر و اهل شع
 عرس عظیم در د فلك اطلس رخی در بر و آند هج کواکب بود و حرکتی
 مشرفدن مغرب و در که یکی نقطه او زره حرکت ابد بری قطب شمالی و بری قطب
 جنوبی و دورانی بکرمی درت ساعده تمام ابد و انکث حرکتی ابد جمیع افلاک
 حرکت ابد و بعضی در فلك اعظم طرفه طرفه حرکتی منظر فلك حرکتی
 مستقیم بود و دارد اول و که اول دید و کث آینه ده در افلاکات حرکتی
 حرکت وضعیه در بود و کث جمیع اول و رخی تغییر بر عناصر و ارض رخی

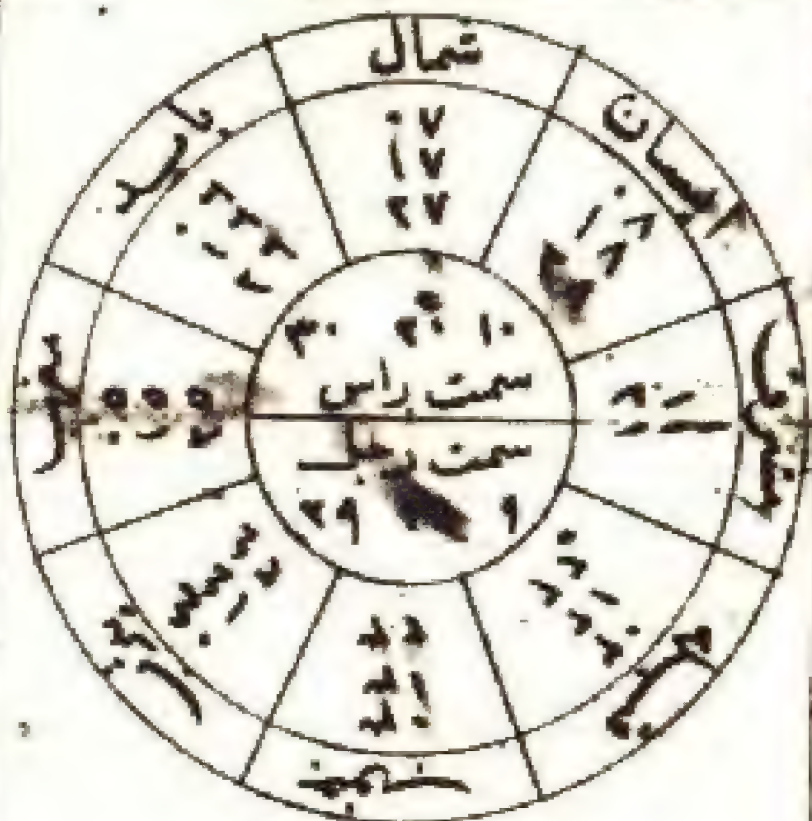

حرکت اولی کرک ابدی ابدی صلی الله علیه و آله بود که سبب حرکت نفس است
 جسمانی و کلامی یعنی حق تعالی فلک اعظم را بر فوٹ فوٹ شده که اول فوٹ فلک
 اعظم است که فوٹ فلک و سایر افلاک است دانموده اولان فلکها فلک خورکینه فوٹ
 این فوٹ آذن بخا و زانم و فلک اعظم است سرعت حرکتی انسان مشاهده ایندگی
 هر چند فلک حرکتی از سرعت که هندسه ده ثابت که شمس حرکت فوٹ سی ایل
 حرکت ابدی انسان با فوٹ فوٹ فوٹ فوٹ فوٹ فوٹ فوٹ فوٹ فوٹ فوٹ فوٹ فوٹ
 قطع ایدر و فوٹ فوٹ فوٹ فوٹ فوٹ فوٹ فوٹ فوٹ فوٹ فوٹ فوٹ فوٹ فوٹ
 رسول الله صلی الله علیه و آله جبریل علیه السلام سوال ایلدی دخول وقت
 صلوات جبریل علیه السلام لانم دیدی و بیان ایلدی که بنی لادینجه
 شمس شبوز فرسخ مقداری بر حرکت ایلدی دیدیلر و فلک اعظم
 جمیع افلاکی و کره ناری و هواری و مالی و ارضی شمس در جلدی اون اوچ کره
 بر بر بنی محیط و احسن الاشکال شکل المسند بر اولد و همچون حق تعالی

و درین باب که حکم شکر ادکور بر بلند استخارج افشرد و در بلند یک سیری سر برده
 شود که بر آید و جمیع عالمی سیرا بر چرخ بر هم عمل اوله بودند و کوریک کر که
 اول ششک آرد و نده اوله که حصه غایب اولوب مرادی حاصل اوله و هر کون
 نه مخلص و غوغی و نه مجله اوله و غوغی پوزا زده دن معلوم اولوز دایره بود

بودن مکره سنوات وارضه اولان ملکری بیان ایدم ملایکه بر جواهر
 بسیط در صاحب حیات و صاحب نطق و پاک در ظلمات شهوانیه دن
 و کدورات نفسانیه دن غصب و عصیان کبی و اشکال مختلفه ایل نشکله
 قادر لرور و بونظرده بیک و ابجک اولما ز طعالمری تسبیح و شریکری
 تقدیر و صورت لری مختلفه و مقدار لری متفاوت و در بولید مخلوق
 اولد لری اصلاح مخلوقات اچکندر و طکرده ملکرا اولد لری دلیل نقلی
 ایلد ثابتند اما دلیل عقلی ایلد و غوغی ثابتند و بر احوال سخا و دغالی حضرت لری
 بکورد و او هر قوم و مملکت لری بیلد و غوغی معلوم و در که بجه نجه مخلوق دارد
 و جوهرانی دغی حالی قوامی آنده دغی انواع طبع و خلق ابدی و بیابان
 با بستی و جبال عاید لری دغی حالی قوامی آنده دغی و خوش و سیاه
 خلق ابدی و ظلمات ترایه دغی حالی قوامی اجناس حضرت خلق ابدی

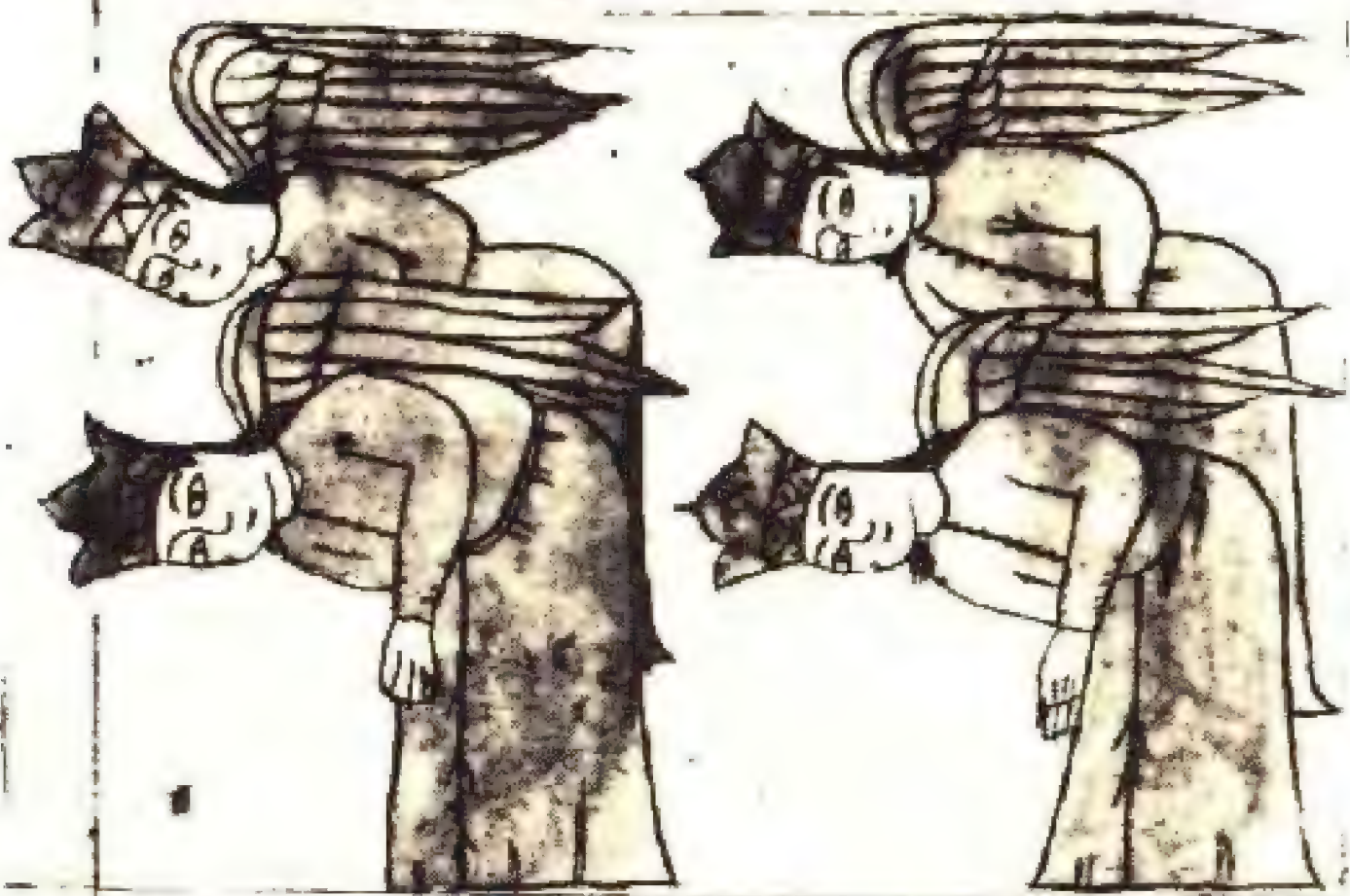

در بود در لوحان نور را به بالا مال ایلمی یکی را با خاک بعد و غی بری نور
 زمینه و اینچ قاز سکت بنجه در لوحها بخضر بولور سن پس خلاق مطلق
 جل و علا حضرتی بو نورانی و شفا فاعلی ایلمی فیکری فین اوله که
 مکلردن عالی قید و مکلرک افو فغنی کند بنجه الاخی سبحانه و تکیا بولور
 و بنجه کم بولور و ما بعلم جنود برکت آلا بود همان شود و تکیا معلومدر که حضرت
 رسول احد خبرد بر مشد که ذرات عالمین بر زره بود که اکابر مکت
 موکل اولیه و هیچ بر قطره بود قدر آلا آبی بر مکت انزال ایدر ابر لره و کو کرده
 هیچ بر موضع بود که انده بر مکت عبادت مشغول اولیه و دفعی ملایکه رک
 هر بر صفتک عبادت لری بر دکلدر و متعالی دفعی مغایر در قال الله تعالی
 و اما انما الاله مقام معلوم و اما نحن الفناء و قون و اما نحن المستحقون
 لا جرم بعض ملایکه صلواته اولان بنی آدم کبی صنوف بنسب و منقسم القاع
 دور در

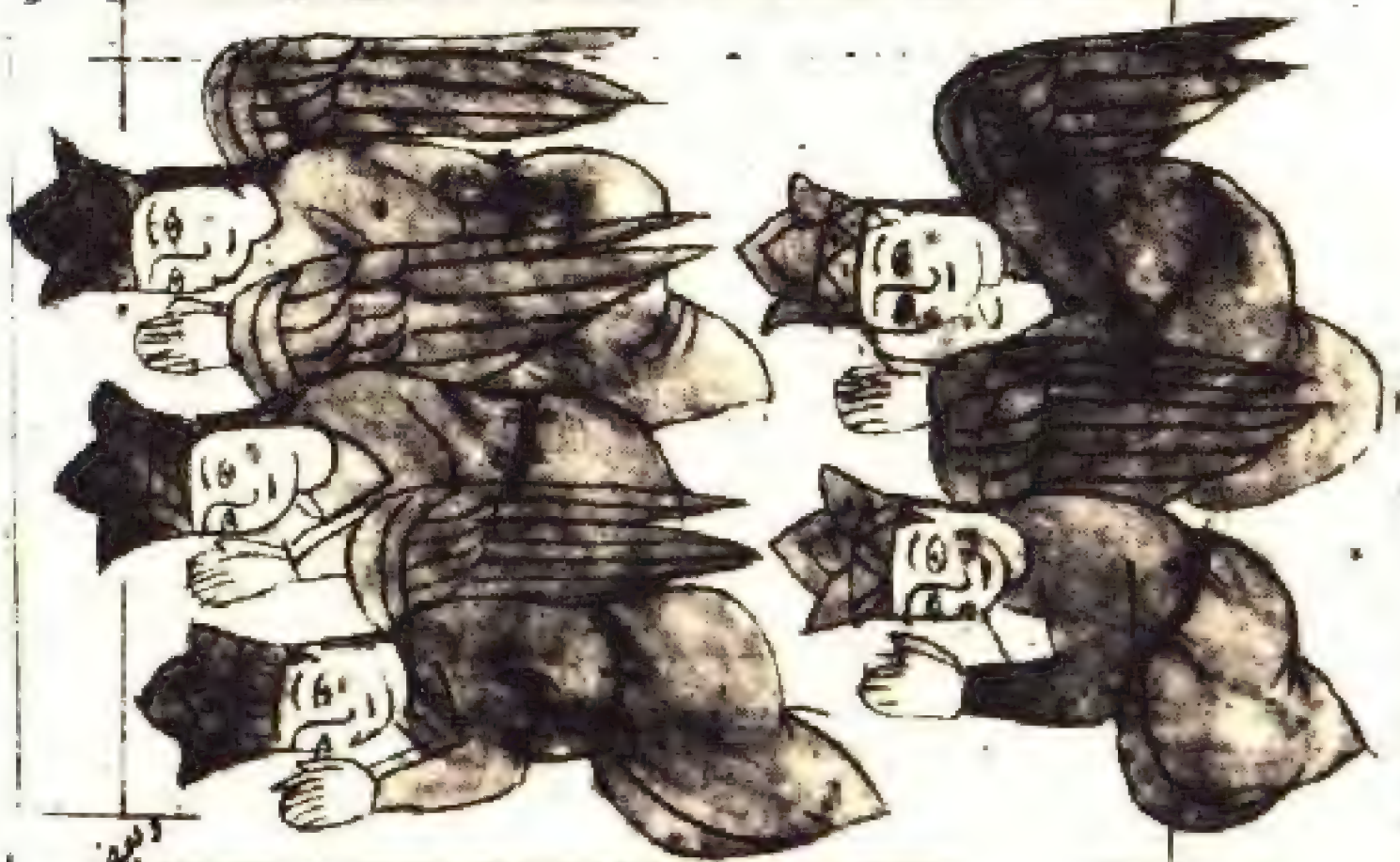

و بعض ملائکه رکوعه اولوب عبادتین اسکنار انقدر زنده کیم حق تعالی بپور
 و این عجزه را بپایان و آن عجزه را بپایان و آن عجزه را بپایان و آن عجزه را بپایان

و بعض ملائکه سجود در و آن عجزه را بپایان و آن عجزه را بپایان و آن عجزه را بپایان
 و بعض ملائکه سجود در و آن عجزه را بپایان و آن عجزه را بپایان و آن عجزه را بپایان
 و بعض ملائکه سجود در و آن عجزه را بپایان و آن عجزه را بپایان و آن عجزه را بپایان
 و بعض ملائکه سجود در و آن عجزه را بپایان و آن عجزه را بپایان و آن عجزه را بپایان

و بعضی ملائکه دفعی مقود شده در پس شول کنند که صلوات بر اوست ابد و جمله
 ملائکه ثوابین بولور حساب است او پس انزال حضرت علی در ایست حق تعالی حضرت را
 شوی عبارت ابد بن کیم کو کده ملکه را بدر پس بر کچه در لر ابدی کیم
 بو کچه قیام کچه سیدر اول کچه صبا و کت قیامده اولور لر ابدی و ارسای
 کچه در لر ابدی بو کچه رکوع کچه سیدر اول کچه صبا و کت رکونده اولور
 لر ابدی وینه بو کچه سجود کچه سیدر دو صبا و کت سجده ده اولور لر ابدی

و حکما و بشرد ملائکه جواهر مجوده در نفوس ناطقه به محافل در حقیقت
 و منفس در ایکی قسم بر فسمتک حال استغفار در حقن بخره استغفار اولور
 بنده کیم حق تعالی سوره چون امیلع الشماره بقرون بو نظر علویات در یعنی
 ملائکه مقر بودند و بر فسمتک حال تصرف و بدیر در سعادن ارضه قضا و
 ازلی واقع اولور و غنی او زره بنده کیم حق تعالی حضرت پیور و در غایت
 و انشا نسطات نسطات و ساجات ساجات استقامت استقامت
 امر ملائکه و کت منهد قناد لری وار در ادنی مرتبه ایکی قنادی اولور جبریل

علیه السلام که شایسته نور قناد لرشی دارد در نیت کیم حق تعالی بپورده جان عابدان
 رسلا اولی اجتهاد شنی و ثلاث و رابع و دخی ملائکه نکت بعضی مساویه
 و بعضی ارضیه در مساویه اول ملائکه لرشی اول قدر محبوب خلق اول نیت کیم
 انسان کور که طاقت کنوره فرماید مشاهده فلسه تسلیم روح ایدر نور انیت
 طاقت کلیم نیتبارک الله احسن الکالیقین و در نیت بکل که حله عرش
 درت ملک در بری آدم صورتند در دایما بنی آدم اکنون شفاعت
 ایدوب زر قلین دلیوب حضرت خضر دعا ایدر بری دخی او کوز
 صورتند در دایما بهایم اکنون دعا ایدوب زر قلین دلیوب بری دخی
 از سلطان صورتند اولوب دایما بر نخی جان در لور اکنون دعا ایدوب
 زر قلین طلب ایدر بری دخی که کس خوشی صورتند اولوب دایما
 خوشد اکنون دعا ایدوب زر قلین طلب ایدر بری نیت کیم حق تعالی بپور
 بسجود سجده ربهم و یستغفرون لمن فی الارض اما یوم قیامتند
 سکر اوله لور که کور نیت کیم حق جل و علا بپور در دیکل عرش ربک فوقهم
 یومینه نایت و دخی بونی بکل که حله عرش و ملائکه مغربون مؤمن
 اکنون استغفار و طلب مغفرت ایدر لور نیت کیم حق سبحانه و تعالی بپور
 الذین یحکمون العرش و من حوله بسجود سجود ربهم و یؤمنون به
 و یستغفرون للذین امنوا ربنا وسعت کل شیء و رحمة و علی
 حله عرش اشرف ملائکه در سائر ملائکه لرا نوره سلام و ربوب تعظیم و تکریم
 فیلور در دایما حق تعالی حضرت نه توسل ایدر لور اگر سوال اول نور که افلاک
 کری اوله دخی تغذیر چه که مذهب حکما در عرش دخی کری اولور کری اوله
 کنور ملک محتاج اولماز و کنور یکت بنجه اولور انکون کیم حله اوله زایدور که
 عرش کنور مکن مراد انک حفظدن و انک تدبیردن مجاز در و صاحب
 دیکت دخی فرمیدن کتابه در و دخی سوال اول نور که قیامتند حله عرش پنچون

سکر اولور بزايدورز که حق تعالی جل جلاله حضرت عیسی علیه السلام را چون در
 نبینه کیم بر سلطان کذولی خلفه کوسنرکت استه تختکرت قرینه عظیم الشان
 کسدر احضار ایدرنا که خلفه مهابت ایدر کوردن و دوشی جمله ملایکه دن
 ری دخی روح دید کلری ملک در که قیامتده سایر ملایکه لر بر صف اولور
 اول ملایکه ره عا اولور دیشدر یا جند سنکت عظیمندن و با عند الله تعالی
 عظیمندن و بعضی دخی ملایکه روح بر صف اولور لر دیشدر قوله تعالی
 یوم یقوم الروح و الملایکه خلفا بعض مفسرین بوکه زایب و مشرر که
 روح دبو شمه اولندی که هر نفس انکت انفا سندن بر روح خلق اولور
 و بو ملک موکلدر فلکلری دوزخدر که و فلک قمر التندره اولان عناصره و نباتات
 و حیوانات و بو ملک اکبر و اقوی و انرفدر سایر ملکدر دن بعضی دیشدر که
 سبع سموات باننده بر لقمه اولور دی و عباد الله این عباسدن روایت
 اولور که روح دید کلری ملک پیکت پاشی وار دهر باننده پیکت بوزی
 وار هر بوزنده پیکت اغزی وار دهر اغزنده پیکت دلی وار دهر دلی ایدر
 یتشمس ایکی در لولغت ایدر حق تعالی حضرت عیسی علیه السلام و نهیل ایدر در
 بر کتابده کورد و ملک بو ملک بر کون کذولی کورد ب حق تعالی حضرت عیسی
 بوقدر لسان ایدر بوقدر بیکت بیلدر شعیب و نهیل ایدر رم دیر حق تعالی
 دخی ایدر که زمینه نازل اول اولدخی زمینه نازل اولدیده کورد که بر
 صعیف بنی آدم بولده هم کیدر و هم حق تعالی حضرت عیسی علیه السلام ایدر دیر که
 سبحان الله عدد ما سبحه المستحون منه فقط الی الابد اضغافا مضاعفا
 ابد اسر مد الی یوم القيمة ولا اله الا الله عدد ما یلله المهللون منه فقط
 الی الابد اضغافا مضاعفا ابد اسر مد الی یوم القيمة بوکاکوره تحمید
 و تمجید ایدر ب کیدر چون کیم روح بونی کوردی بهود اولوب حق تعالی
 حضرت عیسی علیه السلام حجاب ایدر ب استغفاره مشغول اولدی و بنده ساریه عروج ایدر

خداوند اولدی و بنی حق تعالی حضرت زکریا علیه السلام را فرمودن طاهر
کسی نور بر چهره او اگر اول وقتند ملائکه در شب و صبح و نهدیل نکرده اولی
انک نور بدن باز را بدی و انک بر قدمی بصد و غی بر بدی بیک طلوع
مسافر در و انک بیک کوه بیک یعنی اون کوه بوز بیک قنادی دارد
و بوی که روح الایمن دخی در بر و بوی که تصویر می نمود و بر دکلدر
و جلد ملائکه دن بری دخی اسرافیل در که حق تعالی حضرت نوح را بری غمره
اول او شد و در و جسد لره ارواحی اول نوح ابد و صور انک انده و که
بوی نور کبیر و بوی و اغنی کبی اغنی وارد در اما عرضی بنی السماء والارضه
و صور کت جوق و لوکلری وارد در و هر بر و لوکنده الی بیک جان وارد در و غش
جانبه دایما نظر ابد که بچن امر اوله تا که نوح اید و بوی و اوج کوه
و فرس کر که نوح اولده جمیع برده و کوکده او شد خوف انه لو کر که
بنی که حق تعالی بوی و یوم بنی فی الصور فترج منهن السموات و الارض
فی الايام الا ان من شانرا تده و نوح ثابده جمیع مخلوقات اجل ابره کر که
قوله تعا و نوح فی الصور فترج منهن السموات و الارض و من فی الارض الا
ان من شانرا تده و نوح ثابده جمیع مخلوقات حیات بولس کر که قوله تعا
ثم نوح فیما اغنی فی ارام قیام بنظر و ان اسرافیل درت قنادی دارد
بری مشرفده و بری مغربده و بری دوشه مشد بر بدن کوکده و رجه و بری
دخی بوزنه برده امشد حق تعالی غطشدن و باشی عرش آتنده در
و ابکی انظر بدی بری بدن آشود در و لوح محفوظ که جوهر روحا بندر انک
اوکنده در بنی حق تعالی برسته ابد و انک و بلیه قلله ام ابد که اسف
لوح محفوظه باز و اسرافیل اول امری کو ر و ب مسکابل ام ابر شد و در
و انک ملائکه دن بوی و اعوانی نوح روح ابد و با الفاء فوت ابد و
جمیع موجوداته و بری دخی جبرائیل علیه السلام را کای بنی الوحی دخی در و

و خازن القدس و روح الامین در لاف و شغ و نزل بروح الامین نشسته
 نبیست و روح القدس و ناموس اکبر و طلاس ملائکه و غنی در رزاقین تعالی
 حضرت علی انکث دلی ایله بوز درت کتاب انزال ایلدی اون صحف آدم
 علیه السلام اوزره و الی صحف نبیت علیه السلام اوزره و اوتوز صحف
 ادریسیم اوزره و اون صحف ابرهیمیم اوزره و توراتی موسییم
 اوزره و زبور ی داودیم اوزره و انجیلی عیسییم اوزره و زقرانی
 خاتم الانبیاء محمد المصطفی علیه السلام اوزره و حق تعالی جبرائیل حفسده
 بیور روی قوتی عند ذی الامر شایکین و انکث قوتی شوبله در که الی
 باره شهرستان قوم لوطی قنادینک بر تویی ایله ارضدن قالدوب
 آسمانه جفوب ملائکه لکرت سبحین قوم لوط ایشدوب و انکث
 خود سمری آوازنی دخی ملائکه لرا ایشدوب آذن صکره بایش آشی
 صابوروب قوزمینه قهر ایلدی و او چمقده دخی شول دکلوقوتینه
 وارد که غرود لعین ابرهیم علیه السلامی اولدم آتشد آتشد حوش
 حضرتیش با جبرائیل دبوب سدره دن حضرت ابرهیم بر نفسده
 بنشدر و حضرت ابرهیم سنی آتشدن خلاص ابدیه بنی دبدکده
 حضرت ابرهیم علیه السلام دخی جبرائیل خطاب ابدوب ابد که حوش
 بنم احوالی بیور می دبدکده جبرائیل دخی نعم با ابرهیم دیر ابدی سکا
 رجا اولمز رجا انجی اول زانه در دبدکده حق میل و علا حضرت علی دخی
 آتشد خطاب ابدوب یا ابرو سدره دن ابرو سدره دن ابدکده
 آتش بر کلتنه اولوب حضرت ابرهیمک بر مبارک فیله خط کلمه
 و جبرائیلک آتشد قنادی وارد و مقامی کوسیده دزد بوزلردن غیر ایکی
 قنادی دخی وارد آتشدی آتشد ایلا بر قومک ملاکی چون آتشد بونک احوالی
 وارد در عالمه نو کلردر بونک لکرت شاند مد قوت خصبه و غیرت اعدا

انسانده و سایر حیوانده دفع شر و ضرر ایچون حیوان اولور که بر کون
 رسول الله صلی الله علیه وسلم جبرائیل علیه السلام دید که دیرن که سنی کند
 صورته کورم جبرائیل علیه السلام دخی دید که اذن حق اولور سه بوکجه نصیحه
 ای آیدنده کل کوریدی رسول الله صلی الله علیه وسلم اول کجه نصیحه جنوب کوریدی که
 جبرائیل علیه السلام افغانی سدا نمش بو حال کوریده مغشی علیه اولدی یعنی
 باید دیر چون کند و اینکله دیرینه اولکی صورته بولدیر و دیدیلر که بن
 سزی بولدیلن اینزا بدم جبرائیل علیه السلام دخی دیدیلر که بار رسول الله
 بوقضوده نوار اسرافیل حضرت زینبی کوریدکث که عرش عظیم او فرزه و ابکی
 آنقدری بدی قوت برون استغدر هر کون حق سبحانه و تعالی حضرت زینب
 عظمتدن سرجه یاد روسی قدر خالور دیدیلر و جمله طایفه دن بری دخی
 میکایل علیه السلام که جمیع خلقت زرقند موکلدر اجساد ایچون و علم حکمت موکلدر
 ارواح ایچون بنده کیم حیات ابدان غذا ابد اولور بونجلیک حیات نفس حکمت
 و معرفت ابد اولور و مکان میکایل بونجی کوکده در بحر مسجور او زنده
 و انکث فنا و لرینکث عددن و او زلزله حاکم اولدوغی عددن حق بیجا بلور
 و اگر اغرین آجسه جمله سموات باننده اینجی بر لغه اولیدی و اگر نوری ایلر تخلی
 ایلر کائنات نورندن بازوی و انکث اعوانه وارد و انکث شاندن
 قوت قیام و برکت عناصره و موکدانه و غایتنه هر شنه ابرشدر که اول
 حلدن در از راق مکانست عمر رضی الله عنه بر کون یهودیلرک در سجانه لرینه
 کیمیدی مسد بختنده جبرائیل علیه السلامی سوال ایلدی دیدیلر که اول بزم
 دشمنیز در بزم اسرار مرده محمدی واقف ایدر و اول حسف و غذاب ملکیده
 و میکایل او خولقی و قزللن ملکیده و عمر رضی الله عنه دیدیکه بوندرک حق سبحانه
 قشند و منزله سی پنجه در دیدیلر که جبرائیل صانع باننده و میکایل صول
 باننده در و اکینکث او رطه مسنده عداوت دارد در دیدیلر عمر رضی الله عنه

دید که آن مرد و دکلر در و سزا که مکیلر دن اگر سزا عمر رضی الله عنه
 رسول الله علیه السلام حضور ز کلمه بن بواست کریمه نازل اولدیک
 من کان عدوا لله و ملائکته و رسوله و جبرئیل و میکائیل فان الله عدو
 لکافرن و جلد ملائکه دن بری و فی عزرائیل علیه السلام مدبر بود که
 مکانی تسکین و قبض ارواح چون موکلر و انکث مقامی اشقی گوکره در
 و باشی سماء علیاده و ایاقلری بدی قات بر دن آشفه در و بوزی لوح
 محفوظ دن بخادر و جمیع ارض انکث نظر غده بر نبسی کبیر و لوح محفوظه
 هر کسند نک کیم اجل ساعتی کله اول وقت اول حق روحنی قبض ایدر
 یا بالذات یا اعلوایه ایل حکایت بر کون عزرائیل حضرتی داود و
 حضورنده ابدی یکی کسند دعوا به کله مد عزرائیل بر بسی چون بنکث
 عمری بدی کون قالدی و بسو داود و پیغمبر خبر دیردی بر پنجه مد و دن
 صکره داود علیه السلام اول کسند چو تنده کوردی عزرائیل دن سوال
 ایدوب عزرائیل جواب دیردیکه اول سنکث فائکدن کد بچک بر بغره
 صدق انبش اول فغیره دعا ایدوب الله شفا سا که عمر و برسون
 و بش حق تعالی دعاس قبول ایدوب اول کسند به یکر می بل رخی عمر
 دیردی پس بونده الصدقة تر و الیاء و ترید العمر فخر اسی ظاهر اولدی
 بمحو الله ما یشر و نیت و عنده ام الكتاب مضمونی باهر اولدیک
 امام فخر رازی رحمه الله علیه و بیش که بواست تر بغره یکی قول دارد
 برمی اولدر که عام اول هر سنه به نیمه کیم ظاهر لفظ آبی اقتضا ایدر
 اولیه رزق و اجل و سعادت و شقاوت و ایمان و کفر عام اولور
 و قول ثانی اولدر که خاص اول بعض سنه به آما ظاهر اعمو مد و ملائک
 کر و بسو مد بر بونر سول ملکدر در که بوقار و ده ملائکه مغربون و بودکر
 اولمشدر بر بونر ها کفدر در حضیره قدس ده الله تعالی بدن عیزه الشفات

انحراف و بعضی کجا برده مسطور در که ملائکه فلک اول بقدر صورتی در
 و ملائکه فلک ثانی طو شجیل صورتی در و ملائکه فلک ثالث کرکس
 صورتی در و ملائکه فلک رابع آن صورتی در و ملائکه فلک خامس
 قز صورتی در و ملائکه فلک سادس او غلظت صورتی در و ملائکه
 فلک سابع از نور صورتی در و فلک سابعون بوقار و اولی در ملائکه
 و از در که اعداد آن ~~بسیار~~ شش سی و دو و کثر نموندن بر بر اینی طرز و حضرت
 خدای تعالی و تملیل ابدی لغت مختلفه ایله و ملائکه دن بعضی سنده کراما کاتبین
 و حفظ دخی در بر حق تعالی سبور ر آن علیکم کما فطین کراما کاتبین معلوم
 ما نفعلون حق تعالی بونوری وصف ایله می کراما و ملک ایله الله شفا فتنه
 مکرم اولد قلمی چون و دخی وصف ایله می کاتبین در ملک ایله اعمال عباد
 باز و قلمی چون و دخی وصف ایله می عالم اولد قلمی افعال عباد زبیرا
 باز و قلمی قلم ایله و کل بعضی ایله در با و بونرک علمی مخصوص اولد افعال
 جوارحه یا عالم اولد افعال قلوبه اما افعال قلوبی طبع قلمی بویه اولد
 کر که در که خیریتی را یکی طبع ایله شریعتی را یکی کر همه ایله بیلور لر و حفظ
 مکتبی ایکید بر بری صانع باینده خبرن باز بر بری صول باینده شریعت
 باز و صول باینده او فلک او زبیر صانع باینده او فلک حاکم در
 شریعتی بیدی ساعته و از یک باز در هر یک توبه قید دیو و بر ملک دخی و از در
 مرکز بایندن بر لمر انکث ایله اوج اولور النده نور دن حوبه و از در ایما
 آن حفظ ایله راجحه شریعتن جن آدم و خات اینه حق تعالی امر ایله در قلوب ملک
 قبری او زبیر و در کث انوکچون قیامت دکت سنج و تملیل فلک در ملائکه
 بعضی معقبات در بر بر کات ایله نازل اولور لر و از در احوال نی آدم ایله
 سیاه صعود و قیلور لر و ملائکه دن بعضی منکر و بکر در کند و لری قره و کوزری
 مائی و خابنه هیئتو مکتور در قره داخل اولور لر و مینه سوال قیلور لر

و طایفه در بعضی سببها چون ذکر الاهی و مجالس علمی از یوب
 آذنه حاضر اولور و طایفه در بعضی سببها موکل در اصلاح کائنات و دفع فساد
 و کائنات در هر بر فرد و بوجه ملائکه لر موکل در مثلا خدا و اولی بر سبب
 ملک عمل انبیا و اهل ابدن کنند و اولی از ملائکه ملک عملی اولی سبب ابدی
 بر ملک غذایی جواری و عطر جذب ابدی زیر اجاد در ثبوت حرکت انجمن
 و بر ملک آذنه اساک ابدی تا که حرارت آذنه عمل ابدی و بر ملک صورت دم
 کبد و بر ملک فاضلی دفع ابدی و بر ملک لحم و عظمی و عود فی تمیز ابدی و اگر
 لایق اولان ابدی و بر ملک پیش در صورت عظم کسب ابدی عظم و صورت
 لحم کسب ابدی لحم و بر ملک مقدار رعایت ابدی پیش در مقدار تا که در کرمی
 اولان عصوت ذکر ملکی و بعضی اولان عصوت بصلفی و محو اولانک محو ملکی
 باطل اولی بر اگر خدا در هر عضو مناسب اولان شکل در غیری نشد زاید
 ضم اولی متغیر صورت اولوب افعی اولور ابدی ابدی خدا ملک رفیق کوز
 قیافه و صافی کوز بیکند و غبطی اولی قدر و صلبی عظم متصل اولور قدر
 و شکل رعایتی ابدی پس هر عضو مناسب اولان شکلی ابدی نشود و با اولور بعض
 عضو صبی ایکن اولدوغی اوزره قانور کبر اولوب باندام اولماز ابدی
 بود کلو ملکر سکا خدمت ابدی در حال بود که سن بونوردن بی خبر سن
 حقیقت زمان بانداده بونوع بش مذہب دارد و اولکی اولد که حکما
 قسده زمان جوهر مجرود و ایکنی اولد که زمان نفس فلک اعظمه و ایکنی
 اولد که زمان نفس حرکت فلک اعظمه در دخی اولد که زمان حرکت
 فلک اعظمه بشیخی اولد که زمان متحد و معلوم در آنک ابدی نقد بر
 اولور متحد و مبهم مثلا جن و انس زید نه وقت کلدی دینلور کون
 طغندوغی وقت فجن مخاطب بده وقت طلوع شمسی مشهور اولور مذہب
 راجد که اسطونک و اصحابک مختار بد که زمان مقدار حرکت فلک اعظمه

و بوی یعنی زمان منقسم اولور قرنزه و قرن منقسم اولور سنه لره و سنه لره
 منقسم اولور شهر لره و شهر منقسم اولور هفت لره و هفت لره منقسم اولور
 ایام و ایام بی و ایام و ایام منقسم اولور ساعت و ساعت منقسم اولور
 درجه و درجات منقسم اولور دقیقه و دقیقه منقسم اولور ثانیه و ثانیه
 و آنجه و آنجه منقسم اولور آنجه و آنجه منقسم اولور آنجه و آنجه
 یعنی آنجه و آنجه منقسم اولور آنجه و آنجه منقسم اولور آنجه و آنجه
 سنه و سنه و سنه و سنه و سنه و سنه و سنه و سنه و سنه و سنه و سنه و سنه
 پس مدت عمر بر مسافه کبیر که متصل آن قطع ابد و کبیر سن بر آن
 قرار کت بود و هر یک بر کونک فزاید و هر آری بر قونا قدر و هر هفت
 بر فر سنه و هر کون بر سید و هر نفس بر آید و هر آید بر نفس
 کبیر نیز جک نهان و آنجه و آنجه و آنجه و آنجه و آنجه و آنجه و آنجه
 سید و یا او تو سید و در آنجه کیم می شکایم و آنجه و آنجه و آنجه و آنجه
 آنجه و آنجه و آنجه و آنجه و آنجه و آنجه و آنجه و آنجه و آنجه و آنجه
 و عوب قنده سنه و حیوانی در آنجه و آنجه و آنجه و آنجه و آنجه و آنجه
 طغوز اولور و شهر ایکی بلال او ناسنده و اولور زمانه در لر و حکما و علم ابدی که
 موجب حوادث و صنایع فلک و آنجه و آنجه و آنجه و آنجه و آنجه و آنجه
 شعریانی سهام الد هر حیث لا اری و کبیر بین بر می و لیس برام
 چون تربیت محذیه ظهور ابد و پ حوادث قضاء الهی مقدر و تقدیر
 حق ابد و کی معلوم اولدی و حوادث غیره اسناد منهن اولوب سول
 رب العالمین بیوردی که لا شتوا الد هر فاقان سید هوالد هر پس
 خالق و هر منصرف شهر اولور ربانی نیک و بدکم متصف در هر بشر
 شاد و غم و داخی هم خیر ابدی شری آنجه سن جو خد حواله ابدی
 چونکه سرگشته در اول سندن بر که لای ایام بیان ابدی و بلکل

بوم غروب غامده طلوع شمس ایل غروب شمس اوز یاسنده اولان زمانه
 در لر آتا شرعه طلوع فجر ایل غروب شمس اوز یاسنده اولان زمانه در لر
 و بیل غروب ایل طلوع اوز یاسنده اولان زمانه در لر طلوع دخی قوبلین
 اوز ره در و مجموع بیل و نهار کبری درت ساعت اولور و قنبرین دخی
 فصول اربعه به تشبیه ایشک در و صباح زمانه بهار کبیر و نصف النهار
 ضعیف کبیر و اختتام زمانه کوز کبیر و نصف اللیل شت کبیر و
 باب ثانی در بیان شرایط دعوت کردن ارواح امام جعفر صادق
 ایدر بر کنشی دعوت ایشک و لسه ارواح دن برین حاضر قلمق و لسه و سلیمان
 کبی ارواحی کند و به مطیع ایشک و اکا حکم ایشک و جمله مقصود کن بولمن
 و کنج خانه لر و دقین لر آحق و طلسمات بوزمن و دیور لر حکم ایشک
 و جهان خلق کن و به مطیع و متقا و قلمق و لسه و دنیا بوزنده هر نه
 مقصودی و ارایه انکار ایشک و لسه و غایب دن رفق الوه کبرسون و لسه
 و بار مجبوی و تشکیل حاضر قلمق و لسه پس اول نه طریق دونه کیم بود که
 اولی عملی کسوره و لسه بود که اولان مقصود لر الکر که ارواح ایل
 ایشاق کسب ایشک کر کدر و علم دعوتده ما هر اولمن کر کدر و لسه ایشک
 کبی کار ارواح علیدر آنلر کن قونبله عمل کلور و لسه ایشک و لسه
 بلناس حکیم ایدر بو علم دعوت اولو علیدر و طریق انجیا در اول جهندن کیم
 بود دعوت علمی علماء افاضلینه متعلقدر بلناس حکیم که اسکندر علیه السلام
 خاص وزیر ایدی و بو علم دعوتده ما هر ایدی و طلسمات عملده دخی
 نظیری یوق ایدی و اسکندر کن قوت باهره سی کابینا فی ضبط المیوس
 اعد اسد خلف بولد دخی بو بلناس حکیم علم دعوتده ما هر اولد دخی
 سبی ایل ایدی اول زمان کیم اسکندر بر جری ایل جنک ایدوب عاقر
 قاسم بلناس حکیم دعوت قونبله ارواحی جمع ایدوب ارواح دخی

نگویند لری جمع ایدوب مغلوب ایکن غاب اولور لودی و دینی بر بوده
 دینده اولسه بنیاس حکیم اول دینده اول و احده اجد و رب اسکندر
 حوسنه انعام ایدودی پس بنیاس حکیم ایدر که بو علم دغوکت سکز
 شرطی وارور اولور اولدر که حیوانی اولان غذا لردن نسنه بمیه
 و کند و نفسی کند و به مطیع قله و چون نفس کوشمال و بره لاجرم
 نفس و حانی قوت طوت و چونک نفس و حانی غاب اول اول کشی
 اول و احده نفس اول و بنای کیم هر کونده ایکنه انکس بیکیم بوزر دریم
 اول و دایما طهارت اوزره بوروی و عبادتدن حالی اولمه بو باده
 معنی زیاده اولور ایچ شرطی اولدر کیم دعوت اهلنه بدی شیشه کر کدر کیم
 هر بر شیشه ده هر بر کونکت ملک موکلی ادرین و شکلی و خاتمی و غیبتی
 و جاسوسی و زجانی و سوال و جوابین ملک کر کدر زبر دعوت
 اهلنه بوزری ملک کر کدر ان شاء الله شفا آشفیده بیان قبلالم اومین
 شرطی اولدر که ساعتین و بخورین بلد کن صکره دعوت اهلنه بدی
 کرسی و بدی نجر و بدی جور و بدی در لوجامه و هر جامه نک زکی بدی
 بلذر زکمه اوله بدی خطبه و بدی مندل و بدی دور لودح و بدی
 ملکوت اسلرک و بدی جنتی اولور نیک آدرکت ملک کر کدر ان شاء
 زنده بیان اولور در دخی شرطی اولدر که صاحب دعوت بر بوجه مفاده
 بار بوجه دپره و بار بوجه کوشکده و یا آب روان کنار زده و یا خود
 بر چشمه کهن یا نده اوله و یا بر قبو یا نده اوله و دخی دغوکت اوزره
 بکرمی درت بنمبرکت شکلی یا زلیش اوله کا خدا اوز زنده و یا خود دیوار بوزره
 ایچ اولر سه باری اسم شریفی مسطور کر کدر ا آدم ۲۱ حوام شیت ۴
 نوح ۵ شعیب ۶ موسی ۷ لوط ۸ صالح ۹ عزیز ۱۰ لقمان ۱۱ ایوب
 ۱۲ ابرهیم ۱۳ داود ۱۴ سلیمان ۱۵ زکریا ۱۶ یعقوب ۱۷ اسماعیل ۱۸ یوسف

۱۹ عیسی ۱۰ مریم ۱۱ یهو ۱۲ حضرت ۱۳ الساس ۱۴ محمد المصطفی
و درت بار کیم ۱۵ ابو بکر ۱۶ عمر ۱۷ عثمان ۱۸ علی در بنو نذر دخی باز به شنج
شرطی اولدر که صاحب دعوت منزله هر بره و کلب و قاطر و خودس و همون
و بیلان و بنو نذر بکوز خانه در در دو نیمه زیر ارواح بنو نذر در انجنور لره
دعوت کلتر در دقتور در دخی کلب آوازی اشده و دعوت ایلد و کی خانه
فاسدر و بی ناز لره و غوز غرقومیه و خانه سنده اوق و قلیج و نو فک
و آلت حوب اولدیه بونک کبی سلا حردن قورقار لر انجنو شرطی اولدر که
صاحب دعوت سفره کنده در لومندل کوزره ویدی در لو غایم بیلد
و هر شهرت کیم انجنو کیره و آنده دعوت قیلد چندر کر کدر کیم شهره کر کلب
عهد نامه سیلانی اوقیه و بخورن قیلد جو کیم اول شهرت فو کلتر بن کیم دعوت
قیلده و اشتناق قیلد اول کرومیه کندیه مطیع قیلوب محبت ایده و دخی
کر کدر کیم هر آی بسنده عهد نامه سیلانی اوقیه و بخورن قیلد اگر
در سنکم بخوری ندره عود و شکری و ولادون و مصطکی
و کندرو کم اق اولد و جنطیان و بوالنی اطلاطی بخور قیلوب طغوز کره
اوز رینه عهد نامه اوقیوب بقا بدخی اولدر کیم شمس هر آیده یعنی اوقوز
کونده بر برج خویل ایدره بالاده مسطور بر و جلدره اهل دعوت کر کدر که
یدی تلکی دعوت قیلد جو کیم شمس حمل بر جند کله تلک امرت و دعوت قیلد
و جو کیم شمس نور بر جند کله تلک دخی دعوت قیلد و جو کیم شمس
جوزا بر جند کله تلک مبطل و دخی دعوت قیلد و جو کیم شمس سرطان بر جند
کله تلک ميمون اعلی دعوت قیلد و جون شمس اسد بر جند کله تلک
شمس و دخی دعوت قیلد و جو کیم شمس سنبه بر جند کله تلک سنبه
قیلد و جو کیم شمس میزان بر جند کله تلک ابی احسن دعوت قیلد و جو کیم شمس
عقرب بر جند کله تلک ابی شمس دعوت قیلد بنو نذر دعوت ایند کدن صکره

بش ملک دخی وار در کیم بوزر دخی شیطانی و بوزر اوزر لرینه موکلدر
 و درت فرشته دخی وار در بوزر مغرب من عند الله و بوزر کت
 اولوری آدم علیه السلام مصحفه بیان اولمخند حکایت مؤب
 اوستا و لرندن استماع اولمخند که جنتی لکت ملکاری بهجد در انا هر
 مقامده بر کرده موکلدر وار در صاحب دعوت اولان کمند اول مقام
 اولم موکلری دخی دعوت قبله پس معلوم اولد که صاحب دعوت
 اول محلات موکلرین دعوت ابدوب الکتور میجک بوباده مقصود
 حاصل اولمده اگر شهرد و اگر قریه ده و کلینده بر ملک موکل
 وار در کیم اول جنبه اول ملک موکلرک محکومیدر دخی ملکل که جنبه لک
 اوست ای و وزیر لری و قاضی لری و بکلر بکلری و واعظ لری
 و خطیب لری و محاسب لری و مدرس لری و معلم لری و جاسوس لری و
 بوزری حاضر قبله اولد قده اول ملک موکلری دعوت قبله کلیمک
 اید کیم ای ملک موکل بخا بر جنتی اولوسی کرک کیم با دز بردن با قضا
 با واعظدن یا مدرسدن یا محاسبدن یا شحنددن و با خود غیر بدن بر
 موکل جنتی است اول ملک موکلیندن البته طلب ایلد کی موکل و بر
 اگر دیر سنا کیم ملک جنبه حاضر قلماسن و بوزردن حاجت دیلمه سن کر کیم
 اوج کون اوج طوره اوج کوندن صکرده بر بوجه طافه و با خود اول شرح
 ایلد بکیم بوی بوجه اوده مندل براغه سن کیم اول مندلکث دایره سی
 بر کار صفت اولد و مندلکث چوره سنده ایت الکریسی بازمش اول
 و صاحب دعوت اول مندلکث اوزناسنده او توره و بخور قبله
 و کند و کتابن او کنده قویه و بر قلع و بر خوبه ایکیسن دخی بالین اید
 دکا قویه کم دیولردن این اولد زبر اکیم جندر و دیولر اکت حردن
 قور قار لر آذن صکرده بر بیلر نمازینکث از ان او قید سن اذن

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الله على ما نقول وكل

الله الت فرديك

بِمَا يَقُولُونَ وَكُلُّهُ وَعَاهِدْتُمْ بِعَهْدِ اللَّهِ وَمِيثَاقِهِ ه
وَأَسْمَائِهِ الْمُقَدَّسَةِ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ الثَّمَانِيَةِ وَبِعِزَّتِهِ
وَسُلْطَانِهِ وَجَبَرُوتِهِ ه وَطَاعَةِ فِي خَلْقِهِ وَعَظَمَتِهِ ه
وَعَرْشِهِ وَكُرْسِيِّهِ وَآرْضِهِ وَسَمَوَاتِهِ وَجَنَّتِهِ وَنَارِهِ
فَخَلَقْتُمْ لِسُلَيْمَانَ ابْنِ دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ ه أَنْ لَا يَخَالَفَ
عَهْدِكَ وَلَا مِيثَاقَكُمْ وَلَا عَنُ مَا يَنْزِلُ اللَّهُ إِلَيْكَ مِنْ أَسْمَائِهِ
الْمُبَارَكَةِ الْيَمُونَةِ الْمُقَدَّسَةِ ه أَنْ لَا يَبْعُدَ بَشْيٌ مِنْ مَعْصِيَتِكَ
بَعْدَ يَوْمِنَا هَذَا وَذَلِكَ يَوْمُكَ الَّذِي تَسْمِيَةُ ذَلِكَ الْيَوْمِ
مِنْ أَوَّلِهِ إِلَى مُنْتَهَا قَافِإِذْ كَرُوهُمَا هَذِهِ الْعَهْدِ وَهَذَا الْيَوْمِ
الَّذِي عَاهَدْتُمْ بَيْنِي اللَّهُ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ كَفِيلٌ وَوَكِيلٌ
وَهَذِهِ يَطَالِبُكُمْ مِنْكُمْ أَنْ أَنْتُمْ خَالِفْتُمْ الْحَدَّ مِنْ بَنِي آدَمَ
وَبَنَاتِ حَوَا وَبِخَالَفَ أَحَدٌ مِنْ جَنَشِكُمْ عَلَى أَنْ تَأْخُذُوهُ
أَعْلَى بَرِّيَّتِهِ فَأَخَذْتُمْ بِذَلِكَ وَقُلْتُمْ سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا
لِهَذَا الْمَلِكِ الْمُسْلِمِ عَلَيْنَا وَبِخَالَفِ السِّجْرِ الَّتِي تَحْدَرُ كُنَا
لَهَا وَافْرَرْنَا بِذَلِكَ فَيَفْطُرُشْ وَمَبُوسِرْ وَأَوْسِرْ وَلَسْطِينَا
فَإِنِّي خَلَقْنَا عَهْدَكَ وَآرْزُهُ فِي جَمِيعِ بَنِي آدَمَ وَبَنَاتِ حَوَا ه
فَأَنْتَ فِي حِلِّ مِينَا وَمِنْ دِمَائِنَا وَأَشْعَارِنَا وَأَبْشَارِنَا

وَالْحَاوِي عِنْدَكَ وَلَا يَغْفِكَ نَا بَعْدَنَا وَبَعْدَكَ
وَحَتَمَ سُلَيْمَانُ ابْنِ دَاوُدَ عَلَى الْجِنِّ وَالشَّيَاطِينِ مِنْ
الْإِسْلَامِ عَلَى الْجِنِّ وَالشَّيَاطِينِ وَالْقِبْلَانِ السَّخَرِ
وَأَمَّ الصَّبِيَّانِ وَالْآيَاتِ وَجَرَمَهُ هَذِهِ الْعَهْدِ وَاللَّعْنَةُ
وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
معلوم اوله که بوسه شرایط ابله بوعهد نامه بلین بر وجه ابله دعوت
قادر و کلد را باب رابع شمس جل برجه کلمه ملک احمري دعوت قبل
بسم شمس جل برجه کلمه اسم فاعلینک امر ببله عرش آئیندن بر فرشته
مکتوب شمس ناظر اولور و اول فرشته نک حکمده او جیور بیک فرشته
وارد و بونلرک دفعی هر بر بیک حکمده او جیور بیک ملکوت وارد
و اول ملکوتلرک دفعی هر بر بیک حکمده اون بشر بیک جیلر وارد
او بو ملکوت صفندی نارور و دعوت و شرایطی بجه در و بو ذکر اولن
ملکوت شمس نور برجه وار بجه اونوز کون بر بوزنده فرمان الهی ابله
بو بجه مختلف اشده شروع ایدر لره و اول فرشته نک آونه صحیاطا غایب
و بر بر صورتی آدم صورت بکر درت باشی و درت بوزی و درت الی
دار در و لونی صار و در التون کبی نوره غوق اولمشد یا بر النده یا نمش
موم طوتر و بر النده دفعی خط با نمش و صار نمش نامه طوتر و بر النده
بر داق و بر النده باین قلع طوتر و او انک خانی بودر ها اکتلس
و بر کتبکم بو خانی شرف نمده بر عقیق طیش اوزره یازد و بر کنوسه بکل
و بار سا افرنده غریز اوله و کتد کچه شریفی زیاده اوله و دفعی بو فرشته نک
نسبچی بودر و دعوت ایدر بیک درت کره ادفون کر کدر و بخور خمس

يا قبحي تركدر شبيهي بود در رسم اند الرحمن الرحيم، اللهم باخلاق
 الانذار الانذار الاظهار المعالي، سبحانك انت القادر على كل شيء
 والسبابة يغني بامرك سبحانك يا دائم النعم انت الغالب على
 كل شيء سبحانك يا برهان الارواح وخالق الاصباح، سبحانك
 يا قديم الامان يا مانع الامان، سبحانك يا خالق الخلق بطرفة العيون
 انت الخالق كل مخلوق، وانت رازق كل مرزوق ولا حول ولا قوة
 الا بالله العلي العظيم و لوحى رضى بود رب سم الاله ال
 اكر و بلسن كيم جله حلايق اوزر سنده ، ح م ن ال د ح ي م
 مقبول الكلام اولوب بكار و شابلر ، ع ف ن ك ا ه ر
 فرمان برين اوله بولوحى شرف شمه بر باره كاغذه نقش ايدوب و اردن
 دخی بشود درت اسمای بازوب شمس بخورن ديدوب و باز رفتن صكره
 اوزر نه درت كوه عهد نامه سلیمان اوقیوب آخن بولوحى آق موم
 ابجد قیوب صاری حیره صاروب با بنده كنوره سن اسماء است
 تمخیشا ، شمخیشا ، تمشیشا ، سپومیشا ، ، ،

و دفعی ہو یا ز بلان گوین صورتی بازوب چسبند و با خود کبک سنده کتور
 بونک صورتی از سلان بکوز و از زنده شمس ابد بر پلزد و ارد و انک
 خانی بود ~~باید بر آواز~~ شمس نور زنده بخوبی ابد کت
 دهنشی و موت قبل شمس حمل برج کله عرش آتشد و روحا بیلر غافل
 بر فرشته نرزل بدوب شمس موکل اولوب ناظر اولوز صفتی و احکامی
 و کمونی و خانی و حواشی پنجه در آتی بیان ابد لم اول فرشته نکت
 حکمده بدی بوز بکت فرشته دارد و اول فرشته نکت هر بر بکت
 امر رنده بدیش بوز بکت فرشته دارد و اول فرشته نکت
 هر بر بکت امر رنده دفعی بدیش بوز بکت جنیلر دارد و نیم انکره مطبع
 اولش در چون شمس نور برج کله اول فرشته نکت بوز پنجه اشکره
 شروع و اول جنیلر بوز پنجه شروع ابد لر و اول فرشته نکت
 حمل نکت اولوس بدر انک آتد نفا نایل در و انک خانی بود و
 له ما عا ~~ما عا~~ و اول ملک آدم بکوز ایکی نادی و از بر انده خوب
 رطب و بر انده دفعی شیباده طوتر سبجی بود بسم الله الرحمن الرحیم
 اللهم یا دابر ان الاعلی انت القادر العلی العظیم الکریم یا سبحانک
 یا معبود الابدی سلطان سرمدی سبحانک لا اله الا هو رب
 التواب سبحانک لا اله الا القوی الشکور یا رزق الخلق و قاض
 الارزاق بید قدرتک سبحانک لا اله الا هو انت الکی لا یوت ابد
 و لا حول و لا قوه الا بالله العلی العظیم و اول جنی نکت صورتی کیم
 دو کلی جنیلر از ربه موکلدر انک آتد قبطا غودوش در صورتی
 صفزه بکوز اما ایکی باشی و از صفزه بکوز و از قاسنده بر بد ها و خور
 انک دفعی ایکی بشه و اول بد کت سبجی بود اللهم یا خانی اکبر
 عن المعارج القوی سبحانک یا امان انت قادر علی الاجساد الناج

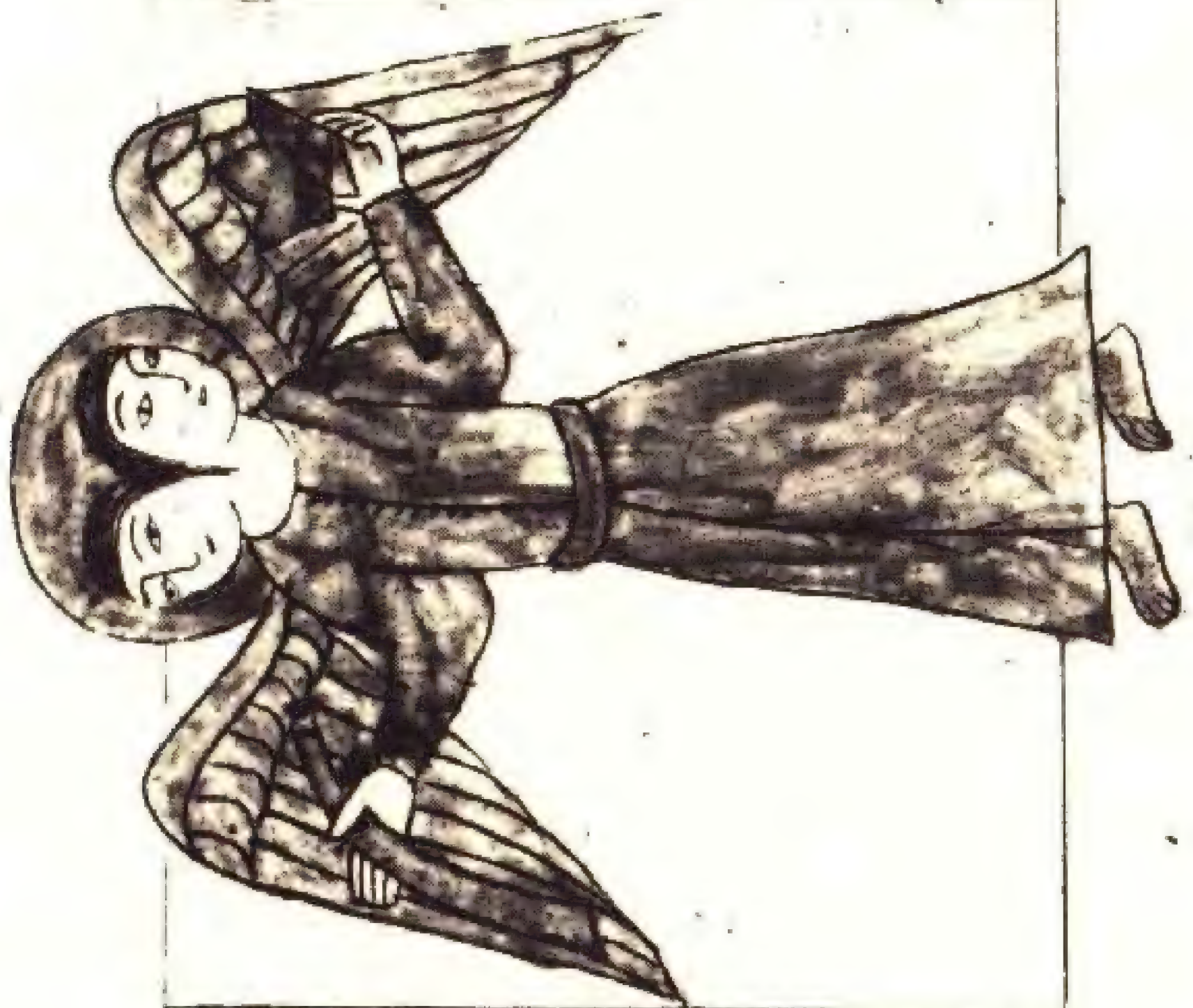
و هر کیم بگویند صورتی زهره نور بر چنده ایکن بازوب آن تنلو
 بهایمی نکش بوییکه بقدر اول بهایم نکش برینه ضرر را بر شیب بهایم نکش
 درین برکنه نکش حیواناتدن طالعی اوله به صورتی شمس نور
 بر چنده ایکن آتایدی درجه سی اوله اول کونده بازوب غایه نکش
 سفینه پنهان اید و بازکن مشری و یا خود زهره بخورین و بره
 و بواسطری او قیوب و بازوب یا بنده کو نوره بهایم نشیندن طالعی
 زباده اوله اسما ایست یا غفران یا دیان یا مستطیع النور مستطیع
 النور یا مستطیع یا بیان یا خالق الاشیا من العدم اقصی حاجتی
 بحق النور المقدس الظاهرة و بحق یا قوة الاحمر المعلق بيمينی عرشک
 یا مهینج یا معص یوه و و ال شدای صباوث اذونا یله
 الوم موسی و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم بوندن حکم عجاب
 مشاهده اید سن شمس جوزا بر چنده کله کده ملک میسطر و فی دعوت
 قبده سن چون شمس جوزا بر چنده کله کله کرد بیان مقامندف است تعالینک
 امریله بر فرشته نزول ایدوب شمس موکل اولور و اول فرشته نکش امرند
 اون بش کرده بوز بیک فرشته واردر و هر بر فرشته دخی امرنده درش کرده
 بوز بیک فرشته واردر و انلرک دخی هر بر بیک امرنده ابکشر بوز بیک
 تگوبن واردر و بگویند جنبلر اوزرینه موکلر در اما اول معظلم
 فرشته و تگوبنی و ادلرینی و دعوتنی بیان اید لم بوفرشته نکش دعوی
 اولدر که فخر شمس جوزا بر چنده واره ارسلان در سنه بوسورتی بازه
 و او کنه قیوب آفتاب بخورین و بره و ذکر ی آنی تسبیحی بدی کرده و ذکر
 مسبوق دعوت نامه سیلانی بدی کرده او قبه و بو طلسیانی بدی فانیله
 و مسک و زعفران و کل صولی ابله بازه آتا کیم بدی اولدر چه آتا کیم
 قولای دیندن بر پاره فان الکفایت مقداری آندن آزاد اید

[illegible]

چو آتود و غنی کسی بر تخت لوح ایکی باشو دره سن و اول بازو او او هم آوری
 غیر دلیچه کیم بازو او در بازه سن و آذن صکن اول نکون صورتی در سخا
 سنده سفت او زره صغله اصلا اروا اعلی آذن قیصر و خلا بق کوزین
 شری کورن و دولتی کون بکون زیاده اوله پارس و کرمان استاد لری
 بونشکله چوق عمل ایدر لر، اما اولی وقت بازه کیم شمس شرفنده اوله موافق
 اولور و صورت فرشته ایست

درخی اول صورت جنی کیم انک نکون سید صفتی قیون بکره آتیم
 باشی ایکی سید و ابا قلری قوش ابا غنه بکره، و او کسده بر آقا خ
 و اردر قوز آقا جنه بکره و او زرنده درت قومی قوشی و اردر
 بزرگو کر جن ایله کلمات ایدر کبی اول آقا جده طور در صورت نکون

و بونگوینک آدمی عبطا قوه برف ریش دریل و اگر برکت صرع داشته
 بونگوینی دعوت قبله و سوره قل اه می چله یعنی صوبی ابله بر شیشه
 اوزرینه مشتری بخور بله بازه و بواسطه بده آتش بازوب بونگوینک غلبه
 اما مسکت و زعفران ایلاوله در حال شفا بوله و دفعی بواسطه بر آبی
 اول مصرع اکنون اوقتی کرد راسا اینست یا طه شیعیها یا کیمه شیعی
 یا کیمه شیعی یا منعلیها یا کیمه طیبیا یا طه هیجیا و ایدر رکیم بو اول
 شول اسلم در رکیم قرکت بوزنده باز بیدر کتاب انکیلونده شری
 مسطور در و بوطلسی بر باقر لوح اوزرینه بازه و او غلج قرکت بونگو
 اصل و بدون و بر بدن این اوله و هر نه کیم او کر نور لر و انشیار
 و عظیم زبرکت و فصیح اللسان اوله و نبش یکی در لو خواصی و اردر
 هر کیم کت اخوی اکله بری بلی و جنتی فعلندن اولور بولوحی بزه
 و صوبه براغه و جنتی جنان غله اول صودن اجبه در حال شفا بوله

آنوقت آواز داد که ای کائنات در بر صورتی آدم بگزار باشی بر در آما بمشند
در شکوهی و آرد و بر او غنی و درشت الی و آرد بر آئنده مصحف و بر آئنده
تخت و تاج و آرد و بر آئنده عصا و بر آئنده آفتاب و آرد و بر آئنده

و در حق اول ملکوت خانی است با امر باد و طعم و در حق اول ملکوت شبیه است
بسم الله الرحمن الرحيم اللهم يا سامع السامعين يا من يعلم مراد المرابين
يا من بينك حوايج السائلين يا من يستجلب السر الواعلي يا من برحمتك
بجاء الخائضين يا من يعلم حمد العالمين يا من يقبل عذر النادمين يا من
يصلح عمل المفسدين سبحانه بالاله الا انت خلصنا من النار يا رب
ولا حول ولا قوة الا بالله العلي العظيم و هر کیم شبیه مضاف و معرکه آورند
او قوسه اول دشمنی و برسی بخور بکنند زیاده او لورسه با هر سه منهدم اوله و در حق
و طلسماتی خمس سه بر چنده و قدر و فی و لور بر چنده ایکن چنگ خانی و بیلان

زهری دستک در عفران ابله بازوب بازو سده کنور سده اند تعالینک امر بل
 او که سده خط واقع و لمبوب با کز اول جوی ابله بله دو گوشه عاقبت عاقبت
 اولوب نهزم قبل طلش از است
 ۱۱۱
 ۱۱۱
 ۱۱۱
 ۱۱۱
 آهیا شرا هتا ادونای اصبارت ال شدای او هر مولی یا الله
 یا الله یا الله یارتاه یارتاه یارتاه یامولاه یامولاه یامولاه
 یاستیداه یاستیداه یاستیداه ولوجینا بمشله مددا و دخی
 بو ملک تکونین صوت خود به بجز را یکی باشی و یکی باغی و یکی ال بر الله و فار بونه
 و بر الله و بحق و در در صورتی نیست

ودفني بمكانك تسبيحي انت بسم الله الرحمن الرحيم اللهم باركنا بقا
 يا خافي الخطايا يا سامع الدعاء يا عظيم العطايا يا قديم البقاء يا كبر
 الوفاء يا شريف الجواهر سبحانك يا لا اله الا هو انت رب الارباب
 ويا سبب الاسباب ويا مفتاح الابواب سبحانك يا شفيق يا
 رقيق يا حفيظ يا محيط يا مجيد يا مجيد يا منقبت اللهم يا خالق
 الملكوت في السموات العلى اللهم يا نور السموات والارض سبحانك يا ذا
 يوم الدين يا غفران يوم الى جزيت انت نور الانبياء والمرسلين وصلى الله
 على محمد وآله اجمعين ودمي ملكة مكنة غامضة بورشها على عاقل

ابو علی سینا بولولعلری چوق شرح انجمنه را اما شهفه روار کیم بولولعلری
 ساغنده و بر وجهه . پس لولعلرا در زین نقش ادوب کیده سنده
 کنور سه مالی زیاده اولوب جمیع مقصودانت و اصل اوله .

بوصوت نکوبنی شرنکاری آبادی کاغذ اوزرینه مسک و زعفران و حیا صوبی
 یارنوب بانگک و یابستانک اوزرینا سنده طیراغ ایچنه پنهان انجه لر چکرکه دن
 و ترنگدن و قهنگدن و غیره مضربانه و در لردن اول باغ بام لسه تعالی این اوله
 و آفت سعادیه وخی ایر شمه شمس بران برجه هله که کتانی
 به چون شمس میزان برجه کله الله تعالی بیک امر علیه ملک اهلادن برتر

از قول ابد و بسمه موکل اولو درت باشی و او آدم باشی کبی اما هر پوزند
 درت کوز می واره و درت الی واره برالنده سبج طوتره و برالنده بجم طوتره
 و برالنده ابرقی و برالنده میزان طوتره و اول ملکات آدمی طهما نور ایل
 و انک حکمنده اون سکره یوز بکث فرشته و اید دره و انکرک دخی هر سینگ
 امرنده یوز بکرمی در در بکث فرشته و اید دره و انکرک دخی هر سینگ امرنده
 یخیمتر بکث نکوبن و اید دره یوز بکرمی یوز بکرمی انوب ابودن و اید دره
 تاثیر ایدر لایم لسه قعالی صورت فرشته ایست

د دخی پوښتونیکت صورتي صلاوسه بکوز وایکي الی دار آدم الی کسی برالنده کچه

دبرالمنہ کا۔ علوتر و ایگی بابسی وار

د اوسنۍ ننگ لومړنی بازو بڼه

اولیٰ بکنده ۵۵ صفحہ پہلے اولیٰ

ایکجذہ شازلیق و نعمت فراوان اول

در غم به لوح زنگار و کاف و عفا

و کا صبر و استقامت و فائز و مصلحت

وہی ہے جس نے اسے سب سے پہلے بتایا تھا

دوسری کتاب بار بار پڑھو اور

ارشد بجلل بزم ارواح اسرار

والمعنى (والله اعلم) ثم استوفى

ادنه طبرانی و غیره در

ملک بقیس' غو - فیلمہ

خونقائیں شکاہ علیہ کرو بیان مقام

شمسہ موکل اولوڑ واول فرشتہ بک

و کا صبر و استقامت و فائز و طلال و ساعت زهره و مشتری

[illegible]

وہوین وحبوب یارہ بجدہ اور ربہ سہری بخور یہ ہلدیہ

ارشد بجلد بیستم ارواح اسرار با پنج براس و لما رجم عهد نامه سلطانی

اولی مرتبه در این مبحث هم اسبوط و کس صور سنده اولان بتولیا

ادنه بطراغونیسورس در در غم غروب بر حین

ملک بیض' غم سے قہقہہ جو نکلیں شمس مغرب رحبہ وارہ

خونیا بسک اہلہ کر و بیان مقامند بر فرشتہ نزول اید و ب

شمسه موکل اولوز و اول فرشته نکش زیر حکمند و اون بسک کنور الشمس

تا کیم یار و مرزا نه دو شبه زیر آئینه
 بو عمل یمن آدم بر کسند ابد حصوت
 ابد در حال بو عمل شروع ایدوب
 اول کسند تکث بلاکن قصد ایدر ابد

یا دئی التمهنة یا برام سهدن او توری بر مظلومک بشن قصد ایدر و دخی
بزمکونیک صورتی بر باشی آدم باشی و بر باشی خودش باشی و بر باشی او کوز

صورتی بر

باشی کسبدر

و دخی بر کسند مدعی سبک جو قلغدن حذر ایدوب و لایق تعلیق مراد
ایله بولوی بازه و اول مدعیلرک ادرین بیلد بازوب بر قوز اعا خلک
آلته کوم قوسه جمیع مدعیلرین دلیری و اغزری تعلیم جوابه قادر و لیسو
ضرری بام اسد دفع اوله قچن شمس نه بر سر بر سر مدعی سجاد
مقام اعلادان بام اسد سکا بر فرشته نزول ایدوب شمس نوکل اولور
ایک ام کده سکر یوز بیکت سکک بیکت فرشته لورده و آنلرک هر یوز بیکت
حکمنده ایکیوز کره بکرمی ایکی بیکت فرشته لورده و یوز بیکت دخی هر یوز بیکت
زیر حکمنده یوز بکرمی بشر بیکت جیندر دار در کیم یوز بکرمی زینه ایدوب تا اثر
ایدر اول فرشته مغلک آدن کشفایا ییل در لور صورتی آدم بکرمی

وارو ایکی الی وارد در برالندہ حوث و برالندہ ایبند ددر صورت و ششہ طر

[illegible]

بوعلیسمانی ربارد کاغذہ یا زوٹ کلا چندہ کنورہ سن طلسمات

۱۱۱۱ م ۱۱۱۱ م ۲۱۱۱ م ۳۱۱۱ م ۴۱۱۱ م ۵۱۱۱ م

١٠٠٠ ر ١ ر ٢ ر ٣ ر ٤ ر ٥ ر ٦ ر ٧ ر ٨ ر ٩ ر

[illegible]

« ۱۲ اردیبهشت در روز دوشنبه آرامگاه در ا -

ولایت دلی و قاضی وقت الہ ۱۱۱۱ھ لایا در اوطار

در خی محبت اکنون بولوحی بر باره

فلای او زنده مشتری ساعتده بازوبنده اهتیا شراعتا اذونایده

وادل مراد ابد و کن کہ نکستاسنی رفی ال شری حجب قلب

بدایزوب عام خوبه سبز برافه در حال هه فلا نه بنت فلاق الحیف هه

اول کشی که محبت ابدی لوح

دوخی تسبیحی ششصد و یک در کتب موجوده تسبیحی با اتمش ابدی بزرگی با اتمش

انامکونی مشنری صفندہ در سجاده اوزرہ اونورمش شیخ ایدر صفتی

نسخه مرده بود مملوده ایکی بر وجهک احکامی باز بنویسند و مقرر کتاب فخر دخی

بنی بجهت

بش صیغه بیا ص کا غد تو منهد را بشاد است تعالی تمامه نسخی بولند قد
 خیر او نه نمس و نه بر منه کلد که مقام اعلا و ن بامر است تعالی
 کرد بیان فرشته زدن بر فرشته نزول ابدوب شمس نوکل اولور
 آدینه تمامه ایما بیل ویر بر عظیم مبارک فرشته در حق تعالی آن رحمت
 در باشند بار و پدر بوملکک صورتی آدمه بگز بر باشی و ایکی الی
 وار در برالنده منشوری وار و او زنده نصر من است و شمع قرب آیت
 کریمه سی باز شد و وصول النده عرب طوز و تصویر ایست

و در حق بوملکک تخت بدند او ن بدی کز بیک و در حق شمس بدی بیک
 ملک دارد و آن ملک هر بر بیک حکمنده در حق بوز بکر بیک ملک دارد
 و هر ملکک امر ند در حق سک ن سکز بیک نکوبین دارد که بوکا نشانه
 نزول ابدوب ایودن و باو زدن تا بر ایدر و اول ملکک خانی است
 تمامه ایما بیل ویر بر عظیم مبارک فرشته در حق تعالی آن رحمت
 در باشند بار و پدر بوملکک صورتی آدمه بگز بر باشی و ایکی الی
 وار در برالنده منشوری وار و او زنده نصر من است و شمع قرب آیت
 کریمه سی باز شد و وصول النده عرب طوز و تصویر ایست

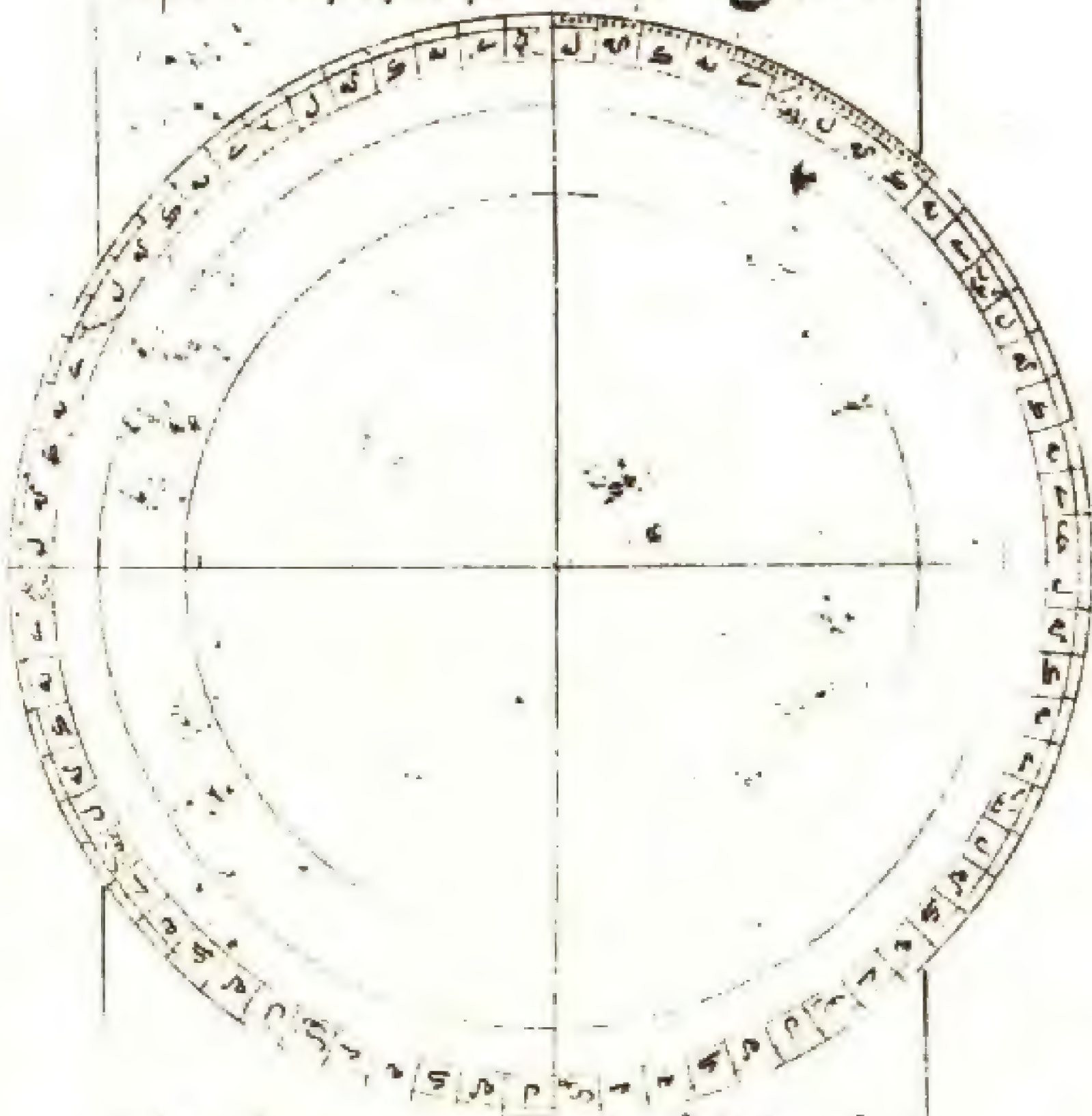

باب خامس شمس قمر بر شمس و هر کوزه واقع او از بر شمس
 بیان ایدر شمس و قمر که هر کوزه قمر بر جبهه و قمر
 منزله اوله و قمر شمس و ایزه و بیان ایدر حسابی رومی آیدر حسابی
 و با خود بروج حسابی اوله اصحابه شمس و ایزه و معلوم اوله

باب شمس قمری بیان ایدر ابدی قمر و منازل او و کوزه سیر او
 و هر بر منزل کله که بر ملک موکل اوله و ایدر تخت حکومت و هر یک کوزه
 و جنبه و دارد شمس و بیان اوله و قمری که قمری بود که هر یک
 ملک دارد که اعداد این اشیاء و شمس قمری بود و قمری که اعداد

[illegible]

والتقسيم كما فرقده بين الارض والسما كما فرقته بين الماء والنار كما
فرقت الملك والشياطين كما فرقته بين العسل والملح تمام بواحد سوني بازه
ویدی کره اوقیه
صورت لوان شیب

صاوتش و اول کون آبی نشسته و اکشی نشسته و جیه کیم اثری نیز ظاهر اوله
 اما حق تعالی بدن خوف ایدوب و که کشیده ایتجه صورتش لورانی است

صورتی پنج کسبه اوزر زنده
 برای دارد و چونک آدینه
 رقا طاهوشش اگر دبر مسک
 کیم عمل درست اوله بر عورت
 اید جماع قیلوب غسل اید وخی
 بو خانی نایزه بر قیوبه برا غده
 خاتم ایست

اینکه در صورت اوله و در صورت دوم ح ۱
 در بیان منزلت بنویسند که در صورت اوله بر مسک
 موکل اولور و انک صورتی آدم صورتش بکوز که بر قاز ارفاشیده اولور
 ایکی الی دار بر انده و بیبازه و بر انده قفاه بروقی دوتر انک آدنه
 سیم قفا طوشش در لوز خانی ایست
 بر کشی بولدن دندر مسک دبر مسک بو طلسمی صورت قانیل مسک اید فواق
 اغاجی تحفه سینه بازه و بر اغوشش انک قوبه و دخی اید کیم بغلدم فلان این
 فلانی آنک صکره بر باره کلدن آدم بکوز نشسته دوزه بو آدمی اول
 صورتش آرد سینه بازوب نقش اید کیم بو صورت فلان این فلان
 صورتیدر و بو طلسمی بر باره کا غده بازوب اول صورتش بو غده اید

قوبه و بو علی ایدر کن ذیلده بازین
 اودن ایکی فرشت نک اسلر سینه
 ارفیق کر کدر و مرج بخوری با فین
 کر کدر صورت طلسم ایست

این برشته است. مفیطار ایل، طارها غار، کا علیبور،
 فیما طایستارده، لا فیما طارنور، فیمنور، سینطاعاری
 کا طارهورش، سنیل طارو، طاکا عاییل، سقا کاروس،
 فلا طاعورش، و درخی اول جشی که تکون فرشته در صورتی لطفه کمره
 درت ایامی وار و او کند و بر جنای صو وار در آدینه سلو طاهان در
 بدانی دفع انجکت ایچون بازوب ارور یواسنه قویه درخی ای و
 و حامیری دفع انجکت ایچون یاته اول برده قویه دفع ایده اما رکدر
 میمون قانبله یازده ختم است. لا اله الا الله
لا اله الا الله

عرب او سنادری در لر کیم بو خاشی نوشروان باز دورج بواغنده
 کنور دی جلد عدولری دفع اولدی در بیان منزل و بران
 یچن کیم قمر و بران منزلنه کله حق تعالی نک امر بله بر ملک موکل اولو
 آدینه انیر طاییل در لر صورتی از دما به بکرز ایکی باشی و ایکی قنادی

و درخی اول جنی کیم بومنزله موکلدر انکت صورتی بغایه بکزر ایکی باشی وار
 انکر نون سلطان طونار و انکت آدینه سدن مالور دیر لر اگر دیر لک
 کیم جنیدر انکه کله بر باره مائی کاغذ اوزرینه بواسطری بازوب درمن
 قطبی ایچنه برافه سن و عطر و بخورن دیره سن ارواح حد متنده نک بو
 اوزره اوله لر اول دیورک اسطری بودره خلجیفوش حفیطوش
 خیطیفوش سلفا اهیوش سلجاما طوش سلجاما طوش
 اول نمونه جنی نک صورتی انکت

و بیان نمز ایچقه جون هر هقه منزله کاسه بر فرشت اگر موکل اوله
 انکت آدینه حیاتیل در لر حق تعالی آن آدم شکنده باره دویدر دشت
 الی و ایکی ایغی و باشی ارسلان باشنه بکزر و ایقلری دوه ایچنه بکزر
 بر امده صرنا و بر امده سبر که و بر امده خنجر و بر امده طارق دوتر
 و فرق فرشت دخی اگر موکلدر اسطری است محار ایل، مخاطا هایل،
 مکاکا بیل، بو طار عا بیل، بقا طار عا بیل، سقهها طار بیل، قطبا طار بیل
 قطبار طار بیل، صورا جابیل، قلاطاماییل، عربا طار بیل، وکلا سایل
 فلاطور ایل، فنا غار ایل، فناها بیل، شما طار ایل، ورا غار ایل
 طوفار ایل، فنا طار ایل، افلاطار ایل، نو غار ایل، شرمار ایل
 نور ایل، طیکار ایل، کاکا بیل، کبر کاکا بیل، مرغار ایل، ورا عا بیل

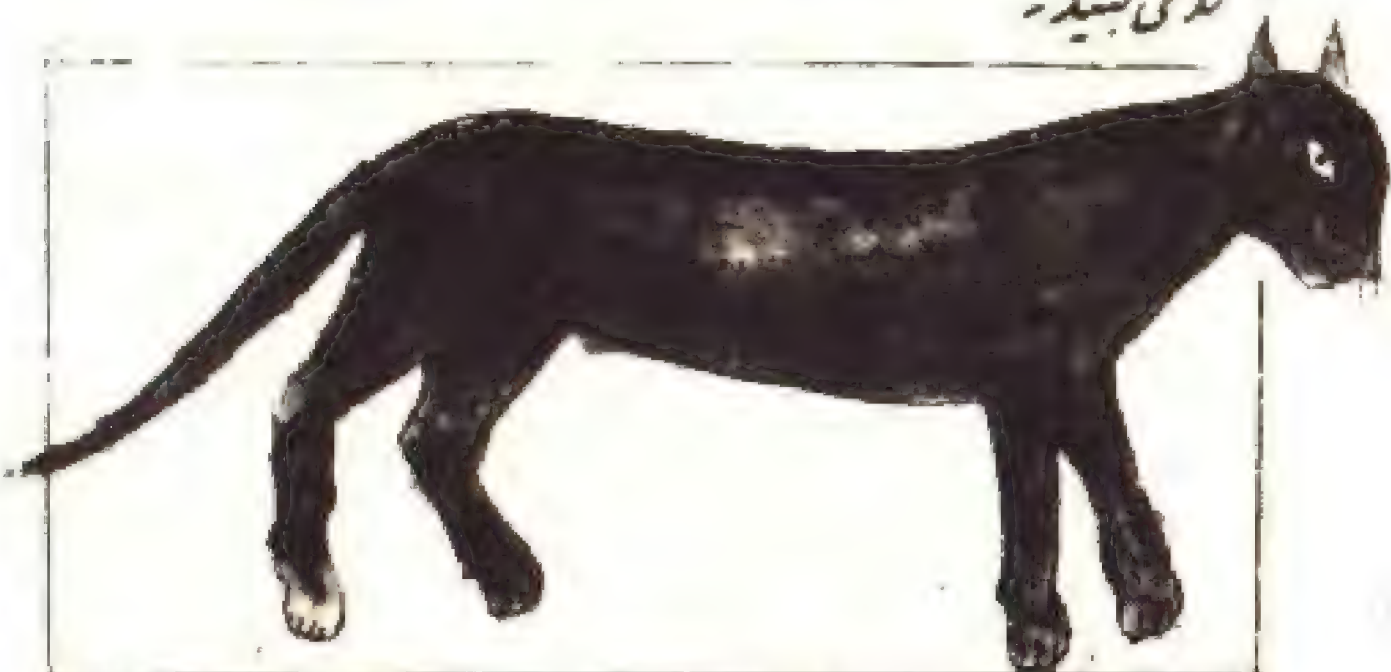

دیر لر بر برده کیم فو بروغی اوزون و یا عقرب اولسه دفعه انکچون
 بر پاره کاغذه آق صوغان صولی ایله اشبو سرطانی صورتنی بازوب
 اول اوده دفن ایتسه لر هر بیلان و عقرب اول خانه به کرمیه صورت
 سرطانی ایست

دو فی ملک کر که رکیم اول ملکوت نکو بنی کیم دیشدن انکت دخی سور
کدی کبید

در بیان منزل حسنه فخر کیم فخر حسنه منزلت کلمه با مر لسه تعقیب
بر ملک شکر کل طور کیم انکت آدینه فخر طائیل در بر صورتی فیصل
صورتی بکرنه و زر زنده درت آدم او نور بر سینک الله قلیج وار
در سینک الله تیر و کان و بر سینک الله شبته و زرفه و سنان
طوئار و یکدیگر کیم بر کس اولو دولت ابریش بو صورتی او کسند
فدیه و قنا کیم آفتاب زهره ابله تسلیمده اوله بو طلسماتی مسکت و زعفران
و به بد قانی و بیغور صولی ابله کبیک در بسنه بازه و او ز زده کسوره و در
مصری النون ابله هیکل آونه خطا واقع اولیه لکن ریاضت سر و عهد نامه
سزا و لحاز و دخی بو طلسمات الله بانه باز من کر که در و باز رکن دیکت
کر که رکیم غلام او غلی فلانکت دولت اقبالی کسوره دم فلان او غلی فلانکت
باشنه او روم الله تعالی نکت امر یله دیا اندن مسکزه بو نبش کت آدین
نبش کزه اوقیه بدی کون تقوی ابد و جماع انیمیه و هر کون اوقیه کیم
بو ارواح عرش اعظمه ناما است طار غاها بیل طار غا طار ایل
کما قاده ایل سلا مطار ایل و لا طار عا بیل فها طار ایل
طو طار ایل افلا طو ر ایل صفا طو ر ایل سفا طو ر ایل

و دخی بو صورت نکوننی کیم باز منی کر کدر اول جهنم نکیم بازوب کنون
کسند حلاقی ارا سنده اخفی زیاده اول و باور ولدن بری اول و
بو کنونیکت صورتی بر آت در کیم ایکی باشی وار صوتی

در این منزل ذراع چو نکیم قمر ذراع منزلنه کله بر ملک کلوب نوکل اولو
انکث او به حصا نایل دبر لر صورتی آدم بکثر درت الی وار آدم
الی کبی و ایکی ابغی و آت ابغی کبی برالنده بد بد فوشی و برالنده
لوح و برالنده جنج و برالنده قامش ملوتر بر ملک در اگر دبر سک
کیم بر بول تیز تیز کیدوب و هیچ اول بولده بر سنده کی ضایع نموب
بور لمبه سن کر کدر کیم بو طلسمانی شرف فمده بازه سن مسک
وزعفران برله بعده بخور فمرا یله نجبر ایدوب فولتونکث لنده
مشما برله صاروب کنوره سن باذن اسد تعالی نه قدر بول کیم
کیدرسه بور لمبه بر رواینده افخاب بخوری و بر ملک کدر کیم
بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله الذي جعل العلم والادب والادب والادب

الروح والادب والادب والادب والادب والادب

تو به این است

۸	۱	۶
۳	۵	۷
۴	۹	۲

ودخی بودی دیو آذر بنی نبش کره اوقیه نام دیو
 شطاغیو ذش کطا عهینور ش طماطما هور ش و علاطینور ش
 کطا علاغینور ش سفمها طلیینور ش عماطینور ش و در
 اشبو فرشته صورنی ببله باز مق کر کرد و رنگینی نیکو و انبک
 کر کرد تا کیم حاصینی زیاده اوله بو طکت آدم صورنده در
 یکی فنادی وار در لکن اسمی شمه مزده اوله و غی اجلدن
 بندگی خور ابمه رک
 بولنور سه اشبو آجن محله کف اوله صورت نم شدند

و دخی بوزشسته نکست کوی بی صورتی بر دوه کبیده ر اوج باشی دارده
 ارفه سنده بر آدم او تور زبشسته بشل عامه سی وار در دوه نکست
 چهارن طوتر آوینه ر با طبعش در بر ز کبیا اوز رینه موکلده و دخی
 در بر ز کیم بو نکست بر حکومتنده اون دیو وار در آنکوردی کبیا اوز رینه
 موکل اولوب اول عملی اش دین کسند لکن عملن باطل ایدر و اشلمک
 مانع اولور بوفنه طالب اولانه اوللا لازمه که بر بوجه طاغ کیم دایما
 اوز رندن فار اکسک اولیه مثلاً کشش دانغی کبی و اگر دیر سکیم
 کبیا عملن الکنوره سن بود بولوی اول بوجه طاغده دعوت
 قیده سن میمون اعظم غریبتیلده بعد از انکوردن مرادک حاصل ایدر
 و بود بولورین اسلمری بود و خود جوش و جفتوش و خلیفتوش

وخلعقیاش وخطمنوش وگلجلیوش وگلجینوش وگلجینوش
وچلاطوش کاملوهینوش صورت را بسوزش

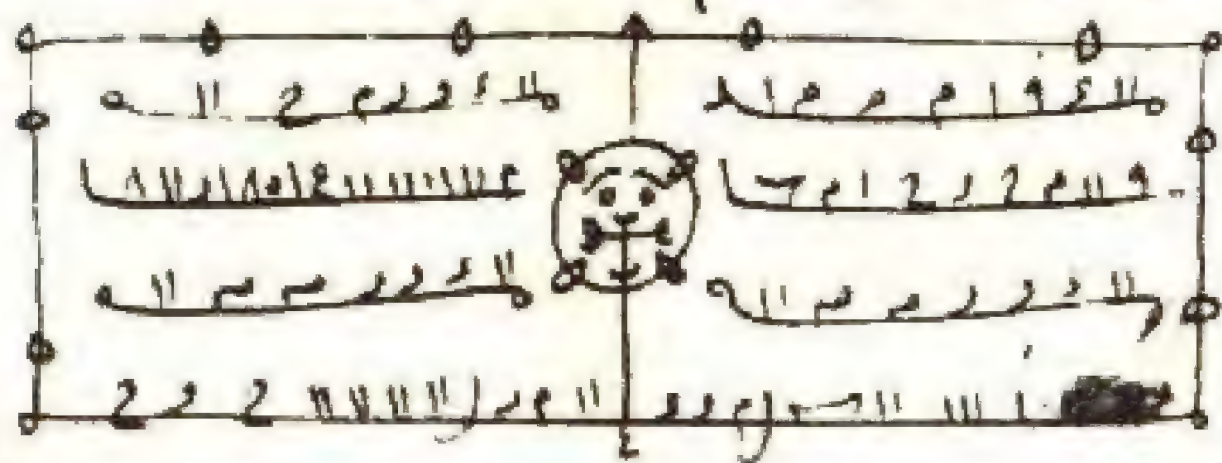

در بیان نموده چون بومزل کشت بر ملک موکل کلور کیم آید
تو با بیل در لر صورتی قبون قوجه بکزر واوز زنده بر لعلق قوی
او قور ر بورتی قور و غندن بکا طور اما آبقری آدم ایاضه بکزر
ودخی انکث نکوبن جنبسناک آدینه سعتلا طور در لر صورت
هیکلی آدم هیکله بکزر آما ورت باشی وارد در هر باشی بیلان باشد
بکزر ودخی آدم الی کسی ایکی الی وارد در برالنده بلبازه طومار
و برالنده بالیق طومار بر عجب بیاتلو فرشته در ودخی انکث
خانی وارد در صورت خانم اینست

و اگر در سگ کیم بر کشیدنت دلتی و افعالتی بخاک سن و بو صورتی
 او کنه قویه سن و بو طلسماتی بر زنگار زنگ کاغذ اوزرینه کا قویه
 وز عرفان ابله یاره سن بعده اشک در سینه ال با بکت ابله صاره
 کیم فرا و غلات ابلگی اوله و ابد کیم فلان این فلانکشد شدن طرف اولان
 انجمنی و دلتی بقدم ابدی نیم قصدم سوز سو نیمه قاله ابدی سد با جوج
 کیم حضرت اسکندر یابدی با جوج و با جوج غمزدنم اسد تعابینک فعلی
 بر له انک کبی سد بقدم دبه انجمن بقلمش اولسون دبه بعده بر
 اغراضش آتند قویه طلسم ایست

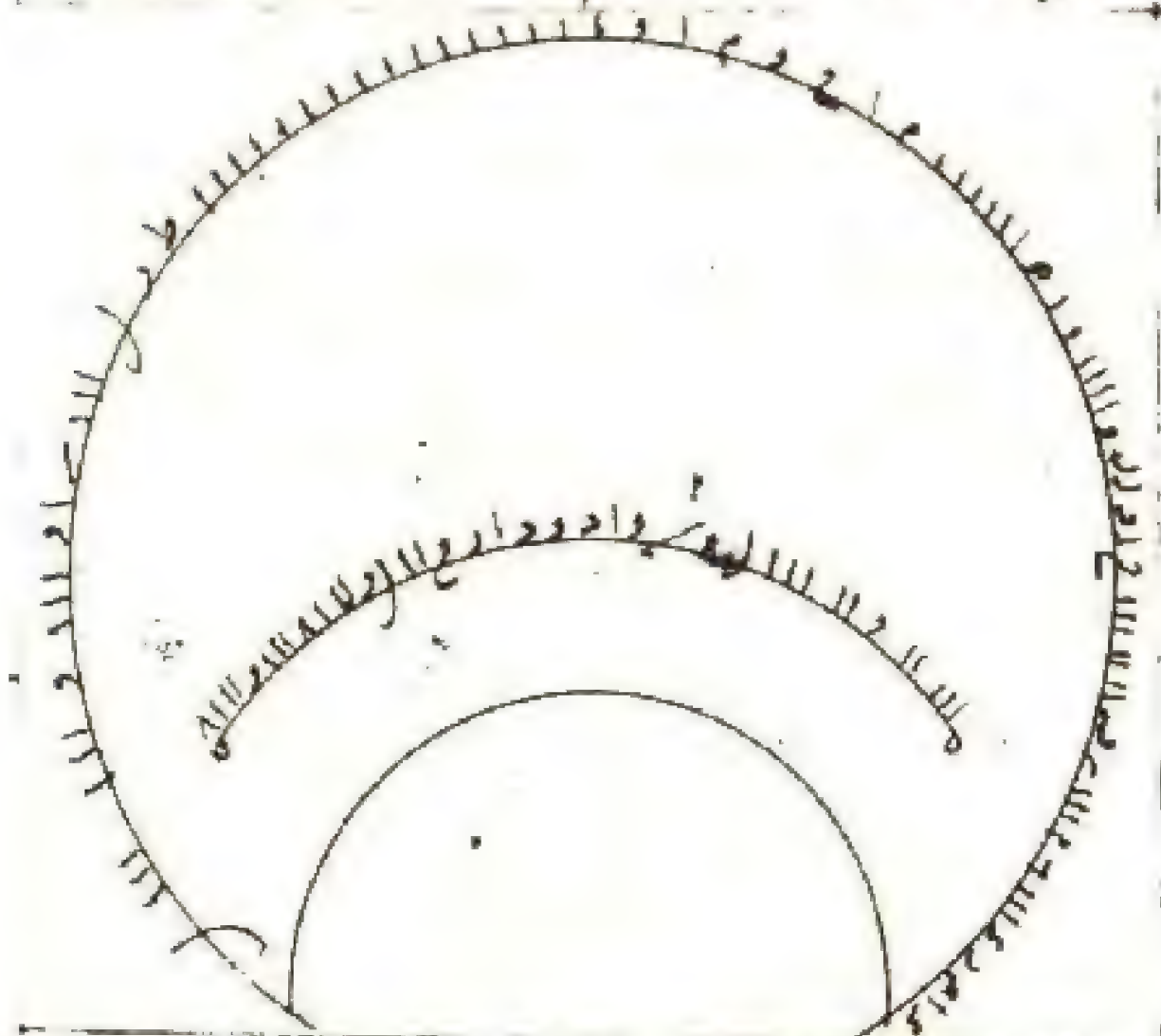
این مظهر چون قمر طرفه نمر لنگه بر ملک کلوب نوکل اولو رانک
 آینه قمری بنا در صورتی غازه طویش نجبه او نورش سجاده اوزر
 او نورش آدم بگز او کنده قندیل بنار ایکی قنادی وار بر ملک در دخی
 انک بر خانی وار در بو خانی مسک و زعفران و کل صوبی ابله سمرقند
 کاغذ اوزر بنه بازوب کنورس ادمیلر و اولو بکلر ارکسند غریز و محترم اولو
 آتا بو عملی باز رکن قمر طرفه نمر لنگه اولو ب عطار دکت بخورن و بره و عهد نامه
 سیم آویدینه کیچ فک ایچک عهد نامه سیم هیچ رشی عمل کلز صورت کل انست

در بیان قمر جبهه نمر لنگه بر فرشته کلوب قمره نوکل اولو رانک
 آینه هجما نایل در صورتی آدم بگز آنا کیم اوج باشی وار در بر باشی بیلان
 و بر باشی قمر در بر باشی سیم غ بشته بگز و درشت الی رخی وار در بر النده
 الما و بر النده بجاق و بر النده بر باره ساج و بر النده قولابه طلونا و اگر
 بر کنه نک او یغوسن بغلیاسن کر که ر کیم قمر جبهه نمر لنگه ایکن بر دلتا دکت
 نعل اوزر بنه بو طلسمایه مسک و زعفران و عورت فانیله کیم قنادی اولو

بازده و نیم غلّه او غلّی فلانکث او بخوشن بخدم و اگر محبت ایچون باز رسد بکیم
 غلّه او غلّی فلانکث محضی و فکر نه محبت ایچون بخدم و محبتی زیاده ایچون بخدم
 العطار استغاثه استغاثه عظمی

چونکیم بو طلسی بازده دیو افسونی اوقیه بر کرّه اول غلّه او ره دیدی کر قدی
 ابدیه کیم الغنا النار و النیران فی محبت موده عشق فلانکث غلّه و آندن
 اول غلّی او ره براغه و کر که کیم او دوتو توشه اوله و دخی بکشد و با اونه
 کوفه اوله و بر طالع اختیار قیلد محبت ایچون اولورسه قمر زهره ایله تسکیده
 و با تسکیده اوله و اگر عداوت ایچون اولورسه قمر مرجع ایله و با رطل ایله بر عده
 و با متعادل و با متعارفه اوله و بو افسونی اوقیه ایشیت غلّی آمد نفسان
 ماه آمد تابان ابر آمد نار ان شیر آمد غران پیل آمد خوان مار آمد غلّان
 برق آمد درختان دیو آمد بازان پیدا آمد لوزان آب آمد سیله خاک آمد
 دیران نار آمد سوزان بازا آمد وازان تیر آمد خوان سیف آمد و تازان
 دیر و دیسا بولبله اوقیه غلّی کلهه با بلسانه ای کلهی تابان نه بلوط

کلدی باران نه ارسلان کلدی عران نه بیل کلدی خراجان نه بیلان
 کلدی غلبان نه برق کلدی رخسان نه دیو کلدی باران نه سکود کلدی
 لرزان نه صوک کلدی سیلان نه طبراق کلدی ربران نه اود کلدی سوزان
 نه بیل کلدی اوزان نه اوق کلدی بران نه قلیچ کلدی که عشق کلدی
 تازان که اود کلدی سوزان ده کیم فلان کلدی کرمان کلدی ننی
 لرزان کلدی دلی برمان کلدی بیره غلطان کلدی بوصله جان کلدی
 که خوشان کلدی لر جان کلدی کیم جان کلدی کیم رمان کلدی کلدی
 کیم هیان کلدی کلدی کیم باین کلدی کیم ارسلان اعنه کلدی
 آذن صکره در کیم بو ملک جنگ خاتمی حقیق سن راست کنور کل دیه
 آذن نعلی اوره قیاب عجایب کوره صورت کوبن اینست

ودخی بو فرشته نکت نکوبنی صورت زواق کبیر پاشینی آرد سنه فوسنی

آدمی سو عورتش در بر صورتی اینست

در بیان منزل زبرد جویم قمر بو منزل کله بر ملک کلوب قمره موکل اولوا
 آینه ها کا و لایله در بر انک صورتی همچنان فرشته کبیر درت الی قمر
 آینه باشی قوش بخت بگز و درت الیه دخی ریحان موکل طونار و اگر کشی
 دیکیم ارواحی کند و به مطیع قبله اولاکر که ز کیم فرق کون اربعه کربوب
 اورج مملو توب جو انانیدن برهیز ایده بخور شری و بخور زهره و بخور آفتاب
 اید فرزند و رب قرض ایده آذن بو فرق کون اچنده بر کون ایل بر کچه ده
 سکس اعد و قرض بخور ایده و کچه ده و کوند زده بدشتر کره عهد نامه سیلی
 اوقیه و دایم طهارت برله او توره فرق کون تمام اوله قده مندل کبر استی
 بر بوجه طلاع باشند دوشه بوب ارواحی دعوت قبله و تیش کره فل اوجی
 سور و سن اوقیه بوب بو طلسه اتی اول ساعت اچنده مسک و زعفران ایل
 بازوب موم ایل قبله بوب کند و ده صغلا به ماد ایل بو طلسه اوزر زنده
 اوله فرق حقی انک حکم رام اوله و باخورد بو طلسه مسک و زعفران و دهل
 و کوکرن قانبله اوله آما بیاض کوکرن اوله بنه کیم ذکر ایلدک قول افلا

هر کیم دیر سه عوز طر اکا مجت ایدہ بو صورتی بر بارہ کاغذہ و بواسطی اولد
 صورتی بوقاروسنہ بازہ آندن صکرہ اول صورتی سینه سی اوزرینہ اوقوبوس
 اورہ و ایدہ کیم در فسون هتجو اقلوب الفسار فی الملائک العالم، تمجیدنا،
 هتبیاد اشققتنا بحق الله الاکبر اعظم و بحکمته هذه الدعوة الحق،
 و دعوة الملائکة: الوحا، الوحا، الوحا، العجل العجل العجل الساعة الساعة
 الساعة يا ملک الاکبر، الا سرق ميمون الاعظم بجزیکیم بود جهل اوقیادان
 بخوردیره و بود عا و اوقیدہ بسم الله الرحمن الرحیم اللهم بطف کر مک
 مع الملائکة المقربین و انبیاء المرسلین استک بحق رب العرش العظيم
 ابنها السیرہ الرطبہ المقدسہ اللطیفہ احسن الخلق الفنی کذا صاحب الزینة
 و الکلیفة و الذهب و الجواهر و الطرافة و اللهب و الطراب و الفنا بنحرک

بها الاذمار والعبدان واللعب والجراح والمقامات والغايلة واللطفت
 العادلة السخيفة على الانكحة محبت العشرة والطرب وسروران والطيب
 اسلك من زينك زينة الاكواكب وزينة الله والطرب تفعل لي كذا
 وكذا چونكیم بود دعوتی اوقبه سن تابو نساوت ایل سكر كره بخور در سن
 ورنكلو طونكر كيه سن وجواهر ایل زین اول سن و باخور براز جواهر
 كنوره سن آذن حكره بوخانی مسك و زعفران برله یازه سن اون
 بر كره بخور در سن بست هه داوا اراوه الاح داوا عما

شایان و احوال چون قهر و منزلت کلاه تعابینک امر علیه بر ملک کلوب
 نره شوکل اولور انک آدینه ۱۲۰۰ تا ۱۲۰۰ در بر صورتی آدمه بکزر آنا کیم
 باشی وار در بر باشی صفی بشنه و بر باشی دوه بشنه بکزر و درت الی وار در
 برانده دستی و برانده برداق طوز برکنه عشق ایل آوده قلن و سکن

کر که رگیم بر طلسانی کوشش لوح اوزرینه بازه و آن آنون صاحبی ابله صاروب
بر فراگو قیوبه براغه و بدی کره عهد نامه اوتیه و عود و شکر و لاری و مصطفی
فرشد و رب بد بازه و اول و لد و کن کسته نک آدن مندل میمون اوزرینه
جکا ابحر و کروب او توره هموز مندل دن طشره کلیدین دلد و کی کسی حاضر اوله

سورۃ

۱۰

وَعَزَمْتُ وَنَارِ نَجَاتٍ وَطَلَسْتُ بِوَرَعِ غَمَّتْ عَلَيْكُمْ يَا أَصْحَابَ السَّجُورِ وَالْوَسْوَاسِ
وَالْأَهْلِ النَّارِ مِنْ جِنِّهِ وَالْجِيسِ سَيِّدِ الشَّيَاطِينِ وَابْعَثُوا الَّذِي يُوَسِّسُونَ
فِي قُلُوبِ بَنِي آدَمَ وَنِسَاءَتِ حَوَائِجَهُمْ شَهَوَاتٍ مُخْتَلِفَةً وَلِذَلِكَ شَتَّى وَطَبَقُوا
فِي الْعَالَمِ بِقَضَائِ حَوَائِجِ بِمَوَاطِنَ بِمَوَاطِنَ بِمَوَاطِنَ بِمَوَاطِنَ بِمَوَاطِنَ
كَبِيرَةٍ بِمَوَاطِنَ بِمَوَاطِنَ بِمَوَاطِنَ بِمَوَاطِنَ بِمَوَاطِنَ بِمَوَاطِنَ بِمَوَاطِنَ
الْوَحَا الْوَحَا الْوَحَا يَا مَلِكُ الْجَنِّ أَشْيَاءَ طِينٍ بِحَقِّ قَدْرِ وَجُودِشِ
وَحُطُوشِ وَحُطُوشِ وَحُطُوشِ وَحُطُوشِ وَحُطُوشِ وَحُطُوشِ وَحُطُوشِ وَحُطُوشِ
الرَّيْحَةِ وَلَا تَابِتِ الَّذِي مِنْ تَغْيِيدِ دَاعِدَةٍ وَأَتَامُوا الَّذِينَ النَّصْرَانِيَّةَ مَعَ غَوَا
وَأَعْوَارِكُ وَجُنُودِ أَوْلَادِكُ مَلِكُ أَبْضِ وَأَبْضِ بَنِي مَرَّةٍ وَحُطُوشِ
الْوَحَا الْوَحَا يَا مَلِكُ الشَّيَاطِينِ بِحَقِّ نَفْسِ حَاتِمِ سَيْلِي أَيْدِي دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ

خطایمید کرات اید بخوبه اولمشده . تصویر . به نیست

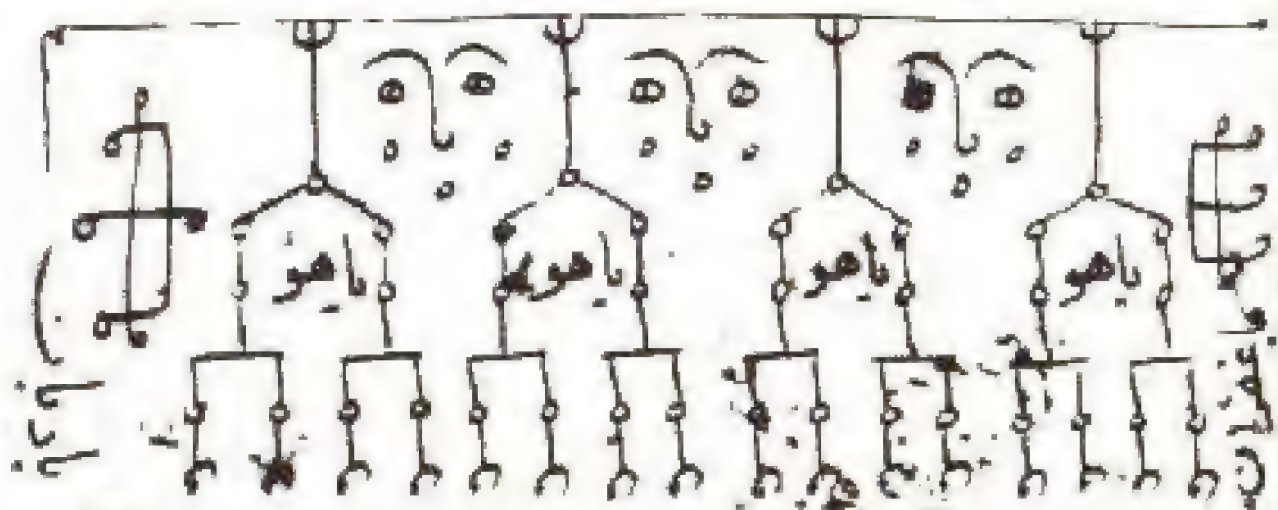

و دخی و بر سکت کیم او میدر کت کوز لوبین بغلباسن بگر کد کیم خفاش فانیله
و موشی فانیله بو طلسه فازه لری درسته یزه و قولتی آکنده کتوره
و عطار د بکون دیره و خلوت خانه ده فازه کیم کتودن غیره جانلو
کننده اولیا اما جهار شنبه کچی یازه و ایکلف اولکنده اول طلسه بودر

و دخی اول جنون منزلهت نکو بندر انگشت صوری کو که بکریم انکا افلی
 کریم در لر وانگت آدینه نو به ش در لر و دخی بو نکو نیکت او در رینه
 انی دیو موکل در اول دیو رک آدری ایست عطا طاهیا طورشن
 سفاط عا طورشن ، فطا طاهیا طورشن ، عا کا فاقورشن
 فطا کا غورشن ، سطا طاکا فورشن ، بو انی آدری بازه زافوسنه
 بغلیا صورت نکو بن ایست در بیان نکال سناکت
 فخن تم سناکت منزلهت بر ملک کلوب اک نوکل اولور صورتی آرمه بکر
 بر کرسی از ره او نورشن دایک النده ایکی باقی طومار آدینه نام
 در لر اگر یکسکه دگر فور فوسندن این اولق دیله بو طلسمایه
 مسک و زعفران و کل صولی ایله و باقی فایله بر بازه کینک درسنه
 و سفینه سینه بغلیه غقدن این اوله اما کی ایچنده بازه موجودن سله
 این اوله و دیگر سنن کیم بغور یا عذره سن بو طلسمایه باقی درسنه
 بازوب بر طاس آند فوب و آندن فم دعوتن او فوب فم بخورن

ای ب کریم ، دایک و اذادب روح ، فخر لانی بو کجا
 اول بخور و زعفران نمش کره او فیه آذن صکره نمش کره بو ملاکه
 او آرنی او فیه کیم بغور له و بو طله موکلدر ناما ایست
 بسم الله الرحمن الرحیم سبحانک لا اله الا انت یارب کل شیء
 یا من انعم بجله یا من اکرم بطوله یا من عدل بطفه یا من نزل

بقدرت بامن قدره بکمت بامن حکم بند بره بامن دبره بعلمه بامن
 عظمی و عظیم بامن و بانی مخلوق سبحانک لا اله الا هو انت بامن
 بخلق ما بشار بامن بفره لمن بشار بامن بعذب من بشار بامن
 بنوب علی من بشار بامن یعوب فی الارحام کبف بشار باید بید
 فی الخلق ما بشار سبحانک بالاله الا انت یارب بامن لم یلد
 ولم یولد بامن لا شریک فی حکم اعدا بامن جعل کل شیء قدراً
 بامن لم یزل رجاً کریماً یا جاعل الملائکه ورسلاً بامن جعل السما
 بروجا بامن جعل فی شمس سراجاً و قمر امیناً بامن جعل الارض قراً
 بامن احصى کل شیء علماً و لا حول و لا قوة الا بامر العلی العظیم
 است جسطائیل خشیطاً یائیل کماکا یائیل شماکا عا یائیل
 شماکا سلا یائیل و رطاعا جابیل افلا قوطا زائیل عا طینا یائیل
 کماکا غار یفا یائیل و رسا عا یائیل عفا طایا یائیل طماکا عا یائیل
 سفا عا کا طای یائیل و دمی بو اداری یون اید و رکیم آدم بنمیرک معضدن
 جفا و بدر لر و جو کیم بو اداری اقباس و رحال او جیلردن موکلدن
 کالار و اول کلت موکلن کینه ره لر آدم شکله آما کیم کور بکلت بغابت
 یائیلو کور ب صلابت برله کلور کر که رکیم صبر اجه سن بو قسه طاک ایدر
 صورت

اودخی اول جینی کیم بو منز لکت نکونیدر آنوک صورتی آدم بکزر تا کیم
 باشی دود بپشنه بکزر بپون او ز ادوبس و بپون او ز پدیده لکی الی دارد
 آدم ایینه بکزر برالنده با فردو تر و برالنده و زنده دوز آریسه
 ملا طینوس در رودخی اول جینی کیم بو منز لکت نکونیدر صورتی
 آدم بکزر بو لکت اهرنده طقوز بوز بکت و دخی طقوز بکزر بکثر
 فرشته لر دارد

در بیان منزل غفره و قمرچین غفره منزله کلمه بر لکت کلوب اک موکل
 اولور انکت آدنه کفیات با پس در لکت صورتی آدم بکزر ایکی ایله
 و ایکی باشی واره و ایکی ایامی و ایکی فنادی واره برالنده زبیرکت
 و برالنده افساب طوتار و دخی بو لکت عاصی جنیلر اوز لرجه
 موکل در واکر بو جنیلر اوز لرجه موکل اولمایدی عاصی جنیلر
 عالمی خواب ایدر لرا بدی، حق سبحانه و شعا بو فرشته موکل
 ایدو بدنه تا کیم بو لکت نور فوسندن زبان ایده غرر صوت

در غی رحمت به و یا جوید بر آفتاب بر مش کشتی به بنجار انبیا و بلسک که
 اول رنجدن این اوله کر کرد رکیم اولابر قوه قوج قبول قربان ای
 و بو طلسمی مسک و زعفران برده بازه و اول کشتیست بوینینه بغلیه
 بامر لشد تعالی اول مرصدن شفا بوله

الحمد لله الذي هدانا لهذا هذا كنا لنهتدي لولا ما رزقنا من العلم
 الحمد لله الذي هدانا لهذا هذا كنا لنهتدي لولا ما رزقنا من العلم
 الحمد لله الذي هدانا لهذا هذا كنا لنهتدي لولا ما رزقنا من العلم
 الحمد لله الذي هدانا لهذا هذا كنا لنهتدي لولا ما رزقنا من العلم
 بحن هذه الاسماء العظام استفاد هو بكنوب في برادق الموشك العظيم

او بجزند لایحه المغربین و انبیایک انفرسین در چونکه بو عمله بسلیسن اول
 اوج کره عهد نامه سیدمانی اوقیه سن و اوج کره بخور مشتری و بره سن آندن
 صکره بو طلسمانی بر باره کاغذه بازوب اول کسینه نکت بو سینه بعلیه سن
 حق تعالی اول کسینه بر شفا و بره و آندن صکره بو آدری نزل صفر
 او دبد بازوب آتش آت اول جنبدر منهنم اولوب فجار اول آدر
 ایست اح با اول و لاج اا
 و درخی اول جنبدر همز لک نکونید رانک آوند نهیب طاکا طوره دبره
 و صورتی ایکی بیدان بر برینه صار لو بدرد بونلرک بشدر آدم باشند
 بکوز آماکیم ابکشر قناد لری وارد در اول صورت نکوبین ایست

۱- در این زمان که زمین و آسمان را می‌سازد
 ۲- و در این زمان که زمین و آسمان را می‌سازد
 ۳- و در این زمان که زمین و آسمان را می‌سازد
 ۴- و در این زمان که زمین و آسمان را می‌سازد
 ۵- و در این زمان که زمین و آسمان را می‌سازد
 ۶- و در این زمان که زمین و آسمان را می‌سازد
 ۷- و در این زمان که زمین و آسمان را می‌سازد
 ۸- و در این زمان که زمین و آسمان را می‌سازد
 ۹- و در این زمان که زمین و آسمان را می‌سازد
 ۱۰- و در این زمان که زمین و آسمان را می‌سازد

دردخی اول ملک موکلن خانی وار در بست ۲۸ دے ۱۱۱ عر ۱۱۱
دردخی شبی وار در هر کیم بوشیچی اوقسه مفا جان اولومندن این اوله
در کشیک او علی دیزی اولمسه افتاب جدی بر جنبک اون شبی درجه

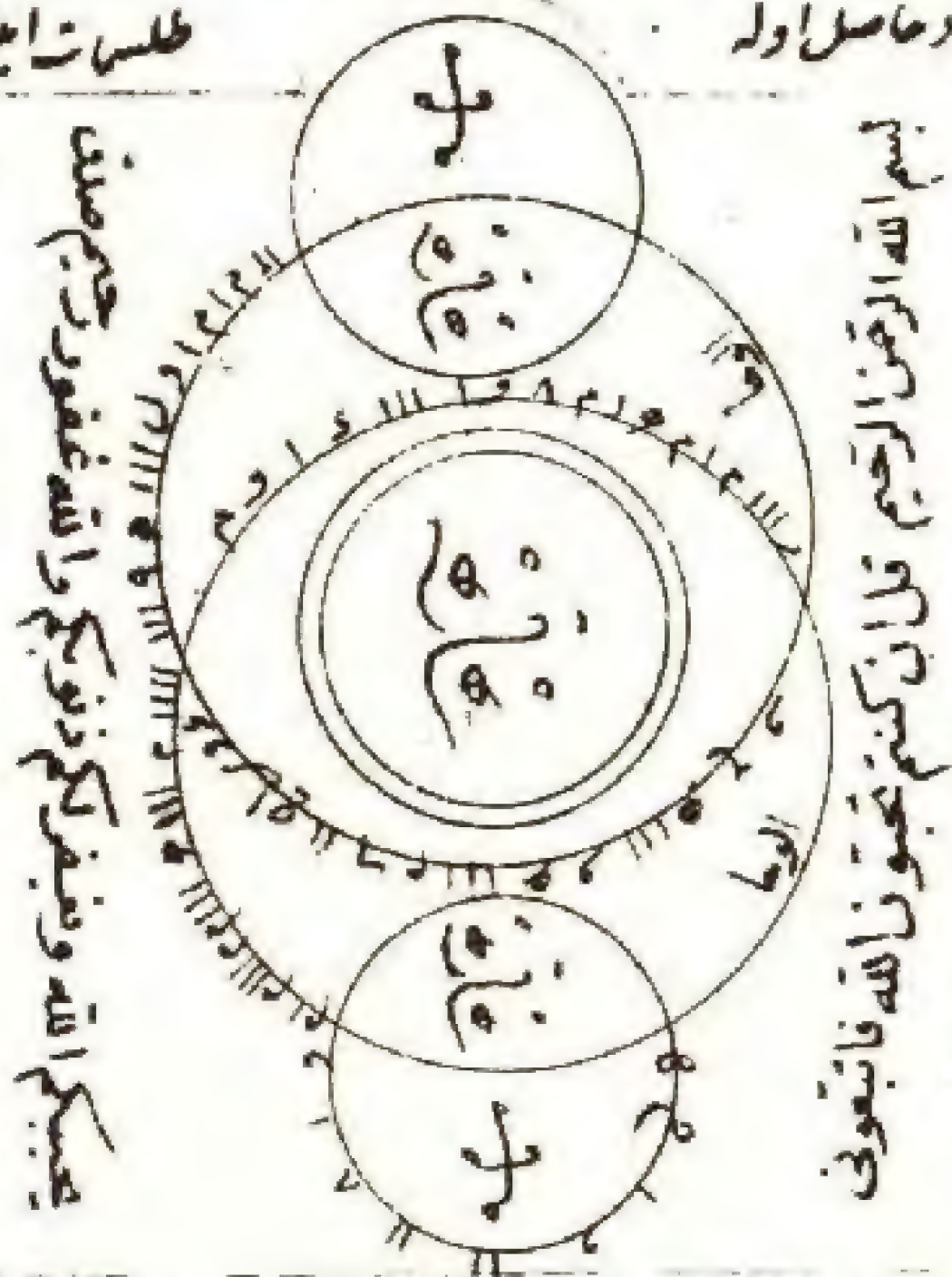

کل دیار بادشاهی و یار بر خیری گسندی کند و به مطیع و منفاد قلمی
 و بسکت کر کرد که بو علسانی مسکت و زعفران و یغور صولی بر له
 یازوب بر یکی جو ملک اچنه قیوب بر تنور آتند کومه قویا انا
 کر کرد که اول دقنده طالع نذر اوله و با خود اسد اوله تا کیم
 مراد حاصل اوله
 طلسمات اجنت

و دخی بو من لک تکوینی کیم وارد در صورتی از درایه بکزار یکی خادی
 و یکی الی وارد در آدم الی کبی برا غاچه صار یلوب طور را اول اغاچه
 آتند بر آفرینجار وار، هر کیم دیر سه کیم ساکن اولد و غی خانه سی
 اچنه هر کز دیو و بری کلمه بو تکوینک صورتنی بازه واد زربنه
 بویدی اسلری دخی بازه اسامی است طهال، صاکال،
 عور طال، فطال، عمال، سهما طال، سطل، مو...

در بیان منزل شویله فتن قره بوغزل کله بر ملک کلوب موکل اذلور انک
 آدینه حفظه معانیل در لر صورتی بر جیلاق آت اوز ربه سوار اولمشور
 آرم بکرز کندوسی دخی بر حننه بر انده املکت یحییان ملونر بر انده حمیه
 لکوکنه قرآندر هر کیم دیر سه لشدار اسنه کیره جفا هیچ بر وجهه انکه خطا
 ابر شیمه کر کدر کیم بو طلسی و بو آدری مسکت و زلفقران برله یازه
 دخی بویننه و قولنه بغلیه نام بار یست سیطیوب صطیوب عطیوب
 کیطیوب یا امان الخالقین یا دیل المنخرین یا دباب یا ثواب
 یا هو یا هو یا هو یا هو یا هو یا هو و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم
 طلسات عظیم ایست

دوخی اول ملکوت نکو بشکم ذکر اولندی ای دی صورتی است

ولا حول ولا قوة الا بالله العلي العظيم اول ملك موكل صورته

ابست

و در حق اول فرشته نکت نکونیکت آدینه عقیق کمال در ر صورتی جهان
 فریغ صورتی کبیر بر چشمه و براغاج آکنده دور هر کیم دیر سه
 بر کسته نکت بولنی بغلیا و اول شهر دن کبر و ککت بکمن اولیه اول
 بولر و طایع طاش که دکل قریغ و بیلان اوله کر کدر کیم صورت فانیله
 کیم فضاء المش اوله و صفر سید بکله کیم اول سید کن طغند و غی خاکدن
 بر قریبی دوزه و بر یکی چولکه قوبه ویر آنته دفن ایده و انکت آرنی
 بیلد یازه و بو طلسمی اول فریغ نکت اوزرینه مرکب ایلد یازه و ایده کیم
 فلان او علی فلانک بولنی و ازنی جنبه لرله بنقدم دبه طلسم ابست

همانست اولی که مغرب اوستاد دارند سلیمان مغربی در این بود که بر او ستاره
 دارد در علم طلسمی شده با هر یک که از ایدی بر افلاک نظر اید و بر طالع بودی
 اول طالعده افتاب برج حمل اچنزه شرفزه نشینند و صاحب عطار
 و مستقیم و قدر دخی شرفزه نور بر چنزه در حمل نشینیده و برج وزهره
 نشینیده و افتاب طالعی اسوده و قدر منزل سعود ده ایدی بر شویجی کوزد
 ایدی با که بر صندوق مذرا ایل بر شخص باب دیوب بر مقدار التون
 ویردی و قیوچی دخی بر صغیر التون بر صندوق ایل بر شخص با ایدی
 کوزد و سلیمان نک اذکنده قودی سلیمان اول ساعتده صندوق نک
 اچنزه اول شخصی قیوب قیو مجید خطاب اید و بر صندوق کند و کند و
 حرکت اید رمی دید که قیوچی به روح اول شیشی نجه حرکت اید دید که
 سلیمان مغربی اول صندوق نک اچنزه بر التون قود قدده صندوق
 همان کند و کندی حرکت اچنزه و چون کیم التونی صندوق آتند
 ایدی صندوق حرکت ایدی قیوچی تعجب ایلوب ایدی که با اوستاد
 عالم بوصورت نک اصلی ندر کیم التونی کور یک حرکت اید رسیدن مغربی
 جواب ویرد کیم او قوز ایلد کیم عالم اچنزه بر ساعتده و بر اتصاله
 طالب ایدم بنور و اصل اولدم و بر کرامت و اصل اولد که هر زده
 کنج حقی اوسته آنی بولق المدم کلور همان بر صندوقی اوزرینه قود قدده
 اگر کنج و ارایه حرکت اید دیدی قیوچی بو کاره جبران اولدی و سلیمان
 دخی اول شهر دن کندی و بو حکایتی بو محله انجمن ایراد ایلد که تا
 ارباب معارف مراد اید که نه قوته قادر اولور لر آنی بجایند و دخی
 بو فرشته نک کونیکم بو منزله کلیدر آدینه غفیطان در این صور
 بر آن صورته بکزار یکی باشی و ارباب مرغزارده صوابجو هر کیم دلیه کیم
 آنز پنج کلمه بو صورتی و بو طلسمی بازوب بو بنده بقلب دکلیم رنجده این اول

صورۃ ایضاً

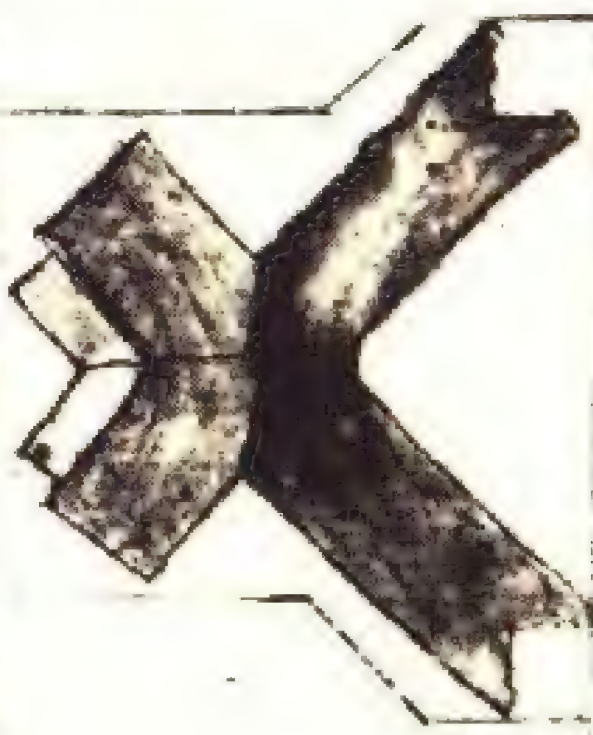
بوسه بوسه سکت وز عفران و کل صواب با تو بیاور زنده کسوزه طلسم
 اینست اینست **بسم الله الرحمن الرحيم**

الامم لا اله الا الله لا اله الا الله لا اله الا الله
 لا اله الا الله لا اله الا الله لا اله الا الله لا اله الا الله
 لا اله الا الله لا اله الا الله لا اله الا الله لا اله الا الله

لا اله الا الله لا اله الا الله لا اله الا الله لا اله الا الله
 لا اله الا الله لا اله الا الله لا اله الا الله لا اله الا الله
 لا اله الا الله لا اله الا الله لا اله الا الله لا اله الا الله

لا اله الا الله لا اله الا الله لا اله الا الله لا اله الا الله
 لا اله الا الله لا اله الا الله لا اله الا الله لا اله الا الله
 لا اله الا الله لا اله الا الله لا اله الا الله لا اله الا الله

صورت فرشته مذکور اینست

و دخی بومزنگت کوبنی دارد در انگشت آوند دخی هینان در لور صورتی همان
 او غلبه بکزر برالنده جوکان علوتر هر کم بوسه بوسه سکتی او غلبه بکزر بخی ایچون

و طبعندی انشراح بولتی ایچون برکا غده بازوب عود و شکر ابله بخور
 و دروب اوز زنده کنور طبعنی منیج اولوب حفظی زبده اوله

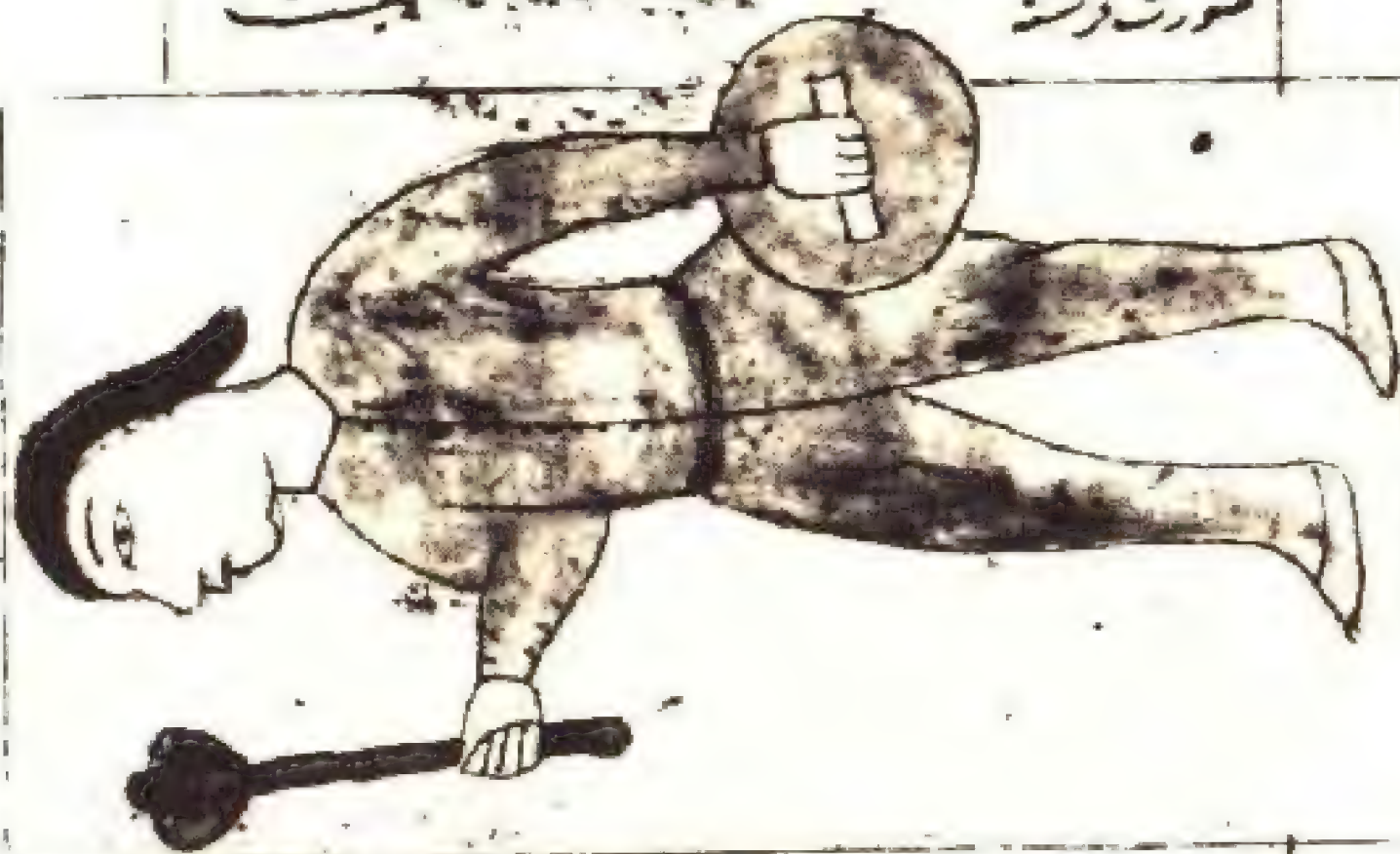
مورت نکون

طسم بیت ما من همه ما من همه ما من همه ما من همه
 غالاک همه طال در بیان منزل موخو چونکیم قمر بو منزل کله اکه
 موکل اوله ملکک آدینه قطینا یا ییل در لر شکلی پیاده بر آدم بکرز
 برالنده کوز و برالنده قلقان و اکر دلیسک کیم برکش و
 ادمیلر اوزنا سنده حور و عقیقه قبله سن بو طلسمانی اول کشینک
 آدینه بازه مرکب برینه زنجار و سرکه اوله دکا فور ابله بخور ایدوب
 جمولر مغیره سنده دفن ایدو سن بامرا سدنقالی اول کیشی همس
 اوزنا سنده خور و خیر و رسوای اولوب عالم اکه شتم ایدو لر انا لایق
 اولم بودر که حق تعالی دن خوف ایدوب اولور اولماز ادم ایچون
 بو علی اتیمه سن مکر بر ظالم بی دین اوله طلسمات ایست

صورت فرشته

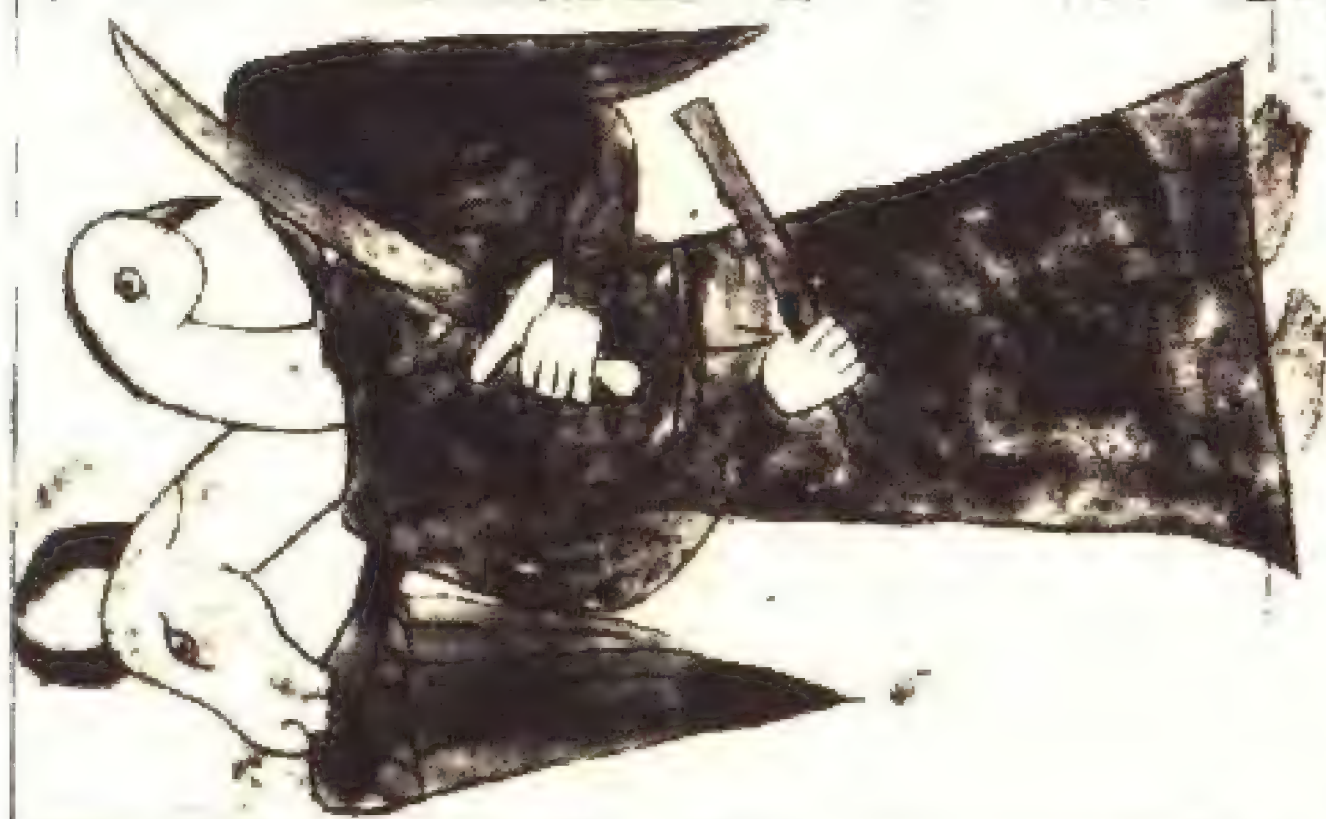
و دخی بوغز کشت نکونیکش آدینه غصیا مال در هر صورتی همان طور تایی
بکوز اما ایکی باشی وار و طلساتی وار در بر کسز نکش هر نه برنجی اولور سه
بو طلساتی مسکت و زعفران ایله بازوب کتور سه اول برنجون شفا بول
الحکم

وہابیہ

در منزل ما چون قمر منزل نماید کله بر کله کلوب موکل اولور
 انکشا آدمه غصبتا بیل در لر انکث صورنی آدمه بکثره ایکی باشی وار بر باشی
 بیون در باشی قوشش بکثره ایکی الی و ایکی فنادی وار بر انده
 ورقه و بر انده قلیج طوتار بر کسند دیر کیم آیت و قاطری قاجمیه
 و قاجوسه کبر و کله کر کدریم بو طلسمی بازوب بو بیلرینه بغلیا ویدی کره
 اونی و بو آدری باز و قدن صکره طلسمی بخور ویده نامها
 بسم الله الرحمن الرحیم اللهم یا خالق التواب و الخیال و الخمول یا یسیر
 یا رب المنجیت و المودود فی قلوب الخلائق یا رب الارباب یا مدبر
 الامور یا عالم ما فی الصدور یا رب الارباب یا مسبب الاسباب
 یا مفتیح الابواب یا هو و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم
 الحمد لله رب العالمین
 و درخی بو ملکث صورنی آیت

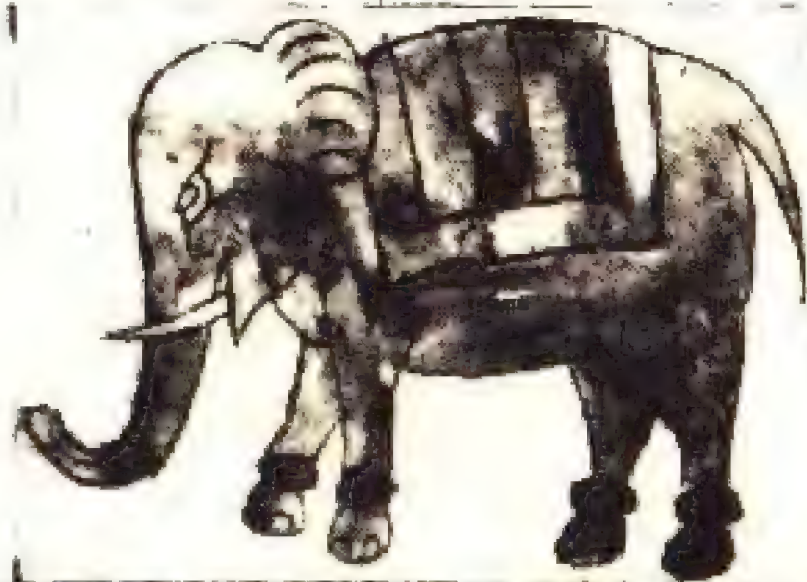
بو نمز کثت کلوبنی آدنه ملعانا در لر صورنی قاره قلاغه بکثره آما باشی
 آدمی بکثره بکثره هر کیم انکث صورنی آدنه نقش انسا اولده سحر کار انجیه

در بیان نخستین استخوان جویم قمر بنزل کله بر ملک کلوب موکل اولور انک
 اگر بنه قه پناه نسل در صورتی بر آدم صورتی بکمر چنان قدر صواب جویم
 و بر قه پناه صواب و با خود بر قه پناه صواب و با خود بر قه پناه
 چشمه صواب و با خود بر قه پناه صواب و با خود بر قه پناه
 صواب اول قه پناه اجنه و اگر چشمه پناه بر آغه و اگر بنه و اگر
 بود لری مرکب مصری بله بر پاره کاغذ بغدادی به بازه و بر طاسی صواب
 و لدوره و بود لری اول طاسک او زین بر آغه و فی ابد کیم آلهی
 بنه و می با هذرت سسشن و بزه بنه و بر کل بحومت حاجت فوسین او
 اوئی و المطر و دخی بود عالی او قه پناه است اللهم یا خالق الماء والمطر
 اللهم یا جاعل الماء علی الارض و هیون عن الجبال اللهم انقض حاجتی
 یا ذا المن والعطا یا ذا العفو والرضا بحرمت حسن و حسین شهید کر بلا
 یا قاضی الحاجات و یا مجیب الدعوات یا الله برحمتک یا ارحم الراحمین
 و دخی جویم بود لری بازه سن و قمر کت بکمر و بره سن با مراده شای
 البته بنه و با نغمه ان شاد و دخی بنه و کت بکمر و بره سن و ارد در انک او نه
 بنه و دخی بنه و کت بکمر و بره سن و ارد در انک او نه

و دخی طلساتی دارد و هر کیم در سه در با سفری خید و بیلدن و بیلدن
 این اوله بو طلساتی قمر بنزل و بکمر و بره سن با مراده شای

بر قبون فوجن دویب طور ز که بو بنوز لوندین با چشمش در صورتی ایست

در فی هر کیم دلی سه خلائیق اور قشند غریب و کیم اوله بر طلسه مسکن
 در غنچه بنور صوفی ایلمه رباره آید در بخت یازوب اهر زنده
 کور سه خلقی از اسنده غریب و کیم اوله آقا قوس طالعده اوله کسم
 بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله رب العالمین والصلوة والسلام
 والصلوة والسلام
 والسلام
 والسلام
 والسلام
 والسلام
 والسلام
 والسلام
 والسلام

ودخی بود ملک نکو بنی آدینه کعبه در در صورتی قوت بگز ایکی بانه
و ایکی قنادی وار ویدی طابکه انک او زرتبه موکلده صورتی است

مرکبیم بودی ملک آدر بنی خلیفه در غفران باده بازوب بر معروغ
کشته و بر خور شفا بوله با چای است طغما بیل و صطفا بیل
که هفا بیل سلاطین بیل در عا طغینا بیل طوطینا بیل
سعهما طایبیل جو نکیم بوا ستری بازو و و شکر برله بخور قبل
و آذن صکره بر سر و جنایا بچند دخی بازو و طغما بیل و آذن بیل
بام لست نقای و خوراک شفا بوله و دخی بیل که هیچ صاعقه درن آوز که
ساعت فر ساعتی در بر ساعت بلنزا اید بهیج خر عمل در رست و باز
نت الخاب بعون اسد الملک الوهاب قد و قع الفراع
من شهر رمضان المبارک لسه اربع عشرة و مائة و ثمان
من حجة من له العز والشرف

سند
مورد
کتاب